Shri Mahavir Jain Aradhana Kendra www.kobatirth.org Acharya Shri Kailassagarsuri Gyanmandir

For Private and Personal Use Only

Shri Mahavir Jain Aradhana Kendra www.kobatirth.org Acharya Shri Kailassagarsuri Gyanmandir

॥ अथ शाकलर्क्संहिता सपरिशिष्टा प्रारभ्यते ॥

For Private and Personal Use Only

Shri Mahavir Jain Aradhana Kendra www.kobatirth.org Acharya Shri Kailassagarsuri Gyanmandir

॥ श्रीः ॥

इदं शाकलर्क्संहितायाः तृतीयावृत्तिमुद्रणम् । अस्याः व्याकरणरीत्या यत्रयत्र परसवर्णः आवश्यकोऽस्ति तत्रतत्र स कृत एव । प्रथमावृत्तौ तु केवलो मन्त्रपाठ एव संगृहीत आसीत् । किं तु "अविदित्वा ऋषिच्छन्दोदैवतं योगमेव च । योऽध्यापयेज्जपेद्वापि पापीयाञ्जायते तु सः ॥ १ ॥ ऋषिच्छन्दोदैवतानि ब्राह्मणार्थस्वरानपि । अविदित्वा प्रयुञ्जानो मन्त्रकण्टक उच्यते" ॥ २ ॥ इति स्मरणात्, "स्वरो वर्णोऽक्षरं मात्रा विनियोगोऽर्थ एव च । मन्त्रं जिज्ञासमानेन वेदितव्यं पदेपदे ॥ १ ॥ मन्त्राणा दैवतं छन्दो निरुक्तं ब्राह्मणानृषीन् । कृत्तद्धितादींश्चाऽज्ञात्वा यजन्ते यागकण्टकाः" ॥ २ ॥ इत्यन्यत्रोक्तेः, "ऋष्यादिकं परिज्ञाय यजेद्यज्ञमतंद्रितः" इति नृसिंहपुराणाच्च,-ऋषिच्छन्दआदिज्ञानं विना यतोऽग्निहोत्रादिविश्वसृजामयनान्तश्रौतकर्मणो निषे-

For Private and Personal Use Only

कादिश्मशानान्तस्मार्तकर्मणाञ्च प्रसिद्धिरध्ययनसाफल्यं च न भवति, अतो द्वितीयावृत्तिमुद्रणवदेत तृतीयावृत्तिमुद्रणेऽपि भगवताकात्यायनेन प्रणीतस्य सर्वानुक्रमस्य सूक्तप्रतीकर्क्संख्यर्षिदैवतच्छन्दः प्रदर्शकस्य खण्डः प्रत्यध्यायं संगृहीतः। तथा चाध्येतॄणां सर्वानुक्रमपरिभाषाज्ञानं विना तत्तत्सूक्त-गतर्षिच्छन्दोदैवतादिज्ञानं न सुलभमिति सूक्तारम्भे परिभाषानुसारतः सूक्तप्रतीकर्क्संख्यर्षिदैवत-च्छन्दांसि सर्वत्र संगृहीतानि ॥ किं चैतन्मुद्रणसमाप्तिकाले बहुभिर्विद्वज्जनैः परिशिष्टमुद्रणार्थं महता निर्बन्धेन सूचना कृता। तदनुसारेण सर्वेषामपि परिशिष्टानामत्रान्त्यभागे मुद्रणं कृतम्। किं त्वेतस्यामावृत्तावेतावति ग्रन्थेऽधिकेऽपि यावच्छक्यं च संस्करणाधिक्येऽपि ग्रन्थमुद्रणव्यय-मात्रपरिमितं मूल्यं पूर्ववद्रूपकचतुष्टयमेवाध्येतॄणामाशीराशासनमात्रलाभलिप्सया परिकॢप्तमित्या-दरणीयमेतत्पुस्तकं विद्वज्जनैरित्यलं पल्लवितेन।

Shri Mahavir Jain Aradhana Kendra www.kobatirth.org Acharya Shri Kailassagarsuri Gyanmandir

॥ श्रीः ॥

अथ ऋग्वेदाम्नाये शाकलके सूक्तप्रतीकऋक्संख्याऋषिदैवतच्छंदांस्यनुक्रमिष्यामो यथोपदेशं नह्येतज्ज्ञानमृते श्रौतस्मार्तकर्मप्रसिद्धिर्मन्त्राणां ब्राह्मणार्षेयच्छन्दोदैवतविद्याजनाध्यापनाभ्यां श्रेयोऽधिगच्छतीत्येताभ्यामेवानेवंविदोयातयामानि छन्दांसि भवन्ति स्थाणुं वर्च्छति गर्तं वा पासते प्रमीयते वा पापीयान् भवतीति विज्ञायते ॥ १ ॥ अथ ऋषयः शतर्चिनआद्ये मण्डलेऽन्त्येक्षुद्रसूक्तामहासूक्तामध्यमेषु माध्यमाः क्वचित्कथंचिदविशेषितं ब्रह्मऋषिमस्त्रियमनुक्तगोत्रमाङ्गिरसं विद्याद्यस्य वाक्यं सऋषिर्यातेनोच्यते सा देवतार्थेप्सवऋषयोदेवताश्छन्दोभिरभ्यधावंस्तिस्रएव देवताः क्षित्यन्तरिक्षद्युस्थानाअग्निर्वायुः सूर्यइत्येवं व्याहृतयः प्रोक्ताव्यस्ताः समस्तानां प्रजापतिरोंकारः सर्वदेवत्यः पारमेष्ठ्यो वा ब्राह्मोदैवआध्यात्मिकस्तत्तत्स्थानाअन्यास्तद्विभूतयःकर्मपृथक्त्वाद्धिपृथगभिधानस्तुतयोभवन्त्येकैव वा महानात्मा देवता ससूर्यइत्याचक्षते । सहि सर्वभूतात्मा । तदुक्तमृषिणा- सूर्यआत्माजगतस्तस्थुषश्चेति । तद्विभूतयोन्यादेवतास्तदप्येतदृचोक्तमिन्द्रंमित्रंवरुणमग्निमाहुरित्यथाभिधानं त्वनुक्रमिष्यामः प्रायेणैन्द्रे मरुतोराज्ञां च दानस्तुतयः ॥ २ ॥ अथ च्छन्दांसि गायत्र्यु-

For Private and Personal Use Only

Shri Mahavir Jain Aradhana Kendra www.kobatirth.org Acharya Shri Kailassagarsuri Gyanmandir

ष्णिगनुष्टुब्बृहतीपंक्तित्रिष्टुब्जगत्यतिजगतीशक्वर्यतिशक्वर्यष्ट्यत्यष्टीधृत्यातिधृतयश्चतुर्विंशत्यक्षरादीनि च-
तुरुत्तराणि न्यूनाधिकेनैकेन निचृद्भुरिजौ द्वाभ्यां विराट्स्वराजौ पादपूरणार्थं तु क्षैप्रसंयोगैकाक्ष-
रीभावान् व्यूहेदाद्ये तु सप्तवर्गैपादविशेषात्संज्ञाविशेषास्ताननुक्रामन्तएवोदाहरिष्यामोविराड्रूपा-
विराट्स्थानाश्चबहूनाअपि त्रिष्टुभएवेत्युद्देशस्तत्र दशैकादशद्वादशाक्षराणां वैराजत्रैष्टुभजागताइति
संज्ञाअनादेशेष्टाक्षराः पादाश्चतुष्पदाश्चर्चः ॥ ३ ॥ प्रथमं छन्दस्त्रिपदागायत्री पंचकाश्चत्वारःषट्-
कश्चैकश्चतुर्थश्चतुष्कोवा पदपंक्तिः षट्सप्तैकादशा उष्णिग्गर्भास्त्रयः सप्तकाः पादानिचृन्मध्यमः षट्
कश्चेदतिनिचृद्दशकश्चेद्यवमध्या यस्यास्तु षट्कसप्तकाष्टकाः सा वर्धमाना विपरीतामतिष्ठाद्वौषट्कौ
सप्तकश्च ह्रसीयसी ॥ ४ ॥ द्वितीयमुष्णिक्त्रिपदान्त्योद्वादशक आद्यश्चेत्पुरउष्णिङ्मध्यमश्चेत्ककुप्त्रै-
ष्टुभजागतचतुष्काककुब्न्यंकुशिरैकादशिनोः परः षट्कस्तनुशिरामध्ये चेत्पिपीलिकमध्या आद्यः
पंचकस्त्रयोष्टकानुष्टुब्गर्भा चतुःसप्तकोष्णिगेव ॥ ५ ॥ तृतीयमनुष्टुप् पंचपंचकाः षट्कश्चैकोमहा-
पदपंक्तिर्जागतावष्टकश्चकृतिर्मध्ये चेदष्टकः पिपीलिकमध्या नवकयोर्मध्ये जागतः काविराण्नववैरा-
जत्रयोदशैर्नष्टरूपा दशकास्त्रयोविराळेकादशका वा ॥६॥ चतुर्थं बृहती तृतीयोद्वादशकआद्य(शाद्य)-

For Private and Personal Use Only

श्चेत्पुरस्ताद्बृहती द्वितीयश्चेन्न्यंकुसारिण्युरोबृहती स्कंधोग्रीवी वान्त्यश्चेदुपरिष्टाद्बृहत्याष्टिनोर्मध्ये दश-
कौ विष्टारबृहती त्रिजागतोर्ध्वबृहती त्रयोदशिनोर्मध्येष्टकः पिपीलिकमध्या नवकाष्टयेकादश्याष्टि-
नोविषमपदा चतुर्नवका बृहसेत्र ॥ ७ ॥ पंचमं पंक्तिःपंचपदाथ चतुष्पदाविराड्दशकैरयुजौ जा-
गतौ सतोबृहती युजौ चेद्विपरीताऽऽद्यौ चेत्प्रस्तारपंक्तिरन्त्यौ चेदास्तारपंक्तिराद्यान्त्यौ चेत्संस्तार-
पंक्तिर्मध्यमौ चेद्विष्टारपंक्तिः ॥ ८ ॥ षष्ठं त्रिष्टुप् त्रैष्टुभपदा द्वौ तु जागतौ यस्याः सा जागते
जगती त्रैष्टुभे त्रिष्टुप् वैराजौ जागतौ चाभिसारिणी नवकौ वैराजस्त्रैष्टुभश्च द्वौ वा वैराजौ नवक-
स्त्रैष्टुभश्च विराट्स्थानैकादशिनस्त्रयोष्टकश्च विराड्रूपा द्वादशिनस्त्रयोष्टकश्च ज्योतिष्मती यतोष्टक-
स्ततोज्योतिश्चत्वारोष्टकाजागतश्च महाबृहती मध्ये चेद्यवमध्याऽऽद्यौदशकावष्टकास्त्रयः पंक्त्युत्तरा-
विराट्पूर्वा वा ॥ ९ ॥ सप्तमं जगती जागतपदाष्टिनस्त्रयः स्वौ चद्वौमहासतोबृहत्यष्टकौ सप्तकः
षट्कोदशकोनवकश्चषळष्टका वा महापंक्तिः ॥ १० ॥ अथ प्रगाथाबृहतीसतोबृहत्यौ बार्हतः क-
कुप्चेत्पूर्वाकाकुभो महाबृहतीमहासतोबृहत्यौमहाबार्हतोबृहतीविपरीते विपरीतोत्तरोनुष्टुब्गायत्र्यौ
चानुष्टुभावनुष्टुम्मुखास्तृचाइत्युक्तेः ॥ ११ ॥ सूक्तसंख्यानुवर्ततअन्यस्याः सूक्तसंख्यायाऋषिश्चान्य-

Shri Mahavir Jain Aradhana Kendra www.kobatirth.org Acharya Shri Kailassagarsuri Gyanmandir

स्मादृपेरत्राविशिष्टस्तु हि ह वै तच्छन्दविशिष्टान्यृपिदैवतच्छंदांसि द्वि त्रि चतुः पंच पट् सूक्तभा-
जि यथासंख्यमनिरुक्ता संख्याविंशतिरनादेशे त्विन्द्रोदेवता त्रिष्टुप्छन्दः प्रगाथाबार्हताविंशिका-
द्विपदाविराजस्तदर्धमेकपदाद्विर्द्विपदास्तृचः समामनन्त्ययुक्स्वन्त्या द्विपदैव मण्डलादिष्वाग्नेयमैन्द्रा-
त्रिष्टुबन्तस्य सूक्तस्य शिष्टाजगत्यआदौ गायत्रं प्राग्घिरण्यस्तूपात् ॥ १२ ॥ गोधाघोषाविश्ववारा-
पालोपनिषन्निषत् ॥ ब्रह्मजायाजुहूर्नामागस्त्यस्यस्वमादितिः ॥ इन्द्राणीचेन्द्रमाताचसरमारोमशो-
र्वशी ॥ लोपामुद्राचनद्यश्चयमीनारीचशश्वती ॥ श्रीर्लाक्षासार्पराज्ञीवाकश्रद्धामेधाचदक्षिणा ॥ रा-
त्रीसूर्याचसावित्रीब्रह्मवादिन्यईरिताः ॥ १३ ॥ पादाअतिजगत्यांतुत्रयोद्वादशकाः परौ ॥ अष्टकौ
शक्करीपादाःसप्तैवाष्टाक्षराः स्मृताः (क्षरइत्यपि) ॥ अतिशाकरपादौद्वावादितःषोळशाक्षरौ ॥ जाग-
तश्चाष्टकावष्टि पादाःषोळशकास्त्रयः ॥ अष्टकौचात्यष्टिपादौजागतौचाष्टक(का)स्त्रयः ॥ जागतश्चाष्ट-
कश्चाथधृतिपादौतुजागतौ ॥ पादास्त्रयोष्टकाश्चाथषोळशाक्षरएवच ॥ अष्टकश्चाथातिधृतौद्वौपादौ-
जागतौततः (जागतष्षोळशास्त्रयः) ॥ त्रयोष्टकाजागतश्चतथाष्टाक्षरकावपि(रइत्यपि) ॥ परः-
सप्तकपादास्तुप्रसंगात्स्वयमीरिताः ॥ १४ ॥ इतिपरिभाषा ॥

For Private and Personal Use Only

Shri Mahavir Jain Aradhana Kendra www.kobatirth.org Acharya Shri Kailassagarsuri Gyanmandir

शाकलऋक्संहिता

ॐ

अग्निनवमधुच्छन्दावैश्वामित्रोवायोवायव्यैन्द्रवायवमैत्रावरुणास्तृचा अश्विनाद्वादशाश्विनैन्द्रवैश्वदेवसारस्वतास्तृचाः सप्तैताः प्रउगदेवताः सुरूपकृत्नुंदशैन्द्रमातुयुञ्जन्त्यादहेसेताःषण्मारुत्योवीळुचिदिन्द्रेणेत्यैन्द्रयौचेन्द्रमिदेन्द्रसानसिमिन्द्रेहिगायन्तिद्वादशानुष्टुभं त्विन्द्रमष्टौजेतामाधुच्छन्दसोग्निद्वादशमेधातिथिः काण्वआग्नेयमग्निनेतिपादोश्व्यग्निदैवतोनिर्मथ्याहवनीयाभ्यांसुसमिद्धइतीध्मः समिद्धोवाग्निस्तनूनपान्नराशंस इळोबर्हिर्देवीर्द्वारउषासानक्तादैव्यौहोतारौप्रचेतसौतिस्रोदेव्यः सरस्वतीळाभारत्यस्त्वष्टावनस्पतिः स्वाहाकृतयइतिप्रत्यृचंदेवताएतदाप्रीसूक्तमेतेनान्यान्युक्तदेवतान्येकादशकानित्वनाराशंसान्याप्रशब्दोक्तान्य (क्तानित्व) तनूनपान्त्यैभिर्वैश्वदेवमिन्द्रसोमपृतव्यंतत्रैन्द्रीमारुतीत्वाष्ट्र्याग्नेय्यैन्द्रीमैत्रावरुणीचतस्रोद्राविणोदसआश्विन्याग्नेयीत्यृतुदेवताः सर्वत्रात्वानवैन्द्रावरुण-

For Private and Personal Use Only

Shri Mahavir Jain Aradhana Kendra www.kobatirth.org Acharya Shri Kailassagarsuri Gyanmandir

योरैन्द्रावरुणंयुवाकुपादनिचृतौसोमानमितिपञ्चब्राह्मणस्पत्याश्चतुर्थ्यामिन्द्रश्चसोमश्चपञ्चम्यांदक्षिणा-
चान्याःसादसस्पत्यानाराशंसीवान्त्याप्रातित्यमाग्निमारुतम् ॥ १ ॥

अग्निं नव वैश्वामित्रोमधुच्छन्दाअग्निर्गायत्री ।

१ ॐ अग्निमीळेपुरोहितंयज्ञस्यदेवमृत्विजम् । होतारंरत्नधातमम् १
अग्निःपूर्वेभिर्ऋषिभिरीड्योनूतनैरुत । सदेवाँएहवक्षति २ अग्निनारयिमश्नव-
त्पोषमेवदिवेदिवे । यशसंवीरवत्तमम् ३ अग्नेयंयज्ञमध्वरंविश्वतःपरिभूरसि ।
सइद्देवेषुगच्छति ४ अग्निर्होताकविक्रतुःसत्यश्चित्रश्रवस्तमः । देवोदेवेभिरा-
गमत् ५ ॥ १ ॥ यदंगदाशुषेत्वमग्नेभद्रंकरिष्यसि । तवेत्तत्सत्यमंगिरः ६
उपत्वाग्नेदिवेदिवेदोषावस्तर्धियावयम् । नमोभरन्तएमसि ७ राजन्तमध्वरा-
णांगोपामृतस्यदीदिविम् । वर्धमानंस्वेदमे ८ सनःपितेवसूनवेग्नेसूपायनोभव ।
सचस्वानःस्वस्तये ९ ॥ २ ॥

For Private and Personal Use Only

Shri Mahavir Jain Aradhana Kendra www.kobatirth.org Acharya Shri Kailassagarsuri Gyanmandir

वायोनव मधुच्छन्दाः त्रयाणांतृचां वायुरिन्द्रवायूमित्रावरुणौ गायत्री ।

२ वायवायाहिदर्शतेमेसोमाअरंकृताः । तेषांपाहिश्रुधीहवम् १ वाय-
उक्थेभिर्जरन्तेत्वामच्छाजरितारः । सुतसोमाअहर्विदः २ वायोतवप्रपृञ्चती-
धेनाजिगातिदाशुषे । उरूचीसोमपीतये ३ इन्द्रवायूइमेसुताउपप्रयोभिरागं-
तम् । इन्दवोवामुशन्तिहि ४ वायविन्द्रश्चचेतथःसुतानांवाजिनीवसू । ता-
वायातमुपद्रवत् ५ ॥ ३ ॥ वायविन्द्रश्चसुन्वतआयातमुपनिष्कृतम् । मक्षिव १-
त्थाधियानरा ६ मित्रंहुवेपूतदक्षंवरुणंचरिशादसम् । धियंघृताचींसाधन्ता ७
ऋतेनमित्रावरुणावृतावृधावृतस्पृशा । क्रतुंबृहन्तमाशाथे ८ कवीनोमित्राव-
रुणातुविजाताउरुक्षया । दक्षंदधातेअपसम् ९ ॥ ४ ॥

For Private and Personal Use Only

Shri Mahavir Jain Aradhana Kendra www.kobatirth.org Acharya Shri Kailassagarsuri Gyanmandir

अश्विना द्वादश मधुच्छन्दाश्चतुर्णांतृचां अश्विनौइन्द्रःविश्वेदेवाःसरस्वती गायत्री ।

३ अश्विनायज्वरीरिषोद्रवत्पाणीशुभस्पती । पुरुभुजाचनस्यतम् १ अश्वि-
॥ ४ ॥ नापुरुदंससानराशवीरयाधिया । धिष्ण्यावनतंगिरः २ दस्रायुवाकवःसुतानास-
त्यावृक्तबर्हिषः । आयातंरुद्रवर्तनी ३ इन्द्रायाहिचित्रभानोसुताइमेत्वायवः ।
अण्वीभिस्तनापूतासः ४ इन्द्रायाहिधियेषितोविप्रजूतःसुतावतः । उपब्रह्माणि-
वाघतः ५ इन्द्रायाहितूतुजानउपब्रह्माणिहरिवः । सुतेदधिष्वनश्चनः ६ ॥ ५ ॥
ओमासश्चर्षणीधृतोविश्वेदेवासआगत । दाश्वांसोदाशुषःसुतम् ७ विश्वेदेवासो-
अप्तुरःसुतमागन्ततूर्णयः । उस्राइवस्वसराणि ८ विश्वेदेवासोअस्रिधएहिमाया-
सोअद्रुहः । मेधंजुषन्तवह्नयः ९ पावकानःसरस्वतीवाजेभिर्वाजिनीवती ।
यज्ञंवष्टुधियावसुः १० चोदयित्रीसूनृतानांचेतन्तीसुमतीनाम् । यज्ञंदधेसरस्व- ॥ ४ ॥

For Private and Personal Use Only

Shri Mahavir Jain Aradhana Kendra www.kobatirth.org Acharya Shri Kailassagarsuri Gyanmandir

ती ११ महोअर्णःसरस्वतीप्रचेतयतिकेतुना । धियोविश्वाविराजति १२ ॥ ६ ॥
॥ इति शाकलक्रकूसंहितायां प्रथमेमण्डले प्रथमोनुवाकः ॥ १ ॥

सुरूपकृत्नुं दश मधुच्छन्दाः इन्द्रोगायत्री ।

४ सुरूपकृत्नुमूतयेसुदुघामिवगोदुहे । जुहूमसिद्यविद्यवि १ उपनःसवना-
गहिसोमस्यसोमपाःपिब । गोदाइद्रेवतोमदः २ अथातेअन्तमानांविद्यामसुम-
तीनाम् । मानोअतिख्यआगहि ३ परेहिविग्रमस्तृतमिन्द्रंपृच्छाविपश्चितम् ।
यस्तेसखिभ्यआवरम् ४ उतब्रुवन्तुनोनिदोनिरन्यतश्चिदारत । दधानाइन्द्रइ-
दुवः ५ ॥ ७ ॥ उतनःसुभगाँअरिर्वोचेयुर्दस्मकृष्टयः । स्यामेदिन्द्रस्यशर्मणि
६ एमाशुमाशवेभरयज्ञश्रियंनृमादनम् । पतयन्मन्दयत्सखम् ७ अस्यपीत्वा-
शतक्रतोघनोवृत्राणामभवः । प्रावोवाजेषुवाजिनम् ८ तंत्वावाजेषुवाजिनंवा-

For Private and Personal Use Only

जयांमःशतक्रतो । धनानामिन्द्रसातयें ९ योरायो३वनिर्महान्त्सुपारःसुन्वतः सखां । तस्माइन्द्रांयगायत १० ॥ ८ ॥

॥ ५ ॥

आतु दश मधुच्छन्दाइन्द्रोगायत्री ।

५ आत्वेतानिषींदतेन्द्रमभिप्रगांयत । सखांयःस्तोमवाहसः १ पुरूतमंपुरूणामीशानंवार्याणाम् । इन्द्रंसोमेसचांसुते २ सघांनोयोगआभुवत्सरायेसपुरंन्ध्याम् । गमद्वाजेभिरासनः ३ यस्यसंस्थेनवृण्वतेहरींसमत्सुशत्रंवः । तस्माइन्द्रांयगायत ४ सुतपान्नेसुताइमेशुचंयोयन्तिवीतयें । सोमांसोदध्यांशिरः ५ ॥ १ ॥ त्वंसुतस्यंपीतयेंसद्योवृद्धोअंजायथाः । इन्द्रज्यैष्ठ्यांयसुक्रतो ६ आत्वांविशन्त्वाशवःसोमांसइन्द्रगिर्वणः । शंतेंसन्तुप्रचेंतसे ७ त्वांस्तोमांअवीवृधन्त्वामुक्थाशंतक्रतो । त्वांवर्धन्तुनोगिरः ८ अक्षितोतिःसनेदिमंवाजमिन्द्रः

For Private and Personal Use Only

सहस्रिणंम् । यस्मिन्विश्वानिपौंस्यां ९ मानोमर्ताअभिद्रुंहन्तनूनामिन्द्रगिर्व-
णः । ईशानोयवयावधम् १० ॥ १० ॥

युञ्जन्ति दश मधुच्छन्दाःआद्यानांतिसृणामिन्द्रःततःषण्णांमरुतःवी-
ळुचिदिन्द्रेणेतिद्वयोरिन्द्रश्च दशम्याइद्रः गायत्री ।

६ युञ्जन्तिंब्रध्नमंरुषंचरंन्तंपरिंतस्थुषंः । रोचंन्तेरोच्नादिवि १ युञ्जन्त्यं-
स्यकाम्याहरीविपंक्षसारथे । शोणांधृष्णूनृवाहंसा २ केतुंकृण्वन्नंकेतवेपेशोंम-
र्याअपेशसें । समुषद्भिरजायथाः ३ आदहंस्वधामनुपुनंर्गर्भत्वमेंरिरे । दधांना-
नामंयज्ञियंम् ४ वीळुचिंदारुजत्नुभिर्गुहांचिदिन्द्रवह्निंभिः । अविंन्दउस्रियाअ-
नुं ५ ॥ ११ ॥ देवयन्तोयथांमतिमच्छांविदद्वंसुंगिरंः । महामंनूषतश्रुतम् ६ इन्द्रें-
णसंहिदृक्षंसेसंजग्मानोअबिंभ्युषा । मन्दूसंमानवंर्चसा ७ अनवद्यैरभिद्युंभि-

Shri Mahavir Jain Aradhana Kendra www.kobatirth.org Acharya Shri Kailassagarsuri Gyanmandir

 मखःसहस्वदर्चति । गणैरिन्द्रस्यकाम्यैः ८ अतःपरिज्मन्नागहिदिवोवारोचना-
दधि । समस्मिन्नृञ्जतेगिरः ९ इतोवासातिमीमहेदिवोवापार्थिवादधि । इन्द्रम्म-
होवारजसः १० ॥ १२ ॥

इन्द्रमिदश मधुच्छन्दा इन्द्रोगायत्री ।

७ इन्द्रमिद्गाथिनोबृहदिन्द्रमर्केभिरर्किणः । इन्द्रंवाणीरनूषत १ इन्द्रइद्धर्योः-
सचासंमिश्लआवचोयुजा । इन्द्रोवज्रीहिरण्ययः २ इन्द्रोदीर्घायचक्षसआसूर्यंरो-
हयद्दिवि । विगोभिरद्रिमैरयत् ३ इन्द्रवाजेषुनोवसहस्रप्रधनेषुच । उग्रउग्रा-
भिरूतिभिः ४ इन्द्रंवयंमहाधनइन्द्रमर्भेहवामहे । युजंवृत्रेषुवज्रिणम् ५ ॥ १३ ॥
सनोवृषन्नमुंचरुंसत्रादावन्नपावृधि । अस्मभ्यमप्रतिष्कुतः ६ तुञ्जेतुञ्जेयउत्तरे-
स्तोमाइन्द्रस्यवज्रिणः । नविन्धेअस्यसुष्टुतिम् ७ वृषायूथेववंसगःकृष्टीरियर्त्यो

For Private and Personal Use Only

जंसा । ईशानोअप्रतिष्कुतः ८ यएकंश्चर्षणीनांवसूनामिरज्यति । इन्द्रःपञ्चक्षितीनाम् ९ इन्द्रंवोविश्वतस्परिहवामहेजनेभ्यः । अस्माकमस्तुकेवलः १० ॥ १४ ॥ इति प्रथमे द्वितीयोनुवाकः ॥ २ ॥

एन्द्र दश मधुच्छन्दाइन्द्रोगायत्री ।

८ एन्द्रसानसिंरयिंसजित्वानंसदासहम् । वर्षिष्ठमूतयेभर १ नियेनमुष्टिहत्ययानिवृत्रारुणधामहै । त्वोतासोन्यर्वता २ इन्द्रत्वोतासआवयंवज्रंघनाददीमहि । जयेमसंयुधिस्पृधः ३ वयंशूरेभिरस्तृभिरिन्द्रत्वयायुजावयम् । सासह्यामपृतन्यतः ४ महाँइन्द्रःपरश्चनुमहित्वमस्तुवज्रिणे । द्यौर्नप्रथिनाशवः ५ ॥ १५ ॥ समोहेवायआशतनरस्तोकस्यसनितौ । विप्रासोवाधियायवः ६ यःकुक्षिःसोमपातमःसमुद्रइवपिन्वते । उर्वीरापोनकाकुदः ७ एवाह्यस्यसूनृता-

 विरप्शीगोमतीमही । पक्वाशाखानदाशुषे ८ एवाहितेविभूतयऊतयइन्द्रमा-
वते । सद्यश्चित्सन्तिदाशुषे ९ एवाह्यस्यकाम्यास्तोमउक्थंचशंस्या । इन्द्राय-
 सोमपीतये १० ॥ १६ ॥

इन्द्रेहि दश मधुच्छन्दाइन्द्रोगायत्री ।

१ इन्द्रेहिमत्स्यन्धसोविश्वेभिःसोमपर्वभिः । महाँअभिष्टिरोजसा १ एमे-
नंसृजतासुतेमन्दिमिन्द्रायमन्दिने । चक्रिंविश्वानिचक्रये २ मत्स्वासुशिप्रम-
न्दिभिःस्तोमेभिर्विश्वचर्षणे । सचैषुसवनेष्वा ३ असृग्रमिन्द्रतेगिरःप्रतित्वामु-
दहासत । अजोषावृषभंपतिम् ४ संचोदयचित्रमर्वाग्राधइन्द्रवरेण्यम् । अ-
सदित्तेविभुप्रभु ५ ॥ १७ ॥ अस्मान्त्सुतत्रचोदयेन्द्ररायेरभस्वतः । तुविद्युम्न-
यशस्वतः ६ संगोमदिन्द्रवाजवदस्मेपृथुश्रवोबृहत् । विश्वायुर्धेह्यक्षितम् ७ अ-

For Private and Personal Use Only

Shri Mahavir Jain Aradhana Kendra www.kobatirth.org Acharya Shri Kailassagarsuri Gyanmandir

स्मेधेहिश्रवोबृहद्युम्नंसंहस्रसातंमम् । इन्द्रतारथिनीरिषः ८ वसोरिन्द्रंवसुपतिं-
गीर्भिर्गृणन्तंऋग्मियम् । होमगन्तारमूतये ९ सुतेसुतेन्योकसेबृहद्बृहतएदरिः ।
इन्द्रायशूषमर्चति १० ॥ १८ ॥

गायन्ति द्वादश मधुच्छन्दाइन्द्रोनुष्टुप् ।

१० गायन्तित्वागायत्रिणोर्चन्त्यर्कमर्किणः । ब्रह्माणंस्त्वाशतक्रतउद्वंश-
मिवयेमिरे १ यत्सानोःसानुमारुहद्भूर्यस्पष्टकर्त्वम् । तदिन्द्रोअर्थंचेततियूथेनवृ-
ष्णिरेजति २ युक्ष्वाहिकेशिनाहरीवृषणाकक्ष्यप्रा । अथानइन्द्रसोमपागिरा-
मुपश्रुतिंचर ३ एहिस्तोमाँअभिस्वराभिगृणीह्यारुव । ब्रह्मचनोवसोसचेन्द्रं-
यज्ञंचवर्धय ४ उक्थमिन्द्रायशंस्यंवर्धनंपुरुनिष्षिधे । शक्रोयथासुतेषुणोरार-
णत्सख्येषुच ५ तमित्सखित्वईमहेतंरायेतंसुवीर्ये । सशक्रउतनःशकदिन्द्रोवसु-

Shri Mahavir Jain Aradhana Kendra www.kobatirth.org Acharya Shri Kailassagarsuri Gyanmandir

दयमानः ६ ॥ ११ ॥ सुविवृतंसुनिरजमिन्द्रत्वादातमिद्यशः । गवामपव्रजं-
वृधिकृणुष्वराधोअद्रिवः ७ नहित्वारोदसीउभेऋघायमाणमिन्वतः । जेषःस्व-
र्वतीरपःसंगाअस्मभ्यंधूनुहि ८ आश्रुत्कर्णश्रुधीहवंनूचिद्दधिष्वमेगिरः । इन्द्र-
स्तोममिमंममकृष्वायुजश्चिदन्तरम् ९ विद्माहित्वावृषन्तमंवाजेषुहवनश्रुतम् ।
वृषन्तमस्यहूमहऊतिंसहस्रसातमाम् १० आतूनइन्द्रकौशिकमन्दसानःसुतं-
पिब । नव्यमायुःप्रसूतिरकृधीसहस्रसामृषिम् ११ परित्वागिर्वणोगिरइमाभ-
वन्तुविश्वतः । वृद्धायुमनुवृद्धयोजुष्टाभवन्तुजुष्टयः १२ ॥ २० ॥

इन्द्रंविश्वाष्टौ मधुच्छन्दसोजेता इन्द्रोनुष्टुप् ।

११ इन्द्रंविश्वाअवीवृधन्त्समुद्रव्यचसंगिरः । रथीतमंरथीनांवाजानांसत्पतिं
पतिम् १ सख्येतइन्द्रवाजिनोमाभेमशवसस्पते । त्वामभिप्रणोनुमोजेतारम-

For Private and Personal Use Only

पराजितम् २ पूर्वीरिन्द्रस्यरातयोनविदस्यन्त्यूतयः । यदीवाजस्यगोमंतःस्तोतृभ्योमंहतेमघम् ३ पुरांभिन्दुर्युवाकविरमितौजाअजायत । इन्द्रोविश्वस्यकर्मणोधर्तावज्रीपुरुष्टुतः ४ त्वंवलस्यगोमतोपावरद्रिवोबिलंम् । त्वांदेवाअविभ्युषस्तुज्यमानासआविषुः ५ तवाहंशूररातिभिःप्रत्यायंसिन्धुमावदन् । उपातिष्ठन्तगिर्वणोविदुष्टेतस्यकारवः ६ मायाभिरिन्द्रमायिनंत्वंशुष्णमवातिरः । विदुष्टेतस्यमेधिरास्तेषांश्रवांस्युत्तिर ७ इन्द्रमीशानमोजसाभिस्तोमाअनूषत । सहस्रंयस्यरातयउतवासन्तिभूयसीः ८ ॥ २१ ॥ इति प्रथमे तृतीयोनुवाकः ॥ ३ ॥

अग्निं द्वादश मेधातिथिः काण्वोग्निः अग्निनेतिपादोनिर्मथ्याहवनीयरूपश्चाग्निदैवतः गायत्री ।

१२ अग्निंदूतंवृणीमहेहोतारंविश्ववेदसम् । अस्ययज्ञस्यसुक्रतुम् १ अग्नि-

 मेग्निंहवींमभिःसदाहवन्तविश्पतिम् । हव्यवाहंपुरुप्रियम् २ अग्नेदेवाँइहावहज-
 ज्ञानोवृक्तबर्हिषे । असिहोतानईड्यः ३ ताँउशतोविबोधययदग्नेयासिदूत्यम् ।
देवैरासत्सिबर्हिषि ४ घृताहवनदीदिवःप्रतिष्मरिषतोदह । अग्नेत्वंरक्षस्विनः
५ अग्निनाग्निःसमिध्यतेकविर्गृहपतिर्युवा । हव्यवाड्जुह्वास्यः ६ ॥ २२ ॥
कविमग्निमुपस्तुहिसत्यधर्माणमध्वरे । देवममीवचातनम् ७ यस्त्वामग्नेहवि-
ष्पतिर्दूतंदेवसपर्यति । तस्यस्मप्राविताभव ८ योअग्निंदेववीतयेहविष्माँआवि-
वासति । तस्मैपावकमृळय ९ सनःपावकदीदिवोग्नेदेवाँइहावह । उपयज्ञंह-
विश्चनः १० सनस्तवानआभरगायत्रेणनवीयसा । रयिंवीरवतीमिषम् ११
अग्नेशुक्रेणशोचिषाविश्वाभिर्देवहूतिभिः । इमंस्तोमंजुषस्वनः १२ ॥ २३ ॥

Shri Mahavir Jain Aradhana Kendra www.kobatirth.org Acharya Shri Kailassagarsuri Gyanmandir

सुसमिद्धोद्वादश मेधातिथिः इध्मःसमिद्धोवाग्निस्तनूनपान्नराशंस इळौ बर्हिर्देवीर्द्वार
उषासानक्ता दैव्यौहोतारौप्रचेतसौ तिस्रोदेव्यःसरस्वतीळाभारतस्त्वष्टा
वनस्पतिःस्वाहाकृतय इतिप्रत्यृचंदैवतमामगायत्रम् ।

१२ सुसंमिद्धोनआवहदेवाँअग्नेहविष्मंते । होतःपावकयक्षिच १ मधुमंतं-
तनूनपाद्यज्ञंदेवेषुनःकवे । अद्याकृणुहिवीतये २ नराशंसमिहप्रियमस्मिन्यज्ञ-
उपह्वये । मधुजिह्वंहविष्कृतम् ३ अग्नेसुखतमेरथेदेवाँईळितआवह । असि-
होतामनुर्हितः ४ स्तृणीतबर्हिरानुषग्घृतपृष्ठंमनीषिणः । यत्रामृतस्यचक्षणम्
५ विश्रयन्तामृतावृधोद्वारोदेवीरसश्चतः । अद्यानूनंचयष्टवे ६ ॥ २४ ॥ नक्तो-
षासासुपेशसास्मिन्यज्ञउपह्वये । इदंनोबर्हिरासदे ७ तासुजिह्वाउपह्वयेहो-
तारादैव्याकवी । यज्ञंनोयक्षतामिमम् ८ इळासरस्वतीमहीतिस्रोदेवीर्मयोभुवः ।

बर्हिःसीदन्त्वस्त्रिधः ९ इहत्वष्टारमग्रियंविश्वरूपमुपह्वये । अस्माकमस्तुकेवं-
लः १० अवसृजावनस्पतेदेवदेवेभ्योहविः । प्रदातुरस्तुचेतनम् ११ स्वाहायु-
ज्ञंकृणोतनेन्द्राययज्वनोगृहे । तत्रदेवाँउपह्वये १२ ॥ २५ ॥

ऐभिर्द्वादश मेधातिथिर्विश्वेदेवागायत्री ।

१४ ऐभिरग्नेदुवोगिरोविश्वेभिःसोमपीतये । देवेभिर्याहियक्षिच १ आत्वा-
कण्वाअहूषतगृणन्तिविप्रतेधियः । देवेभिरग्नआगहि २ इन्द्रवायूबृहस्पतिं-
मित्राग्निंपूषणंभगम् । आदित्यान्मारुतंगणम् ३ प्रवोभ्रियन्तइन्दवोमत्सरामा-
दयिष्णवः । द्रप्सामध्वश्चमूषदः ४ ईळतेत्वामवस्यवःकण्वासोवृक्तबर्हिषः । ह-
विष्मन्तोअरङ्कृतः ५ घृतपृष्ठामनोयुजोयेत्वावहन्तिवह्नयः । आदेवान्त्सोम-
पीतये ६ ॥ २६ ॥ तान्यजत्राँऋतावृधोग्नेपत्नीवतस्कृधि । मध्वःसुजिह्व-

For Private and Personal Use Only

Shri Mahavir Jain Aradhana Kendra www.kobatirth.org Acharya Shri Kailassagarsuri Gyanmandir

पायय ७ येयजंत्रायईडयास्तेतेंपिबन्तुजिह्वयां । अधोरग्नेवषट्कृति ८ आ-
क्रींसूर्यस्यरोचनाद्विश्वान्देवाँउंषर्बुधः । विप्रोहोतेहवक्षति ९ विश्वेभिःसोम्यंम-
ध्वग्नइन्द्रेणवायुनां । पिबांमित्रस्यधामभिः १० त्वंहोतामनुंर्हितोग्नेयज्ञेषु-
सीदसि । सेमंनोअध्वरंयंज ११ युक्ष्वाह्यरुंषीरथेंहरितोदेवरोहितः । ताभिर्दे
वाँइहावंह १२ ॥ २७ ॥

इन्द्रसोमंद्वादश मेधातिथिःआद्यानांषण्णामिन्द्रोमरुतस्त्वष्टाग्निरिन्द्रोमित्रावरुणौदेवता त-
तश्चतुर्णांद्रविणोदाःएकादश्याअश्विनौद्वादश्याअग्निः गायत्री (ऋतव्यंसूक्तम्) ।

१५ इंद्रसोमंपिबंऋतुनात्वांविशन्त्विन्दंवः । मत्सरासस्तदोंकसः १ मरुंतः
पिबंतऋतुनांपोत्राद्यज्ञंपुंनीतन । यूयंहिष्ठासुदानवः २ अभियज्ञंगृणीहिनोग्ना-
वोनेष्टःपिबंऋतुनां । त्वंहिरंत्नधाअसिं ३ अग्नेदेवाँइहावंहसादयायोनिषुत्रिषु ।

For Private and Personal Use Only

Shri Mahavir Jain Aradhana Kendra www.kobatirth.org Acharya Shri Kailassagarsuri Gyanmandir

परिंभूषपिबंऋतुना ४ ब्राह्मंणादिन्द्रराधसःपिबासोमंमृतूँरनु । तवेद्धिसख्यमस्तृं-
तम् ५ युवंदक्षंधृतव्रतमित्रावरुणदूळभम् । ऋतुनायज्ञमाशाथे ६॥२८॥द्रविणोदा-
द्रविंणसोग्रावहस्तासोअध्वरे । यज्ञेषुदेवमीळते ७ द्रविणोदाददातुनोवसूनिया-
निंशृण्विरे । देवेषुतावनामहे ८ द्रविणोदाःपिपीषतिजुहोतप्रचतिष्ठत । नेष्ट्रादृतु-
भिरिष्यत ९ यत्त्वातुरीयमृतुभिर्द्रविणोदोयजामहे । अधस्मानोददिर्भव १०
अश्विनापिबतंमधुदीद्यग्नीशुचिव्रता । ऋतुनायज्ञवाहसा ११ गार्हपत्येनसन्त्य-
ऋतुनायज्ञनीरसि । देवान्देवयतेयज १२ ॥ २९ ॥

आत्वा नव मेधातिथिरिन्द्रोगायत्री ।

१६ आत्वावहन्तुहरयोवृषणंसोमपीतये । इन्द्रंत्वासूरचक्षसः १ इमाधाना-
घृतस्नुवोहरीइहोपवक्षतः । इन्द्रंसुखतमेरथे २ इन्द्रंप्रातर्हवामहइन्द्रंप्रयत्यध्वरे ।

For Private and Personal Use Only

इन्द्रंसोमंस्यपीतये ३ उपनःसुतमागंहिहरिंभिरिन्द्रकेशिभिः । सुतेहित्वाहवामहे ४ सेमंनःस्तोममागह्युपेदंसवनंसुतम् । गौरोनंतृषितःपिब ५ ॥ ३० ॥ इमेसोमासइन्दंवःसुतासोअधिबर्हिषि । ताँइंन्द्रसहंसेपिब ६ अयंतेस्तोमोंअग्रियोहृदिस्पृगंस्तुशंतमः । अथासोमंसुतंपिंब ७ विश्वमित्सवनंसुतमिन्द्रोमदांयगच्छति । वृत्रहासोमंपीतये ८ सेमंनःकाममापृणगोभिरश्वैःशतक्रतो । स्तवामत्वास्वाध्यः ९ ॥ ३१ ॥

इन्द्रावरुणयोर्नव मेधातिथिरिन्द्रावरुणौ गायत्री युवाकुरितिद्वेपादनिचृतौ ।

१७ इन्द्रावरुणयोरहंसम्राजोरवआवृणे । तानोमृळातईदृशे १ गन्तारांहिस्थोवसेहवंविप्रंस्यमावंतः । धर्तारांचर्षणीनाम् २ अनुकामंतर्पयेथामिन्द्रावरुणरायआ । तावांनेदिष्ठमीमहे ३ युवाकुहिशचीनांयुवाकुंसुमतीनाम् । भूयामवा-

Shri Mahavir Jain Aradhana Kendra www.kobatirth.org Acharya Shri Kailassagarsuri Gyanmandir

जदाव्नांम् ४ इन्द्रंःसहस्रदाव्नांवरुणःशंस्यांनाम्। क्रतुंर्भवत्युक्थ्यंः ५ ॥ ३२॥ तयोरि-
दर्वंसावयंसनेमनिचंधीमहि। स्यादुतप्ररेचंनम् ६ इन्द्रांवरुणवामहंहुवेचित्रायरा-
धंसे । अस्मान्सुजिग्युषंस्कृतम् ७ इन्द्रांवरुणनूनुवांसिषांसन्तीषुधीष्वा । अ-
स्मभ्यंशर्मयच्छतम् ८ प्रवांमश्नोतुसुष्टुतिरिन्द्रांवरुणयांहुवे । यामृधाथेंसधस्तुं-
तिम् ९ ॥ ३३ ॥ इति चतुर्थोऽनुवाकः ॥ ४ ॥

सोमानं नव मेधातिथिःआद्यानांतिसृणांब्रह्मणस्पतिश्चतुर्थ्याब्रह्मणस्पतिरिन्द्रःसोमश्च पंचम्याब्रह्मण-
स्पत्यादितिसोदक्षिणाच ततस्तिसृणांसदसस्पतिरन्त्यायाःसदसस्पतिर्नराशंसोवा गायत्री ।

१८ सोमानंस्वरंणंकृणुहिब्रंह्मणस्पते । कक्षीवंन्तंयऔशिजः १ योरेवान्यो-
अंमीवहावंसुवित्पुंष्टिवर्धंनः । सनंःसिषक्तुयस्तुरः २ मानःशंसोअररुषोधूर्तिः
प्रणङ्मर्त्यंस्य । रक्षांणोब्रह्मणस्पते ३ सघांवीरोनरिष्यतियमिन्द्रोब्रह्मंणस्पतिंः । ॥ १२ ॥

Shri Mahavir Jain Aradhana Kendra www.kobatirth.org Acharya Shri Kailassagarsuri Gyanmandir

सोमोहिनोतिमर्त्यम् ४ त्वंतंब्रह्मणस्पतेसोमइन्द्रश्चमर्त्यम् । दक्षिणापात्वंहसः
५ ॥ ३४ ॥ सदसस्पतिमद्भुतंप्रियमिन्द्रस्यकाम्यम् । सनिंमेधामयासिषम् ६ य-
स्मादृतेनसिध्यतियज्ञोविपश्चितश्चन । सधीनांयोगमिन्वति ७ आहंभोतिहवि-
ष्कृतिंप्राञ्चंकृणोत्यध्वरम् । होत्रादेवेषुगच्छति ८ नराशंसंसुधृष्टममपश्यंस-
प्रथस्तमम् । दिवोनसद्ममखसम् ९ ॥ ३५ ॥

प्रतित्यं नव मेधातिथिराग्निमारुतं गायत्रम् ।

१९ प्रतित्यंचारुमध्वरंगोपीथायप्रहूयसे । मरुद्भिरग्नआगहि १ नहिदेवो-
नमर्त्योमहस्तवक्रतुंपरः । मरुद्भिरग्नआगहि २ येमहोरजसोविदुर्विश्वेदेवासो-
अद्रुहः । मरुद्भिरग्नआगहि ३ यउग्राअर्कमानृचुरनाधृष्टासओजसा । मरुद्भि-
रग्नआगहि ४ येशुभ्राघोरवर्पसःसुक्षत्रासोरिशादसः । मरुद्भिरग्नआगहि ५

For Private and Personal Use Only

॥ २६ ॥ येनाकुस्याविरोचुनेदिविदेवासआसंते । मुरुद्भिरग्नआगंहि ६ यईङ्खयं-
न्तिपर्वतान्तिरःसंमुद्रमंर्णवम् । मुरुद्भिरग्नआगंहि ७ आयेतन्वन्तिरश्मिभिं-
स्तिरःसंमुद्रमोजंसा । मुरुद्भिरग्नआगंहि ८ अभित्वांपूर्वपीतयेसृजामिंसो-
म्यंमधुं । मुरुद्भिरग्नआगंहि ९ ॥ ३७॥ इति शाकलसं० प्रथमाष्टके प्रथमोध्यायः ॥१॥

अयमष्टावार्भवमिहपळैन्द्राग्नंप्रातर्युजासैका चतस्रआश्विन्यस्तथासाविच्यआग्नेय्यौद्वेदेवीनामेकैके-
न्द्राणीवरुणान्यग्नायीनांद्यावापृथिव्येपार्थिवीषड्वैष्णव्योतोदेवादैवीवातीत्राश्चतुर्विंशतिर्वायव्यैकैन्द्र-
वायव्यौमैत्रावरुणमरुत्वतीयवैश्वदेवपौष्णास्तृचाःशेषाआप्योन्त्याध्यर्धाग्नेय्यप्स्वन्तःपुरउष्णिकूपरा-
नुष्टुप्तिस्रश्चान्त्याएकविंशीप्रतिष्ठा कस्यपंचोनाजीगर्तिःशुनःशेपःसकृत्रिमोवैश्वामित्रोदेवरातोवारु-
णंतुत्रैष्टुभसाद्यौकाश्याश्विन्यौसावित्रस्तृचोगायत्रोस्यान्त्याभागीवा यच्चित्सैकावसिष्वदशाग्नेयंत्वश्वंस
प्तोनागायत्रेन्त्यादैवीत्रिष्टुब्यत्रग्रावानवपळनुष्टुबादि यच्चिद्धयौलूखल्यौपरेमौसलौचप्रजापतेर्हरिश्चन्द्र-
स्यान्त्याचर्मप्रशंसावा यच्चित्सप्तपांक्तसावोद्वृच्चाधिकास्माकंपादनिचृच्छ्वान्निष्टुप्परौतृचावाश्विनोष-
स्यौत्वमग्नेन्यूनाहिरण्यस्तूपआग्नेयंत्रिष्टुबन्त्याष्टमीषोळश्यौचेन्द्रस्यपश्चोना ॥ २ ॥

अयमष्टौ मेधातिथिर्ऋभवोगायत्री ।

२० ॐ अयंदेवायजन्मनेस्तोमोविप्रेभिरासया । अकारिरत्नधातमः १ यइन्द्रायवचोयुजाततक्षुर्मनसाहरी । शमीभिर्यज्ञमाशत २ तक्षन्नासत्याभ्यांपरिज्मानंसुखंरथम् । तक्षन्धेनुंसबर्दुघाम् ३ युवानापितरापुनःसत्यमन्त्राऋजूयवः । ऋभवोविष्ट्यक्रत ४ संवोमदासोअग्मतेन्द्रेणचमरुत्वता । आदित्येभिश्चराजभिः ५ ॥ १ ॥ उतत्यंचमसंनवंत्वष्टुर्देवस्यनिष्कृतम् । अकर्तचतुरःपुनः ६ तेनोरत्नानिधत्तनत्रिरासाप्तानिसुन्वते । एकमेकंसुशस्तिभिः ७ अधारयन्तवह्नयोभजन्तसुकृत्यया । भागंदेवेषुयज्ञियम् ८ ॥ २ ॥

इहपञ्चमेधातिथिरिन्द्राग्नी गायत्री ।

२१ इहेन्द्राग्नीउपह्वयेतयोरित्स्तोममुश्मसि । तासोमंसोमपातमा १ ताय-

ज्ञेषुप्रशंसतेन्द्राग्नीशुंभतानरः। तागायत्रेषुगायत २ तामित्रस्यप्रशंस्तयइन्द्राग्नी
ताहंवामहे। सोमुपासोमंपीतये ३ उग्रासन्ताहवामहउपेदंसंवनंसुतम्। इन्द्राग्नी-
एहगंच्छताम् ४ तामहान्तासदस्पतीइन्द्राग्नीरक्षंउब्जतम्। अप्रंजाःसन्त्वत्रिणः
५ तेनंसत्येनंजागृतमधिंप्रचेतुनेंपदे। इन्द्राग्नीशर्मंयच्छतम् ६ ॥ ३ ॥

प्रातर्युजाएकविंशतिर्मेधातिथिराद्यानांचतमृणामश्विनौ ततश्चतमृणांसविता ततोद्वयोरग्निः एका
दश्यादेव्यःद्वादश्याइन्द्राणीवरुणान्यग्नाय्यस्ततोद्वयोर्द्यावापृथिव्यौपञ्चदश्यापृथिवी
ततःपण्णांविष्णुस्ततोदेवाइअस्यादेवाचा गायत्री।

२२ प्रातर्युजाविबोधयाश्विनावेहगंच्छताम्। अस्यसोमंस्यपीतयें १ यासु-
रथारथीतंमोभादेवादिविस्पृशां। अश्विनाताहंवामहे २ यावांकशामधुम-
त्यश्विंनासूनृतावती। तयांयज्ञंमिंमिक्षतम् ३ नहिवामस्तिंदूरकेयत्रारथेनगच्छे- ॥ १४ ॥

थः । अश्विनासोमिनोगृहम् ४ हिरण्यपाणिमूतयेसवितारमुपह्वये । सचे-
त्तादेवतापदम् ५ ॥ ४ ॥ अपांनपातमवसेसवितारमुपस्तुहि । तस्यव्रतान्युश्म-
सि ६ विभक्तारंहवामहेवसोश्चित्रस्यराधसः । सवितारंनृचक्षसम् ७ सखाय-
आनिषीदतसवितास्तोम्योनुनः । दाताराधांसिशुम्भति ८ अग्नेपत्नीरिहावहदे-
वानामुशतीरुप । त्वष्टारंसोमपीतये ९ आग्नाअग्नइहावसेहोत्रांयविष्ठभा-
रतीम् । वरूत्रींधिषणांवह १० ॥ ५ ॥ अभिनोदेवीरवसामहःशर्मणानृपत्नीः । अ
च्छिन्नपत्राःसचन्ताम् ११ इहेन्द्राणीमुपह्वयेवरुणानींस्वस्तये । अग्नायींसोमपी-
तये १२ महीद्यौःपृथिवीचनइमंयज्ञंमिमिक्षताम् । पिपृतांनोभरीमभिः
१३ तयोरिद्घृतवत्पयोविप्रारिहन्तिधीतिभिः । गन्धर्वस्यध्रुवेपदे १४ स्योनापृ-
थिविभवानृक्षरानिवेशनी । यच्छानःशर्मसप्रथः १५ ॥ ६ ॥ अतोदेवाअवन्तु-

ऋ. मं. नोयतोविष्णुर्विचक्रमे । पृथिव्याःसप्तधामभिः १६ इदंविष्णुर्विचंक्रमेत्रेधानिदं- अ.१अ.२
धेपदम् । समूंळ्हमस्यपांसुरे १७ त्रीणिपदाविचंक्रमेविष्णुर्गोपाअदाभ्यः। अतो
॥ १९ ॥ धर्माणिधारयन् १८ विष्णोःकर्माणिपश्यतयतोव्रतानिपस्पशे । इन्द्रस्ययुज्यः
सखा १९ तद्विष्णोःपरमंपदंसदापश्यन्तिसूरयः । दिवीवचक्षुराततम् २० तद्वि-
प्रासोविपन्यवोजागृवांसःसमिन्धते । विष्णोर्यत्परमंपदम् २१ ॥ ७ ॥

तीव्राश्चतुर्विंशतिर्मेधातिथिःप्रथमायावायुस्ततोद्वयोरिन्द्रवायू ततश्चतसृणांतृचानांमित्रावरुणौइन्द्रो मरुत्वान्विश्वेदेवाःपूषाशिष्टानामापःअन्त्याध्यर्धाआग्नेयी गायत्री । एकोनविंशी पुरउष्णिक् ततोनुष्टुभः एकविंशी प्रतिष्ठा ।

२३ तीव्राःसोमासआगंह्याशीर्वन्तःसुताइमे । वायोतान्प्रस्थितान्पिब १
उभादेवादिविस्पृशेन्द्रवायूहवामहे । अस्यसोमस्यपीतये २ इन्द्रवायूमनोजु- ॥ १९ ॥

वा॒चिप्रां॑हवन्तऊ॒तये॑ । स॒हस्रा॑क्षाधि॒यस्पती॑ ३ मि॒त्रंव॒यंहं॑वामहे॒वरु॑णं॒सोम॑पीत-
ये । ज॒ज्ञा॒नापू॒तद॑क्षसा ४ ऋ॒तेन॒यावृ॑ता॒वृधा॑वृ॒तस्य॒ज्योति॑ष॒स्पती॑ । तामि॒त्रा-
वरु॑णाहुवे ५ ॥ ८ ॥ वरु॑णःप्रावि॒ताभु॑वन्मि॒त्रोविश्वा॑भिरू॒तिभिः॑ । कर॑तांनः
सुराध॑सः ६ म॒रुत्व॑न्तंहवामहइन्द्र॒मासोम॑पीतये । स॒जूर्ग॒णेन॑तृम्पतु ७ इन्द्र॑-
ज्येष्ठामरु॑द्गणा॒देवा॑सः॒पूष॑रातयः । विश्वे॒मम॑श्रुताहव॑म् ८ ह॒तवृ॒त्रंसु॑दानव॒इन्द्रे॑-
ण॒सह॑सायु॒जा । मानो॑दुःशंस॑ईशत ९ विश्वा॒न्देवान्हं॑वामहेम॒रुतः॒सोम॑पीतये ।
उ॒ग्राहिपृश्नि॑मातरः १० ॥ ९ ॥ जय॑तामिवतन्य॒तुर्म॒रुता॑मेतिधृष्णु॒या । यच्छुभं॑
या॒थना॑नरः ११ ह॒स्का॒रा॒द्वि॒द्युत॒स्पर्यतो॑जा॒ताअ॑वन्तुनः । म॒रुतो॑मृळयन्तुनः १२
आपू॑षञ्चि॒त्रब॑र्हिष॒माघृ॑णेध॒रुणं॑दि॒वः । आजा॑न॒ष्टंयथा॑प॒शुम् १३ पू॒षाराजा॑न॒मा-
घृ॑णि॒रप॑गूळ्हं॒गुहा॑हि॒तम् । अवि॑न्दच्चि॒त्रब॑र्हिषम् १४ उ॒तोसम॒ह्यमिन्दु॑भिः॒ष-

For Private and Personal Use Only

इयुक्ताँअंनुसेषिंधत् । गोभिर्यवंनचंर्कृषत् १५ ॥ १० ॥ अम्बयौयन्त्यध्वं-
॥ १६ ॥ भिर्जामयोंअध्वरीयताम् । पृञ्चतीर्मधुनापयः १६ अमूर्याउपसूर्येयाभिर्वासू-
र्यैःसह । तानोंहिन्वन्त्वध्वरम् १७ अपोदेवीरुपह्वयेयत्रगावःपिबन्तिनः । सि-
न्धुंभ्यःकर्त्वंहविः १८ अप्स्व१न्तरमृतंमप्सुभेषजमपामुतप्रशस्तये । देवाभव-
तवाजिनः १९ अप्सुमेसोमोंअब्रवीदन्तर्विश्वानिभेषजा । अग्निंचविश्वशम्भुवमा-
पश्चविश्वभेषजीः २० ॥ ११ ॥ आपःपृणीतभेषजंवरूथंतन्वे३ममं । ज्योक्-
चसूर्यंदृशे २१ इदमापःप्रवहतयत्किञ्चदुरितंमयि । यद्वाहमभिदुद्रोहयद्वाशेपउ-
तानृतम् २२ आपोअद्यान्वंचारिषंरसेनसमंगस्महि । पयस्वानग्नआगहितंमासं-
सृंजवर्चसा २३ संमाग्नेवर्चसासृजसंप्रजयासमायुंषा । विद्युमेंअस्यदेवाइन्द्रो
विद्यात्सहऋषिभिः २४ ॥ १२ ॥ इति शाकलस॰ प्रथमेपञ्चमोनुवाकः ॥ ५ ॥ ॥ १६ ॥

कस्यपञ्चोनाआजीगर्तिःशुनःशेपःसकृत्रिमोवैश्वामित्रोदेवरातः वरुणः प्रथमायाःप्रजाप-
तिर्द्वितीयायाअग्निःअभित्वेतितृचःसावित्रःगायत्रः शिष्टास्त्रिष्टुभः ।

२४ कस्यनूनंकतमस्यामृतानांमनामहेचारुदेवस्यनाम । कोनोमह्याअ-
दितयेपुनर्दात्पितरंचदृशेयंमातरंच १ अग्नेर्वयंप्रथमस्यामृतानांमनामहेचारु-
देवस्यनाम । सनोमह्याअदितयेपुनर्दात्पितरंचदृशेयंमातरंच २ अभित्वादे-
वसवितरीशानंवार्याणाम् । सदावन्भागमीमहे ३ यश्चिद्धितइत्थाभगःशशमा
नःपुरानिदः । अद्वेषोहस्तयोर्दधे ४ भगभक्तस्यतेवयमुदशेमतवावसा । मूर्धानं-
रायआरभे ५ ॥ १ ३ ॥ नहितेक्षत्रंनसहोनमन्युंवयश्चनामीपतयन्तआपुः । नेमा-
आपोअनिमिषंचरन्तीर्नयेवातस्यप्रमिनन्त्यभ्वम् ६ अबुध्नेराजावरुणोवनस्यो
र्ध्वंस्तूपंददतेपूतदक्षः । नीचीनाःस्थुरुपरिबुध्नएषामस्मेअन्तर्निहिताःकेतवःस्युः

Shri Mahavir Jain Aradhana Kendra www.kobatirth.org Acharya Shri Kailassagarsuri Gyanmandir

७ उरुंहिराजावरुणश्चकारसूर्यायपन्थामन्वेतवाउं । अपदेपादाप्रतिधातवेक-
रुतापवक्ताहृदयाविधश्चित् ८ शतंतेराजन्भिषजःसहस्रमुर्वीगंभीरासुमतिष्टेअ-
स्तु । बाधस्वदूरेनिर्ऋतिंपराचैःकृतंचिदेनःप्रमुमुग्ध्यस्मत् ९ अमीयऋक्षानि-
हितासउच्चानक्तंददृश्रेकुहचिद्दिवेयुः । अदब्धानिवरुणस्यव्रतानिविचाकशच्च-
न्द्रमानक्तमेति १० ॥ १४ ॥ तत्त्वायामिब्रह्मणावन्दमानस्तदाशास्तेयजमानो-
हविर्भिः । अहेळमानोवरुणेहबोध्युरुशंसमानआयुःप्रमोषीः ११ तदिन्नक्तंत-
द्दिवामह्यमाहुस्तदयंकेतोहृदआविचष्टे । शुनःशेपोयमह्वद्गृभीतःसोअस्मान्रा-
जावरुणोमुमोक्तु १२ शुनःशेपोह्यह्वद्गृभीतस्त्रिष्वादित्यंद्रुपदेषुबद्धः । अवैनं-
राजावरुणःससृज्याद्विद्वाँअदब्धोविमुमोक्तुपाशान् १३ अवतेहेळोवरुणनमो-
भिरवयज्ञेभिरीमहेहविर्भिः । क्षयन्नस्मभ्यमसुरप्रचेताराजन्नेनांसिशिश्रथः

For Private and Personal Use Only

कृतानि १४ उदुत्तमंवरुणपाशमस्मदवाधमंविमध्यमंश्रथाय । अथावयमादि-
त्यव्रतेतवानागसोअदितयेस्याम १५ ॥ १५ ॥

यच्चिदेकविंशतिःशुनःशेपोवरुणोगायत्री ।

२५ यच्चिद्धितेविशोयथाप्रदेववरुणव्रतम् । मिनीमसिद्यविद्यवि १ मानो-
वधायहत्नवेजिहीळानस्यरीरधः।माहृणानस्यमन्यवे २ विमृळीकायतेमनोरथी-
रश्वंनसन्दितम् । गीर्भिर्वरुणसीमहि ३ पराहिमेविमन्यवःपतन्तिवस्यइष्टये ।
वयोनवसतीरुप ४ कदाक्षत्रश्रियंनरमावरुणंकरामहे । मृळीकायोरुचक्षसम् ५
॥ १६ ॥ तदित्समानमाशातेवेनन्तानप्रयुच्छतः । धृतव्रतायदाशुषे ६ वेदा-
योवीनांपदमन्तरिक्षेणपतताम् । वेदनावःसमुद्रियः ७ वेदमासोधृतव्रतोद्वाद-
शप्रजावतः । वेदायउपजायते ८ वेदवातस्यवर्तनिमुरोर्ऋष्वस्यबृहतः ।

Shri Mahavir Jain Aradhana Kendra www.kobatirth.org Acharya Shri Kailassagarsuri Gyanmandir

वेदायेअध्यासते ९ निषसादधृतव्रतोवरुणःपस्त्या३स्वा । साम्राज्यायसुक्रतुः
१० ॥ १७ ॥ अतोविश्वान्यद्भुताचिकित्वाँअभिपश्यति । कृतानियाचकर्त्वा

११ सनोविश्वाहासुक्रतुरादित्यःसुपथाकरत् । प्रणआयूंषितारिषत् १२ बिभ्र-
द्द्रापिंहिरण्ययंवरुणोवस्तनिर्णिजम् । परिस्पशोनिषेदिरे १३ नयंदिप्सन्ति-
दिप्सवोनद्रुह्वाणोजनानाम् । नदेवमभिमातयः १४ उतयोमानुषेष्वायशश्च-
क्रेअसाम्या । अस्माकमुदरेष्वा १५ ॥ १८ ॥ परामेयन्तिधीतयोगावोनगव्यू-
तीरनु । इच्छन्तीरुरुचक्षसम् १६ संनुवोचावहैपुनर्यतोमेमध्वाभृतम् । होतेव-
क्षदसेप्रियम् १७ दर्शंनुविश्वदर्शतंदर्शंरथमधिक्षमि । एताजुषतमेगिरः १८
इमंमेवरुणश्रुधीहवमद्याचमृळय । त्वामवस्युराचके १९ त्वंविश्वस्यमेधि-
रदिवश्चग्मश्चराजसि । सयामनिप्रतिश्रुधि २० उदुत्तमंमुमुग्धिनोविपाशं-

For Private and Personal Use Only

मध्युमंचृत । अबाधुमानिंजीवसे २१ ॥ ११ ॥

वसिष्ठ दश शुनःशेपोग्निर्गायत्री ।

२६ वसिष्वाहिमियेध्युवस्त्राण्यूर्जांपते । सेमंनोअध्वुरंयज १ निनोहोता-वरेण्यःसदायविष्ठमन्मभिः । अग्नेदिवित्मंतावचः २ आहिष्मासूनवेपितापि-र्यजत्यापये । सखासख्येवरेण्यः ३ आनोवुर्हीरिशादंसोवरुणोमित्रोअर्यमा । सीदन्तुमनुंषोयथा ४ पूर्व्यहोतरस्यनोमन्दंस्वसख्यस्यच । इमाउषुश्रुधीगि-रः ५ ॥ २० ॥ यच्चिद्धिशश्वंतातनादेवंदेवंयजामहे । त्वेइद्धूयतेहविः ६ प्रियो-नोअस्तुविश्पतिर्होतामन्द्रोवरेण्यः । प्रियाःस्वग्नयोवयम् ७ स्वग्नयोहिवार्यं-देवासोदधिरेचनः । स्वग्नयोमनामहे ८ अथानउभयेषाममृतमर्त्यानाम् । मिथःसंन्तुप्रशंस्तयः ९ विश्वेभिरग्नेअग्निभिरिमंयज्ञमिदंवचः । चनोधाः

Shri Mahavir Jain Aradhana Kendra www.kobatirth.org Acharya Shri Kailassagarsuri Gyanmandir

सहसोयहो १० ॥ २१ ॥

अश्वं त्रयोदश शुनःशेपोग्निरन्त्यायाविश्वेदेवागायत्री अन्त्यात्रिष्टुप् ।

॥ १९ ॥ २७ अश्वंनत्वावारंवन्तंवन्दध्यांअग्निंनमोभिः । सम्राजंन्तमध्वराणाम् १
सघांनःसूनुःशवसापृथुप्रंगामासुशेवः । मीढ्वाँअस्माकंबभूयात् २ सनोदूरा-
च्चासाच्चनिमर्त्यादघायोः । पाहिसदमिद्विश्वायुः ३ इममूषुत्वमस्माकंसनिंगा-
यत्रंनव्यांसम् । अग्नेदेवेषुप्रवोचः ४ आनोभजपरमेष्वावाजेषुमध्यमेषु ।
शिक्षावस्वोअन्तमस्य ५ ॥ २२ ॥ विभक्तासिचित्रभानोसिन्धोरूर्माउपाक-
आ । सद्योदाशुषेक्षरसि ६ यमग्नेपृत्सुमर्त्यमवावाजेषुयंजुनाः । सयन्ताशश्वती-
रिषः ७ नकिरस्यसहन्त्यपर्येताकयस्यचित् । वाजोअस्तिश्रवाय्यः ८ सवाजं-
विश्वचर्षणिरर्वद्भिरस्तुतरुता । विप्रेभिरस्तुसनिता ९ जराबोधतद्विविड्ढिविशेविशे ॥ १९ ॥

शेयज्ञियाय । स्तोमैंरुद्रायदृशीकम् १० ॥ २३ ॥ सनोंमहाँअंनिमानोधूमकें-
तुःपुरुश्चन्द्रः । धियेवाजायहिन्वतु ११ सरेवाँइंवविश्पतिर्दैव्यंःकेतुःशृंणोतुनः ।
उक्थैरग्निर्बृहद्भांनुः १२ नमोंमहद्भ्योनमोंअर्भकेभ्योनमोयुवभ्योनमंआशिने-
भ्यः । यजांमदेवान्यदिंशक्रवांममाज्यायंसःशंसमावृक्षिदेवाः १३ ॥ २४ ॥

यत्रग्रावा नव शुनःशेपः चतुर्णांइन्द्रस्ततोद्वयोरुलूखलं ततोद्वयोरुलूखलमुसलेअन्त्यायाःप्र-
जापतिर्हरिश्चन्द्रोधिषवणचर्म वाआद्याः षळनुष्टुभः ततस्तिस्रोगायत्र्यः ।

२८ यत्रग्रावांपृथुबुंध्नऊर्ध्वोंभवंतिसोतंवे । उलूखलसुतानामवेद्विन्द्रजल्गुलः
१ यत्रद्वाविंवजघनांधिषवण्यांकृता । उलूखंलसुतानामवेद्विन्द्रजल्गुलः २
यत्रनार्यपच्यवमुंपच्यवंचशिक्षंते । उलूखंलसुतानामवेद्विन्द्रजल्गुलः ३ यत्र
मन्थांविबध्नतेरश्मीन्यमितवाइंव । उलूखंलसुतानामवेद्विन्द्रजल्गुलः ४ य

च्चिद्धित्वंगृहेगृहउलूखलकयुज्यसे । इहद्युमत्तमंवदजयतामिवदुन्दुभिः ५
॥ २५ ॥ उतस्मतेवनस्पतेवातोविवात्यग्रमित् । अथोइन्द्रायपातवेसुनुसोममु-
लूखल ६ आयजीवाजसातमाताह्यु१च्चाविजर्भृतः । हरीइवान्धांसिबप्सता
७ तानोअद्यवनस्पतीऋष्वावृष्वेभिःसोतृभिः । इन्द्रायमधुमत्सुतम् ८ उच्छिष्टं
चम्वोर्भरसोमंपवित्रआसृज । निधेहिगोरधित्वचि ९ ॥ २६ ॥

यच्चित्सप्त शुनःशेपइन्द्रःपङ्क्तिः ।

२१ यच्चिद्धिसत्यसोमपाअनाशस्ताइवस्मसि । आतूनइन्द्रशंसयगोष्वश्वे-
षुशुभ्रिषुसहस्रेषुतुवीमघ १ शिप्रिन्वाजानांपतेशचीवस्तवदंसना । आतूनइन्द्र-
शंसयगोष्वश्वेषुशुभ्रिषुसहस्रेषुतुवीमघ २ निष्वापयामिथूदृशासस्तामबुध्य-
माने । आतूनइन्द्रशंसयगोष्वश्वेषुशुभ्रिषुसहस्रेषुतुवीमघ ३ ससन्तुत्याअराति-

योत्रोधन्तुशूररातयः । आतूनइन्द्रशंसयगोष्वश्वेषुशुभ्रिषुसहस्रेषुतुवीमघ ४
समिन्द्रगर्दभंमृणनुवन्तंपापयामुया । आतूनइन्द्रशंसयगोष्वश्वेषुशुभ्रिषुसहस्रे-
षुतुवीमघ ५ पतातिकुण्डृणाच्यादूरंवातोवनादधि । आतूनइन्द्रशंसयगोष्वश्वे-
षुशुभ्रिषुसहस्रेषुतुवीमघ ६ सर्वंपरिक्रोशंजहिजंभयाकृकदाश्वम् । आतूनइन्द्र-
शंसयगोष्वश्वेषुशुभ्रिषुसहस्रेषुतुवीमघ ७ ॥ २७ ॥

आवोद्वाविंशतिः शुनःशेप इन्द्रः अन्त्यतृचयोरश्विनावुषाश्च गायत्री
एकादशीपादनिचृत् षोळशीत्रिष्टुप् ।

३० आवइन्द्रंक्रिविंयथावाजयन्तःशतक्रतुम् । मंहिष्ठंसिञ्चइन्दुभिः १
शतंवायःशुचीनांसहस्रंवासमाशिराम् । एदुनिम्नंनरीयते २ संयन्मदायशुष्मि
णएनाह्यस्योदरे । समुद्रोनव्यचोदधे ३ अयमुतेसमतसिकपोतइवगर्भधिम् ।

वचस्तच्चिन्नओहसे ४ स्तोत्रंराधानांपतेगिर्वाहोवीरयस्यंते । विभूतिरस्तुसूनृता
५ ॥ २८ ॥ ऊर्ध्वस्तिष्ठानऊतयेस्मिन्वाजेंशतक्रतो । समन्येषुंब्रवावहै ६
योगेंयोगेतवस्तरंवाजेंवाजेहवामहे । सखायइन्द्रंमूतयें ७ आघांगमद्यदिश्रवं-
॥ २१ ॥ त्सहस्रिणीभिरूतिभिः । वाजेंभिरुपंनोहवंम् ८ अनुंप्रत्नस्यौकंसोहुवेतुंविप्रतिंन-
रंम् । यंतेपूर्वंपिताहुवे ९ तंत्वांवयंविश्ववाराशांस्महेपुरुहूत । सखेंवसोजरितृ
भ्यंः १० ॥ २९ ॥ अस्माकंशिप्रिणीनांसोमंपाःसोमपाव्नांम् । सखेंवज्रिन्त्स
खींनाम् ११ तथातदंस्तुसोमपाःसखेंवज्रिन्तथांकृणु । यथांतउश्मसीष्टयें १२
रेवतीर्नःसधमादइन्द्रेंसन्तुतुविवाजाः । क्षुमन्तोयाभिर्मदेंम १३ आघत्वावान्त्म
नाप्तःस्तोतृभ्योंधृष्णवियानः । ऋणोरक्षंन्नचक्र्योः १४ आयद्दुवंःशतक्रतवा
कामंजरितॄणाम् । ऋणोरक्षंनशचींभिः १५ ॥ ३० ॥ शश्वदिन्द्रःपोप्रुथद्भिर्जि ॥ २१ ॥

गायनानंदद्भिःशाश्वंसद्भिर्धनानि । सनोहिरण्यरथंदंसनावान्त्सनःसनितासनये-
सनोदात् १६ आश्विनावश्वावत्येषायातंशवीरया । गोमद्दस्राहिरण्यवत् १७
समानयोजनोहिवांरथोदस्रावमर्त्यः । समुद्रेअश्विनेयते १८ न्यघ्न्यस्यमूर्धनि-
चक्रंरथस्ययेमथुः । परिद्यामन्यदीयते १९ कस्तंउषःकधप्रियेभुजेमर्तोअमर्त्ये ।
कंनक्षसेविभावरि २० वयंहितेअमंन्मह्यान्तादापराकात् । अश्वेनचित्रेअरुषि
२१ त्वन्त्येभिरागंहिवाजेभिर्दुहितर्दिवः । अस्मेरयिंनिधारय २२ ॥ ३१ ॥
इति शाकल्यकृसंहितायां प्रथमे मण्डले षष्ठोनुवाकः ॥ ६ ॥

त्वमग्नेष्टादशाङ्गिरसोहिरण्यस्तूपोग्निर्जगतीअष्टमीषोळश्यष्टादशीचत्रिष्टुभः ।

३१ त्वमंग्नेप्रथमोअङ्गिराऋषिर्देवोदेवानांमभवःशिवःसखा । तवव्रतेकवयो-
विद्मनापसोजायन्तमरुतोभ्राजंदृष्टयः १ त्वमंग्नेप्रथमोअङ्गिरस्तमःकविर्देवा-

नापरिभूषसिव्रतम् । विभुर्विश्वस्मैभुवनायमेधिरोद्विमाताशयुःकतिधाचिदायवे
२ त्वमग्नेप्रथमोमातरिश्वनआविर्भवसुक्रतूयाविवस्वते । अरेजेतांरोदसीहोतृवूर्ये
सघ्नोर्भारमयजोमहोवसो ३ त्वमग्नेमनवेद्यामवाशयःपुरूरवसेसुकृतेसुकृत्तरः ।
श्वात्रेणयत्पित्रोर्मुच्यसेपर्यात्वापूर्वमनयन्नापरंपुनः ४ त्वमग्नेवृषभःपुष्टिवर्धनउ-
द्यतस्रुचेभवसिश्रवाय्यः । यआहुतिंपरिवेदावषट्कृतिमेकायुरग्रेविशआविवास-
सि ५ ॥ ३२ ॥ त्वमग्नेवृजिनवर्तनिंनरंसक्मन्पिपर्षिविदथेविचर्षणे । यःशूर-
सातापरितक्म्येधनेदभ्रेभिश्चित्समृताहंसिभूयसः ६ त्वंतमग्नेअमृतत्वउत्तमेमर्तं-
दधासिश्रवसेदिवेदिवे । यस्तातृषाणउभयायजन्मनेमयःकृणोषिप्रयआचसूरये
७ त्वंनोअग्नेसनयेधनानांयशसंकारुंकृणुहिस्तवानः । ऋध्यामकर्मापसानवे-
नदेवैर्द्यावापृथिवीप्रावतंनः ८ त्वंनोअग्नेपित्रोरुपस्थआदेवोदेवेष्वनवद्यजागृ-

For Private and Personal Use Only

Shri Mahavir Jain Aradhana Kendra www.kobatirth.org Acharya Shri Kailassagarsuri Gyanmandir

विः । तनूकृद्बोधिप्रमतिश्चकारवेत्वंकल्याणवसुविश्वमोपिषे ९ त्वमग्नेप्रम-
तिस्त्वंपितासिनस्त्वंवयस्कृत्तवजामयोवयम् । सन्त्वारायःशतिनःसंसहस्रिणः
सुवीरंयन्तिव्रतपामदाभ्य १० ॥ ३३ ॥ त्वामग्नेप्रथममायुमायवेदेवाअकृण्वन्नहु-
षस्यविश्पतिम् । इळामकृण्वन्मनुषस्यशासनींपितुर्यत्पुत्रोममकस्यजायते ११
त्वंनोअग्नेतवदेवपायुभिर्मघोनोरक्षतन्वश्चवन्द्य । त्रातातोकस्यतनयेगवामस्य
निमेषंरक्षमाणस्तवव्रते १२ त्वमग्नेयज्यवेपायुरन्तरोनिषङ्गायचतुरक्षइध्यसे ।
योरातहव्योवृकायधायसेकीरेश्चिन्मन्त्रंमनसावनोषितम् १३ त्वमग्नउरुशंसा-
यवाघतेस्पार्हंयद्रेक्णःपरमंवनोषितत् ।आध्रस्यचित्प्रमतिरुच्यसेपिताप्रपाकंशा-
स्सिप्रदिशोविदुष्टरः १४ त्वमग्नेप्रयतदक्षिणंनरंवर्मेवस्यूतंपरिपासिविश्वतः ।
स्वादुक्षद्मायोवसतौस्योनकृज्जीवयाजंयजतेसोपमादिवः १५ ॥ ३४ ॥ इमा-

For Private and Personal Use Only

Shri Mahavir Jain Aradhana Kendra www.kobatirth.org Acharya Shri Kailassagarsuri Gyanmandir

मंग्नेशरणिंमीमृषोनइममध्वानंयमगांमदूरात् । आपिःपिताप्रमंतिःसोम्या-
नांभृमिंरस्यृषिकृन्मर्त्यांनाम् १६ मनुष्वदंग्नेअङ्गिरस्वदंङ्गिरोययातिवत्सदंनेपू-
र्ववच्छुचे । अच्छंयाह्यावंहादैव्यंजनमासांदयबर्हिषियक्षिंचप्रियम् १७ एतेनां-
ग्नेब्रह्मंणावावृधस्वशक्तीवायच्चंचकृमाविदावां । उतप्रणेष्यभिवस्योंअस्मान्त्सं-
नंःसृजसुमत्यावाजंवत्या १८ ॥ ३५ ॥

इन्द्रस्य पञ्चदश हिरण्यस्तूपइन्द्रस्त्रिष्टुप् ।

३२ इन्द्रंस्यनुवीर्याणिप्रवोचंयानिंचकारंप्रथमानिंवज्री । अहन्नहिमन्वप-
स्ततर्दप्रवक्षणांअभिनत्पर्वंतानाम् १ अहन्नहिंपर्वतेशिश्रियाणन्त्वष्टांस्मैवज्रंस्व-
र्यन्ततक्ष । वाश्राइंवधेनवःस्यन्दंमानाअञ्जःसमुद्रमवंजग्मुरापः २ वृषायमाणोवृ-
णीतसोमंत्रिकंद्रुकेष्वपिबत्सुतस्यं । आसायंकंमघवांदत्तवज्रमहंन्नेनम्प्रथमजाम

For Private and Personal Use Only

हीनाम् ३ यदिन्द्राहन्प्रथमजामहीनामान्मायिनाममिनाःप्रोतमायाः । आत्सूर्यं
जनयन्द्यामुषासंतादीत्नाशत्रुंनकिलाविवित्से ४ अहन्वृत्रंवृत्रतरंव्यंसमिन्द्रो
वज्रेणमहतावधेन । स्कन्धांसीवकुलिशेनाविवृक्णाहिःशयतउपपृक्पृथिव्याः
५ ॥ ३६ ॥ अयोद्धेवदुर्मदआहिजुह्वेमहावीरंतुविबाधमृजीषम् । नातारीदस्य-
समृतिंवधानांसंरुजानाःपिपिषइन्द्रशत्रुः ६ अपादहस्तोअपृतन्यदिन्द्रमास्य-
वज्रमधिसानौजघान । वृष्णोवध्रिःप्रतिमानंबुभूषन्पुरुत्रावृत्रोअशयद्व्यस्तः ७
नदन्नभिन्नममुयाशयानम्मनोरुहाणाअतियन्त्यापः । याश्चिद्वृत्रोमहिनापर्यतिष्ठ-
त्तासामहिःपत्सुतःशीर्बभूव ८ नीचावयाअभवद्वृत्रपुत्रेन्द्रोअस्याअववधर्जभार ।
उत्तरासूरधरःपुत्रआसीद्दानुःशयेसहवत्सानधेनुः ९ अतिष्ठन्तीनामनिवेशना-

Shri Mahavir Jain Aradhana Kendra www.kobatirth.org Acharya Shri Kailassagarsuri Gyanmandir

नांकाष्ठांनांमध्येनिहिंतंशरींरम् । वृत्रस्यंनिण्यंविचंरन्त्यापोदीर्घंतमआशंयदि-
न्द्रंशत्रुः १० ॥ ३७ ॥ दासपंत्नीरहिंगोपाअतिष्ठन्निरुंद्धाआपंःपणिनेवगावंः ।
अपांबिलमपिंहितंयदासींद्वृत्रंजंघन्वाँअपतद्ववार ११ अश्व्योवारोंअभवस्त-
दिंन्द्रसृकेयत्त्वांप्रत्यहंन्देवएकंः । अजंयोगाअजंयःशूरसोमंमवांसृजःसतंवेसप्त-
सिन्धून् १२ नास्मैंविद्युन्नतंन्यतुःसिंषेधनयांमिहमकिंरद्ध्रादुनिंच । इन्द्रंश्चयद्यु-
युधातेअहिंश्चोतापरीभ्योंमघवाविजिंग्ये १३ अहेंर्यातारंकमंपश्यइन्द्रहृदियत्ते-
जघ्नुषोभीरगंच्छत् । नवंचयन्नंवतिंचस्रवंन्तीःश्येनोनभीतोअतंरोरजांसि १४
इन्द्रोंयातोवंसितस्यराजाशमंस्यचशृङ्गिणोवज्रंबाहुः । सेदुराजांक्षयतिचर्षणी-
नामरान्ननेमिःपरिताबंभूव १५ ॥ ३८ ॥ इति शा० र्क्० प्रथमाष्टके द्वितीयोध्यायः ॥२॥

For Private and Personal Use Only

एतन्निश्चिद्द्वादशाश्विनंनवम्यन्त्येत्रिष्टुभौद्वयाम्येकादशसावित्रंनवमीजगत्याद्याचसालिङ्गोक्तदै-
वतपादाभवोविंशतिः कण्वोघौरआग्नेयंप्रागाथमूर्ध्वऊषुयौप्यौक्रीळंपञ्चोनामारुतंहिगायत्रंतुकद्धमयद्द-
शमागाथंतूत्तिष्ठाष्टौ ब्राह्मणस्पत्यंयंरक्षन्तिनववरुणमित्रार्यम्णांमध्येतृचआदित्येभ्योगायत्रंहिसंपूष-
न्दशपौष्णंकद्रुद्रायनवरौद्रंतृतीयामैत्रावरुणीचान्त्यस्तृचः सौम्योन्त्यानुष्टुबशेषळूनाप्रस्कण्वः काण्वआ-
ग्नेयंतुप्रागाथमाद्योऽवृचोऽश्व्युषसांचत्वमग्नेदशानुष्टुभमर्धर्चोन्त्योदैवएषोपञ्चोनाश्विनंतुगायत्रम् ॥ ३ ॥

एतायामेति पञ्चदश हिरण्यस्तुपइन्द्रस्त्रिष्टुप् ।

३३ एतायामोपंगव्यन्तइन्द्रमस्माकंसुप्रमंतिंवावृधाति । अनामृणःकुवि-
दादस्यरायोगवांकेतंपरमावर्जतेनः १ उपेदहंधनदामप्रंतीतंजुष्टांनश्येनोवंस-
तिंपंतामि । इन्द्रंनमस्यन्नुपमेभिरर्कैर्यःस्तोतृभ्योहव्योअस्तियामन् २ निस-
र्वसेनइषुधीँरसक्तसमर्योगाअंजतियस्यवष्टि । चोष्कूयमाणइन्द्रभूरिवाममंमाप-

Shri Mahavir Jain Aradhana Kendra www.kobatirth.org Acharya Shri Kailassagarsuri Gyanmandir

णिभूरस्मदधिप्रवृद्ध ३ वधीर्हिदस्युंधनिनंघनेनँएकश्चरन्नुपशाकेभिरिन्द्र ।
धनोरधिविषुणक्तेव्यायन्नयज्वानःसनकाःप्रेतिमीयुः ४ पराचिच्छीर्षावंवृजुस्त-
इन्द्रायज्वानोयज्वभिःस्पर्धमानाः । प्रयद्दिवोहरिवःस्थातरुग्रनिरव्रताँअधमोरो-
दस्योः ५॥ १ ॥ अयुयुत्सन्ननवद्यस्यसेनामयातयन्तक्षितयोनवग्वाः । वृषायुधो-
नवध्रयोनिरष्टाःप्रवद्भिरिन्द्राच्चितयन्तआयन् ६ त्वमेतान्रुदतोजक्षतश्चायोधयोः
रजसइन्द्रपारे । अवादहोदिवआदस्युमुच्चाप्रसुन्वतःस्तुवतःशंसमावः ७ चक्रा-
णासःपरीणहंपृथिव्याहिरण्येनमणिनाशुम्भमानाः । नहिन्वानासस्तितिरुस्त-
इन्द्रंपरिस्पशोअदधात्सूर्येण ८ परियदिन्द्ररोदसीउभेअबुभोजीर्महिनाविश्वतः
सीम् । अमन्यमानाँअभिमन्यमानैर्निर्ब्रह्मभिरधमोदस्युमिन्द्र ९ नयेदिवःपृथि-
व्याअन्तमापुर्नमायाभिर्धनदांपर्यभूवन् । युजंवज्रंवृषभश्चक्रइन्द्रोनिर्ज्योति-

For Private and Personal Use Only

शातमंसोगाअंदुक्षत् १० ॥ २ ॥ अनुंस्वधामंक्षरन्नापोंअस्यावर्धतमध्यआना-
व्यांनाम् । सध्रीचीनेनमनंसातमिन्द्रओजिंष्ठेनहन्मंनाहन्नभिद्यून् ११ न्यांवि-
ध्यदिलीबिशंस्यदृह्लाविशृङ्गिणंमभिनच्छुष्णमिन्द्रंः । यावत्तरोंमघवन्यावदो-
जोवज्रेणशत्रुंमवधीःपृतन्युम् १२ अभिसिध्मोअंजिगादस्यशत्रून्वितिग्मेनंवृ-
षभेणापुरोंमेत् । संवज्रेणासृजद्वृत्रमिन्द्रःप्रस्वांमतिमंतिरच्छाशंदानः १३
आवःकुत्संमिन्द्रयस्मिंश्चाकन्प्रावोयुध्यंन्तंवृषभंदशंद्युम् । शफच्युंतोरेणुर्नक्षत-
द्यामुच्छ्वैंत्रेयोनृषाह्यायतस्थौ १४ आवःशमंवृषभंतुग्र्यांसुक्षेत्रजेषेमंघवञ्छ्वित्र्यं-
गाम् । ज्योकचिदत्रंतस्थिवांसोंअक्रञ्छत्रूयतामधंरावेदंनाकः १५ ॥ ३ ॥

त्रिश्चिद्द्वादश हिरण्यस्तूपोश्विनौजगती नवमीद्वादश्यौत्रिष्टुभौ ।

३४ त्रिश्चिंन्नोअद्याभंवतंनवेदसाविभुर्वांयामंउतरातिरंश्विना । युवोर्हियन्त्रं-

हिम्येवुवासंसोभ्यायुंसेन्यांभवतंमनीषिभिः १ त्रयंःपुवयोंमधुवाहंनेरथेसोमं-
स्यवेनामनुविश्वइद्विदुः । त्रयंःस्कुंभासंःस्कभितासंआरभेत्रिर्नक्तैयाथस्त्रिवंश्वि-
नादिवां २ समानेअहुन्त्रिरंवद्यगोहनात्रिरुद्ययुज्ञंमधुनामिमिक्षतम् । त्रिवा-
जंवतीरिषोंअश्विनायुवंदोषाअस्मभ्यंमुषसंश्चपिन्वतम् ३ त्रिर्वुर्तिर्यातुंत्रिरनुंव्र-
तेजनेत्रिःसुप्राव्येत्रेधेवंशिक्षतम् । त्रिर्नान्द्यंवहतमश्विनायुवंत्रिःपृक्षोंअस्मेअक्ष-
रेवपिन्वतम् ४ त्रिर्नोरयिंवंहतमश्विनायुवंत्रिर्देवतांतात्रिरुतावंतुंधियंः । त्रिस्सौ-
भगुत्वंत्रिरुतश्रवांसिनस्त्रिष्ठंवांसूरैंदुहितारुहुद्रथंम् ५ त्रिर्नोअश्विनादिव्यानि-
भेषुजात्रिःपार्थिवानित्रिरुंदत्तमुद्भ्यः । ओमानंशुंयोर्ममंकायसूनवेत्रिधातुशर्म-
वहतंशुभस्पती ६ ॥ ४ ॥ त्रिर्नोअश्विनायजुतादिवेदिवेपरिंत्रिधातुंपृथिवीमं-
शायतम् । तिस्रोनांसत्यारथ्यापरावतंआत्मेवुवातःस्वसंराणिगच्छतम् ७ त्रि-

For Private and Personal Use Only

Shri Mahavir Jain Aradhana Kendra www.kobatirth.org Acharya Shri Kailassagarsuri Gyanmandir

रश्विनासिन्धुंभिःसप्तमातृभिस्त्रयंआहावास्त्रेधाहविष्कृतम् । तिस्रःपृथिवीरुपरिंप्रवादिवोनाकंरक्षेथेद्युभिरक्तुभिर्हितम् ८ क १ त्रीचक्रात्रिवृतोरथस्यक १ त्रयोंवन्धुरोयेसनीळाः। कदायोगोवाजिनोरासंभस्ययेनयज्ञंनासत्योपयाथः ९ आनासत्यागच्छतंहूयतेहविर्मध्वःपिबतंमधुपेभिरासभिः । युवोर्हिपूर्वंसवितोषसोरथमृतायचित्रंघृतवन्तमिष्यंति १० आनासत्यात्रिभिरेकादशैरिहदेवेभिर्यातंमधुपेयमश्विना। प्रायुस्तारिष्टंनीरपांसिमृक्षतंसेधतंद्वेषोभवतंसचाभुवा ११ आनोअश्विनात्रिवृतारथेनार्वाञ्चंरयिंवहतंसुवीरम् । शृण्वन्तावामवसेजोहवीमिवृधेचनोभवतंवाजसातौ १२ ॥ ५ ॥

हयाम्येकादश हिरण्यस्तूपःसविता आद्यालिङ्गोक्तदैवतपादा आद्यानवमीचजगत्यौ शिष्टास्त्रिष्टुभः ।

३५ ह्वयाम्यग्निंप्रथमंस्वस्तयेह्वयामिमित्रावरुणाविहावसे । ह्वयामिरात्रीं-

Shri Mahavir Jain Aradhana Kendra www.kobatirth.org Acharya Shri Kailassagarsuri Gyanmandir

जगतोनिवेशनींह्वयामिदेवंसवितारमूतये १ आकृष्णेनरजसावर्तमानोनिवे-
शयन्नमृतंमर्त्यंच । हिरण्ययेनसवितारथेनादेवोयातिभुवनानिपश्यन् २ या-
 तिदेवःप्रवतायात्युद्वतायातिशुभ्राभ्यांयजतोहरिभ्याम् । आदेवोयातिसवितापं-
रावतोपविश्वादुरिताबाधमानः ३ अभीवृतंकृशनैर्विश्वरूपंहिरण्यशम्यंयज-
तोबृहन्तम् । आस्थाद्रथंसविताचित्रभानुःकृष्णारजांसितविषींदधानः ४ वि-
जनाञ्छ्यावाःशितिपादोअख्यन्रथंहिरण्यप्रउगंवहन्तः । शश्वद्विशःसवितुर्दैव्य-
स्योपस्थेविश्वाभुवनानितस्थुः ५ तिस्रोद्यावःसवितुर्द्वाउपस्थाँएकायमस्यभुवं-
नेविराषाट् । आणिंनरथ्यममृताधितस्थुरिहब्रवीतुयउतच्चिकेतत् ६ ॥ ६ ॥ विसु-
पर्णोअन्तरिक्षाण्यख्यद्गभीरवेपाअसुरःसुनीथः । क्वे३दानींसूर्यःकश्चिकेतकतमां-
द्यांरश्मिरस्याततान ७ अष्टौव्यख्यत्ककुभःपृथिव्यास्त्रीधन्वयोजनासप्तसिन्धूं-

For Private and Personal Use Only

Shri Mahavir Jain Aradhana Kendra www.kobatirth.org Acharya Shri Kailassagarsuri Gyanmandir

न्। हिरण्याक्षःसंविताद्वेवआगादिवद्रत्नादाशुषेवार्यांणि ८ हिरंण्यपाणिःसविता-
विचंर्षणिरुभेद्यावांपृथिवीअन्तरीयते । अपामींवांबाधंतेवेतिसूर्यंमभिकृष्णेनर-
जंसाद्यामृंणोति ९ हिरंण्यहस्तोअसुंरःसुनीथःसुंमृळीकःस्ववाँयात्ववाङ् । अप-
सेधंन्रक्षसोंयातुधानानस्थांद्देवःप्रतिदोषंगृंणानः १० येतेपन्थांःसवितःपूर्व्या-
सोंरेणवःसुकृंताअन्तरिंक्षे । तेभिंर्नोअद्यपथिभिंःसुगेभीरक्षांचनोअधिंचब्रूहिदेव
११ ॥ ७ ॥ इति शाकलर्क्संहितायां प्रथमे मण्डले सप्तमोनुवाकः ॥ ७ ॥

मत्रोविंशतिर्घोरः कण्वोग्निःऊर्ध्वऊष्वितिद्वेयूपदेवताके
माराथम् (अयुजोबृहत्यःयुजःसतोबृहत्यः) ।

३६ प्रवोंयह्वंपुंरूणांविशांदेवयतीनाम् । अग्निंसूक्तेभिर्वचोंभिरीमहेयंसीमि-
दन्यईळते १ जनांसोअग्निंदंधिरेसहोवृधंहविष्मंन्तोविधेमते । सत्वंनोअद्यसु-

Shri Mahavir Jain Aradhana Kendra www.kobatirth.org Acharya Shri Kailassagarsuri Gyanmandir

मनाइहाविताभवावाजेषुसन्त्य २ प्रत्वादूतंवृणीमहेहोतारंविश्ववेदसम् । महस्ते-
सतोविचरन्त्यर्चयोदिविस्पृशन्तिभानवः ३ देवासस्त्वावरुणोमित्रोअर्यमासं-
दूतंप्रत्नमिन्धते । विश्वंसोअग्नेजयतित्वयाधनंयस्तेददाशमर्त्यः ४ मन्द्रोहोता-
गृहपतिरग्नेदूतोविशामसि । त्वेविश्वासङ्गतानिव्रताध्रुवायानिदेवाअकृण्वत ५
॥ ८ ॥ त्वेइदग्नेसुभगेयविष्ठ्यविश्वमाहूयतेहविः । सत्वंनोअद्यसुमनाउताप-
रंयक्षिदेवान्त्सुवीर्या ६ तंघेमित्थानमस्विनउपस्वराजमासते । होत्राभिरग्निं-
मनुषःसमिन्धतेतितिर्वांसोअतिस्रिधः ७ घ्नन्तोवृत्रमतरन्रोदसीअपउरुक्षयायच-
क्रिरे । भुवत्कण्वेवृषाद्युम्न्याहुतःक्रन्ददश्वोगविष्टिषु ८ संसीदस्वमहाँअसिशोच-
स्वदेववीतमः । विधूममग्नेअरुषंमियेध्यसृजप्रशस्तदर्शतम् ९ यन्त्वादेवासो-
मनवेदधुरिहयजिष्ठंहव्यवाहन । यंकण्वोमेध्यातिथिर्धनस्पृतंयंवृषायमुपस्तुतः ॥ २८ ॥

For Private and Personal Use Only

१० ॥ ९ ॥ यमग्निंमेध्यातिथिःकण्वईधऋतादधि । तस्यप्रेषोदीदियुस्तमि-
माऋचस्तमग्निंवर्धयामसि ११ रायस्पूर्धिस्वधावोस्तिहितेग्नेदेवेष्वाप्यम् । त्वं
वाजस्यश्रुत्यस्यराजसिसनोमृळमहाँअसि १२ ऊर्ध्वऊषुणऊतयेतिष्ठादेवोनसं-
विता । ऊर्ध्वोवाजस्यसनितायदञ्जिभिर्वाघद्भिर्विह्वयामहे १३ ऊर्ध्वोनःपाह्यंह-
सोनिकेतुनाविश्वंसमत्रिणंदह । कृधीनऊर्ध्वाञ्चरथायजीवसेविदादेवेषुनोदुवः
१४ पाहिनोअग्नेरक्षसःपाहिधूर्तेरराव्णः । पाहिरीषतउतवाजिघांसतोबृहद्भानो-
यविष्ठ्य १५ ॥ १० ॥ घनेवविष्वग्विजह्यराव्णस्तपुर्जम्भयोअस्मध्रुक् । योम-
र्त्यःशिशीतेअत्यक्तुभिर्मानःसरिपुरीशत १६ अग्निर्वव्नेसुवीर्यमग्निःकण्वायसौ-
भगम् । अग्निःप्रावन्मित्रोतमेध्यातिथिमग्निःसाताउपस्तुतम् १७ अग्नि-
नातुर्वशंयदुंपरावतउग्रादेवंहवामहे । अग्निर्नयन्नववास्त्वंबृहद्रथंतुर्वीतिंदस्यवेस-

 हः १८ नित्वामग्नेमनुर्दधेज्योतिर्जनायशश्वते । दीदेथकण्वऋतजातउ-
क्षितोयंनमस्यन्तिकृष्टयः १९ त्वेषासोअग्नेरमवन्तोअर्चयोभीमासोनप्रतीतये ।
 रक्षस्विनःसदमिद्यातुमावतोविश्वंसमत्रिणंदह २० ॥ ११ ॥

क्रीळं पञ्चोना कण्वोमरुतोगायत्री ।

३७ क्रीळंवःशर्धोमारुतमनर्वाणंरथेशुभम् । कण्वाअभिप्रगायत १ येपृषं-
तीभिर्ऋष्टिभिःसाकंवाशीभिरञ्जिभिः । अजायन्तस्वभानवः २ इहेवशृण्वएषां-
कशाहस्तेषुयद्वदान् । नियामञ्चित्रमृञ्जते ३ प्रवःशर्धायघृष्वयेत्वेषद्युम्नायशुष्मि-
णे । देवत्तंब्रह्मगायत ४ प्रशंसागोष्वघ्न्यंक्रीळंयच्छर्धोमारुतम् । जम्भेरसस्यवा-
वृधे ५ ॥ १२ ॥ कोवोवर्षिष्ठआनरोदिवश्चग्मश्चधूतयः । यत्सीमन्तंनधूनुथ ६
निवोयामायमानुषोदध्रउग्रायमन्यवे । जिहीतपर्वतोगिरिः ७ येषामज्मेषुपृथि-

Shri Mahavir Jain Aradhana Kendra www.kobatirth.org Acharya Shri Kailassagarsuri Gyanmandir

For Private and Personal Use Only

Shri Mahavir Jain Aradhana Kendra www.kobatirth.org Acharya Shri Kailassagarsuri Gyanmandir

वीजुजुर्वाँइवविश्पतिः । भियायामेषुरेजते ८ स्थिरंहिजानमेषांवयोमातुर्निरे-
तवे । यत्सीमनुद्विताशवः ९ उदुत्येसूनवोगिरःकाष्ठाअज्मेष्वत्नत । वाश्राअ-
भिज्ञुयातवे १० ॥१३॥ त्यंचिद्घादीर्घंपृथुंमिहोनपातममृध्रम् । प्रच्यावयन्तिया-
मभिः ११ मरुतोयद्धवोबलंजनाँअचुच्यवीतन । गिरीँरचुच्यवीतन १२ यद्ध
यान्तिमरुतःसंहब्रुवतेध्वन्ना । शृणोतिकश्चिदेषाम् १३ प्रयातशीभमाशुभिः
सन्तिकण्वेषुवोदुवः । तत्रोषुमादयाध्वै १४ अस्तिहिष्मामदायवःस्मसिष्मात्र-
यमेषाम् । विश्वंचिदायुर्जीवसे १५ ॥ १४ ॥

कद्ध पञ्चदश कण्वोमरुतोगायत्री ।

३८ कद्धनूनंकधप्रियःपितापुत्रंनहस्तयोः । दधिध्वेवृक्तबर्हिषः १ क्वनूनंक-
द्वोअर्थंगन्तादिवोनपृथिव्याः । क्ववोगावोनरण्यन्ति २ क्ववःसुम्नानव्यांसिमरुतःक्व-

For Private and Personal Use Only

सुविता । को ३ विश्वांनिसौभंगा ३ यद्यूयंपृंश्निमातरोमतांसःस्यातंन । स्तो-
तावोंअमृतःस्यात् ४ मावोंमृगोनयवंसेजरिताभूदजोष्यः । पथायमस्यंगादुपं-
५ ॥ १५ ॥ मोषुणःपरांपरानिर्ऋतिर्दुर्हणांवधीत् । पदीष्टतृष्णंयासह ६ सत्यं-
त्वेषाअमंवन्तोधन्वंञ्चिदारुद्रियांसः । मिहंकृण्वन्त्यवाताम् ७ वाश्रेवंविद्युन्मिं-
मातिवत्संनमातासिंषक्ति । यदेंषांवृष्टिरसंर्जि ८ दिवांचित्तमंःकृण्वन्तिपर्जन्येंं-
नोदवाहेनं । यत्पृंथिवींव्युन्दन्तिं ९ अधंस्वनान्मरुतांविश्वमासद्मपार्थिवम् । अ
रेंजन्तप्रमानुंषाः १० ॥ १६ ॥ मरुतोवीळुपाणिभिंश्चित्रारोधंस्वतीरनुं । याते
मखिंद्रयामभिः ११ स्थिरावंःसन्तुनेमयोरथाअश्वांसएषाम् । सुसंस्कृताअभी-
शवः १२ अच्छांवदातनांगिराजरायैब्रह्मंणस्पतिंम् । अग्निंमित्रंनदंर्शतम् १३
मिमीहिश्लोकंमास्येंपर्जन्यंइवततनः । गायंगायत्रमुक्थ्यंम् १४ वन्दंस्वमारुं-

तंगुणंत्वेषंपेनुस्युमाकिंणंम् । अस्मेवृद्धाअंसन्निह १५ ॥ १७ ॥

मथद्दश कण्वोमरुतःमागाथम् ।

३१ प्रयदित्थापरावर्तःशोचिर्नमानमस्यथ । कस्यक्रत्वामरुतःकस्यवपंसा-
कंयाथकंहधूतयः१स्थिरावःसन्त्वायुधापराणुदेवीळूउतप्रतिष्कभे।युष्माकमस्तुत
विषीपनीयसीमामर्त्यस्यमायिनः २ पराहयत्स्थिरंहथनरोवर्तयथागुरु । वियां-
थनवनिनःपृथिव्याव्याशाःपर्वतानाम् ३ नहिवःशत्रुर्विविदेअधिद्यविनभूम्यां-
रिशादसः । युष्माकमस्तुतविषीतनायुजारुद्रासोनूचिदाधृषे ४ प्रवेपयन्तिपर्व-
तान्विविंश्चन्तिवनस्पतीन् । प्रोआरतमरुतोदुर्मदाइववेदेवासःसर्वयाविशा ५
॥ १८ ॥ उपोरथेषुपृषतीरयुग्ध्वंप्रष्टिर्वहतिरोहितः । आवोयामायपृथिवीचिद-
श्रोदबीभयन्तमानुषाः६आवोमक्षूतनायकंरुद्राअवोवृणीमहे। गन्तानूनंनोवसा-

यथापुरेत्याकण्वायबिभ्युषे ७ युष्मेषितोमरुतोमर्त्येषितआयोनोअभ्वईषते ।
वितंयुयोतशवसाव्योजसावियुष्माकाभिरूतिभिः ८ असामिहिप्रयज्यवःकण्वं
ददप्रचेतसः । असामिभिर्मरुतआनऊतिभिर्गन्तावृष्टिंनविद्युतः ९ असाम्योजो
विभृथासुदानवोसामिधूतयःशवः । ऋषिद्विषेमरुतःपरिमन्यवइषुंनसृजतद्वि-
षम् १० ॥ ११ ॥

उत्तिष्ठाष्टौ कण्वोब्रह्मणस्पतिः प्रागाथम् ।

४० उत्तिष्ठब्रह्मणस्पतेदेवयन्तस्त्वेमहे । उपप्रयन्तुमरुतःसुदानवइन्द्रप्राशू-
र्भवासचा १ त्वामिद्धिसहसस्पुत्रमर्त्यउपब्रूतेधनेहिते । सुवीर्यंमरुतआस्वश्व्यं-
दधीतयोवआचके २ प्रैतुब्रह्मणस्पतिःप्रदेव्येतुसूनृता । अच्छावीरंनर्यंपङ्क्तिरा-
धसंदेवायज्ञंनयन्तुनः ३ योवाघतेददातिसूनरंवसुसधत्तेअक्षितिश्रवः । तस्माइ-

For Private and Personal Use Only

ळाँसुवीरामायंजामहेसुप्रतूर्तिमनेहसंम् ४ प्रनूनंब्रह्मंणस्पतिर्मन्त्रंवदत्युक्थ्यंम् । यस्मिन्निन्द्रोवरुंणोमित्रोअर्यमादेवाओकांसिचक्रिरे ५ ॥ २० ॥ तमिद्वोंचेमा विदथेषुशंभुवंमन्त्रंदेवाअनेहसंम् । इमांचवाचंप्रतिहर्यथानरोविश्वेद्वामावोंअ-श्नवत् ६ कोदेंवयन्तंमश्नवज्जनंकोवृक्तबंर्हिषम् । प्रप्रंदाश्वान्पस्त्याभिरस्थिता-न्तर्वावत्क्षयंदधे ७ उपंक्षत्रंपृञ्चीतहन्तिराजभिर्भयेचित्सुक्षितिंदधे । नास्यंवर्ता नतंरुतामंहाधनेनार्भेअस्तिवज्रिणः ८ ॥ २१ ॥

यंरक्षन्तिनव कण्वोवरुणमित्रार्यमणःसुगःपन्थेतितृचस्यादित्यागायत्री ।

४१ यंरक्षन्तिप्रचेतसोवरुंणोमित्रोअर्यमा । नूचित्सदंभ्यतेजनंः १ यंबाहु-तेवपिप्रंतिपान्तिमर्त्यंरिषः । अरिष्टःसर्वएधते २ विदुर्गाविद्विषंःपुरोघ्नन्तिराजा-नएषाम् । नयंन्तिदुरितातिरः ३ सुगःपन्थांअनृक्षरआदित्यासऋतंयते । ना-

त्रावखादोअस्तिवः ४ यंयज्ञंनयथानरआदित्याऋजुनापथा । प्रवःसधीतयेनशत्
५ ॥ २२ ॥ सरत्नंमर्त्योवसुविश्वंतोकमुतत्मना । अच्छागच्छत्यस्तृतः ६ कुथा-
राधामसखायःस्तोमंमित्रस्यार्यम्णः । महिप्सरोवरुणस्य ७ मावोघ्नन्तंमाश-
पन्तंप्रतिवोचेदेवयन्तम् । सुम्नैरिद्वआविवासे ८ चतुरश्चिद्ददमानाद्बिभीयादा
निधातोः । नदुरुक्तायस्पृहयेत् ९ ॥ २३ ॥

संपूषन् दश काण्वः पूषा गायत्री ।

४२ संपूषन्नध्वनस्तिरव्यंहोविमुचोनपात् । सक्ष्वादेवप्रणस्पुरः १ योनःपू-
षन्नघोवृकोदुःशेवआदिदेशति । अपस्मतंपथोजहि २ अपत्यंपरिपन्थिनंमुषी-
वाणंहुरश्चितम् । दूरमधिस्रुतेरज ३ त्वंतस्यद्वयाविनोघशंसस्यकस्यचित् ।
पदाभितिष्ठतपुषिम् ४ आतत्तेदस्रमन्तुमःपूषन्नवोवृणीमहे । येनपितॄनचोदयः

For Private and Personal Use Only

५ ॥ २४ ॥ अथांनोविश्वसौभगहिरंण्यवाशीमत्तम । धनांनिसुषणांकृधि ६
अतिंनःसश्चतोंनयसुगानंःसुपथांकृणु । पूषन्निहक्रतुंविदः ७ अभिसूयवंसंनय
नवंज्वारोअध्वंने । पूषन्निहक्रतुंविदः ८ शग्धिपूर्धिप्रयंसिचशिशीहिप्रास्युदरं-
म् । पूषन्निहक्रतुंविदः ९ नपूषणंमेथामसिसूक्तैरभिगृणीमसि । वसूनिदस्म-
मीमहे १० ॥ २५ ॥

कद्रुद्राय नव कण्वोरुद्रः तृतीयायामित्रावरुणौ अन्त्यतृचस्य सोमोगायत्री अन्त्यानुष्टुप् ।

४३ कद्रुद्रायप्रचेतसेमीळ्हुष्टमायतव्यंसे । वोचेमशन्तमंहृदे १ यथानोअ-
दितिःकरत्पश्वेनृभ्योयथागवें । यथातोकायरुद्रियंम् २ यथानोमित्रोवरुंणोय-
थारुद्रश्चिकेतति । यथाविश्वेंसजोषंसः ३ गाथपतिंमेधपतिंरुद्रंजलाषभेषजम् ।
तच्छंयोःसुम्नमीमहे ४ यःशुक्रइंवसूर्योहिरंण्यमिवरोचंते । श्रेष्ठोदेवानांवसुः ५

Shri Mahavir Jain Aradhana Kendra www.kobatirth.org Acharya Shri Kailassagarsuri Gyanmandir

॥ २६ ॥ शंनः करत्यर्वते सुगं मेषाय मेष्यै । नृभ्यो नारिभ्यो गवे ६ अस्मे सोम
श्रियमधिनिधेहि शतस्यनृणाम् । महिश्रवस्तुविनृम्णम् ७ मानः सोमपरिवा-
॥ ३२ ॥ धोमारातयोजुहुरन्त । आनंइन्दोवाजेभज ८ यास्तेप्रजाअमृतस्यपरस्मिन्धा-
मंनृतस्य । मूर्धानाभासोमवेनआभूषन्तीःसोमवेदः ९ ॥ २७॥ इति शाकल्ये
शाखासंहितायां प्रथमे मण्डलेऽष्टमोनुवाकः ॥ ८ ॥

अथ चतुर्दश काण्वः प्रस्कण्वोऽग्निराद्ययोरश्विनावुषाश्च मागाथम् ।

४४ अग्नेविवस्वदुषसश्चित्रंराधोअमर्त्य । आदाशुषेजातवेदोवहात्वमद्यादे-
वाँउषर्बुधः १ जुष्टोहिदूतोअसिहव्यवाहनोग्नेरथीरध्वराणाम् । सजूरश्विभ्या-
मुषसासुवीर्यमस्मेधेहिश्रवोबृहत् २ अद्यादूतंवृणीमहेवसुमग्निंपुरुप्रियम् । धू-
मकेतुंभाऋजीकंव्युष्टिषुयज्ञानामध्वरश्रियम् ३ श्रेष्ठंयविष्ठमतिथिंस्वाहुतंजुष्टं ॥ ३३ ॥

जनायदाशुषे । देवाँअच्छायातवेजातवेदसमग्निमीळेव्युष्टिषु ४ स्तविष्यामि
त्वामहंविश्वस्यामृतभोजन । अग्नेत्रातारममृतंमियेध्ययजिष्ठंहव्यवाहन ५ ॥
२८ ॥ सुशंसोबोधिगृणतेयविष्ठ्यमधुजिह्वःस्वाहुतः । प्रस्कण्वस्यप्रतिरन्नायु-
र्जीवसेनमस्यादैव्यंजनम् ६ होतारंविश्ववेदसंसंहित्वाविशइन्धते । सआवह
पुरुहूतप्रचेतसोग्नेदेवाँइहद्रवत् ७ सवितारमुषसमश्विनाभगमग्निंव्युष्टिषुक्षपः ।
कण्वासस्त्वासुतसोमासइन्धतेहव्यवाहंस्वध्वर ८ पतिर्ह्यध्वराणामग्नेदूतोविशा-
मसि । उषर्बुधआवहसोमपीतयेदेवाँअद्यस्वर्दृशः ९ अग्नेपूर्वाअनूषसोविभाव-
सोदीदेथविश्वदर्शतः । असिग्रामेष्ववितापुरोहितोसियज्ञेषुमानुषः ॥ १० ॥
२९ ॥ नित्वायज्ञस्यसाधनमग्नेहोतारमृत्विजम् । मनुष्वद्देवधीमहिप्रचेतसंजी-
रंदूतममर्त्यम् ११ यद्देवानांमित्रमहःपुरोहितोन्तरोयासिदूत्यम् । सिन्धोरिव

For Private and Personal Use Only

Shri Mahavir Jain Aradhana Kendra www.kobatirth.org Acharya Shri Kailassagarsuri Gyanmandir

प्रस्वनितास ऊर्मयो अग्ने भ्राजन्ते अर्चयः १२ श्रुधि श्रुत्कर्ण वह्निभिर्देवैरग्ने सयावभिः
। आसीदन्तु बर्हिषि मित्रो अर्यमा प्रातर्यावाणो अध्वरम् १३ शृण्वन्तु स्तोमं मरु
तः सुदानवो अग्निजिह्वा ऋतावृधः । पिबतु सोमं वरुणो धृतव्रतो अश्विभ्यामुषसा सजूः
१४ ॥ ३० ॥

त्वमग्ने दश प्रस्कण्वोऽग्निः अन्त्योर्धर्चो देवः अनुष्टुप् ।

४५ त्वमग्ने वसूँरिह रुद्राँ आदित्याँ उत । यजा स्वध्वरं जनं मनुजातं घृतप्रुषम्
१ श्रुष्टीवानो हि दाशुषे देवा अग्ने विचेतसः । तान्रोहिदश्व गिर्वणस्त्रयस्त्रिंशतमा
वह २ प्रियमेधवदत्रिवज्जातवेदो विरूपवत् । अङ्गिरस्वन्महिव्रत प्रस्कण्वस्य
श्रुधी हवम् ३ महिकेरव ऊतये प्रियमेधा अहूषत । राजन्तमध्वराणामग्निं शु
क्रेण शोचिषा ४ घृताहवन सन्त्येमा उ षु श्रुधी गिरः । याभिः कण्वस्य सूनवो हव

For Private and Personal Use Only

Shri Mahavir Jain Aradhana Kendra www.kobatirth.org Acharya Shri Kailassagarsuri Gyanmandir

न्तेवंसेत्वा ५ ॥ ३१ ॥ त्वांचित्रश्रवस्तमहवंन्तेविक्षुजन्तवंः । शोचिष्कैशंपुरुप्रियाग्नेहव्यायवोह्वंवे ६ नित्वाहोतारमृत्विजंदधिरेवंसुवित्तंमम् । श्रुत्कंर्णंसप्रथस्तमंविप्रांअग्नेदिविष्टिषु ७ आत्वाविप्रांअचुच्यवुःसुतसोमाअभिप्रयंः । बृहद्भाबिभ्रंतोहविरग्नेमर्तायदाशुषे ८ प्रातर्याव्णंःसहस्कृतसोमपेयायसन्त्य । इहाद्यदैव्यंजनंबर्हिरासांदयावसो ९ अर्वाञ्चंदैव्यंजनमग्नेयक्ष्वसहूंतिभिः । अयंसोमंःसुदानवस्तंपांततिरो अंह्न्यम् १० ॥ ३२ ॥

एषोपञ्चदशप्रस्कण्वोऽश्विनौ गायत्री ।

४६ एषोउषाअपूर्व्याव्युंच्छतिप्रियादिवः । स्तुषेवांमश्विनाबृहत् १ यादस्रासिन्धुंमातरामनोतरांरयीणाम् । धियादेवावंसुविदा २ वच्यन्तेवांककुहा-

Shri Mahavir Jain Aradhana Kendra www.kobatirth.org Acharya Shri Kailassagarsuri Gyanmandir

सोजूर्णायामधिविष्टपि । यद्वांरथोविभिष्पतात् ३ हविषाजारोअपांपिपर्तिपपु-
रिर्नरा । पिताकुटस्यचर्षणिः ४ आदारोवांमतीनांनासत्यामतवचसा । पातं
सोमस्यधृष्णुया ५ ॥ ३३ ॥ यानःपीपरदश्विनाज्योतिष्मतीतमस्तिरः । ता-
मस्मेरासाथामिषम् ६ आनोनावामतीनांयातंपारायगन्तवे । युञ्जाथामश्विना-
रथम् ७ अरित्रंवांदिवस्पृथुतीर्थेसिन्धूनांरथः । धियायुयुज्रइन्दवः ८ दिवस्कं-
ण्वासइन्दवोवसुसिन्धूनांपदे । स्वंवव्रिंकुहधित्सथः ९ अभूदुभाउअंशवेहिरण्यं
प्रतिसूर्यः । व्यख्यज्जिह्वयासितः १० ॥ ३४ ॥ अभूदुपारमेतवेपन्थाऋतस्य
साधुया । अदर्शिविस्रुतिर्दिवः ११ तत्तदिदश्विनोरवोजरिताप्रतिभूषति । म-
देसोमस्यपिप्रतोः १२ वावसानाविवस्वतिसोमस्यपीत्यागिरा । मनुष्वच्छंभू
आगतम् १३ युवोरुषाअनुश्रियंपरिज्मनोरुपाचरत् । ऋतावनथोअक्तुभिः १४

For Private and Personal Use Only

उभापिंबतमश्विनोभानःशर्मयच्छतम् । अविद्रियाभिंरूतिभिंः १५ ॥ ३५ ॥

इति शाकलर्क्संहितायां प्रथमाष्टके तृतीयोध्यायः ॥ ३ ॥

अयंदशभागाथंतुसहषोळशोपस्यंतूपश्चतुष्कमानुष्टुभंतूदुत्यंसप्तोनासौयेनवाद्यागायत्र्योन्त्यस्तृचोरोगभ्रउपनिषदन्त्योर्धर्चोद्विषन्नोभित्यंपञ्चोनासव्योद्वित्रिष्टुबन्तमङ्गिराइन्द्रतुल्यंपुत्रमिच्छन्नभ्यध्यायत्सव्यइतीन्द्रएवास्यपुत्रोजायतत्यंसुत्रयोदश्यन्त्येत्रिष्टुभौन्यूष्वेकादशान्त्येत्रिष्टुभौ मानोन्त्यात्रिष्टुप्पष्ठ्यष्टमीनवमीचदिवश्चिदष्टौजागतंह्येषमषष्टमंहिप्रायनूचिन्ननोधागौतमआग्नेयंहिचतुस्त्रिष्टुबन्तंवयाइत्ससप्तवैश्वानरीयंवर्हिपञ्चाइदुषोळश ॥ ४ ॥

अयं दश प्रस्कण्वोश्विनौ भागाथम् ।

४७ अयंवांमधुंमत्तमःसुतःसोमंऋतावृधा । तमंश्विनापिबतंतिरोअंह्न्यंधु-

१ अन्त्योर्धर्चोद्विषन्नइत्याधिकमेकस्मिन्पुस्तके ।

Shri Mahavir Jain Aradhana Kendra www.kobatirth.org Acharya Shri Kailassagarsuri Gyanmandir

त्तंरत्नानिदाशुषे १ त्रिवन्धुरेणत्रिवृतासुपेशसारथेनायातमश्विना । कण्वासो-
वांब्रह्मकृण्वन्त्यध्वरेतेषांसुशृणुतंहवम् २ अश्विनामधुमत्तमंपातंसोमंमृतावृधा ।
अथाद्यदस्रावसुबिभ्रतारथेदाश्वांसमुपगच्छतम् ३ त्रिषधस्थेबर्हिषिविश्ववेदसा
मध्वायज्ञंमिमिक्षतम् । कण्वासोवांसुतसोमाअभिद्यवोयुवांहवन्तेअश्विना ४
याभिःकण्वमभिष्टिभिःप्रावतंयुवमश्विना । ताभिःष्व१स्माँअवतंशुभस्पतीपा-
तंसोममृतावृधा ॥ ५ ॥ १ ॥ सुदासेदस्रावसुबिभ्रतारथेपृक्षोवहतमश्विना ।
रयिंसमुद्रादुतवादिवस्पर्यस्मेधत्तंपुरुस्पृहम् ६ यन्नासत्यापरावतियद्वास्थोअधि
तुर्वशे । अतोरथेनसुवृतानआगतंसाकंसूर्यस्यरश्मिभिः ७ अर्वाञ्चावांसप्तयोध्व-
रश्रियोवहन्तुसवनेदुप । इषंपृञ्चन्तासुकृतेसुदानवआबर्हिःसीदतंनरा ८ तेनना-
नासत्यागतंरथेनसूर्यत्वचा । येनशश्वदूहथुर्दाशुषेवसुमध्वःसोमस्यपीतये ९

For Private and Personal Use Only

उक्थेभिरर्वागवसेपुरूवसूअर्कैश्चनिह्वयामहे । शश्वत्कण्वानांसदसिप्रियेहिकं
सोमंपपथुरश्विना १० ॥ २ ॥

सहवामेन षोडश प्रस्कण्वः उषाः प्रागाथम् ।

४८ सहवामेनंनउषोव्युंच्छादुहितर्दिवः । सहद्युम्नेनंबृहताविभावरिरायादेवि
दास्वती १ अश्वावतीर्गोमतीर्विश्वसुविदोभूरिच्यवन्तवस्तवे । उदीरयप्रतिमा
सूनृताउषश्चोदराधोमघोनाम् २ उवासोषाउच्छाच्चनुदेवीजीरारथानाम् । ये
अस्याआचरणेषुदध्रिरेसमुद्रेनश्रवस्यवः ३ उषोयेतेप्रयामेषुयुञ्जतेमनोदानाय
सूरयः । अत्राहतत्कण्वएषांकण्वतमोनामगृणातिनृणाम् ४ आघायोषेवसूनर्युषायातिप्रभुञ्जती । जरयन्तीवृजनंपद्वदीयतउत्पातयतिपक्षिणः ५ ॥ ३ ॥
वियासृजतिसमनंव्य१र्थिनःपदंनवेत्योदती । वयोनकिष्टेपप्तिवांसआसतेव्युष्टौ

Shri Mahavir Jain Aradhana Kendra www.kobatirth.org Acharya Shri Kailassagarsuri Gyanmandir

वाजिनीवति ६ एषायुक्तपरावतःसूर्यस्योदयनादधि । शतंरथेभिःसुभगोषाइयं
वियात्यभिमानुषान् ७ विश्वंमस्यानानामचक्षसेजगज्ज्योतिष्कृणोतिसूनरी ।
अपद्वेषोमघोनीदुहितादिवउषाउच्छदपस्रिधः ८ उषआभाहिभानुनाचन्द्रेणदु-
हितर्दिवः । आवहन्तीभूर्यस्मभ्यंसौभगंव्युच्छन्तीदिविष्टिषु ९ विश्वस्यहिप्राण-
नंजीवनंत्वेवियदुच्छसिसूनरि । सानोरथेनबृहताविभावरिश्रुधिचित्रामघेहवम्
१० ॥ ४ ॥ उषोवाजंहिवंस्वयश्चित्रोमानुषेजने । तेनावहसुकृतोअध्वराँउप
येत्वागृणन्तिवह्नयः ११ विश्वान्देवाँआवहसोमपीतयेन्तरिक्षादुषस्त्वम् । सा-
स्मासुधागोमदश्वावदुक्थ्यंमुषोवाजंसुवीर्यम् १२ यस्यारुशन्तोअर्चयःप्रति
भद्राअदृक्षत । सानोरयिंविश्ववारंसुपेशसमुषाददातुसुग्म्यम् १३ येचिद्धित्वा-
मृषयःपूर्वऊतयेजुहूरेवसेमहि । सानःस्तोमाँअभिगृणीहिराधसोषःशुक्रेणशोचि-

For Private and Personal Use Only

चिषां १४ उषोयदद्यभानुनाविद्वारावृणवोदिवः । प्रनोयच्छतादवृकंपृथुच्छर्दिः
प्रदेविगोमतीरिषः १५ संनोरायाबृहताविश्वपेशसामिमिक्ष्वासमिळाभिरा ।
संद्युम्नेनविश्वतुरोषोमहिसंवाजैर्वाजिनीवति १६ ॥ ५ ॥

उषश्चतुः प्रस्कण्वउषाअनुष्टुप्।

४९ उषोभद्रेभिरागहिदिवश्चिद्रोचनादधि । वहन्त्वरुणप्सवउपत्वासोमि-
नोगृहम् १ सुपेशसंसुखंरथंयमध्यस्थाउषस्त्वम् । तेनासुश्रवसंजनंप्रावाद्य
दुहितर्दिवः २ वयश्चित्तेपतत्रिणोद्विपच्चतुष्पदर्जुनि । उषःप्रारन्नृतूँरनुदिवोअ-
न्तेभ्यस्परि ३ व्युच्छन्तीहिरश्मिभिर्विश्वमाभासिरोचनम् । तांत्वामुषर्वसूय-
वोगीर्भिःकण्वाअहूषत ४ ॥ ६ ॥

Shri Mahavir Jain Aradhana Kendra www.kobatirth.org Acharya Shri Kailassagarsuri Gyanmandir

उदुत्यं त्रयोदश प्रस्कण्वः सूर्यो नवाद्या गायत्र्योन्त्याश्चतस्रोनुष्टुभः ।

५० उदुत्यंजातवेदसंदेवंवहन्तिकेतवः । दृशेविश्वायसूर्यम् १ अपत्येताय-
वोयथानक्षत्रायन्त्यक्तुभिः । सूरायविश्वचक्षसे २ अदृश्रमस्यकेतवोविरश्म-
योजनाँअनु । भ्राजन्तोअग्नयोयथा ३ तरणिर्विश्वदर्शतोज्योतिष्कृदसिसूर्य ।
विश्वमाभासिरोचनम् ४ प्रत्यङ्देवानांविशःप्रत्यङ्ङुदेषिमानुषान् । प्रत्यङ्विश्वं
स्वर्दृशे ५ ॥ ७ ॥ येनापावकचक्षसाभुरण्यन्तंजनाँअनु । त्वंवरुणपश्यसि ६
विद्यामेषिरजस्पृथ्वहामिमानोअक्तुभिः । पश्यञ्जन्मानिसूर्य ७ सप्तत्वाहरि-
तोरथेवहन्तिदेवसूर्य । शोचिष्केशंविचक्षण ८ अयुक्तसप्तशुन्ध्युवःसूरोरथस्य
नप्त्यः । ताभिर्यातिस्वयुक्तिभिः ९ उद्वयंतमसस्परिज्योतिष्पश्यन्तउत्तरम् ।
देवंदेवत्रासूर्यमगन्मज्योतिरुत्तमम् १० उद्यन्नद्यमित्रमहआरोहन्नुत्तरांदिवम् ।

For Private and Personal Use Only

हृद्रोगंममंसूर्यहरिमाणंचनाशय ११ शुकेषुमेहरिमाणंरोपणाकासुदध्मसि । अथोहारिद्रवेषुमेहरिमाणंनिदध्मसि १२ उदगादयमादित्योविश्वेनसहसासह । द्विषन्तंमह्यंरन्धयन्मोअहंद्विषतेरधम् १३ ॥ ८ ॥ इति शाकलर्कसंहितायां प्रथमे मण्डले नवमोनुवाकः ॥ ९ ॥

अभित्यं पञ्चदश आङ्गिरसःसव्यइन्द्रोजगती अन्त्येद्वेत्रिष्टुभौ।

५१ अभित्यंमेषंपुरुहूतमृग्मियमिन्द्रंगीर्भिर्मदतावस्वोअर्णवम्।यस्यद्यावोन विचरन्तिमानुषाभुजेमंहिष्ठमभिविप्रमर्चत १ अभीमवन्वन्त्स्वभिष्टिमूतयोन्त रिक्षप्रांतविषीभिरावृतम् । इन्द्रंदक्षासऋभवोमदच्युतंशतक्रतुंजवनीसूनृतारुहत् २ त्वंगोत्रमङ्गिरोभ्योवृणोरपोतात्रयेशतदुरेषुगातुवित् । ससेनंचिद्विमदायावहोवस्वाजावद्रिंवावसानस्यनर्तयन् ३ त्वमपामपिधानावृणोरपाधारयः-

Shri Mahavir Jain Aradhana Kendra www.kobatirth.org Acharya Shri Kailassagarsuri Gyanmandir

पर्वतेदानुमद्वसु । वृत्रंयदिन्द्रशवसावधीरहिमादित्सूर्यंदिव्यारोहयोदृशे ४ त्वं
मायाभिरपमायिनोधमःस्वधाभिर्येअधिशुप्तावजुह्वत । त्वंपिप्रोर्नृमणःप्रारुं-
॥ ३९ ॥ जःपुरःप्रऋजिश्वानंदस्युहत्येष्वाविथ ५॥ १ ॥ त्वंकुत्संशुष्णहत्येष्वाविथारन्धयो
तिथिग्वायशम्बरम् । महान्तंचिदर्बुदंनिक्रमीःपदासनादेवदस्युहत्यायजज्ञिषे ६
त्वेविश्वातविषीसध्र्यग्घितातवराधःसोमपीथायहर्षते । तववज्रश्चिकितेबाह्वो-
र्हितोवृश्चाशत्रोरवविश्वानिवृष्ण्या ७ विजानीह्यार्यान्येचदस्यवोबर्हिष्मतेरन्ध-
याशासदव्रतान् । शाकीभवयजमानस्यचोदिताविश्वेत्तातेसधमादेषुचाकन ८
अनुव्रतायरन्धयन्नपव्रतानाभूभिरिन्द्रःश्नथयन्ननाभुवः । वृद्धस्यचिद्वर्धतोद्यामि-
नक्षतःस्तवानोवम्रोविजघानसन्दिहः ९ तक्षद्यत्तउशनासहसासहोविरोदसी
मज्मनाबाधतेशवः । आत्वावातस्यनृमणोमनोयुजआपूर्यमाणमवहन्नभि

For Private and Personal Use Only

श्रवः १० ॥ १० ॥ मन्दिष्टयदुशनैकाव्येसचाँइन्द्रोवृङ्कूवंङ्कुतरार्धितिष्ठति । उग्रो
ययिंनिरपःस्रोतंसासृजद्विशुष्णंस्यदृंहिताऐरयत्पुरः ११ आस्मारथंवृषपाणेषु
तिष्ठसिशार्यातस्यप्रभृतायेषुमन्दसे । इन्द्रयथासुतसोमेषुचाकनोनर्वाणंश्लो-
कमारोहसेदिवि १२ अदंदाअभांमहतेवचस्यवेकक्षीवंतेवृचयामिंद्रसुन्वते ।
मेनाभवोवृषणश्वस्यसुक्रतोविश्वेत्तातेसवनेषुप्रवाच्या १३ इन्द्रोअश्रायिसुध्यो-
निरेकेपज्रेषुस्तोमोदुर्योनयूपः । अश्वयुर्गव्यूरथयुर्वसूयुरिन्द्रइद्रायःक्षयतिप्रयन्ता
१४ इदंनमोवृषभायस्वराजेसत्यशुष्मायतवसेवाचि । अस्मिन्निंन्द्रवृजनेस-
र्ववीराःस्मत्सूरिभिस्तवशर्मन्त्स्याम १५ ॥ ११ ॥

संसु पञ्चदश सव्यइन्द्रो जगती त्रयोदश्यन्त्येत्रिष्टुभौ ।

५२ त्यंसुमेषंमहयास्वर्विदंशतंयस्यसुभ्वःसाकमीरते । अत्यंनवाजंहवन-

Shri Mahavir Jain Aradhana Kendra www.kobatirth.org Acharya Shri Kailassagarsuri Gyanmandir

स्यदंरथमेन्द्रंववृत्यामवसेसुवृक्तिभिः १ सपर्वतोनधरुणेष्वच्युतःसहस्रमूति-
स्तविषीषुवावृधे । इन्द्रोयद्वृत्रमवधीन्नदीवृतमुब्जन्नर्णांसिजर्हृषाणोअन्धसा २
सहिद्वरोद्वरिषुवव्रऊधनिचन्द्रबुध्नोमदवृद्धोमनीषिभिः । इन्द्रंतमह्वेस्वपस्ययाधि-
यामंहिष्ठरातिंसहिपप्रिरन्धसः ३ आयंपृणन्तिदिविसद्मबर्हिषःसमुद्रंनसुभ्व१ः
स्वाअभिष्टयः । तंवृत्रहत्येअनुतस्थुरूतयःशुष्माइन्द्रमवाताअह्रुतप्सवः ४ अभि
स्ववृष्टिंमदेअस्ययुध्यतोरघ्वीरिवप्रवणेसस्रुरूतयः।इन्द्रोयद्वज्रीधृषमाणोअन्धसा
भिनद्वलस्यपरिधींरिवत्रितः ५ ॥ १२ ॥ परींघृणाचरतितित्विषेशवोपोवृ-
त्वीरजसोबुध्नमाशयत् । वृत्रस्ययत्प्रवणेदुर्गृभिश्वनोनिजघन्थहन्वोरिन्द्रतन्य-
तुम् ६ ह्रदंनहित्वान्यृषन्त्यूर्मयोब्रह्माणींद्रतवयानिवर्धना । त्वष्टाचित्तेयुज्यंवा-
वृधेशवस्ततक्षवज्रमभिभूत्योजसम् ७ जघन्वाँउहरिभिःसंभृतक्रतविन्द्रवृत्रं

For Private and Personal Use Only

मनुषेगातुयन्नपः । अयच्छथाबाह्वोर्वज्रमायसमधारयोदिऽव्यासूर्यंदृशे ८ बृहत्स्व
श्चन्द्रममवद्यदुक्थ्य१मकृण्वतभियसारोहणंदिवः । यन्मानुषप्रधनाइन्द्रमूतयः
स्वर्नृषाचोमरुतोमदन्ननु ९ द्यौश्चिदस्यामवाँअहेःस्वनादयोयवीद्भियसाव-
ज्रइन्द्रते । वृत्रस्ययद्बद्बधानस्यरोदसीमदेसुतस्यशवसाभिनच्छिरः १० ॥ १३ ॥
यदिन्न्विन्द्रपृथिवीदशभुजिरहानिविश्वाततनन्तकृष्टयः । अत्राहतेमघवन्विश्रु-
तंसहोद्यामनुशवसाबर्हणाभुवत् ११ त्वमस्यपारेरजसोऽव्योमनःस्वभूत्योजा
अवसेधृषन्मनः । चकृषेभूमिंप्रतिमानमोजसोपःस्वःपरिभूरेष्यादिवम् १२
त्वंभुवःप्रतिमानंपृथिऽव्याऋष्ववीरस्यबृहतःपतिर्भूः । विश्वमाप्राअन्तरिक्षंमहि-
त्वासत्यमद्धानकिरन्यस्त्वावान् १३ नयस्यद्यावापृथिवीअनुऽव्यचोनसिन्धवो
रजसोअन्तमानशुः । नोतस्ववृष्टिंमदेअस्ययुध्यतएकोअन्यच्चकृषेविश्वमानुष-

Shri Mahavir Jain Aradhana Kendra www.kobatirth.org Acharya Shri Kailassagarsuri Gyanmandir

कृ १४ आचंन्नत्रंमरुतःसस्मिंन्नाजौविश्वेदेवासोअमदन्ननुत्वा । वृत्रस्ययद्भृष्टिमतावधेननित्वमिंन्द्रप्रत्यानंजघन्थं १५ ॥ १४ ॥

न्यूष्वेकादश सव्यइन्द्रोजगती अन्त्येत्रिष्टुभौ।

५३ न्यू३षुवाचंप्रमहेभंरामहेगिरइन्द्रायसदनेविवस्वंतः । नूचिद्धिरत्नंससतामिवाविंदन्नदुष्टुतिर्द्रविणोदेषुंशस्यते १ दुरोअश्वस्यदुरइंन्द्रगोरसिदुरोयवंस्यवसुंनइनस्पतिः । शिक्षानरःप्रदिवोअकांमकर्शनःसखासखिंभ्यस्तमिदंगृंणीमसि २ शचीवइन्द्रपुरुकृद्द्युमत्तमतवेदिदमभितश्चेकितेवसुं । अतःसंगृभ्याभिभूतआभंरमात्वायतोजरितुःकामंमूनयीः ३ एभिर्द्युभिःसुमनाएभिरिन्दुभिर्निरुन्धानोअमतिंगोभिरश्विनां । इन्द्रेणदस्युंदरयन्तइन्दुंभिर्युतद्वेषसःसमिषारंभेमहि ४ समिंन्द्ररायासमिषारंभेमहिसंवाजेभिःपुरुश्चन्द्रैरभिद्युभिः । संदेव्याप-

For Private and Personal Use Only

Shri Mahavir Jain Aradhana Kendra www.kobatirth.org Acharya Shri Kailassagarsuri Gyanmandir

मंत्यावीरशुंष्मयागोअंग्रयाश्वांवत्यारभेमहि ५ ॥ १५ ॥ तेत्वामदाअमदन्ता-
निवृष्ण्यातेसोमासोवृत्रहत्येषुसत्पते । यत्कारवेदशंवृत्राण्यंप्रतिबर्हिष्मंतेनिसह
स्राणिबर्हयः ६ युधायुधमुपघेदेंषिधृष्णुयापुरापुरंसमिदंहंस्योजसा । नम्याय-
दिन्द्रसख्यापरावतिंनिबर्हयोनमुचिंनामंमायिनम् ७ त्वंकरंजमुतपर्णयंवधीस्ते-
जिष्ठयातिथिग्वस्यंवर्तनी । त्वंशतावंगृदस्याभिनत्पुरोनानुदःपरिंषूताऋजि
श्वंना ८ त्वमेताञ्जनराज्ञोद्विर्दशाबन्धुनासुश्रवसोपजग्मुषः । षष्टिंसहस्रानव-
तिंनवश्रुतोनिचक्रेणरथ्यादुष्पदावृणक् ९ त्वमाविथसुश्रवसंतवोतिभिस्तवत्रा
मंभिरिन्द्रतूर्वयाणम् । त्वमंस्मैकुत्संमतिथिग्वमायुंमहेराज्ञेयूनेअरन्धनायः १०
यउदृचीन्द्रदेवगोपाःसखायस्तेशिवतमाअसाम । त्वांस्तोषामत्वयासुवीराद्रा-
घीयआयुःप्रतरंदधानाः ११ ॥ १६ ॥

For Private and Personal Use Only

Shri Mahavir Jain Aradhana Kendra www.kobatirth.org Acharya Shri Kailassagarsuri Gyanmandir

मानएकादश सव्यइन्द्रोजगतीषष्ठ्यष्टमीनवम्येकादशीचत्रिष्टुभः ।

५४ मानोअस्मिन्मघवन्पृत्स्वंहसिनहितेअन्तःशवसःपरीणशे । अक्रन्दयो

नद्योरोरुवद्वनाकथानक्षोणीर्भियसासमारत १ अर्चाशक्रायशाकिनेशचीव

तेशृण्वन्तमिन्द्रंमहयन्नभिष्टुहि । योधृष्णुनाशवसारोदसीउभेवृषावृषत्वावृषभो

न्यृञ्जते २ अर्चादिवेबृहतेशूष्यंवचःस्वक्षत्रंयस्यधृषतोधृषन्मनः । बृहच्छ्रवा

असुरोबर्हणाकृतःपुरोहरिभ्यांवृषभोरथोहिषः ३ त्वंदिवोबृहतःसानुकोपयोव

त्मनाधृषताशंबरंभिनत् । यन्मायिनोव्रन्दिनोमन्दिनाधृषच्छितांगभस्तिमश-

निंपृतन्यसि ४ नियद्वृणक्षिश्वसनस्यमूर्धनिशुष्णस्यचिद्व्रन्दिनोरोरुवद्वना । प्रा-

चीनेनमनसाबर्हणावतायदद्याचित्कृणवःकस्त्वापरि ५ ॥ १७ ॥ त्वमाविथ-

नर्यंतुर्वशंयदुंत्वंतुर्वीतिंवय्यंशतक्रतो । त्वंरथमेतशंकृत्व्येधनेत्वंपुरोनवतिंदम्भ-

For Private and Personal Use Only

योनवं ६ सघाराजासत्पतिःशूशुवज्जनोरातहव्यःप्रतियःशासमिन्वंति । उ-
क्थावायोअभिगृणातिराधंसादानुरस्माउपरापिन्वतेदिवः ७ असंमंक्षत्रमसंमा
मनीषाप्रसोमपाअपंसासन्तुनेमे । येतंइन्द्रददुषोवर्धयन्तिमहिक्षत्रंस्थविरंवृ-
ष्ण्यंच ८ तुभ्येदेतेबहुलाअद्रिदुग्धाश्चमूषदश्चमसाइन्द्रपानाः । व्यश्नुहितर्पया
कामंमेषामथामनोवसुदेयायकृष्व ९ अपामतिष्ठद्धरुणह्वरंतमोन्तर्वृत्रस्यजठरे-
षुपर्वतः । अभीमिन्द्रोनद्योवव्रिणाहिताविश्वाअनुष्ठाःप्रवणेषुजिघ्नते १० सशे-
वृधमधिधाद्युम्नमस्मेमहिक्षत्रंजनाषाळिन्द्रतव्यम् । रक्षाचनोमघोनःपाहिस-
रीन्रायेचनःस्वपत्याइषेधाः ११ ॥ १८ ॥

दिवश्चिदष्टौ सव्यइन्द्रोजगती ।

५५ दिवश्चिदस्यवरिमाविपप्रथइन्द्रंनमह्नापृथिवीचनप्रति । भीमस्तुविष्मा-

श्चर्षणिभ्यंआतपःशिशीतेवज्रंतेजसेनवंसंगः १ सोअर्णवोननद्यःसमुद्रियःप्रतिगृ-
भ्णातिविश्रितावरीमभिः । इन्द्रःसोमस्यपीतयेवृषायतेसनात्सयुध्मओजसा
पनस्यते २ त्वंतमिन्द्रपर्वतंनभोजसेमहोनृम्णस्यधर्मणामिरज्यसि । प्रवीर्ये
णदेवतातिचेकितेविश्वस्माउग्रःकर्मणेपुरोहितः ३ सइद्वनेनमस्युभिर्वचस्यते
चारुजनेषुप्रब्रुवाणइन्द्रियम् । वृषाछन्दुर्भवतिहर्यतोवृषाक्षेमेणधेनांमघवायदि-
न्वति ४ सइन्महानिसमिथानिमज्मनाकृणोतियुध्मओजसाजनेभ्यः । अधा
चनश्रद्दधतित्विषीमतइन्द्रायवज्रंनिघनिघ्नतेवधम् ५ ॥ ११ ॥ सहिश्रवस्युः
सदनानिकृत्रिमाक्ष्मयावृधानओजसाविनाशयन् । ज्योतींषिकृण्वन्नवृकाणि
यज्यवेवसुक्रतुःसर्तवाअपःसृजत् ६ दानायमनःसोमपावन्नस्तुतेर्वाञ्चाहरी
वन्दनश्रुदाकृधि । यमिष्ठासःसारथयोयइन्द्रतेनत्वाकेताआदभ्नुवन्तिभूर्णयः ७

For Private and Personal Use Only

अप्रंक्षितंवसुंबिभर्षिहस्तंयोरषाळ्हंसहस्तन्विंश्रुतोदंधे । आवृंतासोवृतासोनक-
र्तृभिंस्तनूषुंतेक्रतंवइन्द्रभूरंयः ८ ॥ २० ॥

एषप्रषट् सव्यइन्द्रोजगती ।

५६ एषप्रपूर्वीरवतस्यंचम्रिषोत्योनयोषामुदयंस्तभुर्वणिः । दक्षंमहेपांयय-
तेहिरण्ययंरथंमावृत्याहरियोगमृभ्वंसम् १ तंगूर्तयोंनेमन्निषःपरीणसःसमुद्रंनसं
चरंणेसनिष्यवः । पतिंदक्षस्यविदथंस्यनूसहोंगिरिंनवेनाअधिरोहतेजंसा २
सतुर्वणिर्महाँअंरेणुपौंस्येंगिरेर्भृष्टिर्नभ्राजतेतुजाशवः । येनशुष्णंमायिनंमायु-
सोमदेदुध्रआभूषुरामयन्निदामंनि ३ देवीयदितविंषीत्वावृधोतयइन्द्रंसिषंक्त्युष-
संनसूर्यः । योधृष्णुनाशवंसाबाधतेतमइयर्तिरेणुंबृहदर्हरिष्वणिः ४ वियत्तिरो
धरुणमच्युंतंरजोतिंष्ठिपोदिवआतांसुबर्हणा । स्वंर्मीळ्हेयन्मदंइन्द्रहर्ष्याहंन्वृत्रं

निरपामौज्जोअर्णवम् ५ त्वंदिवोधरुणंधिषओजंसापृथिव्याइन्द्रसदनेषुमाहिं-
नः । त्वंसुतस्यमदेअरिणाअपोविवृत्रस्यसमयापाष्यारुजः ॥ ६ ॥ २१ ॥

प्रमंहिष्ठाय षट् सव्यइन्द्रोजगती ।

५७ प्रमंहिंष्ठायबृहतेबृहद्रयेसत्यशुष्मायतवसेमतिंभरे । अपामिवप्रवणेय-
स्यदुर्धरंराधोविश्वायुशवसेअपावृतम् १ अधंतेविश्वमनुहासदिष्टयआपोनिम्ने-
वसवनाहविष्मतः । यत्पर्वतेनसमशीतहर्यतइन्द्रस्यवज्रःश्नथिताहिरण्ययः २
अस्मैभीमायनमसासमध्वरउषोनशुभ्रआभरापनीयसे । यस्यधामश्रवसेना-
मेन्द्रियंज्योतिरकारिहरितोनायसे ३ इमेतइन्द्रतेवयंपुरुष्टुतयेत्वारभ्यचरामसि
प्रभूवसो । नहित्वदन्योगिर्वणोगिरःसघत्क्षोणीरिवप्रतिनोहर्यतद्वचः ४ भूरित
इन्द्रवीर्यं१तवस्मस्यस्यस्तोतुर्मघवन्काममापृण । अनुतेद्यौर्बृहतीवीर्यंममइयंच

For Private and Personal Use Only

तेपृथिवीनेमओजंसे५त्वंतमिन्द्रपर्वतंमहामुरुंवज्रेणवज्रिन्पर्वशश्चकर्तिथ।अवा-
सृजोनिवृंताःसर्तवाअपःसत्राविश्वंदधिषेकेवलंसहः ६ ॥ २२ ॥ इति शाक-
लकसंहितायां प्रथमे मण्डले दशमोनुवाकः ॥ १० ॥

नूचिन्नव गौतमोनोधा अग्निर्जगती अन्त्याश्चतस्रस्त्रिष्टुभः।

५८ नूचित्सहोजाअमृतोनितुन्दतेहोतायद्दूतोअभवद्विवस्वतः । विसाधिष्ठे-
भिःपथिभीरजोममआदेवतातांहविषाविवासति १ आस्वमद्मयुवमानोअजर-
स्तृष्वंविष्यन्नतसेषुतिष्ठति । अत्योनपृष्ठंप्रुषितस्यरोचतेदिवोनसानुस्तनयन्नचि-
क्रदत् २ क्राणारुद्रेभिर्वसुभिःपुरोहितोहोतानिषत्तोरयिषाळमर्त्यः । रथोनवि-
क्ष्वृंजसानआयुषुव्यानुषग्वार्यादेवऋण्वति ३ विवातजूतोअतसेषुतिष्ठतेवृथाजु-
हूभिःसृण्यातुविष्वणिः । तृषुयदग्नेवनिनोवृषायसेकृष्णंतएमरुशदूर्मेअजर ४

Shri Mahavir Jain Aradhana Kendra www.kobatirth.org Acharya Shri Kailassagarsuri Gyanmandir

तपुंर्जंभोवनआवातंचोदितोयूथेनसाह्वाँअववातिवंसंगः । अभिव्रजन्नक्षितंपाजं-
सारजंःस्थातुश्चरथंभयतेपतत्रिणंः ५ ॥ २३ ॥ दधुष्ट्वाभृगवोमानुषेष्वारयिंन
चारुंसुहवंजनेभ्यः । होतारमग्नेअतिथिंवरेण्यंमित्रंनशेवंदिव्यायजन्मने ६ हो-
तारंसप्तजुह्वो३ंयजिंष्ठंयंवाघतोवृणतेअध्वरेषुं । अग्निंविश्वेषामरतिंवसूनांसपर्या-
मिप्रयंसायामिरत्नंम् ७ अच्छिद्रासूनोसहसोनोअद्यस्तोतृभ्योमित्रमहःशर्मयं-
च्छ । अग्नेंगृणन्तमंहंसउरुष्योर्जोनपात्पूर्भिरायंसीभिः ८ भवावरूथंगृणतेवि-
भावोभवामघवन्मघवंद्भ्यःशर्मं । उरुष्याग्नेअंहंसोगृणन्तंप्रातर्मक्षूधियावंसुर्जग-
म्यात् ९ ॥ २४ ॥

वयाइत्सप्त नोधावैश्वानरस्त्रिष्टुप् ।

५९ वयाइदंग्नेअग्नयंस्तेअन्येत्वेविश्वेअमृतामादयन्ते । वैश्वानरनाभिरंसि

For Private and Personal Use Only

Shri Mahavir Jain Aradhana Kendra www.kobatirth.org Acharya Shri Kailassagarsuri Gyanmandir

क्षितीनांस्थूणेवजनाँउपमिद्ययन्थ १ मूर्धादिवोनाभिरग्निःपृथिव्याअथाभवद-
रतीरोदस्योः । तंत्वादेवासोजनयन्तदेवंवैश्वानरज्योतिरिदार्याय २ आसूर्ये
नरश्मयोध्रुवासोवैश्वानरेदधिरेग्नावसूनि । यापर्वतेष्वोषधीष्वप्सुयामानुषेष्व-
सितस्यराजा ३ बृहतीइवसूनवेरोदसीगिरोहोतामनुष्यो३नदक्षः । स्वर्वतेसत्य-
शुष्मायपूर्वीर्वैश्वानरायनृतमाययह्वीः ४ दिवश्चित्तेबृहतोजातवेदोवैश्वानरप्ररि-
रिचेमहित्वम् । राजाकृष्टीनामसिमानुषीणांयुधादेवेभ्योवरिवश्चकर्थ ५ प्रनू-
महित्वंवृषभस्यवोचंयंपूरवोवृत्रहणंसचन्ते । वैश्वानरोदस्युमग्निर्जघन्वाँअ-
धूनोत्काष्ठाअवशंबरंभेत् ६ वैश्वानरोमहिम्नाविश्वकृष्टिर्भरद्वाजेषुयजतोविभा
वा । शातवनेयेशतिनीभिरग्निःपुरुणीथेजरतेसूनृतावान् ७ ॥ २५ ॥

For Private and Personal Use Only

Shri Mahavir Jain Aradhana Kendra www.kobatirth.org Acharya Shri Kailassagarsuri Gyanmandir

वह्निं पञ्च नोधाग्निस्त्रिष्टुप्।

६० वह्निंयशसंविदथस्यकेतुंसुप्राव्यंदूतंसद्योअर्थम् । द्विजन्मानंरयिमि-
वप्रशस्तंरातिंभरद्भृगवेमातरिश्वा १ अस्यशासुरुभयासःसचन्तेहविष्मन्तउ-
शिजोयेचमर्ताः । दिवश्चित्पूर्वोन्यसादिहोतापृच्छ्योविश्पतिर्विक्षुवेधाः २ तं-
नव्यसीहृदआजायमानमस्मत्सुकीर्तिर्मधुजिह्वमश्याः । यमृत्विजोवृजनेमा-
नुषासःप्रयस्वन्तआयवोजीजनन्त ३ उशिक्पावकोवसुर्मानुषेषुवरेण्योहोता-
धायिविक्षु । दमूनागृहपतिर्दमआँअग्निर्भुवद्रयिपतीरयीणाम् ४ तंत्वावयंपतिं-
मग्नेरयीणांप्रशंसामोमतिभिर्गोतमासः । आशुंनवाजंभरंमर्जयन्तःप्रातर्मक्षू
धियावसुर्जगम्यात् ५ ॥ २६ ॥

For Private and Personal Use Only

अस्माइदुषोळश नोधाइन्द्रस्त्रिष्टुप् ।

६१ अस्माइदुप्रतवसेतुरायप्रयोनहर्मिस्तोमंमाहिनाय । ऋचीषमायाध्रिग-
वओहमिन्द्रायब्रह्माणिराततमा १ अस्माइदुप्रयइवप्रयंसिभराम्यांगूषंबाधेसुवृ
क्ति । इन्द्रायहृदामनसामनीषाप्रत्नायपत्येधियोमर्जयन्त २ अस्माइदुत्यमुपमं
स्वर्षांभराम्यांगूषमास्येन । मंहिष्ठमच्छोक्तिभिर्मतीनांसुवृक्तिभिःसूरिंवावृधध्यै
३ अस्माइदुस्तोमंसंहिनोमिरथंनतष्टेवतत्सिनाय । गिरश्चगिर्वाहसेसुवृक्तीन्द्रा-
यविश्वमिन्वंमेधिराय ४ अस्माइदुसप्तिमिवश्रवस्येन्द्रायार्कंजुह्वासमंञ्जे ।
वीरंदानौकसंवन्दध्यैपुरांगूर्तश्रवसंदर्माणम् ५ ॥ २७ ॥ अस्माइदुत्वष्टातक्षद्व-
ज्रंस्वपस्तमंस्वर्यं१रणाय । वृत्रस्यचिद्विदद्येनमर्मतुजन्नीशानस्तुजताकियेधाः
६ अस्येदुमातुःसवनेषुसद्योमहःपितुंपपिवाञ्चार्वन्ना । मुषायद्विष्णुःपचतंसहीं-

यान्विध्यंद्वराहंतिरोअद्रिमस्ता ७ अस्माइदुग्नाश्चिद्देवपत्नीरिन्द्रायार्कमहिहत्य-
ऊवुः । परिद्यावापृथिवीजभ्रउर्वीनास्यतेमहिमानंपरिष्टः ८ अस्येदेवप्ररिरिचे
महित्वंदिवस्पृथिव्याःपर्यन्तरिक्षात् । स्वराळिन्द्रोदमआविश्वगूर्तःस्वरिरमत्रोव-
वक्षेरणाय ९ अस्येदेवशवसाशुषन्तंविवृश्चद्वज्रेणवृत्रमिन्द्रः । गानव्राणाअव-
नीरमुञ्चदभिश्रवोदावनेसचेताः १० ॥ २८ ॥ अस्येदुत्वेषसारन्तसिन्धवःप-
रियद्वज्रेणसीमयच्छत् । ईशानकृद्दाशुषेदशस्यन्तुर्वीतयेगाधंतुर्वणिःकः ११ अ-
स्माइदुप्रभरातूतुजानोवृत्रायवज्रमीशानःकियेधाः । गोर्नपर्वविरदातिरश्चेष्य-
न्नर्णांस्यपांचरध्यै १२ अस्येदुप्रब्रूहिपूर्व्याणितुरस्यकर्माणिनव्यउक्थैः । युधेय-
दिष्णानआयुधान्यृघायमाणोनिरिणातिशत्रून् १३ अस्येदुभियागिरयश्चदृळ्हा
द्यावाचभूमाजनुषस्तुजेते । उपोवेनस्यजोगुवानओणिंसद्योभुवद्वीर्यायनोधाः

For Private and Personal Use Only

१४ अस्माइदुत्यदनुंदाध्येषामेकोयद्वन्नेभूरेरीशानः । प्रैतंशंसूर्यैपस्पृधानंसौर्व- श्व्येसुष्विंमावदिन्द्रः १५ एवातेंहारियोजन्नासुवृक्तीन्द्रब्रह्मांणिगोतंमासोअक्रन् । ऐषुंविश्वपेंशसंधियंधाःप्रातर्मक्षूधियावंसुर्जगम्यात् १६ ॥ २१ ॥ ॐ ॥ इति शाकलर्क्संहितायां प्रथमाष्टके चतुर्थोध्यायः ॥ ४ ॥

प्रसप्तोनात्वंनववृष्णेपञ्चोनामारुतंत्रिष्टुबन्तंपरमाग्नेयमैन्द्रात्पश्चादशपराशरःशाक्तयोद्वैपदंतद्रयिर्व- नेषुश्रीणञ्छुक्रोवनेमैकादशोपप्रदशानिकाव्यारायिर्नोपप्रयन्तोनवगोतमोराहूगणोगायश्रंतुजुषस्वपञ्च- कातेकथाभित्वागायत्रंतुहिरण्यकेशोद्वादशाद्यौतृचौत्रैष्टुभौष्णिहौपूर्वोग्नयेवामध्यमायेत्याषोळशैन्द्रंपा- ङ्क्तंहि ॥ (यामिसस्यांनिपातिनोदध्यङ्मनुरथर्वाचेति) ॥ ५ ॥

प्रमन्महे त्रयोदश नोधाइन्द्रस्त्रिष्टुप् ।

६२ ॐ ॥ प्रमंन्महेशवसानायंशूषमांगूषंगिर्वणेअङ्गिरस्वत् । सुवृक्तिभिःस्तुवतऋ

Shri Mahavir Jain Aradhana Kendra www.kobatirth.org Acharya Shri Kailassagarsuri Gyanmandir

ग्मि यायाचौमार्कैनरेर्विश्रुताय १ प्रवौमहेमहिनमोभरध्वमांगूष्यंशवसानायसा-
मं । येनांनःपूर्वेपितरःपदज्ञाअर्चैन्तोअङ्गिरसोगाअविन्दन् २ इन्द्रस्याङ्गिरसांचेष्टौ
विदत्सरमातनयायधासिम् । बृहस्पतिर्भिनदद्रिंविदद्गाःसमुस्रियाभिर्वावशंतनरः
३ ससुष्टुभासस्तुभासप्तविप्रैःस्वरेणाद्रिंस्वर्यो३नवंग्वैः । सरण्युभिःफलिगमिन्द्र
शक्रवलंरवैणदरयोदशंग्वैः ४ गृणानोअङ्गिरोभिर्दस्मविवंरुषसासूर्येणगोभिर-
न्धः । विभूम्यांअप्रथयइन्द्रसानुदिवोरजउपरमस्तभायः ५ ॥ १ ॥ तदुप्रयक्ष-
तममस्यकर्मदस्मस्यचारुतममस्तिदंसः । उपह्वरेयदुपराअपिन्वन्मध्वर्णसोनद्य१
श्चतस्रः ६ द्विताविवंव्रेसनजासनीळेअयास्यःस्तवमानेभिरर्कैः । भगोनमे
नेपरमेव्योमन्नधारयद्रोदसीसुदंसाः ७ सनाद्दिवंपरिभूमाविरूपेपुनर्भुवायुवती
स्वेभिरेवैः । कृष्णेभिरक्तोषारुशद्भिर्वपुर्भिराचरतोअन्यान्या ८ सनेमिसख्यं

For Private and Personal Use Only

स्वंपस्यमानःसूनुर्दीधारशवसासुदंसाः । आमासुचिद्दधिषेपक्वमन्तःपयःकृष्णा-
सुरुशद्रोहिणीषु ९ सनात्सनीळाअवनीरवाताव्रतारक्षन्तेअमृताःसहोभिः । पुरूस-
हस्राजनयोनपत्नीर्दुवस्यन्तिस्वसारोअह्रयाणम् १० ॥ २ ॥ सनायुवोनमसा
नव्योअर्कैर्वसूयवोमतयोदस्मदद्रुः । पतिंनपत्नीरुशतीरुशन्तंस्पृशन्तित्वाशव-
सावान्मनीषाः ११ सनादेवतवरायोगभस्तौनक्षीयन्तेनोपदस्यन्तिदस्म । द्यु-
माँअसिक्रतुमाँइन्द्रधीरःशिक्षाशचीवस्तवनःशचीभिः १२ सनायतेगोतमइन्द्र
नव्यमतक्षद्ब्रह्महरियोजनाय । सुनीथायनःशवसाननोधाःप्रातर्मक्षूधियावसु-
र्जगम्यात् १३ ॥ ३ ॥

त्वं महान्नोधा इन्द्रस्त्रिष्टुप् ।

६३ त्वंमहाँइन्द्रयोहशुष्मैर्द्यावाजज्ञानःपृथिवीअमेधाः । यद्धतेविश्वागिरयं

श्चिदभ्वाभियाद्दृह्लासःकिरणानैजंन् १ आयद्धरींइन्द्रविव्रंतावेरातेवज्रंजरिता
बाह्वोर्धांत् । येनाविहर्यतक्रतोअमित्रान्पुरइष्णासिपुरुहूतपूर्वीः २ त्वंसत्यइन्द्र
धृष्णुरेतान्त्वमृभुक्षानर्यस्त्वंषाट् । त्वंशुष्णंवृजनेपृक्षआणौयूनेकुत्सायद्युमतेस-
चाहन् ३ त्वंहत्यदिन्द्रचोदीःसखावृत्रंयद्वज्रिन्वृषकर्मन्नुभ्नाः । यद्धशूरवृषमणः
पराचैर्विदस्यूँर्योनावकृतोवृथाषाट् ४ त्वंहत्यदिन्द्रारिषण्यन्दृह्लस्यचिन्मर्तानामा-
जुंष्टौ । व्य१स्मदाकाष्ठाअर्वतेवर्घनेवंवज्रिञ्छ्नथिह्यमित्रान् ५ ॥ ४ ॥ त्वांह
त्यदिन्द्रार्णसातौस्वर्मीह्ळेनरआजाहवन्ते । तवस्वधावइयमासमर्यऊतिर्वाजेष्व-
तसाय्याभूत् ६ त्वंहत्यदिन्द्रसप्तयुध्यन्पुरोवज्रिन्पुरुकुत्सायदर्दः । बर्हिर्नयत्सु-
दासेवृथावर्गंहोराजन्वरिवःपूरवेकः ७ त्वंत्यांनइन्द्रदेवचित्रामिषमापोनपीपयः
परिज्मन् । ययाशूरप्रत्यस्मभ्यंयंसित्मनमूर्जंनविश्वधक्षरध्यै ८ अकारितइन्द्र

गोतमेभिर्ब्रह्माण्योक्तानमंसाहरिंभ्याम् । सुपेशंसंवाजमाभैरानःप्रातर्मक्षूधि-यावंसुर्जगम्यात् १ ॥ ५ ॥

वृष्णे पञ्चदश नोधा मरुतो जगती अन्त्या त्रिष्टुप् ।

६४ वृष्णेशर्धांयसुमंखायवेधसेनोधंःसुवृक्तिंप्रभंरामरुद्भ्यंः । अपोनधीरोमनंसासुहस्त्योगिरःसमंञ्जेविदथेष्वाभुवंः १ तेजंज्ञिरेदिवऋष्वासंउक्षणोरुद्रस्यमर्याअसुंराअरेपसंः । पावकासःशुचंयःसूर्याइवसत्वांनोनद्रप्सिनोघोरवंर्पसः २ युवांनोरुद्राअजरांअभोग्घनोववक्षुरध्रिंगावःपर्वंताइव । हृह्ळाचिद्विश्वाभुवंनानिपार्थिवाप्रच्यांवयन्तिदिव्यानिंमज्मनां ३ चित्रैरञ्जिभिर्वपुंषेव्यंञ्जतेवक्षःसुरुक्माँअधियेतिरेशुभे । अंसेष्वेषांनिमिंमृक्षुर्ऋष्टयःसाकंजंज्ञिरेस्वधयांदिवोनरंः ४ ईशानकृतोधुनंयोरिशादंसोवातांन्विद्युतस्तविंषीभिरक्रत । दुहन्त्यूधंर्दिव्या-

Shri Mahavir Jain Aradhana Kendra www.kobatirth.org Acharya Shri Kailassagarsuri Gyanmandir

निधूतंयोभूमिंपिन्वान्तिपयंसापरिज्रयः ५ ॥ ६ ॥ पिन्वंन्त्यपोमरुतंःसुदानंवः
पयोघृतवंद्विदथेष्वाभुवंः । अत्यंनमिहेविनंयन्तिवाजिनमुत्संदुहन्तिस्तनयंन्तम-
क्षितम् ६ महिषासोमायिनंश्चित्रभांनवोगिरयोनस्वतंवसोरघुष्यदंः । मृगाइव-
हस्तिनंःखादथावनायदारुणीषुतविंषीरयुंग्ध्वम् ७ सिंहाइंवनानदतिप्रचेंतसःपि-
शाइंवसुपिशोंविश्ववेंदसः । क्षपोजिन्वंन्तःपृषंतीभिर्ऋष्टिभिःसमित्सबाधः शव-
साहिंमन्यवः ८ रोदंसीआवंदतागणश्रियोनृषांचःशूराःशवसाहिंमन्यवः । आ
वन्धुरेष्वमतिर्नदंर्शताविद्युन्नतंस्थौमरुतोरथेषुवः ९ विश्ववेंदसोरयिभिःसमोंक-
सःसंमिंश्लासस्तविंषीभिर्विरप्शिनंः । अस्तांरइषुंदधिरेगभंस्त्योरनन्तशुंष्मावृ-
षंखादयोनरंः १० ॥ ७ ॥ हिरण्ययेंभिःपविभिंःपयोवृधउज्जिंघ्नन्तआपथ्यो३
नपवंतान् । मखाअयासंःस्वसृतोंध्रुवच्युतोंदुध्रकृतोंमरुतोभ्राजंदृष्टयः ११ धृ-

For Private and Personal Use Only

षुंपावकंवनिनंविचर्षणिंरुद्रस्यसूनुंहवसागृणीमसि । रजस्तुरंतवसंमारुतंगण-
मृजीषिणंवृषणंसश्चतश्रिये १२ प्रनूसमर्तःशवसाजनाँअतितस्थौवऊतीमरुतो-
यमावत । अर्वद्भिर्वाजंभरतेधनानृभिरापृच्छ्यंक्रतुमाक्षेतिपुष्यति १३ चर्कृत्यं
मरुतःपृत्सुदुष्टरंद्युमन्तंशुष्मंमघवत्सुधत्तन । धनस्पृतमुक्थ्यंविश्वचर्षणिंतोकंपु-
ष्येमतनयंशतंहिमाः १४ नूष्ठिरंमरुतोवीरवन्तमृतीषाहंरयिमस्मासुधत्त ।
सहस्रिणंशतिनंशूशुवांसंप्रातर्मक्षूधियावसुर्जगम्यात् १५ ॥ ८ ॥ इति शाकल-
कसंहितायां प्रथमे मण्डल एकादशोऽनुवाकः ॥ ११ ॥

पश्वा दश शाक्त्यः पराशरोऽग्निर्द्विपदा विराट् ।

६५ पश्वानतायुंगुहाचतन्तंनमोयुजानंनमोवहन्तम् । सजोषाधीराःपदैरनु-
ग्मन्नुपत्वासीदन्विश्वेयजत्राः १ ऋतस्यदेवाअनुव्रतागुर्भुवत्परिष्टिर्द्यौर्नभूम ।

Shri Mahavir Jain Aradhana Kendra www.kobatirth.org Acharya Shri Kailassagarsuri Gyanmandir

वर्धन्तीमापः पन्वासुशिश्विमृतस्ययोनागर्भेसुजातम् २ पुष्टिर्नरण्वाक्षितिर्नपृथ्वी गिरिर्नभुज्मक्षोदोनशंभु । अत्योनाज्मन्त्सर्गप्रतक्तःसिन्धुर्नक्षोदःकईवराते ३ जामिः सिन्धूनांभ्रातेवस्वस्रामिभ्यान्नराजावनान्यत्ति । यद्वातजूतोवनाव्यस्थादग्निर्हदातिरोमापृथिव्याः ४ श्वसित्यप्सुहंसोनसीदन्क्रत्वाचेतिष्ठोविशामुषर्भुत् । सोमोनवेधाऋतप्रजातःपशुर्नशिश्वाविभुर्दूरेभाः ५ ॥ ९ ॥

रयिर्दश पराशरोऽग्निर्द्विपदा विराट् ।

६६ रयिर्नचित्रासूरोनसंदृगायुर्नप्राणोनित्योनसूनुः । तक्कानभूर्णिर्वनासिषक्तिपयोनधेनुःशुचिर्विभावा १ दाधारक्षेममोकोनरण्वोयवोनपक्कोजेताजनानाम् । ऋषिर्नस्तुभ्वाविक्षुप्रशस्तोवाजीनप्रीतोवयोदधाति २ दुरोकशोचिःक्रतुर्ननित्योजायेवयोनावरंविश्वस्मै । चित्रोयदभ्राट्छ्वेतोनविक्षुरथोनरुक्मीत्वेषः

For Private and Personal Use Only

Shri Mahavir Jain Aradhana Kendra www.kobatirth.org Acharya Shri Kailassagarsuri Gyanmandir

समत्सु ३ सेनैवसृष्टामंदधात्यस्तुर्नदि॒द्युत्त्वेषप्रतीका । यमोहजातोयमोजनित्वं जारःकनीनांपतिर्जनीनाम् ४ तंवश्चराथावयंवसत्यास्तंनगावोनक्षन्तइद्धम् । सिन्धुर्नक्षोदःप्रनीचीरैनोन्नवंतगावःस्व१र्दृशीके ५ ॥ १० ॥

वनेषु दश पराशरोऽग्निर्द्विपदा विराट् ।

६७ वनेषुजायुर्मर्तेषुमित्रोवृणीतेश्रुष्टिंराजेवाजुर्यम् । क्षेमोनसाधुःक्रतुर्नभद्रोभुवंत्स्वाधीर्होताहव्यवाट् १ हस्तेदधानोनृम्णाविश्वान्यमेदेवान्धाद्गुहानिषीदंन् । विदन्तीमत्रनरोधियंधाहृदायत्तष्टान्मन्त्राँअशंसन् २ अजोनक्षांदाधारपृथिवींतस्तंभद्यांमन्त्रेभिःसत्यैः । प्रियापदानिपश्वोनिपाहिविश्वायुरग्नेगुहागुहंगाः ३ यईंचिकेतगुहाभवन्तमायःससादधारामृतस्य । वियेचृतन्त्यृतासपन्तआदिद्वसूनिप्रववाचास्मै ४ वियोवीरुत्सुरोधन्महित्वोतप्रजाउतप्रसूष्वन्तः । चित्तिर्-

For Private and Personal Use Only

Shri Mahavir Jain Aradhana Kendra www.kobatirth.org Acharya Shri Kailassagarsuri Gyanmandir

पांदमेविश्वायुःसद्मेवधीराःसंमायंचक्रुः ५ ॥ ११ ॥

श्रीणन्दश पराशरोऽशिर्द्विपदा विराट्।

६८ श्रीणन्नुपस्थाद्दिवंभुरण्युःस्थातुश्चरथमक्तून्व्यूर्णोत्। परियदेषामेकोवि-
श्वेषांभुवद्देवोदेवानांमहित्वा १ आदित्तेविश्वेक्रतुंजुषन्तशुष्काद्यद्देवजीवोजनि-
ष्ठाः। भजन्तविश्वेदेवत्वंनामऋतंसपन्तोअमृतमेवैः २ ऋतस्यप्रेषाऋतस्यधी-
तिर्विश्वायुर्विश्वेअपांसिचक्रुः। यस्तुभ्यंदाशाद्योवांतेशिक्षात्तस्मैचिकित्वान्रयिंद-
यस्व ३ होतानिषत्तोमनोरपत्येसचिन्न्वासांपतीरयीणाम्। इच्छन्तरेतोमिथस्त-
नूषुसंजानतस्वैर्दक्षैरमूराः ४ पितुर्नपुत्राःक्रतुंजुषन्तश्रोषन्येअस्यशासंतुरासः।
विरायऔर्णोद्दुरःपुरुक्षुःपिपेशनाकंस्तृभिर्दमूनाः ५ ॥ १२ ॥

Shri Mahavir Jain Aradhana Kendra www.kobatirth.org Acharya Shri Kailassagarsuri Gyanmandir

शुक्रो दश पराशरोऽग्निर्द्विपदा विराट् ।

६९ शुक्रःशुशुक्वाँउषोनजारःपप्रासमीचीदिवोनज्योतिः । परिप्रजातःक्रत्वाबभूथभुवोदेवानांपितापुत्रःसन् १ वेधाअदृप्तोअग्निर्विजानन्नूधर्नगोनांस्वाद्मापितूनाम् । जनेनशेवआहूर्यःसन्मध्येनिषत्तोरण्वोदुरोणे २ पुत्रोनजातोरण्वोदुरोणेवाजीनप्रीतोविशोवितारीत् । विशोयदह्वेनृभिःसनीळाअग्निर्देवत्वाविश्वान्यश्याः ३ नकिष्टएताव्रतामिनन्तिनृभ्योयदेभ्यःश्रुष्टिंचकर्थ । तत्तुतेदंसोयदहन्त्समानैर्नृभिर्यद्युक्तोविवेरपांसि ४ उषोनजारोविभावोस्रःसंज्ञातरूपश्चिकेतदस्मै । त्मनावहन्तोदुरोव्यृण्वन्नवन्तविश्वेस्व१र्दृशीके ५ ॥ १३ ॥

वनेमैकादश पराशरोऽग्निर्द्विपदा विराट् ।

७० वनेमपूर्वीर्योमनीषाअग्निःसुशोकोविश्वान्यश्याः । आदैव्यानिव्रता

For Private and Personal Use Only

चिकित्वानामानुषस्यजनस्यजन्म १ गर्भोयोअपांगर्भोवनानांगर्भश्चस्थातांग-
र्भश्चरथाम् । अद्रौचिदस्माअन्तर्दुरोणेविशांनविश्वोअमृतःस्वाधीः २ सहिक्ष-
पावाँअग्नीरयीणांदाशद्योअस्माअरंसूक्तैः । एताचिकित्वोभूमानिपाहिदेवानां
जन्ममर्तांश्चविद्वान् ३ वर्धान्यंपूर्वीःक्षपोविरूपाःस्थातुश्चरथमृतप्रवीतम् । अ-
राधिहोतास्व१र्निषत्तःकृण्वन्विश्वान्यपांसिसत्या ४ गोषुप्रशस्तिंवनेषुधिषेभरं-
न्तविश्वेबलिंस्वर्णः । वित्वानरःपुरुत्रासपर्यन्पितुर्नजिव्रेर्विवेदोभरन्त ५ साधु-
र्नगृध्नुरस्तेवशूरोयातेवभीमस्त्वेषःसमत्सु ६ ॥ १४ ॥

उप प्र दश पराशरोऽग्निस्त्रिष्टुप् ।

७१ उपप्रजिन्वन्नुशतीरुशन्तंपतिंननित्यंजनयःसनीळाः । स्वसारःश्यावी-
मरुषीमजुष्रञ्चित्रमुच्छन्तीमुषसंनगावः १ वीळुचिद्दृळ्हापितरोनउक्थैरद्रिंरुज-

For Private and Personal Use Only

न्नङ्गिरसोरवेण । चकुर्दिवोबृहतोगातुमस्मेअहः स्वर्विविदुः केतुमुस्राः २ दधंन्नृतं
धनयंन्नस्यधीतिमादिदर्योदिधिष्वोविभृंत्राः । अतृष्यन्तीरपसोयन्त्यच्छादेवा-
ञ्जन्मप्रयंसात्रर्धयंन्तीः ३ मथीद्यदींविभृंतोमातरिश्वागृहेगृहेश्येतोजेन्योभूत् ।
आदींराज्ञेनसहींयसेसचासन्नादूत्यं भृगंवाणोविवाय ४ महेयत्पित्रईरसंदिवे
करवत्सरत्पृशन्यंश्चिकित्वान् । सृजदस्ताधृषतादिद्युमंस्मैस्वायांदेवोदुंहितरि
त्विषिंधात् ५॥१५॥स्वआयस्तुभ्यंदमआविभातिनमोवादाशादुशतोअनुद्यून् ।
वर्धोअग्नेवयोअस्यद्विबर्हायासंद्रायासरथंयंजुनासि ६ अग्निंविश्वाअभिपृक्षः स-
चन्तेसमुद्रंनस्रवतः सप्तयह्वीः । नजामिभिर्विचिंकितेवयोनोविदादेवेषुप्रमंतिं
चिकित्वान् ७ आयदिषेनृपतिंतेजआनट्शुचिरेतोनिषिक्तंद्यौरभीके । अग्निः
शर्धंमनवद्यंयुवानंस्वाध्यंजनयत्सूदयंच्च ८ मनोनयोऽध्वंनः सद्यएत्येकः सत्रा

 सूरोवस्वईशे । राजानामित्रावरुणासुपाणीगोषुप्रियममृतंरक्षमाणा ९ मानो
अग्नेसख्यापित्र्याणिप्रमर्षिष्ठाअभिविदुष्कविःसन् । नभोनरूपंजरिमामिना-
 तिपुरातस्याअभिशस्तेरधीहि १० ॥ १६ ॥

निकाव्या दश पराशरोऽग्निस्त्रिष्टुप् ।

७२ निकाव्यावेधसःशश्वतस्कर्हस्तेदधानोनर्यापुरूणि । अग्निर्भुवद्रयिप-
तीरयीणांसत्राचक्राणोअमृतानिविश्वा १ अस्मेवत्संपरिषन्तंनविन्दन्निच्छन्तो
विश्वेअमृताअमूराः । श्रमयुवःपदव्योधियंधास्तस्थुःपदेपरमेचार्वग्नेः २ तिस्रो
यदग्नेशरदस्त्वामिच्छुचिंघृतेनशुचयःसपर्यान् । नामानिचिद्दधिरेयज्ञियान्यसू-
दयन्ततन्व१ःसुजाताः ३ आरोदसीबृहतीवेविदानाःप्ररुद्रियाजभ्रिरेयज्ञियासः ।
विदन्मर्तोनेमधितांचिकित्वानग्निंपदेपरमेतस्थिवांसम् ४ संजानानाउपसीद-

For Private and Personal Use Only

Shri Mahavir Jain Aradhana Kendra www.kobatirth.org Acharya Shri Kailassagarsuri Gyanmandir

अभिज्ञुपद्वीवन्तोनमस्यँनमस्यन् । रिरिक्वांसस्तन्वंःकृण्वतस्वाःसखासख्युं-
र्निमिषिरक्षमाणाः ५ ॥ १७ ॥ त्रिःसप्तयद्गुह्यानित्वेइत्पदाविंदन्निहितायज्ञियासः
। तेभीरक्षन्तेअमृतंसजोषाःपशूञ्चस्थातॄञ्चरथंचपाहि ६ विद्वाँअंग्नेवयुनानिक्षिती-
नांव्यानुषक्शुरुधोजीवसेधाः । अन्तर्विद्वाँअध्वनोदेवयानानतन्द्रोदूतोअंभवो
हविर्वाट् ७ स्वाध्योदिवआसप्तयह्वीरायोदुरोव्यृतज्ञाअजानन् । विदद्गव्यंसर-
मादृळ्हमूर्वंयेनानुकंमानुषीभोजतेविट् ८ आयेविश्वास्वपत्यानितस्थुःकृण्वाना-
सोअमृतत्वायगातुम् । मह्नामहद्भिःपृथिवीवितस्थेमातापुत्रैरदितिर्धायसेवेः ९
अधिश्रियंनिदधुश्चारुमस्मिन्दिवोयदक्षीअमृताअकृण्वन् । अधक्षरन्तिसिन्धवो
नसृष्टाःप्रनीचीरग्नेअरुषीरजानन् १० ॥ १८ ॥

For Private and Personal Use Only

रयिर्न दश पराशरोऽग्निस्त्रिष्टुप् ।

७३ रयिर्नयःपितृवित्तोवयोधाःसुप्रणीतिश्चिकितुषोनशासुः । स्योनशीरति-
थिर्नप्रीणानोहोतेवसद्मविधतोवितारीत् १ देवोनयःसवितासत्यमन्माक्रत्वानि-
पातिवृजनानिविश्वा । पुरुप्रशस्तोअमतिर्नसत्यआत्मेवशेवोदिधिषाय्योभूत् २
देवोनयःपृथिवींविश्वधायाउपक्षेतिहितमित्रोनराजा । पुरःसदःशर्मसदोनवीरा
अनवद्यापतिजुष्टेवनारी ३ तंत्वानरोदमआनित्यमिद्धमग्नेसचन्तक्षितिषुध्रुवासु
। अधिद्युम्नंनिदधुर्भूर्यस्मिन्भवाविश्वायुर्धरुणोरयीणाम् ४ विपृक्षोअग्नेमघवानो
अश्युर्विसूरयोददतोविश्वमायुः । सनेमवाजंसमिथेष्वर्योभागंदेवेषुश्रवसेदधानाः
५ ॥ ११ ॥ ऋतस्यहिधेनवोवावशानाःस्मदूध्नीःपीपयन्तद्युभक्ताः । परावतः
सुमतिंभिक्षमाणाविसिन्धवःसमयासस्रुरद्रिम् ६ त्वेअग्नेसुमतिंभिक्षमाणादि-

For Private and Personal Use Only

Shri Mahavir Jain Aradhana Kendra www.kobatirth.org Acharya Shri Kailassagarsuri Gyanmandir

विश्ववोदधिरेयज्ञियासः । नक्ताचचक्रुरुषसाविरूपेकृष्णंचवर्णमरुणंचसंधुः ७
यान्रायेमर्तान्त्सुषूदोअग्नेतेस्यांममघवानोवयंच । छायेवविश्वंभुवनंसिसक्ष्याप-
प्रिवान्रोदसीअन्तरिक्षम् ८ अर्वद्भिरग्नेअर्वतोनृभिर्नृन्वीरैर्वीरान्वनुयामात्वोताः
। ईशानासःपितृवित्तस्यरायोविसूरयःशतहिमानोअश्युः ९ एतातेअग्नउचथा-
निवेधोजुष्टानिसन्तुमनसेहृदेच । शकेमरायःसुधुरोयमन्तेऽधिश्रवोदेवभक्तंदधा-
नाः १० ॥ २० ॥ इति शाकल्कसंहितायां प्रथमे मण्डले द्वादशोऽनुवाकः ॥ १२ ॥

उप प्र यन्तो नव राहुगणो गोतमोऽग्निर्गायत्री ।

७४ उपप्रयन्तोअध्वरंमन्त्रंवोचेमाग्नये । आरेअस्मेचशृण्वते १ यःस्नीहि-
तीषुपूर्व्यःसंजग्मानासुकृष्टिषु । अरक्षद्दाशुषेगयम् २ उतब्रुवन्तुजन्तवउदग्नि-
र्वृत्रहाजनि । धनंजयोरणेरणे ३ यस्यदूतोअसिक्षयेवेषिहव्यानिवीतये । दस्म-

Shri Mahavir Jain Aradhana Kendra www.kobatirth.org Acharya Shri Kailassagarsuri Gyanmandir

 त्कृणोष्यध्वरम् ४ तमित्सुहव्यमङ्गिरःसुदेवंसहसोयहो । जनाआहुःसुबर्हिषम्
५ ॥ २१ ॥ आचवहासिताँइहदेवाँउपप्रशस्तये । हव्यासुश्चन्द्रवीतये ६ नयो-
 रुपब्दिरश्व्यःशृण्वेरथस्यकच्चन । यदग्नेयासिदूत्यम् ७ त्वोतोवाज्यह्रयोभिपूर्व-
स्मादपरः । प्रदाश्वाँअग्नेअस्थात् ८ उतद्युमत्सुवीर्यंबृहदग्नेविवाससि । देवेभ्यो
देवदाशुषे ९ ॥ २२ ॥

जुषस्व पञ्च गोतमोऽग्निर्गायत्री ।

७५ जुषस्वसप्रथस्तमंवचोदेवप्सरस्तमम् । हव्याजुह्वानआसनि १ अथाते
अङ्गिरस्तमाग्नेवेधस्तमप्रियम् । वोचेमब्रह्मसानसि २ कस्तेजामिर्जनानामग्ने
कोदाश्वध्वरः । कोहकस्मिन्नसिश्रितः ३ त्वंजामिर्जनानामग्नेमित्रोअसिप्रियः

For Private and Personal Use Only

। सखासखिंभ्यईड्यः ४ यजानोमित्रावरुणायजादेवाँऋतंबृहत् । अग्नेयक्षिस्वं दमंम् ५ ॥ २३ ॥

का ते पञ्च गोतमोऽग्निस्त्रिष्टुप् ।

७६ कातउपेतिर्मनसोवरायभुवदग्नेशन्तमाकामनीषा । कोवायज्ञैःपरिदक्षं तआपकेनवातेमनसादाशेम १ एह्यग्नइहहोतानिषीदादब्धःसुपुरएताभवानः । अवतांत्वारोदसीविश्वमिन्वेयजामहेसौमनसायदेवान् २ प्रसुविश्वान्रक्षसोधक्ष्यग्नेभवायज्ञानामभिशस्तिपावा । अथावहसोमपतिंहरिभ्यामातिथ्यमस्मैचकृमासुदाव्ने ३ प्रजावतावचसावह्निरासाचहुवेनिचसत्सीहदेवैः । वेषिहोत्रमुतपोत्रंयजत्रबोधिप्रयन्तर्जनितर्वसूनाम् ४ यथाविप्रस्यमनुषोहविर्भिर्देवाँअयजः कविभिःकविःसन् । एवाहोतःसत्यतरत्वमद्याग्नेमन्द्रयाजुह्वायजस्व ५ ॥ २४ ॥

Shri Mahavir Jain Aradhana Kendra www.kobatirth.org Acharya Shri Kailassagarsuri Gyanmandir

कथा पञ्च गोतमोऽग्निस्त्रिष्टुप् ।

७७ कथादाशेमाग्नयेकास्मैदेवजुष्टोच्यतेभामिनेगीः । योमर्त्येष्वमृतऋता-
 वाहोतायजिष्ठइत्कृणोतिदेवान् १ योअध्वरेषुशन्तमऋतावाहोतातमूनमोभि-
राकृणुध्वम् । अग्निर्यद्वेर्मर्तायदेवान्त्सचाबोधातिमनसायजाति २ सहिक्रतुःस-
मर्यःससाधुर्मित्रोनभूदद्भुतस्यरथीः । तंमेधेषुप्रथमंदेवयन्तीर्विशउपब्रुवतेदस्म-
मारीः ३ सनोनृणांनृतमोरिशादाअग्निर्गिरोवसावेतुधीतिम् ।तनाचयेमघवानः
शविष्ठावाजप्रसूताइषयन्तमन्म ४ एवाग्निर्गोतमेभिर्ऋतावाविप्रेभिरस्तोष्टजात-
वेदाः । सएषुद्युम्नंपीपयत्सवाजंसपुष्टिंयातिजोषमाचिकित्वान् ५ ॥ २५ ॥

अभि त्वा पञ्च गोतमोऽग्निर्गायत्री ।

७८ अभित्वागोतमागिराजातवेदोविचर्षणे । द्युम्नैरभिप्रणोनुमः १ तमु

For Private and Personal Use Only

Shri Mahavir Jain Aradhana Kendra www.kobatirth.org Acharya Shri Kailassagarsuri Gyanmandir

त्वागोतमोगिरारायस्कामोदुवस्यति । द्युम्नैरभिप्रणोनुमः २ तमुत्वावाजसा-
तमङ्गिरस्वद्धवामहे । द्युम्नैरभिप्रणोनुमः ३ तमुत्वावृत्रहन्तमंयोदस्यूँरवधूनु-
षे । द्युम्नैरभिप्रणोनुमः ४ अवोचामरहूगणाअग्नयेमधुमद्वचः । द्युम्नैरभिप्रणो-
नुमः ५ ॥ २६ ॥

हिरण्यकेशो द्वादश गोतमोऽग्निः प्रथमतृचस्य मध्यमोऽग्निर्वा आद्यास्तिस्रस्त्रिष्टुभः ।
ततस्तिस्र उष्णिहस्ततो गायत्र्यः ।

७१ हिरण्यकेशोरजसोविसारेऽहिर्धुनिर्वातइवध्रजीमान् । शुचिभ्राजाउष-
सोनवेदायशस्वतीरपस्युवोनसत्याः १ आतेसुपर्णाअमिनन्तँएवैःकृष्णोनोनाव
वृषभोयदीदम् । शिवाभिर्नस्मयमानाभिरागात्पतन्तिमिहःस्तनयन्त्यभ्रा २

Shri Mahavir Jain Aradhana Kendra www.kobatirth.org Acharya Shri Kailassagarsuri Gyanmandir

यदीमृतस्यपयंसापियांनोनयंन्नृतस्यंपथिभीरजिंष्ठैः । अर्यमामित्रोवरुंणःपरिं-
ज्मात्वचंपृश्चन्त्युपरस्ययोनौ ३ अग्नेवाजंस्यगोमतईशांनःसहसोयहो । अस्मे
धेंहिजातवेदोमहिश्रवंः ४ सईधानोवसुंष्कविरग्निरीळेन्योंगिरा । रेवदस्मभ्यं
पुर्वणीकदीदिहि ५ क्षपोराजन्नुतत्मनाग्नेवस्तोरुतोषसंः । सतिग्मजम्भरक्षसो
दहप्रतिं ६ ॥ २७ ॥ अवानोअग्नऊतिभिंर्गायत्रस्यप्रभंर्मणि । विश्वासुधीषुवं-
न्द्य ७ आनोंअग्नेरयिंभंरसत्रासाहंवरेण्यम् । विश्वासुपृत्सुदुष्टरंम् ८ आनोंअग्ने
सुचेतुनांरयिंविश्वायुंपोषसम् । मार्डीकंधेंहिजीवसें ९ प्रपूतास्तिग्मशोंचिषेवाचों
गोतमाग्नयें । भरंस्वसुम्नयुर्गिरंः १० योनोंअग्नेऽभिदासत्यन्तिंदूरेपंदीष्टसः ।
अस्माकमिद्वृधेभंव ११ सहस्राक्षोविचंर्षणिरग्नीरक्षांसिसेधति । होतांगृणीत
उक्थ्यंः १२ ॥ २८ ॥

For Private and Personal Use Only

Shri Mahavir Jain Aradhana Kendra www.kobatirth.org Acharya Shri Kailassagarsuri Gyanmandir

इत्था षोडश गोतम इन्द्रः पङ्क्तिः ।

८० इत्थाहिसोमइन्मदेब्रह्माचकारवर्धनम् । शविष्ठवज्रिन्नोजसापृथिव्यानिः शशाअहिमर्चन्ननुस्वराज्यम् १ सत्वामदद्वृषामदःसोमःश्येनाभृतःसुतः । येनावृत्रंनिरद्भ्योजघन्थवज्रिन्नोजसार्चन्ननुस्वराज्यम् २ प्रेह्यभीहिधृष्णुहिनतेवज्रोनियंसते । इन्द्रनृम्णंहितेशवोहनोवृत्रंजयाअपोऽर्चन्ननुस्वराज्यम् ३ निरिन्द्रभूम्याअधिवृत्रंजघन्थनिर्दिवः । सृजामरुत्वतीरवजीवधन्याइमाअपोऽर्चन्ननुस्वराज्यम् ४ इन्द्रोवृत्रस्यदोधतःसानुंवज्रेणहीळितः । अभिक्रम्यावजिघ्नतेऽपःसर्मायचोदयन्नर्चन्ननुस्वराज्यम् ५ ॥२१॥ अधिसानौनिजिघ्नतेवज्रेणशतपर्वणा । मन्दानइन्द्रोअन्धसःसखिभ्योगातुमिच्छत्यर्चन्ननुस्वराज्यम् ६ इन्द्रतुभ्यमिदद्रिवोऽनुत्तंवज्रिन्वीर्यम् । यद्धत्यंमायिनंमृगंतमुत्वंमाययावधीरर्चन्ननुस्वरा-

For Private and Personal Use Only

Shri Mahavir Jain Aradhana Kendra www.kobatirth.org Acharya Shri Kailassagarsuri Gyanmandir

 ज्यम् ७ वितेवज्रासोअस्थिरन्नवतिंनाव्या३ अनुं । महत्तइन्द्रवीर्यंबाह्वोस्तेबलं
हितमर्चन्ननुस्वराज्यम् ८ सहस्रंसाकमर्चतपरिष्टोभतविंशतिः । शतैनमन्व-
 नोनवुरिन्द्रायब्रह्मोद्यतमर्चन्ननुस्वराज्यम् ९ इन्द्रोवृत्रस्यतविषींनिरहन्त्सहसा-
सहः । महत्तदस्यपौंस्यंवृत्रंजघन्वाँअसृजदर्चन्ननुस्वराज्यम् १० ॥ ३० ॥
इमेचित्तवमन्यवेवेपेतेभियसामही । यदिन्द्रवज्रिन्नोजसावृत्रंमरुत्वाँअवधीरर्च-
न्ननुस्वराज्यम् ११ नवेपसानतन्यतेन्द्रंवृत्रोविबीभयत् । अभ्येनंवज्रआयसः
सहस्रभृष्टिरायतार्चन्ननुस्वराज्यम् १२ यद्वृत्रंतवचाशनिंवज्रेणसमयोधयः ।
अहिमिन्द्रजिघांसतोदिविवतेबद्बधेशवोऽर्चन्ननुस्वराज्यम् १३ अभिष्टनेतेअद्रि-
वोयत्स्थाजगच्चरेजते । त्वष्टाचित्तवमन्यवइन्द्रवेविज्यतेभियार्चन्ननुस्वराज्यम्
१४ नहिनुयादधीमसीन्द्रंकोवीर्यापरः । तस्मिन्नृम्णमुतक्रतुंदेवाओजांसिसंदधुर-

For Private and Personal Use Only

र्चन्ननुं स्वराज्यंम् १५ यामथर्वामनुंष्पितादध्यङ्धियमत्नेत । तस्मिन्ब्रह्माणि पूर्वथेन्द्रंउक्थासमंग्मतार्चन्ननुंस्वराज्यंम् १६ ॥ ३१ ॥ इति शाकलर्क्संहिताया प्रथमाष्टके पञ्चमोऽध्यायः ॥ ५ ॥

इन्द्रोनवोपोषुषड्जगत्यन्तमश्वावतिजागतमसावार्विंशतिःषळनुष्टुभऔष्णिहपाङ्क्तगायत्रत्रैष्टुभास्तृचः प्रगाथःप्रयेद्वादशमारुतंहपंचम्यन्त्येत्रिष्टुभौमरुतोदशगायत्रंमत्वक्षसःषड्जागतमाविद्युन्माद्रिराद्यान्त्ये प्रस्तारपङ्क्तीपञ्चमीविराड्रूपाऽऽनोदशवैश्वदेवंतुपञ्चाद्याःसप्तमीजगत्यःषष्ठीविराट्स्थानाऋजुनीतीनव गायत्र्यमन्त्यानुष्टुप्त्वंसोमद्व्यधिकासौम्यंपञ्चम्यादिगायत्र्योद्वादशोष्णिक्चैताउसाघ्नोषस्यंचतुर्जग- त्यादिषळुष्णिगन्तंतृचोन्त्यआश्विनोग्नीषोमौद्वादशाग्नीषोमीयमाद्यास्तिस्रोनुष्टुभउपान्त्यास्तिस्रोगाय- त्र्योष्टमीजगतीवेमंषोळशकुत्सआग्नेयंतदाद्यात्रिष्टुबन्तंपूर्वोदेवाख्यःपादादैवास्तन्नोमित्रोर्धर्चोलिङ्गोक्तदै वतोयदैवसंवासूक्तम् ॥ ६ ॥

इन्द्रो नव गोतम इन्द्रः पङ्क्तिः ।

८१ इन्द्रोमदायवावृधेशवसेवृत्रहानृभिः । तमिन्महत्स्वाजिषूतेमर्भेहवाम-

Shri Mahavir Jain Aradhana Kendra www.kobatirth.org Acharya Shri Kailassagarsuri Gyanmandir

हेसवाजेषुप्रनोऽविषत् १ असिहिवीरसेन्योऽसिभूरिपराददिः । असिदभ्रस्य
चिद्वृधोयजमानायशिक्षसिसुन्वतेभूरितेवसु २ यदुदीरतआजयोधृष्णवेधीयते
धना । युक्ष्वामदच्युताहरीकंहनःकंवसौदधोऽस्माँइन्द्रवसौदधः ३ क्रत्वामहाँ
अनुष्वधंभीमआवावृधेशवः । श्रियऋष्वउपाकयोर्निशिप्रीहरिवान्दधेहस्तयो-
र्वज्रमायसम् ४ आपप्रौपार्थिवंरजोबद्बधेरोचनादिवि । नत्वावाँइन्द्रकश्चननजातो
नजनिष्यतेऽतिविश्वंववक्षिथ ५ ॥ १ ॥ योअर्योमर्तभोजनंपराददातिदाशुषे ।
इन्द्रोअस्मभ्यंशिक्षतुविभजाभूरितेवसुभक्षीयतवराधसः ६ मदेमदेहिनोददिर्यू-
थागवामृजुक्रतुः । संगृभायपुरूशतोभयाहस्त्यावसुशिशीहिरायआभर ७ मा-
दयस्वसुतेसचाशवसेशूरराधसे । विद्माहित्वापुरूवसुमुपकामान्ससृज्महेऽथा

For Private and Personal Use Only

नोऽवितार्भव ८ एतेतइन्द्रजन्तवोविश्वंपुष्यन्तिवार्यम् । अन्तर्हिख्योजनानाम-र्योवेदोअदाशुषांतेषांनोवेदआभर १ ॥ २ ॥

उपोषु षड्गोतम इन्द्रः पङ्क्तिः । अन्त्या जगती ।

८२ उपोषुशृणुहीगिरोमघवन्मातथाइव । यदानःसूनृतावतःकरआदर्थयासइद्योजान्विन्द्रतेहरी १ अक्षन्नमीमदन्तह्यवप्रियाअधूषत । अस्तोषतस्वभानवोविप्रानविष्ठयामतीयोजान्विन्द्रतेहरी २ सुसंदृशंत्वावयंमघवन्वन्दिषीमहि । प्रनूनंपूर्णवन्धुरःस्तुतोयाहिवशाँअनुयोजान्विन्द्रतेहरी ३ सघातंवृषणंरथमधितिष्ठातिगोविदम् । यःपात्रंहारियोजनंपूर्णमिन्द्रचिकेततियोजान्विन्द्रतेहरी ४ युक्तस्तेअस्तुदक्षिणउतसव्यःशतक्रतो । तेनजायामुपप्रियांमन्दानोयाह्यन्धसोयोजान्वि-

For Private and Personal Use Only

न्द्रतेहरी ५ युनज्मितेब्रह्मणाकेशिनाहरीउपप्रयाहिदधिषेगभस्त्योः । उत्त्वासु-
तासोरभसाअमन्दिषुःपूषण्वान्वज्रिन्त्समुपत्न्यामदः ६ ॥ ३ ॥

अश्वावति षङ्गोतम इन्द्रो जगती ।

८३ अश्वावतिप्रथमोगोषुगच्छतिसुप्रावीरिन्द्रमर्त्यस्तवोतिभिः । तमित्पृण-
क्षिवसुनाभवीयसासिन्धुमापोयथाभितोविचेतसः १ आपोनदेवीरुपयन्तिहोत्रियं-
मवःपश्यन्तिविततंयथारजः।प्राचैर्देवासःप्रणयन्तिदेवयुंब्रह्मप्रियंजोषयन्तेवराइ-
व २ अधिद्वयोरदधाउक्थ्यं१वचोयतस्रुचामिथुनायासपर्यतः । असंयत्तोव्रतेतेक्षे-
तिपुष्यतिभद्राशक्तिर्यजमानायसुन्वते ३ आदङ्गिराःप्रथमंदधिरेवयइद्धाग्नयःश-
म्यायेसुकृत्यया । सर्वंपणेःसमविन्दन्तभोजनमश्वावन्तंगोमन्तमापशुंनरः ४ यज्ञै-
रथर्वाप्रथमःपथस्ततेततःसूर्योव्रतपावेनआजनि । आगाआजदुशनाकाव्यःस-

॥ ६१ ॥

Shri Mahavir Jain Aradhana Kendra www.kobatirth.org Acharya Shri Kailassagarsuri Gyanmandir

चायमस्यंजातममृतंयजामहे ५ बर्हिर्वायत्स्वपत्यायवृज्यतेऽर्कोवाश्लोकमाघोषं-
तेदिवि । ग्रावायत्रवदतिकारुरुक्थ्य १ स्तस्येदिन्द्रोअभिपित्वेषुरण्यति ६ ॥ ४ ॥

असावि विंशतिर्गोतम इन्द्रः । आद्याः षळनुष्टुभः । ततश्चतुर्णां तृचां
उष्णिक्पङ्क्तिगायत्रीत्रिष्टुभः । अन्त्यः प्रगाथः ।

८४ असाविसोमइन्द्रतेशविष्ठधृष्णवागहि । आत्वापृणक्त्विन्द्रियंरजःसूर्योन
रश्मिभिः १ इन्द्रमिद्धरीवहतोऽप्रतिधृष्टशवसम् । ऋषीणांचस्तुतीरुपयज्ञंचमानुषा
णाम् २ आतिष्ठवृत्रहन्रथंयुक्तातेब्रह्मणाहरी । अर्वाचीनंसुतेमनोग्रावाकृणोतुवग्नु
ना ३ इममिन्द्रसुतंपिबज्येष्ठममर्त्यंमदम् । शुक्रस्यत्वाभ्यक्षरन्धाराऋतस्यसादने
४ इन्द्रायनूनमर्चतोक्थानिचब्रवीतन । सुताअमत्सुरिन्दवोज्येष्ठंनमस्यतासहः
५ ॥ ५ नकिष्ट्वद्रथीतरोहरीयदिन्द्रयच्छसे । नकिष्ट्वानुमज्मनानकिःस्वश्वआ-

For Private and Personal Use Only

Shri Mahavir Jain Aradhana Kendra www.kobatirth.org Acharya Shri Kailassagarsuri Gyanmandir

नशे ६ यएकइद्विदयंतेवसुमर्तांयदाशुषे । ईशानोअप्रतिष्कुतइन्द्रोअङ्ग ७ कुदा
मर्तंमराधसंपदाक्षुंपमिवस्फुरत् । कदानःशुश्रवद्गिरइन्द्रोअङ्ग ८ यश्चिद्धित्वाब-
हुभ्यआसुतावाँआविवासति । उग्रंतत्पत्यतेशवइन्द्रोअङ्ग ९ स्वादोरित्थाविषूव-
तोमध्वःपिबन्तिगौर्यः । याइन्द्रेणसयावरीर्वृष्णामदन्तिशोभसेवस्वीरनुस्वराज्य-
म् १० ॥६॥ ताअस्यपृशनायुवःसोमंश्रीणन्तिपृश्नयः । प्रियाइन्द्रस्यधेनवोवज्रं
हिन्वन्तिसायकंवस्वीरनुस्वराज्यम् ११ ताअस्यनमसासहःसपर्यन्तिप्रचेतसः । व्र-
तान्यस्यसश्चिरेपुरूणिपूर्वचित्तयेवस्वीरनुस्वराज्यम् १२ इन्द्रोदधीचोअस्थभिर्वृत्रा
ण्यप्रतिष्कुतः । जघाननवतीर्नव १३ इच्छन्नश्वस्ययच्छिरःपर्वतेष्वपश्रितम् । तद्विद-
च्छर्यणावति १४ अत्राहगोरमन्वतनामत्वष्टुरपीच्यम् । इत्थाचन्द्रमसोगृहे १५
॥ ७ ॥ कोअद्ययुङ्क्तेधुरिगाऋतस्यशिमीवतोभामिनोदुर्हृणायून् । आसन्निषून्हृ-

For Private and Personal Use Only

Shri Mahavir Jain Aradhana Kendra www.kobatirth.org Acharya Shri Kailassagarsuri Gyanmandir

त्वसोमयोभून्यएंषांभृत्यामृणधुत्सजीवातू१६कईंषतेतुज्यतेकोबिभायकोमंसते सन्तमिन्द्रंकोअन्ति। कस्तोकायकइभायोतरायेऽधिब्रवत्तन्वे३ कोजनाय१७को अग्निमीट्टेहविषाघृतेनंस्रुचायजाताऋतुभिर्ध्रुवेभिः। कस्मैदेवाआवहानाशुहोम कोमंसतेवीतिहोत्रःसुदेवः १८ त्वमङ्गप्रशंसिषोदेवःशविष्ठमर्त्यम्।नत्वदन्योमघवन्नस्तिमर्डितेन्द्रब्रवीमितेवचः १९ मातेराधांसिमातंऊतयोवसोऽस्मान्कदाचनादभन्। विश्वांचनउपमिमीहिमानुषवसूनिचर्षणिभ्यआ २० ॥ ८ ॥ इति शाकलर्क्संहितायां प्रथमे मण्डले त्रयोदशोऽनुवाकः ॥ १३ ॥

मये द्वादश गोतमो मरुतो जगती। पञ्चम्यन्त्ये त्रिष्टुभौ।

८५ प्रयेशुम्भन्तेजनयोनसप्तयोयामन्रुद्रस्यसूनवःसुदंससः।रोदसीहिमरुतश्चक्रिरेवृधेमदन्तिवीराविदथेषुघृष्वयः १ तउक्षितासोमहिमानमाशतदिविरुद्रासो

Shri Mahavir Jain Aradhana Kendra www.kobatirth.org Acharya Shri Kailassagarsuri Gyanmandir

अधिचक्रिरेसदः। अर्चन्तोअर्कंजनयन्तइन्द्रियमधिश्रियोदधिरेपृश्निमातरः २ गो-
मातरोयच्छुभयन्तेअञ्जिभिस्तनूषुशुभ्रादधिरेविरुक्मतः।बाधन्तेविश्वमभिमाति-
नमपवर्त्मान्येषामनुरीयतेघृतम् ३ वियेभ्राजन्तेसुमखासऋष्टिभिःप्रच्यावयन्तो
अच्युताचिदोजसा।मनोजुवोयन्मरुतोरथेष्वावृषव्रातासःपृषतीरयुग्ध्वम् ४प्रयद्र-
थेषुपृषतीरयुग्ध्वंवाजेअद्रिंमरुतोरंहयन्तः।उतारुषस्यविष्यन्तिधाराश्चर्मेवोदभि-
र्व्युन्दन्तिभूम ५आवोवहन्तुसप्तयोरघुष्यदोरघुपत्वानःप्रजिगातबाहुभिः। सीदता
बर्हिरुरुवःसदस्कृतंमादयध्वंमरुतोमध्वोअन्धसः ६ ॥१॥ तेऽवर्धन्तस्वतवसोमहि-
त्वनानाकंतस्थुरुरुचक्रिरेसदः । विष्णुर्यद्धावद्वृषणंमदच्युतंवयोनसीदन्नधिबर्हि-
षिप्रिये ७ शूराइवेद्युयुधयोनजग्मयःश्रवस्यवोनपृतनासुयेतिरे । भयन्तेविश्वा
भुवनामरुद्भ्योराजानइवत्वेषसंदृशोनरः ८ त्वष्टायद्वज्रंसुकृतंहिरण्ययंसहस्रभृ-

For Private and Personal Use Only

ष्ठिंस्वपाअवर्तयत्।धत्तइन्द्रोनर्यपांसिकर्तवेऽहन्वृत्रंनिरपामौब्जदर्णवम् ९ऊर्ध्वंनुनु-
द्रेऽवतंतओजसादादृहाणंचिद्बिभिदुर्विपर्वतम् । धमन्तोवाणंमरुतःसुदानवोमदे
सोमस्यरण्यानिचक्रिरे १० जिह्मंनुनुद्रेऽवतंतयादिशासिञ्चन्नुत्संगोतमायतृष्णजे ।
आगच्छन्तीमवसाचित्रभानवःकामंविप्रस्यतर्पयन्तधामभिः ११ यावःशर्मशश-
मानायसन्तित्रिधातूनिदाशुषेयच्छताधि । अस्मभ्यंतानिमरुतोवियन्तरयिंनोध-
त्तवृषणःसुवीरम् १२ ॥ १० ॥

मरुतो दश गोतमो मरुतो गायत्री ।

८६ मरुतोयस्यहिक्षयेपाथादिवोविमहसः । ससुगोपातमोजनः १ यज्ञै-
र्वायज्ञवाहसोविप्रस्यवामतीनाम् । मरुतःशृणुताहवम् २ उतवायस्यवाजिनोऽनु-
विप्रमतक्षत । सगन्तागोमतिव्रजे ३ अस्यवीरस्यबर्हिषिसुतःसोमोदिविष्टिषु ।

उक्थंमदंश्चशस्यते ४ अस्यश्रोषंत्वाभुवोविश्वायश्चर्षणीरभि । सूरंचित्सस्रुषी-
रिषः ५ ॥ ११ ॥ पूर्वीभिर्हिददाशिमशरद्भिर्मरुतोवयम् । अवोभिश्चर्षणीनाम् ६

सुभगःसप्रयज्यवोमरुतोअस्तुमर्त्यः । यस्यप्रयांसिपर्षथ ७ शशमानस्यवान-
रःस्वेदस्यसत्यशवसः । विदाकामंस्यवेनतः ८ यूयंतत्सत्यशवसआविष्कर्त
महित्वना । विध्यंताविद्युतारक्षः ९ गूहतागुह्यंतमोवियातविश्वमत्रिणम् । ज्यो-
तिष्कर्तायदुश्मसि १० ॥ १२ ॥

प्रत्वक्षसः षड्गोतमो मरुतो जगती ।

८७ प्रत्वक्षसःप्रतवसोविरप्शिनोऽनानताअविथुराऋजीषिणः । जुष्टतमासो
नृतमासोअञ्जिभिर्व्यानज्रेकेचिदुस्राइवस्तृभिः १ उपह्वरेषुयदचिध्वंययिंवयइव
मरुतःकेनचित्पथा । श्चोतन्तिकोशाउपवोरथेष्वाघृतमुक्षतामधुवर्णमर्चते २

For Private and Personal Use Only

प्रैषामज्मैषुविथुरेवरेजतेभूमिर्यामेषुयद्धयुञ्जतेंशुभे । तेक्रीळयोधुनंयोभ्राजंहृष्ट-
यःस्वयंमंहित्वंपनयन्तधूतयः ३ सहिस्वसृत्पृषदश्वोयुवागणो ३ याईशानस्तवि
षीभिरावृतः । असिंसत्यऋणयावाऽनेद्योस्याधियःप्राविताथावृषागणः ४ पितुः
प्रत्नस्यजन्मनावदामसिसोमस्यजिह्वाप्रजिंगातिचक्षसा । यदीमिन्द्रंशम्यृक्वाण-
आशतादिन्नामानियज्ञियानिदधिरे ५ श्रियसेकंभानुभिःसंमिमिक्षिरेतेरश्मिभि
स्तऋक्वभिःसुखादयः।तेवाशीमन्तइष्मिणोअभीरवोविद्रेप्रियस्यमारुतस्यधाम्नः
६ ॥ १३ ॥

आविद्युत्पञ्चोतमो मरुतः । आद्यान्त्ये मस्तारपङ्क्ती । पञ्चमी विराड्रूपा । शिष्टास्त्रिष्टुभः ।

८८ आविद्युन्मद्भिर्मरुतःस्वर्कैरथेभिर्यातऋष्टिमद्भिरश्वपर्णैः । आवर्षिष्ठया
नइषावयोनपप्ततासुमायाः १ तेंऽरुणेभिर्वरमापिशङ्गैःशुभेकंयान्तिरथतूर्भिरश्वैः।

रुक्मोनचित्रःस्वधितीवान्पव्यारथस्यजङ्घनन्तभूम २ श्रियेकंवोअधितनूषुवा-
शीर्मेधावनानकृणवन्तऊर्ध्वा । युष्मभ्यंकंमरुतःसुजातास्तुविद्युम्नासोधनयन्ते
अद्रिम् ३ अहानिगृध्राःपर्यावआगुरिमांधियंवार्कार्यांचदेवीम् । ब्रह्मकृण्वन्तो
गोतमासोअर्कैरूर्ध्वंनुनुद्रउत्सधिंपिबध्यै ४ एतत्त्यन्नयोजनमचेतिसस्वर्हयन्म-
रुतोगोतमोवः । पश्यन्हिरण्यचक्रानयोदंष्ट्रान्विधावतोवराहून् ५ एषास्या-
वोमरुतोऽनुभर्त्रीप्रतिष्टोभतिवाघतोनवाणी । अस्तोभयद्वृथासामनुस्वधांगभ-
स्त्योः ६ ॥ १४ ॥

आनो दश गोतमो विश्वेदेवाः । आद्याः पञ्च सप्तमी
च जगत्यः । षष्ठी विराट्स्थाना । शिष्टास्त्रिष्टुभः ।

८९ आनोभद्राःक्रतवोयन्तुविश्वतोऽदब्धासोअपरीतासउद्भिदः । देवानो

यथासदमिद्वृधेअसन्नप्रायुवोरक्षितारौदिवेदिवे १ देवानांभद्रासुमतिर्ऋजूयतां
देवानांरातिरभिनोनिवर्ततताम् । देवानांसख्यमुपसेदिमावयंदेवानआयुःप्रतिरन्तु
जीवसे २ तान्पूर्वयानिविदाहूमहेवयंभगंमित्रमदितिंदक्षमस्त्रिधम् । अर्यमणंवरु-
णंसोमंमश्विनासरस्वतीनःसुभगामयस्करत् ३ तन्नोवातोमयोभुवातुभेषजंत-
न्मातापृथिवीतत्पिताद्यौः । तद्ग्रावाणःसोमसुतोमयोभुवस्तदश्विनाशृणुतंधिष्ण्या
युवम् ४ तमीशानंजगतस्तस्थुषस्पतिंधियंजिन्वमवसेहूमहेवयम् । पूषानोयथा
वेदसामसद्वृधेरक्षितापायुरदब्धःस्वस्तये ५ ॥ १५॥ स्वस्तिनइन्द्रोवृद्धश्रवाःस्व-
स्तिनःपूषाविश्ववेदाः । स्वस्तिनस्तार्क्ष्योअरिष्टनेमिःस्वस्तिनोबृहस्पतिर्दधातु ६
पृषदश्वामरुतःपृश्निमातरःशुभंयावानोविदथेषुजग्मयः । अग्निजिह्वामनवःसूर-
चक्षसोविश्वेनोदेवाअवसागमन्निह ७ भद्रंकर्णेभिःशृणुयामदेवाभद्रंपश्येमाक्ष-

ऋ. सं. भिर्यजत्राः । स्थिरैरङ्गैस्तुष्टुवांसंस्तनूभिर्व्यशेमदेवहितंयदायुः ८ शतमिन्नुशर- अ.१अ.६
दोअन्तिदेवायत्रानश्चक्राजरसंतनूनाम् । पुत्रासोयत्रपितरोभवन्तिमानोमध्यारी-
॥ ६६ ॥ रिषतायुर्गन्तोः ९ अदितिर्द्यौरदितिरन्तरिक्षमदितिर्मातासपितासपुत्रः । विश्वे
देवाअदितिःपञ्चजनाअदितिर्जातमदितिर्जनित्वम् १० ॥ १६ ॥

ऋजुनीती नव गोतमो विश्वे देवा गायत्री । अन्त्याऽनुष्टुप् ।

१० ऋजुनीतीनोवरुणोमित्रोनयतुविद्वान् । अर्यमादेवैःसजोषाः १ तेहि
वस्वोवसवानास्तेअप्रमूरामहोभिः । व्रतारक्षन्तेविश्वाहा २ तेअस्मभ्यंशर्मयंस-
न्नमृतामर्त्येभ्यः । बाधमानाअपद्विषः ३ विनःपथःसुवितायचियन्त्विन्द्रोमरुतः ।
पूषाभगोवन्द्यासः ४ उतनोधियोगोअग्राःपूषन्विष्णवेवयावः । कर्तानःस्वस्ति-
मतः ५ ॥ १७ ॥ मधुवाताऋतायतेमधुक्षरन्तिसिन्धवः । माध्वीर्नःसन्त्वोषधीः ६ ॥ ६६ ॥

Shri Mahavir Jain Aradhana Kendra www.kobatirth.org Acharya Shri Kailassagarsuri Gyanmandir

मधुनक्तमुतोषसोमधुमत्पार्थिवंरजः । मधुद्यौरस्तुनःपिता ७ मधुमान्नोवनस्प-
तिर्मधुमाँअस्तुसूर्यः । माध्वीर्गावोभवन्तुनः ८ शंनोमित्रःशंवरुणःशंनोभवत्व
र्यमा । शंनइन्द्रोबृहस्पतिःशंनोविष्णुरुरुक्रमः ९ ॥ १८ ॥

त्वं सोम त्रयोविंशतिर्गोतमः सोमः । पञ्चम्याद्या द्वादश
गायत्र्यः । सप्तदश्युष्णिक् । शिष्टास्त्रिष्टुभः ।

११ त्वंसोमप्रचिकितोमनीषात्वंरजिष्ठमनुनेषिपन्थाम् । तवप्रणीतीपितरो
नइन्दोदेवेषुरत्नमभजन्तधीराः १ त्वंसोमक्रतुभिःसुक्रतुर्भूस्त्वंदक्षैःसुदक्षोविश्व-
वेदाः । त्वंवृषावृषत्वेभिर्महित्वाद्युम्नेभिर्द्युम्न्यभवोनृचक्षाः २ राज्ञोनुतेवरुण-
स्यव्रतानिबृहद्गभीरंतवसोमधाम । शुचिष्ट्वमसिप्रियोनमित्रोदक्षाय्योअर्यमे-
वासिसोम ३ यातेधामानिदिवियापृथिव्यांयापर्वतेष्वोषधीष्वप्सु । तेभिर्नो

For Private and Personal Use Only

Shri Mahavir Jain Aradhana Kendra www.kobatirth.org Acharya Shri Kailassagarsuri Gyanmandir

विश्वैःसुमनाअहेळन्राजन्त्सोमप्रतिहव्यागृभाय ४ त्वंसोमासिसत्पतिस्त्वंरा-
जोतवृत्रहा । त्वंभद्रोअसिक्रतुः ५ ॥ ११ ॥ त्वंचसोमनोवशोजीवातुंनम
॥ ६७ ॥ रामहे । प्रियस्तोत्रोवनस्पतिः ६ त्वंसोममहेभगंत्वंयूनऋतायते । दक्षंदधा-
सिजीवसे ७ त्वंनःसोमविश्वतोरक्षाराजन्नघायतः । नरिष्येत्त्वावतःसखा ८
सोमयास्तेमयोभुवऊतयःसन्तिदाशुषे । ताभिर्नोऽविताभव ९ इमंयज्ञमिदं
वचोजुजुषाणउपागहि । सोमत्वंनोवृधेभव १० ॥ २० ॥ सोमगीर्भिष्ट्वावयं
वर्धयामोवचोविदः । सुमृळीकोनआविश ११ गयस्फानोअमीवहावसुवि-
त्पुष्टिवर्धनः । सुमित्रःसोमनोभव १२ सोमरारन्धिनोहृदिगावोनयवसेष्वा ।
मर्यइवस्वओक्ये १३ यःसोमसख्येतवरारणद्देवमर्त्यः । तंदक्षःसचतेकविः १४
उरुष्याणोअभिशस्तेःसोमनिपाह्यंहसः । सखासुशेवएधिनः १५ ॥ २१ ॥ ॥ ६७ ॥

For Private and Personal Use Only

Shri Mahavir Jain Aradhana Kendra www.kobatirth.org Acharya Shri Kailassagarsuri Gyanmandir

आप्यायस्वसमेतुतेविश्वतःसोमवृष्ण्यम् । भवावाजस्यसंगथे १६ आप्याय-
स्वमदिन्तमसोमविश्वेभिरंशुभिः । भवानःसुश्रवस्तमःसखावृधे १७संतेपयांसि
समुयन्तुवाजाःसंवृष्ण्यान्यभिमातिषाहः । आप्यायमानोअमृतायसोमदिविश्र-
वांस्युत्तमानिधिष्व १८ यातेधामानिहविषायजन्तितातेविश्वापरिभूरस्तुयज्ञम् ।
गयस्फानःप्रतरणःसुवीरोऽवीरहाप्रचरासोमदुर्यान् १९ सोमोधेनुंसोमोअर्वन्त-
माशुंसोमोवीरंकर्मण्यंददाति । सादन्यंविदथ्यंसभेयंपितृश्रवणंयोददाशदस्मै
२० ॥ २२ ॥ अषाळ्हंयुत्सुपृतनासुपप्रिंस्वर्षामप्सांवृजनस्यगोपाम् । भरेषुजां
सुक्षितिंसुश्रवसंजयन्तंत्वामनुमदेमसोम २१ त्वमिमाओषधीःसोमविश्वा-
स्त्वमपोअजनयस्त्वंगाः । त्वमाततन्थोर्वन्तरिक्षंत्वंज्योतिषावितमोववर्थ २२
देवेननोमनसादेवसोमरायोभागंसहसावन्नभियुध्य । मात्वातनदीशिषेवीर्यस्यो-

For Private and Personal Use Only

Shri Mahavir Jain Aradhana Kendra www.kobatirth.org Acharya Shri Kailassagarsuri Gyanmandir

भयेभ्यःप्रचिकित्सागविष्टौ २३ ॥ २३ ॥

एता अष्टादश गोतमः । आदितः पञ्चदशानामुषास्ततास्तिसृणामश्विनौ
चतस्रो जगत्यस्ततोऽष्टौ त्रिष्टुभस्वत उष्णिहः ।

१२ एताउत्याउषसःकेतुमक्रतपूर्वेअर्धेरजसोभानुमञ्जते । निष्कृण्वानाआ-
युधानीवधृष्णवःप्रतिगावोऽरुषीर्यन्तिमातरः १ उदपप्तन्नरुणाभानवोवृथास्वा-
युजोअरुषीर्गाअयुक्षत । अक्रन्नुषासोवयुनानिपूर्वथारुशन्तंभानुमरुषीरशिश्रयुः
२ अर्चन्तिनारीरपसोनविष्टिभिःसमानेनयोजनेनापरावतः । इषंवहन्तीःसु-
कृतेसुदानवेविश्वेदहयजमानायसुन्वते ३ अधिपेशांसिवपतेनृतूरिवापोर्णुतेव-
क्षउस्रेवबर्जहम् । ज्योतिर्विश्वस्मैभुवनायकृण्वतीगावोनव्रजंव्युषाआवर्तमः ४
प्रत्यर्चीरुशदस्याअदर्शिवितिष्ठतेबाधतेकृष्णमभ्वम् । स्वरुंनपेशोविदथेष्वञ्ज-

For Private and Personal Use Only

श्चित्रंदिवोदुहिताभानुमंश्रेत् ५ ॥ २४ ॥ अतारिष्मतमंसस्पारमस्योषाउच्छ-
न्तीवयुनांकृणोति । श्रियेछन्दोनस्मंयतेविभातीसुप्रतीकासौमनसयाजीगः ६
भास्वतीनेत्रीसूनृतानांदिवःस्तवेदुहितागोतमेभिः । प्रजावतोनृवतोअश्वंबुध्या
नुषोगोअंग्राँउपमासिवाजान् ७ उषस्तमश्यांयशसंसुवीरंदासप्रवर्गंरयिमश्वंबु-
ध्यम् । सुदंससाश्रवसायाविभासिवाजंप्रसूतासुभगेबृहन्तंम् ८ विश्वानिदेवीभुव-
नाभिचक्ष्याप्रतीचीचक्षुरुर्विंयाविभाति । विश्वंजीवंचरसेबोधयंन्तीविश्वस्यवा-
चंमविदन्मनायोः ९ पुनः पुनर्जायमानापुराणीसमानंवर्णमभिशुम्भमाना ।
श्वघ्नीवकृत्नुर्विजआमिनानामर्तस्यदेवीजरयन्त्यायुः १० ॥ २५ ॥ व्यूर्ण्वतीदि-
वोअन्ताँअबोध्यपस्वसारंसनुतर्युयोति । प्रमिनतीमनुष्यायुगानियोषाजारस्य
चक्षसाविभाति ११ पशून्नचित्रासुभगाप्रथानासिन्धुर्नक्षोदउर्विंयाव्यंश्वैत् ।

Shri Mahavir Jain Aradhana Kendra www.kobatirth.org Acharya Shri Kailassagarsuri Gyanmandir

अमिनतीदैव्यानिव्रतानिसूर्यस्यचेतिरश्मिभिर्दृशाना १२ उषस्तच्चित्रमाभरा-
स्मभ्यंवाजिनीवति । येनतोकंचतनयंचधामहे १३ उषोअद्येहगोमत्यश्वावति
॥ ६९ ॥ विभावरि । रेवदस्मेव्युच्छसूनृतावति १४ युक्ष्वाहिवाजिनीवत्यश्वाँअद्यारुणाँ
उषः । अथानोविश्वासौभगान्यावह १५ ॥ २६ ॥ अश्विनावर्तिरस्मदागोमद्द-
स्राहिरण्यवत् । अर्वाग्रथंसमनसानियच्छतम् १६ यावित्थाश्लोकमादिवो
ज्योतिर्जनायचक्रथुः । आनऊर्जंवहतमश्विनायुवम् १७ एहदेवामयोभुवा
दस्राहिरण्यवर्तनी । उषर्बुधोवहन्तुसोमपीतये १८ ॥ २७ ॥

अग्नीषोमौ द्वादश गोतमोऽग्नीषोमौ । तिस्रोऽनुष्टुभः । नवम्याद्यास्तिस्रो
गायत्र्यः । शिष्टास्त्रिष्टुभः । अष्टमी जगती वा ।

९३ अग्नीषोमाविमंसुमेशृणुतंवृषणाहवम् । प्रतिसूक्तानिहर्यतंभवतंदाशुषे ॥ ६९ ॥

For Private and Personal Use Only

Shri Mahavir Jain Aradhana Kendra www.kobatirth.org Acharya Shri Kailassagarsuri Gyanmandir

मयः १ अग्नीषोमायोअद्यवामिदंवचःसपर्यति । तस्मैधत्तंसुवीर्यंगवांपोषंस्वश्व्यं-
म् २ अग्नीषोमायआहुतिंयोवांदाशाद्धविष्कृतिम् । सप्रजयासुवीर्यंविश्वमायुर्व्य-
श्नवत् ३ अग्नीषोमाचेतितद्वीर्यंवांयदमुष्णीतमवसंपणिंगाः । अवातिरतंबृस-
यस्यशेषोऽविन्दतंज्योतिरेकंबहुभ्यः ४ युवमेतानिदिविरोचनान्यग्निश्चसोम
सक्रतूअधत्तम् । युवंसिन्धूँरभिशस्तेरवद्यादग्नीषोमावमुञ्चतंगृभीतान् ५ आन्यं
दिवोमातरिश्वाजभारामथ्नादन्यंपरिश्येनोअद्रेः । अग्नीषोमाब्रह्मणावावृधानो-
रुंयज्ञायचक्रथुरुलोकम् ६ ॥ २८ ॥ अग्नीषोमाहविषःप्रस्थितस्यवीतंहर्यतं
वृषणाजुषेथाम् । सुशर्माणास्ववसाहिभूतमथाधत्तंयजमानायशंयोः ७ यो
अग्नीषोमाहविषासपर्याद्देवद्रीचामनसायोघृतेन । तस्यव्रतंरक्षतंपातमंहसोवि-
शेजनायमहिशर्मयच्छतम् ८ अग्नीषोमासवेदसासहूतीवनतंगिरः । संदेवत्रा

For Private and Personal Use Only

बंभूवथुः १ अग्नीषोमावनेनंवांयोवांघृतेनदाशति । तस्मैदीदयतंबृहत् १०
अग्नीषोमाविमानिंनोयुवंहव्याजुंजोषतम् । आयांतमुपनःसचां ११ अग्नीषो-
मापिपृतमर्वतोनआप्यायन्तामुस्रियाहव्यसूदः । अस्मेबलानिमघवंत्सुधत्तंकृ-
णुतंनोअध्वरंश्रुष्टिमन्तम् १२ ॥ २१ ॥ इति शाकलर्क्संहितायां प्रथमे मण्डले
चतुर्दशोऽनुवाकः ॥ १४ ॥

इमं षोडश आङ्गिरसः कुत्सोऽग्निः पूर्वो देवा इति त्रयः पादा देवदेवत्याः ।
तन्नो मित्र इत्यर्धर्चो लिङ्गोक्तषड्दैवत्यो वा जगती । अन्त्ये त्रिष्टुभौ ।

१४ इमंस्तोममर्हतेजातवेदसेरथमिवसंमहेमामनीषया । भद्राहिनःप्रमे-
तिरस्यसंसद्यग्नेसख्येमारिषामावयंतव १ यस्मैत्वमायजसेससाधत्यनर्वाक्षेति
दधंतेसुवीर्यम् । सतूताववैनंमश्नोत्यंहतिरग्नेसख्येमारिषामावयंतव २ शकेम

For Private and Personal Use Only

त्वासमिधंसाधयाधियस्त्वेदेवाहविरदन्त्याहुतम् । त्वमादित्यॉआवहतान्ह्यु१-
श्मस्यग्नेसख्येमारिषामावयंतव ३ भरामेध्मंकृणवामाहवींषितेचितयन्तःप-
र्वणापर्वणावयम् । जीवातवेप्रतरंसाधयाधियोऽग्नेसख्येमारिषामावयंतव ४ वि-
शांगोपाअस्यचरन्तिजन्तवोद्विपच्चयदुतचतुष्पदक्तुभिः । चित्रःप्रकेतउषसोम-
हाँअस्यग्नेसख्येमारिषामावयंतव ५ ॥ ३० ॥ त्वमध्वर्युरुतहोतासिपूर्व्यःप्र-
शास्तापोताजनुषापुरोहितः । विश्वाविद्वाँआर्त्विज्याधीरपुष्यस्यग्नेसख्येमारि-
षामावयंतव ६ योविश्वतःसुप्रतीकःसदृङ्ङसिदूरेचित्सन्तळिदिवातिरोचसे ।
राऽयाश्चिदन्धोअतिदेवपश्यस्यग्नेसख्येमारिषामावयंतव ७ पूर्वोदेवाभवतुसु-
न्वतोरथोऽस्माकंशंसोअभ्यस्तुदूढ्यः । तदाजानीतोतपुष्यतावचोऽग्नेसख्ये
मारिषामावयंतव ८ वधैर्दुःशंसाँअपदूढ्योजहिदूरेवायेअन्तिवाकेचिदत्रिणः ।

Shri Mahavir Jain Aradhana Kendra www.kobatirth.org Acharya Shri Kailassagarsuri Gyanmandir

अथांयज्ञायंगृणतेसुगंकृध्यग्नेसख्येमारिषामावयंतव ९ यदयुक्थाअरुषारोहिं-
तारथेवातंजूतावृषभस्येवतेरवः । आदिन्वसिवनिनोधूमकेतुनाग्नेसख्येमारि-
षामावयंतव १० ॥ २१ ॥ अधस्वनादुतबिभ्युःपतत्रिणोद्रप्सायत्तेयवसादो
व्यस्थिरन् । सुगंतत्तेतावकेभ्योरथेभ्योऽग्नेसख्येमारिषामावयंतव ११ अयं
मित्रस्यवरुणस्यधायसेऽवयातांमरुतांहेळोअद्भुतः । मृळासुनोभूत्वेषांमनःपु-
नरग्नेसख्येमारिषामावयंतव १२ देवोदेवानामसिमित्रोअद्भुतोवसुर्वसूनामसि
चारुरध्वरे । शर्मन्त्स्यामतवसप्रथस्तमेऽग्नेसख्येमारिषामावयंतव १३ तत्ते
भद्रंयत्समिद्धःस्वेदमेसोमाहुतोजरसेमृळयत्तमः । दधासिरत्नंद्रविणंचदाशुषेऽग्ने
सख्येमारिषामावयंतव १४ यस्मैत्वंसुद्रविणोददाशोऽनागास्त्वमदितेसर्वता-
ता । यंभद्रेणशवसाचोदयासिप्रजावताराधसातेस्याम १५ सत्वमग्नेसौभ-

For Private and Personal Use Only

Shri Mahavir Jain Aradhana Kendra www.kobatirth.org Acharya Shri Kailassagarsuri Gyanmandir

गृत्वस्यंवि॒द्वान॒स्माकु॒मायुः॒प्रति॑रेहदे॒व । तन्नो॒मि॒त्रोवरु॑णोमामहन्ता॒मदि॑ति॒ःसि-
न्धुंः॒पृ॒थि॒वीउ॒तद्यौः ॥ १६ ॥ ३२ ॥ इति शाकलर्कुसंहितायां प्रथमाष्टके षष्ठोऽध्यायः ॥ ६ ॥

द्वेएकादशौषसायवाग्नयेसप्तपथानवद्रविणोदसेपञ्चोनौशुचयेगायत्रंवैश्वानरस्यतृचंवैश्वानरीयंजात-
वेदसएकाजातवेदस्यमेतदादीन्येकभूयांसिसूक्तसहस्रमेतत्कश्यपार्षंसयोवृषैकोनावार्षागिराऋज्राश्वा-
म्बरीषसहदेवभयमानसुराधसःप्रमन्दिनएकादशकुत्सश्चतुस्त्रिष्टुबन्तमाद्यागर्भस्ताविष्णुपनिषादिमांतेन्स्या
त्रिष्टुप्सप्तेष्टौयोनिर्नवचन्द्रमाएकोनाह्याश्रितोवावैश्वदेवंहिपाङ्क्तमन्त्यात्रिष्टुबष्टमीमहाबृहतीयवमध्येन्द्रंमि-
त्रंसप्तत्रिष्टुबन्तंयज्ञस्तृचंयइन्द्राग्नीसप्तैन्द्राग्नंतुविशष्टौसतंनवार्भवंतुपञ्चम्यन्त्येत्रिष्टुभौतक्षन्पञ्चास्यात्रिष्टु-
बीळेपञ्चाधिकाश्विनमाद्यौपादौलिङ्गोक्तदेवतावन्त्येत्रिष्टुभौ ॥ ७ ॥

द्वे विरूपे एकादश कुत्स औषस्योग्निः शुद्धोऽग्निर्वा त्रिष्टुप् ।

१५ द्वेवि॒रूपे॒चर॑तः॒स्वर्थे॒अ॒न्यान्या॑व॒त्समु॑प॑धापयेते । हरि॑र॒न्यस्यां॒भव॑तिस्व॒-
धावां॒छु॒क्रोअ॒न्यस्यां॒ददृशेसु॒वर्चाः ॥ १ ॥ दश॒मंत्वष्टु॑र्जनयन्त॒गर्भ॒मतं॑द्रासोयुव॒त-

योविभृंत्रम् । तिग्मानीकंस्वयशसंजनेषुविरोचमानंपरिषींनयन्ति २ त्रीणि
जानापरिभूषन्त्यस्यसमुद्रएकंदिव्येकमप्सु । पूर्वामनुप्रदिशंपार्थिवानामृतू-
न्प्रशासद्विदधावनुष्ठु ३ कइमंवोनिण्यमाचिकेतवत्सोमातॄर्जनयतस्वधाभिः
। बह्वीनांगर्भोअपसामुपस्थान्महान्कविर्निश्चरतिस्वधावान् ४ आविष्ट्योव-
र्धतेचारुरासुजिह्मानामूर्ध्वःस्वयशाउपस्थे । उभेत्वष्टुर्बिभ्यतुर्जायमानात्प्रती-
चीसिंहंप्रतिजोषयेते ५ ॥ १ उभेभद्रेजोषयेतेनमेनेगावोनवाश्राउपतस्थुरेवैः ।
सदक्षाणांदक्षपतिर्बभूवाञ्जन्तियंदक्षिणतोहविर्भिः ६ उद्यंयमीतिसवितेवबाहू
उभेसिचौयततेभीमऋञ्जन् । उच्छुक्रमत्कमजतेसिमस्मान्नवामातृभ्योवसनाजहाति
जहाति ७ त्वेषंरूपंकृणुतउत्तरंयत्संपृञ्चानःसदनेगोभिरद्भिः । कविर्बुध्नंपरि
मर्मृज्यतेधीःसादेवतातासमितिर्बभूव ८ उरुतेज्रयःपर्येतिबुध्नंविरोचमानंमहि-

For Private and Personal Use Only

वस्यधाम । विश्वेभिरग्नेस्वयशोभिरिद्धोऽदब्धेभिःपायुभिःपाह्यस्मान् ९ धन्व-
न्स्रोतःकृणुतेगातुमूर्मिशुक्रैरूर्मिभिरभिनक्षतिक्षाम् । विश्वासनानिजठरेषुधत्ते-
ऽन्तर्नवासुचरतिप्रसूषु १० एवानोअग्नेसमिधावृधानोरेवत्पावकश्रवसेविभाहि ।
तन्नोमित्रोवरुणोमामहन्तामदितिःसिन्धुःपृथिवीउतद्यौः ११ ॥ २ ॥

स प्रत्नथा नव कुत्सो द्रविणोदा अग्निःशुद्धोऽग्निर्वा त्रिष्टुप् ।

१६ सप्रत्नथासहसाजायमानःसद्यःकाव्यानिबळधत्तविश्वा । आपश्चमित्रं
धिषणाचसाधन्देवाअग्निंधारयन्द्रविणोदाम् १ सपूर्वयानिविदाकव्यतायोरिमाः
प्रजाअजनयन्मनूनाम् । विवस्वताचक्षसाद्यामपश्चदेवाअग्निंधारयन्द्रविणोदा-
म् २ तमीळतप्रथमंयज्ञसाधंविशआरीराहुतमृञ्जसानम् । ऊर्जःपुत्रंभरतंसृप्र-
दानुंदेवाअग्निंधारयन्द्रविणोदाम् ३ समातरिश्वापुरुवारपुष्टिर्विदद्गातुंतनयाय

For Private and Personal Use Only

Shri Mahavir Jain Aradhana Kendra www.kobatirth.org Acharya Shri Kailassagarsuri Gyanmandir

स्वर्वित् । विशांगोपाजनितारोदस्योर्देवाअग्निंधारयन्द्रविणोदाम् ४ नक्तोषा-
सावर्णमामेम्यानेधापयेतेशिशुमेकंसमीची । द्यावाक्षामारुक्मोअन्तर्विभाति
देवाअग्निंधारयन्द्रविणोदाम् ५ ॥ ३ ॥ रायोबुध्नःसंगमनोवसूनांयज्ञस्यकेतु-
र्मन्मसाधनोवेः । अमृतत्वंरक्षमाणासएनंदेवाअग्निंधारयन्द्रविणोदाम् ६ नूच
पुराचसदनंरयीणांजातस्यचजायमानस्यचक्षाम् । सतश्चगोपांभवतश्चभूरेर्देवा
अग्निंधारयन्द्रविणोदाम् ७ द्रविणोदाद्रविणसस्तुरस्यद्रविणोदाःसनरस्यप्रयंस-
त् । द्रविणोदावीरवतीमिषंनोद्रविणोदारासतेदीर्घमायुः ८ एवानोअग्नेसमिधा
वृधानोरेवत्पावकश्रवसेविभाहि । तन्नोमित्रोवरुणोमामहन्तामदितिःसिन्धुः
पृथिवीउतद्यौः ९ ॥ ४ ॥

For Private and Personal Use Only

Shri Mahavir Jain Aradhana Kendra www.kobatirth.org Acharya Shri Kailassagarsuri Gyanmandir

अप नोऽष्टौ कुत्सः शुचिरग्निः शुद्धोऽग्निर्वा गायत्री ।

१७ अपंनःशोशुंचदुघमग्नेशुशुग्ध्यारयिम् । अपंनःशोशुंचदुघम् १ सुक्षेत्रियासुंगातुयावसूयाचंयजामहे । अपंनःशोशुंचदुघम् २ प्रयद्भंदिष्ठएषांप्रास्माकासश्चसूरयः । अपंनःशोशुंचदुघम् ३ प्रयत्तेअग्नेसूरयोजायेमहिप्रतेवयम् । अपंनःशोशुंचदुघम् ४ प्रयदग्नेःसहस्वतोविश्वतोयन्तिभानवः । अपंनःशोशुंचदुघम् ५ त्वंहिविश्वतोमुखविश्वतःपरिभूरसि । अपंनःशोशुंचदुघम् ६ द्विषोनोविश्वतोमुखातिनावेवपारय । अपंनःशोशुंचदुघम् ७ सनःसिन्धुमिव नावयातिपर्षास्वस्तये । अपंनःशोशुंचदुघम् ८ ॥ ५ ॥

वैश्वानरस्य तिस्रः कुत्सो वैश्वानरोऽग्निः शुद्धोऽग्निर्वा त्रिष्टुप् ।

१८ वैश्वानरस्यंसुमतौस्यांमराजाहिकंभुवंनानामभिश्रीः । इतोजातोवि-

For Private and Personal Use Only

 श्वंमिदंविचष्टेश्वानरोयंततेसूर्येण १ पृष्टोदिविपृष्टोअग्निःपृथिव्यांपृष्टोविश्वाओ-
षधीराविवेश । वैश्वानरःसहंसापृष्टोअग्निःसनोदिवासरिषःपातुनक्तम् २ वै-
 श्वांनरतवतत्सत्यमंस्त्वस्मात्रायोमघवानःसचन्ताम् । तन्नोमित्रोवरुणोमामह-
न्तामदितिःसिन्धुःपृथिवीउतद्यौः ३ ॥ ६ ॥

जातवेदस एका मारीचः काश्यपो जातवेदा अग्निः शुद्धोऽग्निर्वा त्रिष्टुप् ।

९९ जातवेदसेसुनवामसोममरातीयतोनिदंहातिवेदः । सनःपर्षदतिदुर्गा-
णिविश्वानावेवसिन्धुंदुरितात्यग्निः १ ॥ ७ ॥

स य एकोनविंशतिर्वार्षागिरा ऋज्राश्वाम्बरीषसहदेव-
भयमानसुराधस इन्द्रस्त्रिष्टुप् ।

१०० सयोवृषावृष्ण्येभिःसमोकामहोदिवःपृथिव्याश्चसम्राट् । संतीनसत्वा

For Private and Personal Use Only

हव्योभरेषुमरुत्वांन्नोभवत्विन्द्रंऊती १ यस्यानाप्तःसूर्यस्येवयामोभरेभरेवृत्र-
हाशुष्मोअस्ति । वृषन्तमःसखिभिःस्वेभिरेवैर्मरुत्वांन्नोभवत्विन्द्रंऊती २ दि-
वोनयस्यरेतसोदुघानाःपन्थासोयन्तिशवसापरीताः । तरद्द्वेषाःसासहिःपौंस्ये-
भिर्मरुत्वांन्नोभवत्विन्द्रंऊती ३ सोअङ्गिरोभिरङ्गिरस्तमोभूद्वृषावृषभिःसखि-
भिःसखासन् । ऋग्मिभिर्ऋग्मीगातुभिर्ज्येष्ठोमरुत्वांन्नोभवत्विन्द्रंऊती ४ स
सूनुभिर्नरुद्रेभिर्ऋभ्वान्नृषाह्येसासह्वाँअमित्रान् । सनीळेभिःश्रवस्यानितूर्वन्म-
रुत्वांन्नोभवत्विन्द्रंऊती ५ ॥ ८ ॥ समन्युमीःसमदनस्यकर्तास्माकेभिर्नृभिः
सूर्यंसनत् । अस्मिन्नहन्त्सत्पतिःपुरुहूतोमरुत्वांन्नोभवत्विन्द्रंऊती ६ तमूतयो
रणयञ्छूरसातौतंक्षेमस्यक्षितयःकृण्वतत्राम् । सविश्वस्यकरुणस्येशएकोमरु-
त्वांन्नोभवत्विन्द्रंऊती ७ तमप्सन्तशवसउत्सवेषुनरोनरमवसेतंधनाय । सो

अन्येचित्तमसिज्जोतिर्विदन्मरुत्वांन्नोभवत्विन्द्रंऊती ८ ससव्येनयमतिव्राधत-
श्चित्सदक्षिणेसंगृभीताकृतानि । सकीरिणाचित्सनिताधनानिमरुत्वान्नोभव-
त्विन्द्रऊती ९ सग्रामेभिःसनितासरथेभिर्विदेविश्वाभिःकृष्टिभिर्न्वद्य । सपौं-
स्येभिरभिभूरशस्तीर्मरुत्वांन्नोभवत्विन्द्रंऊती १० ॥ १ ॥ सजामिभिर्यत्सम-
जातिमीह्ळेऽजामिभिर्वापुरुहूतएवैः । अपांतोकस्यतनयस्यजेषेमरुत्वान्नोभव-
त्विन्द्रंऊती ११ सवज्रभृद्दस्युहाभीमउग्रःसहस्रचेताःशतनीथऋभ्वा । चम्री-
षोनशवसापाञ्चजन्योमरुत्वान्नोभवत्विन्द्रंऊती १२ तस्यवज्रःक्रन्दतिस्मत्स्व-
र्षादिवोनत्वेषोरवथःशिमीवान् । तंसचन्तेसनयस्तंधनानिमरुत्वान्नोभवत्विन्द्रं
ऊती १३ यस्याजस्रंशवसामानमुक्थंपरिभुजद्रोदसीविश्वतःसीम् । सपारि-
षत्क्रतुभिर्मन्दसानोमरुत्वान्नोभवत्विन्द्रंऊती १४ नयस्यदेवादेवतानमर्ताआप-

For Private and Personal Use Only

Shri Mahavir Jain Aradhana Kendra www.kobatirth.org Acharya Shri Kailassagarsuri Gyanmandir

श्वनशर्वसोअन्तमापुः । सप्ररिक्कात्वक्षसाक्ष्मोदिवश्वमरुत्वांन्नोभवत्विन्द्रऊती
१५ ॥ १० ॥ रोहिच्छ्यावासुमदंशुर्लेलामीर्द्युक्षारायऋज्राश्वस्य । वृषंण्वन्तं
बिभ्रंतीधूर्षुरथंमन्द्राचिकेतनाहुंषीषुविक्षु १६ एतत्त्यत्तंइन्द्रवृष्णंउक्थंवार्षागिरा
अभिगृणन्तिराधः । ऋज्राश्वःप्रष्टिभिरम्बरीषःसहदेवोभयमानःसुराधाः १७
दस्यूञ्छिम्यूँश्चपुरुहूतएवैर्हत्वापृथिव्यांशर्वानिबर्हीत् । सनत्क्षेत्रंसखिभिःश्वि-
त्न्येभिःसनत्सूर्यंसनदपःसुवज्रः १८ विश्वाहेन्द्रोअधिवक्तानोअस्त्वपरिह्वृताः
सनुयामवाजम् । तन्नोमित्रोवरुणोमामहन्तामदितिःसिन्धुःपृथिवीउतद्यौः
१९ ॥ ११ ॥

प्र मन्दिन एकादश कुत्स इन्द्रो जगती । अन्त्याश्चतस्रस्त्रिष्टुभः ।

१०१ प्रमन्दिनेपितुमदर्चतावचोयःकृष्णगर्भानिरहन्नृजिश्वना । अवस्यवो

Shri Mahavir Jain Aradhana Kendra www.kobatirth.org Acharya Shri Kailassagarsuri Gyanmandir

वृषणंवज्रंदक्षिणंमरुत्वंन्तंसख्यायंहवामहे १ योव्यंसंजाहृषाणेनमन्युनायःश-
म्बंरंयोअहन्पिप्रुमव्रतम् । इन्द्रोयःशुष्णंमशुषंन्यावृंणङ्मरुत्वंन्तंसख्यायंहवाम-
हे २ यस्यद्यावापृथिवीपौंस्यंमहद्यस्यंव्रतेवरुणोयस्यसूर्यः । यस्येन्द्रंस्यसि-
न्धवंःसश्चंतिव्रतंमरुत्वंतंसख्यायंहवामहे ३ योअश्वानांयोगवांगोपतिर्वशीय-
आरितःकर्मणिकर्मणिस्थिरः । वीळोश्चिदिन्द्रोयोअसुंन्वतोवधोमरुत्वंन्तंसख्या-
यंहवामहे ४ योविश्वंस्यजगंतःप्राणतस्पतिर्योब्रह्मणेप्रथमोगाअविंन्दत् । इन्द्रोयो
दस्यूँरधंराँअवातिरन्मरुत्वंन्तंसख्यायंहवामहे ५ यःशूरेभिर्हव्योयश्चंभीरुभिर्यो
धावंद्भिर्हूयतेयश्चंजिग्युभिः । इन्द्रंयंविश्वाभुवंनाभिसंदधुर्मरुत्वंन्तंसख्यायंहवा-
महे ६॥१२॥ रुद्राणामेतिप्रदिशाविचक्षणोरुद्रेभिर्योषातनुतेपृथुज्रयः । इन्द्रंमनी-
षाअभ्यंर्चतिश्रुतंमरुत्वन्तंसख्यायंहवामहे ७ यद्वामरुत्वःपरमेसधस्थेयद्वावमे

For Private and Personal Use Only

Shri Mahavir Jain Aradhana Kendra www.kobatirth.org Acharya Shri Kailassagarsuri Gyanmandir

वृजनेमादयासे। अतआयाह्यध्वरंनोअच्छात्वायाहविश्चकृमासत्यराधः ८ त्वाये-
न्द्रसोमंसुषुमासुदक्षत्वायाहविश्चकृमाब्रह्मवाहः। अथानियुत्वःसगणोमरुद्भिर-
स्मिन्यज्ञेबर्हिषिमादयस्व ९ मादयस्वहरिभिर्येतइन्द्रविष्यस्वशिप्रेविसृजस्वधे-
ने। आत्वासुशिप्रहरयोवहन्तूशन्हव्यानिप्रतिनोजुषस्व १० मरुत्स्तोत्रस्यवृजन-
स्यगोपावयमिन्द्रेणसनुयामवाजम्। तन्नोमित्रोवरुणोमामहन्तामदितिःसिन्धुः
पृथिवीउतद्यौः ११ ॥ १३ ॥

इमां त एकादश कुत्स इन्द्रो जगती। अन्त्या त्रिष्टुप्।

१०२ इमांतेधियंप्रभरेमहोमहीमस्यस्तोत्रेधिषणायत्तआनजे। तमुत्सवेच
प्रसवेचसासहिमिन्द्रंदेवासःशवसामदन्ननु १ अस्यश्रवोनद्यःसप्तबिभ्रतिद्या-
वाक्षामापृथिवीदर्शतंवपुः। अस्मेसूर्याचन्द्रमसाभिचक्षेश्रद्धेकमिन्द्रचरतोवित-

For Private and Personal Use Only

Shri Mahavir Jain Aradhana Kendra www.kobatirth.org Acharya Shri Kailassagarsuri Gyanmandir

तुरम् २ तंस्मारथंमघवन्प्रावंसातयेजैत्रंयंतेंअनुमदांमसंगमे । आजानंइन्द्रम-
नंसापुरुष्टुतत्वायद्भ्योमघवञ्छर्मयच्छनः ३ वयंजयेमत्वयांयुजावृतमस्माक-
मंशमुदंवाभरेंभरे । अस्मभ्यंमिन्द्रवरिवःसुगंकंधिप्रशत्रूणांमघवन्वृष्ण्यारुज ४
नानाहित्वाहवंमानाजनांइमेधनानांधर्तरवंसाविपन्यवंः । अस्माकंस्मारथमा
तिंष्ठसातयेजैत्रंहीन्द्रनिभृंतंमनस्तवं ५ ॥ १४ ॥ गोजितांबाहूअमितक्रतुः
सिमःकर्मन्कर्मञ्छतमूंतिःखजंकरः । अकल्पइन्द्रःप्रतिमानमोजसाथाजनाविं-
ह्वयन्तेसिषासवंः ६ उत्तेशतान्मंघवन्नुच्चभूयंसउत्सहस्राद्रिरिचेकृष्टिषुश्रवंः ।
अमात्रंत्वांधिषणांतित्विषेमह्यधावृत्राणिंजिघ्नसेपुरंदर ७ त्रिविष्टिधातुंप्रतिमा-
नमोजंसस्तिस्रोभूमींर्नृपतेत्रीणिंरोचना । अतीदंविश्वंभुवंनंववक्षिथाशत्रुरिंन्द्र
जनुषांसनादंसि ८ त्वांदेवेषुंप्रथमंहंवामहेत्वंबंभूथपृतंनासुसासहिः । सेमं

For Private and Personal Use Only

Shri Mahavir Jain Aradhana Kendra www.kobatirth.org Acharya Shri Kailassagarsuri Gyanmandir

नःकारुमुपमन्युमुद्भिदमिन्द्रःकृणोतुप्रसवेरथंपुरः ९ त्वंजिगेथनधनारुरोधिथा-
र्भेष्वाजामघवन्महत्सुच । त्वामुग्रमवसेसंशिशीमस्यथानइन्द्रहवनेषुचोद-
य १० विश्वाहेन्द्रोअधिवक्तानोअस्त्वपरिह्वृताःसनुयामवाजम् । तन्नोमित्रो
वरुणोमामहन्तामदितिःसिन्धुःपृथिवीउतद्यौः ११ ॥ १५ ॥

तत्तेऽष्टौ कुत्स इन्द्रास्त्रिष्टुप् ।

१०३ तत्तइन्द्रियंपरमंपराचैरधारयन्तकवयःपुरेदम् । क्षमेदमन्यद्दिव्य१न्य-
दस्यसमीपृच्यतेसमनेवकेतुः १ सधारयत्पृथिवींपप्रथच्चवज्रेणहत्वानिरपःस-
सर्ज । अहन्नहिमभिनद्रौहिणंव्यहन्व्यंसंमघवाशचीभिः २ सजातूभर्माश्र-
द्दधानओजःपुरोविभिन्दन्नचरद्विदासीः । विद्वान्वज्रिन्दस्यवेहेतिमस्यार्यंसहोव-
र्धयाद्युम्नमिन्द्र ३ तदूचुषेमानुषेमायुगानिकीर्तेन्यंमघवानामबिभ्रत् । उपप्रयन्द-

For Private and Personal Use Only

Shri Mahavir Jain Aradhana Kendra www.kobatirth.org Acharya Shri Kailassagarsuri Gyanmandir

स्युहत्यायवज्रीयर्द्धसूनुःश्रवसेनामंदधे ४ तदस्येदंपश्यताभूरिपुष्टंश्रदिन्द्रस्यधत्तन-
नवीर्याय । सगाअविन्दत्सोअविन्ददश्वान्त्सओषधीःसोअपःसवनानि ५॥१६॥
भूरिकर्मणेवृषभायवृष्णेसत्यशुष्मायसुनवामसोमम् । यआहत्यापरिपन्थीवशू-
रोऽयज्वनोविभजन्नेतिवेदः ६ तदिन्द्रप्रेववीर्यंचकर्थयत्ससन्तंवज्रेणाबोधयो-
ऽहिम् । अनुत्वापत्नीर्हृषितंवयश्चविश्वेदेवासोअमदन्ननुत्वा ७ शुष्णंपिप्रुंकुयं-
वंवृत्रमिन्द्रयदावधीर्विपुरःशम्बरस्य । तन्नोमित्रोवरुणोमामहन्तामदितिःसिन्धुः
पृथिवीउतद्यौः ८ ॥ १७ ॥

योऽनिष्टे नव कुत्स इन्द्रस्त्रिष्टुप् ।

१०४ योनिंष्टइन्द्रनिषदेअकारितमानिषीदस्वानोनार्वा । विमुच्यावयोऽव-
सायाश्वान्दोषावस्तोर्वहीयसःप्रपित्वे १ ओत्येनरइन्द्रमूतयेगुर्नूचित्तान्त्सद्योअ-

For Private and Personal Use Only

Shri Mahavir Jain Aradhana Kendra www.kobatirth.org Acharya Shri Kailassagarsuri Gyanmandir

ध्वंनोजगम्यात् । देवासोमन्युंदासस्यश्चम्नन्तेनआवक्षन्तसुवितायवर्णम् २ अवत्मनाभरतेकेतवेदाअवत्मनाभरतेफेनंमुदन् । क्षीरेणस्नातःकुयंवस्ययोषे हतेतेस्यातांप्रवणेशिफायाः ३ युयोपनाभिरुपरस्यायोःप्रपूर्वाभिस्तिरतेराष्टि शूरः । अञ्जसीकुलिशीवीरपत्नीपयोहिन्वानाउदभिर्भरन्ते ४ प्रतियत्स्यानी- थादर्शिदस्योरोकोनाच्छासदनंजानतीगात् । अधस्मानोमघवश्चर्कृतादिन्मानो मघेवनिष्षपीपरादाः ५ ॥ १८ ॥ सत्वंनइन्द्रसूर्येसोअप्स्वनागास्त्वआभज जीवशंसे । मान्तरांभुजमारीरिषोनःश्रद्धितंतेमहतइन्द्रियाय ६ अधामन्ये श्रत्तेअस्माअधायिवृषाचोदस्वमहतेधनाय । मानोअकृतेपुरुहूतयोनाविन्द्रक्षुध्य द्योवयआसुतिंदाः ७ मानोवधीरिन्द्रमापरादामानःप्रियाभोजनानिप्रमोषीः । आण्डामानोमघवञ्छक्रनिर्भेन्मानःपात्राभेत्सहजानुषाणि ८ अर्वाङेहिसो-

For Private and Personal Use Only

Shri Mahavir Jain Aradhana Kendra www.kobatirth.org Acharya Shri Kailassagarsuri Gyanmandir

मंकामंत्वाहुरयंसुतस्तस्यंपिबामदाय । उरुव्यचाजठरआवृषस्वपितेवनःशृणुहिहूयमानः ९ ॥ ११ ॥

चन्द्रमा एकोनविंशतिरास्याप्त्यित्रितः कुत्सो वा विश्वेदेवाः पङ्क्तिः । अष्टमी-
यवमध्या महाबृहती । अन्त्या त्रिष्टुप् ।

१०५ चन्द्रमाअप्स्व१न्तरासुपर्णोधावतेदिवि । नवोहिरण्यनेमयःपदंविन्दन्तिविद्युतोवित्तंमेअस्यरोदसी १ अर्थमिद्वाउअर्थिनआजायायुवतेपतिम् । तुञ्जातेवृष्ण्यंपयःपरिदायरसंदुहेवित्तंमेअस्यरोदसी २ मोषुदेवाअदःस्व१रवपादिदिवस्परि । मासोम्यस्यशंभुवःशूनेभूमकदाचनवित्तंमेअस्यरोदसी ३ यज्ञंपृच्छाम्यवमंसतद्दूतोविवोचति । क्वऋतंपूर्व्यंगतंकस्तद्बिभर्तिनूतनोवित्तंमेअस्यरोदसी ४ अमीयेदेवाःस्थनत्रिष्वारोचनेदिवः । कद्वऋतंकदनृतंक्वप्रत्नावआ-

For Private and Personal Use Only

Shri Mahavir Jain Aradhana Kendra www.kobatirth.org Acharya Shri Kailassagarsuri Gyanmandir

हुतिर्वित्तंमेअस्यरोदसी ५ ॥ २० ॥ कद्वऋतस्यंधर्णसिकद्वरुंणस्यचक्षंणम् ।
कदर्यम्णोमहस्पथातिक्रामेमदूढ्योवित्तंमेअस्यरोदसी ६ अहंसोअस्मियःपुरा
सुतेवदामिकानिचित् । तंमाव्यन्त्याध्यो वृकोनतृष्णजंमृगंवित्तंमेअस्यरोद-
सी ७ संमातपन्त्यभितःसपत्नीरिवपर्शवः । मूषोनशिश्नाव्यंदन्तिमाध्यःस्तो-
तारंतेशतक्रतोवित्तंमेअस्यरोदसी ८ अमीयेसप्तरश्मयस्तत्रामेनाभिरातता ।
त्रितस्तद्वेदाप्त्यःसजामित्वायरेभतिवित्तंमेअस्यरोदसी ९ अमीयेपञ्चोक्षणोम-
ध्येतस्थुर्महोदिवः । देवत्रानुप्रवाच्यंसध्रीचीनानिवावृतुर्वित्तंमेअस्यरोदसी १०
॥ २१ ॥ सुपर्णाएतआसतेमध्यआरोधनेदिवः । तेसेधन्तिपथोवृकंतरंन्तंयह्व-
तीरपोवित्तंमेअस्यरोदसी ११ नव्यंतदुक्थ्यंहितंदेवासःसुप्रवाचनम् । ऋतमं-
र्षन्तिसिन्धवःसत्यंतातानसूर्योवित्तंमेअस्यरोदसी १२ अग्नेतवत्यदुक्थ्यंदेवेष्व-

For Private and Personal Use Only

Shri Mahavir Jain Aradhana Kendra www.kobatirth.org Acharya Shri Kailassagarsuri Gyanmandir

स्त्याप्यंम् । सनःसत्तोमनुष्वदादेवान्यंक्षिविदुष्टरोवित्तंमेंअस्यरोदसी १३ सत्तो
होतांमनुष्वदादेवाँअच्छाविदुष्टरः । अग्निर्हव्यासुंषूदतिदेवोदेवेषुमेधिरोवित्तंमें
अस्यरोदसी १४ ब्रह्माकृणोतिवरुणोगातुविदंतमीमहे । व्यूर्णोतिहृदामतिंन-
व्योजायतामृतंवित्तंमेंअस्यरोदसी १५ ॥ २२ ॥ असौयःपन्थांआदित्योदिवि
प्रवाच्यंकृतः । नसदेवाअतिक्रमेतंमर्तासोनपंश्यथवित्तंमेंअस्यरोदसी १६
त्रितःकूपेऽवंहितोदेवान्हवतऊतये । तच्छुश्रावबृहस्पतिःकृण्वन्नंहूरणादुरुवित्तंमें
अस्यरोदसी १७ अरुणोमासकृद्वृकःपथायन्तंददर्शहि । उज्जिहीतेनिचाय्या
तष्टेवपृष्ट्यामयीवित्तंमेंअस्यरोदसी १८ एनाङ्गूषेणवयमिन्द्रवन्तोऽभिष्याम
वृजनेसर्ववीराः । तन्नोमित्रोवरुणोमामहन्तामदितिःसिन्धुःपृथिवीउतद्यौः १९
॥ २३ ॥ इति.शाकलर्क्संहितायां प्रथमे मण्डले पञ्चदशोऽनुवाकः ॥ १५ ॥

For Private and Personal Use Only

Shri Mahavir Jain Aradhana Kendra www.kobatirth.org Acharya Shri Kailassagarsuri Gyanmandir

इन्द्रं सप्त कुत्सो विश्वेदेवा जगती । अन्त्या त्रिष्टुप् ।

१०६ इन्द्रंमित्रंवरुणमग्निमूतयेमारुतंशर्धोअदितिंहवामहे । रथंनदुर्गाद्व-
सवःसुदानवोविश्वस्मान्नोअंहसोनिष्पिपर्तन १ तआदित्याआगंतासर्वतातये
भूतदेवावृत्रतूर्येषुशंभुवः । रथंनदुर्गाद्वसवःसुदानवोविश्वस्मान्नोअंहसोनिष्पिप-
र्तन २ अवन्तुनःपितरःसुप्रवाचनाउतदेवीदेवपुत्रेऋतावृधा । रथंनदुर्गाद्वसवः
सुदानवोविश्वस्मान्नोअंहसोनिष्पिपर्तन ३ नराशंसँवाजिनंवाजयन्निहक्षयद्वीं-
रंपूषसँसुम्नैरीमहे । रथंनदुर्गाद्वसवःसुदानवोविश्वस्मान्नोअंहसोनिष्पिपर्तन ४
बृहस्पतेसदमिन्नःसुगंकृधिशंयोर्यत्तेमनुर्हितंतदीमहे । रथंनदुर्गाद्वसवःसुदानवो
विश्वस्मान्नोअंहसोनिष्पिपर्तन ५ इन्द्रंकुत्सोवृत्रहणंशचीपतिंकाटेनिबाळ्हऋ-
षिरह्वदूतये । रथंनदुर्गाद्वसवःसुदानवोविश्वस्मान्नोअंहसोनिष्पिपर्तन ६ देवैर्नो

For Private and Personal Use Only

Shri Mahavir Jain Aradhana Kendra www.kobatirth.org Acharya Shri Kailassagarsuri Gyanmandir

देव्यदितिर्निपांतुदेवस्त्रातात्रायतामप्रयुच्छन् । तन्नोमित्रोवरुणोमामहन्तामदितिःसिन्धुःपृथिवीउतद्यौः ७ ॥ २४ ॥

यज्ञो देवानां तिस्रः कुत्सो विश्वेदेवास्त्रिष्टुप् ।

१०७ यज्ञोदेवानांप्रत्येतिसुम्नमादित्यासोभवंतामृळयन्तः । आवोऽर्वाचीसुमतिर्ववृत्यादंहोश्चिद्यावरिवोवित्तरासंत् १ उपनोदेवाअवसागमन्त्वङ्गिरसांसामभिःस्तूयमानाः । इन्द्रइन्द्रियैर्मरुतोमरुद्भिरादित्यैर्नोअदितिःशर्मयंसत् २ तन्नइन्द्रस्तद्वरुणस्तदग्निस्तदर्यमातत्सविताचनोधात् । तन्नोमित्रोवरुणोमामहन्तामदितिःसिन्धुःपृथिवीउतद्यौः ३ ॥ २५ ॥

य इन्द्राग्नी त्रयोदश कुत्स इन्द्राग्नी त्रिष्टुप् ।

१०८ यइन्द्राग्नीचित्रतमोरथोवामभिविश्वानिभुवनानिचष्टे । तेनायातंस-

For Private and Personal Use Only

Shri Mahavir Jain Aradhana Kendra www.kobatirth.org Acharya Shri Kailassagarsuri Gyanmandir

रथंतस्थिवांसाथासोमंस्यपिबतंसुतस्यं १ यावदिदंभुवनंविश्वमस्त्युंरुव्यचांवरि-
मतांगभीरम् । तावाँअयंपातवेसोमोअस्त्वरंमिन्द्राग्नीमनसेयुवभ्याम् २ च-
क्राथेहिसध्य १ ङ्नामंभद्रंसंध्रीचीनावृत्रहणाउतस्थः । ताविन्द्राग्नीसध्यंञ्चानिष-
द्यावृष्णःसोमस्यवृषणावृषेथाम् ३ समिंद्धेष्वग्निष्वानजानायतस्रुचाबर्हिरुति-
स्तिराणा । तीव्रैःसोमैःपरिषिक्तेभिरर्वागेन्द्राग्नीसौमनसायंयातम् ४ यानींन्द्रा-
ग्नीचक्रथुर्वीर्याणियानिरूपाण्युतवृष्ण्यानि । यावांप्रत्नानिसख्याशिवानितेभिः
सोमस्यपिबतंसुतस्यं ५ ॥ २६ ॥ यदब्रवंप्रथमंवांवृणानो ३ यंसोमोअसुरैर्नो
विहव्यंः । तांसत्यांश्रद्धामभ्याहियातमथासोमस्यपिबतंसुतस्यं ६ यदिन्द्रा-
ग्नीमदथःस्वेदुरोणेयद्ब्रह्मणिराजनिवायजत्रा । अतःपरिवृषणावाहियातमथासो-
मस्यपिबतंसुतस्यं ७ यदिन्द्राग्नीयदुषुतुर्वशेषुयद्द्रुह्युष्वनुषुपूरुषुस्थः । अतः

For Private and Personal Use Only

Shri Mahavir Jain Aradhana Kendra www.kobatirth.org Acharya Shri Kailassagarsuri Gyanmandir

परिवृषणावाहियातमथासोमस्यपिबतंसुतस्य ८ यदिन्द्राग्नीअवमस्यांपृथिव्यां
मध्यमस्यांपरमस्यामुतस्थः।अतःपरिवृषणावाहियातमथासोमस्यपिबतंसुतस्य
९ यदिन्द्राग्नीपरमस्यांपृथिव्यांमध्यमस्यामवमस्यामुतस्थः। अतःपरिवृषणावा-
हियातमथासोमस्यपिबतंसुतस्य १० यदिन्द्राग्नीदिविष्ठोयत्पृथिव्यांयत्पर्वतेष्वो-
षधीष्वप्सु। अतःपरिवृषणावाहियातमथासोमस्यपिबतंसुतस्य ११ यदिन्द्राग्नी
उदितासूर्यस्यमध्येदिवःस्वधयामादयेथे । अतःपरिवृषणावाहियातमथासो-
मस्यपिबतंसुतस्य १२ एवेन्द्राग्नीपपिवांसासुतस्यविश्वास्मभ्यंसंजयतंधना-
नि। तन्नोमित्रोवरुणोमामहन्तामदितिःसिन्धुःपृथिवीउतद्यौः १३ ॥ २७ ॥

विह्यव्यमष्टौ कुत्स इन्द्राग्नी त्रिष्टुप्।

१०९ विह्यख्यंमनसावस्यइच्छन्निन्द्राग्नीज्ञासउतवासजातान्। नान्यायु-

For Private and Personal Use Only

वत्समांतिरस्तिमह्यंसवांधियंवाजुयन्तींमतक्षम् १ अश्रंत्रंहिभूरिदावत्तरावांवि-
जामातुरुतवांधास्यालात् । अथासोमंस्यप्रयंतीयुवभ्यामिन्द्राग्नीस्तोमंजनया-
मिनव्यंम् २ माच्छेद्मरश्मींरितिनाधंमानाःपितूणांशक्तीरंनुयच्छमानाः ।
इन्द्राग्निभ्यांकंवृषंणोमदन्तिताह्यद्रींधिषणांयाउपस्थें ३ युवाभ्यांदेवीधिषणा
मदायेन्द्राग्नीसोमंमुशतीसुनोति । तावंश्विनाभद्रहस्तासुपाणीआधांवतंमधुंना
पृङ्क्तमप्सु ४ युवामिंन्द्राग्नीवसुनोविभागेतवस्तंमाशुश्रववृत्रहत्यें । तावासद्यां
बर्हिषियज्ञेअस्मिन्प्रचर्षणीमादयेथांसुतस्यं ५ ॥ २८ ॥ प्रचर्षणिभ्यंःपृतनाह-
वेंषुप्रपृथिव्यारिंरिचाथेदिवश्चं । प्रसिन्धुंभ्यःप्रगिरिभ्योमहित्वाप्रेन्द्राग्नीविश्वाभु-
वनात्यन्या ६ आभंरतंशिक्षंतंवज्रबाहूअस्माँइन्द्राग्नीअवतंशचींभिःइमेनुतेरश्म-

Shri Mahavir Jain Aradhana Kendra www.kobatirth.org Acharya Shri Kailassagarsuri Gyanmandir

यःसूर्यस्ययेभिःसपित्वंपितरोनआसन् ७ पुरंदराशिक्षतंवज्रहस्तास्माँइन्द्राग्नी
अवतंभरेषु । तन्नोमित्रोवरुणोमामहन्तामदितिःसिन्धुःपृथिवीउतद्यौः ८॥२१॥

तत मे नव कुत्स ऋभवो जगती । पञ्चम्यन्त्ये त्रिष्टुभौ ।

११० ततंमेअपस्तदुतायतेपुनःस्वादिष्ठाधीतिरुचथायशस्यते । अयंसमुद्र
इहविश्वदेव्यःस्वाहाकृतस्यसमुतृप्णुतऋभवः १ आभोगयंप्रयदिच्छन्तऐतना-
पाकाःप्राञ्चोममकेचिदापयः । सौधन्वनासश्चरितस्यभूमनागच्छतसवितुर्दाशु-
षोगृहम् २ तत्सवितावोमृतत्वमासुवदगोह्यंयच्छ्रवयन्तऐतन । त्यंचिच्चमससमसु-
रस्यभक्षणमेकंसन्तमकृणुताचतुर्वयम् ३ विष्ट्वीशमीतरणित्वेनवाघतोमर्तासःस-
न्तोअमृतत्वमानशुः । सौधन्वनाऋभवःसूरचक्षसःसंवत्सरेसमपृच्यन्तधीतिभिः
४क्षेत्रमिवविममुस्तेजनेनँएकंपात्रमृभवोजेहमानम् । उपस्तुताउपमंनाधमाना

For Private and Personal Use Only

अमर्त्येपुश्रवइच्छमाना: ५ ॥ ३० ॥ आमनीषामन्तरिक्षस्यनृभ्यः स्रुचेवघृतंजुहवामविद्मना। तरणित्वायेपितुरस्यसश्चिरऋभवोवाजमरुहन्दिवोरजः ६ ऋभुर्नइन्द्रः शवसानवीयानृभुर्वाजेभिर्वसुभिर्वसुर्ददिः। युष्माकंदेवाअवसाहनिप्रिये ३ भितिष्ठेमपृत्सुतीरसुन्वताम् ७ निश्चर्मणऋभवोगामपिंशतसंवत्सेनासृजतामातरंपुनः। सौधन्वनासःस्वपस्ययानरोजिव्रीयुवानापितराकृणोतन ८ वाजेभिर्नोवाजसातावविड्ढ्यृभुमाँइन्द्रचित्रमादर्षिराधः। तन्नोमित्रोवरुणोमामहन्तामदितिःसिन्धुःपृथिवीउतद्यौः ९ ॥ ३१ ॥

तक्षन्पञ्च कुत्स ऋभवो जगती। अन्त्या त्रिष्टुप्।

१११ तक्षन्रथंसुवृतंविद्मनापसस्तक्षन्हरीइन्द्रवाहावृषण्वसू। तक्षन्पितृभ्यामृभवोयुवद्वयस्तक्षन्वत्सायमातरंसचाभुवम् १ अनोयज्ञायतक्षतऋभुमद्वयःक्र-

Shri Mahavir Jain Aradhana Kendra www.kobatirth.org Acharya Shri Kailassagarsuri Gyanmandir

त्वेदक्षायसुप्रजावतीमिषम् ।यथाक्षयामसर्ववीरयाविशातन्नःशर्धायधासथास्वि-
न्द्रियम् २ आतक्षतसातिमस्मभ्यमृभवःसातिंरथायसातिमर्वतेनरः । सातिं
नोजैत्रींसंमहेतविश्वहाजामिमजामिंपृतनासुसक्षणिम् ३ ऋभुक्षणमिंद्रमाहुव
ऊतयऋभून्वाजान्मरुतःसोमपीतये । उभामित्रावरुणानूनमश्विनातेनोहिन्व-
न्तुसातयेधियेजिषे ४ ऋभुर्भरायसंशिशातुसातिंसमर्यजिद्वाजोअस्माँअविष्टु ।
तन्नोमित्रोवरुणोमामहन्तामदितिःसिन्धुःपृथिवीउतद्यौः ५ ॥ ३२ ॥

ईळे पञ्चविंशतिः कुत्सोऽश्विनौ । आद्यौ पादौ लिङ्गोक्तदे-
वतौ जगती । अन्त्ये त्रिष्टुभौ ।

११२ ईळेद्यावापृथिवीपूर्वचित्तयेऽग्निंघर्मंसुरुचंयामन्निष्टये । याभिर्भरेका-
रमंशायजिन्वथस्ताभिरूषुऊतिभिरश्विनागतम् १ युवोर्दानायसुभराअसश्चतो

For Private and Personal Use Only

रथमातस्थुर्वचसंनमन्तवे । याभिर्धियोऽवथःकर्मन्निष्टयेताभिरूषुऊतिभिरश्वि-
नागतम् २ युवंतासांदिव्यस्यप्रशासनेविशांक्षयथोअमृतस्यमज्मना । याभिर्धेनु-
मस्वं १ पिन्वथोनराताभिरूषुऊतिभिरश्विनागतम् ३ याभिःपरिज्मातनयस्यम-
ज्मनाद्विमातातूर्षुतरणिर्विभूषति । याभिस्त्रिमन्तुरभवद्विचक्षणस्ताभिरूषुऊ-
तिभिरश्विनागतम् ४ याभीरेभंनिवृतंसितमद्भ्यउद्वन्दनमैरयतंस्वर्दृशे । याभिः
कण्वंप्रसिषासन्तमावतंताभिरूषुऊतिभिरश्विनागतम् ५ ॥ ३३ ॥ याभिरन्त-
कंजसमानमारणेभुज्युंयाभिरव्यथिभिर्जिजिन्वथुः । याभिःकर्कन्धुंवय्यंचजि-
न्वथस्ताभिरूषुऊतिभिरश्विनागतम् ६ याभिःशुचन्तिंधनसांसुषंसदंतप्तंघ-
र्ममोम्यावन्तमत्रये । याभिःपृश्निगुंपुरुकुत्समावतंताभिरूषुऊतिभिरश्विनाग-
तम् ७ याभिःशचीभिर्वृषणापरावृजंप्रान्धंश्रोणंचक्षसएतवेकृथः । याभि-

वर्तिकांग्रसितामर्मुञ्चतंताभिरूषुऊतिभिरश्विनागतम् ८ याभिःसिन्धुंमधुंमन्तमसंश्चतंवसिंष्ठंयाभिरजरावर्जिन्वतम् । याभिःकुत्सँश्रुतर्यंनर्यमावंतंताभिरूषुऊतिभिरश्विनागंतम् ९ याभिर्विश्पलांधनुसामंथर्व्यंसहस्रंमीह्ळआजावर्जिन्वतम् । याभिर्वशंमश्व्यंप्रेणिमावंतंताभिरूषुऊतिभिरश्विनागंतम् १० ॥ ३४ ॥ याभिःसुदानूऔशिजायवणिजेदीर्घश्रंवसेमधुकोशोअक्षंरत् । कक्षीवंन्तंस्तोतारंयाभिरावंतंताभिरूषुऊतिभिरश्विनागतम् ११ याभीरसांक्षोदंसोद्नः पिंपिन्वथुरनश्वंयाभीरथमावंतंजिषे । याभिस्त्रिशोकंउस्त्रियांउदाजंतताभिरूषुऊतिभिरश्विनागतम् १२ याभिःसूर्यंपरियाथःपरावतिमन्धातारंक्षैत्रंपत्येष्वावंतम् । याभिर्विप्रंप्रभरद्वाजमावंतंताभिरूषुऊतिभिरश्विनागतम् १३ याभिर्महामतिथिग्वंकशोजुवंदिवोदासंशम्बरहत्यआवंतम् । याभिःपूर्भिद्येत्रसदंस्यु-

मावंतंताभिंरूषुऊतिभिंरश्विनागतम् १४ याभिर्वम्रंविपिपानमुपस्तुतंकलिंयाभिं-
र्वित्तजांनिंदुवस्यथंः । याभिर्व्यश्वमुतपृथिमावंतंताभिंरूषुऊतिभिंरश्विनागतम्
१५॥३५॥ याभिंर्नराशयवेयाभिरत्रंयेयाभिंःपुरामनंवेगातुमीषथुंः। याभिःशारी-
राजंतंस्यूमंरश्मयेताभिंरूषुऊतिभिंरश्विनागतम् १६ याभिःपठंर्वाजठंरस्यम-
ज्मनाग्निर्नादींदेच्चितइद्धोअज्मन्ना । याभिःशर्यांतमवंथोमहाधनेताभिंरूषुऊति-
भिंरश्विनागतम् १७ याभिंरङ्गिरोमनंसानिरण्यथोऽग्रंगच्छंथोविवरेगोअंर्णसः ।
याभिर्मनुंशूरंमिषासमावंतंताभिंरूषुऊतिभिंरश्विनागतम् १८ याभिःपत्नीं-
र्विमदायंन्यूहथुराघंवायाभिंररुणीरशिंक्षतम् । याभिंःसुदासंऊहथुंःसुदेव्यं१
ताभिंरूषुऊतिभिंरश्विनागतम् १९ याभिःशन्तांतीभवंथोददाशुषेभुज्युंयाभि-
रवंथोयाभिरधिंगुम् । ओम्यावंतींसुभरांमृतस्तुभंताभिंरूषुऊतिभिंरश्विनागतम्

Shri Mahavir Jain Aradhana Kendra www.kobatirth.org Acharya Shri Kailassagarsuri Gyanmandir

२० ॥ ३६ याभिःकृशानुमसनेदुवस्यथोजवेयाभिर्यूनोअर्वन्तमावतम् । म-
धुंप्रियंभरथोयत्सरड्भ्यस्ताभिरूषुऊतिभिरश्विनागतम् २१ याभिर्नरंगोषुयु-
धंनृषाह्येक्षेत्रस्यसातातनयस्यजिन्वथः । याभीरथाँअवथोयाभिरवतस्ताभिरू-
षुऊतिभिरश्विनागतम् २२ याभिःकुत्समार्जुनेयंशतक्रतूप्रतुर्वीतिंप्रचदभीतिमा-
वतम् । याभिर्ध्वसन्तिंपुरुषन्तिमावतंताभिरूषुऊतिभिरश्विनागतम् २३ अ-
प्नस्वतीमश्विनावाचमस्मेकृतंनोदस्रावृषणामनीषाम् । अद्यूत्येऽवसेनिह्वयेवां
वृधेचनोभवतंवाजसातौ २४ द्युभिरक्तुभिःपरिपातमस्मानरिष्टेभिरश्विनासौ-
भगेभिः । तन्नोमित्रोवरुणोमामहन्तामदितिःसिन्धुःपृथिवीउतद्यौः २५ ॥ ३७ ॥

इति शाकलकसंहितायां प्रथमाष्टके सप्तमोऽध्यायः ॥ ७ ॥

For Private and Personal Use Only

इदंविंशतिरुषस्यंद्वितीयोर्धर्चोरात्रेश्चेमाएकादशरौद्रंद्वित्रिष्टुबन्तांचित्रंषट्सौर्यंनासत्याभ्यांपञ्चाधिका कक्षीवान्दैर्घतमसऔशिकप्रसूतआश्विनंत्वैमध्वआवामेकादशावांरथंदशजागतंकाराधद्द्वादशान्सादुः- स्वप्ननाशिन्याद्यागायत्रीद्वितीयाककुप्तृतीयाचतुर्थ्यैका विराट्स्नष्टकृप्यौ पञ्चमीतनुशिरापष्ठ्युरणिण- ग्विष्टारबृहतीकृतिर्ग्विराट्तिस्रोगायत्र्यःकदित्थापञ्चोनावैश्वदेवा ॥ ८ ॥

इदं विंशतिः कुत्स उषो द्वितीयार्धर्चस्य रात्रिश्च त्रिष्टुप् ।

११३ इदंश्रेष्ठंज्योतिषांज्योतिरागांच्चित्रःप्रकेतोअंजनिष्टविभ्वा । यथाप्रसूं- तासवितुःसवायँएवारात्र्युषसेयोनिमारैक् १ रुशंद्वत्सारुशतीश्वेत्यागादारैगु कृष्णासदनान्यस्याः । समानबन्धूअमृतेंअनूचीद्यावावर्णंचरतआमिनाने २ समानोअध्वास्वस्रोरनन्तस्तमन्यान्यांचरतोदेवशिष्टे । नमेथेतेनतस्थतुःसुमे- केनक्तोषासासमनसाविरूपे ३ भास्वतीनेत्रीसूनृतानामचेतिचित्राविदुरोन

Shri Mahavir Jain Aradhana Kendra www.kobatirth.org Acharya Shri Kailassagarsuri Gyanmandir

आवः । प्राप्याजगद्व्युनोरायोअख्यदुषाअजीगर्भुवनानिविश्वा ४ जिह्मश्ये३चरि-
तवेमघोन्याभोगयइष्टयेरायउत्वम् । दभ्रंपश्यद्भ्यउर्वियाविचक्षउषाअजीगर्भुवना
॥ ८७ ॥ निविश्वा ५ ॥ १ ॥ क्षत्रायत्वंश्रवसेत्वंमहीयाइष्टयेत्वमर्थमिवत्वमित्यै ।
विसदृशाजीविताभिप्रचक्षउषाअजीगर्भुवनानिविश्वा ६ एषादिवोदुहिताप्र-
त्यदर्शिव्युच्छन्तीयुवतिःशुक्रवासाः । विश्वस्येशानापार्थिवस्यवस्वउषोअद्ये-
हसुभगेव्युच्छ ७ परायतीनामन्वेतिपाथआयतीनांप्रथमाशश्वतीनाम् । व्यु-
च्छन्तीजीवमुदीरयन्त्युषामृतंकंचनबोधयन्ती ८ उषोयदग्निंसमिधेचकर्थवि
यदावश्चक्षसासूर्यस्य । यन्मानुषान्यक्ष्यमाणाँअजीगस्तद्देवेषुचकृषेभद्रमप्नः ९
कियात्यायत्समयाभवातियाव्यूषुर्याश्चनूनंव्युच्छान् । अनुपूर्वाःकृपतेवावशा-
नाप्रदीध्यानाजोषमन्याभिरेति १० ॥ २ ॥ ईयुष्टेयेपूर्वतरामपश्यन्व्युच्छ- ॥ ८७ ॥

For Private and Personal Use Only

Shri Mahavir Jain Aradhana Kendra www.kobatirth.org Acharya Shri Kailassagarsuri Gyanmandir

न्तीमुषसंमर्त्यासः । अस्माभिरूनुप्रतिचक्ष्याभूदोतेयन्तियेअपरीषुपश्यान् ११
यावयद्द्वेषाऋतपाऋतेजाःसुम्नावरीसूनृताईरयन्ती । सुमङ्गलीर्बिभ्रतीदेववीति-
मिहाद्योषःश्रेष्ठतमाव्युच्छ १२ शश्वत्पुरोषाव्युवासदेव्यथोअद्येदंव्यावोमघोनी ।
अथोव्युच्छादुत्तराँअनुद्यूनजरामृताचरतिस्वधाभिः १३ व्य१ञ्जिभिर्दिवआता-
स्वद्यौदपकृष्णांनिर्णिजंदेव्यावः । प्रबोधयन्त्यरुणेभिरश्वैरोषायातिसुयुजा
रथेन १४ आवहन्तीपोष्यावार्याणिचित्रंकेतुंकृणुतेचेकिताना । ईयुषी-
णामुपमाशश्वतीनांविभातीनांप्रथमोषाव्यश्वैत् १५ ॥ ३ ॥ उदीर्ध्वंजीवो
असुर्नआगादपप्रागात्तमआज्योतिरेति । आरैक्पन्थांयातवेसूर्यायागन्मयत्र
प्रतिरन्तआयुः १६ स्यूमनावाचउदियर्तिवह्निःस्तवानोरेभउषसोविभातीः ॥
अद्यातदुच्छगृणतेमघोन्यस्मेआयुर्निदिदीहिप्रजावत् १७ यागोमतीरुषसःसर्व-

For Private and Personal Use Only

वीराव्युच्छन्तिदाशुषेमर्त्याय । वायोरिवसूनृतानामुदर्केताअश्वदाअश्नवत्सोम-
सुत्वा १८ मातादेवानामदितेरनीकंयज्ञस्यकेतुर्बृहतीविभाहि । प्रशस्तिकृद्ब्र-
ह्मणेनोव्यु१च्छानोजनेजनयविश्ववारे १९ यच्चित्रमप्नउषसोवहन्तीजानाय
शशमानायभद्रम् । तन्नोमित्रोवरुणोमामहन्तामदितिःसिन्धुःपृथिवीउतद्यौः
२० ॥ ४ ॥

इमा एकादश कुत्सो रुद्रो जगती । अन्त्ये त्रिष्टुभौ ।

११४ इमारुद्रायतवसेकपर्दिनेक्षयद्वीरायप्रभरामहेमतीः । यथाशमसद्द्वि-
पदेचतुष्पदेविश्वंपुष्टंग्रामेअस्मिन्ननातुरम् १ मृळानोरुद्रोतनोमयस्कृधिक्षयद्वी-
रायनमसाविधेमते । यच्छंचयोश्चमनुरायेजेपितातदश्यामतवरुद्रप्रणीतिषु २
अश्यामतेसुमतिंदेवयज्ययाक्षयद्वीरस्यतवरुद्रमीढ्वः । सुम्नायन्निद्विशोअस्माक-

For Private and Personal Use Only

Shri Mahavir Jain Aradhana Kendra www.kobatirth.org Acharya Shri Kailassagarsuri Gyanmandir

माचरारिष्टवीराजुहवामतेहविः ३ त्वेषंवयंरुद्रंयज्ञसाधंवंकुंकविमवसेनिह्वया-
महे । आरेअस्मद्दैव्यंहेळोअस्यतुसुमतिमिद्वयमस्यावृणीमहे ४ दिवोवरा-
हमरुषंकपर्दिनंत्वेषंरूपंनमसानिह्वयामहे । हस्तेबिभ्रद्भेषजावार्याणिशर्मवर्म
च्छर्दिरस्मभ्यंयंसत् ५ ॥ ५ ॥ इदंपित्रेमरुतामुच्यतेवचःस्वादोःस्वादीयोरुद्राय
वर्धनम् । रास्वाचनोअमृतमर्तभोजनंत्मनेतोकायतनयायमृळ ६ मानो
महान्तमुतमानोअर्भकंमानउक्षन्तमुतमानउक्षितम् । मानोवधीःपितरंमोत
मातरंमानःप्रियास्तन्वोरुद्ररीरिषः ७ मानस्तोकेतनयेमानआयौमानोगोषु
मानोअश्वेषुरीरिषः । वीरान्मानोरुद्रभामितोवधीर्हविष्मन्तःसदमित्त्वाहवा-
महे ८ उपतेस्तोमान्पशुपाइवाकरंरास्वापितर्मरुतांसुम्नमस्मे । भद्राहिते
सुमतिर्मृळयत्तमाथावयमवइत्तेवृणीमहे ९ आरेतेगोघ्नमुतपूरुषघ्नंक्षयद्वीरसु-

For Private and Personal Use Only

न्नमस्मेतेंअस्तु । मृळाचंनोअधिंचब्रूहिदेवाधांचनःशर्मंयच्छाद्विबर्हाः १० अ-
वोंचामनमोंअस्माअवस्यवंःशृणोतुंनोहवंरुद्रोमरुत्वांन् । तन्नोंमित्रोवरुणोमा-
महन्तामदिंतिःसिन्धुंःपृथिवीउतद्यौः ११ ॥ ६ ॥

चित्रं षट् कुत्सः सूर्यस्त्रिष्टुप् ।

११५ चित्रंदेवानामुदंगादनींकंचक्षुंर्मित्रस्यवरुंणस्याग्नेः । आप्राद्यावांपृ-
थिवीअन्तरिंक्षंसूर्यंआत्माजगंतस्तस्थुषंश्च १ सूर्योंदेवीमुषसंरोचंमानांमर्योंन
योषांमभ्येंतिपश्चात् । यत्रानरोंदेवयन्तोंयुगानिंवितन्वतेप्रतिंभद्रायंभद्रम् २
भद्राअश्वांहरितःसूर्यंस्यचित्राएतंग्वाअनुमाद्यांसः । नमस्यन्तोंदिवआपृष्ठमं-
स्थुःपरिद्यावांपृथिवीयंन्तिसद्यः ३ तत्सूर्यंस्यदेवत्वंतन्मंहित्वंमध्याकर्तोर्विततं-
संजंभार । यदेदयुंक्तहरितंःसधस्थाद्राद्रात्रीवासंस्तनुतेसिमस्मैं ४ तन्मि-

For Private and Personal Use Only

त्रस्यवरुणस्याभिचक्षेसूर्योरूपंकृणुतेद्योरुपस्थे । अनन्तमन्यद्रुशदस्यपाजः
कृष्णमन्यद्धरितःसंभरन्ति ५ अद्यादेवाउदितासूर्यस्यनिरंहसःपिपृतानिरव-
द्यात् । तन्नोमित्रोवरुणोमामहन्तामदितिःसिन्धुःपृथिवीउतद्यौः ६ ॥ ७ ॥
इति शाकलर्क्संहितायां प्रथमे मण्डले षोडशोऽनुवाकः ॥ १६ ॥

नासत्याभ्यां पञ्चविंशतिः कक्षीवानश्विनौ त्रिष्टुप् ।

११६ नासत्याभ्यांबर्हिरिवप्रवृञ्जेस्तोमाँइयर्म्यभ्रियेववातः । यावर्भगाय
विमदायंजायांसेनाजुवान्यूहतूरथेन १ वीळुपत्मभिराशुहेमभिर्वादेवानांवाजू-
तिभिःशाशदाना । तद्रासभोनासत्यासहस्रमाजायमस्यंप्रधनेजिगाय २ तुग्रो
हभुज्युमश्विनोदमेघेरयिंनकश्चिन्ममृवाँअवाहाः । तमूहथुर्नौभिरात्मन्वती-
भिरन्तरिक्षप्रुद्भिरपोदकाभिः ३ तिस्रःक्षपस्त्रिरहातिव्रजद्भिर्नासत्याभुज्युमूहथुः

पतङ्गैः । समुद्रस्यधन्वन्नार्द्रस्यपारेत्रिभीरथैःशतपद्भिःषळश्वैः ४ अनारम्भणे
तदवीरयेथामनास्थानेअग्रभणेसमुद्रे । यदश्विनाऊहथुर्भुज्युमस्तंशतारित्रांना-
वमातस्थिवांसम् ५ ॥ ८ ॥ यमश्विनाददथुःश्वेतमश्वमघाश्वायशश्वदित्स्वस्ति
। तद्वांदात्रंमहिकीर्तेन्यंभूत्पैद्वोवाजीसदमिद्धव्योअर्यः ६ युवंनरास्तुवतेपज्रि-
यायकक्षीवतेअरदतंपुरन्धिम् । कारोतराच्छफादश्वस्यवृष्णःशतंकुम्भाँअसिञ्च-
तंसुरायाः ७ हिमेनाग्निंघ्रंसमवारयेथांपितुमतीमूर्जमस्माअधत्तम् । ऋबीसे
अत्रिमश्विनावनीतमुन्निन्यथुःसर्वगणंस्वस्ति ८ परावतंनासत्यानुदेथामुच्चाबुध्नं
चक्रथुर्जिह्मबारम् । क्षरन्नापोनपायनायरायेसहस्राययतृष्यतेगोतमस्य ९ जुजु-
रुषोनासत्योतवव्रिंप्रामुञ्चतंद्रापिमिवच्यवानात् । प्रातिरतंजहितस्यायुर्दस्रादित्प-
तिमकृणुतंकनीनाम् १० ॥ ९ ॥ तद्वांनराशंस्यंराध्यंचाभिष्टिमन्नासत्यावरू-

For Private and Personal Use Only

Shri Mahavir Jain Aradhana Kendra www.kobatirth.org Acharya Shri Kailassagarsuri Gyanmandir

थम् । यद्विद्वांसांनिधिमिवापगूळ्हमुद्दर्शतादूपथुर्वन्दनाय ११ तद्वांनरासनये
दंसंउग्रमाविष्कृणोमितन्यतुर्नवृष्टिम् । दध्यङ्हयन्मध्वाथर्वणोवामश्वस्यशी-
र्ष्णाप्रयदीमुवाचं १२ अजोहवीन्नासत्याकरावांमहेयामन्पुरुभुजापुरंधिः ।
श्रुतंतच्छासुरिववध्रिमत्याहिरण्यहस्तमश्विनावदत्तम् १३ आस्नोवृकस्यवर्ति-
कामभीकेयुवंनरानासत्यामुमुक्तम् । उतोकविंपुरुभुजायुवंहकृपमाणमकृणुतं
विचक्षे १४ चरित्रंहिवेरिवाच्छेदिपर्णमाजाखेलस्यपरितक्म्यायाम् । सद्योज
ङ्घामायसींविश्पलायैधनेहितेसर्तवेप्रत्यधत्तम् १५ ॥ १० ॥ शतंमेषान्वृक्ये
चक्षदानमृज्राश्वंतंपितान्धंचकार । तस्माअक्षीनासत्याविचक्षआधत्तंदस्राभि-
षजावनर्वन् १६ आवांरथंदुहितासूर्यस्यकार्ष्मेवातिष्ठदर्वताजयन्ती । विश्वे
देवाअन्वमन्यन्तहृद्भिःसमुश्रियानासत्यासचेथे १७ यदयातंदिवोदासायवर्ति-

For Private and Personal Use Only

Shri Mahavir Jain Aradhana Kendra www.kobatirth.org Acharya Shri Kailassagarsuri Gyanmandir

भरद्वाजायाश्विनाहयन्ता । रेवदुवाहसचनोरथोवांवृषभश्चशिंशुमारश्चयुक्ता १८
॥ ९१ ॥ रयिंसुक्षत्रंस्वपत्यमायुःसुवीर्यंनासत्यावहन्ता । आजह्नावींसमनसोपवाजैस्त्रि-
रह्नोभागंदधतीमयातम् १९ परिविष्टंजाहुषंविश्वतःसींसुगेभिर्नक्तमूहथूरजोभिः ।
विभिन्दुनानासत्यारथेनविपर्वताँअजरयूअयातम् २० ॥ ११ ॥ एकस्याव-
स्तोरावतंरणायवशमश्विनासनयेसहस्रा । निरहतंदुच्छुनाइन्द्रवन्तापृथुश्रवसो
वृषणावरातीः २१ शरस्यचिदार्चत्कस्यावतादानीचादुच्चाचक्रथुःपातवेवाः ।
शयवेचिन्नासत्याशचीभिर्जसुरयेस्तर्यंपिप्यथुर्गाम् २२ अवस्यतेस्तुवतेकृष्णि-
यायऋजूयतेनासत्याशचीभिः । पशुंननष्टमिवदर्शनायविष्णाप्वंददथुर्विश्वकाय
२३ दशरात्रीरशिवेनानवद्यूनवनद्धंश्नथितमप्स्व१न्तः । विप्रुतंरेभमुदनिप्रवृक्त ॥ ९१ ॥

For Private and Personal Use Only

मुन्निन्यथुःसोममिवस्रुवेणं २४ प्रवांदंसांस्यश्विनाववोचमस्यपतिःस्यांसुगवः
सुवीरः । उतपश्यन्नश्नुवन्दीर्घमायुरस्तमिवेज्जरिमाणंजगम्याम् २५ ॥ १२ ॥

मध्वः पञ्चविंशतिः कक्षीवानश्विनौ त्रिष्टुप् ।

११७ मध्वःसोमस्याश्विनामदायप्रत्नोहोताविवासतेवाम् । बर्हिष्मतीरा-
तिर्विश्रितागीरिषायातंनासत्योपवाजैः १ योवामश्विनामनसोजवीयान्रथःस्व-
श्वोविशआजिगाति । येनगच्छथःसुकृतोदुरोणंतेननरावर्तिरस्मभ्यंयातम् २
ऋषिंनरावंहसःपाञ्चजन्यमृबीसादत्रिंमुञ्चथोगणेन । मिनन्तादस्योरशिवस्यमा-
याअनुपूर्वंवृषणाचोदयन्ता ३ अश्वंनगूळ्हमश्विनादुरेवैरृषिंनरावृषणारेभमप्सु ।
संतंरिणीथोविप्रुतंदंसोभिर्नवांजूर्यन्तिपूर्व्याकृतानि ४ सुषुप्वांसंनर्निर्ऋतेरुप-
स्थेसूर्यंनदस्रातमसिक्षियन्तम् । शुभेरुक्मंनदर्शतंनिखातमुदूपथुरश्विनावन्द-

Shri Mahavir Jain Aradhana Kendra www.kobatirth.org Acharya Shri Kailassagarsuri Gyanmandir

नाय ५ ॥ १३ ॥ तद्वांनराशंस्यंपज्रियेणंकक्षीवंतानासत्यापरिज्मन् । शफा-
दश्वंस्यवाजिनोजनांयशतंकुम्भाँअंसिञ्चतंमधूंनाम् ६ युवंनरास्तुवतेकृष्णियाय-
विष्णाप्वंददथुर्विश्वंकाय । घोषायैचित्पितृषदेदुरोणेपतिंजूर्यन्त्याअश्विनाव-
दत्तम् ७ युवंश्यावांयरुशतीमदत्तंमहःक्षोणस्याश्विनाकण्वांय । प्रवाच्यंतदृष-
णाकृतंवांयन्नार्षदायश्रवोअध्यधत्तम् ८ पुरूवर्पांस्यश्विनादधानानिपेदवऊहथु-
राशुमश्वंम् । सहस्रसांवाजिनमप्रंतीतमहिहनंश्रवस्यंतरुत्रम् ९ एतानिवां
श्रवस्यांसुदानूब्रह्मांङ्गूषंसदंनंरोदंस्योः । यद्वांपज्रासोअश्विनाहवंन्तेयातमिषा-
चंविदुषेचवाजंम् १० ॥ १४ ॥ सूनोर्मानेनाश्विनागृणानावाजंविप्रांयभुर-
णारदंन्ता । अगस्त्येब्रह्मंणावावृधानासंविश्पलांनासत्यारिणीतम् ११ कुहया-
न्तांसुष्टुतिंकाव्यस्यदिवोनपातावृषणाशयुत्रा । हिरंण्यस्येवकलशंनिखांतमुदू

॥ ९२ ॥

For Private and Personal Use Only

पथुर्दशमेअश्विनाहन् १२ युवंच्यवानमश्विनाजरन्तंपुनर्युवानंचक्रथुःशचीभिः।
युवोरथंदुहितासूर्यस्यसहश्रियानासत्यावृणीत १३ युवंतुग्रायपूर्व्येभिरेवैः पुन-
र्मन्यावभवतंयुवाना । युवंभुज्युमर्णसोनिःसमुद्राद्विभिरूहथुर्ऋज्रेभिरश्वैः १४
अजोहवीदश्विनातौग्र्योवांप्रोह्ळःसमुद्रमव्यथिर्जगन्वान् । निष्टमूहथुःसुयुजार-
थेनमनोजवसावृषणास्वस्ति १५ ॥ १५ ॥ अजोहवीदश्विनावर्तिकावामास्नो
यत्सीममुञ्चतंवृकस्य । विजयुषाययथुःसान्वद्रेर्जातंविष्वाचोअहतंविषेण १६
शतंमेषान्वृक्येमामहानंतमःप्रणीतमशिवेनपित्रा । आक्षीऋज्राश्वेअश्विनावध-
त्तंज्योतिरन्धायचक्रथुर्विचक्षे १७ शुनमन्धायभरमह्वयत्सावृकीरश्विनावृषणान
रेति । जारःकनीनइवचक्षदानऋज्राश्वःशतमेकंचमेषान् १८ महीवामूतिरश्वि
नामयोभूरुतस्रामंधिष्ण्यासंरिणीथः । अथायुवामिदह्वयत्पुरंधिरागच्छतंसींवृष

णावर्वोभिः १९ अधेनुंदस्रास्तर्यं१विषक्तामपिन्वतंशयवेंअश्विनागाम् । युवं
शचीभिर्विमदायंजायांन्यूहथुःपुरुमित्रस्ययोषाम् २० ॥ १६ ॥ यवंवृकेणा-
॥ ९३ ॥ श्विनावपन्तेषंदुहन्तामनुंषायदस्रा । अभिदस्युंबकुरेणाधमन्तोरुज्योतिश्चक्रथुरा-
र्याय २१ आथर्वणायांश्विनादधीचेऽश्व्यंशिरःप्रत्यैरयतम् । सवांमधुप्रवोचदृ-
तायन्त्वाष्ट्रंयद्दस्रावपिकक्ष्यंवाम् २२ सदांकवीसुमतिमाचकेवांविश्वाधियोअ-
श्विनाप्रावंतंमे । अस्मेरयिंनासत्याबृहन्तमपत्यसाचंश्रुत्यंरराथाम् २३ हिरं-
ण्यहस्तमश्विनारराणापुत्रंनरावध्रिमत्याअदत्तम् । त्रिधांहश्यावमश्विनाविकस्त-
मुज्जीवसंऐरयतंसुदानू २४ एतानिवामश्विनावीर्याणिप्रपूर्व्याण्यायवोऽवोचन् ।
ब्रह्मंकृण्वन्तोवृषणायुवभ्यांसुवीरासोविदथमावदेम २५ ॥ १७ ॥ ॥ ९३ ॥

Shri Mahavir Jain Aradhana Kendra www.kobatirth.org Acharya Shri Kailassagarsuri Gyanmandir

आवामेकादश कक्षीवानश्विनौ त्रिष्टुप् ।

११८ आवांरथोअश्विनाश्येनपत्वासुमृळीकःस्ववाँयात्वर्वाङ् । योमर्त्यस्य
मनसोजवीयान्त्रिवन्धुरोवृषणावातरंहाः १ त्रिवन्धुरेणत्रिवृतारथेनत्रिचक्रेण
सुवृतायातमर्वाक् । पिन्वतंगाजिन्वतमर्वतोनोवर्धयतमश्विनावीरमस्मे २ प्रव-
द्यामनासुवृतारथेनदस्राविमंशृणुतंश्लोकमद्रेः । किमङ्गवांप्रत्यवर्तिंगमिष्ठाहु-
र्विप्रासोअश्विनापुराजाः ३ आवांश्येनासोअश्विनावहन्तुरथेयुक्तासआशवः
पतङ्गाः । येअप्तुरोदिव्यासोनगृध्राअभिप्रयोनासत्यावहन्ति ४ आवांरथंयु-
वतिस्तिष्ठदत्रजुष्ट्वीनरादुहितासूर्यस्य । परिवामश्वावपुषःपतङ्गावयोवहन्त्वरु-
षाअभीके ५ ॥ १८ ॥ उद्वन्दनमैरतंदंसनाभिरुद्रेभंदस्रावृषणाशचीभिः ।
निष्टौग्र्यंपारयथःसमुद्रात्पुनश्च्यवानंचक्रथुर्युवानम् ६ युवमत्रयेऽवनीतायतप्त-

For Private and Personal Use Only

Shri Mahavir Jain Aradhana Kendra www.kobatirth.org Acharya Shri Kailassagarsuri Gyanmandir

ऋ. सं. मूर्जंमोमानंमश्विनावधत्तम् । युवंकण्वायापिरिप्ताय॒चक्षुःप्रत्यंधत्तंसुष्टुतिंजु- अ.१अ.८
जुषाणा ७ युवंधेनुंशयवेनाधितायापिन्वतमश्विनापूर्व्याय । अमुंञ्चतंवर्तिकामं-
॥ ९४ ॥ हंसोनिःप्रतिजङ्घांविश्पलायाअधत्तम् ८ युवंश्वेतंपेदवइन्द्रंजूतमहिहनंमश्विना
दत्तमश्वंम् । जोहूत्रमर्योअभिभूंतिमुग्रंसंहस्रसांवृषंणंवीड्वङ्गम् ९ तावांनरास्ववं-
सेसुजाताहवांमहेअश्विनानाधंमानाः । आनउपवसुंमतारथेनगिरोंजुषाणासु-
वितायंयातम् १० आश्येनस्यजवंसानूतंनेनास्मेयातंनासत्यासजोषाः । हवेहि
वामश्विनारातहव्यःशश्वत्तमायाउषसोव्युंष्टौ ११ ॥ १९ ॥

आर्षा रथं दश कक्षीवानश्विनौ जगती ।

११९ आवांरथंपुरुमायंमनोजुवंजीराश्वंयज्ञियंजीवसेंहुवे । सहस्रंकेतुंव-
निनंशनद्वंसुंश्रुष्टीवानंवरिवोधामभिप्रयंः १ ऊर्ध्वाधीतिःप्रत्यंस्यप्रयांमन्यधां- ॥ ९४ ॥

For Private and Personal Use Only

यिशस्मन्तश्रमंयन्तआदिशः । स्वदामिघर्मंप्रतियन्त्यूतयआवामूर्जानीरथंम-
श्विनारुहत् २ संयन्मिथःपस्पृधानासोअग्मतशुभेमखाअमिताजायवोरणे । यु-
वोरहप्रवणेचेकितेरथोयदश्विनावहथःसूरिमावरम् ३ युवंभुज्युंभुरमाणंविभिर्गतं
स्वयुक्तिभिर्निवहन्तापितृभ्यआ । यासिष्टंवर्तिर्वृषणाविजेन्यं १ दिवोदासायमहि
चेतिवामवः ४ युवोरश्विनावपुषेयुवायुजंरथंवाणीयेमतुरस्यशर्ध्यम् । आवां
पतित्वंसख्यायजग्मुषीयोषावृणीतजेन्यायुवांपती ५ ॥ २० ॥ युवंरेभंपरि-
षूतेरुरुष्यथोहिमेनघर्मंपरितप्तमत्रये । युवंशयोरवसंपिप्यथुर्गविप्रदीर्घेणवन्दन-
स्तार्यायुषा ६ युवंवन्दनंनिर्ऋतंजरण्ययारथंनदस्राकरणासमिन्वथः । क्षेत्रादा
विप्रंजनथोविपन्ययाप्रवामत्रविधतेदंसनाभुवत् ७ अगच्छतंकृपमाणंपरावति
पितुःस्वस्यत्यजसानिबाधितम् । स्वर्वतीरितऊतीर्युवोरहचित्राअभीकेअभव-

For Private and Personal Use Only

न्नभिष्टंयः ८ उतस्यावांमधुमन्मक्षिकारपन्मदेसोमंस्यौशिजोहुवन्यति । युवं
दंधीचोमनआविवासथोऽथाशिरःप्रतिवामश्व्यंवदत् ९ युवंपेदवेपुरुवारमश्वि-
नास्पृधांश्वेतंतरुतारंदुवस्यथः । शर्यैरभिद्युंपृतंनासुदुष्टरंचर्कृत्यमिन्द्रमिवचर्ष-
णीसहंम् १० ॥ २१ ॥

का राधद्द्वादश कक्षीवानश्विनौ । आद्या गायत्री । द्वितीया ककुप् । तृतीया काविराट् ।
चतुर्थी नष्टरूपी । पञ्चमी तनुशिरा । षष्ठ्यक्षरैरुष्णिक् । सप्तमी विष्टारबृहती ।
अष्टमी कृतिः । नवमी विराट् । ततस्तिस्रो गायत्र्यः ।

१२० काराधद्धोत्राश्विनावांकोवांजोषंउभयोः । कथाविधात्यप्रचेताः १
विद्वांसाविद्दुरःपृच्छेदविद्वानित्थापरोअचेताः । नूचिन्नुमर्तेअक्रौ २ ताविद्वांसा
हवामहेवांतानोविद्वांसामन्मंवोचेतमद्य । प्रार्चद्दयमानोयुवाकुः ३ विपृच्छा-

मिपाक्याउ नदेवान्वषंट्कृतस्याद्भुतस्यंदस्रा । पातंचसह्यंसोयुवंचरभ्यंसोनः ४
प्रयाघोषेभृगंवाणेनशोभेययांवाचायजंतिपज्रियोवाम् । प्रैषयुर्नविद्वान् ५॥२२॥
श्रुतंगायत्रंतकंवानस्याहंचिद्धिरिरेभाश्विनावाम् । आक्षीशुंभस्पतीदन् ६ युवं
ह्यास्तंमहोरन्युवंवायन्निरततंसतम् । तानोवसूसुगोपास्यांतंपातंनोवृकादघायोः ७
माकस्मैधातमभ्यंमित्रिणेनोमाकुत्रानोगृहेभ्योधेनवोगुः । स्तनाभुजोअशिं-
श्वीः ८ दुहीयन्मित्रधितयेयुवाकुरायेचनोमिमीतंवाजंवत्यै । इषेचनोमिमीतं
धेनुमत्यै ९ अश्विनोरसनंरथमनश्वंवाजिनीवतोः । तेनाहंभूरिचाकन १०
अयंसमहमातनूह्यातेजनाँअनु । सोमपेयंसुखोरथः ११ अधस्वप्नस्यनिर्विदे-
ऽभुंञ्जतश्चरेवतः । उभातावस्रिनश्यतः १२ ॥२३॥ इति शाकलकसंहितायां प्रथमे
मण्डले सप्तदशोऽनुवाकः ॥ १७ ॥

कदित्था पञ्चदश कक्षीवान्विश्वेदेवा इन्द्रो वा त्रिष्टुप्।

१२१ कदित्थानॄँःपात्रँदेवयतांश्रवद्गिरोअङ्गिरसांतुरण्यन् । प्रयदानड्विशआ
॥ ९६ ॥ हर्म्यस्योरुकंसतेअध्वरेयजत्रः १ स्तम्भीद्धद्यांसधरुणंप्रुषायदृभुर्वाजायद्रविणं
नरोगोः । अनुस्वजांमहिषश्चक्षतव्रांमेनामश्वस्यपरिमातरंगोः २ नक्षद्धवंमरु-
णीःपूर्व्यंराट्तुरोविशामङ्गिरसामनुद्यून् । तक्षद्वज्रंनियुतंतस्तम्भद्द्यांचतुष्पदेन-
र्यायद्विपादे ३ अस्यमदेस्वर्यंदाऋतायापीवृतमुस्रियाणामनीकम् । यद्धप्रसर्गे
त्रिककुम्निवर्तदपद्रुहोमानुषस्यदुरोवः ४ तुभ्यंपयोयत्पितरावनीतांराधःसुरेतं-
स्तुरणेभुरण्यू । शुचियत्तेरेक्णआयजन्तसबर्दुघायाःपयउस्रियायाः ५ ॥ २४ ॥
अधप्रजज्ञेतरणिर्ममत्तुप्रोच्यस्याउषसोनसूरः । इन्दुर्येभिराष्टस्वेदुहव्यैःस्रुवेण
सिञ्चञ्जरणाभिधाम ६ स्विध्मायद्वनधितिरपस्यात्सूरोअध्वरेपरिरोधनागोः । ॥ ९६ ॥

Shri Mahavir Jain Aradhana Kendra www.kobatirth.org Acharya Shri Kailassagarsuri Gyanmandir

यद्धंप्रभासिकुत्स्यँअनुद्यूननंविशेपश्विषैतुराय ७ अष्टामहोदिवआदोहरीइहद्युं-
म्नासाहंमभियोधानउत्सम् । हरिंयत्तेमन्दिनंदुक्षन्वृधेगोरभसमद्रिभिर्वाताप्यंम् ८
त्वमायसंप्रतिवर्तयोगोदिंवोअश्मानमुपनीतमृभ्वा । कुत्सायुयत्रपुरुहूतवन्वञ्छु-
ष्णंमनन्तैःपरियासिवधैः ९ पुरायत्सूरस्तमसोअपीतेस्तमद्रिवःफलिगंहेतिमं-
स्य । शुष्णस्यचित्परिहितंयदोजोदिवस्परिसुग्रथितंतदादः १०॥२५॥ अनुत्वाम-
हीपाजसीअचक्रेद्यावाक्षामामदतामिन्द्रकर्मन् । त्वंवृत्रमाशयानंसिरासुमहोव-
ज्रेणसिष्वपोवराहुम् ११ त्वमिन्द्रनर्योयाँअवोनॄन्तिष्ठावातस्यसुयुजोवहिष्ठान् ।
यंतेकाव्यउशनामन्दिनंदाद्वृत्रहणंपार्यंततक्षवज्रम् १२ त्वंसूरोहरितोरामयोनॄ-
न्भरच्चक्रमेतशोनायमिन्द्र । प्रास्यपारंनवतिंनाव्यानामपिकर्तमवर्तयोऽयज्यून्
१३ त्वंनोअस्याइन्द्रदुर्हणायाःपाहिवज्रिवोदुरितादभीके । प्रनोवाजान्रथ्यो ३

For Private and Personal Use Only

Shri Mahavir Jain Aradhana Kendra www.kobatirth.org Acharya Shri Kailassagarsuri Gyanmandir

अश्वंबुध्यानिषेयन्विश्रवंसेसूनृतायै १४ मासातैअस्मत्सुमतिर्विदसद्वाजंप्रमहः
समिषोवरन्त । आनोभजमघवन्गोष्वर्योमंहिष्ठास्तेसधमादःस्याम १५॥२६॥
इति शाकलर्कूसंहितायां प्रथमाष्टकेऽष्टमोऽध्यायः ॥ ८ ॥ इति प्रथमाष्टक समाप्तः ॥ १ ॥

॥ ९७ ॥

For Private and Personal Use Only

Shri Mahavir Jain Aradhana Kendra www.kobatirth.org Acharya Shri Kailassagarsuri Gyanmandir

भवोवैश्वदेवमावोविराडूपेपृथुःसप्तोनोषस्यंतूषाउच्छन्तीमातारंसप्तस्वनयस्यदानस्तुतिरुपजगत्या-
वमन्दानितिकक्षीवान्दानतुष्टःपञ्चभिर्भावयव्यंतुष्टावान्त्येअनुष्टुभौभावयव्यरोमशयोर्दम्पत्योःसंवादो-
ऽग्निमेकादशपरुच्छेपोदैवोदासिराग्नेयंतुपारुच्छेपंसर्वमात्यष्टंतत्रातिधृतिःषष्ठ्ययंजायताष्टौयंत्वमेकाद-
शषष्ठ्यैन्दवीभमावोतिशकर्यावष्टिरन्यैन्द्रयाहिदशान्त्यात्रिष्टुबिन्द्रायसप्तत्वयावयंषडथुवंतमैन्द्रापार्वतो
र्धर्चंउभेसप्तादौत्रिष्टुप्तिस्रोऽनुष्टुभोगायत्रीधृतिराष्टिरात्वाषड्वायव्यंत्वन्त्याष्टिस्तीर्णनवचतुर्थ्याद्याःपञ्चै-
न्द्रयश्चोपान्त्येअष्टीमसुसप्तमैत्रावरुणंत्वन्त्येलिङ्गोक्तदेवतेअन्त्यात्रिष्टुप् ॥ ९ ॥

प्रवः पञ्चदश कक्षीवान्विश्वेदेवास्त्रिष्टुप् ।

१२२ ॐम् प्रवः॒पान्तं॑रघुमन्य॒वो ऽन्धो॑य॒ज्ञंरु॒द्राय॑मी॒ळ्हुषे॑भरध्वम् । दि॒वोअ॑स्तो॒-
ष्यसुं॑रस्यवी॒रैरि॑षु॒ध्येव॑म॒रुतो॒रोद॑स्योः १ पत्नी॑वपू॒र्वहू॑तिंवावृ॒धध्यां॑उ॒षासा॒नक्ता॑पुरु॒-
धाविदा॑ने । स्तरी॒र्नात्कं॒व्युं॑तं॒वसा॑ना॒सूर्य॑स्यश्रि॒यासु॒दृशी॒हिर॑ण्यैः २ म॒मत्तुं॑न॒ःपरि॑-

Shri Mahavir Jain Aradhana Kendra www.kobatirth.org Acharya Shri Kailassagarsuri Gyanmandir

ऋ. सं. ज्मावसहामिमत्तुवातोअपांवृषण्वान् । शिशीतमिन्द्रापर्वतायुवंनस्तन्नोविश्वेवरि- अ.२अ.१
वस्यन्तुदेवाः ३ उतत्यामेयशसाश्वेतनायैऽयन्तापान्तौशिजोहुवध्यै । प्रवोनपा-
॥ १ ॥ तमपांकृणुध्वंप्रमातरारास्पिनस्यायोः ४ आवोरुवण्युमौशिजोहुवध्यैघोषेवशंस-
मर्जुनस्यनंशे । प्रवःपूष्णेदावनआँअच्छावोचेयवसुतातिमग्नेः ५॥१॥ श्रुतंमेमि-
त्रावरुणाहवेमोतश्रुतंसदनेविश्वतःसीम् । श्रोतुनःश्रोतुरातिःसुश्रोतुःसुक्षेत्रासि-
न्धुरद्भिः ६ स्तुषेसावांवरुणमित्ररातिर्गवांशतापृक्षयामेषुपज्रे । श्रुतरथेप्रियरथेद-
धानाःसद्यःपुष्टिंनिरुन्धानासोअग्मन् ७ अस्यस्तुषेमहिमघस्यराधःसचासनेम
नहुषःसुवीराः । जनोयःपज्रेभ्योवाजिनीवानश्वावतोरथिनोमह्यंसूरिः ८ जनोयो
मित्रावरुणावभिध्रुगपोनवांसुनोत्यक्ष्णयाध्रुक् । स्वयंसयक्ष्मंहृदयेनिधत्तआपय-
दींहोत्राभिर्ऋतावा ९ सव्राधतोनहुषोदंसुजूतःशर्धस्तरोनराङ्गूर्तश्रवाः । विसृष्ट- ॥ २ ॥

For Private and Personal Use Only

Shri Mahavir Jain Aradhana Kendra www.kobatirth.org Acharya Shri Kailassagarsuri Gyanmandir

रातिर्यातिबाह्लसृत्वाविश्वासुपृत्सुसदमिच्छूरः १०॥२॥अधग्मन्तानहुषोहवंसूरेः
श्रोताराजानोअमृतस्यमन्द्राः । नभोजुवोयन्निरवस्यराधःप्रशस्तयेमहिनारथे-
वते ११ एतंशर्धंधामयस्यसूरेरित्यवोचन्दशतयस्यनंशे । द्युम्नानियेषुवसुताती
रारन्विश्वेसन्वन्तुप्रभृथेषुवाजम् १२ मन्दामहेदशतयस्यधासेर्द्वियत्पश्चबिभ्रतो
यन्त्यन्ना। किमिष्टाश्वइष्टरश्मिरेतईशानासस्तरुषऋञ्जतेनॄन् १३ हिरण्यकर्णमणि-
ग्रीवमर्णस्तन्नोविश्वेवरिवस्यन्तुदेवाः । अर्योगिरःसद्यआजग्मुषीरोस्राश्चाकन्तू-
भयेष्वस्मे १४ चत्वारोमामशर्शारस्यविश्वस्त्रयोराज्ञआयवसस्यजिष्णोः ।
रथोवांमित्रावरुणादीर्घाप्साःस्यूमगभस्तिःसूरोनाद्यौत् १५ ॥ ३ ॥

पृथुस्त्रयोदश कक्षीवानुषास्त्रिष्टुप् ।

१२३ पृथूरथोदक्षिणायाअयोज्यैनंदेवासोअमृतासोअस्थुः । कृष्णादुदस्थाद-

For Private and Personal Use Only

 यौ १ विहायाश्चिकित्सन्तीमानुषायक्षयाय १ पूर्वाविश्वस्माद्भुवनादबोधिजयन्ती
वाजंबृहतीसनुत्री । उच्चाव्यख्यद्युवतिःपुनर्भूरोषाअगन्प्रथमापूर्वहूतौ २ यदद्यभागं
 विभजासिनृभ्यउषोदेविमर्त्यत्रासुजाते । देवोनोअत्रसवितादमूनाअनागसो
वोचतिसूर्याय ३ गृहंगृहमहनायात्यच्छादिवेदिवेअधिनामादधाना । सिषा-
सन्तीद्योतनाशश्वदागादग्रमग्रमिद्भजतेवसूनाम् ४ भगस्यस्वसावरुणस्यजा-
मिरुषःसूनृतेप्रथमाजरस्व । पश्चासदघ्यायोअघस्यधाताजयेमतंदक्षिणयारथेन
५ ॥ ४ ॥ उदीरतांसूनृताउत्पुरन्धीरुदग्नयःशुशुचानासोअस्थुः । स्पार्हावसूनि
तमसापगूळ्हाविष्कृण्वन्त्युषसोविभातीः ६ अपान्यदेत्यभ्य १ न्यदेतिविषुरूपेअ-
हनीसंचरेते । परिक्षितोस्तमोअन्यागुहाकरद्यौदुषाःशोशुचतारथेन ७ सदृ-
शीरद्यसदृशीरिदुश्वोदीर्घंसचन्तेवरुणस्यधाम । अनवद्यास्त्रिंशतंयोजनान्येकै-

Shri Mahavir Jain Aradhana Kendra www.kobatirth.org Acharya Shri Kailassagarsuri Gyanmandir

काक्रतुंपरियन्तिसद्यः ८ जानत्यर्हःप्रथमस्यनामंशुक्राकृष्णादजनिष्टश्वितीची ।
ऋतस्ययोषानमिनातिधामाहरहर्निष्कृतमाचरन्ती ९ कन्येवतन्वा३ शाशदानाँ
एषिदेविदेवमियक्षमाणम् । संस्मयमानायुवतिःपुरस्तादाविर्वक्षांसिकृणुषेवि-
भाती १० ॥ ५ ॥ सुसंकाशामातृमृष्टेवयोषाविस्तन्वंकृणुषेदृशेकम् ।
भद्रात्वमुषोवितरंव्युच्छनतत्तेअन्याउषसोनशन्त ११ अश्वावतीर्गोमतीर्विश्व-
वारायतमानारश्मिभिःसूर्यस्य । पराचयन्तिपुनराचयन्तिभद्रानामवहमानाउ-
षासः १२ ऋतस्यरश्मिमनुयच्छमानाभद्रंभद्रंक्रतुमस्मासुधेहि । उषोनोअद्य
सुहवाव्युच्छास्मासुरायोमघवत्सुचस्युः १३ ॥ ६ ॥

उषा उच्छन्ती त्रयोदश कक्षीवानुषास्त्रिष्टुप् ।

१२४ उषाउच्छन्तीसमिधानेअग्नाउद्यन्त्सूर्यउर्वियाज्योतिरश्रेत् । देवोनो

For Private and Personal Use Only

Shri Mahavir Jain Aradhana Kendra www.kobatirth.org Acharya Shri Kailassagarsuri Gyanmandir

अत्रसवितान्वर्थंप्रासावीद्विपत्प्रचतुष्पदित्यै १ अमिनतीदैव्यानिव्रतानिप्रमि-
नतीमनुष्यायुगानि । ईयुषीणामुपमाशश्वतीनामायतीनांप्रथमोषाव्यद्यौत् २
एषादिवोदुहिताप्रत्यदर्शिज्योतिर्वसानासमनापुरस्तात् । ऋतस्यपन्थामन्वेति
साधुप्रजानतीवनदिशोमिनाति ३ उपोअदर्शिशुन्ध्युवोनवक्षोनोधाइवाविरकृ-
तप्रियाणि । अद्मसन्नससतोबोधयन्तीशश्वत्तमागात्पुनरेयुषीणाम् ४ पूर्वेअर्धे
रजसोअप्त्यस्यगवांजनित्र्यकृतप्रकेतुम् । व्युप्रथतेवितरंवरीयओभापृणन्तीपि-
त्रोरुपस्था ५ ॥ ७ ॥ एवेदेषापुरुतमादृशेकंनाजामिंनपरिवृणक्तिजामिम् ।
अरेपसातन्वा३शाशदानानार्भादीषतेनमहोविभाती ६ अभ्रातेवपुंसएतिप्रतीची
गर्तारुगिवसनयेधनानाम् । जायेवपत्यउशतीसुवासाउषाहस्रेवनिरिणीतेअप्सः ७
स्वसास्वस्रेज्यायस्यैयोनिमारैगपैत्यस्याःप्रतिचक्ष्येव । व्युच्छन्तीरश्मिभिःसू-

For Private and Personal Use Only

Shri Mahavir Jain Aradhana Kendra www.kobatirth.org Acharya Shri Kailassagarsuri Gyanmandir

यस्या अर्यं द्रुसमनु गाइववाः ८ आसां पूर्वीसामहस्सु स्वसॄणामपरा पूर्वामभ्येति प-
श्चात् । ताः प्रत्नवन्नव्यसीर्नूनमस्मे रेवदुच्छन्तु सुदिना उषासः ९ प्रबोधयोषः
पृणतो मघोन्यबुध्यमानाः पणयः ससन्तु । रेवदुच्छ मघवद्भ्यो मघोनि रेवत्स्तोत्रे
सूनृते जारयन्ती १० ॥ ८ ॥ अवेयमश्वैद्युवतिः पुरस्ताद्युङ्क्ते गवामरुणानाम-
नीकम् । वि नूनमुच्छादसति प्र केतुर्गृहंगृहमुप तिष्ठाते अग्निः ११ उत्ते वयश्चि-
द्वसतेरपप्तन्नरश्च ये पितुभाजो व्युष्टौ । अमा सते वहसि भूरि वाममुषो देवि दाशुषे म-
र्त्याय १२ अस्तोढ्वं स्तोम्या ब्रह्मणा मेऽवीवृधध्वमुशतीरुषासः । युष्माकं देवीरव-
सा सनेम सहस्रिणं च शतिनं च वाजम् १३ ॥ ९ ॥

प्रातारत्नं सप्त कक्षीवान्दानं त्रिष्टुप् । चतुर्थीपञ्चम्यौ जगत्यौ ।

१२५ प्रातारत्नं प्रातरित्वा दधाति तं चिकित्वान्प्रतिगृह्या नि धत्ते । तेन प्रजां व-

र्धयमानआयूरायस्पोषेणसचतेसुवीरः १ सुगुरसत्सुहिरण्यःस्वश्वोबृहदस्मैवय
इन्द्रोदधाति । यस्त्वायन्तंवसुनाप्रातरित्वोमुक्षीजयेवपदिमुत्सिनाति २ आय-
मद्यसुकृतंप्रातरिच्छन्निष्टेःपुत्रंवसुमतारथेन । अंशोःसुतंपाययमत्सरस्यक्षयद्वीरं
वर्धयसूनृताभिः ३ उपक्षरन्तिसिन्धवोमयोभुवईजानंचयक्ष्यमाणंचधेनवः ।
पृणन्तंचपपुरिंचश्रवस्यवोघृतस्यधाराउपयन्तिविश्वतः ४ नाकस्यपृष्ठेअधितिष्ठ-
तिश्रितोयःपृणातिसहदेवेषुगच्छति । तस्माआपोघृतमर्षन्तिसिन्धवस्तस्माइयं
दक्षिणापिन्वतेसदा ५ दक्षिणावतामिदिमानिचित्रादक्षिणावतांदिविसूर्यासः ।
दक्षिणावन्तोअमृतंभजन्तेदक्षिणावन्तःप्रतिरन्तआयुः ६ मापृणन्तोदुरितमेन
आरन्माजारिषुःसूरयःसुव्रतासः । अन्यस्तेषांपरिधिरस्तुकश्चिदपृणन्तमभिसंय-
न्तुशोकाः ७ ॥ १० ॥

For Private and Personal Use Only

अमन्दान्सप्त कक्षीवान्भावयव्यास्त्रिष्टुप्।षष्ठीसप्तम्योर्भावयव्यरोमशो।सप्तम्या रोमशा।अन्त्ये अनुष्टुभौ।
१२६ अमन्दान्स्तोमान्प्रभरेमनीषासिन्धावधिक्षियतोभाव्यस्य। योमेसह-
स्रममिमीतसवानतूर्तोराजाश्रवइच्छमानः १ शतंराज्ञोनाधमानस्यनिष्का-
ञ्छतमश्वान्प्रयतान्सद्यआदम् । शतंकक्षीवाँअसुरस्यगोनांदिविश्रवोऽजरमा
ततान २ उपमाश्यावाःस्वनयेनदत्तावधूमन्तोदशरथासोअस्थुः। षष्टिःसहस्र-
मनुगव्यमागात्सनत्कक्षीवाँअभिपित्वेअह्नाम् ३ चत्वारिंशद्दशरथस्यशोणाः
सहस्रस्याग्रेश्रेणिंनयन्ति । मदच्युतःकृशनावतोअत्यान्कक्षीवन्तउदमृक्षन्त
पज्राः ४ पूर्वामनुप्रयतिमाददेवस्त्रीन्युक्ताँअष्टावरिधायसोगाः । सुबन्धवो
येविश्याइवव्राअनस्वन्तःश्रवऐषन्तपज्राः ५ आगधितापरिगधितायाकशीकेव
जङ्गहे । ददातिमह्यंयादुरीयाशूनांभोज्याशता ६ उपोपमेपरामृशमामेद-

भ्राणिमन्यथाः । सर्वाहमस्मिरोमशागन्धारीणामिवाविका ७ ॥ ११ ॥ इति
शाकलर्क्संहितायां प्रथमे मण्डलेऽष्टादशोऽनुवाकः ॥ १८ ॥

अग्निमेकादश परुच्छेपोऽग्निरत्यष्टिः षष्ठ्यतिधृतिः ।

१२७ अग्निंहोतारंमन्येदास्वन्तंवसुंसूनुंसहसोजातवेदसंविप्रंनजातवेदसम् ।
यऊर्ध्वयास्वध्वरोदेवोदेवाच्याकृपा । घृतस्यविभ्राष्टिमनुवष्टिशोचिषाजुह्वानस्य
सर्पिषः १ यजिष्ठंत्वायजमानाहुवेमज्येष्ठमङ्गिरसांविप्रमन्मभिर्विप्रेभिःशुक्रम-
न्मभिः।परिज्मानमिवद्यांहोतारंचर्षणीनाम् ।शोचिष्केशंवृषणंयमिमाविशःप्रा-
वन्तुजूतयेविशः २ सहिपुरूचिदोजसाविरुक्मताद्दीद्यानोभवतिद्रुहन्तरःपरशुर्नद्रु-
हन्तरः।वीळुचिद्यस्यसमृतौश्रुवद्वनेवयत्स्थिरम् । निष्षहमाणोयमतेनायतेधन्वा-
सहानायते ३ दृळ्हाचिदस्माअनुदुर्यथाविदेतेजिष्ठाभिररणिभिर्दाष्ट्यवसेऽग्नयेदा- ॥ ५ ॥

Shri Mahavir Jain Aradhana Kendra www.kobatirth.org Acharya Shri Kailassagarsuri Gyanmandir

ष्टयवंसे । प्रयःपुरूणिगाहंतेतक्षद्वनेवशोचिषां । स्थिराचिदन्नानिरिणात्योजंसा
निस्थिराणिचिदोजंसा ४ तमंस्यपृक्षमुपंरासुधीनहिनक्रुंयःसुदर्शतरोदिवां-
तरादप्रांयुषेदिवातरात् । आदस्यायुग्रंभंणवद्वीळुशर्मनसूनवें । भक्तमभंक्तमवो
व्यन्तोअजरांअग्नयोव्यन्तोअजराः ५ ॥ १२ ॥ सहिशर्धोनमारुतंतुविष्वणि-
रप्नंस्वतीषूर्वरांस्विष्टनिरातंनास्विष्टनिः । आदंद्धव्यान्यांददिर्यज्ञस्यंकेतुरर्हणां
अधंस्मास्यहर्षंतोहर्षीवतोविश्वेजुषन्तपन्थांनरंःशुभेनपन्थांम् ६ द्वितायदींकी-
स्तसोंअभिद्यवोनमस्यन्तंउपवोचन्तभृगंवोमथ्नन्तोदाशाभृगंवः । अग्निरींशे
वसूनांशुचियोधर्णिरेषाम् । प्रियाँअपिधीँर्वनिषीष्टमेधिरआवंनिषीष्टमेधिरः ७
विश्वांसांत्वाविशांपतिंहवामहेसर्वासांसमानंदम्पतिंभुजेसत्यगिर्वाहसंभुजे । अ-
तिंथिमानुंषाणांपितुर्नयस्यासया । अमीचविश्वेअमृतांसआवयोहव्यादेवेष्वा

For Private and Personal Use Only

Shri Mahavir Jain Aradhana Kendra www.kobatirth.org Acharya Shri Kailassagarsuri Gyanmandir

वर्यः ८ त्वमंग्नेसहंसासहंन्तमःशुष्मिन्तंमोजायसेदेवतांतयेरयिर्नदेवतांतये ।
शुष्मिन्तंमोहितेमदोद्युम्निन्तंमउतक्रतुं: । अर्धस्मातेपरिंचरन्त्यजरश्रुष्टीवानो
॥ ६ ॥ नार्जर ९ प्रवोमहेसहंसासहस्वतउषर्बुधेपशुषेनाग्नयेस्तोमोंबभूत्वग्नये । प्रति
यदींहविष्मान्विश्वासुक्षासुजोगुंवे । अग्रेरेभोनजंरतऋषूणांजूर्णिहोतंऋषूणाम्
१० सनोनेदिष्ठंदद्दशानआभराग्नेदेवेभिःसचंनाःसुचेतुनामहोरायःसुचेतुनां ।
महिंशविष्ठनस्कृधिसंचक्षेभुजेअस्यै । महिस्तोतृभ्योमघवन्त्सुवीर्यंमर्थीरुग्रो
नशर्वसा ११ ॥ १२ ॥

अयं जायताष्टौ परुच्छेपोऽग्निरत्यष्टिः ।

१२८ अयंजायतमनुषोधरींमणिहोतायजिष्ठउशिजामनुंव्रतमग्निःस्वमनु
व्रतम् । विश्वश्रुष्टिःसखीयतेरयिरिंवश्रवस्यते । अदंब्धोहोतानिषंददिळस्पदे ॥ ६ ॥

For Private and Personal Use Only

परिवीतइळस्पदे १ तंयज्ञसाधमपिवातयामस्यृतस्यपथानमंसाहविष्मंतादेव-
ताताहविष्मंता । सनंऊर्जामुपाभृत्ययाकृपानजूर्यति । यंमातरिश्वामनवे
परावतोदेवंभाःपरावतः २ एवंनसद्यःपर्येतिपार्थिवंमुहुर्गीरेतोवृषभःकानिक्रद-
द्दधद्रेतःकनिक्रदत् । शतंचक्षाणोअक्षभिर्देवोवनेषुतुर्वणिः । सदोदधानउपरेषु
सानुष्वग्निःपरेषुसानुषु ३ ससुक्रतुःपुरोहितोदमेदमेऽग्निर्यज्ञस्याध्वरस्यचेतति
क्रत्वायज्ञस्यचेतति । क्रत्वावेधाइषूयतेविश्वाजातानिपस्पशे । यतोघृतश्रीर-
तिथिरजायतवह्निर्वेधाअजायत ४ क्रत्वायदस्यतविषीषुपृञ्चतेऽग्नेरवेणमरुतांन
भोज्येषिरायनभोज्या । सहिष्मादानमिन्वतिवसूनांचमज्मना । सनस्त्रासते
दुरितादभिहुतःशंसादघादभिहुतः ५ ॥ १४ ॥ विश्वोविहायाअरतिर्वसु-
र्दधेहस्तेदक्षिणेतरणिर्नशिश्रथच्छ्रवस्ययानशिश्रथत् । विश्वस्माइदिषुध्यतेदेव-

Shri Mahavir Jain Aradhana Kendra www.kobatirth.org Acharya Shri Kailassagarsuri Gyanmandir

 त्राहुव्यमोहिषे । विश्वस्माइत्सुकृतेवारमृण्वत्युग्निर्द्वाराव्यृण्वति ६ समानुषे
वृजनेशन्तमोहितो ऽग्निर्युज्ञेषुजेन्योनविश्पतिःप्रियोयुज्ञेषुविश्पतिः । सहव्या
 मानुषाणामिळाकृतानिपत्यते । सनस्त्रासतेवरुणस्यधूर्तेर्महोदेवस्यधूर्तेः ७ अग्निं
होतारमीळतेवसुधितिंप्रियंचेतिष्ठमरतिंन्येरिरेहव्यवाहंन्येरिरे । विश्वायुंविश्ववेद-
संहोतारंयजतंकविम् । देवासोरण्वमवसेवसूयवोगीर्भीरण्वंवसूयवः ८ ॥ १५ ॥

यं त्वमेकादश परुच्छेप इन्द्रः । षष्ठ्या इन्दुः । तत्राष्टमीनवम्यावतिशक्वर्यौ ।

अन्त्याऽष्टिः । शिष्टा अत्यष्टयः ।

१२९ यंत्वंरथमिन्द्रमेधसातयेऽपाकासन्तमिषिरप्रणयसिप्रानवद्यनयसि ।
सद्यश्चित्तमभिष्टयेकरोवशश्चवाजिनम् । सास्माकमनवद्यतूतुजानवेधसामिमां
वाचंनवेधसाम् १ सश्रुधियःस्मापृतनासुकासुचिद्दक्षाय्यइन्द्रभरहूतयेनृभिरसि

For Private and Personal Use Only

Shri Mahavir Jain Aradhana Kendra www.kobatirth.org Acharya Shri Kailassagarsuri Gyanmandir

प्रतूर्तयेनृभिः । यःशूरैःस्वः१ःसनितायोविप्रैर्वाजंतरुता । तमीशानासइरधन्त
वाजिनंपृक्षमत्यंनवाजिनम् २ दस्मोहिष्मावृषणंपिन्वसित्वचंकंचिद्यावीररुं
शूरमर्त्यंपरिवृणक्षिमर्त्यम् । इन्द्रोततुभ्यंतद्दिवेतद्रुद्रायस्वयशसे । मित्रायवोचं
वरुणायसप्रथःसुमृळीकायसप्रथः ३ अस्माकंवइन्द्रमुश्मसीष्टयेसखायंविश्वायुं
प्रासहंयुजंवाजेषुप्रासहंयुजम् । अस्माकंब्रह्मोतयेऽवापृत्सुषुकासुचित् । नहित्वा
शत्रुःस्तरतेस्तृणोषियंविश्वंशत्रुंस्तृणोषियम् ४ निषूनमातिमतिंकयस्यचित्तेजि-
ष्ठाभिररणिभिर्नोतिभिरुग्राभिरुग्रोतिभिः । नेषिणोयथापुरानेनाःशूरमन्यसे ।
विश्वानिपूरोरपपर्षिवह्निरासावह्निर्नोअच्छ ५ ॥१६॥ प्रतद्वोचेयंभव्यायेन्दवेहव्यो
नयइषवान्मन्मरेजतिरक्षोहामन्मरेजति । स्वयंसोअस्मदानिदोवधैरजेतदुर्म-
तिम् । अवस्रवेदघशंसोऽवतरमवक्षुद्रमिवस्रवेत् ६ वनेमतद्धोत्रयाचितन्त्याव-

For Private and Personal Use Only

Shri Mahavir Jain Aradhana Kendra www.kobatirth.org Acharya Shri Kailassagarsuri Gyanmandir

नेमं रयिंरयिवःसुवीर्यैरण्वंसन्तंसुवीर्यम् । दुर्मन्मानंसुमन्तुभिरेमिषापृचीमहि ।
आसत्याभिरिन्द्रंद्युम्नहूतिभिर्यजत्रंद्युम्नहूतिभिः ७ प्रप्रावोअस्मेस्वयंशोभिरूती
परिवर्गइन्द्रोदुर्मतीनांदरीमन्दुर्मतीनाम् । स्वयंसारिषयध्यैयानउपेषअत्रैः ।
हतेमसन्नवंक्षतिक्षिप्ताजूर्णिर्नवंक्षति ८ त्वंनइन्द्ररायापरीणसायाहिपथाँअनेह-
सापुरोयाह्यरक्षसा । सचस्वनःपराकआसचस्वास्तमीकआ । पाहिनोदूरादा-
रादभिष्टिभिःसदापाह्यभिष्टिभिः ९ त्वंनइन्द्ररायातरूषसोग्रंचित्त्वामहिमासं-
क्षदवसेमहेमित्रंनावसे । ओजिष्ठत्रातरवितारथंकंचिदमर्त्य । अन्यमस्मद्रिरि-
षेःकंचिदद्रिवोरिरिक्षन्तंचिदद्रिवः १० पाहिनइन्द्रसुष्टुतस्रिधोऽवयातासदमि-
द्दुर्मतीनांदेवःसन्दुर्मतीनाम् । हन्तापापस्यरक्षसस्त्रातावि‍प्रस्यमावतः । अधा
हित्वाजनिताजीजनद्वसोरक्षोहणंत्वाजीजनद्वसो ११ ॥ १७ ॥

For Private and Personal Use Only

Shri Mahavir Jain Aradhana Kendra www.kobatirth.org Acharya Shri Kailassagarsuri Gyanmandir

ऐन्द्र याहि दश परुच्छेप इन्द्रोऽऋषिः । अन्त्या त्रिष्टुप् ।

१३० ऐन्द्रंयाह्युपनःपरावतोनायमच्छाविदथानीवसत्पतिरस्तंराजेवस-
त्पतिः । हवामहेत्वावयंप्रयस्वन्तःसुतेसचा । पुत्रासोनपितरंवाजसातयेमंहिष्ठं
वाजसातये १ पिबासोममिन्द्रसुवानमद्रिभिःकोशेनसिक्तमवतंनवंसगस्तातृ-
षाणोनवंसगः । मदायहर्यतायतेतुविष्टमायधायसे । आत्वायच्छन्तुहरितो
नसूर्यमहाविश्वेवसूर्यम् २ अविन्दद्दिवोनिहितंगुहानिधिंवेर्नगर्भंपरिवीतमश्मं-
न्यनन्तेअन्तरश्मनि । व्रजंवज्रीगवामिवसिषासन्नङ्गिरस्तमः । अपावृणोदिषइन्द्रः
परीवृताद्वारइषःपरीवृताः ३ दादृहाणोवज्रमिन्द्रोगभस्त्योःक्षद्मेवतिग्ममसनाय
संश्यदहिहत्यायसंश्यत् । संविव्यानओजसाशवोभिरिन्द्रमज्मना । तष्टेववृक्षंव-
निनोनिवृश्चसिपरश्वेवनिवृश्चसि ४त्वंवृथानद्यइन्द्रसर्तवेऽच्छासमुद्रमसृजोरथाँइ-

For Private and Personal Use Only

स्ववाजयतोरथाँइव । इतऊतीरयुञ्जतसमानमर्थमक्षितम् । धेनूरिवमनवेविश्व-
दोहसोजनायविश्वदोहसः ५ ॥ १८ ॥ इमांतेवाचंवसूयन्तआयवोरथंनधीरः
स्वपाअतक्षिषुःसुम्नायत्वामतक्षिषुः । शुम्भन्तोजेन्यंयथावाजेषुविप्रवाजिनम् ।
अत्यमिवशवसेसातयेधनाविश्वाधनानिसातये ६ भिनत्पुरोनवतिमिन्द्रपूरवे
दिवोदासायमहिदाशुषेनृतोवज्रेणदाशुषेनृतो । अतिथिग्वायशम्बरंगिरेरुग्रोअ-
वाभरत् । महोधनानिदयमानओजसाविश्वाधनान्योजसा ७ इन्द्रःसमत्सुय-
जमानमार्यंप्रावद्विश्वेषुशतमूतिराजिषुस्वर्मीळ्हेष्वाजिषु । मनवेशासदव्रतान्त्व-
चंकृष्णामरन्धयत् । दक्षन्नविश्वंततृषाणमोषतिन्यर्शसानमोषति ८ सूरश्चक्रंप्रवृ-
हज्जातओजसाप्रपित्वेवाचमरुणोमुषायतीशानआमुषायति ।उशनायत्परावतो-
ऽजगन्नूतयेकवे । सुम्नानिविश्वामनुषेवतुर्वणिरहाविश्वेवतुर्वणिः ९ सनोनव्येभि-

वृषकर्मन्नुक्थैःपुरंदर्तःपायुभिःपाहिशग्मैः । दिवोदासेभिरिन्द्रस्तवानोवावृधी-
थाअहोभिरिवद्यौः १० ॥ ११ ॥

इन्द्राय सप्त परुच्छेप इन्द्रश्चास ष्टिः ।

१३१ इन्द्रायहिद्यौरसुरोअनंम्नतेन्द्रायमहीपृथिवीवरीमभिर्द्युम्नसाताव‍री-
मभिः । इन्द्रंविश्वेसजोषसोदेवासोदधिरेपुरः । इन्द्रायविश्वासवनानिमानुषारा-
तानिसन्तुमानुषा १ विश्वेषुहित्वासवनेषुतुञ्जतेसमानमेकंवृषमण्यवःपृथक्स्वः
सनिष्यवःपृथक् । तंत्वानावंनपर्षणिंशूषस्यधुरिधीमहि । इन्द्रंनयज्ञैश्चितयन्त
आयवःस्तोमेभिरिन्द्रमायवः २ वित्वाततस्रेमिथुनाअवस्यवोव्रजस्यसाताग-
व्यस्यनिःसृजःसक्षन्तइन्द्रनिःसृजः । यद्गव्यन्ताद्वाजनास्व १ र्यन्तासमूहसि ।

Shri Mahavir Jain Aradhana Kendra www.kobatirth.org Acharya Shri Kailassagarsuri Gyanmandir

आविष्करिक्रद्वृषणंसचाभुवंवज्रमिन्द्रसचाभुवम् ३ विदुष्टेअस्यवीर्यस्यपूरवः
पुरोयदिंन्द्रशारंदीरवातिरःसासहानोअवातिरः । शासस्तमिंन्द्रमत्र्यमयंज्युंशव-
॥ १० ॥ सस्पते । महीममुष्णाःपृथिवीमिमाअपोमंन्दसानइमाअपः ४ आदित्तेअस्य
वीर्यस्यचर्किरन्मदेषुवृषन्नुशिजोयदाविंथसखीयतोयदाविंथ । चकर्थकारमेभ्यः
पृतंनासुप्रवंन्तवे । तेअन्यामंन्यांनद्यंसनिष्णतश्रवस्यन्तःसनिष्णत ५ उतोनो
अस्याउषसोजुषेतह्यं १ र्कस्यंबोधिहविषोहवीमभिःस्वर्षाताहवीमभिः । यदिन्द्र
हन्तंवेमृधोवृषावज्रिञ्चिकेतसि । आमेअस्यवेधसोनवीयसोमन्मंश्रुधिनवीयसः ६
त्वंतमिंन्द्रवावृधानोअस्मयुरमित्रयन्तंतुविजातमर्त्यंवज्रेणशूरमर्त्यम् । जहियो
नोअघायतिंशृणुष्वसुश्रवंस्तमः । रिष्टंनयामन्नपभूतुदुर्मतिर्विश्वापभूतुदुर्मतिः
७ ॥ २० ॥ ॥ १० ॥

For Private and Personal Use Only

Shri Mahavir Jain Aradhana Kendra www.kobatirth.org Acharya Shri Kailassagarsuri Gyanmandir

त्वया वयं षड्रुच्छेपोऽसाष्टिः ।

१३२ त्वयावयंमघवन्पूर्व्येधनइन्द्रत्वोताःसासह्यामपृतन्यतोवनुयामवनु-
ष्यतः । नेदिष्ठेअस्मिन्नहन्यधिवोचानुसुन्वते । अस्मिन्यज्ञेविचयेमाभरेकृतं
वाजयन्तोभरेकृतम् १ स्वर्जेषेभरआप्रस्यवक्मन्युषर्बुधःस्वस्मिन्नञ्जसिक्राणस्य
स्वस्मिन्नञ्जसि । अहन्निन्द्रोयथाविदेशीर्ष्णाशीर्ष्णोपवाच्यः । अस्मत्रातेसध्र्य-
क्सन्तुरातयोभद्राभद्रस्यरातयः २ तत्तुप्रयःप्रत्नथातेशुशुक्वनंयस्मिन्यज्ञेवार-
मकृण्वतक्षयमृतस्यवारसिक्षयम् । वितद्वोचेरधद्वितान्तःपश्यन्तिरश्मिभिः ।
सघाविदेअन्विन्द्रोगवेषणोबन्धुक्षिद्भ्योगवेषणः ३ नूइत्थातेपूर्वथाचप्रवाच्यंयद-
ङ्गिरोभ्योऽवृणोरपव्रजमिन्द्रशिक्षन्नपव्रजम् । ऐभ्यःसमान्यादिशास्मभ्यंजेषि
योत्सिच । सुन्वद्भ्योरन्धयाकंचिदव्रतंहृणायन्तंचिदव्रतम् ४ संयज्जनान्क्रतुभिः

ऋ. सं. शूरेइंक्षयद्वनेहितेतरुषन्तश्रवस्यवःप्रयंक्षन्तश्रवस्यवंः । तस्माआयुःप्रजावदि- अ.२अ.१
द्बाधेअर्चन्त्योजंसा । इन्द्रंओक्यंदिधिषन्तधीतयोदेवाँअच्छानधीतयंः ५ युवंत-
॥ ११ ॥ मिन्द्रापर्वतापुरोयुधायोनंःपृतन्यादपतन्तमिद्धतंवज्रेणतन्तमिद्धतम् । दूरेचत्तायं-
छन्त्सद्गहनंयदिनंक्षत् । अस्माकंशत्रून्परिशूरविश्वतोदर्मादर्षीष्टविश्वतंः ६॥२१॥

उभे सप्त परुच्छेप इन्द्रः । आद्या त्रिष्टुप् । ततस्तिस्रोऽनुष्टुभः ।

पञ्चमी गायत्री । षष्ठी धृतिः । सप्तम्यत्यष्टिः ।

१३३ उभेपुनामिरोदसीऋतेनद्रुहोदहामिसंमहीरनिन्द्राः । अभिव्लग्यत्र
हताअमित्रावैलस्थानंपरितृळ्हाअशेरन् १ अभिव्लग्याचिदद्रिवःशीर्षायातुमतीं-
नाम् । छिन्धिवंटूरिणापदामहावंटूरिणापदा २ अवासांमघवज्जहिशर्धोयातुम- ॥ ११ ॥

तीनाम् । वैलुस्थानकेअर्मकेमहावैलस्थेअर्मके ३ यासीतिस्रःपञ्चाशतोऽभि-
वृङ्गैरपावंपः । तत्सुतैमनायतितुकत्सुतैमनायति ४ पिशङ्गंभृष्टिमम्भृणंपिशा-
चिमिन्द्रसंमृण । सर्वंरक्षोनिबर्हय ५ अवर्महइंन्द्रदाद्दहिश्रुधीनःशुशोचहिद्यौः
क्षानभीषाँअद्रिवोघृणान्नभीषाँअद्रिवः । शुष्मिन्तमोहिशुष्मिभिर्वधैरुग्रेभिरी-
यसे । अपूरुषघ्नोअप्रतीतशूरसत्वंभिस्त्रिसप्तैःशूरसत्वंभिः ६ वनोतिहिसुन्वन्क्ष-
यंपरीणसःसुन्वानोहिष्मायजत्यवद्विषोदेवानामवद्विषः । सुन्वानइत्सिषासति
सहस्रावाज्यवृतः । सुन्वानायेन्द्रोददात्याभुवंरयिंददात्याभुवम् ७ ॥ २२ ॥
इति शाकलर्क्संहितायां प्रथमे मण्डले एकोनविंशोऽनुवाकः ॥ १९ ॥

आ त्वा षट् परुच्छेपो वायुरत्यष्टिः । अन्त्याऽष्टिः ।

१३४ आत्वाजुवोरारहाणाअभिप्रयोवायोवहन्त्विहपूर्वपीतयेसोमस्यपूर्वपी-

For Private and Personal Use Only

Shri Mahavir Jain Aradhana Kendra www.kobatirth.org Acharya Shri Kailassagarsuri Gyanmandir

तये । ऊर्ध्वातिअनुसूनृतामनोस्तिष्ठतुजानती । नियुत्वतारथेनायाहिदावनेवायो
मखस्यदावने १ मन्दन्तुत्वामन्दिनोवायविन्दवोऽस्मत्क्राणासःसुकृताअभिद्यव-
॥ १२ ॥ वोगोभिःक्राणाअभिद्यवः । यद्धक्राणाइरध्यैदक्षंसचन्तऊतयः । सध्रीचीनानियु-
तोदावनेधियउपब्रुवतईंधियः २ वायुर्युंक्तेरोहितावायुररुणावायूरथेअजिराधुरि
वोळ्हवेवहिष्ठाधुरिवोळ्हवे । प्रबोधयापुरन्धिंजारआससतीमिव । प्रचक्षयरोदसी-
सीवासयोषसःश्रवसेवासयोषसः ३ तुभ्यमुषासःशुचयःपरावतिभद्रावस्त्रात-
न्वतेदंसुरश्मिषुचित्रानव्येषुरश्मिषु । तुभ्यंधेनुःसबर्दुघाविश्वावसूनिदोहते ।
अजनयोमरुतोवक्षणाभ्योदिवआवक्षणाभ्यः ४ तुभ्यंशुक्रासःशुचयस्तुरण्यवो
मदेषूग्राइषणन्तभुर्वण्यपामिषन्तभुर्वणि । त्वांत्सारीदसमानोभगमीट्टेतक्ववीये ।
त्वंविश्वस्माद्भुवनात्पासिधर्मणासुर्यात्पासिधर्मणा ५ त्वंनोवायवेषामपूर्व्यःसो- ॥ १२ ॥

For Private and Personal Use Only

Shri Mahavir Jain Aradhana Kendra www.kobatirth.org Acharya Shri Kailassagarsuri Gyanmandir

मानांप्रथमःपीतिमर्हसिसुतानांपीतिमर्हसि । उतोविहुत्मतीनांविशांववर्जुषी-
णाम् । विश्वाइत्तेधेनवोदुहआशिरंघृतंदुहतआशिरम् ६ ॥ २३ ॥

स्तीर्णं नव परुच्छेपोऽत्यष्टिः । आद्यानां तिसृणां नवम्याश्च वायुः । शिष्टानामिन्द्रः । अन्ये अत्यष्टी ।

१३५ स्तीर्णंबर्हिरुपनोयाहिवीतयेसहस्रेणनियुतानियुत्वतेशतिनीभिर्नियु-
त्वते । तुभ्यंहिपूर्वपीतयेदेवादेवाययेमिरे । प्रतेसुतासोमधुमन्तोअस्थिरन्मदा-
यक्रत्वेअस्थिरन् १ तुभ्यायंसोमःपरिपूतोअद्रिभिःस्पार्हावसानःपरिकोशमर्ष-
तिशुक्रावसानोअर्षति । तवायंभागआयुषुसोमोदेवेषुहूयते । वहवायोनियुतो
याह्यस्मयुर्जुषाणोयाह्यस्मयुः २ आनोनियुद्भिःशतिनीभिरध्वरंसहस्रिणीभि-
रुपयाहिवीतयेवायोहव्यानिवीतये । तवायंभागऋत्वियःसरश्मिःसूर्येसचा ।
अध्वर्युभिर्भरमाणाअयंसततवायोशुक्राअयंसत ३ आवांरथोनियुत्वान्वक्षदव-

For Private and Personal Use Only

Shri Mahavir Jain Aradhana Kendra www.kobatirth.org Acharya Shri Kailassagarsuri Gyanmandir

सेऽभिप्रयांसिसुधितानिवीतयेवायोहव्यानिवीतये । पिबतंमध्वोअन्धसःपूर्व-
पेयंहिवांहितम् । वायवाचन्द्रेणराधसागतमिन्द्रश्चराधसागतम् ४ आवांधियो
ववृत्युरध्वरांउपेममिन्दुंमर्मृजन्तवाजिनमाशुमत्यंनवाजिनम् ।तेषांपिबतमस्म-
यूआनोगन्तमिहोत्या । इन्द्रवायूसुतानामद्रिभिर्युवंमदायवाजदायुवम् ५ ॥ २४॥
इमेवांसोमाअप्स्वासुताइहाध्वर्युभिर्भरमाणाअयंसतवायोशुक्राअयंसत । एते
वामभ्यसृक्षततिरःपवित्रमाशवः । युवायवोऽतिरोमाण्यव्ययासोमासोअत्य-
व्यया ६ अतिवायोससतोयाहिशश्वतोयत्रग्रावावदतितत्रगच्छतंगृहमिन्द्रश्चग-
च्छतम् । विसूनृतादहशेरीयतेघृतमापूर्णयानियुतायाथोअध्वरमिन्द्रश्चयाथोअ-
ध्वरम् ७ अत्राहतद्वहेथेमध्वआहुतिंयमश्वत्थमुपतिष्ठन्तजायवोऽस्मेतेसन्तुजा-
यवः । साकंगावःसुवतेपच्यतेयवोनतेवायउपदस्यन्तिधेनवोनापदस्यन्तिधे-

For Private and Personal Use Only

नवंः ८ इमेयेतेसुवायोबाह्वौजसोऽन्तर्नदीतेंपतयंन्त्युक्षणोमहिंव्राधन्तउक्षणः । धन्वंश्चिद्येअंनाशवोंजीराश्चिदगिरौकसः । सूयँस्येवरश्मयोदुर्नियन्तंवोहस्तंयोर्दुर्नियन्तंवः ९ ॥ २५ ॥

प्रसु सप्त परुच्छेपो मित्रावरुणावत्राष्टिः । अन्त्ये लिङ्गोक्तदेवते । अन्त्या त्रिष्टुप् ।

१३६ प्रसुज्येष्ठंनिचिराभ्यांबृहन्नमोहव्यंमतिंभरतामृळयद्भ्यांस्वादिष्ठंमृळयद्भ्यांम् । तासम्राजांघृतासुतीयज्ञेयंज्ञउपस्तुता । अथैनोःक्षत्रंनकुतश्चनाधृषेदेवत्वंनूचिदाधृषे १ अदर्शिगातुरुरवेवरीयसीपन्थाऋतस्यसमंयंस्तरश्मिभिश्चक्षुर्भगस्यरश्मिभिः । द्युक्षंमित्रस्यसादनमर्यम्णोवरुणस्यच । अथादधातेबृहदुक्थ्यं१वयंउपस्तुत्यंबृहद्वयः २ ज्योतिष्मतीमदितिंधारयत्क्षितिंस्वर्वतीमासं-

चेतेदिवेदिवे जागृवांसादिवेदिवे । ज्योतिष्मत्क्षत्रमाशातेआदित्यादानुनस्पती ।
मित्रस्तयोर्वरुणोयातयज्जनोऽर्यमायातयज्जनः ३ अयंमित्रायवरुणायशन्तमः
सोमोभूत्ववपानेष्वाभगोदेवोदेवेष्वाभगः । तंदेवासोजुषेरतविश्वेअद्यसजोषसः।
तथाराजानाकरथोयदीमहऋतावानायदीमहे ४ योमित्रायवरुणायाविधज्ज-
नोऽनर्वाणंतंपरिपातोअंहसोदाश्वांसंमर्तमंहसः । तमर्यमाभिरक्षत्यृजूयन्तमनु
व्रतम् । उक्थैर्यएनोःपरिभूषतिव्रतंस्तोमैराभूषतिव्रतम् ५ नमोदिवेबृहतेरो-
दसीभ्यांमित्रायवोचंवरुणायमीळ्हुषेसुमृळीकायमीळ्हुषे । इन्द्रमाग्निमुपस्तुहि
द्युक्षमर्यमणंभगम् । ज्योग्जीवन्तःप्रजयासचेमहिसोमस्योतीसचेमहि ६ ऊती
देवानांवयमिन्द्रवन्तोमंसीमहिस्वयशसोमरुद्भिः । अग्निर्मित्रोवरुणःशर्मयंसन्त-
दश्याममघवानोवयंच ७ ॥२६॥ इति शाक०संहि० द्वि०ष्ट० प्रथमोऽध्यायः ॥१॥

For Private and Personal Use Only

सुषुमतृचमतिशाकरंभमचतुष्कंपौष्णमस्तुश्रौषळेकादशवैश्वदेवीमैत्रावरुण्याश्विन्यस्तिस्रएेन्थाग्नेयीमारुत्यैन्द्राग्नीबार्हस्पत्यावैश्वदेव्यन्त्यात्रिष्टुप्पञ्चमीबृहतीवैश्वदेवमेतदेवमन्यासामपिसूक्तभयोगेवैश्वदेवत्वंसूक्तभेदभयोगेयछिङ्गंसादेवतावेदिषदेसप्तोनादीर्घतमाऔचथ्यआग्नेयंतुद्वित्रिष्टुबन्तंतुत्रिष्टुब्दशमीवाबाळिल्थासामिद्धआमियआनुष्टुभमन्सैन्द्रीमतव्यसीमष्टावाग्नेयंतुताम्निष्टुबन्तमेतिभससजागतंतंपृच्छतपञ्चान्त्यात्रिष्टुप्त्रिमूर्धानंकथामथीन्महःसवैराजंपुरुतृचमोष्णिहंमित्रंनवमैत्रावरुणंहिजागतंमैन्द्याद्यायुवंससयजामहेचतुष्कंविष्णोःषड्वैष्णवंहिभवोजागतंत्वैन्द्रश्चाद्यस्तृचोभवपञ्चावोधिषळाश्विनंत्वन्त्येत्रिष्टुभौ ॥ १० ॥

सुषुम तृचं परुच्छेपो मित्रावरुणावतिशकरी ।

१३७ ॐ सुषुमायातमद्रिभिर्गोश्रीतामत्सराइमेसोमासोमत्सराइमे । आरांजानादिविस्पृशास्मत्रागन्तमुपनः । इमेवांमित्रावरुणामवांशिरःसोमाः शुक्रा गवांशिरः १ इमआयातामिन्दवःसोमासोदध्याशिरःसुतासोदध्या-

Shri Mahavir Jain Aradhana Kendra www.kobatirth.org Acharya Shri Kailassagarsuri Gyanmandir

शिरः। उत वांमुषसोंबुधिसाकंसूर्यस्यरश्मिभिः । सुतोमित्रायवरुणायपीतये चारुरृतायपीतये २ तांवाधेनुंनवासरींमंशुंदुहन्त्यद्रिभिःसोमंदुहन्त्यद्रिभिः । अस्मत्रागन्तमुपनोऽर्वाञ्चासोमंपीतये । अयंवांमित्रावरुणानृभिःसुतःसोमआ पीतयेसुतः ३ ॥ १ ॥

अथ चतुष्कं परुच्छेपः पूषाऽस्त्यष्टिः ।

१३८ प्रप्रपूष्णस्तुविजातस्यशस्यतेमहित्वमस्यतवसोनतन्दतेस्तोत्रमस्यन तन्दते । अर्चामिसुम्नयन्नहमन्त्यूतिंमयोभुवम् । विश्वस्ययोमनआयुयुवेमखो देवआयुयुवेमखः १ प्रहित्वापूषन्नजिरंनयामनिस्तोमेभिःकृण्वऋणवोयथामृध उष्ट्रोनपीपरोमृधः । हुवेयत्त्वामयोभुवंदेवंसख्यायमर्त्यः । अस्माकमाङ्गूषान्द्यु- म्निनस्कृधिवाजेषुद्युम्निनस्कृधि २ यस्यतेपूषन्त्सख्येविपन्यवःक्रत्वाचित्सन्तोऽ-

For Private and Personal Use Only

Shri Mahavir Jain Aradhana Kendra www.kobatirth.org Acharya Shri Kailassagarsuri Gyanmandir

वंसाबुभुज्रिरइतिकृत्वाबुभुज्रिरे । तामनुत्वानवींयसींनियुतंरायईमहे । अहें-
ळमानउरुशंससरींभववाजेंवाजेसरींभव ३ अस्याऊषुणउपंसातयेंभुवोऽहेंळ-
मानोररिवाँअजाश्वश्रवस्यतामंजाश्व । ओषुत्वांववृतीमहिस्तोमेंभिर्दस्मसा-
धुभिः । नहित्वापूषन्नतिमन्यंआघृणेनतेंसरव्यमंपह्नुवे ४ ॥ २ ॥

अस्तु श्रौषळेकादश परुच्छेपः । आद्यान्त्ययोर्विश्वेदेवाः । द्वितीयाया मित्रावरुणौ ।
ततस्तिसृणामश्विनौ । षष्ठ्या इन्द्रः । सप्तम्या अग्निः । अष्टम्या मरुतः । नवम्या
इन्द्राग्नी । दशम्या बृहस्पतिः । पञ्चमी बृहती । अन्त्या त्रिष्टुप् । शिष्टा अत्यष्टयः ।

१३९ अस्तुश्रौषट्पुरोअग्निंधियादंधआनुत्यच्छर्धोदिव्यंवृणीमहइन्द्रवायूवृं-
णीमहे । यद्धंक्राणाविवस्वंतिनाभासंदायिनव्यंसी । अधप्रसूनउपंयन्तुधीतयों
देवाँअच्छानधीतयंः १ यद्धत्यन्मित्रावरुणावृतादध्यांददाथेअनृतंस्वेनमन्युना

Shri Mahavir Jain Aradhana Kendra www.kobatirth.org Acharya Shri Kailassagarsuri Gyanmandir

दक्षस्यस्वेनमन्युना । युवोरित्थाधिसद्मस्वपश्यामहिरण्ययम् । धीभिश्चनमनं-
सास्वेभिरक्षभिःसोमस्यस्वेभिरक्षभिः २ युवांस्तोमेभिर्देवयन्तोअश्विनाश्रावयन्त
इवश्लोकमायवोयुवांहव्याभ्या३ यवः । युवोर्विश्वाअधिश्रियःपृक्षश्चविश्ववेदसा ।
प्रुषायन्तेवांपवयोहिरण्ययेरथेदस्राहिरण्यये ३ अचेतिदस्राव्यु१नाकमृण्वथोयु-
ञ्जतेवांरथयुजोदिविष्टिष्वध्वस्मानोदिविष्टिषु । अधिवांस्थामवन्धुरेरथेदस्राहि
रण्यये । पथेवयन्तावनुशासतारजोऽञ्जसाशासतारजः ४ शचीभिर्नःशचीव-
सूदिवानक्तंदशस्यतम् । मावांरातिरुपदसत्कदाचनास्मद्रातिःकदाचन ५ ॥३॥
वृषन्निन्द्रवृषपाणासइन्दवइमेसुताअद्रिषुतासउद्भिदस्तुभ्यंसुतासउद्भिदः । तेत्वा
मन्दन्तुदावनेमहेचित्रायराधसे । गीर्भिर्गिर्वाहःस्तवमानआगहिसुमृळीकोनआ
गहि ६ ओषूणोअग्नेशृणुहित्वमीळितोदेवेभ्योब्रवसियज्ञियेभ्योराजभ्योयज्ञि-

For Private and Personal Use Only

Shri Mahavir Jain Aradhana Kendra www.kobatirth.org Acharya Shri Kailassagarsuri Gyanmandir

येभ्यः । यद्धत्यामङ्गिरोभ्योधेनुंदेवाअदत्तन । वितांदुहेअर्यमाकर्तरीसचाँएषतां
वेदमेसचा ७ मोषुवोअस्मदभितानिपौंस्यासनाभूवन्द्युम्नानिमोतजारिषुरस्म-
त्पुरोतजारिषुः । यद्वश्चित्रंयुगेयुगेनव्यंघोषादमर्त्यम् । अस्मासुतन्मरुतोयच्चदु-
ष्टरंदिधृतायच्चदुष्टरम् ८ दध्यङ्हमेजनुषंपूर्वोअङ्गिराःप्रियमेधःकण्वोअत्रिर्मनु-
र्विदुस्तेमेपूर्वेमनुर्विदुः । तेषांदेवेष्वायतिरस्माकंतेषुनाभयः । तेषांपदेनमह्या
नमेगिरेन्द्राग्नीआनमेगिरा ९ होतायक्षद्वनिनोवन्तवार्यंबृहस्पतिर्यजतिवेनउक्ष-
भिःपुरुवारेभिरुक्षभिः । जगृभ्मादूरआदिशंश्लोकमद्रेरधत्मना । अधारयदर-
रिन्दानिसुक्रतुःपुरूसद्मानिसुक्रतुः १० येदेवासोदिव्येकादशस्थपृथिव्यामध्ये-
कादशस्थ । अप्सुक्षितोमहिनैकादशस्थतेदेवासोयज्ञमिमंजुषध्वम् ११ ॥ ६ ॥

इति शाकलर्क्संहितायां प्रथमे मण्डले विंशोऽनुवाकः ॥ २० ॥

For Private and Personal Use Only

Shri Mahavir Jain Aradhana Kendra www.kobatirth.org Acharya Shri Kailassagarsuri Gyanmandir

वेदिषदे त्रयोदश दीर्घतमाअग्निर्जगती । दशमी त्रिष्टुब्जगती वा । अन्त्ये त्रिष्टुभौ ।

१४० वेदिषदेप्रियधामायसुद्युतेधासिमिवप्रभरायोनिमग्नये । वस्त्रेणेववा-
॥ १७ ॥ सयामन्मनाशुचिंज्योतीरथंशुक्रवर्णंतमोहनम् १ अभिद्विजन्मात्रिवृदन्नमृज्य-
तेसंवत्सरवावृधेजग्धमीपुनः । अन्यस्यासाजिह्वयाजेन्योवृषान्यऽन्येनवनिनो
मृष्टवारणः २ कृष्णप्रुतौवेविजेअस्यसक्षिताउभातरेतेअभिमातराशिशुम् ।
प्राचाजिह्वंध्वसयन्तंतृषुच्युतमासाच्यंकुपयंवर्धनंपितुः ३ मुमुक्ष्वोमनवेमा-
नवस्यतेरघुद्रुवःकृष्णसीतासऊजुवः । असमनाअजिरासोरघुष्यदोवातजूता
उपयुज्यन्तआशवः ४ आदस्यतेध्वसयन्तोवृथेरतेकृष्णमभ्वंमहिवर्पःकरिक्रतः ।
यत्सींमहीमवनिंप्राभिमर्मृशदभिश्वसन्स्तनयन्नेतिनानदत् ५ ॥ ५ ॥ भूषन्न-
योऽधिबभ्रूषुनम्नतेवृषेवपत्नीरभ्येतिरोरुवत् । ओजायमानस्तन्वश्चशुम्भतेभीमो ॥ १७ ॥

For Private and Personal Use Only

Shri Mahavir Jain Aradhana Kendra www.kobatirth.org Acharya Shri Kailassagarsuri Gyanmandir

नशृङ्गादविधावदुर्गृभिः ६ ससंस्तिरोविष्टिरःसंगृभायतिजानन्नेवजानतीर्नित्य
आशये । पुनर्वर्धन्तेअपियन्तिदेव्यमन्यद्वर्पःपित्रोःकृण्वतेसचा ७ तमग्रुवःके-
शिनीःसंहिरेभिरऊर्ध्वास्तस्थुर्मम्रुषीःप्रायवेपुनः । तासांजरांप्रमुञ्चन्नेतिनानद-
दसुंपरंजनयञ्जीवमस्तृतम् ८ अधीवासंपरिमातूरिहन्नहतुविग्रेभिःसत्वभिर्याति
विज्रयः । वयोदधत्पद्वतेरेरिहत्सदानुश्येनीसचतेवर्तनीरह ९ अस्माकमग्नेमघ-
वत्सुदीदिह्यधश्वसीवान्वृषभोदमूनाः । अवास्याशिशुमतीरदीदेर्वर्मेवयुत्सुपरि-
जर्भुराणः १० ॥ ६ ॥ इदमग्नेसुधितंदुर्धितादधिप्रियादुचिन्मन्मनःप्रेयोअस्तुते ।
यत्तेशुक्रंतन्वो३रोचतेशुचितेनास्मभ्यंवनसेरत्नमात्वम् ११ रथायनावमुतनो-
गृहायनित्यारित्रांपद्वतींरास्यग्ने । अस्माकंवीराँउतनोमघोनोजनाँश्चयापारया-
च्छर्मयाच १२ अभीनोअग्नउक्थमिज्जुगुर्याद्यावाक्षामासिन्धवश्चस्वगूर्ताः । ग-
व्यंयव्यंयन्तोदीर्घाहेषंवरमरुण्योवरन्त ॥ १३ ॥ ७ ॥

For Private and Personal Use Only

Shri Mahavir Jain Aradhana Kendra www.kobatirth.org Acharya Shri Kailassagarsuri Gyanmandir

बळित्था त्रयोदश दीर्घतमा अग्निर्जगती । अन्त्ये त्रिष्टुभौ ।

॥ १८ ॥ १४१ बळित्थातद्वपुंषेधायिदर्शतंदेवस्यभर्गःसहंसोयतोजनिं । यदीमुपह्वरं-
तेसाधंतेमतिर्ऋतस्यधेनाअनयन्तसस्रुतः १ पृक्षोवपुंःपितुमान्नित्यआशंयेद्वि-
तीयमासप्तशिंवासुमातृषुं । तृतीयंमस्यवृषभस्यंदोहसेदशंप्रमतिंजनयन्तयोषं-
णः २ निर्यदींबुध्नान्मंहिषस्यवर्पसईशानासःशवंसाक्रन्तसूरयंः । यदीमनुंप्रदि-
वोमध्वंआधवेगुहासन्तंमातरिश्वांमथायतिं ३ प्रयत्पितुःपंरमान्नीयतेपर्यापृक्षुधों-
वीरुधोदंसुंरोहति । उभायदंस्यजनुषंयदिन्वंतआदियविंष्ठोअभवद्घृणाशुचिंः ४
आदिन्मातृराविंशद्यास्वाशुचिरहिंस्यमानउर्वियाविवांवृधे । अनुयत्पूर्वाअरुं-
हत्सनाजुवोनिनव्यंसीष्ववंरासुधावते ५॥ ८ ॥ आदिद्धोतारंवृणतेदिविंष्टिषुभगं- ॥ १८ ॥

मिवपपृचानासऋञ्जते । देवान्यत्क्रत्वामज्मनापुरुष्टुतोमर्तंशंसंविश्वधावेतिधा-
यसे ६ वियदस्थाद्यजतोवातचोदितोह्वारोनवक्वाजरणाअनाकृतः । तस्यपत्मं-
न्दक्षुषःकृष्णजंहसःशुचिजन्मनोरजआव्यध्वनः ७ रथोनयातःशिक्वभिःकृतो
द्यामङ्गेभिररुषेभिरीयते । आदस्यतेकृष्णासोदक्षिसूरयःशूरस्येवत्वेषथादीषते
वयः ८ त्वयाह्यग्नेवरुणोधृतव्रतोमित्रःशाशद्रेअर्यमासुदानवः । यत्सीमनुक्र-
तुनाविश्वथाविभुररान्ननेमिःपरिभूरजायथाः ९ त्वमग्नेशशमानायसुन्वतेरत्नंय-
विष्ठदेवतातिमिन्वसि । तंत्वानुनव्यंसहसोयुवन्वयंभगंनकारेमहिरत्नधीमहि १०
अस्मेरयिंनस्वर्थंदमूनसंभगंदक्षंनपपृचासिधर्णसिम् । रश्मीरिवयोयमतिज-
न्मनीउभेदेवानांशंसमृतआचसुक्रतुः ११ उतनःसुद्योत्माजीराश्वोहोतामन्द्रः
शृणवच्चन्द्ररथः । सनोनेषन्नेषतमैरमूरोऽग्निर्वामंसुवितंवस्योअच्छ १२ अस्ता-

Shri Mahavir Jain Aradhana Kendra www.kobatirth.org Acharya Shri Kailassagarsuri Gyanmandir

ष्याग्निःशिमीवद्भिर्कैःसाम्राज्यायप्रतरंदधानः । अमीचयेमघवानोवयंचमिहं
नसूरोअतिनिष्टंतन्युः ॥ १३ ॥ ९ ॥

समिद्धस्त्रयोदश दीर्घतमा अग्निरनुष्टुप् ।

१४२ समिद्धोअग्नआवहदेवाँअद्ययतस्रुचे । तन्तुंतनुष्वपूर्व्यंसुतसोमायदा-
शुषे १ घृतवन्तमुपमासिमधुमन्तंतनूनपात् । यज्ञंविप्रस्यमावतःशशमानस्य
दाशुषः २ शुचिःपावकोअद्भुतोमध्वायज्ञंमिमिक्षति । नराशंसस्त्रिरादिवोदे-
वोदेवेषुयज्ञियः ३ ईळितोअग्नआवहेन्द्रंचित्रमिहप्रियम् । इयंहित्वामतिर्ममा-
च्छासुजिह्ववच्यते ४ स्तृणानासोयतस्रुचोबर्हिर्यज्ञेस्वध्वरे । वृञ्जेदेवव्यचस्त-
ममिन्द्रायशर्मसप्रथः ५ विश्रयन्तामृतावृधःप्रयैदेवेभ्योमहीः । पावकासःपु-
रुस्पृहोद्वारोदेवीरसश्चतः ६॥१०॥ आभन्दमानेउपाकेनक्तोषासासुपेशसा।यह्वी ॥ १९ ॥

For Private and Personal Use Only

ऋतस्यंमातरासीदंतांबर्हिरासुमत् ७ मन्द्रजिह्वाजुगुर्वणीहोतारादैव्याकवी ।
यज्ञंनोयक्षतामिमंसिध्रमद्यदिविस्पृशंम् ८ शुचिर्देवेष्वर्पिताहोत्रामरुत्सुभारंती ।
इळासरंस्वतीमहीबर्हिःसीदन्तुयज्ञियाः ९ तन्नस्तुरीपमद्भुतंपुरुवारंपुरुत्मना ।
त्वष्टापोषायविष्यंतुरायेनाभानोअस्मयुः १० अवसृजन्नुपत्मनादेवान्यंक्षिवन-
स्पते । अग्निर्हव्यासुंषूदतिदेवोदेवेषुमेधिरः ११ पूषण्वतेमरुत्वंतेविश्वदेवायवा-
यवें । स्वाहागायत्रवेंपसेहव्यमिन्द्रायकर्तन १२ स्वाहांकृतान्यागह्युपंहव्यानिं
वीतयें । इन्द्रागंहिश्रुधीहवंत्वांहवन्तेअध्वरे ॥ १३ ॥ ११ ॥

प्रतव्यसीमष्टौ दीर्घतमा अग्निर्जगती । अन्त्या त्रिष्टुप् ।

१४३ प्रतव्यंसींनव्यंसींधीतिमग्नयेवाचोमतिंसहंसःसूनवेंभरे । अपांन-

Shri Mahavir Jain Aradhana Kendra www.kobatirth.org Acharya Shri Kailassagarsuri Gyanmandir

 पाथोवसुंभिःसहग्रियोहोतांपृथिव्यांन्यसीददृत्वियंः १ सजायंमानःपरमेव्यों-
मन्याविरग्निरंभवन्मातरिश्वंने । अस्यक्रत्वांसमिधानस्यंमज्मनाप्रद्यावांशो-
 चिःपृथिवीअंरोचयत् २ अस्यत्वेषाअजरांअस्यभानवंःसुसंदृशःसुप्रतीकस्य
सुद्युतंः । भात्वंक्षसोअत्यक्तुर्नसिन्धंवोऽग्नेरेजन्तेअसंसन्तोअजरांः ३ यमेरिरेभृगं-
वोविश्ववेदसंनाभापृथिव्याभुवंनस्यमज्मनां । अग्निंतंगीर्भिर्हिनुहिस्वआदमेय
एकोवस्वोवरुंणोनराजंति ४ नयोवरांयमरुतांमिवस्वनःसेनेवसृष्टादिव्यायथा-
शनिंः । अग्निर्जम्भैस्तिगितैरंत्तिभवंतियोधोनशत्रून्त्सवनान्यृञ्जते ५ कुविन्नो
अग्निरुचथंस्यवीरसद्वसुंष्कुविद्वसुंभिःकामंमावरंत् । चोदःकुवित्तुंतुज्यात्सातये
धियःशुचिंप्रतीकंतमयाधियागृंणे ६ घृतप्रंतीकंवऋतस्यंधूर्षदंमग्निंमित्रंनसंमि-
धानऋञ्जते । इन्धांनोअक्रोविदथेषुदीद्यंच्छुक्रवंर्णामुदुनोयंसतेधियंम् ७ अप्रं-

For Private and Personal Use Only

युच्छन्नप्रयुच्छद्भिरग्नेशिवेभिर्नःपायुभिःपाहिशग्मैः । अदंब्धेभिरदृंपितेभिरिष्टेऽनिमिषद्भिःपरिपाहिनोजाः ८ ॥ १२ ॥

एति मसप्त दीर्घतमा अग्निर्जगती ।

१४४ एतिप्रहोताव्रतमस्यमाययोर्ध्वांदधानःशुचिपेशसंधियम् । अभिस्रुचःक्रमतेदक्षिणावृतोयाअस्यधामंप्रथमंहनिंसंते १ अभीमृतस्यंदोहनांअनूषतयोनौदेवस्यसदंनेपरीवृताः । अपामुपस्थेविभृतोयदावंसदधंस्वधाअंधयद्याभिरीयंते २ युयूषतःसवयसातदिद्वपुःसमानमर्थंवितरित्रतामिथः । आदींभगोनहव्यःसमस्मदावोढुर्नरश्मीन्त्समयंस्तसारथिः ३ यमींद्वासवयसासपर्यतःसमानेयोनामिथुनासमोकसा । दिवानक्तंपलितोयुवाजनिपुरूचरन्नजरोमानुषायुगा ४ तमींहिन्वन्तधीतयोदशव्रिशोदेवंमर्तासऊतयेहवामहे । धनोरधिं प्रवतआ

Shri Mahavir Jain Aradhana Kendra www.kobatirth.org Acharya Shri Kailassagarsuri Gyanmandir

सऋंण्वत्यभिव्रजेद्भिर्वयुनानवाधित ५ त्वंह्यग्नेदिव्यस्यराजसित्वंपार्थिवस्य-
पशुपाइवत्मनां । एनीतएतेबृहतीअभिश्रियाहिरण्ययीवक्वंरीबर्हिराशाते ६
अग्नेजुषस्वप्रतिहर्यतद्वचोमन्द्रस्वधावऋतजातसुक्रतो । योविश्वतःप्रत्यङ्ङसि-
दर्शतोरण्वःसंदृष्टौपितुमाँइवक्षयः ॥ ७ ॥ १३ ॥

तं पृच्छत पञ्च दीर्घतमा अग्निर्जगती । अन्त्या त्रिष्टुप् ।

१४५ तंपृच्छतासजगामासवेदसचिकित्वाँईयतेसान्वीयते । तस्मिन्त्सन्ति
प्रशिषस्तस्मिन्निष्टयःसवाजस्यशवसःशुष्मिणस्पतिः १ तमित्पृच्छन्तिन सि-
मोविपृच्छतिस्वेनैवधीरोमनसायदग्रभीत् । नमृष्यतेप्रथमंनापरंवचोऽस्यक्र-
त्वासचतेअप्रदृपितः २ तमिद्गच्छन्तिजुह्व १ स्तमर्वतीर्विश्वान्येकःशृणवद्व-
चांसिमे । पुरुप्रैषस्ततुरिर्यज्ञसाधनोऽच्छिद्रोतिःशिशुरादत्तसंरभः ३ उप-

For Private and Personal Use Only

स्थायँचरतियत्समारंतसद्योजातस्तत्सारयुज्येभिः । अभिश्वान्तंमृशतेनान्द्यैमुदे
यदींगच्छन्त्युशतीरंपिष्ठितम् ४ सईंमृगोअप्योवनर्गुरुपंत्वच्युंपमस्यांनिधांयि ।
व्यंब्रवीद्वयुनामर्त्येभ्योऽग्निर्विद्वाँऋतचिद्धिसत्यः ॥ ५ ॥ १४ ॥

त्रिमूर्धानं पञ्च दीर्घतमा अग्निस्त्रिष्टुप् ।

१४६ त्रिमूर्धानंसप्तरंश्मिगृणीषेऽनूंनमग्निंपित्रोरुपस्थें । निषत्तमंस्यचरंतो
ध्रुवस्यविश्वादिवोरोंचनापंप्रिवांसम् १ उक्षामहाँअभिवंवक्षएनेअजरंस्तस्था-
वितऊंतिर्ऋष्वः । उर्व्याःपदोनिदंधातिसानौंरिहन्त्यूधोंअरुषासोंअस्य २
समानंवत्समभिसंचरंन्तीविष्वंग्धेनूविचरतःसुमेके । अनपवृज्याँअध्वनोमिमा-
नेविश्वान्केताँअधिमहोदधाने ३ धीरासःपदंकवयोंनयन्तिनानांहृदारक्षमाणा
अजुर्यम् । सिषांसन्तःपर्यंपश्यन्तसिन्धुमाविरेभ्योअभवत्सूर्योंनॄन् ४ दिदृक्षेण्यः

Shri Mahavir Jain Aradhana Kendra www.kobatirth.org Acharya Shri Kailassagarsuri Gyanmandir

परिकाष्ठासुजेन्यंईळेन्यौमहोअभौयजीवसे । पुरुश्चायदर्भवृत्सूरहैभ्योगर्भेभ्यो मघवाविश्वदर्शत: ॥ ५ ॥ १५ ॥

कथा ते पञ्च दीर्घतमा अग्निस्त्रिष्टुप् ।

१४७ कुथातेअग्नेशुचयन्तआयोर्ददाशुर्वाजेभिराशुषाणाः । उभेयत्तोकेतनयेदधानाऋतस्यसामन्रणयन्तदेवाः १ बोधामेअस्यवचसोयविष्ठमंहिष्ठस्यप्रभृतस्यस्वधावः । पीयतित्वोअनुत्वोगृणातिवन्दारुस्तेतन्वंवन्देअग्ने २ येपायवो मामतेयंतेअग्नेपश्यन्तोअन्धंदुरितादरक्षन् । ररक्षतान्त्सुकृतोविश्ववेदादिप्सन्त इद्रिपवोनाहदेभुः ३ योनोअग्नेअररिवाँअघायुररातीवामर्चयतिद्वयेन । मन्त्रो गुरुःपुनरस्तुसोअस्माअनुमृक्षीष्टतन्वंदुरुक्तैः ४ उतवायःसहस्यप्रविद्वान्मर्तोमर्तंमर्चयतिद्वयेन । अतःपाहिस्तवमानस्तुवन्तमग्नेमाकिर्नोदुरितायधायीः ५॥१६॥

For Private and Personal Use Only

मथीत्पञ्च दीर्घतमा अग्निस्त्रिष्टुप् ।

१४८ मथीद्यदींविष्टोमातरिश्वाहोतारंविश्वाप्सुंविश्वदेव्यम् । नियंदधुर्मनु-
ष्यासुविक्षुस्व १ र्णंचित्रंवपुषेविभावम् १ ददानमित्रदंदभन्तमन्माग्निर्वरूथंम-
मतस्यचाकन् । जुषन्तविश्वान्यस्यकर्मोपस्तुतिंभरमाणस्यकारोः २ नित्येचि
न्नुयंसदनेजगृभ्रेप्रशस्तिभिर्दधिरेयज्ञियासः । प्रसूनयन्तगृभयन्तइष्टावश्वासोन
रथ्योरारहाणाः ३ पुरूणिदस्मोनिरिणातिजम्भैराद्रोचतेवनआविभावा । आ-
दस्यवातोअनुवातिशोचिरस्तुर्नशर्यामसनामनुद्यून् ४ नयंरिपवोनरिषण्यवो-
गर्भेसन्तंरेषणारेषयन्ति । अन्धाअपश्यानदभन्नभिख्यानित्यासईंप्रेतारोअर-
क्षन् ॥ ५ ॥ १७ ॥

महः स पञ्च दीर्घतमा अग्निर्विराट् ।

१४९ महःसरायएषंतेपतिर्दन्निनइनस्यवसुनःपदआ । उपध्रजन्तमद्रयोवि-
॥ २३ ॥ धन्नित् १ सयोवृषानुरांनरोदंस्योःश्रवोभिरस्तिजीवपीतसर्गः । प्रयःसं-
स्राणःशिश्रीतयोनौ २ आयःपुरंनार्मिणीमदीदेदत्यःकविर्नभन्यो३ नार्वा ।
सूरोनरुरुक्काञ्छतात्मा ३ अभिद्विजन्मात्रीरोचनानिविश्वारजांसिशुशुचानो
अस्थात् । होतायजिष्ठोअपांसधस्थे ४ अयंसहोतायोद्विजन्माविश्वादधेवार्या-
णिश्रवस्या । मर्तोयोअस्मैसुतुकोददाश ॥ ५ ॥ १८ ॥

पुरु त्र्यचं दीर्घतमा अग्निरुष्णिक् ।

१५० पुरुत्वादाश्वान्वोचेऽरिरंग्नेतवस्विदा । तोदस्येवशरणआमहस्य १
व्यनिनस्यधनिनःप्रहोषेचिदररुषः । कदाचनप्रजिगतोअदेवयोः २ सचन्द्रोविं-
प्रमर्त्योमहोव्राधन्तमोदिवि । प्रप्रेत्तेअग्नेवनुषःस्याम ॥ ३ ॥ १९ ॥ ॥ २३ ॥

Shri Mahavir Jain Aradhana Kendra www.kobatirth.org Acharya Shri Kailassagarsuri Gyanmandir

मित्रं नव दीर्घतमा मित्रावरुणौ जगती । आद्याया मित्रः ।

१५१ मित्रंनयंशिम्यागोषुगव्यवःस्वाध्योविदथेअप्सुजीजनन् । अरेजे-
तांरोदसीपाजंसागिराप्रतिंप्रियंयजतंजनुषामवः १ यद्धत्यद्वांपुरुमीळ्हस्यसोमि-
नःप्रमित्रासोनदधिरेस्वाभुवः । अधक्रतुंविदतंगातुमर्चतउतश्रुतंवृषणापस्त्या-
वतः २ आवांभूषन्क्षितयोजन्मरोदस्योःप्रवाच्यंवृषणादक्षसेमहे । यदींमृताय
भरंथोयदर्वतेप्रहोत्रंयाशिम्यांवीथोअध्वरम् ३ प्रसाक्षितिरसुरयामहिंप्रियऋ-
तांवानावृतमाघोषथोबृहत् । युवंदिवोबृहतोदक्षमाभुवंगांनधुर्युपयुञ्जाथेअपः ४
महीअत्रंमहिनावारंमृण्वथोऽरेणवस्तुजआसद्मंन्धेनवः । स्वरन्तिताउपरतांति
सूर्यमानिम्रुचउषसंस्तक्ववीरिव ५ ॥ २० ॥ आवामृतायकेशिनीरनूषतमित्र
यत्रवरुणगातुमर्चथः । अवत्मनासृजतंपिन्वतंधियोयुवंविप्रस्यमन्मनामिरज्य-

For Private and Personal Use Only

थः ६ योवांयज्ञैःशशमानोहदाशतिकविर्होतायजतिमन्मसाधनः । उपाहतं
गच्छथोवीथोअध्वरमच्छागिरःसुमतिंगन्तमस्मयू ७ युवांयज्ञैःप्रथमागोभिरञ्ज
तऋतावानामनसोनप्रयुक्तिषु । भरन्तिवांमन्मनासंयतागिरोऽदृप्यतामनसारेव-
दाशाथे ८ रेवद्वयोदधाथेरेवदाशाथेनरामायाभिरितऊतिमाहिनम् । नवांद्या-
वोऽहभिर्नोतसिन्धवोनदेवत्वंपणयोनानशुर्मघम् १ ॥ २१ ॥

युवं सप्त दीर्घतमा मित्रावरुणौ त्रिष्टुप् ।

१५२ युवंवस्त्राणिपीवसावसाथेयुवोरच्छिद्रामन्तवोहसर्गाः । अवातिरतम-
नृतानिविश्वऋतेनमित्रावरुणासचेथे १ एतच्चनत्वोविचिकेतदेषांसत्योमन्त्रःक-
विशस्तऋघावान् । त्रिरश्रिंहन्तिचतुरश्रिरुग्रोदेवनिदोहप्रथमाअजूर्यन् २ अ-
पादेतिप्रथमापद्वतीनांकस्तद्वांमित्रावरुणाचिकेत । गर्भोभारंभरत्याचिदस्यऋतं ॥ २४ ॥

Shri Mahavir Jain Aradhana Kendra www.kobatirth.org Acharya Shri Kailassagarsuri Gyanmandir

पिपुर्त्यर्नृतंनितारीत् ३ प्रयन्तमित्परिंजारंकनीनापश्यामस्तिनोपनिपद्यमा-
नम् । अनवपृग्णाविततावसानंप्रियंमित्रस्यवरुणस्यधाम ४ अनश्वोजातोअं-
नभीशुरर्वाकनिक्रदत्पतयदूर्ध्वसानुः । अचित्तंब्रह्मजुजुषुर्युवानःप्रमित्रेधामवरु-
णेगृणन्तः ५ आधेनवोमामतेयमवन्तीर्ब्रह्मप्रियंपीपयन्त्सस्मिन्नूधन् । पित्वोभिं
क्षेतवयुनानिविद्वानासाविवासन्नदितिमुरुष्येत् ६ आवांमित्रावरुणाहव्यजुष्टिं
नमसादेवाववसाववृत्याम् । अस्माकंब्रह्मपृतनासुसह्याअस्माकंवृष्टिर्दिव्यासु-
पारा ॥ ७ ॥ २२ ॥

यजामहे चतुष्कं दीर्घतमा मित्रावरुणौ त्रिष्टुप् ।

१५३ यजामहेवांमहःसजोषाहव्येभिर्मित्रावरुणानमोभिः । घृतैर्घृतस्नू
अधयद्वामस्मेअध्वर्यवोनधीतिभिर्भरन्ति १ प्रस्तुतिर्वांधामनप्रयुक्तिरयामिमि-

For Private and Personal Use Only

Shri Mahavir Jain Aradhana Kendra www.kobatirth.org Acharya Shri Kailassagarsuri Gyanmandir

त्रावरुणासुवृक्तिः । अनक्तियद्वांविदथेषुहोतासुम्नंवांसूरिर्वृषणावियक्षन् २ पी-
पायंधेनुरदितिर्ऋतायजनायमित्रावरुणाहविर्दे । हिनोतियद्वांविदथेसपर्यन्त्स
रातहव्योमानुषोनहोता ३ उतवांविक्षुमद्यास्वन्धोगावआपश्चपीपयन्तदेवीः ।
उतोनोअस्यपूर्व्यःपतिर्दन्वीतंपातंपयसउस्रियायाः ॥ ४ ॥ २३ ॥

विष्णोः षड् दीर्घतमा विष्णुस्त्रिष्टुप् ।

१५४ विष्णोर्नुकंवीर्याणिप्रवोचंयःपार्थिवानिविममेरजांसि । योअस्कभा-
यदुत्तरंसधस्थंविचक्रमाणस्त्रेधोरुगायः १ प्रतद्विष्णुःस्तवतेवीर्येणमृगोनभीमः
कुचरोगिरिष्ठाः । यस्योरुषुत्रिषुविक्रमणेष्वधिक्षियन्तिभुवनानिविश्वा २ प्रवि-
ष्णवेशूषमेतुमन्मगिरिक्षितउरुगायायवृष्णे । यइदंदीर्घंप्रयतंसधस्थमेकोविममे
त्रिभिरित्पदेभिः ३ यस्यत्रीपूर्णामधुनापदान्यक्षीयमाणास्वधयामदन्ति । यउ

For Private and Personal Use Only

त्रिधातुपृथिवीमुतद्यामेकोदाधारभुवनानिविश्वा ४ तदस्यप्रियमभिपाथोअश्यां
नरोयत्रदेवयवोमदन्ति। उरुक्रमस्यसहिबन्धुरित्थाविष्णोःपदेपरमेमध्वउत्सः ५
तावांवास्तून्युश्मसिगमध्यैयत्रगावोभूरिशृङ्गाअयासः । अत्राहतदुरुगायस्यवृ-
ष्णःपरमंपदमवभातिभूरि ॥ ६ ॥ २४ ॥

मवः षड् दीर्घतमा विष्णुर्जगती । आद्यानां तिसृणामिन्द्रश्च ।

१५५ प्रवःपान्तमन्धसोधियायतेमहेशूरायविष्णवेचार्चत । यासानुनिपर्व-
तानामदाभ्यामहस्तस्थतुरर्वतेवसाधुना १ त्वेषमित्थासमरणंशिमीवतोरिन्द्रा-
विष्णूसुतपावामुरुष्यति । यामर्त्यायप्रतिधीयमानमित्कृशानोरस्तुरसनामुरु-
ष्यथः २ ताईवर्धन्तिमह्यस्यपौंस्यंनिमातरानयतिरेतसेभुजे।दधातिपुत्रोऽवरं परं
पितुर्नामतृतीयमधिरोचनेदिवः ३ तत्तदिदस्यपौंस्यंगृणीमसीनस्यत्रातुरवृकस्य

Shri Mahavir Jain Aradhana Kendra www.kobatirth.org Acharya Shri Kailassagarsuri Gyanmandir

मीळ्हुषः । यःपार्थिवानित्रिभिरिद्विगामभिरुरुक्रमिष्टोरुगायायजीवसे ४
ह्वइदस्यक्रमणेस्वर्दृशोऽभिख्यायमर्त्योभुरण्यति । तृतीयमस्यनकिरादधर्षति
वयश्चनपतयन्तःपतत्रिणः ५ चतुर्भिःसाकंनवतिंचनामभिश्चक्रंनवृत्तंव्यतीरवी-
विपत् । बृहच्छरीरोविमिमानऋक्वभिर्युवाकुमारःप्रत्येत्याहवम् ॥ ६ ॥ २५ ॥

अत्र पञ्च दीर्घतमा विष्णुर्जगती ।

१५६ भवामित्रोनशेव्योघृतासुतिर्विभूतद्युम्नएवयाउसप्रथाः । अधातेवि-
ष्णोविदुषाचिदर्ध्यःस्तोमोयज्ञश्चराध्योहविष्मता १ यःपूर्व्यायवेधसेनवीयसेसु-
मज्जानयेविष्णवेददाशति । योजातमस्यमहतोमहिब्रवत्सेदुश्रवोभिर्युज्यंचि-
दभ्यसत् २ तमुस्तोतारःपूर्व्यंयथाविदऋतस्यगर्भंजनुषापिपर्तन । आस्यजा-
नन्तोनामचिद्विवक्तनमहस्तेविष्णोसुमतिंभजामहे ३ तमस्यराजावरुणस्तम- ॥ २६ ॥

श्विनाक्रतुंसचन्तमारुतस्यवेधसः । दाधारदक्षमुत्तममंहर्विदंव्रजंचविष्णुःसखि-
वाँअपोर्णुते ४ आयोविवायसचथायदैव्यइन्द्रायविष्णुःसुकृतेसुकृत्तरः । वेधा
अजिन्वत्रिषधस्थआर्यमृतस्यभागेयजमानमाभजत् ॥ ५ ॥ २६ ॥ इति शाक-
लर्क्संहितायां प्रथमे मण्डले एकविंशोऽनुवाकः ॥ २१ ॥

अबोधि षड् दीर्घतमा अश्विनौ जगती । अन्त्ये त्रिष्टुभौ ।

१५७ अबोध्यग्निर्ज्मउदेतिसूर्योव्युषाश्चन्द्रामह्यावोअर्चिषा । आयुक्षाता-
मश्विनायातवेरथंप्रासावीद्देवःसविताजगत्पृथक् १ यद्युञ्जाथेवृषणमश्विनारथं
घृतेननोमधुनाक्षत्रमुक्षतम् । अस्माकंब्रह्मपृतनासुजिन्वतंवयंधनाशूरसाताभजे-
महि २ अर्वाङ्त्रिचक्रोमधुवाहनोरथोजीराश्वोअश्विनोर्यातुसुष्टुतः । त्रिवन्धुरो
मघवाविश्वसौभगःशंनआवक्षद्द्विपदेचतुष्पदे ३ आनऊर्जंवहतमश्विनायुवंम-

 घुमत्यानःकशयामिमिक्षतम् । प्रायुस्तारिष्टंनीरपांसिमृक्षतंसेधतंद्वेषोभवतंस-
चाभुवा ४ युवंहगर्भंजगतीषुधत्थोयुवंविश्वेषुभुवनेष्वन्तः । युवमग्निंचवृषणावपश्च
॥ २७ ॥ वनस्पतीँरश्विनावैरयेथाम् ५ युवंहस्थोभिषजाभेषजेभिरथोहस्थोरथ्याराथ्ये-
भिः । अथोहक्षत्रमधिधत्थउग्रायोवांहविष्मान्मनसाददाश ॥ ६ ॥ २७ ॥

इति शाकलर्क्संहितायां द्वितीयाष्टके द्वितीयोऽध्यायः ॥ २ ॥

षळुभन्सानुष्टुप्पद्यावापश्चद्यावापृथिवीपन्तुजागतंतुतेहिकिमुश्रेष्ठःषळूनाभंत्रिष्टुबन्तंमानो ध्यधि-
काश्वस्तुतिस्तुतृतीयाषष्ठ्यौजगत्यौयद्क्रन्दः सप्तोनाश्यद्विपञ्चादशाश्वस्तवंत्वे तत्सं यशोत्थापनमश्रम-
तिवाक्यान्यत्रप्रायेणज्ञानमोक्षाक्षरप्रशंसाचपञ्चपादं साकंजानांयद्वायन्नेयं सशिक्षेसप्तार्धगर्भागौरीरि-
तिजगत्यएतदन्तंतुवैश्वदेवंतस्याःसमुद्राइतिवाचःसमुद्राआपोक्षरंसामस्तारपङ्क्तिःशकमयमितिशकधूम-
उक्षाणंपृश्निमितिसोमस्त्रयःकेशिनइत्यग्निः सूर्योवायुश्चकेशिनश्चत्वारिवाग्वाचइन्द्रं मित्रंसौर्यौद्वादशेति-
सवंत्सरसंस्थंकालचक्रवर्णनंयस्तेसरस्वत्यैयज्ञेनसाध्येभ्यःपरानुष्टुप्सौरीपर्जन्याग्निदेवतावान्त्यासरस्वते ॥ २७ ॥

Shri Mahavir Jain Aradhana Kendra www.kobatirth.org Acharya Shri Kailassagarsuri Gyanmandir

सूर्यायत्राकयापश्वोनासंवादस्तृतीयाद्यमुजोमरुतांवाक्यमन्त्यस्तुचोगस्त्वस्यच शिष्टाइन्द्रस्यैकादशीच मरुत्वांस्त्विन्द्रोदेवता ।

वसू षड् दीर्घतमा अश्विनौ त्रिष्टुप् । अन्त्याऽनुष्टुप् ।

१५८ ॐ वसूंरुद्रापुरुमन्तूंवृधन्तादशस्यतंनोवृषणावभिष्टौ । दस्त्राह्यद्रेक्ण-औचथ्योवांप्रयत्स्रस्राथेअक्कवाभिरूती १ कोवांदाशत्सुमतयेचिदस्यैवसूयद्धेथे-नमंसापदेगोः । जिगृतमस्मेरेवतीःपुरंधीःकामप्रेणैवमनंसाचरन्ता २ युक्तोहयद्वां तौग्र्यायपेरुर्विमध्येअर्णसोधायिपज्रः । उपवामवःशरणंगमेयंशूरोनाज्मंपतय-द्भिरेवैः ३ उपस्तुतिरौचथ्यमुरुष्येन्मामामिमेपतत्रिणीविदुग्धाम् । मामामेधोद-शतयश्चितोधाकूप्रयद्वांबद्धस्त्मनिखादतिक्षाम् ४ नमागरन्नद्योमातृतमादासा-यदींसुसंमुब्धमवाधुः । शिरोयदस्यत्रैतनोवितक्षत्स्वयंदासउरोअंसावपिग्ध ५दी-

For Private and Personal Use Only

र्घतमामामतेयोजुजुर्वान्दशमेयुगे। अपामर्थंयतीनांब्रह्माभवतिसारथिः॥६॥१॥

प्र द्यावापञ्च दीर्घतमा द्यावापृथिव्यौ जगती ।

॥ १८ ॥ १५९ प्रद्यावायज्ञैःपृथिवीऋतावृधामहीस्तुषेविदथेषुप्रचेतसा । देवेभिर्येदे-
वपुत्रेसुदंससेत्थाधियावार्याणिप्रभूषतः १ उतमन्येपितुरद्रुहोमनोमातुर्महिस्व-
तवस्तद्धवीमभिः । सुरेतसापितराभूमचक्रतुरुरुप्रजायाअमृतंवरीमभिः २ ते
सूनवःस्वपसःसुदंससोमहीजज्ञुर्मातरापूर्वचित्तये । स्थातुश्चसत्यंजगतश्चधर्म-
णिपुत्रस्यपाथःपदमद्वयाविनः ३ तेमायिनोममिरेसुप्रचेतसोजामीसयोनीमि-
थुनासमोकसा । नव्यंनव्यंतन्तुमातन्वतेदिविसमुद्रेअन्तःकवयःसुदीतयः ४ तद्रा-
धोअद्यसवितुर्वरेण्यंवयंदेवस्यप्रसवेमनामहे । अस्मभ्यंद्यावापृथिवीसुचेतुना
रयिंधत्तंवसुमन्तंशतग्विनम् ॥ ५ ॥ २ ॥ ॥ २८ ॥

ते हि पञ्च दीर्घतमा द्यावापृथिव्यौ जगती ।

१६० तेहिद्यावापृथिवीविश्वशंम्भुवऋतावरीरजसोधारयत्कवी । सुजन्मनीधिषणेअन्तरीयतेदेवोदेवीधर्मणासूर्यःशुचिः १ उरुव्यचसामहिनीअसश्चतापितामाताचभुवनानिरक्षतः । सुधृष्टमेवपुष्ये ३ नरोदसीपितायत्सीमभिरूपैरवासयत् २ सवह्निःपुत्रःपित्रोःपवित्रवान्पुनातिधीरोभुवनानिमायया । धेनुंचपृश्निंवृषभंसुरेतसंविश्वाहाशुक्रंपयोअस्यदुक्षत ३ अयंदेवानामपसामपस्तमोयोजजानरोदसीविश्वशम्भुवा । वियोममेरजसीसुक्रतूययाजरेभिःस्कम्भनेभिःसमानृचे ४ तेनोगृणानेमहिनीमहिश्रवःक्षत्रंद्यावापृथिवीधासथोबृहत् । येनाभिकृष्टीस्ततनामविश्वहापनाय्यमोजोअस्मेसमिन्वतम् ॥ ५ ॥ ३ ॥

किमु श्रेष्ठश्चतुर्दश दीर्घतमा ऋभवो जगती । अन्त्या त्रिष्टुप् ।

१६१ किमुश्रेष्ठःकिंयविष्ठोनआजंगन्किमीयतेदूत्यं १ कद्यदूचिम । नर्नि-
न्दिमचमसंयोमहाकुलोऽग्नेभ्रातर्द्रुणइद्भूतिमूदिम १ एकंचमसंचतुरःकृणोतन
तद्वोदेवाअब्रुवन्तद्वआगमम् ।सौधन्वनायद्येवाकरिष्यथसाकंदेवैर्यज्ञियासोभवि-
ष्यथ २ अग्निंदूतंप्रतियदब्रवीतनाश्वःकर्त्वोरथउतेहकर्त्वः । धेनुःकर्त्वायुवशा
कर्त्वाद्वातानिभ्रातरनुवःकृत्व्येमसि ३ चकृवांसऋभवस्तदपृच्छतक्वेदभूद्यःस्य
दूतोनआजंगन् । यदावाख्यच्चमसाञ्चतुरःकृतानादित्त्वष्टाग्नास्वन्तर्न्यानजे ४
हनामैनाँइतित्वष्टायदब्रवीच्चमसंयेदेवपानमनिन्दिषुः । अन्यानामानिकृण्वते
सुतेसचाँअन्यैरेनान्कन्या ३ नामभिःस्परत् ५ ॥ ४ ॥ इन्द्रोहरीयुयुजेअश्विना
रथंबृहस्पतिर्विश्वरूपामुपाजत । ऋभुर्विभ्वावाजोदेवाँअगच्छतस्वपसोयज्ञियं

Shri Mahavir Jain Aradhana Kendra www.kobatirth.org Acharya Shri Kailassagarsuri Gyanmandir

भागमैतन ६ निश्चर्मणोगामरिणीतधीतिभिर्याजरन्तायुवशाताकृणोतन। सौध-
न्वनाअश्वादश्वमतक्षतयुक्त्वारथमुपदेवाँअयातन ७ इदमुदकंपिबतेत्यब्रवीतनेदं-
वाघापिबतामुञ्जनेजनम् । सौधन्वनायदितन्नेवहर्यथतृतीयेघासवनेमादयाध्वै ८
आपोभूयिष्ठाइत्येकोअब्रवीदग्निर्भूयिष्ठइत्यन्योअब्रवीत् । वधर्यन्तींबहुभ्यःप्रैको
अब्रवीदृतावदन्तश्चमसाँअपिंशत ९ श्रोणामेकउदकंगामवाजतिमांसमेकःपिं-
शतिसूनयाभृतम् । आनिम्रुचःशकृदेकोअपाभरत्किंस्वित्पुत्रेभ्यःपितराउपा-
वतुः १० ॥ ५ ॥ उद्वत्स्वस्माअकृणोतनातृणंनिवत्स्वपःस्वपस्ययानरः । अगो-
ह्यस्ययदसस्तनागृहेतदद्येदमृभवोनानुगच्छथ ११ संमील्ययद्भुवनापर्यसर्पतक्क-
स्वित्तात्यापितराव आसतुः । आशपतयःकरस्नंवआददेयःप्राब्रवीत्प्रोतस्माअब्र-
वीतन १२ सुषुप्वांसऋभवस्तदपृच्छतागोह्यकइदंनोअबूबुधत् । श्वानंबस्तोबोध-

For Private and Personal Use Only

यितारमब्रवीत्संवत्सरइदमद्याव्यख्यत १३ दिवायान्तिमरुतोभूम्याग्निरयंवातो-
अन्तरिक्षेणयाति।अद्भिर्यातिवरुणःसमुद्रैर्युष्माँइच्छन्तःशवसोनपातः ॥१४॥६॥

मा नो द्वाविंशतिर्दीर्घतमा अश्वस्त्रिष्टुप्। तृतीयाषष्ठ्यौ जगत्यौ।

१६२ मानोमित्रोवरुणोअर्यमायुरिन्द्रऋभुक्षामरुतःपरिख्यन्। यद्वाजिनो
देवजातस्यसप्तेःप्रवक्ष्यामोविदथेवीर्याणि १ यन्निर्णिजारेक्णसाप्रावृतस्यरातिं
गृभीतांमुखतोनयन्ति। सुप्राङजोमेम्यद्विश्वरूपइन्द्रापूष्णोःप्रियमप्येतिपाथः २
एषच्छागःपुरोअश्वेनवाजिनापूष्णोभागोनीयतेविश्वदेव्यः। अभिप्रियंयत्पुरोळा-
शमर्वतात्वष्टेदेनंसौश्रवसायजिन्वति ३ यद्धविष्यमृतुशोदेवयानंत्रिर्मानुषाः
पर्यश्वंनयन्ति। अत्रापूष्णःप्रथमोभागएतियज्ञंदेवेभ्यःप्रतिवेदयन्नजः ४ होता-
ध्वर्युरावयाअग्निमिन्धोग्रावग्राभउतशंस्तासुविप्रः। तेनयज्ञेनस्वरंकृतेनस्विष्टेन

Shri Mahavir Jain Aradhana Kendra www.kobatirth.org Acharya Shri Kailassagarsuri Gyanmandir

वक्षणाआपृणध्वम् ॥ ५ ॥ ७ ॥ यूपव्रस्काउतयेयूपवाहाश्चषालंयेअश्वयूपायत-
क्षति । येचार्वतेपचनंसंभरन्त्युतोतेषामभिगूर्तिर्नइन्वतु ६ उपप्रागात्सुमन्मे
ऽधायिमन्मदेवानामाशाउपवीतपृष्ठः।अन्वैनंविप्राऋषयोमदन्तिदेवानांपुष्टेचकृ-
मासुबन्धुम् ७ यद्वाजिनोदामसंदानमर्वतोयाशीर्षण्यारशनारज्जुरस्य।यद्वाघास्य
प्रभृतमास्ये ३ तृणंसर्वातातेअपिदेवेष्वस्तु ८ यदश्वस्यक्रविषोमक्षिकाशयद्वा
स्वरौस्वधितौरिप्तमस्ति । यद्धस्तयोःशमितुर्यन्नखेषुसर्वातातेअपिदेवेष्वस्तु ९
यदूवध्यमुदरस्यापवातियआमस्यक्रविषोगन्धोअस्ति । सुकृतातच्छमितारःकृ-
ण्वंतूतमेधंशृतपाकंपचन्तु १० ॥ ८ ॥ यत्तेगात्रादग्निनापच्यमानादभिशूलं
निहतस्यावधावति । मातद्भूम्यामाश्रिषन्मातृणेषुदेवेभ्यस्तदुशद्भ्योरातमस्तु ११
येवाजिनंपरिपश्यन्तिपक्वंयईमाहुःसुरभिर्निर्हरेति । येचार्वतोमांसभिक्षामुपासत

For Private and Personal Use Only

उतोतेषामभिगूर्तिर्नइन्वतु १२ यन्नीक्षणंमांस्पचन्याउखायायापात्राणियूष्ण
आसेचनानि । ऊष्मण्यापिधानाचरूणामङ्काःसूनाःपरिभूषन्त्यश्वम् १३ निक्र-
मणंनिषदनंविवर्तनंयच्चपड्बीशमर्वतः । यच्चपपौयच्चघासिंजघाससर्वातातेअपि
देवेष्वस्तु १४ मात्वाग्निर्ध्वनयीद्धूमगन्धिर्मोखाभ्राजन्त्यभिविक्तजघ्रिः । इष्टंवी-
तमभिगूर्तंवषट्कृतंतंदेवासःप्रतिगृभ्णन्त्यश्वम् १५ ॥ १ ॥ यदश्वायवासउप-
स्तृणन्त्यधीवासंयाहिरण्यान्यस्मै।संदानमर्वन्तंपड्बीशंप्रियादेवेष्वायामयन्ति १६
यत्तेसादेमहसाशूकृतस्यपार्ष्ण्यावाकशयावातुतोद । स्रुचेवताहविषोअध्वरेषु
सर्वातातेब्रह्मणासूदयामि १७ चतुस्त्रिंशद्वाजिनोदेवबन्धोर्वङ्क्रीरश्वस्यस्वधितिः
समेति । अच्छिद्रागात्रावयुनाकृणोतपरुष्परुरनुघुष्याविशस्त १८ एकस्त्वष्टु-
रश्वस्याविशस्ताद्वायन्तारभवतस्तथऋतुः । यातेगात्राणामृतुथाकृणोमिताता

For Private and Personal Use Only

पिण्डानांप्रजुहोम्यग्नौ १९ मा त्वातपत्प्रियआत्मापियन्तंमास्वधितिस्तन्वं १
आतिष्ठिपत्ते। मातेगृध्नुरविशस्तातिहायच्छिद्रागात्राण्यसिनामिथूकः २० न वा
उएतन्म्रियसेनरिष्यसिदेवाँइदेषिपथिभिःसुगेभिः । हरीतेयुञ्जापृषतीअभूतामु-
पास्थाद्वाजीधुरिरासभस्य २१ सुगव्यंनोवाजीस्वश्व्यंपुंसःपुत्राँउतविश्वापुषं
रयिम्। अनागास्त्वंनोअदितिःकृणोतुक्षत्रंनोअश्वोवनतांहविष्मान् २२॥ १०॥

यदक्रन्दस्त्रयोदश दीर्घतमा अश्वस्त्रिष्टुप् ।

१६३ यदक्रन्दःप्रथमंजायमानउद्यन्त्समुद्रादुतवापुरीषात् । श्येनस्यपक्षा
हरिणस्यबाहूउपस्तुत्यंमहिजातंतेअर्वन् १ यमेनदत्तंत्रितएनमायुनगिन्द्रएणंप्र-
थमोअध्यतिष्ठत् । गन्धर्वोअस्यरशनामगृभ्णात्सूरादश्वंवसवोनिरतष्ट २ असि
यमोअस्यादित्योअर्वन्नसित्रितोगुह्येनव्रतेन । असिसोमेनसमयाविपृक्तआहुस्ते

त्रीणिदिविबन्धनानि ३ त्रीणितआहुर्दिविबन्धनानित्रीण्यप्सुत्रीण्यन्तःसमुद्रे ।
उतेवमेवरुणश्छंत्स्यर्वन्यत्रातआहुःपरमंजनित्रम् ४ इमातेवाजिन्नवमार्जे-
नानीमाशफानांसनितुर्निधाना । अत्रातेभद्रारशनाअपश्यमृतस्ययाअभिर-
क्षन्तिगोपाः ५ ॥ ११ ॥ आत्मानंतेमनसारादजानामवोदिवापतयन्तंपतङ्गम् ।
शिरोअपश्यंपथिभिःसुगेभिररेणुभिर्जेहमानंपतत्रि ६ अत्रातेरूपमुत्तममपश्यं
जिगीषमाणमिषआपदेगोः । यदातेमर्तोअनुभोगमानळादिद्ग्रसिष्ठओषधीर-
जीगः ७ अनुत्वारथोअनुमर्योअर्वन्ननुगावोऽनुभगःकनीनाम् । अनुव्रातासस्तव
सख्यमीयुरनुदेवाममिरेवीर्यंते ८ हिरण्यशृङ्गोऽयोअस्यपादामनोजवाअवरइन्द्र
आसीत् । देवाइदस्यहविरद्यमायन्योअर्वन्तंप्रथमोअध्यतिष्ठत् ९ ईर्मान्तासःसि-
लिकमध्यमासःसंशूरणासोदिव्यासोअत्याः । हंसाइवश्रेणिशोयतन्तेयदाक्षिषु-

दिव्यमज्ममश्वाः १० ॥ १२ ॥ तवशरीरंपतयिष्ण्वर्वन्तवचित्तंवातइव ध्रजीमान् । तवशृङ्गाणिविष्ठितापुरुत्रारण्येषुजर्भुराणाचरन्ति ११ उपप्रागाच्छसंनंवाज्यर्वादेवद्रीचामनसादीध्यानः । अजःपुरोनीयतेनाभिरस्यानुपश्चात्कवयो यन्तिरेभाः १२ उपप्रागात्परमंयत्सधस्थमर्वाँअच्छापितरंमातरंच । अद्या देवाञ्जुष्टतमोहिगम्याअथाशास्तेदाशुषेवार्याणि १३ ॥ १३ ॥

अस्य द्विपञ्चाशद्दीर्घतमा विश्वेदेवाः । द्विचत्वारिंशत्तम्याः पूर्वार्धस्य वाक् । उत्तरार्धस्याऽऽपः । त्रिचत्वारिंशत्तम्याः पूर्वार्धस्य शकधूमः । उत्तरार्धस्य सोमः । चतुश्चत्वारिंशत्तम्या अग्निःसूर्यो वायुश्च । पञ्चचत्वारिंशत्तम्या वायुः । ततो द्वयोः सूर्यः । अष्टाचत्वारिंचत्तम्याः कालः । ऊनपञ्चाशत्तम्याः सरस्वती । पञ्चाशत्तम्याः साध्याः । एकपञ्चाशत्तम्याः सूर्यः पर्जन्याग्नी वा । द्विपञ्चाशत्तम्याः सरस्वान् सूर्योवा । द्वादशीपञ्चदशीत्रयोविंशतितम्येकोनत्रिंशत्तमीषट्त्रिंशत्तम्यकचत्वारिंशत्तम्यो जगत्यः । द्विचत्वारिंशत्तमी प्रस्तारपङ्क्तिः । एकपञ्चाशत्तम्यनुष्टुप् । शिष्टास्त्रिष्टुभः ।

Shri Mahavir Jain Aradhana Kendra www.kobatirth.org Acharya Shri Kailassagarsuri Gyanmandir

 १६४ अस्यवामस्यपलितस्यहोतुस्तस्यभ्राताम॑ध्यमोअस्त्यश्नः । तृतीयो
भ्राताघृतपृष्ठोअस्यात्रापश्यंविश्पतिंसप्तपुत्रम् १ सप्तयुञ्जन्तिरथमेकचक्रमेकोअ-
 श्वोवहतिसप्तनामा । त्रिनाभिचक्रमजरमनर्वंयत्रेमाविश्वाभुवनाधितस्थुः २
इमंरथमधियेसप्ततस्थुःसप्तचक्रंसप्तवहन्त्यश्वाः । सप्तस्वसारोअभिसंनवंतेयत्र
गवांनिहितासप्तनाम ३ कोददर्शप्रथमंजायमानमस्थन्वन्तंयदनस्थाबिभर्ति ।
भूम्याअसुरसृगात्माक्वस्वित्कोविद्वांसमुपगात्प्रष्टुमेतत् ४ पाकःपृच्छामिमन-
साविजानन्देवानामेनानिहितापदानि । वत्सेबष्कयेऽधिसप्ततन्तून्वितत्निरेकवय
ओतवाउ ५ ॥ १४ ॥ अचिकित्वाश्चिकितुषश्चिदत्रकवीन्पृच्छामिविद्मनेन
विद्वान् । वियस्तस्तम्भषळिमारजांस्यजस्यरूपेकिमपिस्विदेकम् ६ इहब्रवीतुय
ईमङ्गवेदास्यवामस्यनिहितंपदंवेः । शीर्ष्णःक्षीरंदुह्रतेगावोअस्यवव्रिंवसाना

For Private and Personal Use Only

उदकंपदापुः ७ मातापितरमृतआबभाजधीत्यग्रेमनसासंहिजग्मे । साबीभत्सु-
र्गर्भरसानिविद्धानमस्वन्तइदुपवाकमीयुः ८ युक्तामातासीद्धुरिदक्षिणायाअति-
ष्ठद्गर्भोवृजनीष्वन्तः । अमीमेद्वत्सोअनुगामपश्यद्विश्वरूप्यंत्रिषुयोजनेषु९ तिस्रो
मातॄस्त्रीन्पितॄन्बिभ्रदेकऊर्ध्वस्तस्थौनेमवग्लापयन्ति । मन्त्रयन्तेदिवोअमुष्यपृष्ठे
विश्वविदंवाचमविश्वमिन्वाम् १० ॥ १५ ॥ द्वादशारंनहितज्जरायववर्तिचक्रं
परिद्यामृतस्य । आपुत्राअग्नेमिथुनासोअत्रसप्तशतानिविंशतिश्चतस्थुः ११
पञ्चपादंपितरंद्वादशाकृतिंदिवआहुःपरेअर्धेपुरीषिणम् । अथेमेअन्यउपरेविचक्षणं
सप्तचक्रेषळरआहुरर्पितम् १२ पञ्चारेचक्रेपरिवर्तमानेतस्मिन्नातस्थुर्भुवनानि
विश्वा । तस्यनाक्षस्तप्यतेभूरिभारःसनादेवनशीर्यतेसनाभिः १३ सनेमिचक्र-
मजरंविवावृतउत्तानायांदशयुक्तावहन्ति । सूर्यस्यचक्षूरजसैत्यावृतंतस्मिन्नार्पि-

ताभुवनानिविश्वा १४ साकंजानांसप्तथमाहुरेकजंषळिद्यमाऋषयोदेवजाइति ।
तेषामिष्टानिविहितानिधामशःस्थात्रेरेजन्तेविकृतानिरूपशः १५ ॥ १६ ॥
 स्त्रियःसतीस्ताँउमेपुंसआहुःपश्यदक्षण्वान्नविचेतदन्धः । कविर्यःपुत्रःसईमाचि
केतयस्ताविजानात्सपितुष्पितासत् १६ अवःपरेणपरएनावरेणपदावत्संवि-
भ्रतीगौरुदस्थात् । साकद्रीचीकंस्विदर्धपरागात्कस्वित्सूतेनहियूथेअन्तः १७
अवःपरेणपितरंयोअस्यानुवेदपरएनावरेण । कवीयमानःकइहप्रवोचद्देवंमनः
कुतोअधिप्रजातम् १८ येअर्वाञ्चस्ताँउपराचआहुर्येपराञ्चस्ताँउअर्वाचआहुः ।
इन्द्रश्चयाचक्रथुःसोमतानिधुरानयुक्तारजसोवहन्ति १९ द्वासुपर्णासयुजासखा-
यासमानंवृक्षंपरिषस्वजाते । तयोरन्यःपिप्पलंस्वाद्वत्त्यनश्नन्नन्योअभिचाक-
शीति २० ॥ १७॥ यत्रासुपर्णाअमृतस्यभागमनिमेषंविदथाभिस्वरन्ति । इनो

For Private and Personal Use Only

विश्वस्यभुवनस्यगोपाःसमाधीरःपाकमत्राविवेश २१ यस्मिन्वृक्षेमध्वदःसु-
पर्णानिविशन्तेसुवतेचाधिविश्वे । तस्येदाहुःपिप्पलंस्वाद्वग्रेतन्नोन्नशद्यःपितरंन
वेद २२ यद्गायत्रेअधिगायत्रमाहितंत्रैष्टुभाद्वात्रैष्टुभंनिरतक्षत । यद्वाजगज्जग-
त्याहितंपदंयइत्तद्विदुस्तेअमृतत्वमानशुः २३ गायत्रेणप्रतिमिमीतेअर्कमर्केण
सामत्रैष्टुभेनवाकम् । वाकेनवाकंद्विपदाचतुष्पदाक्षरेणमिमतेसप्तवाणीः २४ ज-
गतासिन्धुंदिव्यस्तभायद्रथन्तरेसूर्यंपर्यपश्यत् । गायत्रस्यसमिधस्तिस्रआहुस्ततो
मह्नाप्ररिरिचेमहित्वा २५ ॥ १८ ॥ उपह्वयेसुदुघांधेनुमेतांसुहस्तोगोधुगुत
दोहदेनाम् । श्रेष्ठंसवंसवितासाविषन्नोऽभीद्धोघर्मस्तदुषुप्रवोचम् २६ हिङ्कृण्वती
वसुपत्नीवसूनांवत्समिच्छन्तीमनसाभ्यागात् । दुहामश्विभ्यांपयोअघ्न्येयंसाव-
र्धतांमहतेसौभगाय २७ गौरमीमेदनुवत्संमिषन्तंमूर्धानंहिङ्ङकृणोन्मातवाउ ।

सृकाणंघुर्ममभिवावशानामिमांतिमायुंपयंतेपयोभिः २८ अयंसशिंङ्क्तेयेनगौ-
र्भीवृतामिमांतिमायुंध्वसनावधिंश्रिता । साचित्तिभिर्निहिचकारमर्त्यंविद्युद्र-
वन्तीप्रतिंवव्रिमौहत २९ अनच्छयेतुरगातुजीवमेजंद्ध्रुवंमध्यआपस्त्यानाम् ।
जीवोमृतस्यंचरतिस्वधाभिरमर्त्योमर्त्यंनासयोनिः ३० ॥ १९ ॥ अपंश्यंगोपाम-
निंपद्यमानमाचपराचपथिभिश्चरंन्तम् । ससध्रीचीःसविषूचीर्वसानआवरीवर्ति
भुवनेष्वन्तः ३१ यईंचकारनसोअस्यवेदयईंददर्शहिरुगिन्नुतस्मात् । समातुर्यो-
नापरिंवीतोअन्तर्बहुप्रजानिर्ऋतिमाविवेश ३२ द्यौमेंपिताजंनितानाभिरत्रब-
न्धुर्मेमातापृथिवीमहीयम् । उत्तानयोश्चम्वो ३ योनिरन्तरत्रांपितादुहितुर्गर्भमा-
धात् ३३ पृच्छामित्वापरमंतंपृथिव्याःपृच्छामियत्रभुवनस्यनाभिः । पृच्छामि
त्वावृष्णोअश्वंस्यरेतःपृच्छामिवाचःपरमंव्योम ३४ इयंवेदिःपरोअन्तःपृथिव्या

For Private and Personal Use Only

अयंयज्ञोभुवनस्यनाभिः । अयंसोमोवृष्णोअश्वस्यरेतोब्रह्मायंवाचःपरमंव्योम
३५ ॥ २० ॥ सप्तार्धगर्भाभुवनस्यरेतोविष्णोस्तिष्ठन्तिप्रदिशाविधर्मणि । तेधी-
तिभिर्मनसातेविपश्चितःपरिभुवःपरिभवन्तिविश्वतः ३६ नविजानामियदिवेद-
मस्मिनिण्यःसंनद्धोमनसाचरामि । यदामागन्प्रथमजाऋतस्यादिद्वाचोअश्नु-
वेभागमस्याः ३७ अपाङ्प्राङेतिस्वधयागृभीतोऽमर्त्योमर्त्येनासयोनिः । ता-
शश्वन्ताविषूचीनावियन्तान्यं १ न्यंचिक्युर्ननिचिक्युरन्यम् ३८ ऋचोअक्षरेपर-
मेव्योमन्यस्मिन्देवाअधिविश्वेनिषेदुः।यस्तन्नवेदकिमृचाकरिष्यतियइत्तद्विदुस्त-
इमेसमासते ३९ सूयवसाद्भगवतीहिभूयाअथोवयंभगवन्तःस्याम । अद्धितृण-
मघ्न्येविश्वदानींपिबशुद्धमुदकमाचरन्ती ४० ॥ २१ ॥ गौरीर्मिमायसलिलानि
तक्षत्येकपदीद्विपदीसाचतुष्पदी । अष्टापदीनवपदीबभूवुषीसहस्राक्षरापरमेव्यो

For Private and Personal Use Only

मन् ४१ तस्याःसमुद्राअधिविक्षरन्तितेनजीवन्तिप्रदिशश्चतस्रः । ततःक्षरत्यक्षरं
तद्विश्वमुपजीवति ४२ शकमयंधूममारादपश्यंविषूवतापरएनावरेण । उक्षाणं
पृश्निमपचन्तवीरास्तानिधर्माणिप्रथमान्यासन् ४३ त्रयःकेशिनऋतुथाविचक्षते
संवत्सरेवपतएकएषाम् । विश्वमेकोअभिचष्टेशचीभिर्ध्राजिरेकस्यददृशेनरूपम्
४४ चत्वारिवाक्परिमितापदानितानिविदुर्ब्राह्मणायेमनीषिणः । गुहात्रीणिनि
हितानेङ्गयन्तितुरीयंवाचोमनुष्यावदन्ति ४५ इन्द्रंमित्रंवरुणमग्निमाहुरथोदिव्यः
ससुपर्णोगरुत्मान् । एकंसद्विप्राबहुधावदन्त्यग्निंयमंमातरिश्वानमाहुः ४६ ॥२२॥
कृष्णंनियानंहरयःसुपर्णाअपोवसानादिवमुत्पतन्ति। तआववृत्रन्त्सदनादृतस्या-
दिद्घृतेनपृथिवीव्युद्यते ४७ द्वादशप्रधयश्चक्रमेकंत्रीणिनभ्यानिकउतच्चिकेत ।
तस्मिन्त्साकंत्रिशतानशंकवोऽर्पिताःषष्टिर्नचलाचलासः ४८यस्तेस्तनःशशयो

Shri Mahavir Jain Aradhana Kendra www.kobatirth.org Acharya Shri Kailassagarsuri Gyanmandir

योमंसोभूर्येनविश्वापुष्यंसिवायौंणि । योरंत्नधावंसुविद्यःसुदत्रःसरंस्वातितामि-
हधातंवेकः ४९ यज्ञेनंयज्ञमंयजन्तदेवास्तानिधर्मांणिप्रथमान्यांसन् । तेहनाकं
महिमानंःसचन्तयत्रपूर्वेसाध्याःसन्तिदेवाः ५० समानमेतदुदकमुच्चैत्यवचा-
हंभिः । भूमिंपर्जन्याजिन्वंन्तिदिवंजिन्वन्त्यग्नयंः५१ दिव्यंसुंपर्णवांयसंबृहन्तंम-
पांगर्भदर्शतमोषंधीनाम् । अभीपतोवृष्टिभिंस्तर्पयंन्तंसरंस्वन्तमवंसेजोहवीमि
५२ ॥ २३ ॥ इति शाकलर्क्संहितायां प्रथमे मण्डले द्वाविंशोऽनुवाकः ॥ २२ ॥

कया पञ्चदशेन्द्रो मरुत्वानिन्द्रस्त्रिष्टुप् । तृतीयापञ्चमीसप्तमी-
नवमीनां मरुतः । अन्त्यानां तिसृणामगस्त्यः ।

१६५कयांशुभासवंयसःसनीळाःसमान्यामरुतःसंमिमिक्षुः । कयांमतीकु-
तएतांसएतेऽर्चन्तिशुष्मंवृषंणोवसूया १ कस्यब्रह्मांणिजुजुषुर्युवांनःकोअंध्वरेम-

For Private and Personal Use Only

Shri Mahavir Jain Aradhana Kendra www.kobatirth.org Acharya Shri Kailassagarsuri Gyanmandir

रुतआववर्त। श्येनाँइवध्रजतोअन्तरिक्षेकेनमहामनसारीरमाम २ कुतस्त्वमिन्द्र
माहिनःसन्नेकोयासिसत्पतेकिंतइत्था। संपृच्छसेसमराणःशुभानैर्वोचेस्तन्नोहरि-
वोयत्तेअस्मे ३ ब्रह्माणिमेमतयःशंसुतासःशुष्मइयर्तिप्रभृतोमेअद्रिः । आशा-
सतेप्रतिहर्यन्त्युक्थेमाहरीवहतस्तानोअच्छ ४अतोवयमन्तमेभिर्युजानाःस्वक्षत्रे
भिस्तन्वः१ः शुम्भमानाः । महोभिरेताँउपयुज्महेन्विन्द्रस्वधामनुहिनोबभूथ
५ ॥ २४ ॥ क्व १ स्यावोमरुतःस्वधासीद्यन्मामेकंसमधत्ताहिहत्ये । अहंह्यु १-
ग्रस्तविषस्तुविष्मान्विश्वस्यशत्रोरनमंवधस्नैः ६ भूरिचकर्थयुज्येभिरस्मेसमा-
नेभिर्वृषभपौंस्येभिः । भूरीणिहिकृणवामाशविष्ठेन्द्रक्रत्वामरुतोयद्वशाम ७
वधींवृत्रंमरुतइन्द्रियेणस्वेनभामेनतविषोबभूवान् । अहमेतामनवेविश्वश्चन्द्राः
सुगाअपश्चकरवज्रबाहुः ८ अनुत्तमातेमघवन्नकिर्नुनत्वावाँअस्तिदेवताविदानः।

नजायमानोनशतेनजातोयानिकरिष्याकृणुहिप्रवृद्ध १ एकस्यचिन्मेविभ्वं १-
स्त्वोजोयानुदधृष्वान्कृणवैमनीषा । अहंह्यु १ ग्रोमरुतोविदानोयानिच्यवमिन्द्र
इदीशएषाम् १० ॥२५॥ अमंन्दन्मामरुतःस्तोमोअत्रयन्मेनरःश्रुत्यंब्रह्मचक्र ।
इन्द्रायवृष्णेसुमखायमह्यंसख्येसखायस्तन्वेतनूभिः ११ एवेदेतेप्रतिमारोचमाना-
अनेद्यःश्रवएषोदधानाः । संचक्ष्यामरुतश्चन्द्रवर्णाअच्छान्तमेछदयाथाचनू-
नम् १२ कोन्वत्रमरुतोमामहेवःप्रयातनसखीरच्छासखायः।मन्मानिचित्राअपि-
वातयन्तएषांभूतनवेदामऋतानाम् १३ आयद्दुवस्याद्दुवसेनकारुरस्माञ्चक्रेमान्य-
स्यमेधा । ओषुवर्तमरुतोविप्रमच्छेमाब्रह्माणिजरितावोअर्चत् १४ एषवःस्तो-
मोमरुतइयंगीर्मान्दार्यस्यमान्यस्यकारोः । एषायासीष्टतन्वेवयांविद्यामेषंवृजनं
जीरदानुम् १५ ॥ २६ ॥ इति शाकलर्क्संहितायां द्वितीयाष्टके तृतीयोऽध्यायः॥३॥

Shri Mahavir Jain Aradhana Kendra www.kobatirth.org Acharya Shri Kailassagarsuri Gyanmandir

तन्वगस्त्येमारुतंहिद्वित्रिष्टुबन्तंमित्रावरुणयोर्दीक्षितयोरुर्वशीमप्सरसंदृष्ट्वावासतीवरेकुम्भेरेतोऽप-
तत्ततोऽगस्त्यवसिष्ठावजायेतांसहस्रमेकादशाद्यैन्द्री यज्ञायज्ञादश त्रिष्टुबन्तं महोष्टौद्वितीयाविराण्ननूनं
पश्चागस्त्येनेन्द्रेहविषिमरुतामुद्यतइन्द्रागस्त्ययोःसंवाद ऐन्द्रस्तत्राद्यातृतीयाचेन्द्रवाक्यंचतुर्थीचादौब्द-
हतीतिस्रोनुष्टुभः प्रतिवः षण्मारुतंतुचतस्रोन्त्यामरुत्वतीया श्चित्रस्तृचंगायत्रंगायत्समष्टोनात्वंराजादश-
मत्सिषळानुष्टुभंतुत्रिष्टुबन्तंत्वाद्यास्कन्धोग्रीवीवामत्सिनआचर्षणिप्राः पञ्चयद्धस्यापूर्वीःपट्जायापत्नो-
र्लोपामुद्रायाअगस्त्यस्यचद्वृचाभ्यांरत्यर्थं संवादंश्रुत्वोन्तवासी ब्रह्मचर्यन्तेवृहत्यादीअपश्यद्युवोर्दशा
श्विनंवैकद्रुनवाभूदिदमष्टौपश्यन्सेत्रिष्टुभौतंयुञ्जाथांपट् ॥

तन्नु पञ्चदशागस्त्यो मरुतो जगती । अन्त्ये त्रिष्टुभौ ।

१६६ ॐम् तन्नुवोचामरभसायजन्मनेपूर्वंमहित्वंवृषभस्यकेतवे।ऐधेवयामंन्म-
रुतस्तुविष्वणोयुधेवशक्रास्तविषाणिकर्तन १ नित्यंनसूनुंमधुबिभ्रंतउपक्रीळंन्ति
क्रीळाविदथेषुघृष्वंयः । नक्षन्तिरुद्राअवंसानमस्विनंनमर्धन्तिस्वतवसोहविष्कृ-

For Private and Personal Use Only

तंम् २ यस्माऊमासोअमृताअरासतरायस्पोषंचहविषांददाशुषे। उक्षन्त्यस्मैमरुतो
हिताइंवपुरूरजांसिपयंसामयोभुवंः ३ आयेरजांसितविंषीभिरव्यंतप्रवएवांसः
स्वयंतासोअध्रजन् । भयंन्तेविश्वाभुवनानिहर्म्याचित्रोवोयामःप्रयंतास्वृष्टिषु ४
यत्त्वेषयामानदयंन्तपर्वतान्दिवोवांपृष्ठंनर्याअचुंच्यवुः । विश्वोवोअज्मंन्भयते
वनस्पतींरथीयन्तींवप्रजिंहीतओषंधिः ५ ॥ १ ॥ यूयंनंउग्रामरुतःसुचेतुनारिष्ट-
ग्रामाःसुमतिंपिंपर्तन। यत्रावोदिद्युद्रदंतिक्रिविंर्दतीरिणातिंपश्वःसुधितेवबर्हणां ६
प्रस्कम्भदेष्णाअनवभ्रराधसोऽलातृणासोविदथेषुसुष्टुताः । अर्चन्त्यर्कंमदिर-
स्यंपीतयेविदुर्वीरस्यंप्रथमानिपौंस्यां ७ शतभुंजिभिस्तमभिह्रुतेरघात्पूर्भीरक्ष-
तामरुतोयमावंत । जनंयमुंग्रास्तवसोविरप्शिनःपाथनाशंसात्तनंयस्यपुष्टिषु ८
विश्वांनिभद्रामंरुतोरथेषुवोमिथस्पृध्येंवतविषाण्याहिंता । अंसेष्वावःप्रपंथेषु

Shri Mahavir Jain Aradhana Kendra www.kobatirth.org Acharya Shri Kailassagarsuri Gyanmandir

स्वादयोऽक्षोवश्चक्रासमयाविवावृते ९ भूरीणिभद्रानर्येषुबाहुषुवक्षःसुरुक्मारभ-
सासोअञ्जयः । अंसेष्वेताःपविषुक्षुराअधिवयोनपक्षान्व्यनुश्रियोधिरे १०॥ २ ॥
महान्तोमह्नाविभ्वो ३ विभूतयोदूरेदृशोयेदिव्याइवस्तृभिः । मन्द्राःसुजिह्वाःस्व-
रितारआसभिःसंमिश्लाइन्द्रेमरुतःपरिष्टुभः ११ तद्वःसुजातामरुतोमहित्वनंदी-
र्घंवोदात्रमदितेरिवव्रतम् । इन्द्रश्चनत्यजसाविह्रुणातितज्जनाययस्मैसुकृतेअरा-
ध्वम् १२ तद्वोजामित्वंमरुतःपरेयुगेपुरूयच्छंसममृतासआवत । अयाधियामनं-
वेश्रुष्टिमाव्यासाकंनरोदंसनैराचिकित्रिरे १३ येनदीर्घंमरुतःशूशवामयुष्माकेन
परीणसातुरासः । आयत्ततनन्वृजनेजनासएभिर्यज्ञेभिस्तदभीष्टिमश्याम् १४
एषवःस्तोमोमरुतइयंगीर्मान्दार्यस्यमान्यस्यकारोः । एषायासीष्टतन्वेवयांविद्या-
मेषंवृजनंजीरदानुम् १५ ॥ ३ ॥

For Private and Personal Use Only

Shri Mahavir Jain Aradhana Kendra www.kobatirth.org Acharya Shri Kailassagarsuri Gyanmandir

सहस्रमेकादशागस्त्यो मरुतस्त्रिष्टुप् । आद्याया इन्द्रः ।

१६७ सहस्रंतइन्द्रोतयोनःसहस्रमिषोहरिवोगूर्ततमाः । सहस्रंरायोमादयध्यै
सहस्रिणउपनोयन्तुवाजाः १ आनोऽवोभिर्मरुतोयान्त्वच्छाज्येष्ठेभिर्वाबृहद्दिवैः
सुमायाः । अधयदेषांनियुतःपरमाःसमुद्रस्यचिद्धनयन्तपारे २ मिम्यक्षयेषुसु-
धिताघृताचीहिरण्यनिर्णिगुपरानऋष्टिः । गुहाचरन्तीमनुषोनयोषासभावतीवि-
दथ्येवसंवाक् ३ पराशुभ्राअयासोयव्यासाधारण्येवमरुतोमिमिक्षुः । नरोदसी
अपनुदन्तघोराजुषन्तवृधंसख्यायदेवाः ४ जोषद्यदीमसुर्यासचध्यैविषितस्तुका
रोदसीनृमणाः । आसूर्येवविधतोरथंगात्त्वेषप्रतीकानभसोनेत्या ५॥४॥ आस्था-
पयन्तयुवतिंयुवानःशुभेनिमिश्लांविदथेषुपज्राम् । अर्कोयद्वोमरुतोहविष्मान्गा-
यद्गाथंसुतसोमोदुवस्यन् ६ प्रतंविवक्मिवक्म्योयएषांमरुतांमहिमासत्योअस्ति ।

For Private and Personal Use Only

Shri Mahavir Jain Aradhana Kendra www.kobatirth.org Acharya Shri Kailassagarsuri Gyanmandir

सचायदींवृषमणाअहंयुःस्थिराचिज्जनीर्वहतेसुभागाः ७ पान्तिमित्रावरुणाववद्-
याच्चयतईमर्यमोअप्रशस्तान् । उतच्यवन्तेअच्युताध्रुवाणिवावृधईंमरुतोदाति-
॥ ४० ॥ वारः ८ नहीनुवोमरुतोअन्त्यस्मेआरात्ताच्चिच्छवसोअन्तमापुः । तेधृष्णुनाशव-
साशूशुवांसोऽर्णोनद्वेषोधृषतापरिष्ठुः ९ वयमद्येन्द्रस्यप्रेष्ठावयंश्वोवोचेमहिस-
मर्योवयंपुरामहिचनोअनुद्यून्तन्नऋभुक्षानरामनुष्यात् १० एषवःस्तोमोमरुत
इयंगीर्मान्दार्यस्यमान्यस्यकारोः । एषायासीष्टतन्वेवयांविद्यामेषंवृजनंजीर-
दानुम् ११ ॥ ५ ॥

यज्ञायज्ञा दशागस्त्यो मरुतो जगती । अन्त्यास्तिस्रस्त्रिष्टुभः ।

१६८ यज्ञायज्ञावःसमनातुतुर्वणिर्धियंधियंवोदेवयाउदधिध्वे । आवोऽर्वाचः
सुवितायरोदस्योर्महेववृत्यामवसेसुवृक्तिभिः १ वव्रासोनयेस्वजाःस्वतवसइषं- ॥ ८० ॥

For Private and Personal Use Only

स्वंरभिजायंन्तधूतंयः । सहस्रियासोअपांनोर्मयंआसागावोवन्द्यांसोनोक्षणः २
सोमांसोनयेसुतास्तृप्तांशंवोहृत्सुपीतासोदुवसोनासंते । ऐषामंसेषुरम्भिणींव
रारभेहस्तेषुखादिश्चंकृतिश्चसंदधे ३ अवस्वयुक्तादिवआवृथायंयुरमंर्त्याःकशंया
चोदतत्मनां । अरेणवंस्तुविजाताअंचुच्यवुर्दृह्लानिंचिन्मरुतोभ्राजंदृष्टयः ४
कोवोऽन्तर्मरुतऋष्टिविद्युतोरेजंतित्मनाहन्वेवजिह्वयां । धन्वच्युतइषांनयामंनि
पुरुप्रैषांअहन्यो३नैतंशः ५ ॥ ६ ॥ कंस्विदस्यरजंसोमहस्परंकावंरंमरुतोयस्मिं-
न्नायय । यच्च्यावयंथविथुरेवसंहितंव्यद्रिंणापतथत्वेषमंर्णवम् ६ सातिर्नवोऽमं-
वतीस्वंर्वतीत्वेषाविपांकामरुतःपिपिंष्वती । भद्रावोरातिःपृंणतोनदक्षिंणापृथुज्र-
यीअसुर्येवजञ्जंती ७ प्रतिष्टोभन्तिसिन्धंवःपविभ्योयदभ्रियांवाचंमुदीरयंन्ति ।
अवंस्मयन्तविद्युतःपृथिव्यांयदीघृतंमरुतःप्रुष्णुवन्ति ८ असूंतपृश्निर्महतेरणांय

 त्वेषमयासांमरुतामनीकम्। ते संप्सरासोऽजनयन्ताभ्वमादित्स्वधामिषिरांपर्य
पश्यन् ९ एषवःस्तोमोमरुतइयंगीर्मान्दार्यस्यमान्यस्यकारोः । एषायासीष्टतन्वे
 वयांविद्यामेषंवृजनंजीरदानुम् १० ॥ ७ ॥

महोऽष्टावगस्त्य इन्द्रस्त्रिष्टुप् । द्वितीया चतुष्पदा विराट् ।

१६९ महश्चित्त्वमिन्द्रयतएतान्महश्चिदसित्यजसोवरूता । सनोवेधोमरुतां
चिकित्वान्त्सुम्नावनुष्वतवहिप्रेष्ठा १ अयुज्ञन्तइन्द्रविश्वकृष्टीर्विदानासोनिष्षिधोमर्त्यत्रा । मरुतांपृत्सुतिर्हासमानास्वर्मीळ्हस्यप्रधनस्यसातौ २ अम्यक्सातइन्द्र
ऋष्टिरस्मेसनेम्यभ्वंमरुतोजुनन्ति । अग्निश्चिद्धिष्मातसेशुशुक्वानापोनद्वीपंदधति
प्रयांसि ३ त्वंतूनइन्द्रतंरयिंदाओजिष्ठयादक्षिणयेवरातिम् । स्तुतश्चयास्तेचकनन्तवायोःस्तनंनमध्वःपीपयन्तवाजैः ४ त्वेरायइन्द्रतोशतमाःप्रणेतारःकस्यचिदृ-

Shri Mahavir Jain Aradhana Kendra www.kobatirth.org Acharya Shri Kailassagarsuri Gyanmandir

तायोः । तेषुणोमरुतोमृळयन्तुयेस्मापुरागातृयन्तीवदेवाः ५॥८॥ प्रतिप्रयाहीन्द्र मीह्लुषोनॄन्महःपार्थिवेसदनेयतस्व।अधयदेषांपृथुबुध्नासएतास्तीर्थेनार्यःपौंस्यानि तस्थुः ६ प्रतिघोराणामेतानामयासांमरुतांशृण्वआयतामुपब्दिः । येमर्त्यंपृतनायन्तमूमैरृणावानंनपतयन्तसर्गैः ७ त्वंमानेभ्यइन्द्रविश्वजन्यारदामरुद्भिःशुरुधोगोअग्राः । स्तवानेभिःस्तवसेदेवदेवैर्विद्यामेषंवृजनंजीरदानुम् ८ ॥ १ ॥

ननूनं पञ्चागस्त्य इन्द्रः । द्वितीयापञ्चम्योरगस्त्यः ।

आद्या बृहती । ततस्तिस्रोऽनुष्टुभः । अन्त्या त्रिष्टुप् ।

१७०नननमस्तिनोश्वःकस्तद्वेदयदद्भुतम्।अन्यस्यचित्तमभिसंचरेण्यमुताधीतंविनश्यति १ किंनइन्द्रजिघांससिभ्रातरोमरुतस्तव । तेभिःकल्पस्वसाधुयामानःसमरणेवधीः २ किंनोभ्रातरगस्त्यसखासन्नतिमन्यसे । विद्माहितेयथामनो-

For Private and Personal Use Only

Shri Mahavir Jain Aradhana Kendra www.kobatirth.org Acharya Shri Kailassagarsuri Gyanmandir

ऽस्मभ्यमिन्नदित्ससि ३ अरंकृण्वन्तुवेदिंसमग्निमिन्धतांपुरः।तत्रामृतस्यचेतनंयु-
ज्ञंतेतनवावहै ४ त्वमीशिषेवसुपतेवसूनांत्वंमित्राणांमित्रपतेधेष्ठः । इन्द्रत्वंमरु-
द्भिःसंवदस्वाधप्राशानऋतुथाहवींषि ५ ॥ १० ॥

भाति वः षण्णगस्त्यो मरुतस्त्रिष्टुप् । अन्यानां चतसृणां मरुत्वानिन्द्रः ।

१७१ प्रतिवएनानमसाहमेमिसूक्तेनभिक्षेसुमतिंतुराणाम् । रराणतामरुतो
वेद्याभिर्निहेळोधत्तविमुंचध्वमश्वान् १ एषवःस्तोमोमरुतोनमस्वान्हृदातष्टोम-
नसाधायिदेवाः । उपेमायातमनसाजुषाणायूयंहिष्ठानमसइद्वृधासः २ स्तुता-
सोनोमरुतोमृळयन्तूतस्तुतोमघवाशंभविष्ठः । ऊर्ध्वानःसन्तुकोम्यावनान्यहानि
विश्वामरुतोजिगीषा ३ अस्मादहंतविषादीषमाणइन्द्राद्भियामरुतोरेजमानः ।
युष्मभ्यंहव्यानिशितान्यासन्तान्यारेचकृमामृळतानः ४ येनमानासश्चितयन्त

For Private and Personal Use Only

उस्राव्युंष्टिषुशवंसाशश्वंतीनाम्। सनोंमरुद्भिंर्वृषभश्रवोंधाउग्रउग्रेभिःस्थविंरःस-
होदाः ५ त्वंपांहीन्द्रसहींयसोनॄन्भवांमरुद्भिरवंयातहेळाः । सुप्रकेतेभिंःसास
हिर्दधांनोविद्यामेषंवृजनंजीरदांनुम् ६ ॥ ११ ॥

चित्रस्तृचमगस्त्यो मरुतो गायत्री ।

१७२ चित्रोवोंऽस्तुयामंश्चित्रऊतीसुंदानवः । मरुंतोअहिंभानवः १ आरे
सार्वःसुदानवोमरुंतऋञ्जतीशरुंः। आरेअश्मायमस्यंथ २ तृणस्कन्दस्यनुविशः
परिंवृङ्क्तसुदानवः । ऊर्ध्वान्नंःकर्तजीवसें ३ ॥ १२ ॥

गायत्र्योदशागस्त्य इन्द्रस्त्रिष्टुप् ।

१७३ गायत्सामंनभन्यं१ यथावेरर्चांमतद्वांवृधानंस्वर्वत् । गावोंधेनवोंबर्हि-
ष्यदंब्धाआयत्सद्मानंदिव्यंविवांसान् १ अर्चद्वृषावृषंभिःस्वेदुंहव्यैर्मृगोनाश्नो-

अतियज्जुगुर्यात्। प्रमन्दयुर्मनांगूर्तहोताभरतेमर्यौमिथुनायजत्रः २ नक्षद्धोतापरिसद्मंमितायन्भरद्गर्भमाशरदःपृथिव्याः।क्रन्ददश्वोनयमानोरुवद्गौरन्तर्दूतोनरोदसीचरद्वाक् ३ ताकर्मावतरास्मैप्रच्यौत्नानिदेवयन्तोभरन्ते।जुजोषदिन्द्रोदस्मवर्चानासत्येवसुग्म्योरथेष्ठाः ४ तमुष्टुहीन्द्रंयोहसत्वायःशूरोमघवायोरथेष्ठाः। प्रतीचश्चिद्योधीयान्वृषण्वान्ववव्रुषश्चित्तमसोविहन्ता ५ ॥ १३ ॥ प्रयदित्थामहिनानृभ्योअस्त्यरंरोदसीकक्ष्ये३ नास्मै। संविव्यइन्द्रोवृजनंनभूमाभर्तिस्वधावाँओपशमिवद्याम् ६ समत्सुत्वाशूरसतामुराणंप्रपथिंतमंपरितंसयध्यै।सजोषसइन्द्रंमदेक्षोणीःसूरिंचिद्येअनुमदन्तिवाजैः ७ एवाहितेशंसवनासमुद्रआपोयत्तंआसुमदन्तिदेवीः। विश्वातेअनुजोष्याभूद्गौःसूरींश्चिद्यदिधिषावेषिजनान्८

असामयथासुषखायएनस्वभिष्टयोनरांनशंसैः । असद्यथानइन्द्रोवन्दनेष्ठास्तुरो
नकर्मनयमानउक्था ९ विष्पर्धसोनरांनशंसैरस्माकासदिन्द्रोवज्रहस्तः । मित्रा-
युवोनपूर्पतिंसुशिष्टौमध्यायुवउपशिक्षन्तियज्ञैः १० ॥ १४ ॥ यज्ञोहिष्मेन्द्रंकश्चि-
दृन्धञ्जुहुराणश्चिन्मनसापरियन् । तीर्थेनाच्छातातृषाणमोकोदीर्घोनसिध्रमाकृ-
णोत्यध्वा ११ मोषूणइन्द्रात्रपृत्सुदेवैरस्तिहिष्मातेशुष्मिन्नवयाः । महश्चिद्यस्यमी-
ळ्हुषोयव्याहविष्मतोमरुतोवन्दतेगीः १२ एषःस्तोमइन्द्रतुभ्यमस्मेएतेनगातुंहं-
रिवोविदोनः । आनोववृत्याःसुवितायदेवविद्यामेषंवृजनंजीरदानुम् १३ ॥ १५ ॥

। त्वं राजा दशागस्त्य इन्द्रस्त्रिष्टुप् ।

१७४ त्वंराजेन्द्रयेचदेवारक्षानॄन्पाह्यसुरत्वमस्मान् । त्वंसत्पतिर्मघवानस्तरु-
त्रस्त्वंसत्योवसवानःसहोदाः १ दनोविशइन्द्रमृध्रवाचःसप्तयत्पुरःशर्मशारदीर्दर्त् ।

Shri Mahavir Jain Aradhana Kendra www.kobatirth.org Acharya Shri Kailassagarsuri Gyanmandir

 ऋणोरपोअनवद्यार्णायूनैवृत्रंपुरुकुत्सायरन्धीः २ अजावृतंइन्द्रशूरपत्नीर्द्यांचयेभिः
पुरुहूतनूनम् । रक्षोअग्निमशुषंतूर्वयाणंसिंहोनदमेअपांसिवस्तोः ३ शेषन्नुतइन्द्र
 सस्मिन्योनौप्रशस्तयेपवीरवस्यमह्ना । सृजदर्णास्यवयद्युधागास्तिष्ठद्धरीधृषता
मृष्टवाजान् ४ वहकुत्समिन्द्रयस्मिंश्चाकन्त्स्यूमन्यूऋज्रावातस्याश्वा । प्रसूरश्च-
क्रंवृहतादभीकेऽभिस्पृधोयासिषद्वज्रबाहुः ५ ॥ १६ ॥ जघन्वाँइन्द्रमित्रेरूञ्चो-
दप्रवृद्धोहरिवोअदाशून् । प्रयेपश्यन्नर्यमणंसचायोस्त्वयाशूर्तावहमानाअप-
त्यम् ६ रपत्कविरिन्द्रार्कसातौक्षांदासायोपवर्हणींकः । करत्तिस्रोमघवादानुचित्रा
निदुर्योणेकुयवाचंमृधिश्रेत् ७ सनातातइन्द्रनव्याआगुःसहोनभोऽविरणायपूर्वीः ।
भिनत्पुरोनभिदोअदेवीर्ननमोवधरदेवस्यपीयोः ८ त्वंधुनिरिन्द्रधुनिमतीर्ऋणो-
रपःसीरानस्रवन्तीः । प्रयत्समुद्रमतिशूरपर्षिपारयातुर्वशंयदुंस्वस्ति ९ त्वमस्मा-

For Private and Personal Use Only

कमिन्द्रविश्वधस्याअवृकतमोनरांनृपाता । सनोविश्वासांस्पृधांसहोदाविद्यामेषं
वृजनंजीरदानुम् १० ॥ १७ ॥

मत्सि षडगस्त्य इन्द्रोऽनुष्टुप् । आद्या स्कन्धोग्रीवी वृहती । अन्त्या त्रिष्टुप् ।

१७५ मत्स्यपायितेमहःपात्रस्येवहरिवोमत्सरोमदः।वृषातेवृष्णइन्दुर्वाजीसं-
हस्रसातमः १ आनस्तेगन्तुमत्सरोवृषामदोवरेण्यः । सहावाँइन्द्रसानसिःपृत-
नाषाळमर्त्यः २ त्वंहिशूरःसनिताचोदयोमनुषोरथम् । सहावान्दस्युमव्रतमो-
षःपात्रंनशोचिषा ३ मुषायसूर्यंकवेचक्रमीशानओजसा । वहशुष्णायवधंकुत्सं
वातस्याश्वैः ४ शुष्मिन्तमोहितेमदोद्युम्निंतमउतक्रतुः । वृत्रघ्नावरिवोविदामंसी-
ष्ठाअश्वसातमः ५ यथापूर्वेभ्योजरितृभ्यइन्द्रमयइवापोनतृष्यतेबभूथ । तामनु
त्वानिविदंजोहवीमिविद्यामेषंवृजनंजीरदानुम् ६ ॥ १८ ॥

Shri Mahavir Jain Aradhana Kendra www.kobatirth.org Acharya Shri Kailassagarsuri Gyanmandir

। मत्सिनः षडगस्त्य इन्द्रोऽनुष्टुप् । अन्त्या त्रिष्टुप् ।

१७६ मत्सिनोवस्यंइष्टयइन्द्रमिन्दोवृषाविंश । ऋघायमाणइन्वसिशत्रुमान्ति

 नविन्दसि १ तस्मिन्नावेशयागिरोयएकश्चर्षणीनाम् । अनुस्वधायमुप्यतेयवंनचर्कृषद्वृषा २ यस्यविश्वानिहस्तयोःपञ्चक्षितीनांवसु । स्पाशयस्वयोअस्मध्रुग्दिव्येवाशनिर्जहि ३ असुन्वन्तंसमंजहिदूणाशंयोनतेमयः । अस्मभ्यमस्यवेदनंदद्धिसूरिश्चिदोहते ४ आवोयस्यद्विबर्हसोऽर्केषुसानुषगसत् । आजाविन्द्रस्येन्दोप्रावोवाजेषुवाजिनम् ५ यथापूर्वेभ्योजरितृभ्यइन्द्रमयइवापोनतृष्यतेबभूथ । तामनुत्वानिविदंजोहवीमिविद्यामेषंवृजनंजीरदानुम् ६ ॥ ११ ॥

। आ चर्षणिमाः पञ्चागस्त्य इन्द्रस्त्रिष्टुप् ।

१७७ आचर्षणिप्रावृषभोजनानांराजाकृष्टीनांपुरुहूतइन्द्रः । स्तुतःश्रवस्य- ॥ ४५ ॥

न्वसोपंमद्रिग्युक्त्वाहरीवृपणायांह्यर्वाङ् १ येतेवृषणोवृषभासंइन्द्रब्रह्मयुजोवृषर-
थासोअत्याः । ताँआतिष्ठतेभिरायांह्यर्वाङ्हवामहेत्वासुतइंन्द्रसोमें २ आतिष्ठ
रथंवृषंणंवृषांतेसुतःसोमःपरिषिक्तामधूनि। युक्त्वावृषभ्यांवृषभक्षितीनांहरिभ्यां
याहिप्रवतोपंमद्रिक् ३ अयंयज्ञोदेवयाअयंमियेधंइमाब्रह्माण्ययमिन्द्रसोमः ।
स्तीर्णंबर्हिरातुशक्रप्रयांहिपिबांनिषद्यांविमुंचाहरीइह ४ ओसुष्टुतइन्द्रयाह्यर्वा-
ङुपब्रह्मांणिमान्यस्यंकारोः । विद्यामवस्तोरवसागृणन्तोविद्यामेषंवृजनंजीरदा-
नुम् ५ ॥ २० ॥

यद्ध स्या पञ्चागस्त्य इन्द्रास्त्रिष्टुप् ।

१७८ यद्धस्यातइन्द्रश्रुष्टिरस्तिययांबभूथंजरितृभ्यंऊती । मानःकामंमहयं-
न्तमाधग्विश्वातेअश्यांपर्यापंआयोः १ नघाराजेन्द्रआदभन्नोयानुस्वसांराकृण-

Shri Mahavir Jain Aradhana Kendra www.kobatirth.org Acharya Shri Kailassagarsuri Gyanmandir

वंन्तयोनौं । आपंश्चिदस्मैसुतुकाअवेषन्गमंन्नइन्द्रंःसख्यावयंश्च २ जेतानृभि-
रिन्द्रंःपृत्सुशूरःश्रोताहवंनाधंमानस्यकारोः । प्रभंर्तारथंदाशुषंउपाकउद्यंन्तागिरो
यदिंचत्मनाभूत् ३ एवानृभिरिन्द्रंःसुश्रवस्याप्रंखादःपृक्षोअभिमित्रिणोभूत् ।
समर्यइषःस्तंवतेविवांचिसत्राकरोयजंमानस्यशंसंः ४ त्वयांवयंमंघवन्निन्द्रशत्रूं-
नभिष्यांममहतोमन्यंमानान् । त्वंत्राताव्वमुंनोवृधेभूंर्विद्यामेषंवृजनंजीरदां-
नुम् ५ ॥ २१ ॥

पूर्वीः षट्नयाणां द्वचानां लोपामुद्रागस्त्यान्तेवासिब्रह्मचारिणो रातिस्त्रिष्टुप् ।

अन्त्या बृहती ।

१७९ पूर्वीरहंशरदंःशश्रमाणादोषावस्तोरुषसौजरयंन्तीः । मिनातिश्रियं
जरिमातनूनामप्यूनुपत्नीर्वृषंणोजगम्युः १ येचिद्धिपूर्वंऋतसापआसंन्त्साकंदेवे- ॥ ४६ ॥

भिरवंदन्नुतानि । तेचिदवांसुर्नह्यन्तंमापुःसमूनुपत्नीर्वृषंभिर्जगम्युः २ नमृषा
श्रान्तंयदवन्तिदेवाविश्वाइत्स्पृधोअभ्यश्नवाव । जयावेदत्रंशतनीथमाजिंयत्स-
म्यञ्चांमिथुनावभ्यजाव ३ नदस्यंमारुधतःकामआगंन्नितआजातोअमुतःकुतं-
श्चित् । लोपामुद्रावृषणंनीरिंणातिधीरमधीराधयतिश्वसन्तंम् ४ इमंनुसोमम-
न्तिंतोहृत्सुपीतमुपब्रुवे । यत्सीमागंश्चकृमातत्सुमृळतुपुलुकामोहिमर्त्यः ५ अ-
गस्त्यःखनंमानःखनित्रैःप्रजामपत्यंबलमिच्छमानः । उभौवर्णावृषिरुग्रःपुंपो-
षसत्यादेवेष्वाशिषोजगाम ६ ॥ २२ ॥ इति शाकलर्क्संहितायां प्रथमे मण्डले
त्रयोविंशोऽनुवाकः ॥ २३ ॥

युवोर्दशागस्त्योऽश्विनौ त्रिष्टुप् ।

१८० युवोरजांसिसुयमासोअश्वारथोयद्वांपर्यर्णांसिदीयंत् । हिरण्ययावां

पवयेःमुशायन्मध्वःपिबन्ताउषसःसचेथे १ युवमत्यस्यावनक्षथोयद्विपत्मनोन-
र्यस्यप्रयज्योः । स्वसायद्वांविश्वगूर्तीभरांतिवाजायेट्टेमधुपाविषेचे २ युवंपयउ-
स्त्रियायामधत्तंपक्वमामायामवपूर्व्यंगोः । अन्तर्यद्वनिनोवामृतप्सूह्वारोनशुचिर्य-
जतेहविष्मान् ३ युवंहघर्मंमधुमन्तमत्रयेऽपोनक्षोदोऽवृणीतमेषे । तद्वांनराव-
श्विनापश्वइष्टीरथ्येवचक्राप्रतियन्तिमध्वः ४ आवांदानायववृतीयदस्रागोरोहेण
तौग्र्योनजिव्रिः । अपःक्षोणीसचतेमाहिनावांजूर्णोवामक्षुरंहसोयजत्रा ५ ॥
॥ २३ ॥ नियद्युवेथेनियुतःसुदानूउपस्वधाभिःसृजथःपुरंधिम् । प्रेषद्वेषद्वातोन
सूरिरामहेददेसुव्रतोनवाजम् ६ वयंचिद्धिवांजरितारःसत्याविपन्यामहेविपणि-
र्हितावान् । अधाचिद्धिष्माश्विनावनिन्द्यापाथोहिष्मावृषणावन्तिदेवम् ७ युवां
चिद्धिष्माश्विनावनुद्यून्विरुद्रस्यप्रस्रवणस्यसातौ।अगस्त्योनरांनृषुप्रशस्तःकारां-

For Private and Personal Use Only

धुनीवचितयत्सहस्रैः ८प्रयद्वहेथेमहिनारथंस्यप्रस्पन्द्रायाथोमनुषोनहोता।धत्तंसू-
रिभ्यंउतवास्वश्व्यंनासत्यारयिषाचंःस्याम९तंवांरथंवयमद्याहुंवेमस्तोमैरश्विना
सुवितायनव्यंम्।अरिष्टनेमिंपरियामियानंविद्यामेषंवृजनंजीरदानुम् १०॥२४

कदु नवागस्त्योऽश्विनौ त्रिष्टुप्।

१८१ कदुप्रेष्ठाविषांरयीणामंध्वर्यन्तायदुन्निनीथोअपाम्।अयंवांयज्ञोअंकृत
प्रशस्तिंवसुधितीअवितारा जनानाम् १ आवामश्वासःशुचंयःपयस्पावातंरंहसो
दिव्यासोअत्याः।मनोजुवोवृषंणोवीतपृष्ठाएहस्वराजोअश्विनांवहन्तु २ आवां
रथोऽवनिर्नप्रवत्वान्त्सृप्रवंन्धुरःसुवितायंगम्याः। वृष्णःस्थातारामनंसोजवीया-
नहंपूर्वोयंजतोधिष्ण्याय: ३ इहेहंजातासमवावशीतामरेपसातन्वा३ नामंभिः
स्वैः। जिष्णुवांमन्यःसुमंखस्यसूरिर्दिवोअन्यः सुभगंःपुत्रऊंहे ४ प्रवांनिचेरुः

For Private and Personal Use Only

Shri Mahavir Jain Aradhana Kendra www.kobatirth.org Acharya Shri Kailassagarsuri Gyanmandir

ककुहोवशाँअनुपिशाङ्गरूपःसदनानिगम्याः । हरींअन्यस्यपीपयन्तवाजैर्मथा
रजांस्यश्विनाविघोषैः ५ ॥ २५ ॥ प्रवांशरद्वान्वृषभोननिष्षाट्पूर्वीरिषश्चरति
मध्वंइष्णन् । एवैरन्यस्यपीपयन्तवाजैवैषन्तीरूर्ध्वानद्योनआगुः ६ असंजिवां
स्थविरावेधसागीर्बाह्ळेअश्विनात्रेधाक्षरन्ती । उपस्तुताववतंनाधमानंयामन्नयाम-
ञ्छृणुतंहवंमे ७ उतस्यावांरुशतोवप्ससोगीस्त्रिबर्हिषिसदसिपिन्वतेनॄन् । वृषा
वांमेघोवृषणापीपायगोर्नसेकेमनुषोदशस्यन् ८ युवांपूषेवाश्विनापुरन्धिरग्नि-
मुषांनजरतेहविष्मान् । हुवेयद्वांवरिवस्यागृणानोविद्यामेषंवृजनंजीरदा-
नुम् ९ ॥ २६ ॥

अभूदिदमष्टावगस्त्योऽश्विनौ जगती । षष्ठ्यन्त्ये त्रिष्टुभौ ।

१८२ अभूदिदंवयुनमोषुभूषतारथोवृषण्वान्मदतामनीषिणः । धियंजि-

For Private and Personal Use Only

न्वाधिष्ण्यांविइपलांवसूदिवोनपातासुकृतेशुचिव्रता १ इन्द्रतमाहिधिष्ण्यां मरुत्तमादस्रादंसिष्ठारथ्यारथीतमा । पूर्णंरथंवहेथेमध्वआचितंतेनदाश्वांसमुप याथोअश्विना २ किमत्रंदस्राकृणुथःकिमासाथेजनोयःकश्चिदहविर्महीयते । अतिक्रमिष्टंजुरतंपणेरसुंज्योतिर्विप्रायकृणुतंवचस्यवे ३ जम्भयतमभितोरा- यतःशुनोहतंमृधोविदथुस्तान्यश्विना । वाचंवाचंजरितूरत्निनींकृतमुभाशंसं नासत्यावतं मम ४ युवमेतंचक्रथुःसिन्धुषुप्लवमात्मन्वन्तंपक्षिणंतौग्र्यायकम् । येनदेवत्रामनसानिरूहथुःसुपप्तनीपेतथुःक्षोदसोमहः ५ ॥ २७ ॥ अवविद्धं तौग्र्यमप्स्वन्तरनारम्भणेतमसिप्रविद्धम् । चतस्रोनावोजठलस्यजुष्टाउदश्वि- भ्यामिषिताःपारयन्ति ६ कःस्विद्वृक्षोनिष्ठितोमध्येअर्णसोयंतौग्र्योनाधितः पर्यषस्वजत् । पर्णामृगस्यपतरोरिवारभउदश्विनाऊहथुःश्रोमतायकम् ७ तद्वां

नरानासत्यावनुष्याद्यद्वांमानांसउचथमवोचन् । अस्मादद्यसदसःसोम्यादा विद्यामेषंवृजनंजीरदानुम् ८ ॥ २८ ॥

तं युञ्जाथां पञ्चगस्योऽश्विनौ त्रिष्टुप् ।

१८३ तंयुंञ्जाथांमनसोयोजवीयान्त्रिवन्धुरोवृषणायस्त्रिचक्रः । येनोपयाथः सुकृतोदुरोणंत्रिधातुनापतथोविर्नपर्णैः १ सुवृद्रथोवर्ततेयन्नभिक्षांयत्तिष्ठथः क्रतुमन्तानुपृक्षे । वपुर्वपुष्यासंचतामियंगीर्दिवोदुहित्रोषसासचेथे २ आतिष्ठतंसुवृतंयोरथोवामनुव्रतानिवर्ततेहविष्मान् । येननरानासत्येषयध्यैवर्तिर्याथस्तनयायत्मनेच ३ मावांवृकोमावृकीरादधर्षीन्मापरिवर्क्तमुतमातिधक्तम् । अयंवांभागोनिहितइयंगीर्दस्राविमेवांनिधयोमधूनाम् ४ युवांगोतमःपुरुमीह्ळोअत्रिर्दस्राहवतेऽवसेहविष्मान् । दिशंनदिष्टामृजूयेवयन्तामेहवंनासत्योपयातम् ५

For Private and Personal Use Only

Shri Mahavir Jain Aradhana Kendra www.kobatirth.org Acharya Shri Kailassagarsuri Gyanmandir

अतारिष्मतमसस्पारमस्यप्रतिवांस्तोमोअश्विनावधायि। एहयातंपथिभिर्देवयानैर्विद्यामेषंवृजनंजीरदानुम् ६ ॥ २१ ॥ इति शाकलर्क्संहितायां द्वितीयाष्टके चतुर्थोऽध्यायः ॥ ४ ॥

तावांकतरैकादशद्यावापृथिवीयमानोवैश्वदेवंपितुन्वंनस्तुतिर्गायत्र्यंत्वाद्यानुष्टुभावांतृतीयान्त्येपञ्चम्याद्याश्चतिस्रोऽनुष्टुभोन्त्याबृहतीवासमिद्धआमियोग्ने नयाष्टावाग्नेयमनर्वाणंवार्हस्पत्यंकंकतःषोळशोपनिषदतृणसौर्यपानुष्टुभंविषशङ्कावानगस्त्यः प्राब्रवीद्दशम्याद्याश्चतिस्रोमहापङ्क्त्योमहाबृहतीचयआङ्गिरसःशौनहोत्रोभूत्वाभार्गवःशौनकोभवत्सगृत्समदोद्वितीयंमलमण्डपश्यत्त्वमग्नेजागतंतुयज्ञेनसप्तोनासमिद्धएकादशार्भंसप्तमीजगतीहुवेनवसोमाहुतिभर्गित्रोहहोताष्टावानुष्टुभमिमांमेगायत्रंहिश्रेष्ठंषड्राजयन्निवान्त्यानुष्टुप् ।

तावां षडगस्त्योऽश्विनौ त्रिष्टुप् ।

१८४ ॐम् तावामद्यतावपरंहुवेमोच्छन्त्यामुषसिवह्निरुक्थैः। नासत्याकुह

Shri Mahavir Jain Aradhana Kendra www.kobatirth.org Acharya Shri Kailassagarsuri Gyanmandir

चित्सन्तांवयोंदिवोनपांतासुदास्तंराय १ अस्मेऊषुवृंषणामादयेथामुत्पणींहँत-
मूर्म्यामदंन्ता। श्रुतंमेअच्छोंक्तिभिर्मतीनामेष्टांनरानिचेंताराचकर्णैः २ श्रियेपूंष-
न्निषुकृतेवदेवानासंत्यावहतुंसूर्यायाः । वच्यन्तेवांककुहाअप्सुजातायुगाजूर्णेव
वरुंणस्यभूरेः ३ अस्मेसावांमाध्वीरातिरंस्तुस्तोमंहिनोतंमान्यस्यंकारोः। अनु
यद्वांश्रवस्यांसुदानूसुवीर्यायचर्षणयोमदंन्ति ४ एषवांस्तोमोंअश्विनावकारि
मानेभिर्मघवानासुवृक्ति । यातंवर्तिस्तनंयायत्मनेचागस्त्येनासत्यामदंन्ता ५
अतांरिष्मतमंसस्पारमस्यप्रतिंवांस्तोमोंअश्विनावधायि। एहयातंपथिभिंर्देवया-
नैर्विद्यामेषंवृजनंजीरदांनुम् ६ ॥ १ ॥

कतरैकादशागस्त्यो द्यावापृथिवी त्रिष्टुप् ।

१८५ कतरापूर्वांकतरापंरायोःकथाजातेकंवयःकोविवेंद। विश्वंत्मनाबिभृतो

For Private and Personal Use Only

यद्धनामविवर्तेतेअहनीचक्रियेव १ भूरिंद्वेअचरन्तीचरन्तंपद्वन्तंगर्भमपदीदधाते ।
नित्यंनसूनुंपित्रोरुपस्थेद्यावारक्षतंपृथिवीनोअभ्वात् २ अनेहोदात्रमदितेरनर्वं
हुवेस्वर्वदवधंनमस्वत् । तद्रोदसीजनयतंजरित्रेद्यावारक्षतंपृथिवीनोअभ्वात् ३
अतप्यमानेअवसावन्तीअनुष्यामरोदसीदेवपुत्रे । उभेदेवानामुभयेभिरह्नांद्यावा
रक्षतंपृथिवीनोअभ्वात् ४ संगच्छमानेयुवतीसमन्तेस्वसाराजामीपित्रोरुपस्थे ।
अभिजिघ्रन्तीभुवनस्यनाभिंद्यावारक्षतंपृथिवीनोअभ्वात् ५ ॥ २ ॥ उर्वीसद्मनी
बृहतीऋतेनहुवेदेवानामवसाजनित्री । दधातेयेअमृतंसुप्रतीकेद्यावारक्षतंपृथिवी
नोअभ्वात् ६ उर्वीपृथ्वीबहुलेदूरेअन्तेउपब्रुवेनमसायज्ञेअस्मिन् । दधातेये
सुभगेसुप्रतूर्तीद्यावारक्षतंपृथिवीनोअभ्वात् ७ देवान्वायच्चकृमाकच्चिदागःसखायं
वासदमिज्जास्पतिंवा । इयंधीर्भूयाअवयानमेषांद्यावारक्षतंपृथिवीनोअभ्वात् ८

For Private and Personal Use Only

उभाशंसानर्यामामंविष्टामुभेमामूतीअवंसासचेताम् । भूरिंचिदुर्यःसुदास्तंरा
येषामदंन्तइषयेमदेवाः ९ ऋतंदिवेतदंवोचंपृथिव्याअंभिश्रावायंप्रथमंसुमेधाः।
॥ ५१ ॥ पातामंवद्याद्दुरितादुभीकेंपितामाताचंरक्षतामवोंभिः १० इदंद्यावापृथिवीसत्यमं·
स्तुपितर्मातर्यदिहोपंब्रुवेवाम् । भूतंदेवानांमवमेअवोंभिर्विद्यामेषंवृजनंजीरदां-
नुम् ११ ॥ ३ ॥

आ न एकादशागस्त्यो विश्वेदेवास्त्रिष्टुप् ।

१८६ आनइळाभिर्विदथेसुशस्तिविश्वानरःसवितादेवएंतु । अपियथायुवानो
मत्संथानोविश्वंजगंदभिपित्वेमंनीषा १ आनोविश्वआस्क्रागमन्तुदेवामित्रो
अर्यमावरुंणःसजोषाः । भुवन्यथानोविश्वेवृधासःकरंन्त्सुषाहाविथुरंनशवंः २
प्रेष्ठंवोअतिथिंगृणीषेऽग्निंशस्तिभिस्तुर्वणिःसजोषाः । असद्यथानोवरुंणःसुकी- ॥ ५१ ॥

तिरिषंश्चपर्वदरिगूर्तःसूरिः ३ उपंवएषेनमसाजिगीषोषासानक्तासुदुघेवधेनुः ।
समानेअहंन्विमिमानोअर्कंविषुरूपेपयसिसस्मिन्नूधन् ४ उतनोऽहिर्बुध्न्यो३म-
यस्कःशिशुंनपिप्युषीववेतिसिन्धुः । येननपातमपांजुनामेमनोजुवावृषणोयं
वहन्ति ५॥४॥ उतनईंत्वष्टागन्त्वच्छास्मत्सूरिभिरभिपित्वेसजोषाः। आवृत्रहेन्द्र-
श्चर्षणिप्रास्तुविष्टमोनरांनइहगम्याः ६ उतनईंमतयोऽश्वयोगाःशिशुंनगावस्त-
रुणंरिहन्ति । तमींगिरोजनयोनपत्नीःसुरभिष्टमंनरांनसन्त ७ उतनईंमरुतो
वृद्धसेनाःस्मद्रोदसीसमनसःसदन्तु । पृषदश्वासोऽवनयोनरथारिशादसोमित्र-
युजोनदेवाः ८ प्रनुयदेषांमहिनाचिकित्रेप्रयुञ्जतेप्रयुजस्तेसुवृक्ति । अधयदेषां
सुदिनेनशरुर्विश्वमेरिणंप्रुषायन्तसेनाः ९ प्रोअश्विनाववसेकृणुध्वंप्रपूषणंस्वतवसो
हिसन्ति । अद्वेषोविष्णुर्वातऋभुक्षाअच्छासुम्नायववृतीयदेवान् १० इयंसावो

Shri Mahavir Jain Aradhana Kendra www.kobatirth.org Acharya Shri Kailassagarsuri Gyanmandir

अस्मेदीधितिर्यजत्राअपिप्राणींचसदंनीचभूयाः । नियाद्देवेषुयतंतेवसूयुर्विद्या-
मेषंवृजनंजीरदांनुम् ११ ॥ ५ ॥

पितुं न्वेकादशागस्त्योऽन्नस्तुतिः । प्रथमाऽनुष्टुबार्ष्युष्णिक् । द्वितीयाचतुर्थ्यष्टमी-
नवमीदशम्यो गायत्र्यः । एकादश्यनुष्टुब्बृहती वा । शिष्टा अनुष्टुभः ।

१८७ पितुंनुस्तोषंमहोधर्माणंतविंषीम् । यस्यंत्रितोव्योजंसावृत्रंविपंर्वमर्द-
यंत् १ स्वादोंपितोमधोंपितोवयंत्वांववृमहे । अस्माकंमविताभंव २ उपंनः
पितवाचंरशिवःशिवाभिंरूतिभिंः । मयोभुरंद्विषेण्यःसखांसुशेवोअद्वंयाः ३
तवत्येपिंतोरसारजांस्यनुविष्ठिंताः । दिविवातांइवाश्रिताः ४ तवत्येपिंतोददंत-
स्तवंस्वादिष्ठतेपिंतो । प्रस्वाद्मानोरसांनांतुविग्रीवांइवेरते ५ ॥ ६ ॥ त्वेपिंतो
महानांदेवानांमनोंहितम् । अकांरिचारुकेतुनातवाहिमवंसावधीत् ६ यद्दोपिंतो

For Private and Personal Use Only

Shri Mahavir Jain Aradhana Kendra www.kobatirth.org Acharya Shri Kailassagarsuri Gyanmandir

अर्जगन्विवस्वपवैतानाम् । अत्राचिन्नोमधोपितो ऽरंभक्षायगम्याः ७ यदपा-
मोषंधीनांपरिशमारिशामहे । वातापेपीवइद्भव ८यत्तेसोमगवाशिरोयवाशिरो
भजामहे।वातापेपीवइद्भव ९ करम्भऔषधेभवपीवोवृक्कउदारथिः । वातापेपीव
इद्भव १० तंत्वावयंपितोवचोभिर्गावोनहव्यासुषूदिम । देवेभ्यंस्त्वासधमाद-
मस्मभ्यंत्वासधमादम् ११ ॥ ७ ॥

समिद्ध एकादशागस्त्य आप्रियो गायत्री ।

१८८समिद्धोअद्यराजसिदेवोदेवैःसहस्रजित् । दूतोहव्याकविर्वह १ तनूनपा-
हृतंयतेमध्वायज्ञःसमंज्यते।दधत्सहस्रिणीरिषः २ आजुह्वानोनईड्योदेवाँआवक्षि
यज्ञियान् । अग्नेसहस्रसाअसि ३ प्राचीनंबर्हिरोजसासहस्रवीरमस्तृणन् । यत्रा-
दित्याविराजथ ४ विराट्सम्राड्विभ्वीःप्रभ्वीर्बह्वीश्चभूयसीश्चयाः । दुरोघृतान्यक्ष-

Shri Mahavir Jain Aradhana Kendra www.kobatirth.org Acharya Shri Kailassagarsuri Gyanmandir

रन्५॥८॥सुरुक्मेहिसुपेशसाधिश्रियाविराजंतः। उपासावेहसींदताम् ६ प्रथमा
हिसुवाचंसाहोतारादैव्याकवी । यज्ञंनोयक्षतामिमम् ७ भारतीळेसरस्वतियावः
सर्वाउपब्रुवे। तानश्चोदयतःश्रिये ८ त्वष्टारूपाणिहिप्रभुःपशून्विश्वान्त्समानजे ।
तेषांनःस्फातिमायज ९ उपत्मन्यावनस्पतेपाथोदेवेभ्यःसृज । अग्निर्हव्यानि
सिष्वदत् १० पुरोगाअग्निर्देवानांगायत्रेणसमज्यते ।स्वाहाकृतीषुरोचते ११॥९॥

अग्ने नयाष्टावगस्त्योऽग्निस्त्रिष्टुप् ।

१८९ अग्नेनयसुपथारायेअस्मान्विश्वानिदेववयुनानिविद्वान् । युयोध्य१-
स्मज्जुहुराणमेनोभूयिष्ठांतेनमउक्तिंविधेम १ अग्नेत्वंपारयानव्योअस्मान्त्स्व-
स्तिभिरतिदुर्गाणिविश्वा । पूश्चपृथ्वीबहुलानउर्वीभवातोकायतनयायशंयोः २
अग्नेत्वमस्मद्युयोध्यमीवाअनग्नित्राअभ्यमन्तकृष्टीः। पुनरस्मभ्यंसुवितायदेवक्षां ॥ ५३ ॥

For Private and Personal Use Only

Shri Mahavir Jain Aradhana Kendra www.kobatirth.org Acharya Shri Kailassagarsuri Gyanmandir

विश्वैभिरमृतेभिर्यजत्र ३ पाहिनोअग्नेपायुभिरजस्रैरुतप्रियेसदनआशुशुक्कान् ।
मातेभयंजरितारंयविष्ठनूनंविदन्मापरंसहस्वः ४ मानोअग्नेऽवसृजोअघायाविष्यवेरिपवेदुच्छुनायै । मादत्वतेदशतेमादतेनोमारीषतेसहसावन्परादाः ५॥१०॥
विघत्वावाँऋतजातयंसद्वृणानोअग्नेतन्वे३ंवरूथम्।विश्वाद्रिरिक्षोरुतवानिनित्सोरभिहुतामसिहिदेवविष्पट् ६ त्वंताँअग्नउभयान्विविद्वान्वेषिप्रपित्वेमनुषोयजत्र ।
अभिपित्वेमनवेशास्योभूर्ममृजेन्यउशिग्भिर्नाक्रः ७ अवोचामनिवचनान्यस्मिन्मानस्यसूनुःसहसानेअग्नौ । वयंसहस्रमृषिभिःसनेमविद्यामेषंवृजनंजीरदानुम् ८ ॥ ११ ॥

अनर्वाणमष्टावगस्त्यो बृहस्पतिस्त्रिष्टुप् ।

११० अनर्वाणंवृषभंमन्द्रजिह्वंबृहस्पतिंवर्धयानव्यमर्कैः । गाथान्यःसुरुचो

For Private and Personal Use Only

यस्यंदेवाआशृण्वन्तिनवंमानस्यमर्ताः १ तमृत्वियाउपवाचंःसचन्तेसगोंनयो

देवयतामर्संजि । बृहस्पतिःसह्यञोवरांसिविभ्वाभंवत्समृतेमांतरिश्वां २ उपं-

॥ ५४ ॥ स्तुतिंनमंसउद्यंतिंचश्लोकंयंसत्सवितेवप्रबाहू । अस्यक्रत्वांहन्यो ३ योअस्तिं

मृगोनभीमोअंरक्षसस्तुविष्मान् ३ अस्यश्लोकोंदिवीयंतेपृथिव्यामत्योनयंसद्य-

क्षभृद्विचेंताः । मृगाणांनहेतयोयन्तिंचेमाबृहस्पतेरहिंमायाँअभिद्यून् ४ येत्वां

देवोस्त्रिकंमन्यंमानाःपापाभद्रमुंपजीवंन्तिपज्राः । नदूढ्येइअनुंददासिवामं

बृहंस्पतेचयंसइत्पियांरुम् ५ ॥ १२ ॥ सुप्रैतुंःसूयवंसोनपन्थादुर्नियन्तुःपरिंप्रीतो

नमित्रः । अनर्वाणोंअभियेचक्षतेनोऽपींवृताअपोर्णुवन्तोंअस्थुः ६ संयंस्तुभोऽ-

वनंयोनयन्तिंसमुद्रंनस्रवतोरोधंचक्राः । सविद्वाँउभयंचष्टेअन्तर्बृहस्पतिस्तर ॥ ५४ ॥

आपश्चगृध्रः ७ एवामहस्तुविजातस्तुविष्मान्बृहस्पतिर्वृषभोधायिदेवः । सनःस्तु-
तोवीरवद्धातुगोमंद्वियामेषवृजनंजीरदानुम् ८ ॥ १३ ॥

कङ्कतः षोडशागस्त्योऽतृणसूर्या अनुष्टुप् । दशम्याद्यास्तिस्रो महापङ्क्तयः ।

अन्त्या महाबृहती ।

१९१ कङ्कतोनकङ्कतोऽथोसतीनकङ्कतः । द्वावितिप्लुषीइतिन्यं१दृष्टाअलि-
प्सत १ अदृष्टान्हन्त्यायत्यथोहन्तिपरायती । अथोअवघ्नतीहन्त्यथोपिनष्टि
पिंषती २ शरासःकुशरासोदर्भासःसैर्याउत । मौञ्जाअदृष्टावैरिणाःसर्वेसाकंन्य-
लिप्सत ३ निगावोगोष्ठेअसदन्निमृगासोअविक्षत । निकेतवोजनानांन्यं१दृष्टाअ-
लिप्सत ४ एतउत्येप्रत्यदृश्रन्प्रदोषंतस्कराइव । अदृष्टाविश्वदृष्टाःप्रतिबुद्धाअभू-
तन ५ ॥ १४ ॥ द्यौर्वःपितापृथिवीमातासोमोभ्रातादितिःस्वसा । अदृष्टा

विश्वंदृष्टास्तिष्ठंतेलयंतासुकंम् ६ येअंस्यायेअङ्ग्याःसूचीकायेप्रंकङ्कृताः । अदृं-
ष्टाःकिंचनेहवःसवैंसाकंनिजंस्यत ७ उत्पुरस्तात्सूर्यंएतिविश्वदृंष्टोअदृष्टहा ।
अदृष्टान्त्सर्वाञ्जम्भयन्त्सर्वांश्चयातुधान्यः ८ उदंपप्तदसौसूर्यःपुरुविश्वानिजूर्वंन् ।
आदित्यःपर्वंतेभ्योविश्वदृंष्टोअदृष्टहा ९ सूर्यंविषमासंजामिदृतिंसुरावतोगृहे ।
सोचिन्नुनमंरातिनोवयंमंरामारेअंस्ययोजंनंहरिष्ठामधुंत्वामधुलाचंकार १०
॥ १५ ॥ इयत्तिकाशकुन्तिकासकाजंघासतेविषम् । सोचिन्नुनमंरातिनोवयंमं-
रामारेअंस्ययोजंनंहरिष्ठामधुंत्वामधुलाचंकार ११ त्रिःसप्तविंष्पुलिङ्गकाविष-
स्यपुष्पंमक्षन् । ताश्चिन्नुनमंरन्तिनोवयंमंरामारेअंस्ययोजंनंहरिष्ठामधुंत्वामधु-
लाचंकार १२ नवानांनंवतीनांविषस्यरोपुंषीणाम् । सर्वांसामग्रभंनामारेअंस्य
योजंनंहरिष्ठामधुंत्वामधुलाचंकार १३ त्रिःसप्तमंयूरीःसप्तस्वसारोअग्रुवः ।

For Private and Personal Use Only

तास्तैविषंविजंभ्रिरउदकंकुम्भिनीरिव १४ इयत्तकःकुषुम्भकस्तकंभिनद्म्यश्मना। ततोविषंप्रवावृतेपराचीरनुसंवतः १५ कुषुम्भकस्तदब्रवीद्गिरेःप्रवर्तमानकः । वृश्चिकस्यारसंविषमरसंवृश्चिकतेविषम् १६ ॥ १६ ॥ इति शाकलकसंहितायां प्रथमे मण्डले चतुर्विंशोऽनुवाकः ॥ २४ ॥ इति प्रथमं मण्डलं समाप्तम् ॥

त्वमग्ने षोडश शौनकोऽग्निर्जगती ।

१ त्वमग्नेद्युभिस्त्वमाशुशुक्षणिस्त्वमद्भ्यस्त्वमश्मनस्परि।त्वंवनेभ्यस्त्वमोषधीभ्यस्त्वंनृणांनृपतेजायसेशुचिः १ तवाग्नेहोत्रंतवपोत्रमृत्वियंतवनेष्ट्रंत्वमग्निदृतायतः । तवप्रशास्त्रंत्वमध्वरीयसिब्रह्माचासिगृहपतिश्चनोदमे २ त्वमग्नइन्द्रोवृषभःसतामसित्वंविष्णुरुरुगायोनमस्यः । त्वंब्रह्मारयिविद्ब्रह्मणस्पतेत्वंविधर्तःसचसेपुरंध्या ३ त्वमग्नेराजावरुणोधृतव्रतस्त्वंमित्रोभवसिदस्मईड्यः । त्वम-

र्यमासत्पतिर्यस्य संभुजं त्वमंशो विदथे देवभाजयुः ४ त्वमग्ने त्वष्टा विधते सुवीर्यं तव
ग्नावो मित्रमहः सजात्यम्। त्वमाशुहेमा ररिषे स्वश्व्यं त्वं नरां शर्धो असि पुरूवसुः ५
॥ १७ ॥ त्वमग्ने रुद्रो असुरो महो दिवस्त्वं शर्धो मारुतं पृक्ष ईशिषे । त्वं वातैररुणै-
र्यासि शंगयस्त्वं पूषा विधतः पासि नु त्मना ६ त्वमग्ने द्रविणोदा अरंकृते त्वं देवः सविः-
ता रत्नधा असि । त्वं भगो नृपते वस्व ईशिषे त्वं पायुर्दमे यस्ते ऽविधत् ७ त्वामग्ने दम
आ विश्पतिं विशस्त्वां राजानं सुविदत्रमृञ्जते ।त्वं विश्वानि स्वनीक पत्यसे त्वं सहस्रा-
णि शता दश प्रति ८ त्वामग्ने पितरमिष्टिभिर्नरस्त्वां भ्रात्राय शम्या तनूरुचम् । त्वं पु-
त्रो भवसि यस्ते ऽविधत्त्वं सखा सुशेवः पास्याधृषः ९ त्वमग्न ऋभुराके नमस्य१स्त्वं
वाजस्य क्षुमतो राय ईशिषे । त्वं वि भास्यनु दक्षि दावने त्वं विशिक्षुरसि यज्ञमा-
तनिः १०॥१८॥ त्वमग्ने अदितिर्देव दाशुषे त्वं होत्रा भारती वर्धसे गिरा । त्वमिळा शत-

For Private and Personal Use Only

Shri Mahavir Jain Aradhana Kendra www.kobatirth.org Acharya Shri Kailassagarsuri Gyanmandir

हिमासिदक्षसेत्वंवृत्रहावसुपतेसरस्वती ११ त्वमग्नेसुभृतउत्तमंवयस्तवस्पार्हेवर्ण-
आसंदृशिश्रियः। त्वंवाजःप्रतरणोबृहन्नसित्वंरयिर्बहुलोविश्वतस्पृथुः १२ त्वामग्न-
आदित्यासआस्यं त्वांजिह्वांशुचयश्चक्रिरेकवे। त्वांरातिषाचोअध्वरेषुसश्चिरेत्वे
देवाहविरदन्त्याहुतम् १३ त्वेअग्नेविश्वेअमृतासोअद्रुहआसादेवाहविरदन्त्याहु-
तम्। त्वयामर्तासःस्वदन्तआसुतिंत्वंगर्भोवीरुधांजज्ञिषेशुचिः १४ त्वंतान्त्संचप्र
तिचासिमज्मनाग्नेसुजातप्रचदेवरिच्यसे। पृक्षोयदत्रमहिनावितेभुवदनुद्यावापृ
थिवीरोदसीउभे १५ येस्तोतृभ्योगोअग्रामश्वपेशसमग्नेरातिमुपसृजन्तिसूरयः।
अस्माञ्चतांश्चप्रहिनेषिवस्यआबृहद्वदेमविदथेसुवीराः १६ ॥ ११ ॥

यज्ञेन त्रयोदश गृत्समदोऽग्निर्जगती।

२ यज्ञेनवर्धतजातवेदसमग्निंयजध्वंहविषातनागिरा। समिधानंसुप्रयसंस्वर्-

For Private and Personal Use Only

णरंद्युक्षंहोतारंवृजनेषुधूर्षदम् १ अभित्वानक्तीरुषसोववाशिरेऽग्नेवत्संनस्वस-
रेषुधेनवः। दिवइवेदरतिर्मानुषायुगाक्षपोभासिपुरुवारसंयतः २ तंदेवाबुध्नेरजसः
सुदंससंदिवस्पृथिव्योररतिंन्येरिरे । रथमिववेद्यंशुक्रशोचिषमग्निंमित्रंनक्षि-
तिषुप्रशंस्यम् ३ तमुक्षमाणंरजसिस्वआदमेचन्द्रमिवसुरुचंह्वारआदधुः ।
पृश्न्याःपतरंचितयन्तमक्षभिःपाथोनपायुंजनसीउभेअनु ४सहोताविश्वंपरिभूत्व-
ध्वरंतमुहव्यैर्मनुषऋञ्जतेगिरा । हिरिशिप्रोवृधसानासुजर्भुरद्यौर्नस्तृभिश्चितयद्रो-
दसीअनु ५॥ २० ॥सनोरेवत्समिधानःस्वस्तयेसंददस्वान्रयिमस्मासुदीदिहि।
आनःकृणुष्वसुवितायरोदसीअग्नेहव्यामनुषोदेववीतये ६ दानोअग्नेबृहतो
दाःसहस्रिणोदुरोनवाजंश्रुत्याअपावृधि । प्राचीद्यावापृथिवीब्रह्मणाकृधिस्व१र्ण

For Private and Personal Use Only

Shri Mahavir Jain Aradhana Kendra www.kobatirth.org Acharya Shri Kailassagarsuri Gyanmandir

शुक्रमुषसोविदिद्युतः ७ सइधानउषसोराम्याअनुस्व१र्णदीदेदरुषेणभानुना । होत्राभिरग्निर्मनुषःस्वध्वरोराजाविशामतिथिश्चारुरायवे ८ एवानोअग्नेअमृतेषु पूर्व्यधीष्पीपायबृहद्दिवेषुमानुषा । दुहानाधेनुर्वृजनेषुकारवेत्मनाशतिनंपुरुरूप- मिषणि ९ वयमग्नेअर्वतावासुवीर्यंब्रह्मणावाचितयेमाजनाँअति । अस्माकंद्यु- म्नमधिपञ्चकृष्टिषूच्चास्व१र्णशुशुचीतदुष्टरम् १० सनोबोधिसहस्यप्रशंस्योयस्मि- न्त्सुजाताइषयन्तसूरयः । यमग्नेयज्ञमुपयन्तिवाजिनोनित्येतोकेदीदिवांसंस्वे- दमे ११ उभयासोजातवेदःस्यामतेस्तोतारोअग्नेसूरयश्चशर्मणि । वस्वोरायःपुरु- श्चन्द्रस्यभूयसःप्रजावतःस्वपत्यस्यशग्धिनः १२ येस्तोतृभ्योगोअग्रामश्वपेशस- मग्नेरातिमुपसृजन्तिसूरयः । अस्माञ्चतांश्चप्रहिनेषिवस्यआबृहद्वदेमविदथेसु- वीराः १३ ॥ २१ ॥

Shri Mahavir Jain Aradhana Kendra www.kobatirth.org Acharya Shri Kailassagarsuri Gyanmandir

समिद्ध एकादश गृत्समद आप्रं जगती ।

३ समिंद्धोअग्निर्निहिंतःपृथिव्यांप्रत्यङ्विश्वांनिभुवंनान्यस्थात् । होतांपाव
क:प्रदिवं:सुमेधादेवोदेवान्यंजत्वग्निरहँन् १ नराशंस:प्रतिधामान्यञ्जन्तिस्रोदिव:-
प्रतिंमह्नास्वर्चिं: । घृतप्रुषामनंसाहव्यमुन्दन्मूर्धन्यज्ञस्यसमंनक्तुदेवान् २ ईळितो
अंग्नेमनंसानोअर्हन्देवान्यक्षिमानुषात्पूर्वोअद्य । सआवंहमरुतांशर्धोअच्युतमि-
न्द्रंनरोबर्हिषदंयजध्वम् ३ देवंबर्हिर्वर्धमानंसुवीरंस्तीर्णंरायेसुभरंवेद्यस्याम् ।
घृतेनाक्तंवंसव:सीदतेदंविश्वेदेवाआदित्यायज्ञियांस: ४ विश्रंयन्तामुर्वियाहूयमा-
नाद्वारोदेवी:सुप्रायणानमोंभि: । व्यचंस्वतीर्विप्रंथन्तामजुर्यावर्णंपुनानायशसं-
सुवीरंम् ५ ॥ २२ ॥ साध्वपांसिसनतांनउक्षितेउषासानक्तांवय्येवरण्विते । तं-
तुंततंसंवयंन्तीसमीचीयज्ञस्यपेशं:सुदुघेपयंस्वती ६ दैव्याहोतांराप्रथमाविदुष्टंर

॥ ५८ ॥

For Private and Personal Use Only

ऋजुर्यक्षतःसमृचावपुष्टरा । देवान्यजन्तावृतुथासमंञ्जतोनाभापृथिव्याअधिसा-
नुंषुत्रिषु ७ सरस्वतीसाधयन्तीधियंनइळादेवीभारतीविश्वतूर्तिः । तिस्रोदेवीः
स्वधयाबर्हिरेदमच्छिद्रंपान्तुशरणंनिषद्य ८ पिशङ्गरूपःसुभरोवयोधाःश्रुष्टीवीरो
जायतेदेवकामः । प्रजांत्वष्टाविष्यतुनाभिमस्मेअथादेवानामप्येतुपाथः ९ वन-
स्पतिरवसृजन्नुपस्थादग्निर्हविःसूदयातिप्रधीभिः । त्रिधासमक्तंनयतुप्रजानन्दे-
वेभ्योदैव्यःशमितोपहव्यम् १० घृतंमिमिक्षेघृतमस्ययोनिर्घृतेश्रितोघृतम्वस्य
धाम । अनुष्वधमावहमादयस्वस्वाहाकृतंवृषभवक्षिहव्यम् ११ ॥ २३ ॥

हुवे नव भार्गवोऽग्निस्त्रिष्टुप् ।

४ हुवेवःसुद्योत्मानंसुवृक्तिंविशामग्निमतिथिंसुप्रयसम् । मित्रइवयोदिधिषा-

Shri Mahavir Jain Aradhana Kendra www.kobatirth.org Acharya Shri Kailassagarsuri Gyanmandir

ऋ. सं. ण्योभुद्देवआदेवेजनेजातवेदाः १ इमंविधन्तोअपांसधस्थेद्वितादधुर्भृगवोविक्ष्वा- अ.२ अ.९
३ योः । एषविश्वान्यभ्यस्तुभूमादेवानामग्निररतिर्जीराश्वः २ अग्निंदेवासोमानु-
॥ ५९ ॥ षीषुविक्षुप्रियंधुःक्षेष्यन्तोनमित्रम् । सदीदयदुशतीरूर्म्याआदक्षाय्योयोदास्वते
दमआ ३ अस्यरण्वास्वस्येवपुष्टिःसंदृष्टिरस्यहियानस्यदक्षोः । वियोभरिभ्र-
दोषधीषुजिह्वामत्योनरथ्योदोधवीतिवारान् ४ आयन्मेअभ्वंवनदःपनन्तोशि-
ग्भ्योनामिमीतवर्णम् । सचित्रेणचिकितेरंसुभासाजुजुर्वाँयोमुहुरायुवाभूत् ५
॥ २४ ॥ आयोवनातातृषाणोनभातिवार्णपथारथ्येवस्वानीत् । कृष्णाध्वातपू
रण्वश्चिकेतद्यौरिवस्मयमानोनभोभिः ६ सयोव्यस्थादभिदक्षदुर्वींपशुर्नैतिस्व-
युरगोपाः । अग्निःशोचिष्माँअतसान्युष्णन्कृष्णव्यथिरस्वदयन्नभूम ७ नूतेपूर्व-
स्यावसोअधीतौतृतीयेविदथेमन्मशंसि । अस्मेअग्नेसंयद्वीरंबृहन्तंक्षुमन्तंवाजं ॥ ५९ ॥

For Private and Personal Use Only

स्वपत्यंरयिंदाः ८ त्वयायथागृत्समदासोअग्नेगुहावन्वन्तउपराँअभिष्युः । सुवीरासोअभिमातिषाहःस्मत्सूरिभ्योगृणतेतद्वयोधाः ९ ॥ २५ ॥

होताऽष्टौ भार्गवोऽग्निरनुष्टुप् ।

५ होताजनिष्टचेतनःपितापितृभ्यऊतये । प्रयक्षञ्जेन्यंवसुशकेमवाजिनोयमम् १ आयस्मिन्त्सप्तरश्मयस्ततायज्ञस्यनेतरि । मनुष्वद्दैव्यमष्टमंपोताविश्वंतदिन्वति २ दधन्वेवायदीमनुवोचद्ब्रह्माणिवेरुतत् । परिविश्वानिकाव्यानेमिश्चक्रमिवाभवत् ३ साकंहिशुचिनाशुचिःप्रशास्ताक्रतुनाजनि । विद्वाँअस्यव्रताध्रुवावयाइवानुरोहते ४ ताअस्यवर्णमायुवोनेष्टुःसचन्तधेनवः । कुवित्तिसृभ्यआवरंस्वसारोयाइदंययुः ५ यदीमातुरुपस्वसाघृतंभरन्त्यस्थित । तासामध्वर्युरागतौयवोवृष्टीवमोदते ६ स्वःस्वायधायसेकृणुतामृत्विगृत्विजम् ।

For Private and Personal Use Only

Shri Mahavir Jain Aradhana Kendra www.kobatirth.org Acharya Shri Kailassagarsuri Gyanmandir

स्तोमंयज्ञंचादरंवनेमाररिमावयम् ७ यथाविद्वाँअरंकरद्विश्वेभ्योयजतेभ्यः ।
अयमंग्नेत्वेअपियंयज्ञंचकृमावयम् ८ ॥ २६ ॥

इमां मेऽष्टौ भार्गवोऽग्निर्गायत्री ।

६ इमांमेअग्नेसमिधंमिमामुंपसदंवनेः । इमाऊषुश्रुधीगिरंः १ अयातेअग्ने
विधेमोर्जोनपादश्वमिष्टे । एनासूक्तेनसुजात २ तंत्वांगीर्भिगिर्वणसंद्रविणस्युं
द्रविणोदः । सपर्येमसपर्यवंः ३ सबोधिसूरिर्मघवावसुपतेवसुदावन् । युयोध्यं१
स्मद्द्वेषांसि ४ सनोवृष्टिंदिवस्परिसनोवाजमनर्वाणम् । सनंःसहस्रिणीरिषंः ५
ईळानायावस्यवेयविष्ठदूतनोगिरा । यजिष्ठहोतरागंहि ६ अन्तर्ह्यग्नईयसेविद्वा-
ञ्जन्मोभयाकवे । दूतोजन्येवमित्र्यंः ७सविद्वाँआचपिप्रयोयक्षिचिकित्वआनुषक् ।
आचास्मिन्त्संत्सिबर्हिषिं ८ ॥ २७ ॥

For Private and Personal Use Only

Shri Mahavir Jain Aradhana Kendra www.kobatirth.org Acharya Shri Kailassagarsuri Gyanmandir

श्रेष्ठं षड्भार्गवोऽग्निर्गायत्री ।

७ श्रेष्ठंयविष्ठभारताग्नेद्युमन्तमाभर । वसोपुरुस्पृहंरयिंम् १ मानोअराति-
रीशतदेवस्यमर्त्यस्यच । पर्षितस्याउतद्विषः २ विश्वाउतत्वयावयंधाराउदन्या
इव । अतिगाहेमहिद्विषः ३ शुचिःपावकवन्द्योऽग्नेबृहद्विरोचसे । त्वंघृतेभिरा-
हुतः ४ त्वंनोअसिभारताग्नेवशाभिरुक्षभिः । अष्टापदीभिराहुतः ५ द्रुन्नःसर्पि-
रासुतिःप्रत्नोहोतावरेण्यः । सहसस्पुत्रोअद्भुतः ६ ॥ २८ ॥

वाजयन्निव षट् गृत्समदोऽग्निर्गायत्री ।

८ वाजयन्निवनूरथान्योगाँअग्नेरुपस्तुहि । यशस्तमस्यमीळ्हुषः १ यःसुनीथो
ददाशुषेऽजुर्योजरयन्नरिम् । चारुप्रतीकआहुतः २ यउश्रियादमेष्वादोषोषसिप्रश-
स्यते । यस्यव्रतंनमीयते ३ आयःस्वर्णभानुनाचित्रोविभात्यर्चिषा । अञ्जानो

Shri Mahavir Jain Aradhana Kendra www.kobatirth.org Acharya Shri Kailassagarsuri Gyanmandir

अजैरभि ४ अत्रिमनुंस्वराज्यमग्निमुक्थानिवावृधुः । विश्वाअधिश्रियोदधे ५
अग्नेरिन्द्रस्यसोमस्यदेवानामूतिभिर्वयम् । अरिष्यन्तःसचेमह्यभिष्याम पृत-

न्यतः ६ ॥ २१ ॥ इति शाकलर्क्संहितायां द्वितीयाष्टके पञ्चमोऽध्यायः ॥ ५ ॥

निहोताजोहूत्रःश्रुधिसैकैन्द्रंविराद्स्थानमृतेन्सांयोजातःपश्चोनऋतुःसप्तोनान्सात्रिष्टुबध्वर्यवोद्वाद-
शमघदशभवोनवान्सात्रिष्टुप्तदस्मैद्वित्रिष्टुबन्तंमातरपायिवयन्तेसनोविराडूपाविश्वजितेषट्त्रिष्टुबन्तंत्रि-
कद्रुकेषुचतुष्कमष्टयायातिशाक्करयन्सा‌ष्टिर्वा गणानामेकोनाब्राह्मणस्पत्यंद्वबार्हस्पत्यावैश्वदेव्यन्सास्तु
दृष्टलिङ्गाःपञ्चदश्यन्त्येत्रिष्टुभौ ।

निहोता षड् गृत्समदोऽग्निस्त्रिष्टुप् ।

१ ओम् निहोताहोतृषदनेविदानस्त्वेषोदीदिवाँअसदत्सुदक्षः । अदब्धव्रत-
प्रमतिर्वसिष्ठःसहस्रंभरःशुचिजिह्वोअग्निः १ त्वंदूतस्त्वमुनःपरस्पास्त्वंवस्य

For Private and Personal Use Only

आवृषभप्रणेता। अग्नैतोकस्यंनस्तनैतनूनामप्रंयुच्छन्दीद्यद्बोधिगोपाः २ विधेमं तेपरमेजन्मन्नग्नेविधेमस्तोमैरवरेसधस्थे। यस्माद्योनेरुदारिथायजेतंप्रत्वेहवींषि जुहुरेसमिंद्धे ३ अग्नेयजस्वहविषायजीयाञ्छ्रुष्टीदेष्णमभिगृणीहिराधः। त्वंह्यसिं रयिपतीरयीणांत्वंशुक्रस्यवचसोमनोता ४ उभयंतेनक्षीयतेवसव्यंदिवेदिवेजायं-मानस्यदस्म। कृधिक्षुमन्तंजरितारमग्नेकृधिपतिंस्वपत्यस्यरायः ५ सैनानीकेन सुविदत्रोअस्मेयष्टादेवाँआयजिष्ठःस्वस्ति। अदब्धोगोपाउतनःपरस्पाअग्नेद्युम-दुतरेवद्दिदीहि ६ ॥ १ ॥

जोहूत्रः षड् गृत्समदोऽग्निस्त्रिष्टुप्।

१० जोहूत्रोअग्निःप्रथमःपितेवेळस्पदेमनुषायत्समिद्धः। श्रियंवसानोअमृ-तोविचेताममृजेन्यःश्रवस्य१ःसवाजी १ श्रूयाअग्निश्चित्रभानुर्हवंमेविश्वाभिर्गी-

Shri Mahavir Jain Aradhana Kendra www.kobatirth.org Acharya Shri Kailassagarsuri Gyanmandir

भिरमृतोविचेताः । श्यावारथंवहतोरोहितावोतारुषाहचक्रेविभृत्रः २ उत्ताना-
यामजनयन्त्सुषूतंभुवदग्निः पुरुपेशासुगर्भः । शिरिणायांचिदक्तुनामहोभिरप-
॥ ६२ ॥ रीवृतोवसतिप्रचेताः ३ जिघर्म्यग्निंहविषाघृतेनप्रतिक्षियन्तंभुवनानिविश्वा ।
पृथुंतिरश्चावयसाबृहन्तंव्यचिष्ठमन्नैरभसंदृशानम् ४आविश्वतःप्रत्यञ्चंजिघर्म्यर-
क्षसामनसातज्जुषेत । मर्यश्रीःस्पृहयद्वर्णोअग्निर्नाभिमृशेतन्वा३जर्भुराणः ५
ज्ञेयाभागंसहसानोवरेणत्वादूतासोमनुवद्वदेम । अनूनमग्निंजुह्वावचस्यामधु-
पृचंधनसाजोहवीमि ६ ॥ २ ॥

श्रुध्येकविंशतिर्गृत्समद इन्द्रो विराट्स्थाना त्रिष्टुप् । अन्त्या त्रिष्टुप् ।

११ श्रुधीहवमिन्द्रमारिषण्यःस्यामतेदावनेवसूनाम् । इमाहित्वामूर्जोवर्ध-
यन्तिवसूयवःसिन्धवोनक्षरन्तः १सृजोमहीरिन्द्रयाअपिन्वःपरिष्ठिताअहिनाशूर ॥ ६२ ॥

For Private and Personal Use Only

पूर्वीः । अमर्त्यंचिद्दासंमन्यमानमवाभिनदुक्थैर्वावृधानः २ उक्थेष्विन्नुशूरयेषु
चाकन्स्तोमेष्विन्द्ररुद्रियेषुच । तुभ्येदेतायासुमन्दसानःप्रवायवेसिस्रतेनशुभ्राः ३
शुभ्रंनुतेशुष्मंवर्धयन्तःशुभ्रंवज्रंबाह्वोर्दधानाः । शुभ्रस्त्वमिन्द्रवावृधानोअस्मे
दासीर्विशःसूर्येणसह्याः ४ गुहाहितंगुह्यंगूळ्हमप्स्वपीवृतंमायिनंक्षियन्तम् । उतो
अपो द्यांतस्तभ्वांसमहन्नहिंशूरवीर्येण ५ ॥ ३ ॥ स्तवानुतइन्द्रपूर्व्यामहान्युत
स्तवामनूतनाकृतानि । स्तवावज्रंबाह्वोरुशन्तंस्तवाहरीसूर्यस्यकेतू ६ हरीनु
तइन्द्रवाजयन्ताघृतश्चुतंस्वारमस्वार्ष्टाम् । विसमनाभूमिरप्रथिष्टारंस्तपर्वतश्चि-
त्सरिष्यन् ७ निपर्वतःसाद्यप्रयुच्छन्त्संमातृभिर्वावशानोअक्रान् । दूरेपारेवाणीं
वर्धयन्तइन्द्रेषितांधमनिंपप्रथन्नि ८ इन्द्रोमहांसिंधुमाशयानंमायाविनंवृत्रम-
स्फुरन्निः । अरेजेतांरोदसीभियानेकनिक्रदतोवृष्णोअस्यवज्रात् ९ अरोरवीद्वृ-

ष्णोअस्यवज्रोऽमानुषंयन्मानुषोनिजूर्वात् । निमायिनोदानवस्यमायाअपाद-
यत्पपिवान्त्सुतस्य १० ॥ ४ ॥ पिबापिबेदिन्द्रशूरसोमंमन्दन्तुत्वामन्दिनः
सुतासः । पृणन्तस्तेकुक्षीवर्धयन्त्वित्थासुतःपौरइन्द्रमाव ११ त्वेइन्द्राप्यभूमवि-
प्राधियंवनेमऋतयासपन्तः । अवस्यवोधीमहिप्रशस्तिंसद्यस्तेरायोदावनेस्याम
१२ स्यामतेतइन्द्रयेतऊतीअवस्यवऊर्जंवर्धयन्तः । शुष्मिन्तमंयंचाकनामदेवा
स्मेरयिंरासिवीरवन्तम् १३ रासिक्षयंरासिमित्रमस्मेरासिशर्धइन्द्रमारुतंनः ।
सजोषसोयेचमन्दसानाःप्रवायवःपान्त्यग्रणीतिम् १४ व्यन्त्विन्नुयेषुमन्दसान-
स्तृपत्सोमंपाहिद्रह्यदिन्द्र । अस्मान्त्सुपृत्स्वातरुत्रावर्धयोद्यांबृहद्भिरर्कैः १५॥५॥
बृहन्तइन्नुयेतेतरुत्रोक्थेभिर्वासुम्नमाविवासान् । स्तृणानासोबर्हिःपस्त्यावत्त्वो-
ताइदिन्द्रवाजमग्मन् १६ उग्रेष्विन्नुशूरमन्दसानस्त्रिकद्रुकेषुपाहि सोममिन्द्र।

For Private and Personal Use Only

प्रदोधुवच्छ्मश्रुंषुप्रीणानोयाहिहरिभ्यांसुतस्यपीतिम् १७ विष्वा शर्वःशूरयेनवृ-
त्रमवाभिंनद्दानुमौर्णवाभम् । अपावृणोज्योतिरार्यायनिसंव्यतःसादिदस्युरिन्द्र
१८ सनेमयेतंऊतिभिस्तरन्तोविश्वाःस्पृधआर्येणदस्यून् । अस्मभ्यंतत्त्वाष्ट्रंवि-
श्वरूपमरन्धयःसाख्यस्यत्रितायं १९ अस्यसुवानस्यमन्दिनस्त्रितस्यन्यर्बुदंवावृ-
धानोअस्तः । अवर्तयत्सूर्योनचक्रंभिनद्वलमिन्द्रोअङ्गिरस्वान् २० नूनंसातेप्रति-
वरंजरित्रेदुहीयदिन्द्रदक्षिणामघोनी । शिक्षास्तोतृभ्योमातिधग्भगोनोबृहद्वदेम
विदथेसुवीराः २१ ॥ ६ ॥ इति शाकलर्क्संहितायां द्वितीये मण्डलेप्रथमोऽनुवाकः॥ १॥

यो जातः पञ्चदश गृत्समद इन्द्रस्त्रिष्टुप्।

१२ योजातएवप्रथमोमनस्वान्देवोदेवान्क्रतुनापर्यभूषत् । यस्यशुष्माद्रो-
दसीअभ्यसेतांनृम्णस्यमह्नासजनासइन्द्रः १ यःपृथिवींव्यथमानामदृंहद्यःपर्व-

तान्प्रकुपिताँ अरम्णात्।योअन्तरिक्षंविममेवरीयोयोद्यामस्तभ्नात्सजनासइन्द्रः२
योहत्वाहिमरिणात्सप्तसिन्धून्योगाउदाजदपधावलस्य । योअश्मनोरन्तरग्निंज
 जानसंवृक्समत्सुसजनासइन्द्रः ३ येनेमाविश्वाच्यवनाकृतानियोदासंवर्णमधं-
रंगुहाकः।श्वघ्नीवयोजिगीवाँल्लक्षमाददर्यःपुष्टानिसजनासइन्द्रः ४यंस्मापृच्छन्ति
कुहसेतिघोरमुतेमाहुर्नैषोअस्तीत्येनम् । सोअर्यःपुष्टीर्विजइवामिनातिश्रदस्मै
धत्तसजनासइन्द्रः ॥ ५ ॥ ७ ॥ योरध्रस्यचोदितायःकृशस्ययोब्रह्मणोनाधमान-
स्यकीरेः। युक्तग्राव्णोयोऽवितासुशिप्रःसुतसोमस्यसजनासइन्द्रः ६ यस्याश्वासः
प्रदिशियस्यगावोयस्यग्रामायस्यविश्वेरथासः । यःसूर्यंयउषसंजजानयो
अपांनेतासजनासइन्द्रः ७ यंक्रन्दसीसंयतीविह्वयेतेपरेऽवरउभयाअमित्राः ।
समानंचिद्रथमातस्थिवांसानानाहवेतेसजनासइन्द्रः ८ यस्मान्नऋतेविजयन्तेज-

नासोयंयुध्यमानाअवसेहवन्ते । योविश्वस्यप्रतिमानंबभूवयोअच्युतच्युत्सजं-
नासइन्द्रः ९ यःशश्वतोमह्येनोदधानानमन्यमानाञ्छर्वाजघान । यःशर्धते
नानुददातिशृध्यांयोदस्योर्हन्तासजनासइन्द्रः १०॥८॥ यःशम्बरंपर्वतेषुक्षियन्तं
चत्वारिंश्यांशरद्यन्वविन्दत् । ओजायमानंयोअहिंजघानदानुंशयानंसजनास
इन्द्रः ११ यःसप्तरश्मिर्वृषभस्तुविष्मानवासृजत्सर्तवेसप्तसिन्धून् । योरौहिण-
मस्फुरद्वज्रबाहुर्द्यामारोहन्तंसजनासइन्द्रः १२ द्यावाचिदस्मैपृथिवीनमेतेशुष्मा-
च्चिदस्यपर्वताभयन्ते । यःसोमपानिंचितोवज्रबाहुर्योवज्रहस्तःसजनास
इन्द्रः १३ यःसुन्वन्तमवतियःपचन्तंयःशंसन्तंयःशशमानमूती । यस्यब्रह्मवर्धनं
यस्यसोमोयस्येदंराधःसजनासइन्द्रः १४ यःसुन्वतेपचतेदुध्रआचिद्वाजंदर्दर्षि
सकिलासिसत्यः । वयंतइन्द्रविश्वहप्रियासःसुवीरासोविदथमावदेम १५॥१॥

Shri Mahavir Jain Aradhana Kendra www.kobatirth.org Acharya Shri Kailassagarsuri Gyanmandir

१३ ऋतुर्जनित्रीतस्याअपस्परिमक्षूजातआविशद्यासुवर्धते । तदाहनाअभ-

वत्पिप्युषीपयोंऽशोःपीयूषंप्रथमंतदुक्थ्यंम् १ सध्रीमायन्तिपरिबिभ्रतीःपयोविश्व-
प्स्न्यायप्रभरन्तभोजनम् । समानोअध्वाप्रवतामनुष्यदेयस्ताकृणोःप्रथमंसा-
स्युक्थ्यः २ अन्वेकोवदतियद्ददातितद्रूपामिनन्तदपाएकईयते । विश्वाएकस्य
विनुदस्तितिक्षतेयस्ताकृणोःप्रथमंसास्युक्थ्यः ३ प्रजाभ्यःपुष्टिंविभजन्तआसते
रयिमिवपृष्ठंप्रभवन्तमायते । असिन्वन्दंष्ट्रैःपितुरत्तिभोजनंयस्ताकृणोःप्रथमंसा
स्युक्थ्यः ४ अधाकृणोःपृथिवींसंदृशेदिवेयोधौतीनामहिहन्नारिणक्पथः । तंत्वा
स्तोमेभिरुदभिर्नवाजिनंदेवंदेवाअजनन्त्सास्युक्थ्यः ५ ॥ १० ॥ योभोजनंच
दयसेचवर्धनमार्द्रादाशुष्कंमधुमद्दुदोहिथ ।सशेवधिंनिदधिषेविवस्वतिविश्वस्यैकं

For Private and Personal Use Only

ईशिषेसास्युक्थ्यः ६ यःपुष्पिणीश्चप्रस्वश्चधर्मणाधिदानेव्यं १ वनीरधारयः ।
यश्चासमाअजनोदिद्युतोदिवउरूवाँअभितःसास्युक्थ्यः ७ योनार्मरंसहवसुं
निहन्तवेपृक्षायचदासवेशायचावहः । ऊर्जयन्त्याअपरिविष्टमास्यमुतैवाद्यपुरु-
कृत्सास्युक्थ्यः ८ शतंवायस्यदशसाकमाद्यएकस्यश्रुष्टौयद्धचोदमाविथ । अर-
ज्जौदस्यून्त्समुनब्दभीतयेसुप्राव्योअभवःसास्युक्थ्यः ९ विश्वेदनुरोधनाअस्य-
पौंस्यंददुरस्मैदधिरेकृत्नवेधनम् । षळस्तभ्नाविष्टिरःपञ्चसंदृशःपरिपरोअभवःसा-
स्युक्थ्यः १० ॥ ११ ॥ सुप्रवाचनंतववीरवीर्यं १ यदेकेनक्रतुनाविन्दसेवसु ।
जातूष्ठिरस्यप्रवयःसहस्वतोयाचकर्थसेन्द्रविश्वास्युक्थ्यः ११ अरमयःसरपस-
स्तरायकंतुर्वीतयेचवय्यायचस्रुतिम् । नीचासन्तमुदनयःपरावृजंप्रान्धंश्रोणं

For Private and Personal Use Only

Shri Mahavir Jain Aradhana Kendra www.kobatirth.org Acharya Shri Kailassagarsuri Gyanmandir

श्रवयन्त्सास्युक्थ्यः १२ अस्मभ्यंतद्वंसोदानायराधःसमर्थयस्वबहुतेवसव्यंम् ।
इन्द्रयाच्चित्रंश्रवस्याअनुद्यून्बृहद्वदेमविदथेसुवीराः १३ ॥ १२ ॥

अध्वर्यवो द्वादश गृत्समद इन्द्रस्त्रिष्टुप् ।

१४ अध्वर्यवोभरतेन्द्रायसोममामंत्रेभिःसिञ्चतामद्यमन्धः । कामीहिवीरः
सदंमस्यपीतिंजुहोतवृष्णेतदिदेषवष्टि १ अध्वर्यवोयोअपोवव्रिवांसंवृत्रंजघाना-
शन्येववृक्षम् । तस्माएतंभरततद्वशायँएषइन्द्रोअर्हतिपीतिमस्य २ अध्वर्यवोयो
दृभीकंजघानयोगाउदाजदपहिवलंवः । तस्माएतमन्तरिक्षेनवातमिन्द्रंसोमैरो-
र्णुतजूर्नवस्त्रैः ३ अध्वर्यवोयउरणंजघाननवंचख्वांसंनवतिंचबाहून् । योअर्बुद-
मवनीचाबबाधेतमिन्द्रंसोमस्यभृथेहिनोत ४ अध्वर्यवोयःस्वश्नंजघानयःशुष्ण-
मशुषंयोव्यंसम् । यःपिप्रुंनमुचिंयोरुधिक्रांतस्माइन्द्रायान्धसोजुहोत ५ अध्व-

For Private and Personal Use Only

Shri Mahavir Jain Aradhana Kendra www.kobatirth.org Acharya Shri Kailassagarsuri Gyanmandir

यवोयःशतंशम्बरस्यपुरोबिभेदाश्मनेवपूर्वीः । योवर्चिनःशतमिन्द्रःसहस्रमपा-
वपद्भरतासोममस्मै ६ ॥ १३ ॥ अध्वर्यवोयःशतमासहस्रंभूम्याउपस्थेऽवं-
पज्जघन्वान् । कुत्सस्यायोरतिथिग्वस्यवीराञ्यावृणग्भरतासोममस्मै ७ अध्व-
र्यवोयन्नरःकामयाध्वेश्रुष्टीवहन्तोनशथातादिन्द्रे । गभस्तिपूतंभरतश्रुतायेन्द्राय
सोमंयज्यवोजुहोत ८ अध्वर्यवःकर्तनाश्रुष्टिमस्मैवनेनिपूतंवनउन्नयध्वम् । जु-
षाणोहस्त्यमभिवावशेवइन्द्रायसोममदिरंजुहोत ९ अध्वर्यवःपयसोधर्यथागोः
सोमेभिरींपृणताभोजमिन्द्रम् । वेदाहमस्यनिभृतंमएतद्दित्सन्तंभूयोयजतश्चि-
केत १० अध्वर्यवोयोदिव्यस्यवस्वोयःपार्थिवस्यक्षम्यस्यराजा । तमूर्दरंनपृणता
यवेनेन्द्रंसोमेभिस्तदपोवोअस्तु ११ अस्मभ्यंतद्वसोदानायराधःसमर्थयस्वबहुते
वसव्यम् । इन्द्रयच्चित्रंश्रवस्याअनुद्यून्बृहद्वदेमविदथेसुवीराः १२ ॥ १४ ॥

For Private and Personal Use Only

१५ प्रघान्वंस्यमहतोमहानिसत्यासत्यस्यकरणानिवोचम् । त्रिकंद्रुकेष्व-
॥ ६७ ॥ पिबत्सुतस्यास्यमदेअहिमिन्द्रोजघान १ अवंशेद्यामस्तभायद्बृहन्तमारोदसीअपृ-
णदन्तरिक्षम् । सधारयत्पृथिवींपप्रथच्चसोमस्यतामदइन्द्रश्चकार २ सद्मेवप्राचो
विमिमायमानैर्वज्रेणखान्यतृणन्नदीनाम् । वृथासृजत्पथिभिर्दीर्घयाथैःसोमस्य
तामदइन्द्रश्चकार ३ सप्रवोळ्हृन्परिगत्यादभीतेर्विश्वमधागायुधमिद्धेअग्नौ । संगो-
भिरश्वैरसृजद्रथेभिःसोमस्यतामदइन्द्रश्चकार ४ सईंमहींधुनिमेतोररम्णात्सोअ-
स्नातॄनपारयत्स्वस्ति । तउत्स्नायरयिमभिप्रतस्थुःसोमस्यतामदइन्द्रश्चकार ५
॥ १५ ॥ सोदञ्चंसिन्धुमरिणान्महित्वावज्रेणानउषसःसंपिपेष । अजवसोजवि-
नीभिर्विवृश्चन्त्सोमस्यतामदइन्द्रश्चकार ६ सविद्वाँअपगोहंकनीनामाविर्भवन्नुद- ॥ ६७ ॥

तिष्ठत्परावृक् । प्रतिश्रोणःस्थाद्व्यनगचष्टसोमस्यतामदइन्द्रश्चकार ७ भिनद्व-
लमङ्गिरोभिर्गृणानोविपर्वतस्यदृंहितान्यैरत्।रिणग्रोधांसिकृत्रिमाण्येषांसोमस्य
तामदइन्द्रश्चकार ८ स्वप्नेनाभ्युप्याचुमुरिंधुनिंचजघन्थदस्युंप्रदभीतिमावः ।
रम्भीचिदत्रविविदेहिरण्यंसोमस्यतामदइन्द्रश्चकार ९ नूनंसातेप्रतिवरंजरित्रेदु-
हीयदिन्द्रदक्षिणामघोनी । शिक्षास्तोतृभ्योमातिधग्भगोनोबृहद्वदेमविदथे
सुवीराः १० ॥ १६ ॥

प्र वो नव गृत्समद इन्द्रो जगती । अन्त्या त्रिष्टुप् ।

१६ प्रवःसतांज्येष्ठतमायसुष्टुतिमग्नाविवसमिधानेहविर्भरे । इन्द्रमजुर्यंज-
रयन्तमुक्षितंसनाद्युवानमवसेहवामहे १ यस्मादिन्द्रादृबृहतःकिंचनेमृतेविश्वा-
न्यस्मिन्त्संभृताधिवीर्या । जठरेसोमंतन्वी३सहोमहोहस्तेवज्रंभरतिशीर्षणि-

Shri Mahavir Jain Aradhana Kendra www.kobatirth.org Acharya Shri Kailassagarsuri Gyanmandir

क्रतुंम् २ नक्षोणीभ्यांपरिभ्वैतइन्द्रियंनसंमुद्रैःपर्वतैरिन्द्रतेरथंः । नतेवज्रमन्वं-
श्नोतिकश्चनयदाशुभिः पतंसियोजनापुरु ३ विश्वेह्यस्मैयजतायधृष्णवेक्रतुंभ-
रंन्तिवृषभायसश्चंते । वृषांयजस्वहविषांविदुष्टंरःपिबेन्द्रसोमंवृषभेणभानुना ४
वृष्णःकोशःपवतेमध्वऊर्मिर्वृषभान्नांयवृषभायपातंवे। वृषंणाध्वर्यूवृंषभासोअद्रं-
योवृषंणंसोमंवृषभायंसुष्वति ५ ॥ १७ ॥ वृषांतेवज्रंउततेवृषारथोवृषंणाहरींवृष-
भाण्यायुधा । वृष्णोमदंस्यवृषभत्वमींशिषइन्द्रसोमंस्यवृषभस्यंतृप्णुहि ६ प्रते
नावंनसमंनेवचस्युवंब्रह्मणायामिसवंनेषुदाधृषिः। कुविन्नोअस्यवचंसोनिबोधिं-
षदिन्द्रमुत्संनवसुंनःसिचामहे ७ पुरासंबाधादभ्यावंवृत्स्वनोधेनुर्नवत्संयवंसस्य
पिप्युषीं । सकृत्सुतेसुमतिभिःशतक्रतोसंपत्नींभिर्नवृषंणोनसीमहि ८ नूनंसाते

For Private and Personal Use Only

प्रतिवरंजरित्रेदुहीयदिन्द्रदक्षिणामघोनी । शिक्षास्तोतृभ्योमातिधग्भगोनोबृहद्-
देमविदथेसुवीराः ९ ॥ १८ ॥

तदस्मै नव गृत्समद इन्द्रो जगती । अन्त्ये त्रिष्टुभौ ।

१७ तदस्मैनव्यमङ्गिरस्वदर्चतशुष्मायदस्यप्रत्नथोदीरते । विश्वायद्गोत्रास-
हसापरीवृतामदेसोमस्यदृंहितान्यैरयत् १ सभूतुयोहप्रथमायधायसओजोमि-
मानोमहिमानमातिरत् । शूरोयोयुत्सुतन्वंपरिव्यतशीर्षणिद्यांमहिनाप्रत्यमु-
ञ्चत २ अधाकृणोःप्रथमंवीर्यमहद्यदस्याग्रेब्रह्मणाशुष्ममैरयः । रथेष्ठेनहर्यश्वेनवि-
च्युताःप्रजीरयःसिस्रतेसध्र्य१क्पृथक् ३ अधायोविश्वाभुवनाभिमज्मनेशान-
कृत्प्रवयाअभ्यवर्धत । आद्रोदसीज्योतिषावह्निरातनोत्सीव्यन्तमांसिदुधितास-
मव्ययत् ४ सप्राचीनान्पर्वतान्दृंहदोजसाधराचीनमकृणोदपामपः । अधारय-

त्पृथिवींविश्वधांयसमस्तंभ्नान्मायया द्यामंवस्रसः ५ ॥ १९ ॥ सास्मा अरंबाहु-
भ्यांयंपिताकृणोद्विश्वंस्मादाजनुषोवेदसस्परि । येनांपृथिव्यांनिक्रिविंशयध्यै
 वज्रेणहत्व्यवृणक्तुविष्वणिः ६ अमाजूरिवपित्रोःसचांसतीसमानादासदसस्त्वा-
मियेभगम् । कृधिप्रकेतमुपमास्याभरदद्धिभागंतन्वोयेनमामहः ७ भोजं
त्वामिन्द्रवयंहुवेमददिष्ट्वमिन्द्रापांसिवाजान् । अविड्डीन्द्रचित्रयानऊतीकृधिवृष-
न्निन्द्रवस्यसोनः ८ नूनंसातेप्रतिवरंजरित्रेदुहीयदिन्द्रदक्षिणामघोनी । शिक्षा
स्तोतृभ्योमातिधग्भगोनोबृहद्वदेमविदथेसुवीराः ९ ॥ २० ॥

प्रातर्नव गृत्समद इन्द्रस्त्रिष्टुप् ।

१८प्रातारथोनवोयोजिसस्त्रिश्चतुर्युगस्त्रिकशःसप्तरश्मिः।दशारित्रोमनुष्यःस्व-
र्षाःसइष्टिभिर्मतिभीरंह्योभूत् १सास्मा अरंप्रथमंसद्वितीयमुतोतृतीयंमनुषःसहो-

ता।अन्यस्यागर्भमन्यऊंजनन्तसोअन्येभिःसचतेजेन्योवृषा २हरीनुकंरथइन्द्रस्य
योजमायैसूक्तेनवचसानवेन । मोषुत्वामत्रबहवोहिविप्रानिरीरमन्यजमानासो
अन्ये ३ आद्वाभ्यांहरिभ्यामिन्द्रयाह्याचतुर्भिराषड्भिर्हूयमानः। आष्टाभिर्दशभिः
सोमपेयमयंसुतःसुमखमामृधस्कः ४ आविंशत्यात्रिंशतायाह्यर्वाङाचत्वारिं-
शताहरिभिर्युजानः।आपञ्चाशतासुरथेभिरिन्द्राषष्ट्यासप्तत्यासोमपेयम् ५॥२१
आशीत्यानवत्यायाह्यर्वाङाशतेनहरिभिरुह्यमानः। अयंहितेशुनहोत्रेषुसोमइन्द्र
त्वायापरिषिक्तोमदाय ६ ममब्रह्मेन्द्रयाह्यच्छाविश्वाहरीधुरिधिष्वारथस्य।पुरुत्राहि
विहव्योबभूथास्मिञ्छूरसवनेमादयस्व ७ नमइन्द्रेणसख्यंवियोषदस्मभ्यमस्यद-
क्षिणादुहीत।उपज्येष्ठेवरूथेगभस्तौप्रायेप्रायेजिगीवांसःस्याम ८ नूनंसातेप्रतिवरं

For Private and Personal Use Only

जरित्रेदुंहीयदिन्द्रदक्षिणामघोनीं । शिक्षास्तोतृभ्योमातिधग्भगोंनोबृहद्वदेमवि-
दथेसुवीराः १ ॥ २२ ॥

अपायि नव गृत्समद इन्द्रस्त्रिष्टुप् ।

११ अपाय्यस्यान्धसोमदायमनीषिणःसुवानस्यप्रयसः। यस्मिन्निन्द्रःप्रदिवि
वावृधानओकोदधेब्रह्मण्यन्तश्चनरः १ अस्यमन्दानोमध्वोवज्रहस्तोऽहिमिन्द्रो
अर्णोवृतंविवृश्चत् । प्रयद्वयोनस्वसराण्यच्छाप्रयांसिचनदीनांचक्रमन्त २ समाहिं-
नइन्द्रोअर्णोअपांप्रैरयदहिहाच्छासमुद्रम् । अजनयत्सूर्यविदद्गाअक्तुनाह्नांवयुनां-
निसाधत् ३ सोअप्रतीनिमनवेपुरूणीन्द्रोदाशद्दाशुषेहन्तिवृत्रम् । सद्योयोनृभ्यो
अतसाय्योभूत्पस्पृधानेभ्यःसूर्यस्यसातौ ४ सर्सुन्वतइन्द्रःसूर्यमादेवोरिणङ्मर्त्याय-
यस्तवान् । आयद्रयिंगुहदवद्यमस्मैभरदंशंनैतशोदशस्यन् ५ ॥ २३ ॥ सर-

न्धयत्सुदिवः सारथये शुष्णमशुषंकुयवंकुत्साय । दिवोदासायनवतिंचनवेन्द्रः पु-
रोव्यैरच्छम्बरस्य ६ एवातंइन्द्रोचथमहेमश्रवस्यानत्मनावाजयन्तः । अश्या-
मतत्साप्तमाशुषाणाननमोवधरदेवस्यपीयोः ७ एवातेगृत्समदाःशूरमन्मावस्य-
वोनवयुनानितक्षुः । ब्रह्मण्यन्तइन्द्रतेनवीयइषमूर्जंसुक्षितिंसुम्नमश्युः ८ नूनंसा
तेप्रतिवरंजरित्रेदुहीयदिन्द्रदक्षिणामघोनी । शिक्षास्तोतृभ्योमातिधग्भगोनोबृ-
हद्वदेमविदथेसुवीराः ९ ॥ २४ ॥

वयं ते नव गृत्समद इन्द्रस्त्रिष्टुप् ।

२०वयंतेवयइन्द्रविद्धिषुणःप्रभरामहेवाजयुर्नरथम् । विपन्यवोदीध्यतोमनी-
षासुम्नमियक्षन्तस्त्वावतोनॄन् १ त्वंनइन्द्रत्वाभिरूतीत्वायतोअभिष्टिपासिज-
नान् । त्वमिनोदाशुषोवरूतेत्थाधीरभियोनक्षतित्वा २ सनोयुवेन्द्रोजोहूत्रः स-

Shri Mahavir Jain Aradhana Kendra www.kobatirth.org Acharya Shri Kailassagarsuri Gyanmandir

त्वांशिवोनरामस्तुपाता । यःशंसन्तंयःशशमानमूतीपचन्तंचस्तुवन्तंचप्रणेषत्
३ तमुस्तुषइन्द्रंतंगृणीषेयस्मिन्पुरावावृधुःशाशदुश्च । सवस्वःकामंपीपरदिया-
नोब्रह्मण्यतोनूतनस्यायोः ४ सोअङ्गिरसामुचथाजुजुष्वान्ब्रह्मातूतोदिन्द्रोगातु-
मिष्णन् । मुष्णन्नुषसःसूर्येणस्तवानश्नस्यचिच्छिश्नथत्पूर्व्याणि ५ ॥ २५ ॥
सहश्रुतइन्द्रोनामदेवऊर्ध्वोभुवन्मनुषेदस्मतमः ।अवप्रियमर्शसानस्यसाह्वाञ्छि-
रोभरद्दासस्यस्वधावान् ६ सवृत्रहेन्द्रःकृष्णयोनीःपुरंदरोदासीरैरयद्वि । अजन-
यन्मनवेक्षामपश्चसत्राशंसंयजमानस्यतूतोत् ७ तस्मैतवस्य१मनुदायिसत्रे-
न्द्रायदेवेभिरर्णसातौ । प्रतियदस्यवज्रंबाह्वोर्धुर्हत्वीदस्यून्पुरआयसीर्नितारीत् ८
नूनंसातेप्रतिवरंजरित्रेदुहीयदिन्द्रदक्षिणामघोनी । शिक्षास्तोतृभ्योमातिधग्भ-
गोनोबृहद्वदेमविदथेसुवीराः ९ ॥ २६ ॥

॥ ७१ ॥

For Private and Personal Use Only

Shri Mahavir Jain Aradhana Kendra www.kobatirth.org Acharya Shri Kailassagarsuri Gyanmandir

विश्वजिते षड् गृत्समद इन्द्रो जगती । अन्त्या त्रिष्टुप् ।

२१ विश्वजितेधनजितेंस्वर्जितेंसत्राजितेंनृजितंउर्वराजितें । अश्वजितेंगोजितेंअब्जितेंभरेन्द्रांयसोमंयजतायंहर्यतम् १ अभिभुवेंऽभिभङ्गायवन्वतेऽषाह्ळायसहंमानायवेधसें । तुविग्रयेंवह्नंयेदुष्टरीतवेसत्रासाहेनमइन्द्रायवोचत २ सत्रासाहोजनभक्षोजनंसहश्च्यवनोयुध्मोअनुजोषमुक्षितः । वृतञ्चयःसहुरिर्विक्ष्वारितइन्द्रस्यवोचंप्रकृतानिवीर्यां ३ अनानुदोवृषभोदोधतोवधोगम्भीरऋष्वोअसमष्टकाव्यः । रध्रचोदःश्नथनोवीळितःस्पृथुरिन्द्रःसुयज्ञउषसःस्वर्जनत् ४ यज्ञेनगातुमप्तुरोविविद्रिरेधियोंहिन्वानाउशिजोमनीषिणः । अभिस्वरानिषदागाअवस्यवइन्द्रेहिन्वानाद्रविणान्याशत ५ इन्द्रश्रेष्ठानिद्रविणानिधेहिचित्तिंदक्षस्यसुभगत्वमस्मे । पोषंरयीणामरिष्टिंतनूनांस्वाद्मानंवाचःसुदिनत्वमह्नाम् ६ ॥ २७ ॥

For Private and Personal Use Only

Shri Mahavir Jain Aradhana Kendra www.kobatirth.org Acharya Shri Kailassagarsuri Gyanmandir

त्रिकद्रुकेषु चतुष्कं गृत्समद इन्द्रोऽतिशक्वरी । प्रथमाष्टिः । चतुर्थ्यष्टिर्वा ।

२२ त्रिकद्रुकेषुमहिषोयवाशिरंतुविशुष्मस्तृपत्सोमंमपिबद्विष्णुनासुतंयथा-
वशत् । सईंममादमहिकर्मकर्तवेमहामुरुंसैनंसश्चद्देवोदेवंसत्यमिन्द्रंसत्यइन्दुः १
अधत्विषीमाँअभ्योजसाक्रिविंयुधाभवदारोदसीअपृणदस्यमज्मनाप्रवावृधे।अधत्तान्यंजठरेप्रेमरिच्यतसैनंसश्चद्देवोदेवंसत्यमिन्द्रंसत्यइन्दुः २ साकंजातःक्रतुना-
साकमोजसाववक्षिथसाकंवृद्धोवीर्यैःसासहिर्मृधोविचर्षणिः । दातारा्धःस्तुवते
काम्यंवसुसैनंसश्चद्देवोदेवंसत्यमिन्द्रंसत्यइन्दुः ३ तवत्यन्नर्यंनृतोऽपइन्द्रप्रथमंपूर्व्यंदिविप्रवाच्यंकृतम् । यद्देवस्यशवसाप्रारिणाअसुंरिणन्नपः । भुवद्विश्वमभ्या-
देवमोजसाविदादूर्जंशतक्रतुर्विदादिषम् ४ ॥ २८ ॥ इति शाकलकसंहितायां
द्वितीये मण्डले द्वितीयोऽनुवाकः ॥ २ ॥

For Private and Personal Use Only

Shri Mahavir Jain Aradhana Kendra www.kobatirth.org Acharya Shri Kailassagarsuri Gyanmandir

गणानां त्वैकोनविंशतिर्गृत्समदो जगती । सर्वा लिङ्गोक्तदेवताः । पञ्चदश्यन्त्ये त्रिष्टुभौ ।

२३ गणानांत्वागणपतिंहवामहेकविंकवीनामुपमश्रवस्तमम् । ज्येष्ठराजं
ब्रह्मणांब्रह्मणस्पतआनःशृण्वन्नूतिभिःसीदसादनम् १ देवाश्चित्तेअसुर्यप्रचेतसो
बृहस्पतेयज्ञियंभागमानशुः । उस्राइवसूर्योज्योतिषामहोविश्वेषामिज्जनिताब्र-
ह्मणामसि २ आविबाध्यापरिरापस्तमांसिचज्योतिष्मन्तंरथमृतस्यतिष्ठसि।बृह-
स्पतेभीममममित्रदम्भनंरक्षोहणंगोत्रभिदंस्वर्विदम् ३ सुनीतिभिर्नयसित्रायसेज
नंयस्तुभ्यंदाशान्नतमंहोअश्नवत् । ब्रह्मद्विषस्तपनोमन्युमीरसिबृहस्पतेमहितत्ते
महित्वनम् ४ नतमंहोनदुरितंकुतश्चननारातयस्तितिरुर्नद्वयाविनः । विश्वाइद-
स्माध्वरसोविबाधसेयंसुगोपारक्षसिब्रह्मणस्पते ५ ॥ २१ ॥ त्वंनोगोपाःपथिकृ-
द्विचक्षणस्तवव्रतायमतिभिर्जरामहे । बृहस्पतेयोनोअभिह्वरोदधेस्वातंमर्मर्तुदु-

For Private and Personal Use Only

Shri Mahavir Jain Aradhana Kendra www.kobatirth.org Acharya Shri Kailassagarsuri Gyanmandir

च्छुनाहरस्वती ६ उतवायोनोमर्चयादनागसोऽरातीवामर्तःसानुकोवृकः। बृह-
स्पतेअपतंवर्तयापथःसुगंनोअस्यैदेववीतयेकृधि ७ त्रातारंत्वातनूनांहवामहेऽव-
स्पर्तरधिवक्तारमस्मयुम् । बृहस्पतेदेवनिदोनिबर्हयमादुरेवाउत्तरंसुम्नमुन्नशन् ८
त्वयावयंसुवृधाब्रह्मणस्पतेस्पार्हावसुमनुष्याददीमहि । यानोदूरेतळितोयाअराति-
तयोऽभिसन्तिजम्भयाताअनप्नसः ९ त्वयावयमुत्तमंधीमहेवयोबृहस्पतेपप्रिणा
सस्निनायुजा। मानोदुःशंसोअभिदिप्सुरीशतप्रसुशंसामतिभिस्तारिषीमहि १०
॥ ३० ॥ अनानुदोवृषभोजग्मिराहवंनिष्टप्ताशत्रुंपृतनासुसासहिः । असिस-
त्यऋणयाब्रह्मणस्पतउग्रस्यचिद्दमितावीळुहर्षिणः ११ अदेवेनमनसायोरिष-
ण्यतिशासामुग्रोमन्यमानोजिघांसति । बृहस्पतेमाप्रणक्तस्यनोवधोनिकर्मम-
न्युंदुरेवस्यशर्धतः १२ भरेषुहव्योनमसोपसद्योगन्तावाजेषुसनितावनंधनम् ।

For Private and Personal Use Only

विश्वाइद्र्योअभिदिप्स्वोमृधोबृहस्पतिर्विवर्हारथाँइव १३ तेजिंष्ठयातपनी रक्षसस्तपयेत्वानिदेदंधिरेहष्टवीर्यम् । आविस्तत्कृष्वयदसत्तउक्थ्यं बृहस्पतेवि परिरापोअर्दय १४ बृहस्पतेअतियदर्योअर्हाद्युमद्विभातिक्रतुमज्जनेषु । यद्दी-दयच्छवसऋतप्रजाततदस्मासुद्रविणंधेहिचित्रम् १५ ॥ ३१ ॥ मानःस्तेनेभ्यो येअभिद्रुहस्पदेनिरामिणोरिपवोन्नेषुजागृधुः । आदेवानामोहतेविव्रयोहृदिबृह-स्पतेनपरःसाम्नोविदुः १६ विश्वेभ्योहित्वाभुवनेभ्यस्परित्वष्टाजनत्साम्नःसाम्नः कविः । सऋणचिदृणयाब्रह्मणस्पतिर्द्रुहोहन्तामहऋतस्यधर्तरि १७ तवश्रिये व्यजिहीतपर्वतोगवांगोत्रमुदसृजोयदङ्गिरः । इन्द्रेणयुजातमसापरीवृतंबृहस्पते निरपामौब्जोअर्णवम् १८ ब्रह्मणस्पतेत्वमस्ययन्तासूक्तस्यबोधितनयंचजिन्व ।

Shri Mahavir Jain Aradhana Kendra www.kobatirth.org Acharya Shri Kailassagarsuri Gyanmandir

विश्वंतद्भद्रंयदवन्तिदेवाबृहद्वदेमविदथेसुवीराः १८ ॥ ३२ ॥ इति शाकलर्क्संहितायां द्वितीयाष्टके षष्ठोऽध्यायः ॥ ६ ॥

सेमांषोळशान्त्यात्रिष्टुब्द्वादशीन्द्रसैन्द्रीचेन्धानःपञ्चजागतंत्वृजुश्चतुष्कमिमागिरस्यूनाकूर्मोगार्त्समदोऽदिवादित्यमिदमेकादशवारुणमुपान्त्यादुःस्वप्ननाशिनीधृतव्रतावैसप्तवैश्वदेवमृतमेकादशजगत्यन्तंषष्ठ्यैन्द्रासोमीसरस्वतित्वमितिसारस्वतोऽर्धर्चोयोनोबार्हस्पत्यातंत्रोमारुयस्माकंसप्तवैश्वदेवं त्रिष्टुबन्तमस्यमेऽष्टौजागतंश्यनुष्टुबन्तंद्यावापृथिव्येकाद्वैऐन्द्यौत्वाष्ट्र्यौवाद्वेद्वेराकासिनीवाल्योरन्त्यालिङ्गोक्तदेवतातेपञ्चोनारौद्रंधारावरामारुतंत्रिष्टुबन्तमुपेनपोनप्त्रीयंतुभ्यंषळूतव्यंतुजागतंतु ॥

सेमां षोडश गृत्समदो ब्रह्मणस्पतिर्जगती । द्वादश्या इन्द्रश्च । द्वादशीषोडश्यौ त्रिष्टुभौ ।

२४ ॐम् सेमामंविड्ढिप्रभृतिंयईशिषेऽयाविधेमनवयामहागिरा । यथानोमीढ्वान्स्तवतेसखातवबृहस्पतेसीषधःसोतनोमतिम् १ योनंत्वान्यनंमन्योजंसो- ॥ ७४ ॥

For Private and Personal Use Only

तादर्दर्मन्युनाशम्बराणिवि । प्राच्यावयदच्युताब्रह्मणस्पतिराचाविशद्वसुमन्तंवि
पर्वतम् २ तद्देवानांदेवतमायकर्त्वमश्रथ्नन्दृळ्हाव्रदन्तवीळिता । उद्गाआजदभि-
नद्ब्रह्मणावलमगूहत्तमोव्यचक्षयत्स्वः ३ अश्मास्यमवतंब्रह्मणस्पतिर्मधुधार-
मभियमोजसातृणत् । तमेवविश्वेपपिरेस्वर्दृशोबहुसाकंसिसिचुरुत्समुद्रिणम्
४ सनाताकाचिद्भुवनाभवीत्वामाद्भिःशरद्भिर्दुरोवरन्तवः । अयतन्ताचरतोअ-
न्यदन्यदिद्याचकारवयुनाब्रह्मणस्पतिः ५ ॥ १ ॥ अभिनक्षन्तोअभियेतमान
शुर्निधिंपणीनांपरमंगुहाहितम् । तेविद्वांसःप्रतिचक्ष्यानृतापुनर्यतउआयन्तदु-
दीयुराविशम् ६ ऋतावानःप्रतिचक्ष्यानृतापुनरातआतस्थुःकवयोमहस्पथः ।
तेबाहुभ्यांधमितमग्निमश्मनिनकिःषोअस्त्यरणोजहुर्हितम् ७ ऋतज्येनक्षिप्रेण
ब्रह्मणस्पतिर्यत्रवष्टिप्रतदश्नोतिधन्वना । तस्यसाध्वीरिषवोयाभिरस्यतिनृच-

Shri Mahavir Jain Aradhana Kendra www.kobatirth.org Acharya Shri Kailassagarsuri Gyanmandir

क्षंसोहूशयेकर्णयोनयः ८ ससंनयःसविनयःपुरोहितःससुष्टुतःसयुधिब्रह्मणस्प-
तिः । चाक्ष्मोयद्वाजंभरतेमतीधनादित्सूर्यस्तपतितप्यतुर्वृथा १ विभुप्रभुप्रथमं
मेहनावतोबृहस्पतेःसुविदत्राणिराध्या । इमासातानिवेन्यस्यवाजिनोयेनजना
उभयेभुञ्जतेविशः १० ॥ २ ॥ योऽवरेवृजनेविश्वथाविभुर्महामुरण्वःशवसा
ववक्षिथ । सदेवोदेवान्प्रतिपप्रथेपृथुविश्वेदुतापरिभूर्ब्रह्मणस्पतिः ११ विश्वंसत्यं
मघवानायुवोरिदापश्चनप्रमिनन्तिव्रतंवाम् । अच्छेन्द्राब्रह्मणस्पतीहविर्नोऽन्नं
युजेववाजिनाजिगातम् १२ उताशिष्ठाअनुशृण्वन्निवह्नयःसभेयोविप्रोभरते
मतीधना । वीळुद्वेषाअनुवशंऋणमाददिःसहवाजीसमिथेब्रह्मणस्पतिः १३
ब्रह्मणस्पतेरभवद्यथावशंसत्योमन्युर्महिकर्माकरिष्यतः । योगाउदाजत्सदिवेवि
चाभजन्महीवरीतिःशवसासरत्पृथक् ॥ १४ ब्रह्मणस्पतेसुयमस्यविश्वहारायः

For Private and Personal Use Only

स्यामरथ्योउवयंस्वतः । वीरेषुवीराँउपपृङ्धिनस्त्वंयदीशानोब्रह्मणावेषिमेहवम्
१५ ब्रह्मणस्पतेत्वमस्ययन्तासूक्तस्यबोधितनयंचजिन्व । विश्वंतद्भद्रंयदवन्ति
देवाबृहद्वदेमविदथेसुवीराः १६ ॥ ३ ॥

इन्धानःपञ्च गृत्समदो ब्रह्मणस्पतिर्जगती ।

२५ इन्धानोअग्निंवनवद्वनुष्यतःकृतब्रह्माशूशुवद्रातहव्यइत् । जातेनजात-
मतिसप्रसंसृतेयंयंयुजंकृणुतेब्रह्मणस्पतिः १ वीरेभिर्वीरान्वनवद्वनुष्यतोगोभीं
रयिंपप्रथद्बोधतित्मना । तोकंचतस्यतनयंचवर्धतेयंयंयुजंकृणुतेब्रह्मणस्पतिः २
सिन्धुर्नक्षोदःशिमीवाँऋघायतोवृषेववध्रींरभिवष्टयोजसा । अग्नेरिवप्रसितिर्नाह
वर्तवेयंयंयुजंकृणुतेब्रह्मणस्पतिः ३ तस्माअर्षन्तिदिव्याअसश्चतःससत्वभिः
प्रथमोगोषुगच्छति । अनिभृष्टतविषिर्हन्त्योजसायंयंयुजंकृणुतेब्रह्मणस्पतिः ४

Shri Mahavir Jain Aradhana Kendra www.kobatirth.org Acharya Shri Kailassagarsuri Gyanmandir

तस्मादिद्विश्वेंधुनयन्तसिन्धवोऽच्छिद्राशर्मंदधिरेपुरूणि । देवानांसुम्नेसुभगःसए-
वतेययंयुजंकृणुतेब्रह्मणस्पतिः ५ ॥ ४ ॥

ऋजुश्चतुष्कं गृत्समदो ब्रह्मणस्पतिर्जगती ।

२६ ऋजुरिच्छंसोवनवद्वनुष्यतोदेवयन्निददेवयन्तमभ्यंसत् । सुप्रावीरिद्वन-
वत्पृत्सुदुष्टरंयज्वेदयज्योर्विभंजातिभोजनम् १ यजस्ववीरप्रविहिमनायतोभद्रं
मनःकृणुष्ववृत्रतूर्ये । हविष्कृणुष्वसुभगोयथाससिब्रह्मणस्पतेरवआवृणीमहे २
सइज्जनेनसविशासजन्मनासपुत्रैर्वाजंभरतेधनानृभिः । देवानांयःपितरमा-
विवासतिश्रद्धामनाहविषाब्रह्मणस्पतिम् ३ योअस्मैहव्यैर्घृतवद्भिरविधत्प्रतं
प्राचानयतिब्रह्मणस्पतिः । उरुष्यतीमंहसोरक्षतीरिषोंऽहोश्चिदस्माउरुचक्रिर-
द्भुतः ४ ॥ ५ ॥

For Private and Personal Use Only

इमा गिरः सप्तदश कूर्मो गार्त्समदो गृत्समदो वादित्यास्त्रिष्टुप् ।

२७ इमागिरंआदित्येभ्योघृतस्नूःसनाद्राजंभ्योजुह्वांजुहोमि । शृणोतुमि-
त्रोअंर्यमाभगोनस्तुविजातोवरुणोदक्षोअंशः १ इमंस्तोमंसक्रतवोमेअद्यमित्रो
अंर्यमावरुणोजुषन्त । आदित्यासःशुचंयोधारंपूताअवृंजिनाअनवद्याअरिंष्टाः२
तआदित्यासंउरवोगभीराअदंब्धासोदिप्संन्तोभूर्यक्षाः । अन्तःपंश्यन्तिवृजिनो-
तसाधुसर्वंराजंभ्यःपरमाचिदन्तिं ३ धारयंन्तआदित्यासोजगत्स्थादेवाविश्वस्य
भुवंनस्यगोपाः । दीर्घाधियोरक्षंमाणाअसुर्यमृतावांनश्चयंमानाऋणानिं ४ विद्या-
मादित्याअवंसोवोअस्ययदर्यमन्भयआचिंन्मयोभु । युष्माकैमित्रावरुणाप्रणीं-
तौपरिश्वभ्रेवदुरितानिवृज्याम् ५॥ ६॥सुगोहिवोअर्यमन्मित्रपन्थांअनृक्षरोवरुण-
साधुरस्तिं।तेनांदित्याअधिवोचतानोयच्छंतानोदुष्परिहन्तुशर्मं ६ पिपर्तुनोअदिं-

तीराजंपुत्राअतिद्वेषांस्यर्यमासुगेभिः । बृहन्मित्रस्यवरुणस्यशर्मोपस्यामपुरुवीरा
अरिष्टाः ७ तिस्रोभूमीर्धारयन्त्रीँरुतद्यून्त्रीणिव्रताविदथेअन्तरेषाम् । ऋतेनादि-
त्यामहिवोमहित्वंतदर्यमन्वरुणमित्रचारु ८ त्रीरोचनादिव्यावारयन्ताहिरण्ययाः
शुचयोधारपूताः । अस्वंप्रजोअनिमिषाअदब्धाउरुशंसाऋजवेमर्त्याय ९ त्वं
विश्वेषांवरुणासिराजायेचदेवाअसुरयेचमर्ताः । शतंनोरास्वशरदोविचक्षेऽश्या-
मायूंषिसुधितानिपूर्वा १० ॥ ७ ॥ नदक्षिणाविचिकितेनसव्यानप्राचीनमादि-
त्यानोतपश्चा । पाक्याचिद्वसवोधीर्याचियुष्मानीतोअभयंज्योतिरश्याम् ११
योराजभ्यऋतनिभ्योददाशयंवर्धयन्तिपुष्टयश्चनित्याः । सरेवान्यातिप्रथमोरथेन
वसुदावाविदथेषुप्रशस्तः १२ शुचिरपःसूयवसाअदब्धउपक्षेतिवृद्धवयाःसुवीरः ।
नकिष्टंघ्नन्त्यन्तितोनदूराद्यआदित्यानांभवतिप्रणीतौ १३ अदितेमित्रवरुणोत ॥ ७७ ॥

Shri Mahavir Jain Aradhana Kendra www.kobatirth.org Acharya Shri Kailassagarsuri Gyanmandir

मृळयन्नोवयंचकृमाकाच्चिदागः । उर्वश्यामभयंज्योतिरिन्द्रमानोदीर्घाअभिनेशान्तमिस्राः १४ उभेअस्मैपीपयतःसमीचीदिवोवृष्टिंसुभगोनामपुष्यन् । उभाक्षयांवाजयन्यातिपृत्सूभावधौंभवतःसाधूअस्मै १५ यावोमायाअभिद्रुहेयजत्राःपाशाआदित्यारिपवेविचृत्ताः । अश्वीवतांअतियेषंरथेनारिष्टाउरावाशर्मन्स्याम १६ माहंमघोनोवरुणप्रियस्यभूरिदाव्नआविदंशूनमापेः । मारायोराजन्त्सुयमादवस्थांबृहद्वदेमविदथेसुवीराः १७ ॥ ८ ॥

इदमेकादश कूर्मो गार्त्समदो गृत्समदो वा वरुणस्त्रिष्टुप् ।

२८ इदंकवेरादित्यस्यस्वराजोविश्वानिसान्त्यभ्यस्तुमह्ना।अतियोमन्द्रोयजथायदेवःसुकीर्तिंभिक्षेवरुणस्यभूरेः १ तवव्रतेसुभगासःस्यामस्वाध्योवरुणतुष्टुवांसः । उपायनउषसांगोमतीनामग्नयोनजरमाणाअनुद्यून् २ तवस्यामपुरु-

For Private and Personal Use Only

Shri Mahavir Jain Aradhana Kendra www.kobatirth.org Acharya Shri Kailassagarsuri Gyanmandir

वीरस्यशर्मन्नुरुशंसस्यवरुणप्रणेतः । यूयंनःपुत्राअदितेरदब्धाअभिक्षमध्वंयुज्यां-
यदेवाः ३ प्रसीमादित्योअसृजद्विधर्ताँऋतंसिन्धवोवरुणस्ययन्ति । नश्राम्यन्ति

नविमुचन्त्येतेवयोनपप्तूरघुयापरिज्मन् ४ विमच्छ्रथायरशनामिवागंऋध्यामते-
वरुणखामृतस्य । मातन्तुश्छेदिवयतोधियंमेमामात्राशार्यपसःपुरऋतोः ५॥१॥
अपोसुम्यक्षवरुणभियसंमत्सम्राळृतावोऽनुमागृभाय । दामेववत्साद्विमुमुग्ध्यं-
होनहित्वदारेनिमिषश्चनेशे ६ मानोवधैर्वरुणयेतइष्टावेनःकृण्वन्तमसुरभ्रीणन्ति ।
माज्योतिषःप्रवसथानिगन्मविषूमृधःशिश्रथोजीवसेनः ७ नमःपुरातेवरुणो-
तनूनमुतापरंतुविजातब्रवाम । त्वेहिकंपर्वतेनश्रितान्यप्रच्युतानिदूळभव्रतानि ८
परऋणासावीरधमत्कृतानिमाहंराजन्नन्यकृतेनभोजम् । अव्युष्टाइन्नुभूयसी-
रुषासआनोजीवान्वरुणतासुशाधि ९ योमेराजन्युज्योवासखावास्वप्नेभयंभीरवे

For Private and Personal Use Only

मह्यमाहं । स्तेनोवायोदिप्संतिनोवृकोवात्वंतस्माद्वरुणपाह्यस्मान् १० माहंम-
घोनोवरुणप्रियस्यभूरिदाव्नआविदंशूनंमापेः । मारायोराजन्त्सुयमादवंस्थांबृह-
द्वदेमविदथेसुवीराः ११ ॥ १० ॥

धृतव्रताः सप्त कूर्मो गार्त्समदो गृत्समदो वा विश्वे देवास्त्रिष्टुप् ।

२१ धृतव्रताआदित्याइषिराआरेमत्कर्तरहसूरिवागः । शृण्वतोवोवरुणमित्र
देवाभद्रस्यविद्वाँअवसेहुवेवः १ यूयंदेवाःप्रमतिर्यूयमोजोयूयंद्वेषांसिसनुतर्यु-
योत । अभिक्षत्तारोअभिचक्षमध्वमद्याचनोमृळयतापरंच २ किमूनुवःकृणवा-
मापरेणकिंसनेनवसवआप्येन । यूयंनोमित्रावरुणादितेचस्वस्तिमिन्द्रामरुतो-
दधात ३ हयेदेवायूयमिदापयःस्थतेमृळतनाधमानायमह्यम् । मावोरथोमध्य-
मवाळृतेभून्मायुष्मावत्स्वापिषुश्रमिष्म ४ प्रवएकोमिमयभूर्यागोयन्मापितेव

Shri Mahavir Jain Aradhana Kendra www.kobatirth.org Acharya Shri Kailassagarsuri Gyanmandir

कितवंशंशास । आरेपाशांआरेअघानिंदेवामामाधिपुत्रेविमिंवग्रभीष्ट ५ अ-
र्वाञ्चोंअद्याभवतायजत्राआवोहार्दिभयंमानोंऽव्ययेयम् । त्राध्वंनोदेवानिजुरोवृ-
कंस्यत्राध्वंकर्तादवपदोंयजत्राः ६ माहंमघोनोंवरुणप्रियस्यभूरिदान्नआविंदंशू-
नंमापेः । मारायोरांजन्त्सुयमादवंस्थांवृहद्वदेमविदथेसुवीराः ७ ॥ ११ ॥

ऋतमेकादश गृत्समद इन्द्रस्त्रिष्टुप् । षष्ठ्या इन्द्रासोमौ । अष्टम्याः प्रथमार्धस्य सरस्वती ।
नवम्या बृहस्पतिः । एकादश्या मरुतः । अन्त्या जगती ।

३० ऋतंदेवायंकृण्वतेसंवित्रइन्द्रांयाहिघ्नेनरमन्तआपः । अहंरहर्यात्यक्तुरपां
कियात्याप्रथमःसर्गआसाम् १ योवृत्रायसिनमत्राभंरिष्यत्प्रतंजनित्रीविदुषंउ-
वाच । पथोरदंन्तीरनुजोषंमस्मैदिवेदिवेधुनंयोयन्त्यर्थम् २ ऊर्ध्वोह्यस्थादध्यन्त-
रिक्षेऽधांवृत्रायप्रवधंजंभार । मिहंवसानउपहीमदुद्रोत्तिग्मायुधोअजयच्छत्रु-

For Private and Personal Use Only

मिन्द्रः ३ बृहस्पतेतपुषाश्नेवविध्यवृकंहरसोअसुरस्यवीरान्।यथाजघन्थधृषतापु-
राचिदेवाजंहिशत्रुमस्माकमिन्द्र ४ अवक्षिपदिवोअश्मानमुच्चायेनशत्रुमन्दसा-
नोनिजूर्वाः । तोकस्यसातौतनयस्यभूरेरस्माँअर्धंकृणुतादिन्द्रगोनाम् ५ ॥ १२ ॥
प्रहिकृतुंवृहथोयंवनुथोरध्रस्यस्थोयजमानस्यचोदौ । इन्द्रासोमायुवमस्माँअवि-
ष्टमस्मिन्भयस्थेकृणुतमुलोकम् ६ नमातमन्नश्रमन्नोततन्द्रन्नवोचाममासुनोते-
तिसोमम् । योमेपृणाद्योददद्योनिबोधाद्योमासुन्वन्तमुपगोभिरायत् ७ सरस्वति
त्वमस्माँअविड्डिमरुत्वतीधृषतीजेषिशत्रून् । त्यंचिच्छर्धन्तंतविषीयमाणमिन्द्रो
हन्तिवृषभंशण्डिकानाम् ८ योनःसनुत्यउतवाजिघत्नुरभिख्यायतंतिगितेनविं-
ध्य । बृहस्पतआयुधैर्जेषिशत्रून्द्रुहेरीषन्तंपरिधेहिराजन् ९ अस्माकेभिःसत्वभिः
शूरशूरैर्वीर्याकृधियानितेकर्त्वानि । ज्योगभूवन्ननुधूपितासोहत्वीतेषामाभरानो

Shri Mahavir Jain Aradhana Kendra www.kobatirth.org Acharya Shri Kailassagarsuri Gyanmandir

वसूनि १० तंवःशर्धंमारुतंसुम्नयुर्गिरोपब्रुवेनमसादैव्यंजनम्। यथारयिंसर्ववीरं
नशामहाअपत्यसाचंश्रुत्यंदिवेदिवे ११ ॥ १३ ॥

अस्माकं सप्त गृत्समदो विश्वे देवा जगती । अन्त्या त्रिष्टुप् ।

३१ अस्माकंमित्रावरुणावतंरथमादित्यैरुद्रैर्वसुभिःसचाभुवा । प्रयद्वयोन
पप्तन्वस्मनस्परिश्रवस्यवोहृषीवन्तोवनर्षदः १ अधस्मानउदवतासजोषसोरथं
देवासोअभिविक्षुवाजयुम्।यदाशवःपद्याभिस्तित्रतोरजःपृथिव्याःसानौजङ्घनन्त
पाणिभिः २ उतस्यनइन्द्रोविश्वचर्षणिर्दिवःशर्धेनमारुतेनसुक्रतुः । अनुनुस्था-
त्यवृकाभिरूतिभीरथंमहेसनयेवाजसातये ३ उतस्यदेवोभुवनस्यसक्षणिस्त्वष्टा
ग्नाभिःसजोषाजूजुवद्रथम् । इळाभगोबृहद्दिवोतरोदसीपूषापुरंधिरश्विनावधा
पती ४ उतत्येदेवीसुभगेमिथूदृशोषासानक्ताजगतामपीजुवा । स्तुषेयद्वांपृथिवि

For Private and Personal Use Only

Shri Mahavir Jain Aradhana Kendra www.kobatirth.org Acharya Shri Kailassagarsuri Gyanmandir

नव्यंसावचःस्थातुश्चवयास्त्रिवयाउपस्तिरे ५ उतवःशंसमुशिजामिवश्मस्यहिर्बु-
ध्न्योऽजएकपादुत । त्रितऋभुक्षाःसविताचनोदधेऽपांनपादाशुहेमाधियाशमि ६
एतावोवश्म्युद्यतायजत्राअतक्षन्नायवोनव्यसेसम् । श्रवस्यवोवाजंचकानाःस-
प्तिर्नरथ्योअहधीतिमश्याः ७ ॥ १४ ॥

अस्य मेऽष्टौ गृत्समदो जगती । अन्त्यास्तिस्रोऽनुष्टुभः । आद्याया द्यावापृथिव्यौ ।
ततो द्वयोरिन्द्रस्त्वष्टा वा । ततो द्वयो राका । ततो द्वयोः-
सिनीवाली । अन्त्याया लिङ्गोक्तदेवताः ।

३२ अस्यमेद्यावापृथिवीऋतायतोभूतमवित्रीवचसःसिषासतः । ययोरायुःप्रत-
रंतेइदंपुरउपस्तुतेवसूयुर्वांमहोदधे १ मानोगुह्यारिपआयोरहन्दभन्मानआभ्योरी-

For Private and Personal Use Only

रघोदुच्छुनाभ्यः । मानोवियौःसख्याविद्धितस्यंनःसुम्नायतामनसातत्त्वेमहे २
अहेळतामनसाश्रुष्टिमावहदुहानांधेनुंपिप्युषीमसश्चतम् । पद्याभिराशुंवचसा
चवाजिनंत्वांहिनोमिपुरुहूतविश्वहा ३ राकामहंसुहवांसुष्टुतीहुवेशृणोतुनःसु-
भगाबोधतुत्मना । सीव्यत्वपःसूच्याच्छिद्यमानयाददातुवीरंशतदायमुक्थ्यम् ४
यास्तेराकेसुमतयःसुपेशसोयाभिर्ददासिदाशुषेवसूनि । ताभिर्नोअद्यसुमनाउ-
पागहिसहस्रपोषंसुभगेरराणा ५ सिनीवालिपृथुष्टुकेयादेवानामसिस्वसा ।
जुषस्वहव्यमाहुतंप्रजांदेविदिदिड्ढिनः ६ यासुबाहुःस्वङ्गुरिःसुषूमाबहुसूवरी ।
तस्यैविश्पत्न्यैहविःसिनीवाल्यैजुहोतन ७ यागुङ्गूर्यासिनीवालीयाराकायासरं-
स्वती । इन्द्राणीमह्वऊतयेवरुणानींस्वस्तये ८ ॥ १५ ॥ इति शाकलर्क्संहितायां
द्वितीये मण्डले तृतीयोऽनुवाकः ॥ ३ ॥

आ ते पञ्चदश गृत्समदो रुद्रस्त्रिष्टुप्।

३३ आतेपितर्मरुतांसुम्नमेतुमानःसूर्यस्यसंदृशोयुयोथाः । अभिनोवीरो
अर्वतिक्षमेतप्रजायेमहिरुद्रप्रजाभिः १ त्वादत्तेभीरुद्रशंतमेभिःशतंहिमाअशी-
यभेषजेभिः । व्यस्मद्द्वेषोवितरंव्यंहोव्यमीवाश्चातयस्वाविषूचीः २ श्रेष्ठोजा-
तस्यरुद्रश्रियासितवस्तमस्तवसांवज्रबाहो । पर्षिणःपारमंहसःस्वस्तिविश्वा
अभीतीरपसोयुयोधि ३ मात्वारुद्रचुक्रुधामानमोभिर्मादुष्टुतीवृषभमासहूती ।
उन्नोवीरांअर्पयभेषजेभिर्भिषक्तमंत्वाभिषजांशृणोमि ४ हवीमभिर्हवतेयोहवि-
र्भिरवस्तोमेभीरुद्रंदिषीय । ऋदूदरःसुहवोमानोअस्यैबभ्रुःसुशिप्रोरीरधन्म-
नायै ५ ॥ १६ ॥ उन्मांममन्दवृषभोमरुत्वान्त्वक्षीयसावयसानाधमानम् । घृ-
णीवच्छायामरपाअशीयाविवासेयंरुद्रस्यसुम्नम् ६ क्व १ स्यतेरुद्रमृळयाकुर्हस्तो

Shri Mahavir Jain Aradhana Kendra www.kobatirth.org Acharya Shri Kailassagarsuri Gyanmandir

योअस्तिभेषजोजलाषः । अपभर्तारपसोदैव्यस्याभीनुमावृषभचक्षमीथाः ७
प्रबभ्रवेवृषभायश्वितीचेमहोमहींसुष्टुतिमीरयामि । नमस्याकल्मलीकिनंनमो-
भिर्गृणीमसित्वेषंरुद्रस्यनाम ८ स्थिरेभिरङ्गैःपुरुरूपउग्रोबभ्रुःशुक्रेभिःपिपिशे
हिरण्यैः । ईशानादस्यभुवनस्यभूरेर्नवाउयोषद्रुद्रादसुर्यम् ९ अर्हन्बिभर्षिसाय-
कानिधन्वार्हन्निष्कंयजतंविश्वरूपम् । अर्हन्निदंदयसेविश्वमभ्वंनवाओजीयोरुद्र
त्वदस्ति १० ॥ १७ ॥ स्तुहिश्रुतंगर्तसदंयुवानंमृगंनभीममुपहत्नुमुग्रम् । मृळा
जरित्रेरुद्रस्तवानोऽन्यंतेअस्मन्निवपन्तुसेनाः ११ कुमारश्चित्पितरंवन्दमानंप्रति
नानामरुद्रोपयन्तम् । भूरेर्दातारंसत्पतिंगृणीषेस्तुतस्त्वंभेषजारास्यस्मे १२
यावोभेषजामरुतःशुचीनियाशंतमावृषणोयामयोभु । यानिमनुरवृणीतापि-
तानस्ताशंचयोश्चरुद्रस्यवश्मि १३ परिणोहेतीरुद्रस्यवृज्याःपरित्वेषस्यदुर्मति-

For Private and Personal Use Only

Shri Mahavir Jain Aradhana Kendra www.kobatirth.org Acharya Shri Kailassagarsuri Gyanmandir

मंहीगांत् । अवेस्थिरामघवंद्यस्तनुष्वमीढ्वस्तोकायतनंयायमृळ १४ एवाब-भ्रोवृषभचेकितानयथादेवनहृणीषेनहंसि । हवनश्रुन्नोरुद्रेहबोधिबृहद्वदेमविद-थेसुवीराः १५ ॥ १८ ॥

धारावराः पञ्चदश गृत्समदो मरुतो जगती । अन्त्या त्रिष्टुप् ।

३४ धारावरामरुतोधृष्ण्वोजसोमृगानभीमास्तविषीभिरर्चिनः । अग्नयोनशुशुचानाऋजीषिणोभृमिंधमन्तोअपगाअवृण्वत १ द्यावोनस्तृभिश्चितयन्तखादिनोव्यभ्रियामद्युतयन्तवृष्टयः । रुद्रोयद्वोमरुतोरुक्मवक्षसोवृषाजनिपृश्न्याःशुक्रऊधनि २ उक्षन्तेअश्वाँअत्याँइवाजिषुनदस्यकर्णैस्तुरयन्तआशुभिः । हिरण्यशिप्रामरुतोदविध्वतःपृक्षंयाथपृषतीभिःसमन्यवः ३ पृक्षेताविश्वाभुवनावववक्षिरेमित्रायवासदमाजीरदानवः । पृषदश्वासोअनवभ्रराधसऋजिप्यासोनव-

Shri Mahavir Jain Aradhana Kendra www.kobatirth.org Acharya Shri Kailassagarsuri Gyanmandir

युनेषुधूर्षदः ४ इन्धन्वभिर्धेनुभीरप्शदूधभिरध्वस्मभिःपथिभिर्भ्राजदृष्टयः ।
आहंसासोनस्वसराणिगन्तनमधोर्मदायमरुतः समन्यवः ५ ॥ ११ ॥ आनोब्र-
 ह्माणिमरुतःसमन्यवोनरांनशंसःसवनानिगन्तन । अश्वामिवपिप्यतधेनुमूधनि
कर्ताधियंजरित्रेवाजपेशसम् ६ तंनोदातमरुतोवाजिनंरथआपानंब्रह्मचितयद्दि-
वेदिवे । इषंस्तोतृभ्योवृजनेषुकारवेसनिंमेधामरिष्टंदुष्टरंसहः ७ यद्युञ्जतेमरुतो
रुक्मवक्षसोऽश्वान्रथेषुभगआसुदानवः । धेनुर्नशिश्वेस्वसरेषुपिन्वतेजनायरातह-
विषेमहीमिषम् ८ योनोमरुतोवृकतातिमर्त्योरिपुर्दधेवसवोरक्षतारिषः । वर्तय-
ततपुषाचक्रियाभितमवरुद्राअशसोहन्तनावधः ९ चित्रंतद्वोमरुतोयामचेकिते
पृश्न्यायदूधरप्यापयोदुहुः । यद्वानिदेनवमानस्यरुद्रियास्त्रितंजरायजुरतामदा-
भ्याः १० ॥ २० ॥ तान्वोमहोमरुतएवयाव्नोविष्णोरेषस्यप्रभृथेहवामहे । हि-

For Private and Personal Use Only

Shri Mahavir Jain Aradhana Kendra www.kobatirth.org Acharya Shri Kailassagarsuri Gyanmandir

रेण्यवर्णान्ककुहान्यतस्त्रुंचोब्रह्मण्यन्तुःशंस्यंराधईमहे ११ तेदशंग्वाःप्रथमायज्ञ-
मूहिरेतेनोहिन्वन्तूषसोव्युंष्टिषु । उषानरामीरंरुणैरपोर्णुतेमहोज्योतिंषाशुचता-
गोअर्णसा १२ तेक्षोणीभिंररुणेभिर्नाञ्जिभीरुद्राऋतस्यसदनेषुवावृधुः । निमेघ-
मानाअत्येंनपाजंसासुश्चन्द्रंवर्णंदधिरेसुपेशंसम् १३ ताँईयानोमहिवरूथमूतय
उपघेदेनानमंसागृणीमसि । त्रितोनयान्पञ्चहोतॄनभिष्टयआववर्तदवराञ्चक्रिया-
वंसे १४ ययारध्रंपारयथात्यंहोययानिदोमुञ्चथवन्दितारंम् । अर्वाचीसामंरुतो
यावंऊतिरोषुवाश्रेवंसुमतिर्जिगातु १५ ॥ २१ ॥

उपेम पञ्चदश गृत्समदोऽपांनपात्त्रिष्टुप् ।

३५ उपेमसृक्षिवाजयुर्वचस्यांचनोदधीतनाद्योगिरोंमे । अपांनपादाशुहेमा
कुवित्ससुपेशंसस्करतिजोषिंषद्धि १ इमंस्वंस्मैहृदआसुतष्टंमन्त्रंवोचेमकुविदं-

For Private and Personal Use Only

ऋ. सं. स्यवेदत् । अपांनपादसुर्यस्यमह्नाविश्वान्यर्योभुवनाजजान २ समन्यायन्त्युपय- अ.२अ.७
न्त्यन्याःसमानमूर्वंनद्यःपृणन्ति । तमूशुचिंशुचयोदीदिवांसमपांनपातंपरितस्थु-
॥ ८४ ॥ रापः ३ तमस्मेरायुवतयोयुवानंमर्मृज्यमानाःपरियन्त्यापः । सशुक्रेभिःशिक्वभी
रेवदस्मेदीदायानिध्मोघृतनिर्णिगप्सु ४ अस्मैतिस्रोअव्यथ्यायनारीर्देवायदेवी-
र्दिधिषन्त्यन्नम् । कृताइवोपहिप्रसर्स्रेअप्सुसपीयूषंधयतिपूर्वसूनाम् ५ ॥ २२ ॥
अश्वस्यात्रजनिमास्यचस्वर्द्रुहोरिषःसंपृचःपाहिसूरीन् । आमासुपूर्षुपरोअप्रमृ-
ष्यंनारातयोविनशन्नानृतानि ६ स्वआदमेसुदुघायस्यधेनुःस्वधांपीपायसुभ्वन्न-
मत्ति । सोअपांनपादूर्जयन्नप्स्व १ न्तर्वसुदेयायविधतेविभाति ७ योअप्स्वाशुचि
नादैव्येनऋतावाजस्रउर्वियाविभाति । वयाइदन्याभुवनान्यस्यप्रजायन्तेवीरुधश्च
प्रजाभिः ८ अपांनपादाह्यस्थादुपस्थंजिह्मानामूर्ध्वोविद्युतंवसानः । तस्यज्येष्ठं ॥ ८५ ॥

Shri Mahavir Jain Aradhana Kendra www.kobatirth.org Acharya Shri Kailassagarsuri Gyanmandir

For Private and Personal Use Only

महिमानंवहंन्तीर्हिरण्यवर्णाःपरियन्तियह्वीः ९ हिरण्यरूपःसहिरण्यसंदृगपांन-
पात्सेदुहिरण्यवर्णः।हिरण्ययात्परियोनेर्निषद्याहिरण्यदाददत्यन्नमस्मै १०॥२३॥
तदस्यानीकमुतचारुनामापीच्यंवर्धतेनप्तुरपाम्। यमिन्धतेयुवतयःसमित्थाहिरं-
ण्यवर्णंघृतमन्नमस्य ११ अस्मैबहूनामवमायसख्येयज्ञैर्विधेमनमसाहविर्भिः।सं
सानुमार्ज्मिदिधिषामिबिल्मैर्दधाम्यन्नैःपरिवन्दऋग्भिः १२ सईंवृषाजनयत्तासु
गर्भंसईंशिशुर्धयतितंरिहन्ति।सोअपांनपादनभिम्लातवर्णोऽन्यस्येवेहतन्वाविवे-
ष १३ अस्मिन्पदेपरमेतस्थिवांसमध्वस्मभिर्विश्वहादीदिवांसम् । आपोनप्त्रे
घृतमन्नंवहन्तीःस्वयमत्कैःपरिदीयन्तियह्वीः १४ अयांसमग्नेसुक्षितिंजनायायां-
समुमघवंद्भ्यःसुवृक्तिम्।विश्वंतद्भद्रंयदवन्तिदेवाबृहद्वदेमविदथेसुवीराः १५॥२४॥

॥ ८९ ॥ ३६ तुभ्यंहिन्वानोवंसिष्टगाअपोऽधुंक्षन्त्सीमविंभिरद्रिंभिर्नरंः । पिबेन्द्रस्वा-
हाप्रहुंतंवर्षट्कृतंहोत्रादासोमंप्रथमोयईशिंषे १ यज्ञैःसंमिंश्लाःपृषंतीभिर्ऋष्टिभि-
र्यामंञ्छुभ्रासोंअञ्जिषुंप्रियाउत । आसद्यांबर्हिर्भरतस्यसूनवःपोत्रादासोमंपिब-
तादिवोनरः २ अमेवंनःसुहवाआहिगन्तंननिबर्हिषिंसदतनारणिष्टन । अथांम-
न्दस्वजुजुषाणोअन्धंसस्त्वष्टर्देवेभिर्जनिंभिःसुमद्गंणः ३ आवंक्षिदेवाँइहविंप्रय-
क्षिचोशन्होतर्निषंदायोनिंषुत्रिषु । प्रतिवीहिप्रस्थितंसोम्यंमधुपिबाग्नींध्रात्तवभा-
गस्यंतृप्णुहि ४ एषस्यतेतन्वोनृम्णवर्धनःसहओजंःप्रदिविंबाह्वोर्हितः । तुभ्यंसु-
तोमंघवन्तुभ्यमाभृतस्त्वमंस्यब्राह्मंणादातृपात्पिंब ५ जुषेथांयज्ञंबोधंतंहवंस्यमेस- ॥ ८९ ॥

तोहोतोनिविर्दः पूर्व्या अनुं । अच्छा राजानां नमं एत्यावृतं प्रशास्त्रादा पिबतं सोम्यं मधुं ६ ॥ २५ ॥ इति शाकलर्क्संहितायां द्वितीयाष्टके सप्तमोऽध्यायः ॥ ७ ॥

मन्दस्वोदुष्यएकादशसावित्रंग्रावाणेवाष्टावाश्विनंसोमापूषणाषट्सोमापौष्णमन्त्योर्धर्चोऽप्यादितेर्यायोसैकागायत्रमुक्तादेवताःप्रउगेणाद्येतुतृचेन्त्यैन्द्रवायवीद्यावापृथिव्योन्त्यस्तृचोहाविर्धानोवातृतीयःपादोवाग्नेयोम्बितमेऽनुष्टुभौबृहतीचकनिक्रदत्तृचंप्रदक्षिणिज्जागतंमध्येतिशकुर्यष्टिर्वैताभ्यामृषिरध्वनिवाश्यमानंशकुन्तं तुष्टावकुशिकस्त्वैषीरथिरिन्द्रतुल्यंपुत्रमिच्छन्ब्रह्मचर्यंचचारतस्येन्द्रएवगाथीपुत्रोजज्ञेगाथिनोविश्वामित्रःसतृतीयंमण्डलमपश्यत्सोमस्यव्यधिकावैश्वानरायपञ्चोनावैश्वानरीयंतुजागतंतुवैश्वानरायैकादशसमित्समिदाग्निय:प्रत्यग्निःप्रकारवइत्याग्नेययोरन्यासामपिनिपातोदृश्यते ।

मन्दस्व षट् गृत्समदो जगती । आद्याश्चतस्रो लिङ्गोक्तदेवताः । पञ्चम्या अश्विनौ । षष्ठ्या अग्निः ।

३७३ मन्दस्वहोत्रादनुजोषमन्धसोऽध्वर्यवःसपूर्णांवष्ट्यासिचम् । तस्मा

Shri Mahavir Jain Aradhana Kendra www.kobatirth.org Acharya Shri Kailassagarsuri Gyanmandir

एतंभरततद्वशोददिर्होत्रात्सोमंद्रविणोदःपिबऋतुभिः १ यमुपूर्वमहुवेतमिदंहुवेसे-
दुहव्योददिर्योनामपत्यंते। अध्वर्युभिःप्रस्थितंसोम्यंमधुपोत्रात्सोमंद्रविणोदःपि-
बऋतुभिः २ मेद्यन्तुतेवह्नयोयेभिरीयसेऽरिषण्यन्वीळयस्वावनस्पते । आयूया
धृष्णोअभिगूर्यात्वंनेष्ट्रात्सोमंद्रविणोदःपिबऋतुभिः ३ अपाद्धोत्रादुतपोत्रादम-
त्तोतनेष्ट्रादजुषतप्रयोहितम् । तुरीयंपात्रममृक्तममर्त्यंद्राविणोदाःपिबतुद्राविणो-
दसः ४ अर्वाञ्चमद्ययय्यंनृवाहणंरथंयुञ्जाथामिहवांविमोचनम् । पृङ्क्तंहवींषिम-
धुनाहिकंगतमथासोमंपिबतंवाजिनीवसू ५ जोष्यग्नेसमिधंजोष्याहुतिंजोषि
ब्रह्मजन्यंजोषिसुष्टुतिम् । विश्वेभिर्विश्वाँऋतुनावसोमहउशन्देवाँउशतःपायया
हविः ६ ॥ १ ॥

For Private and Personal Use Only

उदुष्यैकादश गृत्समदः सविता त्रिष्टुप् ।

३८ उदुष्यदेवःसवितासवायशश्वत्तमंतदपावह्निरस्थात् । नूनंदेवभ्योविहि
धातिरत्नमथाभजद्वीतिहोत्रंस्वस्तौ १ विश्वस्यहिश्रुष्टयेदेवऊर्ध्वःप्रबाहवापृथुपा-
णिःसिसर्ति । आपश्चिदस्यव्रतआनिमृग्राअयंचिद्वातोरमतेपरिज्मन् २ आशु-
भिश्चिद्यान्विमुचातिनूनमरीरमदतमानंचिदेतोः । अह्यर्षूणांचिन्न्ययाँअविष्या-
मनुव्रतंसवितुर्मोक्यागात् ३ पुनःसमव्यद्विततंवयन्तीमध्याकर्तोर्न्यधाच्छक्म-
धीरः । उत्संहायास्थाद्व्यृ१तूँरदर्धररमतिःसवितादेवआगात् ४ नानौकांसिदुर्यो-
विश्वमायुर्वितिष्ठतेप्रभवःशोकोअग्नेः । ज्येष्ठंमातासूनवेभागमाधादन्वस्यकेत-
मिषितंसवित्रा ५॥२॥ समाववर्तिविष्ठितोजिगीषुर्विश्वेषांकाममश्चरताममाभूत् ।
शश्वाँअपोविकृतंहित्व्यागादनुव्रतंसवितुर्दैव्यस्य ६ त्वयाहितमप्यमप्सुभागंध-

Shri Mahavir Jain Aradhana Kendra www.kobatirth.org Acharya Shri Kailassagarsuri Gyanmandir

न्वान्वामृगयसोवितस्थुः । वनानिविभ्योनकिरस्यतानिव्रतादेवस्यसवितुर्मिन-
न्ति ७ याद्राध्यं१वरुणोयोनिमप्यमनिशितंनिमिषिजर्भुराणः । विश्वोमार्ता-
ण्डोव्रजमापशुर्गात्स्थशोजन्मानिसविताव्याकः ८ नयस्येन्द्रोवरुणोनमित्रो-
व्रतमर्यमानमिनन्तिरुद्रः । नारातयस्तमिदंस्वस्तिहुवेदेवंसवितारंनमोभिः ९
भगंधियंवाजयन्तःपुरंधिंनराशंसोग्नास्पतिर्नोअव्याः । आयेवामस्यसंगथेरयी-
णांप्रियादेवस्यसवितुःस्याम १० अस्मभ्यंतद्दिवोअद्भ्यःपृथिव्यास्त्वयादत्तंका-
म्यंराधआगात् । शंयत्स्तोतृभ्यआपयेभवात्युरुशंसायसवितर्जरित्रे ११॥ ३ ॥

ग्रावाणेवाष्टौ गृत्समदोऽश्विनौ त्रिष्टुप् ।

३९ ग्रावाणेवतदिदर्थंजरेथेगृध्रेववृक्षंनिधिमन्तमच्छ । ब्रह्माणेवविदथउक्थ-
शासादूतेवहव्याजन्यापुरुत्रा १ प्रातर्यावाणारथ्येववीराजेवयमावरमासचेथे ।

For Private and Personal Use Only

Shri Mahavir Jain Aradhana Kendra www.kobatirth.org Acharya Shri Kailassagarsuri Gyanmandir

मेनेइवतन्वा३शुम्भमानेदम्पतीवक्रतुविदाजनेषु २ शृङ्गेवनःप्रथमागन्तमर्वाक्
शफाविवजर्भुराणातरोभिः । चक्रवाकेवप्रतिवस्तोरुस्रार्वाञ्चायातंरथ्येवशक्रा ३
नावेवनःपारयतंयुगेवनभ्येवनउपधीवप्रधीव । श्वानेवनोअरिषण्यातनूनांखृग-
लेवविस्रसःपातमस्मान् ४ वातेवाजुर्यानद्येवरीतिरक्षीइवचक्षुषायातमर्वाक् ।
हस्ताविवतन्वे३शम्भविष्ठापादेवनोनयतंवस्योअच्छ ५॥४॥ ओष्ठाविवमध्वास्ने
वदन्तास्तनाविवपिप्यतंजीवसेनः । नासेवनस्तन्वोरक्षिताराकर्णाविवसुश्रुताभू-
तमस्मे ६ हस्तेवशक्तिमभिसंददीनःक्षामेवनःसमजतंरजांसि । इमागिरोअ-
श्विनायुष्मयन्तीःक्ष्णोत्रेणेवस्वधितिंसंशिशीतम् ७ एतानिवामश्विनावर्धना-
निब्रह्मस्तोमंगृत्समदासोअक्रन् । तानिनराजुजुषाणोपयातंबृहद्वदेमविदथे
सुवीराः ८ ॥ ५ ॥

For Private and Personal Use Only

सोमापूषणा षड् गृत्समदः सोमापूषणौ त्रिष्टुप् । अन्त्यार्धर्चस्यादितिश्च ।

४० सोमा॑पूषणा॒जन॑नारयी॒णांजन॑नादि॒वोजन॑नापृथि॒व्याः । जा॒तौविश्व॑स्य॒
भुव॑नस्यगो॒पौदे॒वाअ॑कृण्वन्न॒मृत॑स्य॒नाभि॑म् १ इ॒मौदे॒वौजाय॑मानौजुषन्ते॒मौत-
मां॑सिगूहता॒मजु॑ष्टा । आ॒भ्यामिन्द्रः॑प॒क्वमा॒मास्व॒न्तःसो॑मापू॒षभ्यां॑जनदु॒स्रिया॑सु २
सोमा॑पूषणा॒रज॑सोवि॒मानं॑स॒प्तच॑क्रं॒रथ॒मवि॑श्वमिन्वम् । वि॒षू॒वृतं॒मन॑सायु॒ज्यमा॑-
नं॒तंजि॑न्वथोवृषणा॒पञ्च॑रश्मिम् ३ दि॒व्य१॒॑न्यःसद॑नंच॒क्रउ॒च्चापृ॑थि॒व्याम॒न्योअध्य॒-
न्तरि॑क्षे । ताव॒स्मभ्यं॑पुरु॒वारं॑पु॒रुक्षुं॑रा॒यस्पोषं॒विष्य॑तां॒नाभि॑म॒स्मे ४ विश्वा॑न्य॒-
न्योभुव॑नाज॒जान॒विश्व॑म॒न्योअ॑भि॒चक्षा॑णएति । सोमा॑पूषणा॒वव॑तं॒धियं॑मेयु॒वा-
भ्यां॒विश्वाः॒पृत॑नाजयेम ५ धियं॑पू॒षाजि॑न्वतुविश्वमि॒न्वोर॒यिंसोमो॑र॒यिप॑तिर्द-
धातु । अव॑तुदे॒व्यदि॑ति॒रन॒र्वाबृ॒हद्व॑देमवि॒दथे॑सु॒वीराः॑ ६ ॥ ६ ॥

Shri Mahavir Jain Aradhana Kendra www.kobatirth.org Acharya Shri Kailassagarsuri Gyanmandir
For Private and Personal Use Only

वायवेकत्रिंशतिर्गृत्समदो गायत्री । षोडशीसप्तदश्यावनुष्टुभौ । अन्त्या बृहती । आद्ययोर्वायुः । तृतीयाया इन्द्रवायू । ततास्तिसृणां मित्रावरुणौ । ततास्तिसृणामश्विनौ । ततस्तिसृणामिन्द्रः । ततस्तिसृणां विश्वेदेवाः । ततस्तिसृणां सरस्वती । ततस्तिसृणां द्यावापृथिव्यौ हविर्धाने वा । एकोनविंश्या अन्त्यपादस्य द्यावापृथिव्यौ हविर्धाने वाग्निर्वा ।

४१ वायोयेतेसहस्रिणोरथासस्तेभिरागहि । नियुत्वान्त्सोमपीतये १ नियुत्वान्वायवागह्ययंशुक्रोअयामिते । गन्तासिसुन्वतोगृहम् २ शुक्रस्याद्यगवाशिरइन्द्रवायूनियुत्वतः । आयातंपिबतंनरा ३ अयंवांमित्रावरुणासुतःसोमऋतावृधा । ममेदिहश्रुतंहवम् ४ राजानावनभिद्रुहाध्रुवेसदस्युत्तमे । सहस्रस्थूणआसाते ५ ॥ ७ ॥ तासम्राजाघृतासुतीआदित्यादानुनस्पती । सचेतेअनवह्वरम् ६ गोमदूषुनासत्याश्वावद्यातमश्विना । वर्तीरुद्रानृपाय्यम् ७नयत्परोनान्त-

Shri Mahavir Jain Aradhana Kendra www.kobatirth.org Acharya Shri Kailassagarsuri Gyanmandir

रआदधर्षैंहृषण्वसू । दुःशंसोमर्त्योरिपुः ८ तानआवोह्ळमश्विनारयिंपिशङ्गसंदृ-
शम् । धिष्ण्यावरिवोविदम् ९ इन्द्रोअङ्गमहद्भयमभीषदपचुच्यवत् । सहिस्थिरो
विचर्षणिः १० ॥ ८ ॥ इन्द्रश्चमृळयातिनोननःपश्चादघंनशत् । भद्रंभवातिनः
पुरः ११ इन्द्रआशाभ्यस्परिसर्वाभ्योअभयंकरत् । जेताशत्रून्विचर्षणिः १२
विश्वेदेवासआगतशृणुतामइमंहवम् । एदंबर्हिर्निषीदत १३ तीव्रोवोमधुमाँ-
अयंशुनहोत्रेषुमत्सरः । एतंपिबतकाम्यम् १४ इन्द्रज्येष्ठामरुद्गणादेवासः
पूषरातयः । विश्वेममश्रुताहवम् १५ ॥ ९ ॥ अम्बितमेनदीतमेदेवितमेसरं-
स्वति । अप्रशस्ताइवस्मसिप्रशस्तिमम्बनस्कृधि १६ त्वेविश्वासरस्वतिश्रि-
तायूंषिदेव्याम् । शुनहोत्रेषुमत्स्वप्रजांदेविदिदिड्ढिनः १७ इमाब्रह्मसरस्वतिजु-
षस्ववाजिनीवति । यातेमन्मगृत्समदाऋतावरिप्रियादेवेषुजुह्वति १८ प्रेतांयज्ञ-

For Private and Personal Use Only

स्योनंशंभुवायुवामिदावृणीमहे । अग्निंचहव्यवाहनम् १९ द्यावानःपृथिवीइमं
सिध्रमद्यदिविस्पृशम् । यज्ञंदेवेषुयच्छताम् २० आवामुपस्थमद्रुहादेवाःसीद-
न्तुयज्ञियाः । इहाद्यसोमपीतये २१ ॥ १० ॥

कनिक्रदत्तृचं गृत्समद इन्द्रः कपिञ्जलरूपी त्रिष्टुप् ।

४२ कनिक्रदज्जनुषंप्रब्रुवाणइयर्तिवाचमरितेवनावम् । सुमङ्गलश्चशकुने
भवासिमात्वाकाचिदभिभाविश्व्याविदत् १ मात्वाश्येनउद्वधीन्मासुपर्णोमा
त्वाविददिषुमान्वीरोअस्ता । पित्र्यामनुप्रदिशंकनिक्रदत्सुमङ्गलोभद्रवादीवद-
देह २ अवक्रन्ददक्षिणतोगृहाणांसुमङ्गलोभद्रवादीशकुन्ते । मानःस्तेनईशतमा-
घशंसोबृहद्वदेमविदथेसुवीराः ३ ॥ ११ ॥

For Private and Personal Use Only

 प्रदक्षिणित्तृचं गृत्समद इन्द्रः कपिञ्जलरूपी जगती । द्वितीयाऽतिशक्वर्यष्टिर्वा ।

४३ प्रदक्षिणिदभिगृणन्तिकारवोवयोवदन्तऋतुथाशकुन्तयः।उभेवाचौवदति

 सामगाइवगायत्रंचत्रैष्टुभंचानुराजति १ उद्गातेवशकुनेसामगायसिब्रह्मपुत्रइव

सवनेषुशंससि । वृषेववाजीशिशुमतीरपीत्यासर्वतोनःशकुनेभद्रमावदविश्वतो

नःशकुनेपुण्यमावद २ आवदंस्त्वंशकुनेभद्रमावदतूष्णीमासीनःसुमतिंचिकि-

द्धिनः । यदुत्पतन्वदसिकर्करिर्यथाबृहद्वदेमविदथेसुवीराः ३ ॥ १२ ॥ इति शाक-

लर्क्संहितायां द्वितीये मण्डले चतुर्थोऽनुवाकः ॥ ४ ॥

॥ इति द्वितीयं मण्डलं समाप्तम् ॥

सोमस्य त्रयोविंशतिर्विश्वामित्रो गाथिनोऽग्निस्त्रिष्टुप् ।

१ सोमस्यमातवसंवक्ष्यग्नेवह्निंचकर्थविदथेयजध्यै । देवाँअच्छादीद्यद्युञ्जे

For Private and Personal Use Only

अद्रिंशमायेअग्नेतन्वंजुषस्व १ प्राञ्चंयज्ञंचकृमवर्धतांगीःसमिद्भिरग्निंनमसादुव-
स्यन् । दिवःशशासुर्विदथाकवीनांगृत्सायचित्तवसेगातुमीषुः २ मयोदधेमेधि-
रः पूतदक्षोदिवःसुबन्धुर्जनुषापृथिव्याः । अविन्दन्नुदर्शतमप्स्व१न्तर्देवासोअ-
ग्निमपसिस्वसॄणाम् ३ अवर्धयन्त्सुभगंसप्तयह्वीःश्वेतंजज्ञानमरुषंमहित्वा ।
शिशुंनजातमभ्यारुरश्वादेवासोअग्निंजनिमन्वपुष्यन् ४ शुक्रेभिरङ्गैरजआतत-
न्वान्क्रतुंपुनानःकविभिःपवित्रैः । शोचिर्वसानःपर्यायुरपांश्रियोमिमीतेबृहती-
रनूनाः ५ ॥ १३ ॥ वव्राजासीमनदतीरदब्धादिवोयह्वीरवसानाअनग्नाः । सना
अत्रयुवतयःसयोनीरेकंगर्भंदधिरेसप्तवाणीः ६ स्तीर्णाअस्यसंहतोविश्वरूपाघृ-
तस्ययोनौस्रवथेमधूनाम् । अस्थुरत्रधेनवःपिन्वमानामहीदस्मस्यमातरास-
मीची ७ बभ्राणःसूनोसहसोव्यद्यौद्दधानःशुक्रारभसावपूंषि । श्चोतन्तिधारामधु-

Shri Mahavir Jain Aradhana Kendra www.kobatirth.org Acharya Shri Kailassagarsuri Gyanmandir

नोघृतस्यवृषायत्रंवावृधेकाव्येन ८ पितुश्चिदूधर्जनुषाविवेदव्यस्यधाराअसृजद्वि
धेनाः । गुहाचरंतंसखिभिःशिवेभिर्दिवोयह्वीभिर्नगुहाबभूव ९ पितुश्चगर्भंज-
नितुश्चबभ्रेपूर्वीरेकोअधयत्पीप्यानाः । वृष्णेसपत्नीशुचयेसबंधूउभेअस्मैमनु-
ष्येनिपाहि १० ॥ १४ ॥ उरौमहाँअनिबाधेववर्धापोअग्निंयशसःसंहिपूर्वीः ।
ऋतस्ययोनावशयद्दमूनाजामीनामग्निरपसिस्वसॄणाम् ११ अक्रोनबभ्रिःसमि-
थेमहीनांदिदृक्षेयःसूनवेभाऋजीकः । उदुस्रियाजनितायोजजानापांगर्भोनृतं-
मोयह्वोअग्निः १२ अपांगर्भंदर्शतमोषधीनांवनाजजानसुभगाविरूपम् । देवा-
सश्चिन्मनसासंहिजग्मुः पनिष्ठंजातंतवसंदुवस्यन् १३ बृहंतइद्भानवोभाऋ-
जीकमग्निंसचंतविद्युतोनशुक्राः । गुहेववृद्धंसदसिस्वेअंतरपारऊर्वेअमृतंदुहा-
नाः १४ ईळेचत्वायजमानोहविर्भिरीळेसखित्वंसुमतिंनिकामः । देवैरवोमि-

For Private and Personal Use Only

मीहिसंजंरित्रेरक्षांचनोदम्यैभिरनींकैः १५ ॥ १५ ॥ उपक्षेतारस्तवंसुप्रणीतेऽग्ने
विश्वांनिधन्यादधांनाः। सुरेतंसाश्रवंसातुजंमानाअभिष्यांमपृतनायूँरदेवान् १६
आदेवानांमभवःकेतुरंग्नेमन्द्रोविश्वांनिकाव्यांनिविद्वान् । प्रतिमर्तां अवास-
योदमूंनाअनुंदेवान्रंथिरोयांसिसाधंन् १७ निदुंरोणेअमृतोमर्त्यांनांराजांससाद
विदथांनिसाधंन् । घृतप्रतीकउर्वियाव्यंद्यौदग्निर्विश्वानिकाव्यांनिविद्वान् १८
आनोंगहिसख्येभिःशिवेभिर्महान्महीभिंरूतिभिंःसरण्यन्। अस्मेरयिंबंहुलंसंतं-
रुत्रंसुवाचंभागंयशसंकृधीनः १९ एतातेंअग्नेजनिमासनांनिप्रपूर्व्यायनूतंनानि
वोचम्। महान्तिवृष्णेसवंनाकृतेमाजन्मंन्जन्मन्निहिंतोजातवेदाः २० जन्मंन्
जन्मन्निहिंतोजातवेदाविश्वामित्रेभिरिध्यतेअजंस्रः । तस्यंवयंसुंमतौयज्ञिय-
स्यापिंभद्रेसौमनसेस्याम २१ इमंयज्ञंसंहसावन्त्वंनोदेवत्राधेंहिसुक्रतोररांणः।

प्रयंसिहोतर्बृहतीरिषोनो ऽग्नेमहिद्रविणमायंजस्व २२ इळामग्नेपुरुदंसंस-
निंगोःशश्वत्तमंहवमानायसाध । स्यान्नंःसूनुस्तनंयोविजावाग्नेसातेसुमतिर्भू-
त्वस्मे २३ ॥ १६ ॥

वैश्वानराय पञ्चदश विश्वामित्रोऽग्निर्वैश्वानरो जगती ।

२ वैश्वानरायंधिषणामृतावृधेघृतंनपूतमग्नयेजनामसि । द्विताहोतारंमनुष-
श्चवाघतोधियारथंनकुलिशःसमृण्वति १ सरोचयज्जनुषारोदसीउभेसमात्रोर-
भवत्पुत्रईड्यः । हव्यवाळग्निरजरश्चनोहितोदूळभोविशामतिथिर्विभावसुः २
क्रत्वादक्षस्यतरुषोविधर्मणिदेवासोअग्निंजनयन्तचित्तिभिः । रुरुचानंभानुना
ज्योतिषामहामत्यंनवाजंसनिष्यन्नुपब्रुवे ३ आमन्द्रस्यसनिष्यन्तोवरेण्यंवृणी-
महेअह्रयंवाजंमृग्मियम् । रातिंभृगूणामुशिजंकविक्रतुमग्निंराजन्तंदिव्येनशो-

For Private and Personal Use Only

च्छिषा ४ अग्निंसुम्नायदधिरेपुरोजनावाजश्रवसमिहवृक्तबर्हिषः । यतस्रुचःसुरु-
चंविश्वदेव्यंरुद्रंयज्ञानांसाधदिष्टिमपसाम् ५॥ १७॥ पावकशोचेतवहिक्षयंपरि
होतर्यज्ञेषुवृक्तबर्हिषोनरः । अग्नेदुवइच्छमानासआप्यमुपासतेद्रविणंधेहितेभ्यः ६
आरोदसीअपृणदास्वर्महज्जातंयदेनमपसोअधारयन् । सोअध्वरायपरिणीयते
कविरत्योनवाजसातयेचनोहितः ७ नमस्यतहव्यदातिंस्वध्वरंदुवस्यतदम्यंजात-
वेदसम् । रथीऋतस्यबृहतोविचर्षणिरग्निर्देवानामभवत्पुरोहितः ८ तिस्रोयह्वस्य
समिधःपरिज्मनोऽग्नेरपुनन्नुशिजोअमृत्यवः । तासामेकामदधुर्मर्त्येभुजमुलो-
कमुद्वेउपजामिमीयतुः ९ विशांकविंविश्पतिंमानुषीरिषःसंसीमकृण्वन्त्स्वधि-
तिंनतेजसे । सउद्वतोनिवतोयातिवेविषत्सगर्भमेषुभुवनेषुदीधरत् १०॥ १८॥
सजिन्वतेजठरेषुप्रजज्ञिवान्वृषाचित्रेषुनानदन्नसिंहः । वैश्वानरःपृथुपाजाअम-

त्योंवसुरत्नादयंमानोविदाशुषे ११ वैश्वानरःप्रत्नथानाकमारुहद्दिवस्पृष्ठंभन्दमा-
नःसुमन्मभिः । सपूर्ववज्जनयंजन्तवेधनंसमानमज्मंपर्येतिजागृविः १२ ऋता-
वानंयज्ञियंविप्रमुक्थ्यं१मायंदधेमातरिश्वादिविक्षयम् । तंचित्रयामंहरिकेशमी-
महेसुदीतिमग्निंसुवितायनव्यसे १३ शुचिंनयामन्निषिरंस्वर्दृशंकेतुंदिवोरोचन-
स्थामुषर्बुधम् । अग्निंमूर्धानंदिवोअप्रतिष्कुतंतमीमहेनमसावाजिनंबृहत् १४
मन्द्रंहोतारंशुचिमद्वयाविनंदमूनसमुक्थ्यंविश्वचर्षणिम् । रथंनचित्रंवपुषायद-
र्शतंमनुर्हितंसदमिद्रायईमहे १५ ॥ ११ ॥

वैश्वानरायैकादश विश्वामित्रोऽग्निर्वैश्वानरो जगती ।

३ वैश्वानरायपृथुपाजसेविपोरत्नाविधन्तधरुणेषुगातवे । अग्निर्हिदेवाँअमृतो
दुवस्यत्यथाधर्माणिसनतानदूदुषत् १ अन्तर्दूतोरोदसीदस्मईयतेहोतानिषत्तोम

For Private and Personal Use Only

नुषःपुरोहितः । क्षयंबृहन्तंपरिभूषतिद्युभिर्देवेभिरग्निरिषितोधियावसुः २ केतुं
यज्ञानांविदथस्यसाधनंविप्रासोअग्निंमहयन्तचित्तिभिः । अपांसियस्मिन्नधि
संदधुर्गिरस्तस्मिन्त्सुम्नानियजमानआचके ३ पितायज्ञानामसुरोविपश्चितांवि-
मानमग्निर्वयुनंचवाघताम् । आविवेशरोदसीभूरिवर्पसापुरुप्रियोभन्दतेधामभिः
कविः ४ चन्द्रमग्निंचन्द्ररथंहरिव्रतंवैश्वानरमप्सुषदंस्वर्विदम् । विगाहंतूर्णितविं-
षीभिरावृतंभूर्णिदेवासइहसुश्रियंदधुः ५॥ २० ॥ अग्निर्देवेभिर्मनुषश्चजन्तुभिस्त-
न्वानोयज्ञंपुरुपेशसंधिया । रथीरन्तरीयतेसाधदिष्टिभिर्जीरोदमूनाअभिशस्ति-
चातनः ६ अग्नेजरस्वस्वपत्यआयुन्यूर्जापिन्वस्वसमिषोदिदीहिनः । वयांसि
जिन्वबृहतश्चजागृवउशिग्देवानामसिसुक्रतुर्विपाम् ७ विश्पतिंयह्वमतिथिंनरः
सदायन्तारंधीनामुशिजंचवाघताम् । अध्वराणांचेतनंजातवेदसंप्रशंसन्तिनमं-

Shri Mahavir Jain Aradhana Kendra www.kobatirth.org Acharya Shri Kailassagarsuri Gyanmandir

साजूतिभिर्वृधे ८ विभावादेवःसुरणःपरिक्षितीरग्निर्बभूवशवसासुमद्रथः ।
तस्यव्रतानिभूरिपोषिणोवयमुपभूषेमदमआसुवृक्तिभिः ९ वैश्वानरतवधामा-
न्याचकेयेभिःस्वर्विदभवोविचक्षण । जातआपृणोभुवनानिरोदसीअग्नेताविश्वा
परिभूरसित्मना १० वैश्वानरस्यदंसनाभ्योबृहदरिणादेकःस्वपस्ययाकविः ।
उभापितरामहयन्नजायताग्निर्द्यावापृथिवीभूरिरेतसा ११ ॥ २१ ॥

समित्समिदेकादश विश्वामित्र आग्निस्त्रिष्टुप् ।

४ समित्समित्सुमनाबोध्यस्मेशुचाशुचासुमतिंरासिवस्वः । आदेवदेवान्य-
जथायवक्षिसखासखीन्त्सुमनायक्ष्यग्ने १ यंदेवासस्त्रिरहन्नायजन्तेदिवेदिवेवरुणो
मित्रोअग्निः । सेमंयज्ञंमधुमन्तंकृधीनस्तनूनपाद्घृतयोनिंविधन्तम् २ प्रदीधि-
तिर्विश्ववाराजिगातिहोतारमिळःप्रथमंयजध्यै । अच्छानमोभिर्वृषभंवन्दध्यैसदे-

For Private and Personal Use Only

Shri Mahavir Jain Aradhana Kendra www.kobatirth.org Acharya Shri Kailassagarsuri Gyanmandir

वान्यंक्षदिवितोयजीयान् ३ ऊर्ध्वोवांगातुरंध्वरेअंकार्यूर्ध्वाशोचींषिप्रस्थितार-
जांसि । दिवोवानाभान्यंसादिहोतास्तृणीमहिदेवव्यंचाविबर्हिः ४ सप्तहोत्राणि
मनसावृणानाइन्वन्तोविश्वंप्रतियन्नृतेन । नृपेशसोविदथेषुप्रजाताअभीइमंयज्ञं
विचरन्तपूर्वीः ५ ॥ २२ ॥ आभन्दमानेउषसाउपाकेउतस्मयेतेतन्वाविरूपे ।
यथानोमित्रोवरुणोजुजोषदिन्द्रोमरुत्वाँउतवामहोभिः ६ दैव्याहोताराप्रथमा
न्यृञ्जेसप्तपृक्षासःस्वधयामदन्ति । ऋतंशंसन्तऋतमित्तआहुरनुव्रतंव्रतपादीध्याना-
नाः ७ आभारतीभारतीभिःसजोषाइळादेवैर्मनुष्येभिरग्निः । सरस्वतीसारस्व-
तेभिर्वाक्तिस्रोदेवीर्बर्हिरेदंसदन्तु ८ तन्नस्तुरीपमधपोषयित्नुदेवत्वष्टर्विरराण
स्यस्व । यतोवीरःकर्मण्यःसुदक्षोयुक्तग्रावाजायतेदेवकामः ९ वनस्पतेऽवसृजो-
पदेवानग्निर्हविःशमितासूदयाति । सेदुहोतासत्यतरोयजातियथादेवानांजनिमा-

निवेद १० आयाह्यग्नेसमिधानोअर्वाङिन्द्रेणदेवैःसरथंतुरेभिः । बर्हिर्नआस्ता-
मदितिःसुपुत्रास्वाहादेवाअमृतामादयन्ताम् ११ ॥ २३ ॥

॥ ९५ ॥ प्रत्यग्निरेकादश विश्वामित्रोऽग्निस्त्रिष्टुप् ।

५ प्रत्यग्निरुषसश्चेकितानोऽबोधिविप्रःपदवीःकवीनाम् । पृथुपाजादेवयद्भिः
समिद्धोऽपद्वारातमसोवह्निरावः १ प्रेद्वग्निर्वावृधेस्तोमेभिर्गीर्भिःस्तोतॄणांनमस्य
उक्थैः । पूर्वीर्ऋतस्यसंदृशश्चकानःसंदूतोअद्यौदुषसोविरोके २ अधाय्यग्निर्मा-
नुषीषुविक्ष्व १ पांगर्भोमित्रऋतेनसाधन् । आहर्यतोयजतःसान्वस्थादभूदुविप्रो
हव्योमतीनाम् ३ मित्रोअग्निर्भवतियत्समिद्धोमित्रोहोतावरुणोजातवेदाः ।
मित्रोअध्वर्युरिषिरोदमूनामित्रःसिन्धूनामुतपर्वतानाम् ४ पातिप्रियंरिपोअग्रंप-
दंवेःपातियह्वश्चरणंसूर्यस्य । पातिनाभासप्तशीर्षाणमग्निःपातिदेवानामुपमाद- ॥ ९५ ॥

मृष्वः ५ ॥ २४ ॥ ऋभुश्चक्रईड्यंचारुनामविश्वानिदेवोवयुनानिविद्वान् । ससस्यचर्मघृतवत्पदंवेस्तादिदग्नीरक्षत्यप्रयुच्छन् ६ आयोनिमग्निर्घृतवन्तमस्थात्पृथुप्रगाणमुशन्तमुशानः । दीद्यानःशुचिर्ऋष्वःपावकःपुनःपुनर्मातरानव्यसीकः ७ सद्योजातओषधीभिर्ववक्षेयदीवर्धन्तिप्रस्वोघृतेन । आपइवप्रवताशुम्भमानाउरुष्यदग्निःपित्रोरुपस्थे ८ उदुष्टुतःसमिधायह्वोअद्यौद्वर्ष्मन्दिवोअधिनाभापृथिव्याः । मित्रोअग्निरीड्योमातरिश्वादूतोवक्षद्यजथायदेवान् ९ उदस्तम्भीत्समिधानाकमृष्वोऽग्निर्भवन्नुत्तमोरोचनानाम् । यदीभृगुभ्यःपरिमातरिश्वागुहासन्तंहव्यवाहंसमीधे १० इळामग्नेपुरुदंससनिंगोःशश्वत्तमंहवमानायसाध । स्यान्नःसूनुस्तनयोविजावाग्नेसातेसुमतिर्भूत्वस्मे ११ ॥ २५ ॥

For Private and Personal Use Only

प्र कारव एकादश विश्वामित्रोऽग्निस्त्रिष्टुप्।

६ प्रकारवोमननावच्यमानादेवद्रीचींनयतदेवयन्तः । दक्षिणावाड्वाजिनी
प्राच्येतिहविर्भरन्त्यग्नयेघृताची १ आरोदसीअपृणाजायमानउतप्ररिक्थाअधनु
प्रयज्यो । दिवश्चिदग्नेमहिनापृथिव्यावच्यन्तांतेवह्नयःसप्तजिह्वाः २ द्यौश्चत्वा
पृथिवीयज्ञियासोनिहोतारंसादयन्तेदमाय । यदीविशोमानुषीर्देवयन्तीःप्रयस्व-
तीरीळतेशुक्रमर्चिः ३ महान्त्सधस्थेध्रुवआनिषत्तोऽन्तर्द्यावामाहिनेहर्यमाणः ।
आस्क्रेसपत्नीअजरेअमृक्तेसबर्दुघेउरुगायस्यधेनू ४ व्रतातेअग्नेमहतोमहानितव
क्रत्वारोदसीआततन्थ । त्वंदूतोअभवोजायमानस्त्वंनेतावृषभचर्षणीनाम् ५
॥२६॥ऋतस्यवाकेशिनायोग्याभिर्घृतस्नुवारोहिताधुरिधिष्व । अथावहदेवान्देव

विश्वान्त्स्वध्वराकृणुहिजातवेदः ६ दिवश्चिदातेरुचयन्तरोकाउषोविभातीरनुभा
सिपूर्वीः । अपोयदग्नउशधग्वनेषुहोतुर्मन्द्रस्यपनयन्तदेवाः ७ उरौवायेअन्तरि-
क्षेमदन्तिदिवोवायेरोचनेसन्तिदेवाः । ऊमांवायेसुहवासोयजत्राआयेमिरेरथ्यो
अग्नेअश्वाः ८ ऐभिरग्नेसरथंयाह्यर्वाङ्नानारथंवाविभवोह्यश्वाः । पत्नीवतस्त्रिंश-
तंत्रीँश्चदेवाननुष्वधमावहमादयस्व ९ सहोतायस्यरोदसीचिदुर्वीयज्ञंयज्ञमभि
वृधेगृणीतः । प्राचीअध्वरेवतस्थतुःसुमेकेऋतावरीऋतजातस्यसत्ये १० इळा-
मग्नेपुरुदंससनिंगोःशश्वत्तमंहवमानायसाध । स्यान्नःसूनुस्तनयोविजावाग्नेसाते
सुमतिर्भूत्वस्मे ११ ॥ २७ ॥ इति शाकलर्क्संहितायां द्वितीयाष्टकेऽष्टमोऽध्यायः
॥ ८ ॥ इति द्वितीयाष्टकःसमाप्तः ॥ २ ॥

Shri Mahavir Jain Aradhana Kendra www.kobatirth.org Acharya Shri Kailassagarsuri Gyanmandir

मयेऽअन्तियूपस्तुतिः पष्ठ्याद्याभिर्वैहवोन्त्याश्चिन्यष्टमीवैश्वदेवीवातृतीयासप्तम्यावनुष्टुभौसखायो
नववार्हतंत्रिष्टुवन्तंत्वामग्न आंष्णिहमग्निर्होतागायत्रीत्विन्द्राग्नीऐन्द्राग्नंप्रवः सप्तऋषभस्त्वामनुष्टुभमाहोता
त्रिपाजसाकात्यउत्कीलस्त्वयमग्निःषट्प्रागाथंममिध्यमानःपञ्चकृतोवैश्वामित्रस्तुभवानोऽग्निर्होतारंगा-
थीहाग्निमुपसमाद्यान्त्येवैश्वदेव्याविमंनउपाद्ये अनुष्टुभौविराडुपासतोबृहतीचान्त्यायंसउपान्त्यानुष्टुप्पु-
रीष्येभ्योग्निभ्योनिर्मथितोदेवश्रवादेववातश्चभारतौतृतीयासतोबृहत्यग्नेसहस्वगायत्रमाद्यानुष्टुवग्नेदिवो
वैराजमुपान्त्याग्नेन्द्रीवैश्वानरंनवतृचोवैश्वानरीयमारुतौजागतौद्वृच आत्मस्तुतिर्वापूर्वात्मगीतान्त्योपा
ध्यायस्तुतिः मवः पञ्चोनागायत्रंत्वृतव्यावाद्याग्नेजुपस्वपट्तृतीयात्रुष्णिक्त्रिष्टुब्जगत्योस्तीदंषोळशा-
द्याचतुर्थीदशमीद्वादश्योनुष्टुभःपष्ठ्येकादश्युपान्त्येचजगत्यःपञ्चम्यृत्विग्भ्योवा ।

म य एकादश विश्वामित्रोऽग्निस्त्रिष्टुप् ।

७ उन्म् प्रयआरुःशितिपृष्ठस्यधासेरामातरांविविशुःसप्तवाणीः। परिक्षिता
पितरासंचरेतेप्रसर्स्राते दीर्घमायुःप्रयक्षे १ दिवक्षसोधेनवोवृष्णोअश्वांदेवीरा-
तस्थौमधुमद्वहन्तीः । ऋतस्यत्वासदंसिक्षेमयन्तंपर्येकाचरतिवर्तनिंगौः २ आ- ॥ ९७ ॥

सीमरोहत्सुयमाभवन्तीः पतिश्चिकित्वान्रयिविद्रयीणाम् । प्रनीलपृष्ठोअतसस्य
धासेस्ताअवासयत्पुरुधप्रतीकः ३ महित्वाष्ट्रमूर्जयन्तीरजुर्यंस्तभूयमानंवहतो
वहन्ति । व्यङ्गेभिर्दिद्युतानःसधस्थएकामिवरोदसीआविवेश ४ जानन्तिवृष्णो
अरुषस्यशेवमुतब्रध्नस्यशासनेरणन्ति । दिवोरुचःसुरुचोरोचमानाइळायेषां
गण्यामाहिनागीः ५ ॥ १ ॥ उतोपितृभ्यांप्रविदानुघोषंमहोमहद्भ्यामनयन्त
शूषम् । उक्षाहयत्रपरियानमक्तोरनुस्वंधामजरितुर्ववक्ष ६ अध्वर्युभिःपञ्चभिः
सप्तविप्राःप्रियंरक्षन्तेनिहितंपदंवेः । प्राञ्चोमदन्त्युक्षणोअजुर्यादेवादेवानामनुहि
व्रतागुः ७ दैव्याहोताराप्रथमान्यृञ्जेसप्तपृक्षासःस्वधयामदन्ति । ऋतंशंसन्त
ऋतमित्तआहुरनुव्रतंव्रतपादीध्यानाः ८ वृषायन्तेमहेअत्यायपूर्वीर्वृष्णेचित्रायर
श्मयःसुयामाः। देवहोतर्मन्द्रतरश्चिकित्वान्महोदेवान्रोदसीएहवक्षि ९ पृक्षप्र-

Shri Mahavir Jain Aradhana Kendra www.kobatirth.org Acharya Shri Kailassagarsuri Gyanmandir

यजोद्रविणःसुवाचंःसुकेतवंउषसोरेवदूषुः । उतोचिदग्नेमहिनापृथिव्याःकृतंचिदेनःसंमहेदशस्य १० इळामग्नेपुरुदंसंसनिंगोःशश्वत्तमंहवमानायसाध । स्यान्नःसूनुस्तनंयोविजावाग्नेसातेसुमतिर्भूत्वस्मे ११ ॥ २ ॥

अञ्जन्त्येकादश विश्वामित्रस्त्रिष्टुप् । तृतीयासप्तम्यावनुष्टुभौ । आद्यानां पञ्चानां यूपः । ततः पञ्चानां यूपाः । अष्टम्या विश्वे देवा वा । एकादश्याश्छिन्नयूपस्य मूलभूतः स्थाणुः ।

८ अञ्जन्तित्वामध्वरेदेवयन्तोवनस्पतेमधुनादैव्येन । यदूर्ध्वस्तिष्ठाद्रविणेहधत्तादयद्वाक्षयोमातुरस्याउपस्थे १ समिद्धस्यश्रयमाणःपुरस्ताद्ब्रह्मवन्वानोअजरंसुवीरम् । आरेअस्मदमतिंबाधमानउच्छ्रयस्वमहतेसौभगाय २ उच्छ्रयस्ववनस्पतेवर्ष्मन्पृथिव्याअधि । सुमितीमीयमानोवर्चोधायज्ञवाहसे ३ युवासुवासाःपरिवीतआगात्सउश्रेयान्भवतिजायमानः । तंधीरासःकवयउन्नयन्तिस्वाध्यो-

For Private and Personal Use Only

Shri Mahavir Jain Aradhana Kendra www.kobatirth.org Acharya Shri Kailassagarsuri Gyanmandir

ऽ मनसादेवयन्तः ४ जातोजायतेसुदिनत्वेअह्नांसमर्यआविदथेवर्धमानः । पुन-
न्तिधीराअपसोमनीषादेवयाविप्रउदियर्तिवाचम् ५ ॥ ३ ॥ यान्वोनरोदेवय-
न्तोनिमिम्युर्वनस्पतेस्वधितिर्वाततक्ष । तेदेवासःस्वरवस्तस्थिवांसःप्रजावदस्मे
दिधिषन्तुरत्नम् ६ येवृक्णासोअधिक्षमिनिमितासोयतस्रुचः । तेनोव्यन्तुवार्यं
देवत्राक्षेत्रसाधसः ७ आदित्यारुद्रावसवःसुनीथाद्यावाक्षामापृथिवीअन्तरिक्षम् ।
सजोषसोयज्ञमवन्तुदेवाऊर्ध्वंकृण्वन्त्वध्वरस्यकेतुम् ८ हंसाइवश्रेणिशोयता-
नाःशुक्रावसानाःस्वरवोनआगुः । उन्नीयमानाःकविभिःपुरस्ताद्देवादेवानामपि
यन्तिपाथः ९ शृङ्गाणीवेच्छृङ्गिणांसंददृश्रेचषालवन्तःस्वरवःपृथिव्याम् । वाघ-
द्भिर्वाविहवेश्रोषमाणाअस्माँअवन्तुपृतनाज्येषु १० वनस्पतेशतवल्शोविरोह

For Private and Personal Use Only

सहस्रंवल्शाविवयंरुहेम । यंत्वामयंस्वधितिस्तेजमानःप्रणिनायंमहतेसौभ-
गाय ११ ॥ ४ ॥

॥ ९९ ॥

सखायो नव विश्वामित्रोऽग्निर्बृहती । अन्त्या त्रिष्टुप् ।

१ सखायस्त्वाववृमहेदेवंमर्ताँसऊतये । अपांनपातंसुभगंसुदीदितिंसुप्रतू-
र्तिमनेहसम् १ कायमानोवनात्वंयन्मातॄरजगन्नपः । नतत्तेअग्नेप्रमृषेनिवर्तनं
यद्दूरेसन्निहाभवः २ अतितृष्टंववक्षिथाथैवसुमनाअसि । प्रप्रान्येयन्तिपर्यन्य
आसतेयेषांसख्येअसिश्रितः ३ ईयिवांसमतिस्रिधःशश्वतीरतिसश्चतः । अन्वी-
मविन्दन्निचिरासोअद्रुहोऽप्सुसिंहमिवश्रितम् ४ ससृवांसमिवत्मनाग्निमित्था-
तिरोहितम् । ऐनंनयन्मातरिश्वापरावतोदेवेभ्योमथितंपरि ५ ॥ ५ ॥ तंत्वा-
मर्ताँअगृभ्णतदेवेभ्योहव्यवाहन । विश्वान्यद्यज्ञाँअभिपासिमानुषतवक्रत्वाय-

विष्ठ्य ६ तद्भद्रंतवंदंसनापाकायचिच्छदयति । त्वांयदंग्नेपशवःसमासतेसमिं-
द्धमपिशर्वरे ७ आजुंहोतास्वध्वरंशीरंपावकशोचिषम् । आशुंदूतमंजिरंप्रत्न-
मीड्यंश्रुष्टीदेवंसंपर्यत ८ त्रीणिंशतात्रीसहस्राण्यग्निंत्रिंशच्चंदेवानवंचासपर्यन् ।
औक्षंन्घृतैरस्तृंणन्बर्हिरस्माआदिद्धोतारंन्यंसादयन्त ९ ॥ ६ ॥

त्वामग्ने नव विश्वामित्रोऽग्निरुष्णिक् ।

१० त्वामंग्नेमनीषिणःसम्राजंचर्षणीनाम् । देवंमर्तांसइन्धतेसमंध्वरे १ त्वां
यज्ञेष्वृत्विजमग्नेहोतारमीळते । गोपाऋतस्यंदीदिहिस्वेदमें २ सघायस्तेददा-
शतिसमिधाजातवेदसे । सोअंग्नेधत्तेसुवीर्यंसपुष्यति ३ सकेतुरंध्वराणामग्निर्दे-
वेभिरागंमत् । अञ्जानःसप्तहोतृंभिर्हविष्मंते ४ प्रहोत्रेपूर्व्यंवचोऽग्नयेंभरताबृ-
हत् । विपांज्योतींषिबिभ्रंतेनवेधसे ५ ॥ ७ ॥ अग्निंवर्धन्तुनोगिरोयतोजायंत

Shri Mahavir Jain Aradhana Kendra www.kobatirth.org Acharya Shri Kailassagarsuri Gyanmandir

उक्थ्यः । महेवाजायद्रविणायदर्शतः ६ अग्नेयजिष्ठोअध्वरेदेवान्देवयतेयज ।
होतामन्द्रोविराजस्यतिस्रिधः ७ सनःपावकदीदिहिद्युमदस्मेसुवीर्यम् । भवा
॥१००॥ स्तोतृभ्योअन्तमः स्वस्तये ८ तंत्वाविप्राविपन्यवोजागृवांसःसमिन्धते । हव्य-
वाहममर्त्यंसहोवृधम् ९ ॥ ८ ॥

अग्निर्होता नव विश्वामित्रोऽग्निर्गायत्री ।

११ अग्निर्होतापुरोहितोऽध्वरस्यविचर्षणिः । सवेदयज्ञमानुषक् १ सहव्य-
वाळमर्त्यउशिग्दूतश्चनोहितः । अग्निर्धियासमृण्वति २ अग्निर्धियासचेतति
केतुर्यज्ञस्यपूर्व्यः । अर्थंह्यस्यतरणि ३ अग्निंसूनुंसनश्रुतंसहसोजातवेदसम् ।
वह्निंदेवाअकृण्वत ४ अदाभ्यःपुरएताविशामग्निर्मानुषीणाम् । तूर्णीरथःसदा
नवः ५ ॥ १ ॥ साह्वान्विश्वाअभियुजःक्रतुर्देवानाममृक्तः । अग्निस्तुविश्रव- ॥१००॥

For Private and Personal Use Only

Shri Mahavir Jain Aradhana Kendra www.kobatirth.org Acharya Shri Kailassagarsuri Gyanmandir

स्तमः ६ अभिप्रयांसिवाहंसादाश्वाँअश्नोतिमर्त्यः । क्षयंपावकशोचिषः ७ परिविश्वानिसुधितान्नेरश्यामुमन्मभिः । विप्रासोजातवेदसः ८ अग्नेविश्वानिवार्यावाजेषुसनिषामहे । त्वेदेवासएरिरे ९ ॥ १० ॥

इन्द्राग्नी नव विश्वामित्र इन्द्राग्नी गायत्री ।

१२ इन्द्राग्नीआगतंसुतंगीर्भिर्नभोवरेण्यम् । अस्यपातंधियेषिता १ इन्द्राग्नीजरितुःसचायज्ञोजिगातिचेतनः । अयापातमिमंसुतम् २ इन्द्रमग्निंकविच्छदायज्ञस्यजूत्यावृणे । तासोमस्येहतृम्पताम् ३ तोशावृत्रहणाहुवेसजित्वानापराजिता । इन्द्राग्नीवाजसातमा ४ प्रवामर्चन्त्युक्थिनोनीथाविदोजरितारः । इन्द्राग्नीइषआवृणे ५ ॥ ११ ॥ इन्द्राग्नीनवतिंपुरोदासपत्नीरधूनुतम् । साकमेकेनकर्मणा ६ इन्द्राग्नीअपसस्पर्युपप्रयन्तिधीतयः । ऋतस्यपथ्याअनु ७ इ-

For Private and Personal Use Only

न्द्राग्नीतविषाणिवांसधस्थानिप्रयांसिच । युवोरप्तूर्यंहितम् ८ इन्द्राग्नीरोचना दिवःपरिवाजेषुभूषथः । तद्वांचेतिप्रवीर्यम् ९ ॥ १२ ॥ इति शाकलकसंहितायां तृतीये मण्डले प्रथमोऽनुवाकः ॥ १ ॥

प्र वः सप्त ऋषभो वैश्वामित्रोऽग्निरनुष्टुप् ।

१३ प्रवोदेवायाग्नयेबर्हिष्ठमर्चास्मै । गमद्देवेभिरासनोयजिष्ठोबर्हिरासदत् १ ऋतावायस्यरोदसीदक्षंसचन्तऊतयः । हविष्मन्तस्तमीळतेतंसनिष्यन्तोऽवसे २ सयन्ताविप्रएषांसयज्ञानामथाहिषः । अग्निंतंवोदुवस्यतदातायोवनिताम- घम् ३ सनःशर्माणिवीतयेऽग्निर्यच्छतुशंतमा । यतोनःप्रुष्णवद्वसुदिविक्षितिभ्यो अप्स्वा ४ दीदिवांसमपूर्व्यंवस्वीभिरस्यधीतिभिः । ऋक्वाणोअग्निमिन्धतेहोतारंविश्पतिंविशाम् ५ उतनोब्रह्मन्नविषउक्थेषुदेवहूतमः । शंनःशोचामरुद्वृधोऽ-

ग्नेसहस्रसातमः ६ नूनोरास्वसहस्रवत्तोकवत्पुष्टिमद्वसु । द्युमदग्नेसुवीर्यंवर्षिष्ठ-
मनुपक्षितम् ७ ॥ १३ ॥

आ होता सप्त ऋषभो वैश्वामित्रोऽग्निस्त्रिष्टुप् ।

१४ आहोतामन्द्रोविदथान्यस्थात्सत्योयज्वाकवितमःसवेधाः । विद्युद्रथः
सहसस्पुत्रोअग्निःशोचिष्केशःपृथिव्यांपाजोअश्रेत् १ अयामितेनमउक्तिंजुष-
स्वऋतावस्तुभ्यंचेततेसहस्वः । विद्वाँआवक्षिविदुषोनिषत्सिमध्यआबर्हिरूतयेय-
जत्र २ द्रवतांतउषसावाजयन्तीअग्नेवातस्यपथ्याभिरच्छ । यत्सीमञ्जन्तिपूर्व्यं
हविर्भिरावन्धुरेवतस्थतुर्दुरोणे ३ मित्रश्चतुभ्यंवरुणःसहस्वोऽग्नेविश्वेमरुतःसुम्नमं-
र्चन् । यच्छोचिषासहसस्पुत्रतिष्ठाअभिक्षितीःप्रथयन्त्सूर्योनॄन् ४ वयंतेअद्यरं-
रिमाहिकाममुत्तानहस्तानमसोपसद्य । यजिष्ठेनमनसायक्षिदेवानस्रेधतामन्मं-

For Private and Personal Use Only

 नाविप्रोअग्ने ५ त्वद्विपुत्रसहसोविपूर्वीर्देवस्ययन्त्यूतयोविवाजाः । त्वंदेहिसह-
स्रिणंरयिंनोऽद्रोघेणवचसासत्यमग्ने ६ तुभ्यंदक्षकविक्रतोयानीमादेवमर्तासो
 अध्वरेअकर्म । त्वंविश्वस्यसुरथस्यबोधिसर्वंतदग्नेअमृतस्वदेह ७ ॥ १४ ॥

विपाजसा सप्त कात्योत्कीलोऽग्निस्त्रिष्टुप् ।

१५ विपाजसापृथुनाशोशुचानोबाधस्वद्विषोरक्षसोअमीवाः । सुशर्मणोबृह-
तःशर्मणिस्यामग्नेरहंसुहवस्यप्रणीतौ १ त्वंनोअस्याउषसोव्युष्टौत्वंसूरउदितेबो-
धिगोपाः । जन्मेवनित्यंतनयंजुषस्वस्तोमंमेअग्नेतन्वासुजात २ त्वंनृचक्षावृष-
भानुपूर्वीःकृष्णास्वग्नेअरुषोविभाहि । वसोनेषिचपर्षिचात्यंहःकृधीनोरायउशि-
जोयविष्ठ ३ अषाळ्होअग्नेवृषभोदिदीहिपुरोविश्वाःसौभगासंजिगीवान् । यज्ञ-
स्यनेताप्रथमस्यपायोर्जातवेदोबृहतःसुप्रणीते ४ अच्छिद्राशर्मजरितःपुरूणिदेवाँ

For Private and Personal Use Only

Shri Mahavir Jain Aradhana Kendra www.kobatirth.org Acharya Shri Kailassagarsuri Gyanmandir

अच्छादीद्यानःसुमेधाः । रथोनसस्निरभिवंक्षिवाजमग्नेत्वंरोदसीनःसुमेके ५
प्रपींपयवृषभजिन्ववाजानग्नेत्वंरोदसीनःसुदोघे । देवेभिर्देवसुरुचारुचानोमानो
मर्तस्यदुर्मतिःपरिष्ठात् ६ इळामग्नेपुरुदंससंसनिंगोःशश्वत्तमंहवमानायसाध ।
स्यान्नःसूनुस्तनयोविजावाग्नेसातेसुमतिर्भूत्वस्मे ७ ॥ १५ ॥

अयमग्निः षड्कात्योत्कीलोऽग्निः । आद्या तृतीया पञ्चमी च बृहत्यः । शिष्टाः सतोबृहत्यः ।

१६ अयमग्निःसुवीर्यस्येशेमहःसौभगस्य । रायईशेस्वपत्यस्यगोमतईशेवृ-
त्रहथानाम् १ इमंनरोमरुतःसश्चतावृधंयस्मिन्रायःशेवृधासः । अभियेसन्तिपृत-
नासुदूढ्योविश्वाहाशत्रुमादभुः २ सत्वंनोरायःशिशीहिमीढ्वोअग्नेसुवीर्यस्य ।
तुविद्युम्नवर्षिष्ठस्यप्रजावतोऽनमीवस्यशुष्मिणः ३ चक्रिर्योविश्वाभुवनाभिसा-
सहिश्चक्रिर्देवेष्वादुवः । आदेवेषुयततआसुवीर्यआशंसउतनृणाम् ४ मानो

Shri Mahavir Jain Aradhana Kendra www.kobatirth.org Acharya Shri Kailassagarsuri Gyanmandir

अग्ने ऽमंतयेमावीरंतायैरीरधः । मागोतायैसहसस्पुत्रमानिदेऽपद्वेषांस्याकृंधि ५
शग्धिवाजस्यसुभगप्रजावतोऽग्नेबृहतोअध्वरे । संरायाभूयसासृजमयोभुना
तुविद्युम्नयशस्वता ६ ॥ १६ ॥

समिध्यमानः पञ्च कतो वैश्वामित्रोऽग्निस्त्रिष्टुप् ।

१७ समिध्यमानःप्रथमानुधर्मासमक्तुभिरज्यतेविश्ववारः । शोचिष्केशो
घृतनिर्णिक्पावकःसुयज्ञोअग्निर्यजथायदेवान् १ यथायजोहोत्रमग्नेपृथिव्यायथा
दिवोजातवेदश्चिकित्वान् । एवानेनहविषायक्षिदेवान्मनुष्वद्यज्ञंप्रतिरेममद्य २
त्रीण्यायूंषितवजातवेदस्तिस्रआजानीरुषसस्तेअग्ने । ताभिर्देवानामवोयक्षि
विद्वानथाभवयजमानायशंयोः ३ अग्निंसुदीतिंसुदृशंगृणन्तोनमस्यामस्त्वेड्यं
जातवेदः । त्वांदूतमरतिंहव्यवाहंदेवाअकृण्वन्नमृतस्यनाभिम् ४ यस्त्वद्धोता

For Private and Personal Use Only

पूर्वोंअग्नेयजीयान्द्विताचसत्तास्वधयाचशंभुः । तस्यानुधर्मप्रयंजाचिकित्वोऽथा
नोधाअध्वरंदेववीतौ ५ ॥ १७ ॥

भवानः पञ्चकतो वैश्वामित्रोऽग्निस्त्रिष्टुप् ।

१८ भवानोअग्नेसुमनाउपेतौसखेवसख्येपितरेवसाधुः । पुरुद्रुहोहिक्षितयो
जनानांप्रतिंप्रतीचीर्दहतादरातीः १ तपोष्वंग्नेअन्तराँअमित्रान्तपाशंसमररुषः
परस्य । तपोंवसोचिकितानोअचित्तान्वितेंतिष्ठन्तामजराअयासः २ इध्मेनाग्न
इच्छमानोघृतेनंजुहोमिंहव्यंतरसेबलाय । यावदीशेब्रह्मणावन्दंमानइमांधियं
शतसेयायदेवीम् ३ उच्छोचिषांसहसस्पुत्रस्तुतोबृहद्वयःशशमानेषुधेहि । रेव-
दग्नेविश्वामित्रेषुशंयोर्मर्मृज्मातेतन्वं १ भूरिकृत्वः ४ कृधिरत्नंसुसनितर्धनानांसघे-
दग्नेभवसियत्समिद्धः।स्तोतुर्दुरोणेसुभगस्यरेवत्सृप्राकरस्नादधिषेवपूंषि ५॥ १८॥

अग्निं होतारं पञ्च गाथ्यग्निस्त्रिष्टुप्।

१९ अग्निंहोतारंप्रवृणेमियेधेगृत्संकविंविश्वविदममूरम्। सनोयक्षद्देवताता
यजीयान्रायेवाजायवनतेमघानि १ प्रतेअग्नेहविष्मतीमियर्म्यच्छासुद्युम्नांराति-
नींघृताचीम्। प्रदक्षिणिद्देवतातिमुराणःसंरातिभिर्वसुभिर्यज्ञमश्रेत् २ सतेजी-
यसामनसात्वोतउतशिक्षस्वपत्यस्यशिक्षोः। अग्नेरायोनृतमस्यप्रभूतौभूयामते
सुष्टुतयश्चवस्वः ३ भूरीणिहित्वेदधिरेअनीकाग्नेदेवस्ययज्यवोजनासः। सआ
वहदेवतातिंयविष्ठशर्धोयदद्यदिव्यंयजासि ४ यत्त्वाहोतारमनजन्मियेधेनिषा-
दयन्तोयजथायदेवाः।सत्वंनोअग्नेऽवितेहबोध्यधिश्रवांसिधेहिनस्तनूषु ५॥१९॥

अग्निमुषसं पञ्च गाथ्यग्निस्त्रिष्टुप्। आद्यापञ्चम्योर्विश्वेदेवाः।

२० अग्निमुषसमश्विनादधिक्रांव्युष्टिषुहवतेवह्निरुक्थैः। सुज्योतिषोनः

For Private and Personal Use Only

शृण्वन्तुदेवाः अजोषसोअध्वरंवावशानाः १ अग्नेत्रीतेवाजिनात्रीषधस्था तिस्रस्तेजिह्वाऋतजातपूर्वीः । तिस्रउतेतन्वोदेववातास्ताभिर्नःपाहिगिरोअप्र-युच्छन् २ अग्नेभूरीणितवजातवेदोदेवस्वधावोऽमृतस्यनाम । याश्चमायामायि-नांविश्वमिन्वत्वेपूर्वीःसंदधुःपृष्टबन्धो ३ अग्निर्नेताभगइवक्षितीनांदैवीनांदेवऋ-तुपाऋतावा । सवृत्रहासनयोविश्ववेदाःपर्षद्विश्वातिदुरितागृणन्तम् ४ दधिक्राम-ग्निमुषसंचदेवींबृहस्पतिंसवितारंचदेवं । अश्विनामित्रावरुणाभगंचवसून्रुद्राँआ-दित्याँइहहुवे ५ ॥ २० ॥

इमं नः पञ्च गाथयाग्निः । अन्त्या विराड्रूपा सतोबृहती । उपाद्ये अनुष्टुभौ । शिष्टे त्रिष्टुभौ ।

२१ इमंनोयज्ञममृतेषुधेहीमाहव्याजातवेदोजुषस्व । स्तोकानामग्नेमेदसो घृतस्यहोतःप्राशानप्रथमोनिषद्य १ घृतवन्तःपावकतेस्तोकाःश्चोतन्तिमेदसः ।

Shri Mahavir Jain Aradhana Kendra www.kobatirth.org Acharya Shri Kailassagarsuri Gyanmandir

स्वधर्मन्देववीतयेश्रेष्ठंनोधेहिवार्यम् २ तुभ्यंस्तोकाघृतश्चुतोऽग्नेविप्रायसन्त्य ।
ऋषिःश्रेष्ठःसमिध्यसेयज्ञस्यप्राविताभव ३ तुभ्यंश्चोतन्त्यध्रिगोशचीवःस्तोका-
सोअग्नेमेदसोघृतस्य । कविशस्तोबृहताभानुनागाहव्याजुषस्वमेधिर ४ ओजि-
ष्ठंतेमध्यतोमेदउद्भृतंप्रतेवयंददामहे । श्चोतन्तितेवसोस्तोकाअधित्वचिप्रतितान्दे-
वशोविहि ५ ॥ २१ ॥

अयं स पञ्च गाथी पुरीष्या अग्नयस्त्रिष्टुप् । चतुर्थ्यनुष्टुप् ।

२२ अयंसोअग्निर्यस्मिन्त्सोममिन्द्रःसुतंदधेजठरेवावशानः । सहस्रिणंवाज-
मत्यंनसप्तिंससवान्त्सन्त्स्तूयसेजातवेदः १ अग्नेयत्तेदिविवर्चःपृथिव्यांयदोषधी-
ष्वप्स्वायजत्र । येनान्तरिक्षमुर्वाततन्थत्वेषःसभानुरर्णवोनृचक्षाः २ अग्नेदिवो
अर्णमच्छाजिगास्यच्छादेवाँऊचिषेधिष्ण्याये । यारोचनेपरस्तात्सूर्यस्ययाश्चा- ॥१०८॥

वस्तादुपतिष्ठन्तुआपः ३ पुरीष्यांसोअग्नयःप्रावणेभिःसजोषसः । जुषन्तांयज्ञ-
मद्रुहोऽनमीवाइषोमहीः ४ इळामग्नेपुरुदंसंसनिंगोःशश्वत्तमंहवमानायसाध ।
स्यान्नःसूनुस्तनयोविजावाग्नेसातेसुमतिर्भूत्वस्मे ५ ॥ २२ ॥

निर्मथितः पञ्च देवश्रवा देववातश्च भारतावग्निस्त्रिष्टुप् । तृतीया सतोबृहती ।

२३ निर्मथितःसुधितआसधस्थेयुवाकविरध्वरस्यप्रणेता । जूर्यत्स्वग्निरजरो
वनेष्वत्रादधेअमृतंजातवेदाः १ अमन्थिष्टांभारतारेवदग्निंदेवश्रवादेववातःसुद-
क्षम् । अग्नेविपश्यबृहताभिरायेषांनोनेताभवतादनुद्यून् २ दशक्षिपःपूर्व्यंसीम-
जीजनन्त्सुजातंमातृषुप्रियम् । अग्निंस्तुहिदैववातंदेवश्रवोयोजनानामसद्वशी ३
नित्वादधेवरआपृथिव्याइळायास्पदेसुदिनत्वेअह्नाम् । दृषद्वत्यांमानुषआपयायां

Shri Mahavir Jain Aradhana Kendra www.kobatirth.org Acharya Shri Kailassagarsuri Gyanmandir

सरस्वत्यांरेवदग्नेदिदीहि ४ इळामग्नेपुरुदंसंसनिंगोःशश्वत्तमंहवमानायसाध । स्यान्नःसूनुस्तनयोविजावाग्नेसातेसुमतिर्भूत्वस्मे ५ ॥ २३ ॥

अग्ने सहस्व पञ्च विश्वामित्रोऽग्निर्गायत्री । आद्यानुष्टुप् ।

२४ अग्नेसहस्वपृतनाअभिमातीरपास्य । दुष्टरस्तरन्नरातीर्वर्चोधायज्ञवाहसे १ अग्नइळासमिध्यसेवीतिहोत्रोअमर्त्यः । जुषस्वसूनोअध्वरम् २ अग्नेद्युम्नेनजागृवेसहसःसूनवाहुत । एदंबर्हिःसदोमम ३ अग्नेविश्वेभिरग्निभिर्देवेभिर्महयागिरः । यज्ञेषुयउचायवः ४ अग्नेदादाशुषेरयिंवीरवन्तंपरीणसम् । शिशीहिनःसूनुमतः ५ ॥ २४ ॥

अग्ने दिवः पञ्च विश्वामित्रोऽग्निर्विराट् । चतुर्थ्या इन्द्राग्नी ।

२५ अग्नेदिवःसूनुरसिप्रचेतास्तनापृथिव्याउतविश्ववेदाः । ऋधग्देवाँइहयजा

For Private and Personal Use Only

Shri Mahavir Jain Aradhana Kendra www.kobatirth.org Acharya Shri Kailassagarsuri Gyanmandir

चिकित्वः १ अग्निःसंनोतिवीर्याँणिविद्वान्त्सनोतिवाजंममृतायभूषन् । सनो देवाँएहवहापुरुक्षो २ अग्निर्द्यावापृथिवीविश्वजन्येआभातिदेवीअमृतेअमूरः । क्षयन्वाजैःपुरुश्चन्द्रोनमोभिः ३ अग्नइन्द्रश्चदाशुषोदुरोणेसुतावतोयज्ञमिहोप-यातम् । अमर्धन्तासोमपेयायदेवा ४ अग्नेअपांसमिध्यसेदुरोणेनित्यःसूनोसह-सोजातवेदः । सधस्थानिमहयमानऊती ५ ॥ २५ ॥

वैश्वानरं नव विश्वामित्रो जगती । अन्त्यास्तिस्रस्त्रिष्टुभः । सप्तम्या आत्मा । आद्यानां तिसृणां वैश्वानरः । ततस्तिसृणां मरुतः । उपान्त्ययोरग्निरात्मा वा । अन्त्याया विश्वामित्रोपाध्यायः ।

२६ वैश्वानरंमनसाग्निंनिचाय्याहविष्मन्तोअनुषत्यंस्वर्विदम् । सुदानुंदेवंरथिरं वसूयवोगीर्भीरण्वंकुशिकासोहवामहे १ तंशुभ्रमग्निमवसेहवामहेवैश्वानरंमा-

For Private and Personal Use Only

तरिश्वानमुक्थ्यम् । बृहस्पतिंमनुषोदेवतातयेविप्रंश्रोतारमतिथिंरघुष्यदम् २ अ-
श्वोनक्रन्दञ्जनिभिःसमिध्यतेवैश्वानरःकुशिकेभिर्युगेयुगे । सनोअग्निःसुवीर्यंस्व-
श्व्यंदधातुरत्नममृतेषुजागृविः ३ प्रयन्तुवाजास्तविषीभिरग्नयःशुभेसंमिश्लाःपृष-
तीरयुक्षत । बृहदुक्षोमरुतोविश्ववेदसःप्रवेपयन्तिपर्वताँअदाभ्याः ४ अग्निश्रियो
मरुतोविश्वकृष्टयआत्वेषमुग्रमवईमहेवयम् । तेस्वानिनोरुद्रियावर्षनिर्णिजःसिं-
हानहेषक्रतवःसुदानवः ५ ॥ २६ ॥ व्रातंव्रातंगणंगणंसुशस्तिभिरग्नेर्भामंमरु-
तामोजईमहे । पृषदश्वासोअनवभ्रराधसोगन्तारोयज्ञंविदथेषुधीराः ६ अग्निरं-
स्मिजन्मनाजातवेदाघृतंमेचक्षुरमृतंमआसन् । अर्कस्त्रिधातूरजसोविमानोऽजं-
स्रोघर्मोहविरस्मिनाम ७ त्रिभिःपवित्रैरपुपोध्यं १ र्कंहृदामतिंज्योतिरनुप्रजा-
नन् । वर्षिष्ठंरत्नमकृतस्वधाभिरादिद्यावापृथिवीपर्यपश्यत् ८ शतधारमुत्सम

Shri Mahavir Jain Aradhana Kendra www.kobatirth.org Acharya Shri Kailassagarsuri Gyanmandir

क्षीयमाणंविपश्चितंपितरंवक्त्वानाम् । मेळिंमदन्तंपित्रोरुपस्थेतंरोदसीपिपृतंस-
त्यवाचम् १ ॥ २७ ॥

प्र वः पञ्चदश विश्वामित्रोऽग्निर्गायत्री । आद्याया ऋतवो वा ।

२७ प्रवोवाजाअभिद्यवोहविष्मन्तोघृताच्या । देवाञ्जिगातिसुम्नयुः १ ईळे
अग्निंविपश्चितंगिरायज्ञस्यसाधनम् । श्रुष्टीवानंधितावानम् २ अग्नेशकेमतेवयंय-
मंदेवस्यवाजिनः । अतिद्वेषांसितरेम ३ समिध्यमानोअध्वरे ऽग्निःपावकईड्यः ।
शोचिष्केशस्तमीमहे ४ पृथुपाजाअमर्त्योघृतनिर्णिक्स्वाहुतः । अग्निर्यज्ञस्यह-
व्यवाट् ५ ॥ २८ ॥ तंसबाधोयतस्रुचइत्थाधियायज्ञवन्तः । आचक्रुरग्निमूतये ६
होतादेवोअमर्त्यःपुरस्तादेतिमायया । विदथानिप्रचोदयन् ७ वाजीवाजेषु
धीयतेऽध्वरेषुप्रणीयते । विप्रोयज्ञस्यसाधनः ८ धियाचक्रेवरेण्योभूतानांगर्भमा

For Private and Personal Use Only

Shri Mahavir Jain Aradhana Kendra www.kobatirth.org Acharya Shri Kailassagarsuri Gyanmandir

दधे । दक्षस्यपितरंतना १ नित्वांदधेवरेण्यंदक्षस्येळासहस्कृत । अग्नेसुदीतिमु-
शिजम् १० ॥ २१ ॥ अग्निंयन्तुरमप्तुरमृतस्ययोगेवनुषः । विप्रावाजैःसमि-
न्धते ११ ऊर्जोनपातमध्वरेदीदिवांसमुपद्यवि । अग्निमीळेकविक्रतुम् १२ ईळे-
न्योनमस्यस्तिरस्तमांसिदर्शतः । समग्निरिध्यतेवृषा १३ वृषोअग्निःसमिध्यते-
ऽश्वोनदेववाहनः । तंहविष्मन्तईळते १४ वृषणंत्वावयंवृषन्वृषणःसमिधीमहि ।
अग्नेदीद्यतंबृहत् १५ ॥ ३० ॥

अग्ने जुषस्व षड्विश्वामित्रोऽग्निर्गायत्री । तृतीयोष्णिक् । चतुर्थी त्रिष्टुप् । पञ्चमी जगती ।

२८ अग्नेजुषस्वनोहविःपुरोळाशंजातवेदः । प्रातःसावेधियावसो १ पुरोळा
अग्नेपचतस्तुभ्यंवाघापरिष्कृतः । तंजुषस्वयविष्ठ्य २ अग्नेवीहिपुरोळाशमाहु-
तंतिरोअह्न्यम् । सहसःसूनुरस्यध्वरेहितः ३ माध्यंदिनेसवनेजातवेदःपुरोळाश-

For Private and Personal Use Only

मिहकंवेजुषस्व । अग्नेयह्वस्यतवभागधेयंनप्रमिनन्तिविदथेषुधीराः ४ अग्नेतृती-
येसवनेहिकानिषःपुरोळाशंसहसःसूनवाहुतम् । अथादेवेष्वध्वरंविपन्ययाधार-
त्नवन्तममृतेषुजागृविम् ५ अग्नेवृधानआहुतिंपुरोळाशंजातवेदः । जुषस्वतिरो-
अंह्नयम् ६ ॥ ३१ ॥

अस्तीदं षोडश विश्वामित्रोऽग्निः । पञ्चम्या ऋत्विजो वा । आद्याचतुर्थीदशमी-
द्वादश्योऽनुष्टुभः । षष्ठ्येकादश्युपान्त्ये च जगत्यः । शिष्टास्त्रिष्टुभः ।

२१ अस्तीदमधिमन्थनमस्तिप्रजननंकृतम् । एतांविश्पत्नीमाभराग्निंमन्था-
मपूर्वथा १ अरण्योर्निहितोजातवेदागर्भइवसुधितोगर्भिणीषु । दिवेदिवईड्यो
जागृवद्भिर्हविष्मद्भिर्मनुष्येभिरग्निः २ उत्तानायामवभराचिकित्वान्त्सद्यःप्रवी-
तावृषणंजजान । अरुषस्तूपोरुशदस्यपाजइळायास्पुत्रोवयुनेऽजनिष्ट ३ इळा-

यास्त्वापदेवयंनाभापृथिव्याअधि । जातवेदोनिधीमह्यग्नेहव्यायवोळ्हवे ४ मन्थ-
तानरःकविमद्वयन्तंप्रचेतसममृतंसुप्रतीकम् । यज्ञस्यकेतुंप्रथमंपुरस्तादग्निंनरो
जनयतासुशेवम् ५ ॥ ३२ ॥ यदीमन्थन्तिबाहुभिर्विरोचतेऽश्वोनवाज्यरुषोवने-
ष्वा । चित्रोनयामन्नश्विनोरनिवृतःपरिवृणक्त्यश्मनस्तृणादहन् ६ जातोअग्नी
रोचतेचेकितानोवाजीविप्रःकविशस्तःसुदानुः । यंदेवासईड्यंविश्वविदंहव्यवा-
हमदधुरध्वरेषु ७ सीदहोतःस्वउलोकेचिकित्वान्सादयायज्ञंसुकृतस्ययोनौ ।
देवावीर्देवान्हविषायजास्यग्नेबृहद्यजमानेवयोधाः ८ कृणोतधूमंवृषणंसखायो-
ऽस्रेधन्तइतनवाजमच्छ । अयमग्निःपृतनाषाट्सुवीरोयेनदेवासोअसहन्तदस्यू-
न् ९ अयंतेयोनिरृत्वियोयतोजातोअरोचथाः । तंजानन्नग्नआसीदाथानोवर्धया
गिरः १० ॥३३॥ तनूनपादुच्यतेगर्भआसुरोनराशंसोभवतियद्विजायते । मात-

Shri Mahavir Jain Aradhana Kendra www.kobatirth.org Acharya Shri Kailassagarsuri Gyanmandir

रिश्वायदमिमीतमातरिवातस्यसर्गोअभवत्सरीमणि ११ सुनिर्मथानिर्मथितः सुनिधानिहितःकविः । अग्नेस्वध्वराकृणुदेवान्देवयतेयज १२ अजीजनन्नमृतं मर्त्यासोऽस्रेमाणंतरणिंवीळुजम्भम् । दशस्वसारोअग्रुवःसमीचीःपुमांसंजातमभिसंरभन्ते १३ प्रसप्तहोतासनकादरोचतमातुरुपस्थेयदशोचदूधनि । ननिमिषतिसुरणोदिवेदिवेयदसुरस्यजठरादजायत १४ अमित्रायुधोमरुतामिव प्रयाःप्रथमजाब्रह्मणोविश्वमिद्विदुः । द्युम्नवद्ब्रह्मकुशिकासएरिरएकएकोदमेअग्निंसमीधिरे १५ यदद्यत्वाप्रयतियज्ञेअस्मिन्होतश्चिकित्वोऽवृणीमहीह । ध्रुवमयाध्रुवमुताशमिष्ठाःप्रजानन्विद्वाँउपयाहिसोमम् १६ ॥ ३४ ॥ इति शाकलर्क्संहितायां तृतीयाष्टके प्रथमोऽध्यायः ॥ १ ॥ इति शाकलर्क्संहितायां तृतीये मण्डले द्वितीयोऽनुवाकः ॥ २ ॥

For Private and Personal Use Only

Shri Mahavir Jain Aradhana Kendra www.kobatirth.org Acharya Shri Kailassagarsuri Gyanmandir

इच्छन्तिथ्यधिकैन्द्रंशासत्कुशिकोविश्वामित्रएवत्राश्रुतेरिन्द्रसोमंश्रुनामपर्वतानासमोनासंवादोनदी-
भिर्विश्वामित्रस्योक्तितीर्षोस्तत्रनदीवाक्यंचतुर्थीषष्ठ्यष्टमीदशम्यःषष्ठीसप्तम्योस्त्वन्द्रस्तुतिरन्त्यानुष्टु-
बिन्द्रःपूर्भिदेकादशातिष्ठाहरीइमामूषूपान्त्यांघोरोऽपश्यत्सानिर्दहेच्छस्यमानेतिश्रूयतेवात्रेहसायगाथ-
म्रमन्त्यानुष्टुबभितष्टेवदशप्रजापतिःसवैश्वामित्रोवाच्योवाद्वौवातौनवैकोपीन्द्रंमतिर्नत्र ।

इच्छन्ति द्वाविंशतिर्विश्वामित्र इन्द्रस्त्रिष्टुप् ।

३० अ॒श्म॒ इ॒च्छन्ति॑त्वा॒सो॒म्यासः॒सखा॑यः॒सु॒न्वन्ति॒सो॒मं॒दध॑ति॒प्रयां॑सि । तिति॑-
क्षन्ते॒अभि॒शस्तिं॒जना॑ना॒मिन्द्र॒त्वदा॒कश्च॒नहि॒प्रके॒तः १ नतेदूरेप॒र॒मा॒चि॒द्र॒जां॒स्या-
तुप्रया॑हिहरि॒वो॒हरि॑भ्याम् । स्थि॒राय॒वृष्णे॒सव॑नाकृते॒मायु॒क्ताग्रावा॑णः॒समि॒धा॒ने
अ॒ग्नौ २ इन्द्रः॒सु॒शिप्रो॒म॒घवा॒तरु॑त्रो॒म॒हाव्रा॑तस्तुवि॒कूर्मि॒र्ऋघा॑वान् । यदु॒ग्रोधाबा-
धि॒तोम॒र्त्ये॑षु॒क्व॑१॒॑त्यातेवृ॒षभवी॒र्या॑णि ३ त्वंहिष्मा॑च्या॒वय॒न्नच्यु॑ता॒न्येकोवृ॒त्राचर॑सि॒

For Private and Personal Use Only

जिघ्नमानः।तवद्यावापृथिवीपर्वतासोऽनुव्रताय़निमितेवतस्थुः ४ उताभयेपुरुहूत
श्रवोभिरेकोदृळ्हमवदोवृत्रहासन् । इमेचिदिन्द्ररोदसीअपारेयत्संगृभ्णामघव-
न्काशिरित्ते ५ ॥ १ ॥ प्रसूतइन्द्रप्रवताहरिभ्यांप्रतेवज्रःप्रमृणन्नेतुशत्रून् । जहि-
प्रतीचोअनूचःपराचोविश्वंसत्यंकृणुहिविष्टमस्तु ६ यस्मैधायुरदधामर्त्यायाभक्तं-
चिद्भजतेगेह्यं१सः । भद्रातइन्द्रसुमतिर्घृताचीसहस्रदानापुरुहूतरातिः ७ सहदानुं
पुरुहूतक्षियन्तमहस्तमिन्द्रसंपिणक्कुणारुम् । अभिवृत्रंवर्धमानंपियारुमपाद-
मिन्द्रतवसाजघन्थ ८ निसामनामिषिरामिन्द्रभूमिंमहीमपारांसदनेससत्थ ।
अस्तभ्नाद्यांवृषभोअन्तरिक्षमर्षन्त्वापस्त्वयेहप्रसूताः ९ अलातृणोवलइन्द्रव्रजो
गोःपुराहन्तोर्भयमानोव्यार । सुगान्पथोअकृणोन्निरजेगाःप्रावन्वाणीःपुरुहूतं
धमन्तीः १० ॥ २ ॥ एकोद्वेवसुमतीसमीचीइन्द्रआपप्रौपृथिवीमुतद्याम् ।

उतान्तरिक्षादभिनःसमीकइषोरथीःसयुजःशूरवाजान् ११ दिशःसूर्योनमिना-
तिप्रदिष्टादिवेदिवेहर्यश्वप्रसूताः । संयदानळ्ध्वंनआदिदश्वैर्विमोचनंकृणुतेत-
॥२.१.१॥ त्त्वस्य १२ दिदृक्षन्तउषसोयामन्नक्तोर्विवस्वत्यामहिचित्रमनीकम् । विश्वेजान-
न्तिमहिनायदागादिन्द्रस्यकर्मसुकृतापुरूणि १३ महिज्योतिर्निहितंवक्षणास्वा-
मापक्वंचरतिबिभ्रतीगौः । विश्वंस्वाद्मसंभृतमुस्रियायांयत्सीमिन्द्रोअदधाद्भोजं-
नाय १४ इन्द्रदृह्ययामकोशाअभूवन्यज्ञायशिक्षगृणतेसखिभ्यः। दुर्मायवोदुरेवा
मर्त्यासोनिषङ्गिणोरिपवोहन्त्वासः १५ ॥ ३ ॥ संघोषःशृण्वेऽवमैरमित्रैर्जही
न्येष्वशनिंतपिष्ठाम् । वृश्चेमधस्ताद्विरुजासहस्वजहिरक्षोमघवन्रन्धयस्व १६
उद्वृहरक्षःसहमूलमिन्द्रवृश्चामध्यंप्रत्यग्रंशृणीहि । आकीवतःसललूकंचकर्थ
ब्रह्मद्विषेतपुषिंहेतिमस्य १७ स्वस्तयेवाजिभिश्चप्रणेतःसंयन्महीरिषआसत्सि ॥१.१.१॥

Shri Mahavir Jain Aradhana Kendra www.kobatirth.org Acharya Shri Kailassagarsuri Gyanmandir

पूर्वीः । रायोवन्तारोबृहतःस्यामास्मेअंस्तुभगंइन्द्रप्रजावान् १८ आनोभरभग-
मिन्द्रद्युमन्तंनितेदेष्णस्यधीमहिप्ररेके । ऊर्वइवपप्रथेकामोअस्मेतमापृणवसु-
पतेवसूनाम् १९ इमंकाममन्दयागोभिरश्वैश्चन्द्रवताराधसापप्रथश्च । स्वर्यवो
मतिभिस्तुभ्यंविप्राइन्द्रायवाहःकुशिकासोअक्रन् २० आनोगोत्रादर्दृहिगोपते-
गाःसमस्मभ्यंसनयोयन्तुवाजाः । दिवक्षाअसिवृषभसत्यशुष्मोऽस्मभ्यंसुमघ-
वन्बोधिगोदाः २१ शुनंहुवेममघवानमिन्द्रमस्मिन्भरेनृतमंवाजसातौ । शृण्व-
न्तमुग्रमूतयेसमत्सुघ्नन्तंवृत्राणिसंजितंधनानाम् २२ ॥ ४ ॥

शासद्वार्विंशतिर्विश्वामित्रः कुशिको वा इन्द्रस्त्रिष्टुप् ।

३१ शासद्वह्निर्दुहितुर्नप्त्यंगाद्विद्वाँऋतस्यदीधितिंसपर्यन् । पितायत्रदुहितुःसेकं-
मृञ्जन्त्संशग्म्येनमनसादधन्वे १ नजामयेतान्वोरिक्थमारैक्चकारगर्भंसनितु-

Shri Mahavir Jain Aradhana Kendra www.kobatirth.org Acharya Shri Kailassagarsuri Gyanmandir

निधानम् । यदीमातरोजनयन्तवह्निमन्यःकर्तासुकृतोरन्यऋन्धन् २ अग्निर्जज्ञे
जुह्वा३रेजमानोमहस्पुत्राँअरुषस्यप्रयक्षे । महान्गर्भोमह्याजातमेषांमहीप्रवृद्ध-
र्यश्वस्ययज्ञैः ३ अभिजैत्रीरसचन्तस्पृधानंमहिज्योतिस्तमसोनिरजानन् । तं
जानतीःप्रत्युदायन्नुषासःपतिर्गवामभवदेकइन्द्रः ४ वीळौसतीरभिधीराअतृन्द-
न्प्राचाहिन्वन्मनसासप्तविप्राः । विश्वामविन्दन्पथ्यामृतस्यप्रजानन्नित्तानमसा
विवेश ५ ॥ ५ ॥ विदद्यदीसरमारुग्णमद्रेर्महिपाथःपूर्व्यंसध्र्यक्कः । अग्रं
नयत्सुपद्यक्षराणामच्छारवंप्रथमाजानतीगात् ६ अगच्छदुविप्रतमःसखीयन्नसू-
दयत्सुकृतेगर्भमद्रिः । ससानमर्योयुवभिर्मखस्यन्नथाभवदङ्गिराःसद्योअर्चन् ७
सतःसतःप्रतिमानंपुरोभूर्विश्वावेदजनिमाहन्तिशुष्णम् । प्रणोदिवःपदवी-
र्गव्युरर्चन्त्सखासखीँरमुञ्चन्निरवद्यात् ८ निर्गव्यतामनसासेदुरर्कैःकृण्वानासो

For Private and Personal Use Only

अमृतत्वायंगातुम् । इदंचिन्नुसदनंभूर्येषांयेनमासाँअसिषासन्नृतेन ९ संपश्यमा-
नाअमदन्नभिस्वंपयः प्रत्नस्यरेतंसोदुघांनाः । विरोदसीअतपद्धोषंएषांजातेनिष्ठा-
मदधुर्गोषुवीरान् १० ॥ ६ ॥ सजातेभिर्वृत्रहासेदुंहव्यैरुदुस्रियाअसृजदिन्द्रो
अर्कैः । उरूच्यंस्मैघृतवद्भरन्तीमधुस्वाद्मंदुदुहेजेन्यागौः ११ पित्रेचिंच्चक्रुःसदनं-
समंस्मैमहित्विषीमत्सुकृतोविहिख्यन् । विष्कभ्नन्तःस्कम्भनेनाजनित्रीआ-
सीनाऊर्ध्वंरभसंविमिन्वन् १२ महीयदिधिषणाशिश्नथेधात्सद्योवृधंविभ्वं१रो-
दस्योः । गिरोयस्मिन्ननवद्याःसमीचीर्विश्वाइन्द्रायतविषीरनुत्ताः १३ मह्यातेस-
ख्यंवश्मिशक्तीरावृत्रघ्नेनियुतोयन्तिपूर्वीः । महिस्तोत्रमवआगन्मसूरेरस्माकंसु
मघवन्बोधिगोपाः १४ महिक्षेत्रंपुरुश्चन्द्रंविविद्वानादित्सखिभ्यश्चरथंसमैरत् ।
इन्द्रोनृभिरजनद्दीद्यानःसाकंसूर्यमुषसंगातुमग्निम् १५॥७॥ अपश्चिदेषविभ्वो३

Shri Mahavir Jain Aradhana Kendra www.kobatirth.org Acharya Shri Kailassagarsuri Gyanmandir

दमूनाःप्रसध्रीचीरसृजद्विश्वश्चन्द्राः। मध्वःपुनानाःकविभिःपवित्रैर्द्युभिर्हिन्वन्त्य-
क्तुभिर्धनुत्रीः १६ अनुकृष्णेवसुधितीजिहातेउभेसूर्यस्यमंहनायजत्रे । परियत्ते
॥२१३॥ महिमानंवृजध्यैसखायइन्द्रकाम्याऋजिप्याः १७ पतिर्भववृत्रहन्सूनृतानांगिरां
विश्वायुर्वृषभोवयोधाः । आनोगहिसख्येभिःशिवेभिर्महान्महीभिरूतिभिःसर-
ण्यन् १८ तमङ्गिरस्वन्नमसासपर्यन्नव्यंकृणोमिसन्यसेपुराजाम् । द्रुहोवियाहि
बहुलाअदेवीःस्वश्चनोमघवन्सातयेधाः १९ मिहःपावकाःप्रतताअभूवन्स्वस्ति
नःपिपृहिपारमासाम् । इन्द्रत्वंरथिरःपाहिनोरिषोमक्षूमक्षूकृणुहिगोजितोनः २०
अदेदिष्टवृत्रहागोपतिर्गाअन्तःकृष्णाँअरुषैर्धामभिर्गात् । प्रसूनृतादिशमानऋतेन
दुरश्चविश्वाअवृणोदपस्वाः २१ शुनंहुवेममघवानमिन्द्रमस्मिन्भरेनृतमंवाजं-
सातौ । शृण्वन्तमुग्रमूतयेसमत्सुघ्नन्तंवृत्राणिसंजितंधनानाम् २२ ॥ ८ ॥ ॥१.१.३॥

For Private and Personal Use Only

इन्द्र सोमं सप्तदश विश्वामित्र इन्द्रास्त्रिष्टुप् ।

३२ इन्द्रसोमंसोमपतेपिबेमंमाध्यंदिनंसवनंचारुयत्ते । प्रप्रुथ्याशिप्रेमघव-
न्नृजीषिन्विमुच्याहरीइहमादयस्व १ गवाशिरंमन्थिनमिन्द्रशुक्रंपिबासोमंररि-
मातेमदाय । ब्रह्मकृतामारुतेनागणेनसजोषारुद्रैस्तृपदावृषस्व २ येतेशुष्मंये
तविषीमवर्धन्नर्चन्तइन्द्रमरुतस्तओजः । माध्यंदिनेसवनेवज्रहस्तपिबारुद्रेभिः
सगणःसुशिप्र ३ तइन्वस्यमधुमद्विविप्रइन्द्रस्यशर्धोमरुतोयआसन् । येभिर्वृ-
त्रस्येषितोविवेदामर्मणोमन्यमानस्यमर्म ४ मनुष्वदिन्द्रसवनंजुषाणःपिबासो-
मंशश्वतेवीर्याय । सआववृत्स्वहर्यश्वयज्ञैःसरण्युभिरपोअर्णासिसर्षि ५ ॥ १ ॥
त्वमपोयद्धवृत्रंजघन्वाँअत्याँइवप्रासृजःसर्तवाजौ।शयानमिन्द्रचरतावधेनवव्रि-
वांसंपरिदेवीरदेवम् ६ यजामइन्नमसावृद्धमिन्द्रंबृहन्तमृष्वमजरंयुवानम् ।

यस्यंप्रियेममतुर्यज्ञियंस्यनरोदंसीमहिमानंममातें ७ इन्द्रस्यकर्मसुकृतापुरू-
णिंव्रतानिदेवानमिनन्तिविश्वें । दाधारयःपृथिवींद्यामुतेमांजजानसूर्यमुषसंसु-
दंसाः ८ अद्रोघसत्यंतवतन्महित्वंसद्योयज्जातोअपिबोहसोमम् । नद्यावंइन्द्रत-
वसस्तओजोनाहानमासाःशरदोवरन्त ९ त्वंसद्योअपिबोजातइन्द्रमदायसोमं
परमेव्योमन् । यद्धद्यावापृथिवीआविवेशीरथाभवःपूर्व्यःकारुधायाः १०॥१०॥
अहन्नहिंपरिशयानमर्णओजायमानंतुविजाततव्यान् । नतेंमहित्वमनुंभूदधद्यौ-
र्यदन्ययास्फिग्या ३ क्षामवस्थाः ११ यज्ञोहितंइन्द्रवर्धनोभूदुतप्रियःसुतसोमोमि-
येधः । यज्ञेनंयज्ञमवयज्ञियःसन्यज्ञस्तेवज्रमहिहत्यंआवत् १२ यज्ञेनेन्द्रमवसा
चंक्रेअर्वागैनंसुम्नायनव्यसेववृत्याम् । यःस्तोमेभिर्वावृधेपूर्व्येभिर्योमंध्यमेभिरु-
तनूतनेभिः १३ विवेषयन्माधिषणाजजानस्तवैपुरापार्यादिन्द्रमह्नः । अंहसोय-

For Private and Personal Use Only

Shri Mahavir Jain Aradhana Kendra www.kobatirth.org Acharya Shri Kailassagarsuri Gyanmandir

त्रैपीपरुद्यथानोनावेवयान्तंमुभयेहवन्ते १४आपूर्णोअस्यकलशःस्वाहासेक्तेवकोशंसिसिचेपिबध्यै । समुप्रियाआववृत्रन्मदायप्रदक्षिणिदभिसोमासइन्द्रम् १५ नत्वांगभीरःपुरुहूतसिन्धुर्नाद्रंयःपरिषन्तोवरन्त । इत्थासखिभ्यइषितोयदिन्द्राद्दृह्ळंचिदरुजोगव्यमूर्वम् १६ शुनंहुवेममघवानमिन्द्रमस्मिन्भरेनृतमंवाजसातौ । शृण्वन्तमुग्रमूतयेसमत्सुघ्नन्तंवृत्राणिसंजितंधनानाम् १७ ॥ ११ ॥

प्र पर्वतानां त्रयोदश विश्वामित्र इन्द्रस्त्रिष्टुप् । अन्त्यानुष्टुप् ।

३३ प्रपर्वतानामुशतीउपस्थादश्वेइवविषितेहासमाने । गावेवशुभ्रेमातरारिहाणेविपाट्छुतुद्रीपयसाजवेते १ इन्द्रेषितेप्रसवंभिक्षमाणेअच्छासमुद्रंरथ्येवयाथः । समाराणेऊर्मिभिःपिन्वमानेअन्यावामन्यामप्येतिशुभ्रे २ अच्छासिन्धुंमातृतमामयासंविपाशमुर्वींसुभगामगन्म । वत्समिवमातरासंरिहाणेसमानं

Shri Mahavir Jain Aradhana Kendra www.kobatirth.org Acharya Shri Kailassagarsuri Gyanmandir

योनिमनुंसंचरन्ती ३ एनावयंपयंसापिन्वंमानाअनुयोनिंदेवकृंतंचरन्तीः । नव-
तंवेप्रसवःसर्गतक्तः किंयुर्विप्रोनद्योजोहवीति ४ रमंध्वंमेवचंसेसोम्यायऋतावरी-
रुपमुहूर्तमेवैः । प्रसिन्धुमच्छांबृहतीमंनीषावस्युरह्वेकुशिकस्यसूनुः ५ ॥ १२ ॥
इन्द्रोअस्माँअंरदद्वज्रंबाहुरपांहन्वृत्रंपरिधिंनदीनाम् । देवोऽनयत्सवितासुपाणि-
स्तस्यंवयंप्रंसवेयांमउर्वीः ६ प्रवाच्यंशश्वधावीयं तदिन्द्रंस्यकर्मयदहिंविवृश्चत् ।
विवज्रेणपरिषदोजघानायन्नापोऽयंनमिच्छमानाः ७ एतद्वचोजरितर्मापिमृ-
ष्ठाआयत्तेघोषानुत्तंरायुगानि । उक्थेषुकारोप्रतिनोजुषस्वमानोनिकंःपुरुषत्रान-
मस्ते ८ ओषुस्वसारःकारवेशृणोतययौवोदूरादनसारथेन । निषूनंमध्वंभवंता
सुपाराअधोअक्षाःसिन्धवःस्रोत्याभिः ९ आतेकारोशृणवामावचांसिययाथदूरा-
दनसारथेन । नितेनंसैपीप्यानेवयोषामर्यायेवकन्याशश्वचैते १० ॥ १३ ॥ यद-

For Private and Personal Use Only

ङ्गत्वाभरताःसंतरेयुर्गव्यन्ग्रामइषितइन्द्रजूतः । अर्षादहप्रसवःसर्गतक्तआवोवृणे
सुमतिंयज्ञियानाम् ११ अतारिषुर्भरतागव्यवःसमभक्तविप्रःसुमतिंनदीनाम् ।
प्रपिन्वध्वमिषयन्तीःसुराधाआवक्षणाःपृणध्वंयातशीभम् १२ उद्वऊर्मिःशम्या
हन्त्वापोयोक्त्राणिमुञ्चत । मादुष्कृतौव्येनसाघ्न्यौशूनमारताम् १३ ॥ १४ ॥

इन्द्रः पूर्भिदेकादश विश्वामित्र इन्द्रस्त्रिष्टुप् ।

३४ इन्द्रःपूर्भिदातिरद्दासमर्कैर्विदद्वसुर्दयमानोविशत्रून् । ब्रह्मजूतस्तन्वा
वावृधानोभूरिदात्रआपृणद्रोदसीउभे १ मखस्यतेतविषस्यप्रजूतिमियर्मिवाच-
ममृतायभूषन् । इन्द्रक्षितीनामसिमानुषीणांविशांदैवीनामुतपूर्वयावा २ इन्द्रो
वृत्रमवृणोच्छर्धनीतिःप्रमायिनाममिनाद्वर्पणीतिः । अहन्व्यंसमुशधग्वनेष्वा-
विर्धेनाअकृणोद्राम्याणाम् ३ इन्द्रःस्वर्षाजनयन्नहानिजिगायोशिग्भिःपृतना

ऋ. सं. अभिष्टिः । प्रारोचयन्मनवेकेतुमह्नामविन्दज्ज्योतिर्बृहतेरणाय ४ इन्द्रस्तुजो अ.३अ.२
बर्हणाआविवेशनृवद्दधानोनर्यापुरूणि । अचेतयद्धियइमाजरित्रेप्रेमंवर्णमति-
॥११६॥ रच्छुक्रमासाम् ५ ॥ १५ ॥ महोमहानिपनयन्त्यस्येन्द्रस्यकर्मसुकृतापुरूणि ।
वृजनेनवृजिनान्त्संपिपेषमायाभिर्दस्यूँरभिभूत्योजाः ६ युधेन्द्रोमह्नावरिवश्च-
कारदेवेभ्यःसत्पतिश्चर्षणिप्राः । विवस्वतःसदनेअस्यतानिविप्राउक्थेभिःकवयो
गृणन्ति ७ सत्रासाहंवरेण्यंसहोदांससवांसंस्वरपश्चदेवीः । ससानयःपृथिवीं
द्यामुतेमामिन्द्रंमदन्त्यनुधीरणासः ८ ससानात्याँउतसूर्यंससानेन्द्रःससानपुरु-
भोजसंगाम् । हिरण्ययमुतभोगंससानहत्वीदस्यून्प्रार्यंवर्णमावत् ९ इन्द्रओष-
धीरसनोदहानिवनस्पतीँरसनोदन्तरिक्षम् । बिभेदवलंनुनुदेविवाचोऽथाभवद्द- ॥११६॥

मिताभिक्रंतूनाम् १० शुनंहुवेममघवानमिन्द्रमस्मिन्भरेनृतमंवाजसातौ । शृण्वन्तंमुग्रमूतयेसमत्सुघ्नन्तंवृत्राणिसंजितंधनानाम् ११ ॥ १६ ॥

तिष्ठा हरी एकादश विश्वामित्र इन्द्रस्त्रिष्टुप् ।

३५ तिष्ठाहरीरथआयुज्यमानायाहिवायुर्ननियुतोनोअच्छ । पिबास्यन्धो अभिसृष्टोअस्मेइन्द्रस्वाहाररिमातेमदाय १ उपाजिरापुरुहूतायसप्तीहरीरथस्य धूर्ष्वायुनज्मि । द्रवद्यथासंभृतंविश्वतश्चिदुपेमंयज्ञमावहातइन्द्रम् २ उपोनयस्व वृषणातपुष्पोतेमवत्वंवृषभस्वधावः । ग्रसेतामश्वाविमुचेहशोणादिवेदिवेसदृ- शीरद्धिधानाः ३ ब्रह्मणातेब्रह्मयुजायुनज्मिहरीसखायासधमादआशू । स्थिरं रथंसुखमिन्द्राधितिष्ठन्प्रजानन्विद्वाँउपयाहिसोमम् ४ मातेहरीवृषणावीतपृष्ठा निरीरमन्यजमानासोअन्ये।अत्यायाहिशश्वतोवयंतेऽरंसुतेभिःकृणवामसोमैः ५

Shri Mahavir Jain Aradhana Kendra www.kobatirth.org Acharya Shri Kailassagarsuri Gyanmandir

॥ १७ ॥ तवायंसोमस्त्वमेह्यर्वाङ्शश्वत्तमंसुमनाअस्यपाहि । अस्मिन्यज्ञेब-
॥२१.७॥ हिंष्यानिषद्यादधिष्वेमंजठरइन्दुमिन्द्र ६ स्तीर्णंतेबर्हिःसुतइन्द्रसोमःकृताधाना
अत्तवेतेहरिभ्याम् । तदोकसेपुरुशाकायवृष्णेमरुत्वतेतुभ्यंराताहवींषि ७ इमं
नरःपर्वतास्तुभ्यमापःसमिन्द्रगोभिर्मधुमन्तमक्रन् । तस्यागत्यासुमनाऋष्व
पाहिप्रजानन्विद्वान्पथ्या३अनुस्वाः ८ याँआभजोमरुतइन्द्रसोमेयेत्वामवर्ध-
न्नभवन्गणस्ते । तेभिरेतंसजोषावावशानो३ग्नेःपिबजिह्वयासोममिन्द्र ९ इन्द्र
पिबस्वधयाचित्सुतस्याग्नेर्वापाहिजिह्वयायजत्र । अध्वर्योर्वाप्रयतंशक्रहस्ताद्धो-
तुर्वायज्ञंहविषोजुषस्व १० शुनंहुवेममघवानमिन्द्रमस्मिन्भरेनृतमंवाजसातौ ।
शृण्वन्तमुग्रमूतयेसमत्सुघ्नन्तंवृत्राणिसंजितंधनानाम् ११ ॥ १८ ॥ ॥१.१७॥

For Private and Personal Use Only

Shri Mahavir Jain Aradhana Kendra www.kobatirth.org Acharya Shri Kailassagarsuri Gyanmandir

इमामूष्वेकादश विश्वामित्र इन्द्रस्त्रिष्टुप् । दशम्या आङ्गिरसः ।

३६ इमामूषुप्रभृतिंसातयेधाःशश्वच्छश्वदूतिभिर्यादमानः । सुतेसुतेवावृधे
वर्धनेभिर्यःकर्मभिर्महद्भिःसुश्रुतोभूत् १ इन्द्रायसोमाःप्रदिवोविदानाऋभुर्येभि-
र्वृषपर्वाविहायाः । प्रयम्यमानान्प्रतिषूगृभायेन्द्रपिबवृषधूतस्यवृष्णः २ पिबाव-
र्धस्वतवघासुतासइन्द्रसोमासःप्रथमाउतेमे । यथापिबःपूर्व्याँइन्द्रसोमाँएवापा-
हिपन्योअद्यानवीयान् ३ महाँअमत्रोवृजनेविरप्श्युग्रंशवःपत्यतेधृष्ण्वोजः ।
नाहविव्याचपृथिवीचनैनंनत्सोमासोहर्यश्वममन्दन् ४ महाँउग्रोवावृधेवीर्याय
समाचक्रेवृषभःकाव्येन । इन्द्रोभगोवाजदाअस्यगावःप्रजायन्तेदक्षिणाअस्यपू-
र्वीः ५ ॥ ११ ॥ प्रयत्सिन्धवःप्रसवंयथायन्नापःसमुद्रंरथ्येवजग्मुः । अतश्चिदि-
न्द्रःसदसोवरीयान्यदींसोमःपृणातिदुग्धोअंशुः ६ समुद्रेणसिन्धवोयादमानाइन्द्रा-

For Private and Personal Use Only

यसोमंसुषुतंभरन्तः । अंशुंदुहन्तिहस्तिनोभरित्रैर्मध्वंःपुनन्तिधारयापवित्रैः ७
हृदाइवकुक्षयःसोमधानाःसमींविव्याचसवनापुरूणि । अन्नायदिन्द्रःप्रथमाव्या-
शवृत्रंजघन्वाँअवृणीतसोमंम् ८ आतूभरमाकिरेतत्परिष्ठाद्विद्माहित्वावसुपतिं
वसूनाम् । इन्द्रयत्तेमाहिनंदत्रमस्त्यस्मभ्यंतद्धर्यश्वप्रयंन्धि ९ अस्मेप्रयन्धिमघ-
वन्नृजीषिन्निन्द्ररायोविश्ववारस्यभूरेः । अस्मेशतंशरदोजीवसेधाअस्मेवीराञ्छ-
श्वतइन्द्रशिप्रिन् १० शुनंहुवेममघवानमिन्द्रमस्मिन्भरेनृतमंवाजसातौ । शृ-
ण्वन्तमुग्रमूतयेसमत्सुघ्नन्तंवृत्राणिसंजितंधनानाम् ११ ॥ २० ॥

वार्षहस्त्यायैकादश विश्वामित्र इन्द्रो गायत्री । अन्त्यानुष्टुप् ।

३७ वार्त्रहत्यायशवसेपृतनाषाह्यायच । इन्द्रत्वावर्तयामसि १ अर्वाचीनं
सुतेमनउतचक्षुःशतक्रतो । इन्द्रंकृण्वन्तुवाघतः २ नामानितेशतक्रतोविश्वाभि-

For Private and Personal Use Only

Shri Mahavir Jain Aradhana Kendra www.kobatirth.org Acharya Shri Kailassagarsuri Gyanmandir

गीर्भिरीमहे । इन्द्राभिमातिषाह्ये ३ पुरुष्टुतस्यधामभिःशतेनमहयामसि ।
इन्द्रस्यचर्षणीधृतः ४ इन्द्रंवृत्रायहन्तवेपुरुहूतमुपब्रुवे । भरेषुवाजंसातये ५
॥ २१ ॥ वाजेषुसासहिर्भवत्वामीमहेशतक्रतो । इन्द्रंवृत्रायहन्तवे ६ द्युम्नेषु
पृतनाज्येपृत्सुतूर्षुश्रवःसुच । इन्द्रसाक्ष्वाभिमातिषु ७ शुष्मिंतमंनऊतयेद्युम्नि-
नंपाहिजागृविम् । इन्द्रसोमंशतक्रतो ८ इन्द्रियाणिशतक्रतोयातेजनेषुपञ्चसु ।
इन्द्रतानितआवृणे ९ अगंन्निन्द्रश्रवोबृहद्द्युम्नंदधिष्वदुष्टरम् । उत्तेशुष्मंतिरा-
मसि १० अर्वावतोनआगह्यथोशक्रपरावतः । उलोकोयस्तेअद्रिवइन्द्रेहतत-
आगहि ११ ॥ २२ ॥

अभितष्टेव दश प्रजापतिर्वैश्वामित्रो वाच्यो वा द्वौ वा तौ विश्वामित्रो वेन्द्रस्त्रिष्टुप् ।

३८ अभितष्टेवदीधयामनीषामत्योनवाजीसुधुरोजिहानः । अभिप्रियाणि

For Private and Personal Use Only

Shri Mahavir Jain Aradhana Kendra www.kobatirth.org Acharya Shri Kailassagarsuri Gyanmandir

ममृँशत्परांणिकुवाँरिच्छामिसंदृशेंसुमेधाः १ इनोतपृच्छजनिंमाकवीनांमनो-
धृतःसुकृतस्तक्षतद्याम् । इमाउतेप्रण्यो३वर्धमानामनोवाताअधनुधर्मणिग्मन् २
निषीमिदत्रगुह्यादधानाउतक्षत्रायरोदसीसमंञ्जन् । संमात्राभिर्ममिरेयेमुरुवी
अन्तर्महीसमृतेधायसेधुः ३ आतिष्ठन्तंपरिविश्वेअभूषञ्छ्रियोवसानश्चरतिस्व-
रोचिः । महत्तद्वृष्णोअसुरस्यनामाविश्वरूपोअमृतानितस्थौ ४ असूतपूर्वोवृष-
भोज्यायानिमाअस्यशुरुधःसन्तिपूर्वीः । दिवोनपातोविदथस्यधीभिःक्षत्रंराजा-
नाप्रदिवोदधाथे ५ ॥ २३ ॥ त्रीणिराजानाविदथेपुरूणिपरिविश्वानिभूषथःस-
दांसि । अपश्यमत्रमनसाजगन्वान्व्रतेगन्धर्वाँअपिवायुकेशान् ६ तदिन्न्वस्यवृ-
षभस्यधेनोरानामभिर्ममिरेसक्म्यंगोः । अन्यदन्यदसुर्यं१वसानानिमायिनोमम-
मिरेरूपमस्मिन् ७तदिन्न्वस्यसवितुर्नकिर्मेहिरण्ययीममतिंयामशिश्रेत् । आसु-

For Private and Personal Use Only

Shri Mahavir Jain Aradhana Kendra www.kobatirth.org Acharya Shri Kailassagarsuri Gyanmandir

तृतीरोदसीविश्वमिन्वेअर्पीवयोषाजनिमानिवव्रे ८ युवंप्रत्नस्यसाधथोमहोयद्दै-
वीस्वस्तिःपरिणःस्यातम् । गोपाजिंहस्यतस्थुषोविरूपाविश्वेंपश्यन्तिमायिनंः
कृतानि ९ शुनंहुवेममघवांनमिन्द्रंमस्मिन्भरेनृतंमंवाजंसातौ । शृण्वन्तंमुग्रमू-
तयेसमत्सुघ्नन्तंवृत्राणिसंजितंधनानाम् १० ॥ २४ ॥ इति शाकलर्क्संहितायां
तृतीये मण्डले तृतीयोऽनुवाकः ॥ ३ ॥

इन्द्रं मतिर्नव विश्वामित्र इन्द्रस्त्रिष्टुप् ।

३९ इन्द्रंमतिर्हृदआवच्यमानाच्छापतिंस्तोमंतष्टाजिगाति । याजागृविर्विद-
थेशस्यमानेन्द्रयत्तेजायतेविद्धितस्य १ दिवश्चिदापूर्व्याजायमानाविजागृविर्विदथे
शस्यमाना । भद्रावस्त्राण्यर्जुनावसानासेयमस्मेसनजापित्र्याधीः २ यमाचिदत्र

यमसूरसूतजिह्वायाअग्रंपतदाह्यस्थात् । वपूंषिजातामिथुनासचेतेतमोहनातपुषो

For Private and Personal Use Only

वृघ्नएतां ३ नकिरेषांनिन्दितामर्त्येषुयेअस्माकंपितरोगोषुयोधाः।इन्द्रंएषांदंहिता
माहिंनावानुद्गोत्राणिससृजेदंसनावान् ४ सखाहयत्रसखिभिर्नवग्वैरभिज्ञ्वा
सत्वंभिर्गाअनुग्मन् । सत्यंतदिन्द्रोदशभिर्दशग्वैःसूर्यंविवेदतमसिक्षियन्तम् ५
॥ २५ ॥ इन्द्रोमधुसंभृतमुस्रियायांपद्वद्विवेदशफवन्नमेगोः । गुहाहितंगुह्यंगूळ्ह-
मप्सुहस्तेदधेदक्षिणेदक्षिणावान् ६ ज्योतिर्वृणीततमसोविजानन्नारेस्यामदुरि-
तादभीके । इमागिरःसोमपाःसोमवृद्धजुषस्वेन्द्रपुरुतमस्यकारोः ७ ज्योतिर्य-
ज्ञायरोदसीअनुष्यादारेस्यामदुरितस्यभूरेः । भूरिचिद्धितुजतोमर्त्यस्यसुपारासो
वसवोबर्हणावत् ८ शुनंहुवेममघवानमिन्द्रमस्मिन्भरेनृतमंवाजसातौ । शृण्व-
न्तमुग्रमूतयेसमत्सुघ्नन्तंवृत्राणिसंजितंधनानाम् ९ ॥ २६ ॥ इति शाकल्यकं-
संहितायां तृतीयाष्टके द्वितीयोऽध्यायः ॥ २ ॥

Shri Mahavir Jain Aradhana Kendra www.kobatirth.org Acharya Shri Kailassagarsuri Gyanmandir

इन्द्रत्वागायत्रंह्यातूनउपनआयाह्यष्टावयंतेपञ्चवार्हतंत्वामन्द्रैर्युध्मस्यमरुत्वान्तसद्योहशंसामहामिन्द्र-स्वाहाचर्षणीधृतंद्वादशाद्यान्त्यौतृचौजागतगायत्रौधानावन्तमष्टौपूर्वार्धंगायत्रंषष्ठीजगतीन्द्रापर्वताचतु-र्विंशतिरार्धैन्द्रापार्वतीपञ्चदश्यादिदेवाचसप्तर्षयैंचतस्रोरथाङ्गस्तुतयोन्त्याअभिशापार्थास्तावासिष्ठद्वेषि-ण्योनवासिष्ठाःशृण्वान्तिदशमीषोळश्यौजगत्यौत्रयोदशीगायत्रीद्वादशीविंशीद्वाविंश्योनुष्टुभोष्टादशीबृ-हतीमंमहेह्यधिकोक्तगोत्रःप्रजापतिर्हिवैश्वदेवंहोपसः ॥

इन्द्र त्वा नव विश्वामित्र इन्द्रो गायत्री ।

४० ॐम् इन्द्रंत्वावृषभंवयंसुतेसोमेंहवामहे । सपांहिमध्वोअन्धसः १ इन्द्रं क्रतुविदंसुतंसोमंहर्यपुरुष्टुत । पिबावृषस्वतातृपिम् २ इन्द्रप्रणोधितावानंयज्ञं विश्वेभिर्देवेभिः । तिरःस्तवानविश्पते ३ इन्द्रसोमाःसुताइमेतवप्रयंन्तिसत्पते । क्षयंचन्द्रासइन्दवः ४ दधिष्वाजठरेसुतंसोममिन्द्रवरेण्यम् । तवद्युक्षासइन्दवः ५

For Private and Personal Use Only

Shri Mahavir Jain Aradhana Kendra www.kobatirth.org Acharya Shri Kailassagarsuri Gyanmandir

॥ १ ॥ गिर्वणःपाहिनःसुतंमधोर्धाराभिरज्यसे । इन्द्रत्वादातमिद्यशः ६ अभिद्युम्नानिवनिनइन्द्रंसचन्तेअक्षिता । पीत्वीसोमस्यवावृधे ७ अर्वावतोनआगहिपरावतश्चवृत्रहन् । इमाजुषस्वनोगिरः ८ यदन्तरापरावतमर्वावतंचहूयसे । इन्द्रेहततआगहि ९ ॥ २ ॥

आ तू नो नव विश्वामित्र इन्द्रो गायत्री ।

४१ आतूनइन्द्रमद्र्यग्घुवानःसोमपीतये । हरिभ्यांयाह्यद्रिवः १ सत्तोहोतानऋत्वियस्तिस्तिरेबर्हिरानुषक् । अयुज्रन्प्रातरद्रयः २ इमाब्रह्मब्रह्मवाहःक्रियन्तआबर्हिःसीद । वीहिशूरपुरोळाशम् ३ रारन्धिसवनेषुणएषुस्तोमेषुवृत्रहन् । उक्थेष्विन्द्रगिर्वणः ४ मतयःसोमपामुरुंरिहन्तिशवसस्पतिम् । इन्द्रंवत्संनमातरः ५ ॥ ३ ॥ सम्न्दस्वाह्यन्धसोराधसेतन्वामहे । नस्तोतारंनिदेकरः ६ ॥१२१॥

वयमिन्द्रत्वायवोहविष्मंन्तोजरामहे । उतत्वमंस्मयुवँसो ७ मारेअस्मद्विमुंमु-
चोहरिंप्रियार्वाङ्यांहि । इन्द्रंस्वधावोमत्स्वेह ८ अर्वाञ्चंत्वासुखेरथेवहंतामिन्द्र
केशिनां । घृतस्नूंबर्हिरासदे १ ॥ ४ ॥

उप नो नव विश्वामित्र इन्द्रो गायत्री ।

४२ उपंनःसुतमागंहिसोमंमिन्द्रगवांशिरम् । हरिंभ्यांयस्तेअस्मयुः १ तमिं-
न्द्रमदमागंहिबर्हिःष्ठांग्रावंभिःसुतम् । कुविन्न्वस्यतृप्णवंः २ इन्द्रमित्थागिरो
ममाच्छांगुरिषिताइतः । आवृतेसोमंपीतये ३ इन्द्रंसोमंस्यपीतयेस्तोमैंरिह
हवामहे । उक्थेभिंःकुविदागमंत् ४ इन्द्रसोमांःसुताइमेतान्दधिष्वशतक्रतो ।
जठरेवाजिनीवसो ५ ॥ ५ ॥ विद्माहित्वाधनंजयंवाजेषुदधृषंकंवे । अधांते
सुम्नमींमहे ६ इममिंन्द्रगवांशिरंयवांशिरंचनःपिब । आगत्यावृषंभिःसुतम् ७

तुभ्येदिन्द्रस्व ओक्ये३ सोमंचोदामिपीतयें । एषरारन्तुतेहृदि ८ त्वांसुतस्यंपीतयें
प्रत्नमिन्द्रहवामहे । कुशिकासोअवस्यवंः ९ ॥ ६ ॥

आयाह्यष्टौ विश्वामित्र इन्द्रस्त्रिष्टुप् ।

४३ आयाह्यर्वाङुपंवन्धुरेष्ठास्तवेदनुंप्रदिवंःसोमपेयंम् । प्रियासखायावि
मुचोपंबर्हिस्त्वामिमेहंव्यवाहोंहवन्ते १ आयाहिपूर्वीरतिंचर्षणीराँअर्यआशिष
उपंनोहरिंभ्याम् । इमाहित्वांमतयःस्तोमंतष्टाइन्द्रहवंन्तेसख्यंजुंषाणाः २ आनो
यज्ञंनमोवृधंसजोषाइन्द्रदेवहरिंभिर्याहितूयंम् । अहंहित्वांमतिभिर्जोहंवीमिघृ-
तप्रंयाःसधमादेमधूंनाम् ३ आचत्वामेतावृषंणावहांतोहरीसखांयासुधुरास्वङ्गां ।
धानावदिन्द्रःसवंनंजुषाणःसखासख्युंःशृणवद्वन्दंनानि ४ कुविन्मांगोपांकरंसे
जनंस्यकुविद्राजांनंमघवन्नृजीषिन् । कुविन्मऋषिंपपिवांसंसुतस्यंकुविन्मेवस्वो

अमृतस्यशिक्षाः ५ आत्वाबृहन्तोहरयोयुजानाअर्वागिन्द्रसधमादोवहन्तु । प्रये द्विताद्विवऋञ्जन्त्याताःसुसंमृष्टासोवृषभस्यमूराः ६ इन्द्रपिबवृषधूतस्यवृष्णआ-यंतेश्येनउशतेजभार । यस्यमदेच्यावयसिप्रकृष्टीर्यस्यमदेअपगोत्राववर्थ ७ शुनंहुवेममघवानमिन्द्रमस्मिन्भरेनृतमंवाजसातौ । शृण्वन्तमुग्रमूतयेसमत्सु-घ्नन्तंवृत्राणिसंजितंधनानाम् ८ ॥ ७ ॥

अयं ते पञ्च विश्वामित्र इन्द्रो बृहती ।

४४ अयंतेअस्तुहर्यतःसोमआहरिभिःसुतः । जुषाणइन्द्रहरिभिर्नआगह्या तिष्ठहरितंरथम् १ हर्यन्नुषसमर्चयःसूर्यंहर्यन्नरोचयः । विद्वांश्चिकित्वान्हर्यश्व वर्धसइन्द्रविश्वाअभिश्रियः २ द्यामिन्द्रोहरिधायसंपृथिवींहरिवर्पसम् । अधा-रयद्धरितोर्भूरिभोजनंययोरन्तर्हरिश्चरत् ३ जज्ञानोहरितोवृषाविश्वमाभातिरो-

Shri Mahavir Jain Aradhana Kendra www.kobatirth.org Acharya Shri Kailassagarsuri Gyanmandir

चनम् । हर्यश्वोहरितंधत्तआयुधमावज्रंबाह्वोर्हरिम् ४इन्द्रोहर्यन्तमर्जुनंवज्रंशुक्रै-
र्भीवृतम् । अपावृणोद्धरिभिरद्रिभिःसुतमुद्गाहरिभिराजत ५ ॥ ८ ॥

आमन्द्रैः पञ्च विश्वामित्र इन्द्रो बृहती ।

४५ आमन्द्रैरिन्द्रहरिभिर्याहिमयूररोमभिः । मात्वाकेचिन्नियमन्विंनपाशि-
नोऽतिधन्वेवताँइहि १ वृत्रखादोवलंरुजःपुरांदर्मोअपामजः । स्थातारथस्य
हर्योरभिस्वरइन्द्रोदृह्ळाचिदारुजः २ गम्भीराँउदधीँरिवक्रतुंपुष्यसिगाइव । प्र
सुगोपायवसंधेनवोयथाह्रदंकुल्याइवाशत ३ आनस्तुजंरयिंभरांशंनप्रतिजानते ।
वृक्षंपक्वंफलमङ्कीवधूनुहीन्द्रसंपारणंवसु ४ स्वयुरिन्द्रस्वराळसिस्मद्दिष्टिःस्वय-
शस्तरः । सवावृधानओजसापुरुष्टुतभवानःसुश्रवस्तमः ५ ॥ ९ ॥

For Private and Personal Use Only

युध्मस्य पञ्च विश्वामित्र इन्द्रस्त्रिष्टुप् ।

४६ युध्मस्यंतेवृषभस्यंस्वराजंउग्रस्ययूनःस्थविरस्यघृष्वेः । अजूर्यतोवज्रिणोवीर्या३ णीन्द्रंश्रुतस्यंमहतोमहानिं १ महाँअंसिमहिषवृष्ण्येभिर्धनस्पृदुग्रसहमानोअन्यान् । एकोविश्वस्यभुवनस्यराजासयोधयांचक्षययांचजनांन् २ प्रमात्राभीरिरिचेरोचमानःप्रदेवेभिर्विश्वतोअप्रतीतः । प्रमज्मनादिवइन्द्रःपृथिव्याः प्रोरोर्महोअन्तरिक्षादृजीषी ३ उरुंगभीरंजनुषाभ्युग्रंविश्वव्यंचसमवतंमतीनाम् । इन्द्रंसोमासःप्रदिविसुतासःसमुद्रंनस्रवतआविशन्ति ४ यंसोमंमिन्द्रपृथिवीद्यावागर्भंनमाताबिभृतस्त्वाया । तंतेहिन्वन्तितमुतेमृजन्त्यध्वर्यवोवृषभपातवाउं ५ ॥ १० ॥

मरुत्वान्पञ्च विश्वामित्र इन्द्रस्त्रिष्टुप् ।

४७ मरुत्वाँइन्द्रवृषभोरणायपिबासोममनुष्वधंमदाय। आसिञ्चस्वजठरेम-
॥१२४॥ ध्वऊर्मिंत्वंराजासिप्रदिवःसुतानाम् १ सजोषाइन्द्रसगणोमरुद्भिःसोमंपिबवृत्र-
हाशूरविद्वान्। जहिशत्रूँरपमृधोनुदस्वाथाभयंकृणुहिविश्वतोनः २ उतऋतुभि-
ऋतुपाःपाहिसोममिन्द्रदेवेभिःसखिभिःसुतंनः। याँआभजोमरुतोयेत्वान्वहन्वृ-
त्रमदधुस्तुभ्यमोजः ३ येत्वाहिहत्येमघवन्नवर्धन्येशाम्बरेहरिवोयेगविष्टौ। ये
त्वानूनमनुमदन्तिविप्राःपिबेन्द्रसोमंसगणोमरुद्भिः ४ मरुत्वन्तंवृषभंवावृ-
धानमकवारिंदिव्यंशासमिन्द्रम्। विश्वासाहमवसेनूतनायोग्रंसहोदामिहतंहु-
वेम ५ ॥ ११ ॥ ॥१२४॥

Shri Mahavir Jain Aradhana Kendra www.kobatirth.org Acharya Shri Kailassagarsuri Gyanmandir

सद्यो ह पञ्च विश्वामित्र इन्द्रस्त्रिष्टुप् ।

१८ सद्योहंजातोवृषभःकनीनःप्रभर्तुमावदन्धंसःसुतस्य । साधोःपिबप्रतिकामंयथातेरसाशिरःप्रथमंसोम्यस्य १ यज्जायथास्तदहरस्यकामेंऽशोःपीयूषमपिबोगिरिष्ठाम् । तंतेमातापरियोषाजनित्रीमहःपितुर्दमआसिंचदग्रे २ उपस्थायमातरमन्नमैट्टतिग्ममपश्यदभिसोममूधः । प्रयावयन्नचरद्गृत्सोअन्यान्महानिचक्रेपुरुधप्रतीकः ३ उग्रस्तुराषाळभिभूत्योजायथावशंतन्वंचक्रएषः । त्वष्टारमिन्द्रोजनुषाभिभूयामुष्यासोमंमपिबच्चमूषु ४ शुनंहुवेममघवानमिन्द्रमस्मिन्भरेनृतमंवाजसातौ । शृण्वन्तमुग्रमूतयेसमत्सुघ्नन्तंवृत्राणिसंजितंधनानाम् ५ ॥ १२ ॥

For Private and Personal Use Only

Shri Mahavir Jain Aradhana Kendra www.kobatirth.org Acharya Shri Kailassagarsuri Gyanmandir

॥१२८॥ ४१ शंसामहामिन्द्रंयस्मिन्विश्वाआकृष्टयःसोमपाःकाममव्यन् । यंसुक्रतुं
धिषणेविभ्वतष्टंघनंवृत्राणांजनयन्तदेवाः १ यंनुनकिःपृतनासुस्वराजंद्विताहतरं-
तिनृतमंहरिष्ठाम् । इनतमःसत्वभिर्योहशूषैःपृथुज्रयाअमिनादायुर्दस्योः २
सहावांपृत्सुतरणिर्नार्वाव्यानशीरोदसीमेहनावान् । भगोनकारेहव्योमतीनां
पितेवचारुःसुहवोवयोधाः ३ धर्तादिवोरजसस्पृष्टऊर्ध्वोरथोनवायुर्वसुभिर्नियु-
त्वान् । क्षपांवस्ताजनितासूर्यस्यविभक्ताभागंधिषणेववाजम् ४ शुनंहुवेममघ-
वानमिन्द्रमस्मिन्भरेनृतमंवाजसातौ । शृण्वन्तमुग्रमूतयेसमत्सुघ्नन्तंवृत्राणिसं-
जितंधनानाम् ५ ॥ १३ ॥ ॥१२८॥

इन्द्रः स्वाहा पञ्च विश्वामित्र इन्द्रस्त्रिष्टुप् ।

५० इन्द्रःस्वाहापिबतुयस्यसोमंआगत्यातुम्रोवृषभोमरुत्वान् । ओरुव्यचाः
पृणतामेभिरन्नैरास्यहविस्तन्व१ःकाममृध्याः १ आतेसपर्यूजवसेयुनज्मिययो-
रनुप्रदिवःश्रुष्टिमावः । इहत्वाधेयुर्हरयःसुशिप्रपिबात्व१स्यसुषुतस्यचारोः २
गोभिर्मिमिक्षुंदधिरेसुपारमिन्द्रंज्यैष्ठ्यायधायसेगृणानाः । मन्दानःसोमंपपिवाँ
ऋजीषिन्त्समस्मभ्यंपुरुधागाइषण्य ३ इमंकामंमन्दयागोभिरश्वैश्चन्द्रवताराध-
सापप्रथंश्च । स्वर्यवोमतिभिस्तुभ्यंविप्राइन्द्रायवाहःकुशिकासोअक्रन् ४ शुनं
हुवेममघवानमिन्द्रमस्मिन्भरेनृतमंवाजसातौ । शृण्वन्तमुग्रमूतयेसमत्सुघ्नन्तं
वृत्राणिसंजितंधनानाम् ५ ॥ १४ ॥

Shri Mahavir Jain Aradhana Kendra www.kobatirth.org Acharya Shri Kailassagarsuri Gyanmandir

चर्षणीधृतं द्वादश विश्वामित्र इन्द्रस्त्रिष्टुप्। आद्यान्त्यौ नृचौ
जागतगायत्र्यौ । शिष्टास्त्रिष्टुभः ।

५१ चर्षणीधृतंमघवानमुक्थ्यं१मिन्द्रंगिरोबृहतीरभ्यंनूषत । वावृधानंपुरुहूतंसुंवृक्तिभिरमर्त्यंजरंमाणंदिवेदिवे १ शतक्रंतुमर्णवंशाकिनंनरंगिरोमइन्द्रमुपंयन्तिविश्वतः । वाजसनिंपूर्भिदंतूर्णिमप्तुरंधामसाचंमभिषाचंस्वर्विदंम् २ आकरेवसोर्जरितापंनस्यतेऽनेहसःस्तुभइन्द्रोदुवस्यति । विवस्वंतःसदंनआहिपिप्रियेसंत्रासाहंमभिमातिहनंस्तुहि ३ नृणामुंत्वानृतंमंगीर्भिरुक्थैरभिप्रवीरमंर्चतासबाधंः । संसहंसेपुरुमायोजिंहीतेनमोअस्यप्रदिवएकंईशे ४ पूर्वीरंस्यनिष्षिधोमर्त्येषुपुरूवसूंनिपृथिवीबिभर्ति । इन्द्रांयद्यावओषंधीरुतापोरयिंरंक्षन्तिजीरयोवनांनि ५ ॥ १५ ॥ तुभ्यंब्रह्माणिगिरंइन्द्रतुभ्यंसत्रादंधिरेहरिवोजुषस्व ।

For Private and Personal Use Only

बोध्या३पिरवसोनूतनस्यसखेवसोजरितृभ्योवयोधाः ६ इन्द्रमरुत्वइहपाहिसो-
मंयथाशार्यातेअपिबःसुतस्य । तवप्रणीतीतवशूरशर्मन्नाविवासन्तिकवयःसु-
यज्ञाः ७ सवावशानइहपाहिसोमंमरुद्भिरिन्द्रसखिभिःसुतंनः । जातंयत्त्वापरि
देवाअभूषन्महेभरायपुरुहूतविश्वे ८ अप्तूर्येमरुतआपिरेषोऽमन्दन्निन्द्रमनुदाति-
वाराः । तेभिःसाकंपिबतुवृत्रखादःसुतंसोमंदाशुषःस्वेसधस्थे ९ इदंह्यन्वोजसा
सुतंराधानांपते । पिबात्व१स्यगिर्वणः १० यस्तेअनुस्वधामसत्सुतेनियच्छत-
न्वम् । सत्वाममत्तुसोम्यम् ११ प्रतेअश्नोतुकुक्ष्योःप्रेन्द्रब्रह्मणाशिरः । प्रबाहू
शूरराधसे १२ ॥ १६ ॥

धानावन्तमष्टौ विश्वामित्र इन्द्रः । आद्याश्चतस्रो गायत्र्यः । षष्ठी जगती । शिष्टास्त्रिष्टुभः ।

५२ धानावन्तंकरम्भिणमपूपवन्तमुक्थिनम् । इन्द्रप्रातर्जुषस्वनः १ पुरो-

ळाशंपचत्यंजुषस्वेन्द्रागुरस्व च । तुभ्यंहव्यानिसिस्रते २ पुरोळाशंचनोघसो जोषयासेगिरश्चनः । वधूयुरिवयोषणाम् ३ पुरोळाशंसनश्रुतप्रातःसावेजुषस्व नः । इन्द्रक्रतुर्हितेबृहन् ४ माध्यंदिनस्यसवनस्यधानाःपुरोळाशमिन्द्रकृष्वेह चारुम् । प्रयत्स्तोताजरितातूर्ण्यर्थोवृषायमाणउपगीर्भिरीट्टे ५ ॥ १७ ॥ तृतीयेधानाःसवनेपुरुष्टुतपुरोळाशमाहुतंमामहस्वनः । ऋभुमन्तंवाजवन्तंत्वाकवे प्रयस्वन्तउपशिक्षेमधीतिभिः ६ पूषण्वतेतेचकृमाकरम्भंहरिवतेहर्यश्वायधानाः । अपूपमद्धिसगणोमरुद्भिःसोमंपिबवृत्रहाशूरविद्वान् ७ प्रतिधानाभरततूयमस्मै-पुरोळाशंवीरतमायनृणाम् । दिवेदिवेसदृशीरिन्द्रतुभ्यंवर्धन्तुत्वासोमपेयाय-धृष्णो ८ ॥ १८ ॥

Shri Mahavir Jain Aradhana Kendra www.kobatirth.org Acharya Shri Kailassagarsuri Gyanmandir

इन्द्रापर्वता चतुर्विंशतिर्विश्वामित्रः । आद्याया इन्द्रापर्वतौ । पञ्चदशीषोडश्योर्वाक् । सप्तदश्या-
दिचतसृणां रथाङ्गानि । शिष्टानामिन्द्रः । दशमीषोडश्यौ जगत्यौ । द्वादशीत्रिंशीद्वाविं-
श्योऽनुष्टुभः । त्रयोदशी गायत्री । अष्टादशी बृहती । शिष्टास्त्रिष्टुभः ।

५३ इन्द्रापर्वताबृहतारथेनवामीरिषआवहतंसुवीराः।वीतंहव्यान्यध्वरेषुदेवा
वर्धेथांगीर्भिरिळयामदन्ता १ तिष्ठासुकंमघवन्मापरागाःसोमस्यनुत्वासुषुतस्य
यक्षि । पितुर्नपुत्रःसिचमारभेतइन्द्रस्वादिष्ठयागिराशचीवः २ शंसावाध्वर्यो
प्रतिमेगृणीहीन्द्रायवाहःकृणवावजुष्टम् । एदंबर्हिर्यजमानस्यसीदाथाचभूदुक्थ-
मिन्द्रायशस्तम् ३ जायेदस्तंमघवन्त्सेदुयोनिस्तदित्त्वायुक्ताहरयोवहन्तु । यदा
कदाचसुनवामसोममग्निष्ट्वादूतोधन्वात्यच्छ ४ परायाहिमघवन्नाचयाहीन्द्रभ्रा-
तरुभयत्रातेअर्थम्।यत्रारथस्यबृहतोनिधानंविमोचनंवाजिनोरासभस्य५॥११॥

For Private and Personal Use Only

ऋ. सं. अपाःसोममस्तमिन्द्रप्रयाहिकल्याणीर्जायासुरणंगृहेते । यत्रारथस्यबृहतोनि अ.३अ.३
धानंविमोचनंवाजिनोदक्षिणावत् ६ इमेभोजाअङ्गिरसोविरूपादिवस्पुत्रासो
॥१२८॥ असुरस्यवीराः। विश्वामित्रायददतोमघानिसहस्रसावेप्रतिरन्तआयुः ७ रूपंरूपं
मघवाबोभवीतिमायाःकृण्वानस्तन्वं१परिस्वाम्।त्रिर्यद्दिवःपरिमुहूर्तमागात्स्वै-
र्मन्त्रैरनृतुपाऋतावा ८ महाँऋषिर्देवजादेवजूतोऽस्तभ्नात्सिन्धुमर्णवंनृचक्षाः ।
विश्वामित्रोयदवहत्सुदासमप्रियायतकुशिकेभिरिन्द्रः ९ हंसाइवकृणुथश्लोकम-
द्रिभिर्मदन्तोगीर्भिरध्वरेसुतेसचा।देवेभिर्विप्राऋषयोनृचक्षसोविपिबध्वंकुशिकाः
सोम्यंमधु १० ॥ २० ॥ उपप्रेतकुशिकाश्चेतयध्वमश्वंरायेप्रमुञ्चतासुदासः ।
राजावृत्रंजङ्घनत्प्रागपागुदगथायजातेवरआपृथिव्याः ११ यइमेरोदसीउभेअह-
मिन्द्रमतुष्टवम् । विश्वामित्रस्यरक्षतिब्रह्मेदंभारतंजनम् १२ विश्वामित्राअरा- ॥१२८॥

Shri Mahavir Jain Aradhana Kendra www.kobatirth.org Acharya Shri Kailassagarsuri Gyanmandir

सतब्रह्मेन्द्रायवज्रिणे । करदिन्नःसुराधसः १३ किंतेकृण्वन्तिकीकटेषुगावो
नाशिरंदुह्रेनतपन्तिघर्मम् । आनोभरप्रमगंदस्यवेदोनैचाशाखंमघवन्नन्धया
नः १४ ससर्परीरमतिंबाधमानाबृहन्मिमायजमदग्निदत्ता । आसूर्यस्यदुहिता
ततानश्रवोदेवेष्वमृतमजुर्यम् १५ ॥ २१ ॥ ससर्परीरभरत्तूयमेभ्योऽधिश्रवःपाश्च-
जन्यासुकृष्टिषु । सापक्ष्याऽनव्यमायुर्दधानायामेपलस्तिजमदग्नयोददुः १६
स्थिरौगावौभवतांवीळुरक्षोमेषाविवर्हिमायुगंविशारि । इन्द्रःपातल्येददतांशरी-
तोररिष्टनेमेअभिनःसचस्व १७ बलंधेहितनूषुनोबलमिन्द्रानळुत्सुनः । बलं
तोकायतनयायजीवसेत्वंहिबलदाअसि १८ अभिव्ययस्वखदिरस्यसारमोजो
धेहिस्पंदनेशिंशपायाम् । अक्षवीळोवीळितवीळयस्वमायामादस्मादवजीहिपो
नः १९ अयमस्मान्वनस्पतिर्माचहामाचरीरिषत् । स्वस्त्यागृहेभ्यआवसाआ

Shri Mahavir Jain Aradhana Kendra www.kobatirth.org Acharya Shri Kailassagarsuri Gyanmandir

विमोचनात् २० ॥ २२ ॥ इन्द्रोतिभिर्बहुलाभिर्नोअद्ययाच्छ्रेष्ठाभिर्मघवञ्छूर
जिन्व । योनोद्वेष्ट्यधरःसस्पदीष्टयमुंद्विष्मस्तमुंप्राणोजहातु २१ परशुंचिद्वि
तपतिशिम्बलंचिद्विवृश्चति । उखाचिदिन्द्रयेषन्तीप्रयस्ताफेनमस्यति २२ न
सायकस्यचिकितेजनासोलोधंनयन्तिपशुमन्यमानाः । नावाजिनंवाजिनाहा-
सयन्तिनगर्दभंपुरोअश्वान्नयन्ति २३ इमइन्द्रभरतस्यपुत्राअपपित्वंचिकितुर्नप्र-
पित्वम् । हिन्वन्त्यश्वमरणंननित्यंज्यावाजंपरिणयन्त्याजौ २४ ॥ २३ ॥ इति
शाकलर्क्संहितायां तृतीये मण्डले चतुर्थोऽनुवाकः ॥ ४ ॥

इमं महे द्वाविंशतिः प्रजापतिर्विश्वामित्रो वाच्यो वा विश्वे देवास्त्रिष्टुप् ।

५४ इमंमहेविदथ्यायशूषंशश्वत्कृत्वईड्यायप्रजभ्रुः । शृणोतुनोदम्येभिर-
नीकैःशृणोत्वग्निर्दिव्यैरजस्रः १ महिमहेदिवेअर्चापृथिव्यैकामोमइच्छञ्चरति

For Private and Personal Use Only

Shri Mahavir Jain Aradhana Kendra www.kobatirth.org Acharya Shri Kailassagarsuri Gyanmandir

प्रजानन् । ययोर्हिस्तोमेविदथेषुदेवाःसंपर्यवोमादयन्तेसचायोः २ युवोर्ऋतंरोदसीसत्यमस्तुमहेषुणःसुवितायप्रभूतम् । इदंदिवेनमोअग्नेपृथिव्यैसंपर्यामिप्रयसायामिरत्नम् ३ उतोहिवांपूर्व्याआविविद्रऋतावरीरोदसीसत्यवाचः नरश्चिद्वांसमिथेशूरसातौववन्दिरेपृथिविवेविदानाः ४ कोअद्धावेदकइहप्रवोचद्देवाँअच्छापथ्याकासमेति । ददृश्रएषामवमासदांसिपरेषुयागुह्येषुव्रतेषु ५ ॥ २४ ॥ कविर्नृचक्षाअभिषीमचष्टऋतस्ययोनाविघृतेमदन्ती । नानाचक्रातेसदनंयथावेःसमानेनक्रतुनासंविदाने ६ समान्यावियुतेदूरेअन्तेध्रुवेपदेतस्थतुर्जागरूके । उतस्वसारायुवतीभवन्तीआदुब्रुवातेमिथुनानिनाम ७ विश्वेदेतेजनिमासंविविक्तोमहोदेवान्बिभ्रतीनव्यथेते । एजद्ध्रुवंपत्यतेविश्वमेकंचरत्पतत्रिविषुणंविजातम् ८ सनापुराणमध्येम्यारान्महःपितुर्जनितुर्जामितन्नः । देवासोयत्रपनितारएवैरुरौ

For Private and Personal Use Only

Shri Mahavir Jain Aradhana Kendra www.kobatirth.org Acharya Shri Kailassagarsuri Gyanmandir

पृथिव्यंतेतस्थुरन्तः १ इमंस्तोमंरोदसीप्रब्रवीम्यृदूदराःशृण्वन्नग्निजिह्वाः। मित्रः
सम्राजोवरुणोयुवानआदित्यासःकवयःपप्रथानाः १० ॥ २५ ॥ हिरण्यपाणिः
सवितासुजिह्वस्त्रिरादिवोविदथेपत्यमानः । देवेषुचसवितःश्लोकमश्रेरादस्म-
भ्यमासुवसर्वतातिम् ११ सुकृत्सुपाणिःस्ववाँऋतावादेवस्त्वष्टावसेतानिनोधात्
पूषण्वन्तऋभवोमादयध्वमूर्ध्वग्रावाणोअध्वरमतष्ट १२ विद्युद्रथामरुतऋष्टिम-
न्तोदिवोमर्याऋतजाताअयासः । सरस्वतीशृणवन्यज्ञियासोधातारयिंसहवी-
रंतुरासः १३ विष्णुंस्तोमासःपुरुदस्ममर्काभगस्येवकारिणोयामनिग्मन् ।
उरुक्रमःककुहोयस्यपूर्वीर्नमर्धन्तियुवतयोजनित्रीः १४ इन्द्रोविश्वैर्वीर्यैःपत्य-
मानउभेआपप्रौरोदसीमहित्वा । पुरंदरोवृत्रहाधृष्णुषेणःसंगृभ्यानआभराभूरि
पश्वः १५॥ २६ ॥नासत्यामेपितराबन्धुपृच्छासजात्यमश्विनोश्चारुनाम। युवंहि

For Private and Personal Use Only

स्थोरयिदौनोरयीणांदात्रंरक्षेथेअकवैरदब्धा १६ महत्तद्वःकवयश्चारुनामयद्धदे-
वाभवथविश्वइन्द्रे । सखंऋभुभिःपुरुहूतप्रियेभिरिमांधियंसातयेतक्षतानः १७
अर्यमाणोअदितिर्यज्ञियासोऽदब्धानिवरुणस्यव्रतानि । युयोतनोअनपत्यानिग-
तोःप्रजावान्नःपशुमाँअस्तुगातुः १८ देवानांदूतःपुरुधप्रसूतोऽनागान्नोवोचतुसर्व-
ताता । शृणोतुनःपृथिवीद्यौरुतापःसूर्योनक्षत्रैरुर्वन्तरिक्षम् १९ शृण्वन्तुनोवृ-
षणःपर्वतासोध्रुवक्षेमासइळयामदन्तः । आदित्यैर्नोअदितिःशृणोतुयच्छन्तुनो
मरुतःशर्मभद्रम् २० सदासुगःपितुमाँअस्तुपन्थामध्वादेवाओषधीःसंपिपृक्त ।
भगोमेअग्नेसख्येनमृध्याउद्रायोअश्यांसदनंपुरुक्षोः २१ स्वदस्वहव्यासमिषोदि-
दीह्यस्मद्र्य१क्संमिमीहिश्रवांसि । विश्वाँअग्नेपृत्सुताञ्जेषिशत्रूनहाविश्वासुमना
दीदिहीनः २२ ॥ २७ ॥

Shri Mahavir Jain Aradhana Kendra www.kobatirth.org Acharya Shri Kailassagarsuri Gyanmandir

उषसो द्वाविंशतिः प्रजापतिर्विश्वेदेवास्त्रिष्टुप् । आद्याया उषाः । ततो नवानामग्निः
एकादश्या अहोरात्रौ । ततस्तिसृणां रोदसी । पञ्चदश्या रोदसी द्युनिशौ वा ।
षोडश्या दिशः । शिष्टानामिन्द्रः पर्जन्यात्मा त्वष्टा वाग्निश्च ।

५५ उषसःपूर्वाअधयद्व्यूषुर्महद्विजंज्ञेअक्षरंपदेगोः । व्रतादेवानामुपनुप्रभूषं-
न्महद्देवानांमसुरत्वमेकंम् १ मोषूणोअत्रजुहुरन्तदेवामापूर्वेअग्नेपितरःपदज्ञाः।
पुराण्योःसद्मनोःकेतुरन्तर्महद्देवानांमसुरत्वमेकंम् २ विमेपुरुत्रापंतयन्तिकामाः
शम्यच्छांदीद्येपूर्व्याणि । समिद्धेअग्नावृतमिद्वदेममहद्देवानांमसुरत्वमेकंम् ३
समानोराजाविभृतःपुरुत्राशयेशयासुप्रयुतोवनानु । अन्यावत्संभरतिक्षेतिमाता

॥१.३१॥

For Private and Personal Use Only

Shri Mahavir Jain Aradhana Kendra www.kobatirth.org Acharya Shri Kailassagarsuri Gyanmandir

महद्देवानामसुरत्वमेकम् ४ आक्षित्पूर्वास्वपराअनूरुत्सद्योजातासुतरुणीष्वन्तः।
अन्तर्वतीःसुवतेअप्रवीतामहद्देवानामसुरत्वमेकम् ५ ॥ २८ ॥ शयुःपुरस्ता-
दधनुद्विमाताबन्धनश्चरतिवत्सएकः। मित्रस्यतावरुणस्यव्रतानिमहद्देवानामसु-
रत्वमेकम् ६ द्विमाताहोताविदथेषुसम्राळन्वग्रंचरतिक्षेतिबुध्नः। प्ररण्यानिरण्य-
वाचोभरन्तेमहद्देवानामसुरत्वमेकम् ७ शूरस्येवयुध्यतोअन्तमस्यप्रतीचीनंद-
दृशेविश्वमायत्। अन्तर्मतिश्चरतिनिष्षिधंगोर्महद्देवानामसुरत्वमेकम् ८ निवे-
वेतिपलितोदूतआस्वन्तर्महांश्चरतिरोचनेन। वपूंषिबिभ्रदभिनोविचष्टेमहद्देवा-
नामसुरत्वमेकम् ९ विष्णुर्गोपाःपरमंपातिपाथःप्रियाधामान्यमृतादधानः।
अग्निष्टाविश्वाभुवनानिवेदमहद्देवानामसुरत्वमेकम् १० ॥ २९ ॥ नानांचक्राते

For Private and Personal Use Only

Shri Mahavir Jain Aradhana Kendra www.kobatirth.org Acharya Shri Kailassagarsuri Gyanmandir

यम्या३वपूंषितयोरन्यद्रोचंतेकृष्णमन्यत् । श्यावीचयदरुषीचस्वसारौमहद्देवा-
नामसुरत्वमेकम् ११ माताचयत्रदुहिताचधेनूसबर्दुघेधापयेतेसमीची । ऋतस्य
॥१३२॥ तेसदसीळेअन्तर्महद्देवानामसुरत्वमेकम् १२ अन्यस्यावत्संरिहतीमिमायकया
भुवानिदधेधेनुरूधः । ऋतस्यसापयसापिन्वतेळामहद्देवानामसुरत्वमेकम् १३
पद्यावस्तेपुरुरूपावपूंष्यूर्ध्वातस्थौत्र्यविंरेरिहाणा । ऋतस्यसद्मविचरामिविद्वान्म-
हद्देवानामसुरत्वमेकम् १४ पदेइवनिहितेदस्मेअन्तस्तयोरन्यद्गुह्यमाविरन्यत् ।
सध्रीचीनापथ्या३साविषूचीमहद्देवानामसुरत्वमेकम् १५ ॥ ३० ॥ आधेनवो
धुनयन्तामशिश्वीःसबर्दुघाःशशया अप्रदुग्धाः । नव्यानव्यायुवतयोभवन्तीर्मह-
द्देवानामसुरत्वमेकम् १६ यदन्यासुवृषभोरोरवीतिसोअन्यस्मिन्यूथेनिदधाति-

For Private and Personal Use Only

Shri Mahavir Jain Aradhana Kendra www.kobatirth.org Acharya Shri Kailassagarsuri Gyanmandir

रेतः । सहिक्षपांवान्त्सभगःसराजामहहेवानामसुरत्वमेकम् १७ वीरस्यनुस्व-
श्व्यंजनासःप्रनुवोचामविदुरस्यदेवाः । षोह्लायुक्ताःपञ्चपञ्चावहन्तिमहद्देवानाम-
सुरत्वमेकम् १८ देवस्त्वष्टासविताविश्वरूपःपुपोषप्रजाःपुरुधाजजान । इमाच
विश्वाभुवनान्यस्यमहद्देवानामसुरत्वमेकम् १९ महीसमैरच्चम्वासमीचीउभेते
अस्यवसुनान्यंष्टे । शृण्वेवीरोविन्दमानोवसूनिमहद्देवानामसुरत्वमेकम् २०
इमांचनःपृथिवींविश्वधायाउपक्षेतिहितमित्रोनराजा । पुरःसदःशर्मसदोनवीरा
महद्देवानामसुरत्वमेकम् २१ निष्षिध्वरीस्तओषधीरुतापोरयिंतइन्द्रपृथिवीबि-
भर्ति । सखायस्तेवामभाजःस्याममहद्देवानामसुरत्वमेकम् २२ ॥ ३१ ॥ इति
शाकलर्क्संहितायां तृतीयाष्टके तृतीयोऽध्यायः ॥ ३ ॥

For Private and Personal Use Only

नताष्टौप्रमेषड्धेनुर्नवाश्विनंमित्रोमैत्रंचतुर्गायत्र्यंतमिहेहसप्तार्भवंजागतंतृचोऽन्त्यऐन्द्रश्चोषउषस्यामि-
माउष्णूनैन्द्रावरुणबार्हस्पत्यपौष्णसावित्रसौम्यमैत्रावरुणास्तृचाअन्त्योजमदग्न्यार्षोवाचतुर्थ्याद्यागा-
॥१.३३॥ यत्र्योवामदेवोगौतमश्चतुर्थमण्डलमपश्यत्त्वांह्यग्नेविंशतिरष्टर्चतिजगतीधृतिरूपाद्याश्चतस्रोवारुण्यश्चत्रायो
मर्त्येष्वावः षोळशकृणुष्वपश्चोनाराक्षोघ्नम् ।

न ताष्टौ प्रजापतिर्विश्वे देवास्त्रिष्टुप् ।

५६ ॐम् नतामिंनन्तिमायिनोनधीराव्रतादेवानांप्रथमाध्रुवाणि । नरोदसी
अद्रुहावेद्याभिर्नपर्वतानिनमेतस्थिवांसः १ पड्भाराँएकोअचरन्बिभर्त्यृतंवर्षिष्ठ-
मुपगावआगुः । तिस्रोमहीरुपरास्तस्थुरत्यागुहाद्वेनिहितेदर्श्येका २ त्रिपाज-
स्योवृषभोविश्वरूपउतत्र्युधापुरुधप्रजावान् । त्र्यनीकःपत्यतेमाहिनावान्त्सरे-
तोधावृषभःशश्वतीनाम् ३ अभीकंआसांपदवीरबोध्यादित्यानामह्वेचारुनाम । ॥१३३॥

आपश्चिदस्माअरमन्तदेवीःपृथग्व्रजन्तीःपरिषीमवृञ्जन् ४ त्रीषधस्थासिन्धवस्त्रिः
कवीनामुतत्रिमाताविदथेषुसम्राट् । ऋतावरीर्योषणास्तिस्रोअप्यास्त्रिरादिवो
विदथेपत्यमानाः ५ त्रिरादिवःसवितर्वार्याणिदिवेदिवआसुवत्रिर्नोअह्नः । त्रि-
धातुरायआसुवावसूनिभगत्रातर्धिषणेसातयेधाः ६ त्रिरादिवःसवितासोषवीति
राजानामित्रावरुणासुपाणी । आपश्चिदस्यरोदसीचिदुर्वीरत्नभिक्षन्तसवितुः
सवाय ७ त्रिरुत्तमादूणशारोचनानित्रयोराजन्त्यसुरस्यवीराः । ऋतावान
इषिरादूळभासस्त्रिरादिवोविदथेसन्तुदेवाः ८ ॥ १ ॥

प मे षड्विश्वामित्रो विश्वे देवास्त्रिष्टुप् ।

५७ प्रमेविविक्वाँअविदन्मनीषांधेनुंचरन्तींप्रयुतामगोपाम् । सद्यश्चिद्यादु-
दुहेभूरिधासेरिन्द्रस्तदग्निःपनितारोअस्याः १ इन्द्रःसुपूषावृषणासुहस्तादिवोन

Shri Mahavir Jain Aradhana Kendra www.kobatirth.org Acharya Shri Kailassagarsuri Gyanmandir

प्रीताःशंग्रयंदुदुह्रे । विश्वेयदस्यांरणयंन्तदेवाःप्रवोऽत्रंवसवःसुम्नमंश्याम् २ या
जामयोवृष्णंइच्छन्तिंशक्तिंनंमस्यन्तींर्जानतेगर्भमस्मिन् । अच्छांपुत्रंधेनवों
॥१.३४॥ वावशानामहश्चंरन्तिबिभ्रंतंवपूंषि ३ अच्छांविवक्मिरोदसीसुमेकेग्राव्णोंयुजा-
नोअंध्वरेमनीषा । इमाउंतेमनवेभूरिंवाराऊर्ध्वाभंवन्तिदर्शतायजंत्राः ४ यातें
जिह्वामधुंमतीसुमेधाअग्नेंदेवेषूच्यतंउरूची । तयेहविश्वाँअवंसेयजंत्रानासांदय
पाययांचामधूंनि ५ यातेंअग्नेपर्वतस्येवधारासंश्चन्तीपीपयंद्देवचित्रा । तामस्म-
भ्यंप्रमंतिंजातवेदोवसोरास्वंसुमतिंविश्वजंन्याम् ६ ॥ २ ॥

धेनुर्नव विश्वामित्रोऽश्विनौ त्रिष्टुप् ।

५८ धेनुःप्रत्नस्यकाम्यंदुहांनान्तःपुत्रश्चंरतिदक्षिंणायाः । आद्योंतनिंवंहति
शुभ्रयांमोषसःस्तोमोंअश्विनांवजीगः १ सुयुग्वंहन्तिप्रतिंवामृतेनोर्ध्वाभंवन्ति ॥१३४॥

For Private and Personal Use Only

Shri Mahavir Jain Aradhana Kendra www.kobatirth.org Acharya Shri Kailassagarsuri Gyanmandir

पितरेवमेधाः । जरेथामस्मद्विपणेर्मनीषांयुवोरवश्चकृमायातमर्वाक् २ सुयु-
ग्भिरश्वैःसुवृतारथेनदस्राविमंशृणुतंश्लोकमद्रेः । किमङ्गवांप्रत्यवर्तिंगमिष्ठाहुर्वि-
प्रासोअश्विनापुराजाः ३ आमन्येथामागतंकच्चिदेवैर्विश्वेजनासोअश्विनाहवन्ते ।
इमाहिवांगोऋजीकामधूनिप्रमित्रासोनददुरुस्रोअग्रे ४ तिरःपुरूचिदश्विनार-
जांस्याङ्गूषोवांमघवानाजनेषु । एहयातंपथिभिर्देवयानैर्दस्राविमेवांनिधयोमधू-
नाम् ५ ॥ ३ ॥ पुराणमोकःसख्यंशिवंवांयुवोर्नराद्रविणंजह्नाव्याम् । पुनः
कृण्वानाःसख्याशिवानिमध्वामदेमसहनूसमानाः ६ अश्विनावायुनायुवंसुद-
क्षानियुद्भिश्चसजोषसायुवाना । नासत्यातिरोअह्न्यंजुषाणासोमंपिबतमस्रिधा
सुदानू ७ अश्विनापरिवामिषःपुरूचीरीयुर्गीर्भिर्यतमानाअमृध्राः । रथोहवा-

For Private and Personal Use Only

Shri Mahavir Jain Aradhana Kendra www.kobatirth.org Acharya Shri Kailassagarsuri Gyanmandir

मृतजाअद्रिंजूतःपरिद्यावापृथिवीयन्तिसद्यः ८ अश्विनामधुषुत्तमोयुवाकुःसोम-
स्तंपातमागतंदुरोणे।रथोहवांभूरिवर्पःकरिक्रत्सुतावतोनिष्कृतमागमिष्ठः ९ ॥४॥

मित्रो नव विश्वामित्रो मित्रः। अन्त्याश्चतस्रो गायत्र्यः। शिष्टास्त्रिष्टुभः।

५१ मित्रोजनान्यातयतिब्रुवाणोमित्रोदाधारपृथिवीमुतद्याम्। मित्रःकृष्टी-
रनिमिषाभिचष्टेमित्रायहव्यंघृतवज्जुहोत १ प्रसमित्रमर्तोअस्तुप्रयस्वान्यस्त
आदित्यशिक्षतिव्रतेन। नहन्यतेनजीयतेत्वोतोनैनमंहोअश्नोत्यन्तितोनदूरात् २
अनमीवासइळयामदन्तोमितज्ञवोवरिमन्नापृथिव्याः। आदित्यस्यव्रतमुपक्षिय-
न्तोवयंमित्रस्यसुमतौस्याम ३ अयंमित्रोनमस्यःसुशेवोराजासुक्षत्रोअजनिष्ट
वेधाः। तस्यवयंसुमतौयज्ञियस्यापिभद्रेसौमनसेस्याम ४ महाँआदित्योनमसो-
पसद्योयातयज्जनोगृणतेसुशेवः। तस्माएतत्पन्यतमायजुष्टमग्नौमित्रायहविरा-

For Private and Personal Use Only

जुहोत ५ ॥ ५ ॥ मित्रस्यचर्षणीधृतोऽवोदेवस्यसानसि । द्युम्नंचित्रश्रवस्तमम् ६
अभियोमहिनादिवंमित्रोबभूवसप्रथाः । अभिश्रवोभिःपृथिवीम् ७ मित्राय
पञ्चयेमिरेजनाअभिष्टिशवसे । सदेवान्विश्वान्बिभर्ति ८ मित्रोदेवेष्वायुषुजना-
यवृक्तबर्हिषे । इषइष्टव्रताअकः १ ॥ ६ ॥

इहेह सप्त विश्वामित्र ऋभवो जगती । अन्त्यानां तिसृणामिन्द्रश्च ।

६० इहेहवोमनसाबन्धुतानरउशिजोजग्मुरभितानिवेदसा । याभिर्मा-
याभिःप्रतिजूतिवर्पसःसौधन्वनायज्ञियंभागमानश १ याभिःशचीभिश्चमसाँ
अपिंशततयाधियागामरिणीतचर्मणः । येनहरीमनसानिरतक्षततेनदेवत्वमृभवः
समानश २ इन्द्रस्यसख्यमृभवःसमानशुर्मनोर्नपातोअपसोदधन्विरे । सौध-
न्वनासोअमृतत्वमेरिरेविष्ट्वीशमीभिःसुकृतःसुकृत्यया ३ इन्द्रेणयाथसरथंसुते

सचाँअथोवशानांभवथासहश्रिया । नवःप्रतिमैसुकृतानिवाघतःसौधन्वनाऋभ-
वोवीर्याँणिच ४ इन्द्रंऋभुभिर्वाजवद्भिःसमुंक्षितंसुतंसोममावृषस्वागभंस्त्योः ।
धियेषितोमघवन्दाशुषोगृहेसौधन्वनेभिःसहमंत्स्वानृभिः ५ इन्द्रंऋभुमा-
न्वाजवान्मत्स्वेहनोऽस्मिन्त्सवनेशच्यांपुरुष्टुत । इमानितुभ्यंस्वसराणियेमिरे
व्रतादेवानांमनुषश्चधर्मभिः ६ इन्द्रंऋभुभिर्वाजिभिर्वाजयन्निहस्तोमंजरितुरुप
याहियज्ञियंम् । शतंकेतेभिरिषिरेभिरायवेसहस्रंणीथोअध्वरस्यहोमनि ७ ॥ ७॥

उषः सप्त विश्वामित्र उषास्त्रिष्टुप् ।

६१ उषोवाजेनवाजिनिप्रचेताःस्तोमंजुषस्वगृणतोमघोनि । पुराणीदेवि
युवतिःपुरंन्धिरनुव्रतंचरसिविश्ववारे १ उषोदेव्यमर्त्याविभाहिचन्द्ररथासूनृता
ईरयन्ती । आत्वावहन्तुसुयमासोअश्वाहिरण्यवर्णापृथुपाजसोये २ उषःप्रतीची

For Private and Personal Use Only

भुवनानिविश्वोर्ध्वातिष्ठस्यमृतस्यकेतुः।समानमर्थंचरणीयमानाचक्रमिवनव्य-
स्यावंवृत्स्व ३ अवस्यूमेवचिन्वतीमघोन्युषायातिस्वसरस्यपत्नी। स्वं१र्जनन्ती
सुभगासुदंसाआन्ताद्दिवःपप्रथआपृथिव्याः ४ अच्छावोदेवीमुषसंविभातींप्रवो
भरध्वंनमसासुवृक्तिम्।ऊर्ध्वंमधुधादिविपाजोअश्रेत्प्ररोचनारुरुचेरण्वसंदृक्५
ऋतावरीदिवोअर्कैरबोध्यारेवतीरोदसीचित्रमस्थात्। आयतीमग्नउषसंविभातीं
वाममेषिद्रविणंभिक्षमाणः ६ ऋतस्यबुध्नउषसामिषण्यन्वृषामहीरोदसीआ
विवेश। महीमित्रस्यवरुणस्यमायाचन्द्रेवभानुंविदधेपुरुत्रा ७ ॥ ८ ॥

इमा उ अष्टादश विश्वामित्रो गायत्री। अन्त्यानां तिसृणां जमदग्निर्वा। अन्त्यास्तिस्रस्त्रिष्टुभः। षण्णां तृचानां क्रमेणेन्द्रावरुणौ बृहस्पतिः पूषा सविता सोमो मित्रावरुणौ देवताः।

६२ इमाउंवांभृमयोमन्यमानायुवावतेनतुज्याअभूवन्। क्वं१त्यदिन्द्रावरु-

Shri Mahavir Jain Aradhana Kendra www.kobatirth.org Acharya Shri Kailassagarsuri Gyanmandir

णायशौवांयेनस्मासिनंभरंथःसखिभ्यः १ अयमुंवांपुरुतमोरयीयञ्छश्वत्तमम-
वसेजोहवीति । सजोषांविन्द्रावरुणामरुद्भिर्दिवापृथिव्याशृणुतंहवंमे २ अस्मे
तदिन्द्रावरुणावसुष्यादस्मेरयिमरुतःसर्ववीरः ।अस्मान्वरूत्रीःशरणैरवन्त्वस्मा-
न्होत्राभारतीदक्षिणाभिः ३ बृहस्पतेजुषस्वनोहव्यानिविश्वदेव्य । रास्वरत्नानि
दाशुषे ४ शुचिमर्कैर्बृहस्पतिमध्वरेषुनमस्यत । अनाम्योजआचके ५ ॥ १ ॥
वृषभंचर्षणीनांविश्वरूपमदाभ्यम् । बृहस्पतिंवरेण्यम् ६ इयंतेपूषन्नाघृणेसुष्टु-
तिर्देवनव्यसी । अस्माभिस्तुभ्यंशस्यते ७ तांजुषस्वगिरंममवाजयन्तीमवा-
धियम् । वधूयुरिवयोषणाम् ८ योविश्वाभिविपश्यतिभुवनासंचपश्यति । सनः
पूषाविताभुवत् ९ तत्सवितुर्वरेण्यंभर्गोदेवस्यधीमहि । धियोयोनःप्रचोद-

For Private and Personal Use Only

यात् १० ॥ १० ॥ देवस्यसवितुर्वयंवाजयन्तःपुरन्ध्या । भगस्यरातिमीं-
महे ११ देवंनरःसवितारंविप्रायज्ञैःसुवृक्तिभिः । नमस्यन्तिधियेषिताः १२
सोमोजिगातिगातुविद्देवानामेतिनिष्कृतम् । ऋतस्ययोनिमासदम् १३ सोमो
अस्मभ्यंद्विपदेचतुष्पदेचपशवे । अनमीवाइषस्करत् १४ अस्माकमायुर्वर्धय-
न्नभिमातीःसहमानः । सोमःसधस्थमासदत् १५ आनोमित्रावरुणाघृतैर्गव्यू-
तिमुक्षतम् । मध्वारजांसिसुक्रतू १६ उरुशंसानमोवृधामह्नादक्षस्यराजथः ।
द्राघिष्ठाभिःशुचिव्रता १७ गृणानाजमदग्निनायोनावृतस्यसीदतम् । पातंसो-
ममृतावृधा १८ ॥ ११ ॥ इति शाकलर्क्संहितायां तृतीये मण्डले पञ्चमोऽनुवाकः ॥ ५ ॥

इति तृतीयं मण्डलं समाप्तम् ॥ ३ ॥

Shri Mahavir Jain Aradhana Kendra www.kobatirth.org Acharya Shri Kailassagarsuri Gyanmandir

त्वां ह्यग्ने विंशतिर्वामदेवोऽग्निस्त्रिष्टुप् । द्वितीयादित्रतस्रणामग्निर्वा वरुणश्च ।

प्रथमाष्टिः । द्वितीयातिजगती । तृतीया धृतिः ।

१ त्वांह्यंग्नेसदमित्सुमन्यवोदेवासोदेवमरतिंन्येरिरइतिक्रत्वान्येरिरे । अमं-
र्त्यंयजतमर्त्येष्वादेवमादेवंजनतप्रचेतसंविश्वमादेवंजनतप्रचेतसम् १ सभ्रातरं
वरुणमग्नआवंवृत्स्वदेवाँअच्छांसुमतीयज्ञवंनसंज्येष्ठंयज्ञवंनसम् । ऋतावानमा-
दित्यंचर्षणीधृतंराजांनंचर्षणीधृतम् २ सखेसखायमभ्यावंवृत्स्वाशुंनचक्रंरथ्यें-
वरंह्यास्मभ्यंदस्मरंह्यां । अग्नेमृळीकंवरुणेसचांविदोमरुत्सुंविश्वभांनुषु । तो-
कायंतुजेशुंशुचानशंकृध्यस्मभ्यंदस्मशंकृधि ३ त्वंनोंअग्नेवरुणस्यविद्वान्देव-
स्यहेळोऽवंयासिसीष्ठाः । यजिंष्ठोवह्नितमःशोशुंचानोविश्वाद्वेषांसिप्रमुंमुग्ध्य-
स्मत् ४ सत्वंनोंअग्नेऽवमोभंवोतीनेदिंष्ठोअस्याउषसोव्युष्टौ । अवंयक्ष्वनोवरुं-

For Private and Personal Use Only

णंररांणोवीहिमृळीकंसुहवोनएधि ५ ॥ १२ ॥ अस्यश्रेष्ठासुभगस्यसंदृग्देवस्य-
चित्रतमामर्त्येषु । शुचिघृतंनतप्तमघ्न्यायाःस्पार्हादेवस्यमंहनेवधेनोः ६ त्रिर-
स्यतापरमासन्तिसत्यास्पार्हादेवस्यजनिमान्यग्नेः । अनन्तेअन्तःपरिवीतआगा-
च्छुचिःशुक्रोअर्योरोरुचानः ७ सदूतोविश्वेदभिवष्टिसद्माहोताहिरण्यरथोरंसु-
जिह्वः । रोहिदश्वोवपुष्योविभावासदारण्वःपितुमतीवसंसत् ८ सचेतयन्मनु-
षोयज्ञबन्धुःप्रतंमह्यारशनयानयन्ति । सक्षेत्यस्यदुर्यासुसाधन्देवोमर्तस्यसधनि-
त्वमाप ९ सतूनोअग्निर्नयतुप्रजानन्नच्छारत्नंदेवभक्तंयदस्य । धियायद्विश्वेअमृ-
ताअकृण्वन्द्यौष्पिताजनितासत्यमुक्षन् १० ॥ १३ ॥ सजायतप्रथमःपस्त्या-
सुमहोबुध्नेरजसोअस्ययोनौ । अपादशीर्षागुहमानोअन्तायोयुवानोवृषभस्य
नीळे ११ प्रशर्धआर्तप्रथमंविपन्यॅऋतस्ययोनावृषभस्यनीळे । स्पार्होयुवावपु-

Shri Mahavir Jain Aradhana Kendra www.kobatirth.org Acharya Shri Kailassagarsuri Gyanmandir

ष्योविभावासुसुप्रियासोऽजनयन्तवृष्णे १२ अस्माकमत्रपितरोमनुष्याअभि
प्रसेदुर्ऋतमाशुषाणाः।अश्मव्रजाःसुदुघावव्रेअन्तरुदुस्राआजन्नुषसोहुवानाः १३
तेमर्मृजतददृवांसोअद्रिंतदेषामन्येअभितोविवोचन्। पश्वयन्त्रासोअभिकारमर्-
चन्विदन्तज्योतिश्चकृपन्तधीभिः १४ तेगव्यतामनसादृध्रमुब्धंगायेमानंपरिष-
न्तमद्रिम्। दृळ्हंनरोवचसादैव्येनव्रजंगोमन्तमुशिजोविवव्रुः १५ ॥ १४॥ तेम-
न्वतप्रथमंनामधेनोस्त्रिःसप्तमातुःपरमाणिविन्दन्। तज्जानतीरभ्यनूषतव्राआ-
विर्भुवदरुणीर्यशसागोः १६ नेशत्तमोदुधितंरोचतद्यौरुद्देव्याउषसोभानुरर्त।
आसूर्योबृहतस्तिष्ठदज्राँऋजुमर्तेषुवृजिनाचपश्यन् १७ आदित्पश्चाबुबुधाना
व्यख्यन्नादिद्रत्नंधारयन्तद्युभक्तम्। विश्वेविश्वासुदुर्यासुदेवामित्रधियेवरुणसत्य-
मस्तु १८ अच्छावोचेयशुशुचानमग्निंहोतारंविश्वभरसंयजिष्ठम्। शुच्यूधोअतृ-

For Private and Personal Use Only

Shri Mahavir Jain Aradhana Kendra www.kobatirth.org Acharya Shri Kailassagarsuri Gyanmandir

णन्नगवामन्धोनपूतंपरिषिक्तमंशोः १९ विश्वेषामदितिर्यज्ञियानांविश्वेषामतिथि-
र्मानुषाणाम् । अग्निर्देवानामवआवृणानःसुमृळीकोभवतुजातवेदाः २०॥१५॥

यो मर्त्येषु विंशतिर्वामदेवोऽग्निस्त्रिष्टुप् ।

२ योमर्त्येष्वमृतऋतावादेवोदेवेष्वरतिर्निधायि। होतायजिष्ठोमह्नाशुचध्यैह-
व्यैरग्निर्मनुषईरयध्यै १ इहत्वंसूनोसहसोनोअद्यजातोजाताँउभयाँअन्तरग्ने ।
दूतईयसेयुयुजानऋष्वऋजुमुष्कान्वृषणःशुक्रांश्च २ अत्यावृधस्नूरोहिताघृतस्नू
ऋतस्यमन्येमनसाजविष्ठा । अन्तरीयसेअरुषायुजानोयुष्मांश्चदेवान्विशआच
मर्तान् ३ अर्यमणंवरुणंमित्रमेषामिन्द्राविष्णूमरुतोअश्विनोत । स्वश्वोअग्ने
सुरथःसुराधाएदुवहसुहविषेजनाय ४ गोमाँअग्नेऽविमाँअश्वीयज्ञोनृवत्सखा
सदमिदप्रमृष्यः । इळावाँएषोअसुरप्रजावान्दीर्घोरयिःपृथुबुध्नःसभावान् ५

For Private and Personal Use Only

॥ १६ ॥ यस्तइध्मंजभरत्सिष्विदानोमूर्धानंवाततपतेत्वाया। भुवस्तस्यस्वतवाँः
पायुरग्नेविश्वस्मात्सीमघायतउरुष्य ६ यस्तेभरादन्नियतेचिदन्नंनिशिषन्मन्द्रम-
तिथिमुदीरत्। आदेवयुरिनधतेदुरोणेतस्मिन्रयिर्ध्रुवोअस्तुदास्वान् ७ यस्त्वा
दोषायउषसिप्रशंसात्प्रियंवात्वाकृणवतेहविष्मान्। अश्वोनस्वेदमआहेम्यावा-
न्तमंहसःपीपरोदाश्वांसम् ८ यस्तुभ्यमग्नेअमृतायदाशद्दुवस्त्वेकृणवतेयतस्रुक्।
नसरायाशशमानोवियोषन्नैनमंहःपरिवरदघायोः ९ यस्यत्वमग्नेअध्वरंजुजोषो
देवोमर्तस्यसुधितंरराणः। प्रीतेदसद्धोत्रासायविष्ठासामयस्यविधतोवृधासः १०
॥ १७ ॥ चित्तिमचित्तिंचिनवद्विविद्वान्पृष्ठेववीतावृजिनाचमर्तान्। रायेचनः
स्वपत्यायदेवदितिंचरास्वादितिमुरुष्य ११ कविंशशासुःकवयोऽदब्धानिधारय-
न्तोदुर्यास्वायोः। अतस्त्वंदृश्याँअग्नएतान्पड्भिःपश्येरद्भुताँअर्यएवैः १२ त्वमग्ने

Shri Mahavir Jain Aradhana Kendra www.kobatirth.org Acharya Shri Kailassagarsuri Gyanmandir

वाघतेसुप्रणीतिःसुतसोमायविधतेयविष्ठ। रत्नंभरशशमानायघृष्वेपृथुश्चन्द्रमव-
सेचर्षणिप्राः १३ अधाहयद्वयमग्नेत्वायापड्भिर्हस्तेभिश्चकृमातनूभिः । रथंनक्र-
न्तोअपसाभुरिजोर्ऋतंयेमुःसुध्यआशुषाणाः १४ अधामातुरुषसःसप्तविप्राजा-
येमहिप्रथमावेधसोनॄन् । दिवस्पुत्राअङ्गिरसोभवेमाद्रिंरुजेमधनिनंशुचन्तः १५
॥ १८ ॥ अधायथानःपितरःपरासःप्रत्नासोअग्नऋतमाशुषाणाः । शुचीदयन्दी-
धितिमुक्थशासःक्षामाभिन्दन्तोअरुणीरपव्रन् १६ सुकर्माणःसुरुचोदेवयन्तो-
ऽयोनदेवाजनिमाधमन्तः । शुचन्तोअग्निंववृधन्तइन्द्रमूर्वंगव्यंपरिषदन्तोअ-
ग्मन् १७ आयूथेवक्षुमतिपश्वोअख्यद्देवानांयज्जनिमान्त्युग्र । मर्तानांचिदुर्व-
शीरकृप्रन्वृधेचिदर्यउपरस्यायोः १८ अकर्मतेस्वपसोअभूमऋतमवस्रन्नुषसोवि-
भातीः । अनूनमग्निंपुरुधासुश्चन्द्रंदेवस्यमर्मृजतश्चारुचक्षुः १९ एतातेअग्नउच-

For Private and Personal Use Only

Shri Mahavir Jain Aradhana Kendra www.kobatirth.org Acharya Shri Kailassagarsuri Gyanmandir

थानिवेधोऽवोचामकवयेताजुषस्व । उच्छोचस्वकृणुहिवस्यसोनोमहोरायःपुरु-
वारप्रयन्धि २० ॥ १९ ॥

आ वः षोडश वामदेवोऽग्निस्त्रिष्टुप् । आद्याया रुद्रः ।

३ आवोराजानमध्वरस्यरुद्रंहोतारंसत्ययजंरोदस्योः।अग्निंपुरातनयित्नोरचि-
त्ताद्धिरण्यरूपमवसेकृणुध्वम् १ अयंयोनिश्चकृमायंवयंतेजायेवपत्यउशतीसुवा-
साः । अर्वाचीनःपरिवीतोनिषीदेमाउतेस्वपाकप्रतीचीः २ आशृण्वतेअदृपिताय
मन्मनृचक्षसेसुमृळीकायवेधः । देवायशस्तिममृतायशंसग्रावेवसोतामधुषुद्य-
मीळे ३ त्वंचिन्नःशम्याअग्नेअस्याऋतस्यबोध्यृतचित्स्वाधीः । कदातउक्थासध-
माद्यानिकदाभवन्तिसख्यागृहेते४कथाहतद्वरुणायत्वमग्नेकथादिवेगर्हसेकन्नआ-
गः । कथामित्रायमीळ्हुषेपृथिव्यैब्रवःकदर्यम्णेकद्भगाय ५ ॥२०॥ कद्धिष्ण्यासुवृ-
॥१४१॥

Shri Mahavir Jain Aradhana Kendra www.kobatirth.org Acharya Shri Kailassagarsuri Gyanmandir

धस्मानोअग्नेकद्वातायप्रतवसेशुभंये ।परिज्मनेनासत्यायक्षेब्रवःकदग्नेरुद्रायनृघ्ने ६
कथामहेपुष्टिंभरायपूष्णेकद्रुद्रायसुमखायहविर्दे । कद्विष्णवउरुगायायरेतोब्रवः
कदग्नेशरवेबृहत्यै ७ कथाशर्धायमरुतामृतायकथासूरेबृहतेपृच्छ्यमानः । प्रति
ब्रवोऽदितयेतुरायसाधादिवोजातवेदश्चिकित्वान् ८ ऋतेनऋतंनियतमीळआ
गोरामासचामधुमत्पक्वमग्ने । कृष्णासतीरुशताधासिनैषाजामर्येणपयसापी-
पाय ९ ऋतेनहिष्मावृषभश्चिदक्तःपुमाँअग्निःपयसापृष्ठ्येन । अस्पन्दमानो
अचरद्वयोधावृषाशुक्रंदुदुहेपृश्निरूधः १० ॥ २१ ॥ ऋतेनाद्रिंव्यसन्भिदन्तःसम-
ङ्गिरसोनवन्तगोभिः । शुनंनरःपरिषदन्नुषासमाविःस्वरभवज्जातेअग्नौ ११
ऋतेनदेवीरमृताअमृक्ताअर्णोभिरापोमधुमद्भिरग्ने । वाजीनसर्गेषुप्रस्तुभानःप्र
सदमित्स्रवितवेदधन्युः १२ माकस्ययक्षंसदमिद्धुरोगामावेशस्यप्रमिनतोमापेः ।

For Private and Personal Use Only

माभ्रातुरग्ने अनृजोर्ऋणंवेर्मासख्युर्दक्षंरिपोर्भुजेम १३ रक्षाणोअग्नेतवरक्षणेभीरा-
रक्षाणःसुमखप्रीणानः । प्रतिष्फुरविरुजवीड्वंहोजहिरक्षोमहिचिद्वावृधानम् १४
एभिर्भवसुमनाअग्ने अर्कैरिमान्स्पृशमन्मभिःशूरवाजान् । उतब्रह्माण्यङ्गिरो
जुषस्वसंतेशस्तिर्देववाताजरेत १५ एताविश्वाविदुषेतुभ्यंवेधोनीथान्यग्नेनिण्या
वचांसि । निवचनाकवयेकाव्यान्यशंसिषंमतिभिर्विप्रउक्थैः १६ ॥ २२ ॥

कृणुष्व पञ्चदश वामदेवोग्नी रक्षोहा त्रिष्टुप् ।

४ कृणुष्वपाजःप्रसितिंनपृथ्वींयाहिराजेवामवाँइभेन । तृष्वीमनुप्रसितिं
द्रूणानोऽस्तासिविध्यरक्षसस्तपिष्ठैः १ तवभ्रमासआशुयापतन्त्यनुस्पृशधृषता
शोशुचानः । तपूंष्यग्नेजुह्वापतङ्गानसंन्दितोविसृजविष्वगुल्काः २ प्रतिस्पशो
विसृजतूर्णितमोभवापायुर्विशोअस्याअदब्धः । योनोदूरेअघशंसोयोअन्त्यग्ने

माकिष्टेव्यथिरादधर्षीत् ३ उदग्नेतिष्ठप्रत्यातनुष्वन्यमित्राँओषतात्तिग्महेते ।
योनोअरातिंसमिधानचक्रेनीचातंधक्ष्यतसंनशुष्कम् ४ ऊर्ध्वोभवप्रतिविध्या-
ध्यस्मदाविष्कृणुष्वदैव्यान्यग्ने। अवस्थिरातनुहियातुजूनांजामिमजामिंप्रमृणी-
हिशत्रून् ५ ॥ २३ ॥ सतेजानातिसुमतिंयविष्ठयईवतेब्रह्मणेगातुमैरत् ।
विश्वान्यस्मैसुदिनानिरायोद्युम्नान्यर्योविदुरोअभिद्यौत् ६ सदग्नेअस्तुसुभगःसु-
दानुर्यस्त्वानित्येनहविषायउक्थैः । पिप्रीषतिस्वआयुषिदुरोणेविश्वेदस्मैसुदिना
सासदिष्टिः ७ अर्चामितेसुमतिंघोष्यर्वाक्संतेवावाताजरतामियंगीः । स्वश्वा-
स्त्वासुरथामर्जयेमास्मेक्षत्राणिधारयेरनुद्यून् ८ इहत्वाभूर्याचरेदुपत्मन्दोषाव-
स्तर्दीदिवांसमनुद्यून् । क्रीळन्तस्त्वासुमनसःसपेमाभिद्युम्नातस्थिवांसोजना-
नाम् ९ यस्त्वास्वश्वःसुहिरण्योअग्नउपयातिवसुमतारथेन । तस्यत्राताभवसि

Shri Mahavir Jain Aradhana Kendra www.kobatirth.org Acharya Shri Kailassagarsuri Gyanmandir

तस्यसखायस्तेआतिथ्यमानुषग्जुजोषत् १० ॥ २४ ॥ महोरुजामिबन्धुता
वचोभिस्तन्मापितुर्गोतमादन्वियाय । त्वंनोअस्यवचसश्चिकिद्धिहोतर्यविष्ठसु-
क्रतोदमूनाः ११ अस्वप्नजस्तरणयःसुशेवाअतन्द्रासोऽवृकाअश्रमिष्ठाः । ते
पायवःसध्र्यञ्चोनिषद्याग्नेतवनःपान्त्वमूर १२ येपायवोमामतेयंतेअग्नेपश्यन्तो
अन्धंदुरितादरक्षन्।ररक्षतान्त्सुकृतोविश्ववेदादिप्सन्तइद्रिपवोनाहदेभुः १३ त्वया
वयंसधन्यं१स्त्वोतास्तवप्रणीत्यश्यामवाजान्। उभाशंसासूदयसत्यताते ऽनुष्ठुया
कृणुह्यह्रयाण १४ अयातेअग्नेसमिधाविधेमप्रतिस्तोमंशस्यमानंगृभाय । दहा-
शसोरक्षसःपाह्य१स्मान्द्रुहोनिदोमित्रमहोअवद्यात् १५ ॥ २५ ॥ इति शाक-
लर्क्संहितायां तृतीयाष्टके चतुर्थोऽध्यायः ॥ ४ ॥

For Private and Personal Use Only

Shri Mahavir Jain Aradhana Kendra www.kobatirth.org Acharya Shri Kailassagarsuri Gyanmandir

वैश्वानरायवैश्वानरीयमूर्ध्वंऊर्ध्वेकादशायमिहादौजगतीपश्चानुष्टुभोदूतंवोष्टौगायत्र्यस्त्वग्नेमृळाग्नेतम-
द्यपद्पाङ्क्तंरश्चमीमहापद्पाङ्क्तिरन्त्योष्णिक्चतुर्थीषष्ठ्युपान्त्यावासप्तम्याः पञ्चकौमुख्यौतृतीयःसप्तको-
नवकश्चाष्टम्याः पञ्चकःपादश्चतुष्कःसप्तकस्त्रैष्टुभश्चभद्रंषड्यस्त्वामग्नेऽग्निः पञ्चलिङ्गोक्तदैवतंत्वेकेमत्स्याग्नि-
राग्निर्होतादशगायत्र्यमृषिर्बोधदितिद्वाभ्यांसोमकंसाहदेव्यमभ्यवदत्पराभ्यामस्याश्विनावायुरयाचतास-
त्यःसैकैन्द्रंत्वंमहां असित्र्यामेकपदायंपन्थाः सप्तोनासंवादइन्द्रादितिवामदेवानाम् ।

वैश्वानराय पञ्चदश वामदेवो वैश्वानरस्त्रिष्टुप् ।

५ ॐम् वैश्वानरायंमीळ्हुषेंसजोषाःकथादाशेमाग्नयेबृहद्भाः । अनूनेनबृह-
तावक्षथेनोपंस्तभायदुपमिन्नरोधः १ मानिन्दतयइमांमह्यंरातिंदेवोददौमर्त्याय
स्वधावान् । पाकायगृत्सोअमृतोविचेतावैश्वानरोनृतमोयह्वोअग्निः २ साम्द्वि
बर्हामहितिग्मभृष्टिःसहस्रेरेतावृषभस्तुविष्मान् । पदंनगोरपगूळ्हंविविद्वानग्निर्म-
ह्यंप्रेदुवोचन्मनीषाम् ३ प्रतांअग्निर्बभसत्तिग्मजम्भस्तपिष्ठेनशोचिषायःसुरा-

For Private and Personal Use Only

धाः । प्रयेमिनन्तिवरुणस्यधामप्रियामित्रस्यचेततोध्रुवाणि ४ अभ्रातरोनयो
षणोव्यन्तःपतिरिपोनजनयोदुरेवाः । पापासःसन्तोअनृताअसत्याइदंपदमजन-
तागभीरम् ५ ॥ १ ॥ इदंमेअग्नेकियतेपावकामिनतेगुरुंभारंनमन्म । बृहद्दधा
थधृषतागभीरंयह्वंपृष्ठंप्रयसासप्तधातु ६ तमिन्न्वे३वसमनासमानमभिक्रत्वापुन-
तीधीतिरश्याः । ससस्यचर्मन्नधिचारुपृश्नेरग्रेरुपआरुपितंजबारु ७ प्रवाच्यंवचसः
किंमेअस्यगुहाहितमुपनिणिग्वदन्ति । यदुस्रियाणामपवारिववन्पातिप्रियंरुपो
अग्रंपदंवेः ८ इदमुत्यन्महिमहामनीकंयदुस्रियासचतपूर्व्यंगौः । ऋतस्यपदे
अधिदीद्यानंगुहारघुष्यद्रघुयद्विवेद ९ अधद्युतानःपित्रोःसचासामनुतगुह्यंचारु
पृश्नेः । मातुष्पदेपरमेअन्तिषद्गोर्वृष्णःशोचिषःप्रयतस्यजिह्वा १० ॥ २ ॥ ऋतं
वोचेनमसापृच्छ्यमानस्तवाशसाजातवेदोयदीदम् । त्वमस्यक्षयसियद्धविश्वं

दिवियद्वुद्रविणंयत्पृथिव्याम् ११ किंनोअस्यद्रविणंकद्धरत्नंविनोवोचोजातवेद-श्चिकित्वान् । गुहाध्वंनःपरमंयन्नोअस्यरेकुपदंननिदानाअगंन्म १२ कामर्यादावयुनाकद्धवाममच्छागमेमरघवानवाजंम् । कदानोदेवीरमृतंस्यपत्नीःसूरोवर्णेनततनन्नुषासः १३ अनिरेणवचसाफल्ग्वेनप्रतीत्येनकृधुनातृपासः । अधानेअंग्रेकिमिहावंदन्त्यनायुधासआसंतासचन्ताम् १४ अस्यश्रियेसमिधानस्यवृष्णोवसोरनीकंदमआरुरोच । रुशद्वसानःसुदृशीकरूपःक्षितिर्नरायापुरुवारोअद्यौत् १५ ॥ ३ ॥

ऊर्ध्वं ऊर्ध्वेकादश वामदेवोग्निस्त्रिष्टुप् ।

६ ऊर्ध्वऊषुणोअध्वरस्यहोतरग्नेतिष्ठदेवतातायजीयान् । त्वंहिविश्वंमभ्यसिमन्मप्रवेधसंश्चित्तिरसिमनीषाम् १ अमूरोहोतान्यसादिविक्ष्वं १ ग्निर्मन्द्रोविदथे-

Shri Mahavir Jain Aradhana Kendra www.kobatirth.org Acharya Shri Kailassagarsuri Gyanmandir

षुप्रचेताः । ऊर्ध्वंभानुंसवितेवाश्रेन्मेतैवधूमंस्तभायदुपद्याम् २ यतासुजूर्णीरा-
तिर्नीघृताचीप्रदक्षिणिद्देवतातिमुराणः । उदुस्वरुर्नवजानाक्रःपश्वोअनक्तिसुधि-
तःसुमेकः ३ स्तीर्णेबर्हिषिसमिधानेअग्नाऊर्ध्वोअध्वर्युर्जुजुषाणोअस्थात् ।
पर्यग्निःपशुपानहोतात्रिविष्ट्येतिप्रदिवंउराणः ४ परित्मनामितद्रुरेतिहोताग्निर्म-
न्द्रोमधुवचाऋतावा । द्रवंन्त्यस्यवाजिनोनशोकाभयन्तेविश्वाभुवनायदभ्राट् ५
॥ ४ ॥ भद्रातेअग्नेस्वनीकसंहग्घोरस्यंसतोविषुणस्यचारुः । नयत्तेशोचि-
स्तमसावरन्तनध्वस्मानस्तन्वी३रेपआधुः ६ नयस्यसातुर्जनितोरवारिनमात-
रापितरानूचिदिष्टौ । अधामित्रोनसुधितःपावको३ ग्निर्दीदायमानुषीषुविक्षु ७
द्विर्यंपञ्चजीजनन्त्संवसानाःस्वसारोअग्निंमानुषीषुविक्षु । उषर्बुधमथर्यो३नदन्तं
शुक्रंस्वासंपरशुंनतिग्मम् ८ तवत्येअग्नेहरितोघृतस्नारोहितासऋज्वञ्चःस्वञ्चः ।

For Private and Personal Use Only

अरुषत्सोवृषणऋजुमुष्काआदेवतातिमह्वन्तदस्माः ९ येह्त्येतेसहमानाअयासे-
स्त्वेषासोअग्नेअर्चयश्चरन्ति । श्येनासोनदुवसनासोअर्थंतुविष्वणसोमारुतंनश-
र्धः ॥ १० ॥ अकारिब्रह्मसमिधानतुभ्यंशंसात्युक्थंयजतेव्यूधाः । होतारमग्निं
मनुषोनिषेदुर्नमस्यन्तंउशिजःशंसमायोः ११ ॥ ५ ॥

अयमिहैकादश वामदेवोग्निः । आद्या जगती । ततः पञ्चानुष्टुभः । शिष्टास्त्रिष्टुभः ।

७ अयमिहप्रथमोधायिधातृभिर्होतायजिष्ठोअध्वरेष्वीड्यः । यमप्रवानोभृ-
गवोविरुरुचुर्वनेषुचित्रंविभ्वंविशेविशे १ अग्नेकदातआनुषग्भुवद्देवस्यचेतनम् ।
अधाहित्वाजगृभ्रिरेमर्तासोविक्ष्वीड्यम् २ ऋतावानंविचेतसंपश्यन्तोद्यामि-
वस्तृभिः । विश्वेषामध्वराणांहस्कर्तारंदमेदमे ३ आशुंदूतंविवस्वतोविश्वायश्च-
र्षणीरभि । आजभ्रुःकेतुमायवोभृगवाणंविशेविशे ४ तमींहोतारमानुषक्चिकि-

Shri Mahavir Jain Aradhana Kendra www.kobatirth.org Acharya Shri Kailassagarsuri Gyanmandir

त्वांसंनिषेदिरे । रण्वंपावकशोचिषंयजिष्ठंसप्तधामभिः ५ ॥ ६ ॥ तंशश्वतीषु
मातृष्ववनआवीतमश्रितम् । चित्रंसन्तंगुहाहितंसुवेदंकूचिदर्थिनम् ६ ससस्य
यद्वियुतासस्मिन्नूधन्नृतस्यसामन्त्रणयन्तदेवाः । महाँअग्निर्नमसारातहव्योवेर
ध्वरायसदमिदृतावा ७ वेरध्वरस्यदूत्यानिविद्वानुभेअन्तारोदसीसंचिकित्वान् ।
दूतईयसेप्रदिवउराणोविदुष्टरोदिवआरोधनानि ८ कृष्णंतएमरुशतःपुरोभाश्च-
रिष्ण्व१र्चिर्वपुषामिदेकम् । यदप्रवीतादधतेहगर्भंसद्यश्चिज्जातोभवसीदुदूतः ९
सद्योजातस्यददृशानमोजोयदस्यवातोअनुवातिशोचिः । वृणक्तितिग्मामतसेषु
जिह्वांस्थिराचिदन्नादयतेविजम्भैः १० तृषुयदन्नातृषुणाववक्षतृषुंदूतंकृणुतेयह्वो
अग्निः । वातस्यमेळिंसचतेनिजूर्वन्नाशुंनवाजयतेहिन्वेअर्वा ११ ॥ ७ ॥

For Private and Personal Use Only

दूतं वोष्टौ वामदेवोग्निर्गायत्री ।

८ दूतंवोविश्ववेदसंहव्यवाहममर्त्यम् । यजिष्ठमृञ्जसेगिरा १ सहिवेदावसुधितिंमहाँआरोधनंदिवः । सदेवाँएहवक्षति २ सवेददेवआनमंदेवाँऋतायतेदमे । दातिप्रियाणिचिद्वसु ३ सहोतासेदुदूत्यंचिकित्वाँअन्तरीयते । विद्वाँआरोधनंदिवः ४ तेस्यामयेअग्नयेददाशुर्हव्यदातिभिः । यईंपुष्यन्तइन्धते ५ तेरायाते सुवीर्यैःससवांसोविशृण्विरे । येअग्नादधिरेदुवः ६ अस्मेरायोदिवेदिवेसंचरन्तु पुरुस्पृहः । अस्मेवाजासईरताम् ७ सविप्रश्चर्षणीनांशवसामानुषाणाम् । अतिक्षिप्रेवविध्यति ८ ॥ ८ ॥

अग्ने मृळाष्टौ वामदेवोग्निर्गायत्री ।

१ अग्नेमृळमहाँअसियईमादेवयुंजनम् । इयेथबर्हिरासदम् १ समानुषीषु

Shri Mahavir Jain Aradhana Kendra www.kobatirth.org Acharya Shri Kailassagarsuri Gyanmandir

दूळभोविक्षुप्रावीरमर्त्यः । दूतोविश्वेषांभुवत् २ समस्यपरिणीयतेहोतामन्द्रोदिविष्टिषु । उतपोतानिषीदति ३ उतग्नाअग्निरध्वरउतोगृहपतिर्दमे । उतब्रह्मानिषीदति ४ वेषिह्यध्वरीयतामुपवक्ताजनानाम् । हव्याचमानुषाणाम् ५ वेषीद्वस्यदूत्यं१यस्यजुजोषोअध्वरम् । हव्यंमर्तस्यवोळ्हवे ६ अस्माकंजोष्यध्वरमस्माकंयज्ञमङ्गिरः । अस्माकंशृणुधीहवम् ७ परितेदूळभोरथोऽस्माँअश्नोतुविश्वतः । येनरक्षसिदाशुषः ८ ॥ ९ ॥

अग्ने तमद्याष्टौ वामदेवोग्निः । आद्यास्तिस्रः पदपङ्क्तयः । पञ्चमी महापदपङ्क्तिः । अन्त्योष्णिक् । शिष्टा उष्णिहः पदपङ्क्त्यो वा ।

१० अग्नेतमद्याश्वंनस्तोमैःक्रतुंनभद्रंहृदिस्पृशम् । ऋध्यामातओहैः १ अधाह्यग्नेक्रतोर्भद्रस्यदक्षस्यसाधोः । रथीर्ऋतस्यबृहतोबभूथ २ एभिर्नोअर्कैर्भवानोअर्वाङ्स्व१र्णज्योतिः । अग्नेविश्वेभिःसुमनाअनीकैः ३ आभिष्टेअद्यगीर्भि

For Private and Personal Use Only

गृणन्तोऽग्नेदाशेम । प्रतेदिवोनस्तनयन्तिशुष्माः ४ नवस्वादिष्टाग्नेसंदृष्टिरिदा
चिदह्नइदाचिदक्तोः । श्रियेरुक्मोनरोचतउपाके ५ घृतंनपूतंतनूररेपाःशुचि
हिरण्यम् । तत्तेरुक्मोनरोचतस्वधावः ६ कृतंचिद्धिष्मासनेमिद्वेषोऽग्नइनोषिम-
र्तात् । इत्थायजमानादृतावः ७ शिवानःसख्यासन्तुभ्रात्राग्नेदेवेषुयुष्मे । सा
नोनाभिःसदनेसस्मिन्नूधन् ८ ॥ १० ॥ इति शाकलर्क्संहितायां चतुर्थमण्डले
प्रथमोऽनुवाकः १ ॥

भद्रं षड्वामदेवोग्निस्त्रिष्टुप् ।

११ भद्रंतेअग्नेसहसिन्ननीकमुपाकआरोचतेसूर्यस्य । रुशद्दृशेददृशेनक्तया
चिद्रूक्षितंदृशआरूपेअन्नम् १ विषाह्यग्नेगृणतेमनीषांखंवेपसातुविजातस्तवा-
नः । विश्वेभिर्यद्वावनःशुक्रदेवैस्तन्नोरास्वसुमहोभूरिमन्म २ त्वदग्नेकाव्यात्वन्म-

Shri Mahavir Jain Aradhana Kendra www.kobatirth.org Acharya Shri Kailassagarsuri Gyanmandir

नीशास्त्वदुक्थाजायन्तेराध्यानि । त्वदेतिद्रविणंवीरपेशाइत्थाधियेदाशुषेमर्त्याय ३ त्वद्वाजीवाजंभरोविहायाअभिष्टिकृज्जायतेसत्यशुष्मः । त्वद्रयिर्देवजूतोमयोभुस्त्वदाशुर्जूजुवाँअग्नेअर्वा ४ त्वामग्नेप्रथमंदेवयन्तोदेवंमर्ताअमृतमन्द्रजिह्वम् । द्वेषोयुतमाविवासन्तिधीभिर्दमूनसंगृहपतिममूरम् ५ आरेअस्मदमतिमारेअंहआरेविश्वांदुर्मतिंयन्निपासि । दोषाशिवःसहसःसूनोअग्नेयंदेवआचित्सचसेस्वस्ति ६ ॥ ११ ॥

यस्त्वां षड्वामदेवोग्निस्त्रिष्टुप् ।

१२ यस्त्वामग्नइनधतेयतस्रुक्त्रिस्तेअन्नंकृणवत्सास्मिन्नहन् । ससुद्युम्नैरभ्यस्तुप्रसक्षत्तवक्रत्वाजातवेदश्चिकित्वान् १ इध्मंयस्तेजभरच्छश्रमाणोमहोअग्नेअनीकमासंपर्यन् । सइधानःप्रतिदोषामुषासंपुष्यन्रयिंसचतेघ्नन्नमित्रान् २

For Private and Personal Use Only

अग्निरीशे बृहतः क्षत्रियस्याग्निर्वाजस्य परमस्य रायः । दधाति रत्नं विधते यविष्ठो व्यानुषङ्मर्त्याय स्वधावान् ३ यच्चिद्धि ते पुरुषत्रा यविष्ठाचित्तिभिश्चकृमा कच्चिदागः । कृधी ष्व१स्माँ अदितेरनागान्व्येनांसि शिश्रथो विष्वगग्ने ४ महश्चिदग्न एनसो अभीक ऊर्वाद्देवानामुत मर्त्यानाम् । मा ते सखायः सदमिद्रिषाम यच्छा तोकाय तनयाय शं योः ५ यथा ह त्यद्वसवो गौर्यं चित्पदि षिताममुञ्चता यजत्राः । एवो ष्व१स्मन्मुञ्चता व्यंहः प्रतार्यग्ने प्रतरं न आयुः ६ ॥ १२ ॥

मत्याग्निः पञ्च वामदेवोऽग्निर्लिङ्गोक्तदेवता वा त्रिष्टुप् ।

१३ प्रत्यग्निरुषसामग्रमख्यद्विभातीनां सुमना रत्नधेयम् । यातमश्विना सुकृतो दुरोणमुत्सूर्यो ज्योतिषा देव एति १ ऊर्ध्वं भानुं सविता देवो अश्रेद्द्रप्सं दविध्वद्गविषो न सत्वा । अनु व्रतं वरुणो यन्ति मित्रो यत्सूर्यं दिव्यारोहयन्ति २ यं सीमकृण्वन्त-

ऋ. सं. मसेविपृचैध्रुवक्षेमाअनंवस्यन्तोअर्थम् । तंसूर्यंहरितःसप्तयह्वीःस्पशंविश्वस्यज- अ.३अ.५
गंतोवहन्ति ३ वहिंष्ठेभिर्विहरंन्यासितन्तुमवव्ययन्नसितंदेववस्मं । दविंध्व-
॥१४१॥ तोरश्मयः सूर्यस्यचमेंवावाधुस्तमोअप्स्वं१न्तः ४ अनायतोअनिंबद्धःकथायं-
न्यंङुत्तानोऽवंपद्यतेन । कयायातिस्वधयाकोददर्शदिवःस्कम्भःसमृतःपाति-
नाकंम् ५ ॥ १३ ॥

षडृचं अग्निः पञ्च वामदेवोऽग्निर्लिङ्गोक्तदेवता वा त्रिष्टुप् ।

१४ प्रत्यग्निरुषसोजातवेदाअख्यद्देवोरोचमानामहोभिः । आनांसत्योरु-
गायारथेनेमंयज्ञमुपनोयातमच्छ १ ऊर्ध्वंकेतुंसविताद्देवोअंश्रेज्ज्योतिर्विश्वंस्मै
भुवंनायकृण्वन् । आप्राद्यावांपृथिवीअन्तरिक्षंविसूर्योरश्मिभिश्चेकितानः २
आवहन्त्यरुणीर्ज्योतिषागांन्महीचित्रारश्मिभिश्चेकिताना । प्रबोधयन्तीसुवि- ॥१४२॥

Shri Mahavir Jain Aradhana Kendra www.kobatirth.org Acharya Shri Kailassagarsuri Gyanmandir

तायदेव्यु १ थाईंयतेसुयुजारथेन ३ आवांवहिंष्ठाइहतेवंहन्तुरथाअश्वासउषसो व्युष्टौ । इमेहिवांमधुपेयायसोमाअस्मिन्यज्ञेवृषणामादयेथाम् ४ अनायतोअनिबद्धःकथायंन्यंङुत्तानोऽवंपद्यतेन । कयायातिस्वधयाकोददर्शदिवःस्कम्भः समृतःपातिनाकम् ५ ॥ १४ ॥

अग्निर्होता दश वामदेवोऽग्निर्गायत्री । सप्तम्यष्टम्योः सोमकः साहदेव्यः । अन्त्ययोरश्विनौ ।

१५ अग्निर्होतानोअध्वरेवाजीसन्परिणीयते । देवोदेवेषुयज्ञियः १ परि त्रिविष्ट्यध्वरंयात्यग्नीरथीरिव । आदेवेषुप्रयोदधत् २ परिवाजपतिःकविरग्निर्हव्यान्यंक्रमीत् । दधद्रत्नानिदाशुषे ३ अयंयःसृंजयेपुरोदैववातेसमिध्यते । द्युमाँअमित्रदम्भनः ४ अस्यघावीरईवतोऽग्नेरीशीतमर्त्यः । तिग्मजम्भस्यमी-

For Private and Personal Use Only

ह्वर्षः ५ ॥ १५ ॥ तमर्वन्तंनसानसिमरुषंनदिवः शिशुम् । मर्मृज्यन्तेदिवे-
दिवे ६ बोधयन्माहरिभ्यांकुमारःसाहदेव्यः । अच्छानहूतउदरम् ७ उतत्या
यंजताहरीकुमारात्साहदेव्यात् । प्रयतासद्यआददे ८ एषवांदेवावश्विनाकुमारः
साहदेव्यः । दीर्घायुरस्तुसोमकः ९ तंयुवंदेवावश्विनाकुमारंसाहदेव्यम् । दीर्घा-
युषंकृणोतन १० ॥ १६ ॥

आ सत्य एकविंशतिर्वामदेव इन्द्रस्त्रिष्टुप् ।

१६ आसत्योयातुमघवाँऋजीषीद्रवन्त्वस्यहरयउपनः । तस्माइदन्धःसुषु-
मासुदक्षमिहाभिपित्वंकरतेगृणानः १ अवस्यशूराध्वनोनान्तेऽस्मिन्नोअद्यसवं-
नेमन्दध्यै । शंसात्युक्थमुशनेववेधाश्चिकितुषेअसुर्यायमन्म २ कविर्ननिण्यं
विदथानिसाधन्वृषायत्सेकंविपिपानोअर्चात् । दिवइत्थाजीजनत्सप्तकारूनह्ना

For Private and Personal Use Only

चिच्चक्रुर्वयुनांगृणन्तः ३ स्वं१र्यद्वेदिंसुदृशीकमर्कैर्महिज्योतीरुरुचुर्यद्धवस्तोः ।
अन्धातमांसिदुधितविचक्षेनृभ्यश्चकारनृतमोअभिष्टौ ४ ववक्षइन्द्रोअमितमृ-
जीष्यु१भेआपप्रौरोदसीमहित्वा । अतश्चिदस्यमहिमाविरेच्यभियोविश्वाभुव-
नावभूव ५ ॥ १७ ॥ विश्वानिशक्रोनर्याणिविद्वानपोरिरेचसखिभिर्निकामैः ।
अश्मानंचिद्येबिभिदुर्वचोभिर्व्रजंगोमन्तमुशिजोविवव्रुः ६ अपोवृत्रंवव्रिवांसं
पराहन्प्रावत्तेवज्रंपृथिवीसचेताः । प्रार्णांसिसमुद्रियाण्यैनोःपतिर्भवञ्छवसाशू-
रधृष्णो ७ अपोयदद्रिंपुरुहूतदर्दराविर्भुवत्सरमापूर्व्यंते । सनोनेतावाजमादर्षि
भूरिंगोत्रारुजन्नङ्गिरोभिर्गृणानः ८ अच्छाकविंनृमणोगाअभिष्टौस्वर्षातामघव-
न्नाधमानम् । ऊतिभिस्तमिषणोद्युम्नहूतौनिमायावानब्रह्मादस्युरर्त ९ आद-
स्युघ्नामनसायाह्यस्तंभुवत्तेकुत्सःसख्येनिकामः । स्वेयोनौनिषदतंसरूपाविवां

 चिकित्सहृतचिद्धनारी १० ॥ १८ ॥ यासिकुत्सेनसरथमवस्युस्तोदोवातस्य
हर्योरीशानः । ऋज्रावाजंनगध्युंयुयूषन्कविर्यदहन्पार्याययभूषात् ११ कुत्साय
 शुष्णमशुषंनिबर्हीः प्रपित्वेअह्नःकुयवंसहस्रा । सद्योदस्यून्प्रमृणकुत्स्येनप्रसूर-
श्चक्रंवृहतादभीके १२ त्वंपिप्रुंमृगयंशूशुवांसमृजिश्वनेवैदथिनायरन्धीः । पञ्चा-
शत्कृष्णानिवपः सहस्रात्कंनपुरोजरिमाविदर्दः १३ सूरउपाकेतन्वं१दधानोवि-
यत्तेचेत्यमृतस्यवर्पः । मृगोनहस्तीतविषीमुषाणः सिंहोनभीमआयुधानिबि-
भ्रत् १४ इन्द्रंकामावसूयन्तोअग्मन्त्स्वर्मीळ्हेनसवनेचकानाः । श्रवस्यवःशश-
मानासउक्थैरोकोनरण्वासुदृशीवपुष्टिः १५ ॥१९॥ तमिद्वइन्द्रंसुहवंहुवेमयस्ता
चकारनर्यापुरूणि । योमावतेजरित्रेगध्यंचिन्मक्षूवाजंभरतिस्पार्हराधाः १६
तिग्मायदन्तरशनिःपतातिकस्मिञ्चिच्छूरमुहुकेजनानाम् । घोरायदर्यसमृतिर्भ-

Shri Mahavir Jain Aradhana Kendra www.kobatirth.org Acharya Shri Kailassagarsuri Gyanmandir

वात्यर्धस्मानस्तन्वोबोधिगोपाः १७ भुवोऽवितावामदेवस्यधीनांभुवःसखावृ-
कोवाजंसातौ । त्वामनुप्रमंतिमाजंगन्मोरुशंसोजरित्रेविश्वधंस्याः १८ एभि-
र्नृभिरिन्द्रत्वायुभिष्ट्वामघवद्भिर्मघवन्विश्वआजौ । द्यावोनद्युम्नैरभिसन्तोअर्यःक्ष-
पोमदेमशरदश्चपूर्वीः १९एवेदिन्द्रायवृषभायवृष्णेब्रह्माकर्मभृगवोनरथम् । नूचि-
द्यथानःसख्यावियोषदसन्नउग्रोऽवितातनूपाः २० नूष्टुतइन्द्रनूगृणानइषंजरित्रे
नद्योऽनपीपेः । अकारितेहरिवोब्रह्मनव्यंधियास्यामरथ्यःसदासाः २१ ॥ २० ॥

त्वं महानेकविंशतिर्वामदेव इन्द्रस्त्रिष्टुप् । पञ्चदश्येकपदा ।

१७ त्वंमहाँइन्द्रतुभ्यंहक्षाअनुक्षत्रंमंहनामन्यतद्यौः । त्वंवृत्रंशवसाजघ-
न्वान्सृजःसिन्धूँरहिनाजग्रसानान् १ तवत्विषोजनिमन्रेजतद्यौरेजद्भूमिर्भि-
यसास्वस्यमन्योः । ऋघायन्तसुभ्वः पर्वतासआर्दन्धन्वानिसरयन्तआपः २

भिनद्गिरिंशवंसावज्रमिष्णन्नाविष्कृण्वानःसंहसानओजः । वधींदृत्रंवज्रेण
मन्दसानःसरन्नापोजवंसाहतवृष्णीः ३ सुवीरंस्तेजनितामन्यतद्यौरिन्द्रस्यकर्ता
स्वपंस्तमोभूत् । यईंजजानस्वर्यंसुवज्रमनंपच्युतंसदंसोनभूम ४ यएकइच्च्यावं-
यतिप्रभूमाराजांकृष्टीनांपुरुहूतइन्द्रः । सत्यमेनमनुविश्वेमदन्तिरातिदेवस्यंगृ-
णतोमघोनंः ५ ॥ २१ ॥ सत्रासोमाअभवन्नस्यविश्वेसत्रामदासोवृहतोमदि-
ष्ठाः । सत्राभवोवसुपतिर्वसूनांदत्रेविश्वाअधिथाइन्द्रकृष्टीः ६ त्वमधंप्रथमंजाय-
मानोऽमेविश्वाअधिथाइन्द्रकृष्टीः । त्वंप्रतिप्रवतआशयानमहिंवज्रेणमघवन्वि
वृश्चः ७ सत्राहणंदाधृषिंतुम्रमिन्द्रंमहामपारंवृषभंसुवज्रम् । हन्तायोवृत्रंसनि-
तोतवाजंदातामघानिमघवासुराधाः ८ अयंवृतश्चातयतेसमीचीर्यआजिषुमघ-
वाशृण्वएकः । अयंवाजंभरतियंसनोत्यस्यप्रियासंःसख्येस्याम ९ अयंशृण्वे

For Private and Personal Use Only

अधु जर्यस्नुतघ्नन्नयमुतप्रकंणुतेयुधागाः । युदासुत्यंकंणुतेमुन्युमिन्द्रोविश्वंहुह्ळंभं-
यतुएजंदस्मात् १० ॥ २२ ॥ समिन्द्रोगाअंजयुत्संहिरण्यासमंश्वियामुघवायो
हंपूर्वीः । एभिर्नृभिर्नृतंमोअस्यशाकैरायोविंभुक्तासंभुरश्चवस्वंः ११ कियंत्स्वि-
दिन्द्रोअध्येतिमातुःकियत्पितुर्जनितुर्योजुजानं । योअस्यशुष्मंमुहुकैरियंर्तिवा-
तोनजूतः स्तनयंद्भिरभ्रैः १२ क्षियन्तंत्वमक्षियन्तंकृणोतीयर्तिरेणुंमघवासमो-
हंम् । विभञ्जनुरशनिमाँइवद्यौरुतस्तोतारंमघवावसौधात् १३ अयंचक्रमिष-
णत्सूर्यस्युन्येतंशंरीरमत्समृमाणम् । आकृष्णईंजुहुराणोजिंघर्तित्वचोबुध्नेरजं-
सोअस्ययोनौ १४ असिंक्न्यांयजंमानोनहोतां १५ ॥ २३ ॥ गव्यन्तइन्द्रंस-
ख्यायविप्राअश्वायन्तोवृषणंवाजयन्तः । जनीयन्तोजनिदामक्षितोतिमाच्यावं-
यामोऽवतेनकोशंम् १६ त्रातानोंबोधिदद्दशानआपिरंभिख्यातामंर्डितासोम्या-

नाम् । सखांपितापितृतमःपितॄणांकर्तैमुलोकमुशतेवयोधाः १७ सखीयतामे-
॥१५३॥ विताबोधिसखागृणानइन्द्रस्तुवतेवयोधाः । वयंह्यातेचकृमासबाधआभिःशमी-
भिर्महयन्तइन्द्र १८ स्तुतइन्द्रोमघवायद्धवृत्राभूरीण्येकोअप्रतीनिहन्ति । अस्य-
प्रियोजरितायस्यशर्मन्नकिर्देवावारयन्तेनमर्ताः १९ एवानइन्द्रोमघवाविरप्शी
करत्सत्याचर्षणीधृदनर्वा । त्वंराजाजनुषांधेह्यस्मेअधिश्रवोमाहिनंयज्जरित्रे २०
नूष्टुतइन्द्रनूगृणानइषंजरित्रेनद्यो३नपीपेः । अकारितेहरिवोब्रह्मनव्यंधियास्याम
रथ्यःसदासाः २१ ॥ २४ ॥

अयं पन्थास्त्रयोदश संवाद इन्द्रादितिवामदेवानां त्रिष्टुप् ।

१८ अयंपन्थाअनुवित्तःपुराणोयतोदेवाउदजायन्तविश्वे । अतश्चिदाजनि- ॥१५३॥

षीष्टप्रवृद्धोमामातरंममुयापत्तंवेकः १ नाहमतोनिरयादुर्गहैतत्तिरश्चतापार्श्वान्निर्गमाणि । बहूनिमेअकृताकर्त्वानियुध्यैत्वेनसंत्वेनपृच्छै २ परायतींमातरमन्वचष्टननानुगान्यनुनूगंमानि । त्वष्टुर्गृहेअपिबत्सोममिन्द्रः शतधन्यंचम्वोःसुतस्य३ किंसऋधक्कृणवद्यंसहस्रंमासोजभारंशरदश्चपूर्वीः । नहीन्वस्यप्रतिमानमस्त्यन्तर्जातेषूतयेजनित्वाः ४ अवद्यमिवमन्यमानागुहाकरिन्द्रंमातावीर्येणान्यृष्टम् । अथोदस्थात्स्वयमत्कंवसानआरोदसीअपृणाज्जायमानः ५ ॥ २५ ॥ एता अर्षन्त्यललाभवन्तीर्ऋतावरीरिवसंक्रोशमानाः । एताविपृच्छकिमिदंभनन्ति कमापोअद्रिंपरिधिंरुजन्ति ६ किमुष्विदस्मैनिविदोभनन्तेन्द्रस्यावद्यंदिधिषन्तआपः । ममैतान्पुत्रोमहतावधेनवृत्रंजघन्वाँअसृजद्विसिन्धून् ७ ममंच्चनत्वां

युवतिः परासममंत्रनत्वांकुषवांजगारं। ममंच्चिदापःशिशंवेममृड्युर्ममंच्चिदिन्द्रः सहसोदंतिष्ठत् ८ ममंच्चनतैमघवन्व्यंसोनिविविध्वाँअपहनूजघानं। अधानि-विद्धउत्तरोबभूवाञ्छिरोदासस्यसंपिणग्वधेन ९ गृष्टिःससूवस्थविरंतवागामनाधृष्यंवृषभंतुग्रमिन्द्रम्। अरीह्ळंवत्संचरथायमातास्वयंगातुंतन्वइच्छमानम् १० उतमातामंहिषमन्ववेनदमीत्वांजहतिपुत्रदेवाः। अथाब्रवीद्वृत्रमिन्द्रोहनिष्यन्त्स-खेविष्णोवितरंविक्रमस्व ११ कस्तेमातरंविधवामचक्रच्छयुंकस्त्वामंजिघांसच्चरन्तम्। कस्तेदेवोअधिमार्डीकआसीद्यत्प्राक्षिणाःपितरंपादगृह्य १२ अवर्त्याशुनआन्त्राणिपेचेनदेवषुविविदेमर्डितारंम्। अपश्यंजायाममहीयमानामधामेश्येनोमध्वाजभार १३ ॥२६॥ इतिशाकलर्क्संहितायां तृतीयाष्टके पञ्चमोऽध्यायः॥५॥ ॥१५४॥

Shri Mahavir Jain Aradhana Kendra www.kobatirth.org Acharya Shri Kailassagarsuri Gyanmandir

एवैकादशानआयातुयन्नःकथोपान्त्यास्तिस्त्रःकनदेव्योवाकामुष्टुतिरुपान्त्यानुष्टुपक्रोअथाष्टावहंमनुः
समाद्याभिस्तिसृभिरिन्द्रामिवात्मानमृषिस्तुष्टावेन्द्रोवात्मानं परानवाष्टौवाश्येनस्तुतिर्गर्भेनुपश्चान्त्याश-
करीत्वायुजैन्द्रासोमंवानःस्तुतोनाकिश्चतुर्विंशतिर्दिवाश्विसृचउषस्यश्चगायत्र्यंत्वष्टम्यन्त्ये अनुष्टुभौकया-
पञ्चोनाभीषुपादनिचृदातूनश्चतुर्विंशतिरन्त्याभ्यामैन्द्राश्वौस्तुतौ ।

एवैकादश वामदेव इन्द्रस्त्रिष्टुप् ।

११ ॐम् एवात्वामिंन्द्रवज्रिन्नत्रविश्वेदेवासःसुहवासऊमाः । महामुभेरो-
दंसीवृद्धमृष्वंनिरेकमिद्वृंणतेवृत्रहत्ये १ अवासृजन्तजिव्रयोनदेवाभुवःसम्राळिन्द्र
सत्ययोनिः । अहन्नहिंपरिशयानमर्णःप्रवर्तनीररदोविश्वधेनाः २ अतृंप्णुवन्तं
वियंतमबुध्यमबुध्यमानंसुषुपाणमिन्द्र । सप्तप्रतिंप्रवतंआशयानमहिंवज्रेणवि
रिणाअपर्वन् ३ अक्षोदयच्छवसाक्षामंबुध्नंवार्णवातस्तविषीभिरिन्द्रः । दृळ्हान्यौ-
भ्नादुशमानओजोऽवाभिनत्ककुभःपर्वतानाम् ४ अभिप्रदद्रुर्जनयोनगर्भंरथा-

For Private and Personal Use Only

ऋ. सं. इवप्रयंयुःसाकमद्रयः । अतृंपयोविसृतंउब्जऊर्मीन्त्वंवृताँअंरिणाइन्द्रसिन्धून् ५ अ.३अ.६
॥ १ ॥ त्वंमहीमवनिंविश्वधेनांतुर्वीतयेवय्यायक्षरन्तीम् । अरंमयोनमसैज-
॥१८८॥ दर्णाःसुतरणाँअंकृणोरिन्द्रसिन्धून् ६ प्राग्रुवोनभन्वो३नवक्राध्वस्राअंपिन्वद्युव-
तीर्ऋतज्ञाः । धन्वान्यज्राँअपृणक्तृषाणाँअधोगिन्द्रःस्तर्यो३दंसुपत्नीः ७ पूर्वीरुष-
सःशरदंश्चगूर्तावृत्रंजघन्वाँअंसृजद्विसिन्धून् । परिष्ठिताअतृणद्बद्बधानाःसीराइ-
न्द्रःस्रवितवेपृथिव्या ८ वम्रीभिःपुत्रमग्रुवोअदानंनिवेशनाद्धरिवआजंभर्थ ।
व्यं१न्धोअंख्यदहिमाददानोनिर्भूदुखच्छित्समरन्तपर्व ९ प्रतेपूर्वाणिकरणानि-
विप्राविद्वाँआहविदुषेकरांसि । यथायथावृष्ण्यानिस्वगूर्तापांसिराजन्नर्याविवे-
षीः १० नूष्टुतइन्द्रनूगृणानइषंजरित्रेनद्यो३नपीपेः । अकारितेहरिवोब्रह्मनव्यं
धियास्यामरथ्यःसदासाः ११ ॥ २ ॥ ॥१८८॥

आ न एकादश वामदेव इन्द्रस्त्रिष्टुप् ।

२० आनइन्द्रोदूरादानआसादभिष्टिकृदवसेयासदुग्रः । ओजिष्ठेभिर्नृपतिर्व-
ज्रबाहुःसङ्गेसमत्सुतुर्वणिःपृतन्यून् १ आनइन्द्रोहरिभिर्यात्वच्छार्वाचीनोऽवसे
राधसेच । तिष्ठातिवज्रीमघवाविरप्शीमंयज्ञमनुनोवाजसातौ २ इमंयज्ञंत्वम-
स्माकमिन्द्रपुरोदधत्सनिष्यसिक्रतुंनः । श्वघ्नीववज्रिन्त्सनयेधनानांत्वयावयमर्य
आजिंजयेम ३ उशन्नुषुणःसुमनाउपाकेसोमस्यनुसुषुतस्यस्वधावः । पाइन्द्र
प्रतिभृतस्यमध्वःसमन्धसाममदःपृष्ठ्येन ४ वियोररप्शऋषिभिर्नवेभिर्वृक्षोन
पक्वःसृण्योनजेता । मर्योनयोषामभिमन्यमानोऽच्छाविवक्मिपुरुहूतमिन्द्रम् ५
॥३॥ गिरिर्नयःस्वतवाँऋष्वइन्द्रःसनादेवसहसेजातउग्रः । आदर्तावज्रंस्थविरंन
भीमउद्नेवकोशंवसुनान्यृष्टम् ६ नयस्यवर्ताजनुषान्वस्तिनराधसआमरीताम-

Shri Mahavir Jain Aradhana Kendra www.kobatirth.org Acharya Shri Kailassagarsuri Gyanmandir

घस्यं । उद्वावृषाणस्तविषीवउग्रास्मभ्यंदद्धिपुरुहूतरायः ७ ईक्षेरायःक्षयस्यचर्षणीनामुतव्रजमपवर्तासिगोनाम् । शिक्षानरःसमिथेषुप्रहावान्वस्वोराशिमभिनेतासिभूरिम् ८ कयातच्छृण्वेशच्याशचिष्ठयायाकृणोतिमुहुकाचिदृष्वः । पुरुदाशुषेविचयिष्ठोअंहोऽथादधातिद्रविणंजरित्रे ९ मानोमर्धीराभरादद्धितन्नःप्रदाशुषेदातवेभूरियत्ते । नव्येदेष्णेशस्तेअस्मिन्तउक्थेप्रब्रवामवयमिन्द्रस्तुवन्तः १० नूष्टुतइन्द्रनूगृणानइषंजरित्रेनद्योनपीपेः । अकारितेहरिवोब्रह्मनव्यंधियास्यामरथ्यःसदासाः ११ ॥ ४ ॥

आ यात्वेकादश वामदेव इन्द्रस्त्रिष्टुप् ।

२१ आयात्विन्द्रोऽवसउपनइहस्तुतःसधमादस्तुशूरः । वावृधानस्तविषीर्यस्यपूर्वीर्द्यौर्नक्षत्रमभिभूतिपुष्यात् १ तस्येदिहस्तवथवृष्ण्यानितुविद्युम्नस्यतुविरा-

For Private and Personal Use Only

Shri Mahavir Jain Aradhana Kendra www.kobatirth.org Acharya Shri Kailassagarsuri Gyanmandir

धंसोनृन्।यस्यक्रतुंर्विदथ्योउनसम्राट्साह्वान्तरुत्रोअभ्यस्तिकृष्टीः २ आयात्वि-
न्द्रोदिवआपृथिव्यामक्षूसमुद्रादुतवापुरीषात् । स्वर्णरादवसेनोमरुत्वान्परावतो
वासदनादृतस्य ३ स्थूरस्यरायोबृहतोयईशेतमुष्टवामविदथेष्विन्द्रम्। योवायुना
जयतिगोमतीषुप्रधृष्णुयानयतिवस्योअच्छ ४ उपयोनमोनमसिस्तभायन्नियर्ति
वाचंजनयन्यजध्यै । ऋञ्जसानःपुरुवारउक्थैरेन्द्रंकृण्वीतसदनेषुहोता ५ ॥ ५ ॥
धिषायदिधिषण्यन्तःसरण्यान्त्सदन्तोअद्रिमौशिजस्यगोहे । आदुरोषाःपास्त्य-
स्यहोतायोनोमहान्त्संवरणेषुवह्निः ६ सत्रायदीभार्वरस्यवृष्णःसिषक्तिशुष्मः
स्तुवतेभराय । गुहायदीमौशिजस्यगोहेप्रयद्धियेप्रायसेमदाय ७ वियद्वरांसिप-
र्वतस्यवृण्वेपयोभिर्जिन्वेअपांजवांसि । विदद्गौरस्यगवयस्यगोहेयदीवाजायसु-
ध्योवहन्ति ८ भद्रातेहस्तासुकृतोतपाणीप्रयन्तारास्तुवतेराधइन्द्र। कातेनिष-

Shri Mahavir Jain Aradhana Kendra www.kobatirth.org Acharya Shri Kailassagarsuri Gyanmandir

त्तिः किमुनोममत्सिकिंनोदुदुहर्षसेदातवाउ १ एवावस्वइन्द्रःसत्यःसम्राडुन्तावृत्रं
वरिवःपूरवेकः । पुरुष्टुतक्रत्वानःशग्धिरायोभक्षीयतेऽवसोदैव्यस्य १० नृष्टुतइन्द्र
नृणांगृणानइषंजरित्रेनद्योनपीपेः । अकारितेहरिवोब्रह्मनव्यंधियास्यामरथ्यःस-
दासाः ११ ॥ ६ ॥ इति शाकलर्क्संहितायां चतुर्थे मण्डले द्वितीयोऽनुवाकः ॥ २ ॥

यन्न एकादश वामदेव इन्द्रस्त्रिष्टुप् ।

२२ यन्नइन्द्रोजुजुषेयच्चवष्टितन्नोमहान्करतिशुष्म्याचित् । ब्रह्मस्तोमंमघवा
सोममुक्थायोअश्मानंशवसाबिभ्रदेति १ वृषावृषन्धिंचतुरश्रिमस्यन्नुग्रोबाहुभ्यां
नृतमःशचीवान् । श्रियेपरुष्णीमुषमाणऊर्णायस्याःपर्वाणिसख्यायविव्ये २
योदेवोदेवतमोजायमानोमहोवाजेभिर्महद्भिश्चशुष्मैः । दधानोवज्रंबाह्वोरुशन्तं

For Private and Personal Use Only

द्याममैनरेजयत्प्रभूम ३ विश्वारोधांसिप्रवतश्चपूर्वीर्द्यौर्ऋष्वाज्जनिमन्रेजतक्षाः।
आमातराभरतिशुष्म्यागोर्नृवत्परिज्मन्नोनुवन्तवाताः ४ताऩ्तइन्द्रमहतोमहानि
विश्वेष्वित्सवनेषुप्रवाच्या। यच्छूरधृष्णोधृषताद्दधृष्वानहिंवज्रेणशवसाविवेषीः५
॥ ७ ॥ तातूतेसत्यातुविनृम्णविश्वाप्रधेनवःसिस्रतेवृष्णऊध्नः । अधाहत्वद्वृषम-
णोभियानाःप्रसिन्धवोजवसाचक्रमन्त ६ अत्राहतेहरिवस्ताउदेवीरवोभिरिन्द्र
स्तवन्तस्वसारः। यत्सीमनुप्रमुचोबद्बधानादीर्घामनुप्रसितिंस्यन्दयध्यै ७ पिपी-
ळेअंशुर्मद्योनसिन्धुरात्वाशमीशशमानस्यशक्तिः । अस्मद्र्यक्शुशुचानस्यय-
म्याआशुर्नरश्मिंतुव्योजसंगोः ८ अस्मेवर्षिष्ठाकृणुहिज्येष्ठानृम्णानिसत्रासहुरे
सहांसि । अस्मभ्यंवृत्रासुहनानिरन्धिजहिवधर्वनुषोमर्त्यस्य ९ अस्माकमित्सु
शृणुहित्वमिन्द्रास्मभ्यंचित्राँउपमाहिवाजान् । अस्मभ्यंविश्वाइषणःपुरन्धीर्-

Shri Mahavir Jain Aradhana Kendra www.kobatirth.org Acharya Shri Kailassagarsuri Gyanmandir

स्माकंसुमंघवन्बोधिगोदाः १० नूष्टुतइंन्द्रनूगृंणानइषंजरित्रेनद्यो३ंनपींपेः ।
अकारितेहरिवोब्रह्मनव्यंधियास्यांमरथ्यंःसदासाः ११ ॥ ८ ॥

कथैकादश वामदेव इन्द्रस्त्रिष्टुप् । उपान्त्यानां तिसृणामृतदेवो वा ।

२३ कथामहामंवृधत्कस्यहोतुर्यज्ञंजुषाणोअभिसोममूधंः। पिबंन्नुशानोजुष-
माणोअन्धोववक्षऋष्वःशुंचतेधनाय १ कोअंस्यवीरःसंधमादंमापसमानंशसुम-
तिभिःकोअंस्य। कदंस्यचित्रंचिंकितेकदूतीवृधेभुंवच्छशमानस्ययज्योः २ कथा
शृंणोतिहूयमानमिन्द्रंःकथाशृण्वन्नवंसामस्यवेद । काअंस्यपूर्वीरुपंमातयोहक-
थैनंमाहुःपपुरिंजरित्रे ३ कथासबाधंःशशमानोअंस्यनशंदभिद्रविंणंदीध्यानः।
देवोभुंवन्नवेदामऋतानांनमोजगृभ्वाँअभियज्जुजोषत् ४ कथाकदस्याउषसो
व्युंष्टौदेवोमर्तस्यसख्यंजुंजोष । कथाकदंस्यसख्यंसखिंभ्योयेअंस्मिन्कामंसुयु-

For Private and Personal Use Only

जैततस्रे ५ ॥ १ ॥ किमादमंत्रंसख्यंसखिंभ्यःकुदानुतेंभ्रात्रंप्रब्रवाम । श्रिये
सुदृशोवपुंरस्यसर्गाःस्वंर्णचित्रतंममिषआगोः ६ द्रुहंजिघांसन्ध्वरसंमनिन्द्रां
तेतिक्तोतिग्मातुजसेअनींका । ऋणाचिद्यत्रंऋणयानंउग्रोदूरेअज्ञांताउषसोंब-
बाधे ७ ऋतस्यहिशुरुधःसन्तिपूर्वीऋतस्यंधीतिर्वृजिनानिंहन्ति । ऋतस्यश्लोको
बधिरातंतर्दकर्णाबुधानःशुचमानआयोः ८ ऋतस्यंदृळ्हाधरुणांनिसन्तिपुरूणि
चन्द्रावपुंषेवपूंषि । ऋतेनंदीर्घमिषणन्तपृक्षंऋतेनगावंऋतमाविंवेशुः ९ ऋतंयें-
मानऋतमिद्वनोत्यृतस्यशुष्मस्तुरयाउंगव्युः । ऋतायंपृथ्वीबंहुलेगंभीरेऋताय
धेनूपरमेदुंहाते १० नूष्टुतइन्द्रनूगृणानइषंजरित्रेनद्योइंनपींपेः । अकारितेहरि-
वोब्रह्मनव्यंधियास्यामरथ्यःसदासाः ११ ॥ १० ॥

२४ कासुष्टुतिःशवसःसूनुमिन्द्रमर्वाचीनंराधसआववर्तत् । ददिर्हिवीरोगृ-
णतेवसूनिसगोपतिर्निष्षिधांनोजनासः १ सवृत्रहत्येहव्यःसईड्यःससुष्टुतइन्द्रः
सत्यराधाः । सयामन्नामघवामर्त्यायब्रह्मण्यतेसुष्वयेवरिवोधात् २ तमिन्नरो
विह्वयन्तेसमीकेरिरिक्वांसस्तन्वःकृण्वतत्राम् । मिथोयत्त्यागमुभयासोअग्मन्नर-
स्तोकस्यतनयस्यसातौ ३ क्रतूयन्तिक्षितयोयोगउग्राशुषाणासोमिथोअर्ण-
सातौ । संयद्विशोऽववृत्रन्तयुध्माआदिन्नेमइन्द्रयन्तेअभीके ४ आदिद्धनेमइ-
न्द्रियंयजन्तआदित्पक्तिःपुरोळाशंरिरिच्यात् । आदित्सोमोविपपृच्यादसुष्वीना-
दिज्जुजोषवृषभंयजध्यै ५ ॥ ११ ॥ कृणोत्यस्मैवरिवोयइत्थेन्द्रायसोममुशते
सुनोति । सध्रीचीनेनमनसाविवेनन्तमित्सखायंकृणुतेसमत्सु ६ यइन्द्रायसुन- ॥१५९॥

वृत्सोमंमध्वपचोत्पक्वीरुतभृज्जातिधानाः । प्रतिमनायोरुचथानिहर्यन्तस्मिन्द-
धद्वृषणंशुष्ममिन्द्रः ७ यदासमर्यंव्यचेदृघावादीर्घंयदाजिमभ्यख्यदर्यः । अचि-
क्रदद्वृषणंपत्न्यच्छादुरोणआनिशितंसोमसुद्भिः ८ भूयसावस्नमचरत्कनीयो-
ऽविक्रीतोअकानिषंपुनर्यन् । सभूयसाकनीयोनारिरेचीद्दीनादक्षाविदुहन्तिप्रवा-
णम् ९ कइमंदशभिर्ममेन्द्रंक्रीणातिधेनुभिः । यदावृत्राणिजङ्घनदथैनंमेपुनर्द-
दत् १० नूष्टुतइन्द्रनूगृणानइषंजरित्रेनद्योऽनपीपेः । अकारितेहरिवोब्रह्मनव्यं
धियास्यामरथ्यःसदासाः ११ ॥ १२ ॥

को अद्याष्टौ वामदेव इन्द्रस्त्रिष्टुप् ।

२५ कोअद्यनर्योदेवकामउशन्निन्द्रस्यसख्यंजुजोष । कोवामहेऽवसेपार्यायस-
मिद्धेअग्नौसुतसोमईट्टे १ कोनानामवचसासोम्यायमनायुर्वाभवतिवस्तउस्राः ।

कइन्द्रंस्ययुज्यंकःसंखित्वंकोभ्रात्रंवंष्टिकवयेकऊती २ कोदेवानामवोअद्यावृं-
णीतेकआदित्याँअदितिंज्योतिरीट्टे । कस्याश्विनाविन्द्रोअग्निःसुतस्यांशोःपिंब-
न्तिमनसाविवेनम् ३ तस्मांअग्निर्भारतःशर्मंयंसज्ज्योक्पश्यात्सूर्यमुच्चरंन्तम् ।
यइन्द्रांयसुनवामेत्याहनरेनर्याय्यनृतमायनृणाम् ४ नतंजिनन्तिवहवोनदभ्रा‌उ-
र्वस्माअदितिःशर्मंयंसत् । प्रियःसुकृत्प्रियइन्द्रेमनायुःप्रियःसुंप्रावीःप्रियोअस्य
सोमी ५ ॥ १३ ॥ सुप्राव्यःप्राशुषाळेषवीरःसुष्वेःपक्तिंकृणुतेकेवलेन्द्रः । नासुं-
ष्वेरापिर्नसखानजामिर्दुष्प्राव्योऽवहन्तेदवांचः ६ नरेवतांपणिनांसख्यमिन्द्रो-
ऽसुन्वतासुतपाःसंगृंणीते । आस्यवेदःखिदतिहन्तिनग्नंविसुष्वयेपक्तयेकेवलो
भूत् ७ इन्द्रंपरेऽवरेमध्यमासइन्द्रंयान्तोऽवंसितासइन्द्रम् । इन्द्रंक्षियन्तंउतयुध्यं-
मानाइन्द्रंनरोवाजयन्तोहवन्ते ८ ॥ १४ ॥

अहं मनुः सप्त वामदेवस्त्रिष्टुप् । आद्यानां तिसृणामिन्द्रो वा । आद्यानां तिसृणामिन्द्र आत्मा वा । शिष्टानां चतसृणां श्येनः ।

२६ अहंमनुरभवंसूर्यश्चाहंकक्षीवाँऋषिरस्मिविप्रः । अहंकुत्समार्जुनेयंन्यृ-
ञ्जेऽहंकविरुशनापश्यतामा १ अहंभूमिमददामार्यायाहंवृष्टिंदाशुषेमर्त्याय ।
अहमपोअनयंवावशानाममदेवासोअनुकेतमायन् २ अहंपुरोमन्दसानोव्यैरंनव-
वसाकंनवतीःशम्बरस्य । शततमंवेश्यंसर्वताताददिवोदासमतिथिग्वंयदावम् ३
प्रसुषविभ्योमरुतोविरस्तुप्रश्येनःश्येनेभ्यआशुपत्वा । अचक्रयायत्स्वधयासुप-
र्णोहव्यंभरन्मनवेदेवजुष्टम् ४ भरद्यदिविरतोवेविजानःपथोरुणामनोजवाअ-
सर्जि । तूयंययौमधुनासोम्येनोतश्रवोविविदेश्येनोअत्र ५ ऋजीपीश्येनोददमा-
नोअंशुंपरावतःशकुनोमन्द्रंमदम् । सोमंभरद्दादृहाणोदेवावान्दिवोअमुष्मादुत्त-

रादादाये ६ आदायंश्येनोअभरत्सोमंसहस्रंसवाँअयुतंचसाकम् । अत्रापुरंधि-
रजहादरातीर्मदेसोमंस्यमूराअमूरः ७ ॥ १५ ॥

गर्भे नु पञ्च वामदेवः श्येनस्त्रिष्टुप् । पञ्चम्या इन्द्रो वा । अन्त्या शक्करी ।

२७ गर्भेनुसन्नन्वेषामवेदमहंदेवानांजनिमानिविश्वा । शतंमापुरआयसी
ररक्षन्नधश्येनोजवसानिरदीयम् १ नघासमामपजोषंजभाराभीमासत्वक्षसा
वीर्येण । ईर्मापुरंधिरजहादरातीरुतवाताँअतरच्छूशुवानः २ अवयच्छ्येनोअस्वन-
नीदधद्योर्वियद्यदिवातंऊहुःपुरंधिम् । सृजद्यदस्माअवहक्षिपज्ज्यांकृशानुरस्ता
मनसाभुरण्यन् ३ ऋजिप्यईमिन्द्रावतोनभुज्युंश्येनोजभारबृहतोअधिष्णोः ।
अन्तःपतत्पतत्र्यस्यपर्णमधयामनिप्रसितस्यतद्वेः ४ अधश्वेतंकलशंगोभिरक्त-

For Private and Personal Use Only

मापिप्यानंमघवाशुक्रमन्धः। अध्वर्युभिःप्रयंतंमध्वोअग्रमिन्द्रोमदायप्रतिधत्पि-
बध्यैशूरोमदायप्रतिधत्पिबध्यै ५ ॥ १६ ॥

त्वा युजा पञ्च वामदेव इन्द्रासोमौ त्रिष्टुप्।

२८ त्वायुजातवतत्सोमसख्यइन्द्रोअपोमनवेसस्रुतस्कः। अहन्नहिमरिणा-
त्सप्तसिन्धूनपावृणोदपिहितेवखानि १ त्वायुजानिखिदत्सूर्यस्येन्द्रश्चक्रंसहसा
सद्यइन्दो। अधिष्णुनाबृहतावर्तमानंमहोद्रुहोअपविश्वायुधायि २ अहन्निन्द्रो
अदहदग्निरिन्दोपुरादस्यून्मध्यंदिनादभीके। दुर्गेदुरोणेक्रत्वानयातांपुरूसहस्रा
शर्वानिबर्हीत् ३ विश्वस्मात्सीमधमाँइन्द्रदस्यून्विशोदासीरकृणोरप्रशस्ताः।
अबाधेथाममृणतंनिशत्रूनविन्देथामपचितिंवधत्रैः ४ एवासत्यंमघवानायुवं

Shri Mahavir Jain Aradhana Kendra www.kobatirth.org Acharya Shri Kailassagarsuri Gyanmandir

तदिन्द्रश्चसोमोर्वमश्व्यंगोः । आदर्दृतमपिहितान्यश्नारिरिचथुःक्षाश्चित्ततृ-
दाना ५ ॥ १७ ॥

आ नः स्तुतः पञ्च वामदेव इन्द्रस्त्रिष्टुप् ।

२१ आनःस्तुतउपवाजेभिरूतीइन्द्रयाहिहरिभिर्मन्दसानः । तिरश्चिदर्यःस-
वनापुरूण्याङ्गूषेभिर्गृणानःसत्यराधाः १ आहिष्मायातिनर्यश्चिकित्वान्हूयमानः
सोतृभिरुपयज्ञम् । स्वश्वोयोअभीरुर्मन्यमानःसुष्वाणेभिर्मदतिसंहवीरैः २ श्रा-
वयेदस्यकर्णावाजयध्यैजुष्टामनुप्रदिशंमन्दयध्यै । उद्वावृषाणोराधसेतुविष्मा-
न्करन्नइन्द्रःसुतीर्थाभयंच ३ अच्छायोगन्तानाधमानमूतीइत्थाविप्रंहवमानंगृण-
न्तम् । उपत्मनिदधानोधुर्याशून्त्सहस्राणिशतानिवज्रबाहुः ४ त्वोतासोमघ-

For Private and Personal Use Only

Shri Mahavir Jain Aradhana Kendra www.kobatirth.org Acharya Shri Kailassagarsuri Gyanmandir

वन्निन्द्रविप्रांवयँतेस्यामसूरयोगृणन्तः । भेजानासोबृहद्दिवस्यरायआकाय्यस्य दावनेपुरुक्षोः ५ ॥ १८ ॥

नकिश्चतुर्विंशतिर्वामदेव इन्द्रो गायत्री । नवम्यादितिसृणामुषाश्च ।

अष्टमीचतुर्विंश्यावनुष्टभौ ॥

३० नकिरिन्द्रत्वदुत्तरोनज्यायाँअस्तिवृहत्रन् । नकिरेवायथात्वम् १ सत्रा तेअनुकृष्टयोविश्वाचक्रेवंवावृतुः । सत्रामहाँअसिश्रुतः २ विश्वेचनेदनात्वांदेवा-संइन्द्रयुयुधुः । यदहानक्तमातिरः ३ यत्रोतबाधितेभ्यश्चक्रंकुत्साययुध्यते । मुषायइन्द्रसूर्यम् ४ यत्रदेवाँऋघायतोविश्वाँअयुध्यएकइत् । त्वमिन्द्रवनूँर-हन् ५ ॥ ११ ॥ यत्रोतमर्त्यायकमरिणाइन्द्रसूर्यम् । प्रावःशचीभिरेतशम् ६ किमादुतासिवृत्रहन्मघवन्मन्युमत्तमः । अत्राहदानुमातिरः ७ एतद्घेदुतवी-

Shri Mahavir Jain Aradhana Kendra www.kobatirth.org Acharya Shri Kailassagarsuri Gyanmandir

यं१मिन्द्रचकर्थपौंस्यम् । स्त्रियंयद्दुर्हणायुवंवधीर्दुहितरंदिवः ७ दिवश्चिद्घादुहि-
तरंमहान्महीयमानाम् । उषासमिन्द्रसंपिणक् ९ अपोषाअनसःसरत्संपिष्टाद-
हबिभ्युषी । नियत्सींशिश्नथद्वृषा १० ॥ २० ॥ एतदस्याअनःशयेसुसंपिष्टंवि-
पाश्या । ससारसींपरावतः ११ उतसिन्धुंविबाल्यंवितस्थानामधिक्षमि । परि
ष्ठाइन्द्रमायया १२ उतशुष्णस्यधृष्णुयाप्रमृक्षोअभिवेदनम् । पुरोयदस्यसंपि-
णक् १३ उतदासंकौलितरंबृहतःपर्वतादधि । अवाहन्निन्द्रशम्बरम् १४ उतदा
सस्यवर्चिनःसहस्राणिशतावधीः । अधिपञ्चप्रधींरिव १५ ॥ २१ ॥ उतत्यंपु-
त्रमग्रुवःपरावृक्तंशतक्रतुः । उक्थेष्विन्द्रआभजत् १६ उतत्यातुर्वशायदूअस्ना-
ताराशचीपतिः । इन्द्रोविद्वाँअपारयत् १७उतत्यासद्यआर्यासरयोरिन्द्रपारतः ।
अर्णाचित्ररथावधीः १८ अनुद्वाजहितानयोऽन्धंश्रोणंचवृत्रहन् । नतत्तेसुम्नम-

For Private and Personal Use Only

Shri Mahavir Jain Aradhana Kendra www.kobatirth.org Acharya Shri Kailassagarsuri Gyanmandir

ष्टवे ११ शतमश्मन्मयीनांपुरामिन्द्रोव्यास्यत् । दिवोदासायदाशुषे २०॥२२॥
अस्वापयद्दभीतयेसहस्राँत्रिंशतंहथैः । दासानामिन्द्रोमायया २१ सघेदुतासि
वृत्रहन्त्समानइन्द्रगोपतिः । यस्ताविश्वानिचिच्युषे २२ उततूनंयदिन्द्रियंकरि-
ष्याइन्द्रपौंस्यम् । अद्यानकिष्टदामिनत् २३ वामंवामंतआदुरेदेवोददात्वर्यमा।
वामंपूषावामंभगोवामंदेवःकरूळती २४ ॥ २३ ॥

कया पञ्चदश वामदेव इन्द्रो गायत्री । तृतीया पादनिचृत् ।

३१ कयानश्चित्रआभुवदूतीसदावृधःसखा । कयाशचिष्ठयावृता १ क-
स्त्वासत्योमदानांमंहिष्ठोमत्सदन्धसः । दृळ्हाचिदारुजेवसु २ अभीषुणःसखी-
नामविताजरितॄणाम् । शतंभवास्यूतिभिः ३ अभीनआववृत्स्वचक्रंनवृत्तमर्वतः ।

For Private and Personal Use Only

Shri Mahavir Jain Aradhana Kendra www.kobatirth.org Acharya Shri Kailassagarsuri Gyanmandir

नियुद्भिश्चर्षणीनाम् ४ प्रवताहिक्रतूनामाहापदेवगच्छसि । अभक्षिसूर्येसचा ५
॥ २४ ॥ संयत्तइन्द्रमन्यवःसंचक्राणिदधन्विरे । अधत्वेअधसूर्ये ६ उतस्माहि
त्वामाहुरिन्मघवानंशचीपते । दातारमविदीधयुम् ७ उतस्मासद्यइत्परिशशा-
मानायसुन्वते । पुरूचिन्मंहसेवसु ८ नहिष्मातेशतंचनराधोवरन्तआमुरः । न
च्यौत्नानिकरिष्यतः ९ अस्माँअवन्तुतेशतमस्मान्त्सहस्रमूतयः । अस्मान्वि-
श्वाअभिष्टयः १० ॥२५॥ अस्माँइहावृणीष्वसख्यायस्वस्तये । महोरायेदिवि-
त्मते ११ अस्माँअविड्ढिविश्वहेन्द्रराया परीणसा । अस्मान्विश्वाभिरूतिभिः १२
अस्मभ्यंताँअपावृधिव्रजाँअस्तेवगोमतः । नवाभिरिन्द्रोतिभिः १३ अस्माकं
धृष्णुयारथोद्युमाँइन्द्रानपच्युतः । गव्युरश्वयुरीयते १४ अस्माकमुत्तमंकृधि
श्रवोदेवेषुसूर्य । वर्षिष्ठंद्यामिवोपरि १५ ॥ २६ ॥

For Private and Personal Use Only

आ तू नश्चतुर्विंशतिर्वामदेव इन्द्रो गायत्री । अन्त्ययोरिन्द्राश्वौ ।

३२ आतूनंइन्द्रवृत्रहन्नस्माकंमर्धमागहि । महान्महीभिंरूतिभिंः १ भृमिंश्चिद्रासितूतुंजिराचिंत्रचित्रिणीष्वा । चित्रंकृंणोष्यूतयें २ दभ्रेभिंश्चिच्छशीयांसंहंसिव्राधंन्तमोजंसा । सखिंभियेंत्वेसचा ३ वयमिंन्द्रत्वेसचावयंत्वाभिनोंनुमः । अस्माँअंस्माँइदुदंव ४ सनंश्चित्राभिंरद्रिवोऽनवद्याभिंरूतिभिंः । अनांधृष्टाभिरागंहि ५ ॥ २७ ॥ भूयामोषुत्वावंतःसखांयइन्द्रगोमंतः । युजोवाजांयघृष्वंये ६ त्वंह्येकईशिंषइन्द्रवाजंस्यगोमंतः । सनोंयन्धिमहीमिषंम् ७ नत्वांवरंतेअन्यथायद्दित्संसिस्तुतोमघम् । स्तोतृभ्यंइन्द्रगिर्वणः ८ अभित्वागोतंमागिरानूंषतप्रदावनें । इन्द्रवाजांयघृष्वंये ९ प्रतेंवोचामवीर्या३यामंन्दसानआरुंजः । पुरोदासीरभीत्यं १० ॥ २८ ॥ तातेंगृणन्तिवेधसोयानिंचकर्थपौं

Shri Mahavir Jain Aradhana Kendra www.kobatirth.org Acharya Shri Kailassagarsuri Gyanmandir

स्यां । सुतेष्विंन्द्रगिर्वणः ११ अवीवृधन्तगोतमाइन्द्रत्वेस्तोमंवाहसः । ऐषुंधा
वीरवद्यशः १२ यच्चिद्धिशश्वंतामसीन्द्रसाधांरणस्त्वम् । तंत्वांवयंहवामहे १३
अर्वाचीनोवंसोभवास्मेसुमत्स्वान्धंसः । सोमानामिन्द्रसोमपाः १४ अस्माकं
त्वामतीनामास्तोमंइन्द्रयच्छतु । अर्वागावंर्तयाहरीं १५ पुरोळाशंचनोघसों
जोषयांसेगिरंश्चनः । वधूयुरिंवयोषंणाम् १६ ॥ २१ ॥ सहस्रंव्यतीनांयुक्ता-
नामिन्द्रंमीमहे । शतंसोमंस्यखार्यः १७ सहस्रातेशतावयंगवामाच्यांवया-
मसि । अस्मत्राराधंएतुते १८ दशंतेकलशानांहिरंण्यानामधीमहि । भूरिदाअं-
सिवृत्रहन् १९ भूरिंदाभूरिंदेहिनोमादभ्रंभूर्याभंर । भूरिघेदिंन्द्रदित्ससि २०
भूरिदाह्यसिंश्रुतःपुंरुत्राशूंरवृत्रहन् । आनोंभजस्वराधंसि २१ प्रतेंबभ्रूविंचक्षण
शंसांमिगोषणोनपात् । माभ्यांगाअनुंशिश्रथः २२ कनीनकेवंविद्रधेनवेंद्रुपदे

For Private and Personal Use Only

अंर्भके । बुभ्रूयामेंवुशोभेत २३ अंरमुउस्रयाम्णेऽरमनुंस्रयाम्णे । बुभ्रूयामेंष्वस्रिधो २४ ॥ ३० ॥ इति शाकलर्क्संहितायां तृतीयाष्टके षष्ठोऽध्यायः ॥६॥

इति शाकलर्क्संहितायां चतुर्थे मण्डले तृतीयोऽनुवाकः ॥ ३ ॥

प्रऋभुभ्यएकादशार्भवंवाऋभुर्विभ्वेहोपनवानश्वोन्त्यात्रिष्टुबुपनोष्टौचतुरनुष्टुबन्तमुतोहिदशदाधिक्रंहिद्यावापृथिव्याद्याशुंपळन्त्यानुष्टुब्दधिक्राव्णः पञ्चचतस्रोन्त्याजगत्योन्त्यासौरीन्द्राकोवामेकादशैन्द्रावरुणंनुममद्रितादशत्रसदस्युःपौरुकुत्स्यः पळाद्याआत्मस्तवः कउश्रवत्सप्तपुरुमीह्ळाजमीह्ळौसौहोत्रौत्वाश्विनंहितंवामेषस्यत्रिष्टुबन्तमग्रंवायव्याद्यैन्द्रवायवंतुगायत्रंवायोचतुष्कमानुष्टुभंत्वाद्यावायव्याविहिपञ्चवायव्यमिदंवांपळैन्द्राबार्हस्पत्यंगायत्रंयस्तस्तम्भैकादशबार्हस्पत्यमन्त्येऐन्द्रचौचोपान्त्याजगती ।

प्र ऋभुभ्य एकादश वामदेव ऋभवस्त्रिष्टुप् ।

३३ ओम् प्रऋभुभ्योंदूतमिंवुवाचंमिष्यउपुस्तिरेश्वैतंरींधेनुमींळे । येवातंजूतास्तुरणींभिरेवैःपरिद्यांसुद्योअुपसोंबभूवुः १ युदारमक्रंन्नृभवंःपितृभ्यांपरींविष्टी

त्वेषणादंसनाभिः । आदिद्देवानामुपसख्यमायन्धीरासःपुष्टिमवहन्मनायै २ पु-
नर्येचक्रुःपितरायुवानासनायूपेवजरणाशयाना । तेवाजोविभ्वाँऋभुरिन्द्रवन्तो
मधुप्सरसोनोऽवन्तुयज्ञम् ३ यत्संवत्समृभवोगामरक्षन्यत्संवत्समृभवोमाअपिं-
शन् । यत्संवत्समभरन्भासोअस्यास्ताभिःशमीभिरमृतत्वमाशुः ४ ज्येष्ठआ-
हचमसाद्वाकरेतिकनीयान्त्रीन्कृणवामेत्याह । कनिष्ठआहचतुरस्करेतित्वष्टऋ-
भवस्तत्पनयद्वचोवः ५ ॥ १ ॥ सत्यमूचुर्नरएवाहिचक्रुरनुस्वधामृभवोजग्मुरे-
ताम् । विभ्राजमानांश्चमसाँअहेवावेनत्त्वष्टाचतुरोददृश्वान् ६ द्वादशद्यून्यदगो-
ह्यस्यातिथ्येरणन्नृभवःससन्तः । सुक्षेत्राकृण्वन्ननयन्तसिन्धून्धन्वातिष्ठन्नोषधी-
र्निम्नमापः ७ रथंयेचक्रुःसुवृतंनरेष्ठांयेधेनुंविश्वजुवंविश्वरूपाम् । तआतक्षन्त्वृभ-
वोरयिंनःस्ववसःस्वपसःसुहस्ताः ८ अपोह्येषामजुषन्तदेवाअभिक्रत्वामनसा

Shri Mahavir Jain Aradhana Kendra www.kobatirth.org Acharya Shri Kailassagarsuri Gyanmandir

दीध्यांनाः । वाजोदेवानांमभवत्सुकर्मेन्द्रस्यऋभुक्षावरुणस्यविभ्वा १ येहरी मेधयोक्थामदन्तइन्द्रांयचक्रुःसुयुजायेअश्वां । तेरायस्पोषंद्रविणान्यस्मेधत्तऋ- भवःक्षेमयन्तोनमित्रम् १० इदाह्नःपीतिमुतवोमदंधुर्नऋतेश्रान्तस्यसख्यायदे- वाः । तेनूनमस्मेऋभवोवसूंनितृतीयेअस्मिन्त्सवनेदधात ११ ॥ २ ॥

ऋभुर्विभ्वैकादश वामदेव ऋभवस्त्रिष्टुप् ।

३४ ऋभुर्विभ्वावाजइन्द्रोंनोअच्छेमंयज्ञंरत्नधेयोपंयात । इदाहिवोधिषणा देव्यह्नामधात्पीतिंसंमदांअग्मतावः १ विदानासोजन्मनोवाजरत्नाउतऋतुभि- र्ऋभवोमादयध्वम् । संवोमदाअग्मतसंपुरंधिःसुवीरामस्मेरयिमेरंयध्वम् २ अयं वोयज्ञऋभवोऽकारियमामनुष्वत्प्रदिवोदधिध्वे । प्रवोऽच्छाजुजुषाणासोअस्थुर-

For Private and Personal Use Only

Shri Mahavir Jain Aradhana Kendra www.kobatirth.org Acharya Shri Kailassagarsuri Gyanmandir

 भूतविश्वेअग्रियोतवाजाः २ अभूदुवोविधतेरत्नधेयमिदानरोदाशुषेमर्त्याय ।
पिबतवाजाऋभवोददेवोमहितृतीयंसवनंमदाय ४ आवोजायातोपनऋभुक्षाम-
 होनरोद्रविणसोगृणानाः । आवःपीतयोऽभिपित्वेअह्नामिमाअस्तंनवस्वइव
ग्मन् ५ ॥ ३ ॥ आनपातःशवसोयातनोपेमंयज्ञंनमसाहूयमानाः । सजोषसः-
सूरयोयस्यचस्थमध्वःपातरत्नधाइन्द्रवन्तः ६ सजोषाइन्द्रवरुणेनसोमंसजोषाः
पाहिगिर्वणोमरुद्भिः । अग्रेपाभिर्ऋतुपाभिःसजोषाग्नास्पत्नीभीरत्नधाभिःसजो-
षाः ७ सजोषसआदित्यैर्मादयध्वंसजोषसऋभवःपर्वतेभिः । सजोषसोदैव्ये
नासवित्रासजोषसःसिन्धुभीरत्नधेभिः ८ येअश्विनायेपितरायऊतीधेनुंततक्षुर्ऋ-
भवोयेअश्वा । येअंसत्रायऋधग्रोदसीयेविभ्वोनरःस्वपत्यानिचक्रुः ९ येगोमन्तं
वाजवन्तंसुवीरंरयिंधत्थवसुमन्तंपुरुक्षुम् । तेअग्रेपाऋभवोमन्दसानाअस्मेधत्त

For Private and Personal Use Only

Shri Mahavir Jain Aradhana Kendra www.kobatirth.org Acharya Shri Kailassagarsuri Gyanmandir

येचंरातिंगृणन्ति १० नापाभूतनवोऽतीतृषामार्निःशस्ताऋभवोयज्ञेअस्मिन् ।
समिन्द्रेणमदथसंमरुद्भिःसंराजभीरत्नधेयायदेवाः ११ ॥ ४ ॥

इहोप नव वामदेव ऋभवस्त्रिष्टुप् ।

३५ इहोपयातशवसोनपातःसौधन्वनाऋभवोमापभूत । अस्मिन्हिवःसव-
नेरत्नधेयंगमन्त्विन्द्रमनुवोमदासः १ आगंन्नृभूणामिहरत्नधेयमभूत्सोमस्यसुषु-
तस्यपीतिः । सुकृत्ययायत्स्वपस्ययाचँएकंविचक्रचमसंचतुर्धा २ व्यकृणोत
चमसंचतुर्धासखेविशिक्षेत्यब्रवीत। अथैतवाजाअमृतस्यपन्थांगणंदेवानांमृभवः
सुहस्ताः ३ किंमयःस्विच्चमसएषआसयंकाव्येनचतुरोविचक्र । अथासुनुध्वं
सवनंमदायपातऋभवोमधुनःसोम्यस्य ४ शच्याकर्तपितरायुवानाशच्याकर्त
चमसंदेवपानम् । शच्याहरीधनुतरावतष्टेन्द्रवाहावृभवोवाजरत्नाः ५ ॥ ५ ॥ यो

For Private and Personal Use Only

वः॑सु॒नोत्य॒भिपि॒त्वे अह्नां॑तीव्रंवा॑जासः॒सव॑नं॒मदा॑य । तस्मै॑र॒यिमृ॑भवः॒सर्व॑वीर॒मा
त॑क्षतवृषणोमन्दसा॒नाः ६ प्रा॒तःसु॒तम॑पिबोहर्यश्व॒माध्यं॑दिनं॒सव॑नं॒केव॑लंते ।
सम्भु॒भिः॑पिबस्वरत्न॒धेभिः॒सखीँ॒र्याँ इ॑न्द्रचकृ॒षेसु॑कृ॒त्या ७ ये दे॒वासो॒अभ॑वतासुकृ-
त्या श्ये॒नाइ॒वेदधि॑दि॒वि नि॑षे॒द । तेर॑त्नंधातशवसोनपातः॒सौध॑न्वना॒अभ॑वता॒मृता-
सः ८ यत्तृ॒तीयं॒सव॑नंरत्न॒धेय॒मकृ॑णुध्वंस्वप॒स्यासु॑हस्ताः । तदृ॑भवः॒परि॑षिक्तंव
ए॒तत्सं॑मदे॑भिरिन्द्रि॒येभिः॑पिबध्वम् ९ ॥ ६ ॥

अनश्वो नव वामदेव ऋभवो जगती । अन्त्या त्रिष्टुप् ।

३६ अ॒न॒श्वोजा॒तो अ॑नभी॒शुरु॒क्थ्यो॒३॑ रथ॑स्त्रिच॒क्रः परि॑वर्ततेर॒जः । म॒हत्तद्वो॑
दे॒व्य॑स्यप्र॒वाच॑नं॒द्यामृ॑भवःपृथि॒वीं यच्च॒पुष्य॑थ १ रथं॒येच॒क्रुः॒सु॒वृतं॑सु॒चेत॒सोऽवि॑ह्व-
रन्तं॒मन॑स॒स्परि॒ध्यया॑ । ताँ ऊ॒न्व१॒॑स्यसव॑नस्यपी॒तय॒आ वो॑वाजाऋभवोवेदया-

For Private and Personal Use Only

मसि २ तद्वोवाजाऋभवःसुप्रवाचनंदेवेषुविभ्वोअभवन्महित्वनम् । जिव्रीय-
त्सन्तापितरासनाजुरापुनर्युवानाचरथायतक्षथ ३ एकंविचक्रचमसंचतुर्वयंनि-
श्चर्मणोगामरिणीतधीतिभिः । अथादेवेष्वमृतत्वमानशश्रुष्टीवाजाऋभवस्तद्व
उक्थ्यम् ४ ऋभुतोरयिःप्रथमश्रवस्तमोवाजश्रुतासोयमजीजनन्नरः । विभ्व-
तष्टोविदथेषुप्रवाच्योयंदेवासोऽवथासविचर्षणिः ५ ॥ ७ ॥ सवाज्यर्वासऋषि-
र्वचस्ययासशूरोअस्तापृतनासुदुष्टरः । सरायस्पोषंससुवीर्यंदधेयंवाजोविभ्वाँऋ-
भवोयमाविषुः ६ श्रेष्ठंवःपेशोअधिधायिदर्शतंस्तोमोवाजाऋभवस्तंजुजुष्टन ।
धीरासोहिष्ठाकवयोविपश्चितस्तान्वएनाब्रह्मणावेदयामसि ७ यूयमस्मभ्यंधिष-
णाभ्यस्परिविद्वांसोविश्वानर्याणिभोजना । द्युमन्तंवाजंवृषशुष्ममुत्तममानोर-

Shri Mahavir Jain Aradhana Kendra www.kobatirth.org Acharya Shri Kailassagarsuri Gyanmandir

यिमृंभवस्तक्षतावयंः ८ इहप्रजामिहर॒यिंरराणाइहश्रवोवी॒रवत्तक्षतानः । येनवयंचितयेमात्यन्यान्तंवाजंचित्रमृंभवोददानः ९ ॥ ८ ॥

उप नोष्टौ वामदेव ऋभवस्त्रिष्टुप् । अन्त्याश्चतस्रोनुष्टुभः ।

३७ उपंनोवाजाअध्वरमृंभुक्षादेवायातपथिभिर्देवयानैः । यथायज्ञंमनुषोविक्ष्वा३सुदधिध्वेरण्वाःसुदिनेष्वह्नाम् १ तेवोहृदेमनसेसन्तुयज्ञाजुष्टासोअद्यघृतनिर्णिजोगुः । प्रवःसुतासोहरयन्तपूर्णाः क्रत्वेदक्षायहर्षयन्तपीताः २ त्र्युदायंदेवहितंयथावःस्तोमोवाजाऋभुक्षणोददे वः। जुह्वेमनुष्वदुपरासुविक्षुयुष्मेसचाबृहद्दिवेषुसोमम् ३ पीवोअश्वाःशुचद्रथाहिभूतायःशिप्रावाजिनःसुनिष्काः । इन्द्रस्यसूनोशवसोनपातोऽनुवश्चेत्यग्रियंमदाय ४ ऋभुमृंभुक्षणोर॒यिंवाजेवाजिन्तंमंयुजंम् । इन्द्रस्वन्तंहवामहेसदासातममश्विनंम् ५॥१॥ सेदृंभवोयमवथयूय-

For Private and Personal Use Only

मिन्द्रंश्च॒मर्त्य॑म् । सधी॒भिरं॑स्तु॒सनि॑ता मे॒धसा॑ता॒सोअर्वं॑ता ६ विनो॑वाजाऋभुक्ष-
णःपृथश्चितन्यष्ट॑वे । अस्मभ्यंसूरयःस्तुता विश्वा आशा॑स्तरी॒षणि॑ ७ तंनो॑वाजा
ऋभुक्षण इन्द्रनासत्यार॒यिम् । समश्वं॑चर्ष॒णिभ्य॒आपु॒रुश॑स्तम॒घत्त॑ये ८ ॥ १० ॥

उतो हि दश वामदेवो दधिक्राखिष्टुप् । आद्याद्या द्यावापृथिव्यौ ।

३८ उतोहिवांदा॒त्रासन्ति॒पूर्वा॒यापू॒रुभ्य॑स्त्र॒सद॑स्युर्नि॑तो॒शे । क्षे॒त्रा॒सांद॑दथुरुर्व-
रासांघनंदस्युंभ्योअ॒भिभू॑तिमु॒ग्रम् १ उतवा॒जिनं॑पुरुनि॒ष्षिध्वा॑नंदधि॒क्राम॑ुददथु-
र्वि॒श्वकृ॑ष्टिम् । ऋजि॒प्यं॑श्ये॒नंप्रु॑षि॒तप्सु॑मा॒शुंच॒र्कृत्य॑म॒र्यो॑नृपतिं॒नशूर॑म् २ यंसी॒-
मनु॑प्र॒वतेव॒द्रव॑न्तं॒विश्वः॑पू॒रुर्मद॑ति॒हर्ष॑माणः । प॒ड्भिर्गृध्य॑न्तंमेध॒युंनशूरं॑रथ॒तुरं॒वात॑-
मिव॒ध्रज॑न्तम् ३ यःस्मा॑रुन्धा॒नोगध्या॑स॒मत्सु॒सनु॑तरश्चर॑ति॒गोषु॒गच्छ॑न् । आ॒वि-
र्ऋ॑जीको वि॒दथा॑नि॒चिक्य॑त्ति॒रोअ॑र॒तिंपर्या॑प॒आ॒योः ४ उ॒तस्मै॑नंवस्त्र॒मथि॒नता॒यु-

Shri Mahavir Jain Aradhana Kendra www.kobatirth.org Acharya Shri Kailassagarsuri Gyanmandir

मनुंक्रोशन्तिक्षितयोभरेषु । नीचायमानंजसुरिंनश्येनंश्रवश्चाच्छापशुमच्चयू-
थम् ५॥ ११ ॥ उतस्मासुप्रथमःसरिष्यन्निवेवेतिश्रेणिभीरथानाम् । स्रजंकृ-
ण्वानोजन्योनशुभ्वारेणुंरेरिहत्किरणंददश्वान् ६ उतस्यवाजीसहुरिॠतावाशु-
श्रूषमाणस्तन्वासमर्ये । तुरंयतीषुतुरयन्नृजिप्योऽधिभ्रुवोःकिरतेरेणुमृञ्जन् ७ उत
स्मास्यतन्यतोरिवद्योर्ऋघायतोअभियुजोभयन्ते । यदासहस्रमभिषीमयोधी-
द्दुर्वर्तुःस्माभवतिभीमऋञ्जन् ८ उतस्मास्यपनयन्तिजनाजूतिंकृष्टिप्रोअभिभू-
तिमाशोः । उतैनमाहुःसमिथेवियन्तःपरादधिक्राअसरत्सहस्रैः ९ आदधिक्राः
शवसापञ्चकृष्टीःसूर्यइवज्योतिषापस्ततान । सहस्रसाःशतसावाज्यर्वापृणक्तु-
मध्वासमिमावचांसि १० ॥ १२ ॥

For Private and Personal Use Only

आशुं षड्वामदेवो दधिक्रास्त्रिष्टुप् । अन्त्यानुष्टुप् ।

३१ आशुंदधिक्रांतमुनुष्टवामदिवस्पृथिव्याउतचर्किराम । उच्छन्तीर्मामुष-
सःसूदयन्त्वतिविश्वानिदुरितानिपर्षन् १ महश्चर्कर्म्यर्वतःक्रतुप्रादधिक्राव्णःपुरु-
वारस्यवृष्णः । यंपूरुभ्योदीदिवांसंनाग्निंददथुर्मित्रावरुणाततुरिम् २ योअश्वस्य
दधिक्राव्णोअकारीत्समिद्धेअग्नाउषसोव्युष्टौ । अनागसंतमदितिःकृणोतुसमि-
त्रेणवरुणेनासजोषाः ३ दधिक्राव्णइषऊर्जोमहोयदमन्महिमरुतांनामभद्रम् ।
स्वस्तयेवरुणंमित्रमग्निंहवामहइन्द्रंवज्रबाहुम् ४ इन्द्रमिवेदुभयेविह्वयन्तउदी-
राणायज्ञमुपप्रयन्तः । दधिक्रामुसूदनंमर्त्यायददथुर्मित्रावरुणानोअश्वम् ५
दधिक्राव्णोअकारिषंजिष्णोरश्वस्यवाजिनः । सुरभिनोमुखाकरत्प्रणआयूंषि
तारिषत् ६ ॥ १३ ॥

For Private and Personal Use Only

Shri Mahavir Jain Aradhana Kendra www.kobatirth.org Acharya Shri Kailassagarsuri Gyanmandir

दधिक्राव्णः पञ्च वामदेवो दधिक्रा जगती । अन्त्यायाः सूर्यः । आद्या त्रिष्टुप् ।

४० दधिक्राव्णइदुनुचर्किरामविश्वाइन्मामुषसःसूदयन्तु । अपामग्नेरुषसः

सूर्यस्यबृहस्पतेराङ्गिरसस्यजिष्णोः १ सत्वाभरिषोगविषोदुवन्यसच्छ्रवस्यादिष
उषसस्तुरण्यसत् । सत्योद्रवोद्रवरःपतङ्गरोदधिक्रावेषमूर्जंस्वर्जनत् २ उतस्मास्य
द्रवतस्तुरण्यतःपर्णंनवेरनुवातिप्रगर्धिनः । श्येनस्येवध्रजतोअङ्कसंपरिदधिक्राव्णः
सहोर्जातरित्रतः ३ उतस्यवाजीक्षिपणिंतुरण्यतिग्रीवायांबद्धोअपिकक्षआसनि ।
क्रतुंदधिक्राअनुसंतवीत्वत्पथामङ्कांस्यन्वापनीफणत् ४ हंसःशुचिषद्वसुरन्तरि-
क्षसद्धोतावेदिषदतिथिर्दुरोणसत् । नृषद्वरसदृतसद्व्योमसदब्जागोजाऋतजाअ-
द्रिजाऋतम् ५ ॥ १४ ॥

For Private and Personal Use Only

Shri Mahavir Jain Aradhana Kendra www.kobatirth.org Acharya Shri Kailassagarsuri Gyanmandir

इन्द्रा को वामेकादश वामदेव इन्द्रावरुणौ त्रिष्टुप् ।

४१ इन्द्राकोवांवरुणासुम्नमापस्तोमोहविष्माँअमृतोनहोता।योवांहृदिक्रतुमाँ
अस्मदुक्तःपस्पर्शदिन्द्रावरुणानमंस्वान् १ इन्द्राहयोवरुंणाचक्रआपीदेवौमर्तः
सख्यायप्रयंस्वान्। सहंन्तिवृत्रासंमिथेषुशत्रूनवोभिर्वामहद्भिःसप्रशृण्वे २ इन्द्रां
हरत्नंवरुंणाधेष्ठेत्थानृभ्यःशशमानेभ्यस्ता। यदीसखायासख्यायसोमैःसुतेभिः
सुप्रयसामादयैते ३ इन्द्रांयुवंवरुणादिद्युमस्मिन्नोजिष्ठमुग्रानिवधिष्ठंवज्रम्। यो
नोदुरेवोवृकतिर्दभीतिस्तस्मिन्मिमाथामभिभूत्योजः४इन्द्रांयुवंवरुणाभूतमस्या
धियःप्रेतारावृषभेवधेनोः। सानोदुहीयद्यवंसेवगत्वीसहस्रधारापयंसामहीगौः ५
॥ १५ ॥ तोकेहितेतनयउर्वरासुसूरोदृशीकेवृषणश्चपौंस्ये । इन्द्रांनोअत्रवरुंणा
स्यातामवोभिर्दस्मापरितक्म्यायाम् ६ युवामिद्ध्यवसेपूर्व्यायपरिप्रभूतीगविषः

For Private and Personal Use Only

Shri Mahavir Jain Aradhana Kendra www.kobatirth.org Acharya Shri Kailassagarsuri Gyanmandir

स्वापी। वृणीमहेंमख्यायंप्रियायशूरामंहिंष्ठापितरैवशंभूं ७ तावांधियोऽवंसेवाज-
यन्तींराजिंनजंग्मुर्युवयूःसुंदानू । श्रियेनगावउपसोमंमस्थुरिन्द्रंगिरोवरुंणंमेम-
नीषाः ८ इमाइन्द्रंवरुंणंमेमनीषाअग्मन्नुपद्रविणमिच्छमानाः । उपेंमस्थुर्जो-
ष्टारंइववस्वोरघ्वीरिवश्रवंसोभिक्षंमाणाः ९ अश्व्यंस्यत्मनारथ्यंस्यपुष्टेर्नित्यंस्य
रायःपतंयःस्याम । ताचंक्राणाऊतिभिर्नव्यंसीभिरस्मत्रारायोंनियुतंःसचन्ता-
म् १० आनोंबृहन्ताबृहतीभिंरूतीइन्द्रंयातंवरुणवाजंसातौ । यद्दिद्यवंःपृतंनासु
प्रक्रीळान्तस्यंवांस्यामसनितारंआजेः ११ ॥ १६ ॥

मम द्विता दश त्रसदस्युः पौरुकुत्स्यस्त्रिष्टुप् । अन्त्यानां चतसृणामिन्द्रा-
वरुणौ । शिष्टानामात्मा ।

४२ ममंद्विताराष्ट्रंक्षत्रियंस्यविश्वायोर्विश्वेअमृतायथानः । क्रतुंसचन्तेवरुं-

For Private and Personal Use Only

णस्यदेवाराजामिकृष्टेरुपमस्यवव्रेः १ अहंराजावरुणोमह्यंतान्यसुर्याणिप्रथमा
धारयन्त । क्रतुंसचन्तेवरुणस्यदेवाराजामिकृष्टेरुपमस्यवव्रेः २ अहमिन्द्रोवरु-
णस्तेमहित्वोर्वीगभीरेरजसीसुमेके । त्वष्टेवविश्वाभुवनानिविद्वान्त्समैरयंरोदसी
धारयंच ३ अहमपोअपिन्वमुक्षमाणाधारयंदिवंसदनऋतस्य । ऋतेनपुत्रोअदि-
तेर्ऋतावोतत्रिधातुप्रथयद्विभूम ४ मांनरःस्वश्वावाजयन्तोमांवृताःसमरणेहवन्ते।
कृणोम्याजिंमघवाहमिन्द्रइयर्मिरेणुमभिभूत्योजाः ५ ॥ १७ ॥ अहंताविश्वा
चकरंनकिर्मादैव्यंसहोवरतेअप्रतीतम् । यन्मासोमासोममदन्यदुक्थोभेभयेते
रजसीअपारे ६ विदुष्टेविश्वाभुवनानितस्यताप्रब्रवीषिवरुणायवेधः । त्वंवृत्राणि-
शृण्विषेजघन्वान्त्वंवृताँअरिणाइन्द्रसिन्धून् ७ अस्माकमत्रपितरस्तआसन्त्सप्त
ऋषयोदौर्गहेबध्यमाने । तआयजन्तत्रसदस्युमस्याइंद्रंनवृत्रतुरमर्धदेवम् ८

पुरुकुत्सानीहिवामदाशद्धव्येभिरिन्द्रावरुणानमोभिः । अथाराजानंत्रसदस्यु-
मस्यावृत्रहणंददधुरर्धदेवम् ९ रायावयंससवांसोमदेमहव्येनदेवायवसेनगावः ।
 तांधेनुमिन्द्रावरुणायुवंनोविश्वाहाधत्तमनपस्फुरन्तीम् १० ॥ १८ ॥

क उ श्रवत्सप्त पुरुमीह्ळाजमीह्ळौ सौहोत्रावश्विनौ त्रिष्टुप् ।

४३ कउंश्रवत्कतमोयज्ञियानांवन्दारुदेवःकतमोजुषाते । कस्येमांदेवीमम्-
तेषुप्रेष्ठांहृदिश्रेषामसुष्टुतिंसुहव्याम् १ कोमृळातिकतमआगमिष्ठोदेवानामुक-
तमःशंभविष्ठः । रथंकमाहुर्द्रवदश्वमाशुंयंसूर्यस्यदुहितावृणीत २ मक्षूहिष्मागं-
च्छथईवतोद्यून्निन्द्रोनशक्तिंपरितक्म्यायाम् । दिवआजातादिव्यासुपर्णाकयाश-
चीनांभवथःशचिष्ठा ३ कावांभूदुपमातिःकयानआश्विनागमथोहूयमाना ।
कोवांमहश्चित्त्यजसोअभीकउरुष्यतंमाध्वीदस्रानऊती ४ उरुवांरथःपरिनक्षति

द्यामायत्संमुद्रादभिवर्तैतेवाम् । मध्वांमाध्वीमधुंवांप्रुषायन्यत्सींवांपृक्षोभुरजंन्त पक्काः ५ सिन्धुंर्हवांरसयांसिञ्चदश्वान्घृणावयोऽरुषासःपरिग्मन् । तदूषुवांम-जिरंचैतियानंयेनपतीभवंथःसूर्यायाः ६ इहेहयद्वांसमनापपृक्षेसेयमस्मेसुम-तिर्वांजरत्ना । उरुष्यतंजरितारंयुवंहंश्रितःकामोनासत्यायुवाद्रिक् ७ ॥ १९ ॥

तं वा सप्त पुरुमीळ्हाजमीळ्हौ सौहोत्रावश्विनौ त्रिष्टुप् ।

४४ तंवांरथंवयमद्याहुवेमपृथुज्रयंमश्विनासंगतिंगोः । यःसूर्यांवहंतिवन्धुरा-युर्गिर्वाहसंपुरुतमंवसूयुम् १ युवंश्रियमश्विनादेवतातांदिवोनपातावनथःशची-भिः । युवोर्वपुंरभिपृक्षःसचन्तेवहन्तियत्ककुहासोरथेवाम् २ कोवांमद्याकरतेरा-तहंव्यऊतयेवासुतपेयायवाकैः । ऋतस्यंवावनुषेपूर्व्यायनमोयेमानोअश्विनाव-वर्तत् ३ हिरण्ययेनपुरुभूरथेनेमंयज्ञंनासत्योपंयातम् । पिबाथइन्मधुनःसोम्य-

For Private and Personal Use Only

Shri Mahavir Jain Aradhana Kendra www.kobatirth.org Acharya Shri Kailassagarsuri Gyanmandir

स्यदधंथोरत्नौविधतेजनाय ४ आनोयातंदिवोअच्छापृथिव्याहिरण्ययेनसुवृतार-
थेन । मावामन्येनियंमन्देवयन्तःसंयद्ददेनाभिःपूर्व्यावाम् ५ नूनोरयिंपुरुवीरं-
बृहन्तंदस्रामिमाथामुभयेष्वस्मे । नरोयद्वामश्विनास्तोममावन्त्सधस्तुतिमाज-
मीह्ळासोअग्मन् ६ इहेहयद्वांसमनापपृक्षेसेयमस्मेसुमतिर्वाजरत्ना । उरुष्यतं
जरितारंयुवंहश्रितःकामोनासत्यायुवद्रिक् ७ ॥ २० ॥

एष स्य सप्त वामदेवोऽश्विनौ जगती । अन्त्या त्रिष्टुप् ।

४५ एषस्यभानुरुदियर्तियुज्यतेरथःपरिज्मादिवोअस्यसानवि । पृक्षासो
अस्मिन्मिथुनाअधित्रयोदृतिस्तुरीयोमधुनोविरप्शते १ उद्वांपृक्षासोमधुमन्तईर-
रतेरथाअश्वासउषसोव्युष्टिषु । अपोर्णुवन्तस्तमआपरीवृतंस्वर्णशुक्रंतन्वन्तआ
रजः २ मध्वःपिबतंमधुपेभिरासभिरुतप्रियंमधुनेयुञ्जाथांरथम् । आवर्तनिंमधुना

For Private and Personal Use Only

जिन्वथस्पथोद्दर्तिंवहेथेमधुंमन्तमश्विना ३ हंसासोयेवांमधुंमन्तोअस्त्रिधोहिरंण्य-पर्णाउहुवंउषर्बुधः । उदमुतोंमन्दिनोंमान्दिनिस्पृशोमध्वोनमक्षःसवनानिगच्छ-थः ४ स्वध्वरासोमधुंमन्तोअग्नयंउस्राजंरन्तेप्रतिवस्तोरश्विना । यन्निक्तहंस्तस्तर-णिर्विचक्षणःसोमंसुषावमधुंमन्तमाद्रिभिः ५आकेनिपासोअहंभिर्दविध्वतःस्वं१-र्णशुक्रंतन्वन्तआरजंः।सूरंश्चिदश्वान्युयुजानईंयतेविश्वाँअनुंस्वधयाचेतथस्पथः ६ प्रवामवोचमश्विनाधियंधारथःस्वश्वोंअजरोयोअस्ति । येनंसद्यःपरिरजांसियाथोहविष्मंन्तंतरणिंभोजमच्छ ७॥२१॥इति शा०सं०चतुर्थे मण्डले चतुर्थोऽनुवाकः ४

अग्रं सप्त वामदेव इन्द्रवायू गायत्री । आद्यायाः वायुः ।

४६ अग्रंपिबामधूनांसुतंवांयोदिविष्टिषु । त्वंहिपूर्वपाअसि १ शतेनानोअ-भिष्टिभिर्नियुत्वाँइन्द्रंसारथिः । वायोसुतस्यंतृम्पतम् २ आवांसहस्रंहरंयइन्द्र-

Shri Mahavir Jain Aradhana Kendra www.kobatirth.org Acharya Shri Kailassagarsuri Gyanmandir

वायूअभिप्रयः । वहन्तुसोमपीतये ३ रथंहिरण्यवन्धुरमिन्द्रवायूस्वध्वरम् ।
आहिस्थाथोदिविस्पृशम् ४ रथेनपृथुपाजसादाश्वांसमुपगच्छतम् । इन्द्रवायू
इहागतम् ५ इन्द्रवायूअयंसुतस्तंदेवेभिःसजोषसा । पिबतंदाशुषोगृहे ६ इहप्र-
याणमस्तुवामिन्द्रवायूविमोचनम् । इहवांसोमपीतये ७ ॥ २२ ॥

वायो चतुष्कं वामदेव इन्द्रवायू अनुष्टुप् । आद्याया वायुः ।

१७ वायोशुक्रोअयामितेमध्वोअग्रंदिविष्टिषु । आयाहिसोमपीतयेस्पार्हो
देवनियुत्वता १ इन्द्रश्चवायवेषांसोमानांपीतिमर्हथः । युवांहियन्तीन्दवोनिम्न-
मापोनसध्र्यक् २ वायविन्द्रश्चशुष्मिणासरथंशवसस्पती । नियुत्वन्तानऊतय
आयातंसोमपीतये ३ यावांसन्तिपुरुस्पृहोनियुतोदाशुषेनरा । अस्मेतायज्ञवा-
हसेन्द्रवायूनियच्छतम् ४ ॥ २३ ॥

For Private and Personal Use Only

Shri Mahavir Jain Aradhana Kendra www.kobatirth.org Acharya Shri Kailassagarsuri Gyanmandir

विहि पञ्च वामदेवो वायुरनुष्टुप् ।

४८ विहिहोत्राअवीताविपोनरायोंअर्यः । वायवाचन्द्रेणरथेनयाहिसुतस्यं पीतये १ निर्युवाणोअशस्तीर्नियुत्वाँइन्द्रसारथिः । वायवाचन्द्रेणरथेनयाहिसु- तस्यंपीतये २ अनुंकृष्णेवसुधितीयेमातेंविश्वपेंशसा । वायवाचन्द्रेणरथेनयाहि सुतस्यंपीतये ३ वहंतुत्वामनोयुजोयुक्तासोनवतिर्नवं । वायवाचन्द्रेणरथेनयाहि सुतस्यंपीतये ४ वायोशतंहरीणांयुवस्वपोष्याणाम् । उतवांतेसहस्रिणोरथआ यांतुपाजंसा ५ ॥ २४ ॥

इदं वां षड्वामदेव इन्द्राबृहस्पती गायत्री ।

४९ इदंवांमास्येहविःप्रियमिन्द्राबृहस्पती।उक्थंमदश्चशस्यते १ अयंवांपरि षिच्यतेसोमइन्द्राबृहस्पती । चारुर्मदायपीतये २ आनइन्द्राबृहस्पतीगृहमिन्द्रश्च गच्छतम् । सोमपासोमंपीतये ३ अस्मेइन्द्राबृहस्पतीरयिंधत्तंशतग्विनम् ।

For Private and Personal Use Only

Shri Mahavir Jain Aradhana Kendra www.kobatirth.org Acharya Shri Kailassagarsuri Gyanmandir

ऋ. सं. अश्वा॑वन्तंसह॒स्रिण॑म् ४ इन्द्रा॑बृह॒स्पती॑व॒यंसु॒तेगी॒र्भिर्ह॑वामहे । अ॒स्यसोम॑स्य अ.३ अ.७
पी॒तये॑ ५ सोम॑मिन्द्राबृहस्पती॒पिब॑तंदा॒शुषो॑गृ॒हे । मा॒दये॑थां॒तदो॑कसा ६॥२५॥

॥१७६॥ यस्तस्तम्भैकादश वामदेवो बृहस्पतिस्त्रिष्टुप् । अन्त्ययोरिन्द्राबृहस्पती । उपान्त्या जगती ।

५० यस्त॒स्तम्भ॒सह॑सा॒विज्मो अन्ता॒न्बृह॒स्पति॑स्त्रिषध॒स्थोरवे॑ण । तंप्र॒त्नास॒ऋ-
ष॑यो॒दीध्या॑नाःपु॒रोविप्रा॑दधिरेम॒न्द्रजि॑ह्वम् १ धु॒नेत॑यःसुप्रके॒तंमद॑न्तो॒बृह॑स्पते अ॒भि
येन॑स्ततस्रे । पृष॑न्तंसृ॒प्रमद॑ब्धमू॒र्वंबृह॑स्पते॒रक्ष॑तादस्य॒योनि॑म् २ बृह॑स्पते॒यापर॒मा
प॑रा॒वदत॒आत॑ऋत॒स्पृशो॒निषे॑दुः । तुभ्यं॑खा॒ता अ॑व॒ता अद्रि॑दुग्धा॒मध्वः॑श्चोतन्त्य॒भि-
तो॑वि॒रप्शम् ३ बृह॒स्पतिः॑प्रथ॒मंजाय॑मानोम॒हो ज्योति॑षःपर॒मे व्यो॑मन् । स॒प्ता-
स्य॑स्तुविजा॒तोरवे॑ण॒विस॒प्तर॑श्मिरधम॒त्तमां॑सि ४ सस॒ुष्टुभा॒सऋक्व॑ता ग॒णेन॒व॒लं
रु॒रोजफलि॒गंरवे॑ण । बृह॒स्पति॑रु॒स्रिया॑हव्य॒सूदः॒कनि॑क्रद॒द्वाव॑शती॒रुदा॑जत् ५ ॥१७६॥

For Private and Personal Use Only

Shri Mahavir Jain Aradhana Kendra www.kobatirth.org Acharya Shri Kailassagarsuri Gyanmandir

॥ २६ ॥ एवापित्रेविश्वदेवायवृष्णेयज्ञैर्विधेमनमसाहविर्भिः । बृहस्पतेसुप्रजा
वीरवन्तोवयंस्यामपतयोरयीणाम् ६ सइद्राजाप्रतिजन्यानिविश्वाशुष्मेणत-
स्थावभिवीर्येण । बृहस्पतिंयःसुभृतंबिभर्तिवल्गूयतिवन्दतेपूर्वभाजम् ७ सइ-
त्क्षेतिसुधितओकसिस्वेतस्माइळापिन्वतेविश्वदानीम् । तस्मैविशःस्वयमेवान-
मन्तेयस्मिन्ब्रह्माराजनिपूर्वएति ८ अप्रतीतोजयतिसंधनानिप्रतिजन्यान्युतया
सजन्या । अवस्यवेयोवरिवःकृणोतिब्रह्मणेराजातमवन्तिदेवाः ९ इन्द्रश्चसोमं
पिबतंबृहस्पतेऽस्मिन्यज्ञेमन्दसानावृषण्वसू । आवांविशन्त्विन्दवःस्वाभुवोऽस्मे
रयिंसर्ववीरंनियच्छतम् १० बृहस्पतइन्द्रवर्धतंनःसचासावांसुमतिर्भूत्वस्मे ।
अविष्टंधियोजिगृतंपुरंधीर्जजस्तमर्योवनुषामरातीः ११ ॥ २७ ॥ इति शाक-
लकसंहितायां तृतीयाष्टके सप्तमोऽध्यायः ॥ ७ ॥

For Private and Personal Use Only

इदमुषस्यंतुप्रतिष्ठासप्तगायत्रंतद्देवस्यसावित्रंतुजागतमभूद्देवःषट्त्रिष्टुबन्तंकोत्वोश्वैश्वदेवंत्रिगाय-
त्र्यन्तंतुमहीसप्तद्यावापृथिवीयंक्षेत्रस्याष्टौतिस्रःक्षैत्रपत्याःशुनायैकापरापुरउष्णिक्सान्त्याचशुनासीरा-
भ्यामुपान्त्येसीतायैतेचानुष्टुभावाद्याचतुर्थीचसमुद्रादेकादशाग्नेयंजगत्यन्तंसौर्यंवापंवागव्यंवाघृतस्तु-
तिर्वानमोत्रिभ्योभौमोत्रिःपञ्चमेमण्डलेनुक्तगोत्रमात्रेयंविद्यात्पङ्क्त्यन्तस्यचसूक्तस्यशेषमानुष्टुभमग्नोधिद्वा-
दशबुधगविष्ठिरौकुमारंकुमारोवृशोवाजानउभौवाशक्र्यन्तंकंवीत्यृचोस्तुवृशएवत्वमग्ने वसुश्रुतआद्यवि-
राट्तृतीयामारुतरौद्रावैष्णवीत्वामग्नएकादशसुसमिद्धायाग्निंगायत्रमग्निंतंदशपाङ्क्तंसखायइषःपङ्क्त्यन्त-
त्वामग्नेसप्तजागतम् ।

इदमेकादश वामदेव उषास्त्रिष्टुप् ।

५१ ॐम् इदमुत्यत्पुरुतमंपुरस्ताज्ज्योतिस्तमसोवयुनांवदस्थात् । नूनंदिवो
दुहितरोविभातीर्गातुंकृणवन्नुषसोजनाय १ अस्थुंरुचित्रा उषसःपुरस्तान्मिताइव
स्वरवोऽध्वरेषु । व्यूंव्रजस्यतमसोद्वारोच्छन्तीरव्रञ्छुचंयःपावकाः २ उच्छन्ती- ॥१७७॥

रध्यचितयन्तभोजान्राधोदेयायोषसोमघोनीः । अचित्रेअन्तःपणयःससन्त्वबु-
ध्यमानास्तमसोविमध्ये ३ कुवित्सदेवीःसनयोनवोवायामोबभूयादुषसोवो
अद्य । येनानवग्वेअङ्गिरेदशग्वेसप्तास्येरेवतीरेवदूष ४ यूयंहिदेवीर्ऋतयुग्भिरश्वैः
परिप्रयाथभुवनानिसद्यः । प्रबोधयन्तीरुषसःससन्तंद्विपाच्चतुष्पाच्चरथायजी-
वम् ५ ॥ १ ॥ क्वस्विदासांकतमापुराणीययाविधानाविदधुर्ऋभूणाम् । शुभं
यच्छुभ्राउषसश्चरन्तिनविज्ञायन्तेसदृशीरजुर्याः ६ ताघाताभद्राउषसःपुरासुर-
भिष्टिद्युम्नाऋतजातसत्याः । यास्वीजानःशशमानउक्थैःस्तुवञ्छंसन्द्रविणंसद्य
आप ७ ताआचरन्तिसमनापुरस्तात्समानतःसमनापप्रथानाः । ऋतस्यदेवीः
सदसोबुधानागवांनसर्गाउषसोजरन्ते ८ ताइन्न्वे३वसमनासमानीरमीतवर्णा
उषसश्चरन्ति । गूहन्तीरभ्वमसितंरुशद्भिःशुक्रास्तनूभिःशुचयोरुचानाः ९ रयिं

दिवोदुहितरोषिभातीःप्रजावन्तंयच्छतास्मासुदेवीः।स्योनादावःप्रतिबुध्यमानाः सुवीर्यस्यपतयःस्याम १० तद्वोदिवोदुहितरोविभातीरुपंब्रुवउषसोयज्ञकेतुः। वयंस्यामयशसोजनेषुतद्द्यौश्चंधत्तांपृथिवीचदेवी ११ ॥ २ ॥

प्रति ष्या सप्त वामदेव उषा गायत्री ।

५२ प्रतिष्यासूनरीजनीव्युच्छन्तीपरिस्वसुः। दिवोअदर्शिदुहिता १ अश्वेवचित्रारुषीमातागवामृतावरी। सखाभूदश्विनोरुषाः २ उतसखास्यश्विनोरुतमातागवामसि। उतोषोवस्वईशिषे ३ यावयद्द्वेषसंत्वाचिकित्वित्सूनृतावरि। प्रतिस्तोमैरभुत्स्महि ४ प्रतिभद्राअदृक्षतगवांसर्गानरश्मयः। ओषाअप्राउरुज्रयः ५ आपप्रुषीविभावरिव्यावर्ज्योतिषातमः। उषोअनुस्वधामव ६ आद्यांतनोषिरश्मिभिरान्तरिक्षमुरुप्रियम्। उषःशुक्रेणशोचिषा ७ ॥ ३ ॥

For Private and Personal Use Only

Shri Mahavir Jain Aradhana Kendra www.kobatirth.org Acharya Shri Kailassagarsuri Gyanmandir

तद्देवस्य सप्त वामदेवः सविता गायत्री ।

५३ तद्देवस्यसवितुर्वार्यंमहद्वृणीमहेअसुरस्यप्रचेतसः । छर्दिर्येनदाशुषेय-
च्छतित्मनातन्नोमहाँउदयान्देवोअक्तुभिः १ दिवोधर्ताभुवनस्यप्रजापतिःपिशङ्गं
द्रापिंप्रतिमुञ्चतेकविः । विचक्षणःप्रथयन्नापृणन्नुर्वजीजनत्सवितासुम्नमुक्थ्यम् २
आप्रारजांसिदिव्यानिपार्थिवाश्लोकंदेवःकृणुतेस्वायधर्मणे । प्रबाहूअस्राक्स-
वितासवीमनिनिवेशयन्प्रसुवन्नक्तुभिर्जगत् ३ अदाभ्योभुवनानिप्रचाकशद्व्रता-
निदेवःसवितामिरक्षते । प्रास्राग्बाहूभुवनस्यप्रजाभ्योधृतव्रतोमहोअज्मस्य
राजति ४ त्रिरन्तरिक्षंसवितामहित्वनात्रीरजांसिपरिभूस्त्रीणिरोचना । तिस्रो
दिवःपृथिवीस्तिस्रइन्वतित्रिभिर्व्रतैरभिनोरक्षतित्मना ५ बृहत्सुम्नःप्रसवी-
तानिवेशनोजगतःस्थातुरुभयस्ययोवशी । सनोदेवःसविताशर्मयच्छत्वस्मेक्ष-

For Private and Personal Use Only

ऋ. सं. यां॒य॒त्रि॒वरू॑थ॒मंह॑सः ६ आग॑न्दे॒वऋ॒तुभि॒र्वर्ध॑तु॒क्षयं॒दधा॑तुनः सवि॒तासु॑प्र॒जामिष॑म् । अ.३अ.८
सनः॑क्ष॒पाभि॒रह॑भिश्चजिन्वतुप्र॒जाव॑न्तंर॒यिम॒स्मेसमि॑न्वतु ७ ॥ ४ ॥
॥१.७९॥ अभूद्देवः षड्वामदेवः सविता जगती । अन्त्या त्रिष्टुप् ।
५४ अभू॑द्दे॒वः स॑वि॒ता वन्द्यो॒नु न॑ इ॒दानी॒मह्न॑ उप॒वाच्यो॒नृभिः॑ । वि यो रत्ना॒ भज॑ति
मान॒वेभ्यः॒ श्रेष्ठं॑ नो॒ अत्र॒ द्रवि॑णं॒ यथा॒ दध॑त् १ दे॒वेभ्यो॒ हि प्र॑थ॒मं य॒ज्ञिये॑भ्यो ऽमृत॒त्वं सु॒-
वसि॑ भा॒गमु॑त्त॒मम् । आदिद्दा॒मानं॑ सवित॒र्व्यू॑र्णुषे ऽनूची॒ना जी॑वि॒ता मानु॑षेभ्यः २
अचि॑त्ती॒ यच्च॑कृ॒मा दैव्ये॒ जने॑ दी॒नैर्दक्षैः॒ प्रभू॑ती पूरुष॒त्वता॑ । दे॒वेषु॑ च सवित॒र्मानु॑षेषु च॒
त्वं नो॒ अत्र॑ सुवता॒दना॑गसः ३ न प्र॒मिये॑ सवि॒तुर्दैव्य॑स्य॒ तद्यथा॒ विश्वं॒ भुव॑नं धारयि॒-
ष्यति॑ । यत्पृ॑थि॒व्या वरि॑म॒न्ना स्व॑ङ्गु॒रिर्वर्ष्म॑न्दि॒वः सु॒वति॑ स॒त्यम॑स्य॒ तत् ४ इन्द्र॑ज्येष्ठा-
न्बृ॒हद्भ्यः॒ पर्व॑तेभ्यः॒ क्षयाँ॑ ए॒भ्यः सु॑वसि प॒स्त्याव॑तः । यथा॑यथा प॒तय॑न्तो वि॒ये॒मि॒र ए॒- ॥१.७९॥

वैवतस्थुःसवितःसुवायते ५ येतेत्रिरहन्त्सवितःसवासोदिवेदिवेसौभगमासु-
वन्ति । इन्द्रोद्यावापृथिवीसिन्धुरद्भिरादित्यैर्नोअदितिःशर्मयंसत् ६ ॥ ५ ॥

को वो दश वामदेवो विश्वे देवास्त्रिष्टुप् । अन्त्यास्तिस्रो गायत्र्यः ।

५५ कोवस्त्रातावसवःकोवरूताद्यावाभूमीअदितेत्रासीथांनः । सहीयसो
वरुणमित्रमर्तात्कोवोऽध्वरेवरिवोधातिदेवाः १ प्रयेधामानिपूर्व्याण्यर्चान्वियदु-
च्छान्वियोतारोअमूराः । विधातारोवितेदधुरजस्राऋतधीतयोरुरुचन्तदस्माः २
प्रपस्त्या३मदितिंसिन्धुमर्कैःस्वस्तिमीळेसख्यायदेवीम् । उभेयथानोअहनीनि-
पातउषासानक्ताकरतामदब्धे ३ व्यर्यमावरुणश्चेतिपन्थामिषस्पतिःसुवितंगातु-
मग्निः । इन्द्राविष्णूनृवदुषुस्तवानाशर्मनोयंतममवद्वरूथम् ४ आपर्वतस्यमरु-
तामवांसिदेवस्यत्रातुरव्रिभगस्य । पात्पतिर्जन्यादंहसोनोमित्रोमित्रियादुतन

Shri Mahavir Jain Aradhana Kendra www.kobatirth.org Acharya Shri Kailassagarsuri Gyanmandir

उरुष्येत् ५ ॥ ६ ॥ नूरोदसीअहिंनाबुध्न्येनस्तुवीतदेवीअप्येभिरिष्टैः । समुद्रंन संचरणेसनिष्यवोघर्मस्वरसोनद्यो३अपंव्रन् ६ देवैर्नोदेव्यदितिर्निपांतुदेवस्त्राता त्रांयतामप्रयुच्छन् । नहिमित्रस्यवरुणस्यधासिमर्हामसिप्रमियंसान्यग्नेः ७ अग्निरीशेवसव्यस्याग्निर्महःसौभंगस्य । तान्यस्मभ्यंरासते ८ उषोमघोन्यावंहसूनृतेवार्यापुरु । अस्मभ्यंवाजिनीवति ९ तत्सुनःसविताभगोवरुणोमित्रोअर्यमा । इन्द्रोनोराधसागंमत् १० ॥ ७ ॥

मही सप्त वामदेवो द्यावापृथिव्यौ त्रिष्टुप् । अन्त्यास्तिस्रो गायत्र्यः ।

५६ महीद्यावापृथिवीइहज्येष्ठेरुचाभंवतांशुचयद्भिरर्कैः । यत्सींवरिष्ठेबृहतीविमिन्वन्रुवद्धोक्षापंप्रथानेभिरेवैः १ देवीदेवेभिर्यजतेयजंत्रैरमिनतीतस्थतुरुक्षमाणे । ऋतावरीअद्रुहादेवपुत्रेयज्ञस्यनेत्रीशुचयद्भिरर्कैः २ सइत्स्वपाभुवनेष्वा-

For Private and Personal Use Only

सयइमेद्यावांपृथिवीजजान । उर्वीगंभीरेरजंसीसुमेकेअवंशेधीरःशच्यासमैं-
रत् ३ नूरोंदसीबृहद्भिर्नोवरूथैःपत्नीवद्भिरिषयंन्तीसजोषाः । उरूचीविश्वेयजते
निपांतंधियास्यांमरथ्यंःसदासाः ४ प्रवांमहिद्यवींअभ्युपंस्तुतिंभरामहे । शुची
उपप्रशंस्तये ५ पुनानेतन्वांमिथःस्वेनदक्षेणराजथः । ऊह्याथेसनादृतम् ६
महीमित्रस्यंसाधथस्तरंन्तीपिप्रंतीऋतम् । परिंयज्ञंनिषेदथुः ७ ॥ ८ ॥

क्षेत्रस्याष्टौ वामदेवः । आद्यानां तिसृणां क्षेत्रपतिः । चतुर्थ्याः शुनः । पञ्चम्यष्टम्ययोः शुनासीरौ । उपान्त्ययोः सीता । द्वितीयातृतीयाष्टम्यस्त्रिष्टुभः । पञ्चमी पुरउष्णिक् । शिष्टा अनुष्टुभः ।

५७ क्षेत्रस्यपतिंनावयंहितेनेवजयामसि । गामश्वंपोषयित्न्वासनोमृळाती-

Shri Mahavir Jain Aradhana Kendra www.kobatirth.org Acharya Shri Kailassagarsuri Gyanmandir

 इशे १ क्षेत्रस्यपतेमधुमन्तमूर्मिंधेनुरिवपयोअस्मासुधुक्ष्व । मधुश्चुतंघृतमिव
 सुपूतमृतस्यनःपतयोमृळयन्तु २ मधुमतीरोषधीर्द्यावआपोमधुमन्नोभवत्वन्तरि-
क्षम् । क्षेत्रस्यपतिर्मधुमान्नोअस्त्वरिष्यन्तोअन्वेनंचरेम ३ शुनंवाहाःशुनंनरः
शुनंकृषतुलाङ्गलम् । शुनंवरत्राबध्यन्तांशुनमष्ट्रामुदिङ्गय ४ शुनासीराविमां
वाचंजुषेथांयद्दिविचक्रथुःपयः । तेनेमामुपसिञ्चतम् ५ अर्वाचीसुभगेभवसीते
वन्दामहेत्वा । यथानःसुभगाससियथानःसुफलाससि ६ इन्द्रःसीतांनिगृह्णातुतां
पूषानुयच्छतु । सानःपयस्वतीदुहामुत्तरामुत्तरांसमाम् ७ शुनंनःफालाविकृष-
न्तुभूमिंशुनंकीनाशाअभियन्तुवाहैः । शुनंपर्जन्योमधुनापयोभिःशुनासीराशुन-
मस्मासुधत्तम् ८ ॥ १ ॥

For Private and Personal Use Only

Shri Mahavir Jain Aradhana Kendra www.kobatirth.org Acharya Shri Kailassagarsuri Gyanmandir

समुद्रादेकादश वामदेवोऽग्निः सूर्यो वापो वा गावो वा घृतं वा त्रिष्टुप् ।
अन्त्या जगती ।

५८ समुद्रादूर्मिर्मधुमाँउदारदुपांशुनासममृतत्वमानट् । घृतस्यनामगुह्यंयदस्तिजिह्वादेवानाममृतस्यनाभिः १ वयंनामप्रब्रवामाघृतस्यास्मिन्यज्ञेधारयामानमोभिः । उपब्रह्माशृणवच्छस्यमानंचतुःशृङ्गोऽवमीद्गौरएतत् २ चत्वारिशृङ्गात्रयोअस्यपादाद्वेशीर्षेसप्तहस्तासोअस्य । त्रिधाबद्धोवृषभोरोरवीतिमहोदेवोमर्त्याँआविवेश ३ त्रिधाहितंपणिभिर्गुह्यमानंगविदेवासोघृतमन्वविन्दन् । इन्द्रएकंसूर्यएकंजजानवेनादेकंस्वधयानिष्टतक्षुः ४ एताअर्षन्तिहृद्यात्समुद्राच्छतव्रजारिपुणानावचक्षे । घृतस्यधाराअभिचाकशीमिहिरण्ययोवेतसोमध्यआसाम् ५ ॥ १० ॥ सम्यक्स्रवन्तिसरितोनधेनाअन्तर्हृदामनसापूयमानाः ।

For Private and Personal Use Only

एतेअर्षन्त्यूर्मयोघृतस्यमृगाइवक्षिपणोरीषमाणाः ६ सिन्धोरिवप्राध्वनेशूघना-
सोवातप्रमियःपतयन्तियह्वाः । घृतस्यधाराअरुषोनवाजीकाष्ठाभिन्दन्नूर्मिभिः
पिन्वमानः ७ अभिप्रवन्तसमनेवयोषाःकल्याण्यः स्मयमानासोअग्निम् । घृत-
स्यधाराःसमिधोनसन्तताजुषाणोहर्यतिजातवेदाः ८ कन्याइववहतुमेतवाउ
अञ्ज्यञ्जानाअभिचाकशीमि । यत्रसोमःसूयतेयत्रयज्ञोघृतस्यधाराअभितत्प-
वन्ते ९ अभ्यर्षतसुष्टुतिंगव्यमाजिमस्मासुभद्राद्रविणानिधत्त । इमंयज्ञंनयतदे-
वतानोघृतस्यधारामधुमत्पवन्ते १० धामन्तेविश्वंभुवनमधिश्रितमन्तःसमुद्रे
हृद्यन्तरायुषि । अपामनीकेसमिथेयआभृतस्तमश्यामधुमन्तंतऊर्मिम् ११

॥ ११ ॥ इति शाकलर्क्संहितायां चतुर्थे मण्डले पञ्चमोऽनुवाकः ॥ ५ ॥

इति चतुर्थं मण्डलं समाप्तम् ॥ ४ ॥

Shri Mahavir Jain Aradhana Kendra www.kobatirth.org Acharya Shri Kailassagarsuri Gyanmandir

अबोधि द्वादश बुधगाविष्ठिरावात्रेयावाग्निस्त्रिष्टुप् ।

१ अबोध्यग्निःसमिधाजनानांप्रतिधेनुमिवायतीमुषासम् । यह्वाइवप्रवया-मुज्जिहानाःप्रभानवःसिस्रतेनाकमच्छ १ अबोधिहोतायजथायदेवानूर्ध्वोअ-ग्निःसुमनाःप्रातरस्थात् । समिद्धस्यरुशददर्शिपाजोमहान्देवस्तमसोनिर-मोचि २ यदींगणस्यरशनामजीगःशुचिरङ्क्तेशुचिभिर्गोभिरग्निः । आद्दक्षिणा युज्यतेवाजयन्त्युत्तानामूर्ध्वोअधयज्जुहूभिः ३ अग्निमच्छादेवयतांमनांसिचक्षूं-षीवसूर्येसंचरन्ति । यदींसुवातेउषसाविरूपेश्वेतोवाजीजायतेअग्रेअह्नाम् ४ जनिष्टहिजेन्योअग्रेअह्नांहितोहितेष्वरुषोवनेषु । दमेदमेसप्तरत्नादधानोऽग्निर्हो-तानिषसादायजीयान् ५ अग्निर्होतान्यसीदद्यजीयानुपस्थेमातुःसुरभाउलोके । युवाकविःपुरुनिष्ठऋतावाधर्ताकृष्टीनामुतमध्यइद्धः ६ ॥ १२ ॥ प्रणुत्यंविप्र-

Shri Mahavir Jain Aradhana Kendra www.kobatirth.org Acharya Shri Kailassagarsuri Gyanmandir

 मध्वरेषुंसाधुमग्निंहोतारमीळतेनमोभिः । आयस्ततानरोदंसीऋतेनानित्यंमृज-
 न्तिवाजिनंघृतेनं ७ मार्जाल्योंमृज्यतेस्वेदमूंनाःकविप्रशस्तोअतिथिःशिवोनंः।
सहस्रंशृङ्गोवृषभस्तदोजाविश्वाँअग्नेसहंसाप्रास्यन्यान् ८ प्रसद्योअंग्नेअत्येष्य-
न्यानाविर्यस्मैचारुतमोबभूथं। ईळेन्योवपुष्योविभावाप्रियोविशामतिथिर्मानु-
षीणाम् ९ तुभ्यंभरन्तिक्षितयोयविष्ठबलिमंग्नेअन्तिंतओतदूरात्। आभन्दिंष्ठस्य
सुमतिंचिकिद्धिबृहत्तेअग्नेमहिशर्मंभद्रम् १० आद्यरथंभानुमोभानुमन्तमग्ने
तिष्ठंयजतेभिःसमंन्तम्।विद्वान्पथीनामुर्व१न्तरिंक्षमेहदेवान्हंविरद्यायवक्षि ११
अवोचामकवयेमेध्यायवचोवन्दारुवृषभायवृष्णे । गविंष्ठिरोनमंसास्तोमंमग्नौ
दिवींवरुक्ममुंरुव्यश्वंमश्रेत् १२ ॥ १३ ॥

For Private and Personal Use Only

कुमारं द्वादश कुमार आत्रेयो वृशो वा जार उभौ वाग्निस्त्रिष्टुप् ।

द्वितीयानवम्योर्वृशः । अन्त्या शक्करी ।

२ कुमारंमातायुवतिःसमुब्धंगुहाबिभर्तिनददातिपित्रे । अनीकमस्यनमिनज्जनासःपुरःपश्यन्तिनिहितमरतौ १ कमेतंत्वंयुवतेकुमारंपेषीबिभर्षिमहिषीजजान । पूर्वीर्हिगर्भःशरदोववर्धापश्यञ्जातंयदसूतमाता २ हिरण्यदन्तंशुचिवर्णमारात्क्षेत्रादपश्यमायुधामिमानम् । ददानोअस्माअमृतंविपृक्वत्किंमामनिन्द्राःकृणवन्ननुक्थाः ३ क्षेत्रादपश्यंसनुतश्चरन्तंसुमद्यूथंनपुरुशोभमानम् । नताअगृभ्रन्नजनिष्टहिषःपलिक्नीरिद्युवतयोभवन्ति ४ केमेमर्यकंवियवन्तगोभिर्नयेषांगोपाअरणश्चिदास । यईंजगृभुरवतेसृजन्त्वाजातिपश्वउपनश्चिकित्वान् ५ वसांराजानंवसतिंजनानामरातयोनिदधुर्मर्त्येषु । ब्रह्माण्यत्रेरवतंसृजन्तुनिन्दि-

Shri Mahavir Jain Aradhana Kendra www.kobatirth.org Acharya Shri Kailassagarsuri Gyanmandir

तारोनिन्थ्यांसोभवन्तु ६ ॥ १४ ॥ शुनश्चिच्छेपंनिदितंसहस्राद्यूपादमुञ्चोअशमिष्टहिषः । एवास्मदंग्नेविमुंमुग्धिपाशान्होतंश्चिकित्वइहतूनिषद्यं ७ हृणीयमानोअपहिमदैयेःप्रमेदेवानांव्रतपाउवाच । इन्द्रोविद्वाँअनुहित्वांचचक्षतेनाहमंग्नेअनुंशिष्टआगांम् ८ विज्योतिषाबृहताभांत्यग्निराविर्विश्वांनिकृणुतेमहित्वा । प्रादेवीर्मायाःसंहतेदुरेवाःशिशीतेशृङ्गेरक्षंसेविनिक्षे ९ उतस्वानासोदिविषन्त्वग्नेस्तिग्मायुंधारक्षंसेहन्तवाउ । मदेचिदस्यप्ररुजन्तिभामानवंरन्तेपरिबाधोअदेवीः १० एतंतेस्तोमंतुविजातविप्रोरथंनधीरःस्वपाअतक्षम् । यदीदंग्नेप्रतित्वंदेवहर्याःस्वंर्वतीरपएंनाजयेम ११ तुविग्रीवोवृषभोवावृधानोंऽशत्र्वर्‍यःसमजातिवेदः । इतीममग्निममृताअवोचन्बर्हिष्मंतेमनवेशर्मयंसद्धविष्मंतेमनवेशर्मयंसत् १२ ॥ १५ ॥

For Private and Personal Use Only

Shri Mahavir Jain Aradhana Kendra www.kobatirth.org Acharya Shri Kailassagarsuri Gyanmandir

त्वमग्ने द्वादश वसुश्रुत आत्रेयोग्निस्त्रिष्टुप् । तृतीयाया मरुतो रुद्रो विष्णुः ।

३ त्वमग्नेवरुणोजायसेयत्त्वंमित्रोभवसियत्समिद्धः । त्वेविश्वेसहसस्पुत्रदे-
वास्त्वमिन्द्रोदाशुषेमर्त्याय १ त्वमर्यमाभवसियत्कनीनांनामस्वधावन्गुह्यंबि-
भर्षि । अञ्जन्तिमित्रंसुधितंनगोभिर्यद्दम्पतीसमनसाकृणोषि २ तवश्रियेमरुतो
मर्जयन्तरुद्रयत्तेजनिमचारुचित्रम् । पदंयद्विष्णोरुपमंनिधायितेनपासिगुह्यंनाम
गोनाम् ३ तवश्रियासुदृशोदेवदेवाःपुरूदधानाअमृतंसपन्त । होतारमग्निंमनु-
षोनिषेदुर्दशस्यन्तउशिजःशंसमायोः ४ नत्वद्धोतापूर्वोअग्नेयजीयान्नकाव्यैःपरो
अस्तिस्वधावः । विशश्चयस्याअतिथिर्भवासिसयज्ञेनवनवद्देवमर्तान् ५ वयमग्ने
वनुयामत्वोतावसूयवोहविषाबुध्यमानाः । वयंसमर्येविदथेष्वह्नांवयंरायासह-
सस्पुत्रमर्तान् ६ ॥ १६ ॥ योनआगोअभ्येनोभरात्यधीदघमघशंसेदधात ।

For Private and Personal Use Only

Shri Mahavir Jain Aradhana Kendra www.kobatirth.org Acharya Shri Kailassagarsuri Gyanmandir

जहीचिकित्वोअभिशस्तिमेतामग्नेयोनोमर्चयतिद्वयेन ७ त्वामस्याव्युषिदेवपूर्वे
दूतंकृण्वानाअयजन्तहव्यैः । संस्थेयदग्नईयसेरयीणांदेवोमर्तैर्वसुभिरिध्यमानः ८
अवस्पृधिपितरंयोधिविद्वान्पुत्रोयस्तेसहसःसूनऊहे । कदाचिकित्वोअभिचक्षसे
नोऽग्नेकदाँऋतचिद्यातयासे ९ भूरिनामवन्दमानोदधातिपितावसोयदितज्जोष-
यासे । कुविद्देवस्यसहसाचकानःसुम्नमग्निर्वनतेवावृधानः १० त्वमङ्गजरितारं
यविष्ठविश्वान्यग्नेदुरितातिपर्षि । स्तेनाअदृश्रन्रिपवोजनासोऽज्ञातकेतावृजिना
अभूवन् ११ इमेयामासस्त्वद्रिगभूवन्वसवेवातदिदागोअवाचि । नाहायमग्निर-
भिशस्तयेनोनरीषतेवावृधानःपरादात् १२ ॥ १७ ॥

त्वामग्न एकादश वसुश्रुत आत्रेयोऽग्निस्त्रिष्टुप् ।

१ त्वामग्नेवसुपतिंवसूनामभिप्रमन्देअध्वरेषुराजन् । त्वयावाजंवाजयन्तो

For Private and Personal Use Only

जयेमाभिष्यामपृत्सुतीर्मर्त्यानाम् १ हव्यवाळग्निरजरःपितानोविभुर्विभावा
सुदृशीकोअस्मे । सुगार्हपत्याःसमिषोदिदीह्यस्मद्र्यं१क्सांमिमीहिश्रवांसि २
विशांकविंविश्पतिंमानुषीणांशुचिंपावकंघृतपृष्ठमग्निम् । निहोतारंविश्वविदंद
धिध्वेसदेवेषुवनतेवार्याणि ३ जुषस्वाग्नइळयासजोषायतमानोरश्मिभिःसूर्य
स्य । जुषस्वनःसमिधंजातवेदआचदेवान्हविरद्यायवक्षि ४ जुष्टोदमूनाअतिथि-
र्दुरोणइमंनोयज्ञमुपयाहिविद्वान् । विश्वाअग्नेअभियुजोविहत्याशत्रूयतामाभरा
भोजनानि ५ ॥ १८ ॥ वधेनदस्युंप्रहिचातयस्ववयःकृण्वानस्तन्वे३स्वायै ।
पिपर्षियत्सहसस्पुत्रदेवान्सोअग्नेपाहिनृतमवाजेअस्मान् ६ वयंतेअग्नउक्थैर्वि-
धेमवयंहव्यैःपावकभद्रशोचे । अस्मेरयिंविश्ववारंसमिन्वास्मेविश्वानिद्रविणा-
निधेहि ७ अस्माकमग्नेअध्वरंजुषस्वसहसःसूनोत्रिषधस्थहव्यम् । वयंदेवेषुसु-

For Private and Personal Use Only

कृतःस्यामशर्मणानस्त्रिवरूथेनपाहि ८ विश्वानिनोदुर्गहाजातवेदःसिन्धुंनना-
वादुरितातिपर्षि । अग्नेअत्रिवन्नमसागृणानो३स्माकंबोध्यवितातनूनाम् ९
यस्त्वाहृदाकीरिणामन्यमानोऽमर्त्यंमर्त्योजोहवीमि । जातवेदोयशोअस्मासुधे-
हिप्रजाभिरग्नेअमृतत्वमश्याम् १० यस्मैत्वंसुकृतेजातवेदउलोकमग्नेकृणवः
स्योनम् । अश्विनंसपुत्रिणंवीरवन्तंगोमन्तंरयिंनशतेस्वस्ति ११ ॥ १९ ॥

सुसमिद्धायैकादश वसुश्रुत आत्रेय आप्रं गायत्री ।

५ सुसमिद्धायशोचिषेघृतंतीव्रंजुहोतन । अग्नयेजातवेदसे १ नराशंसः
सुषूदतीमंयज्ञमदाभ्यः । कविर्हिमधुहस्त्यः २ ईळितोअग्नआवहेन्द्रंचित्रमिह
प्रियम् । सुखैरथेभिरूतये ३ ऊर्णम्रदाविप्रथस्वाभ्य१र्काअनूषत । भवानःशुभ्र

For Private and Personal Use Only

Shri Mahavir Jain Aradhana Kendra www.kobatirth.org Acharya Shri Kailassagarsuri Gyanmandir

सातयें ४ देवींद्वारोविश्रंयध्वंसुप्रायणानंऊतयें । प्रप्रंयज्ञंपृंणतिन ५ ॥ २० ॥
सुप्रतींकेवयोवृधांयह्वीऋतस्यमातरा । दोषामुषासंमीमहे ६ वातंस्यपत्मंन्नी-
ळितादैव्याहोतारामनुंषः । इमंनोंयज्ञमागंतम् ७ इळासरंस्वतीमहीतिस्रोदेवी-
र्मंयोभुवंः । बर्हिःसींदन्त्वस्रिधंः ८ शिवस्त्वंष्टरिहागंहिविभुःपोषंउतत्मना । यज्ञे-
यंज्ञेनउदंव ९ यत्रवेत्थंवनस्पतेदेवानांगुह्यानामांनि । तत्रंहव्यानिंगामय १०
स्वाहाग्नयेवरुंणायस्वाहेन्द्रांयमरुद्भ्यंः । स्वाहांदेवेभ्योंहविः ११ ॥ २१ ॥

अग्नि तं दश वसुश्रुत आत्रेयोग्निः पङ्क्तिः ।

६ अग्निंतंमन्येयोवसुरस्तंयंयन्तिंधेनवंः । अस्तमर्वन्तआशवोऽस्तंनित्यांसो
वाजिनइषंस्तोतृभ्यआभंर १ सोअग्निर्योवसुंर्गृणेसंयमायन्तिंधेनवंः । समर्वन्तो

Shri Mahavir Jain Aradhana Kendra www.kobatirth.org Acharya Shri Kailassagarsuri Gyanmandir

रघुद्रुवःसंसुजातासःसूरयइषंस्तोतृभ्यआभर २ अग्निर्हिवाजिनंविशेददातिवि-
श्वचर्षणिः। अग्नीरायेस्वाभुवंसप्रीतोयातिवार्यमिषंस्तोतृभ्यआभर ३ आतेअग्न
इधीमहिद्युमन्तंदेवाजरम्। यद्धस्यातेपनीयसीसमिद्दीदयतिद्यवीषंस्तोतृभ्यआ
भर ४ आतेअग्नऋचाहविःशुक्रस्यशोचिषस्पते। सुश्चन्द्रदस्मविश्पतेहव्यवाट्
तुभ्यंहूयतइषंस्तोतृभ्यआभर ५ ॥ २२ ॥ प्रोत्येअग्नयोऽग्निषुविश्वंपुष्यन्तिवा-
र्यम्। तेहिन्विरेतइन्विरेतइषण्यन्त्यानुषगिषंस्तोतृभ्यआभर ६ तवत्येअग्ने
अर्चयोमहिव्राधन्तवाजिनः। येपत्वभिःशफानांव्रजाभुरन्तगोनामिषंस्तोतृभ्य
आभर ७ नवानोअग्नआभरस्तोतृभ्यःसुक्षितीरिषः। तेस्यामयआनृचुस्त्वादू-
तासोदमेदमइषंस्तोतृभ्यआभर ८ उभेसुश्चन्द्रसर्पिषोदर्वीश्रीणीषआसनि। उ- ॥१८७॥

Shri Mahavir Jain Aradhana Kendra www.kobatirth.org Acharya Shri Kailassagarsuri Gyanmandir

तोन उत्पुंपूर्या उक्थेषुंशवसस्पतइषंस्तोतृभ्यआभर १ एवाँअग्निमंजुर्यमुर्गीर्भिर्य-
ज्ञेभिरानुषक् । दधंदस्मेसुवीयँमुतत्यदाश्वश्व्यमिषंस्तोतृभ्यआभर १०॥२३॥

सखायो दशेष आत्रेयोग्निरनुष्टुप् । अन्त्या पङ्क्तिः ।

७ सखायःसंवःसम्यञ्चमिषंस्तोमंचाग्नये । वर्षिष्ठायक्षितीनामूर्जोनप्त्रेसहं-
स्वते १ कुत्राचिद्यस्यसमृतौरण्वानरोनृषदने । अर्हन्तश्चिद्यमिन्धतेसंजनयन्ति
जन्तवः २ संयदिषोवनामहेसंहव्यामानुषाणाम् । उतद्युम्नस्यशवसऋतस्य
रश्मिमाददे ३सःस्माकृणोतिकेतुमानक्तंचिद्दूरआसते । पावकोयद्वनस्पतीन्प्रस्मा
मिनात्यजरः ४ अवंस्मयस्यवेषणेस्वेदंपथिषुजुह्वति । अभीमहस्वजेन्यंभूमापृष्ठे-
वरुरुहुः ५॥२४॥यंमर्त्यःपुरुस्पृहंविदद्विश्वस्यधायसे । प्रस्वादनंपितूनामस्ततातिं

Shri Mahavir Jain Aradhana Kendra www.kobatirth.org Acharya Shri Kailassagarsuri Gyanmandir

चिदायवे ६ सहिष्माधन्वाक्षितंदातानदात्यापशुः । हिरिश्मश्रुःशुचिदन्नृभुरनि-
भृष्टतविषिः ७ शुचिःष्मयस्माअत्रिवत्प्रस्वधितीवरीयते । सुषूरसूतमाताक्रा-
णायदानशेभगम् ८ आयस्तेसर्पिरासुतेऽग्नेशमस्तिधायसे । ऐषुद्युम्नमुतश्रव
आचित्तंमर्त्येषुधाः ९ इतिचिन्मन्युमध्रिजस्त्वादातमापशुंददे । आदग्नेअपृण-
तोऽत्रिःसासह्याद्दस्यूनिषःसासह्यान्नॄन् १० ॥ २५ ॥

त्वामग्ने सप्तेष आत्रेयोग्निर्जगती ।

८ त्वामग्नऋतायवःसमीधिरेप्रत्नंप्रत्नासऊतयेसहस्कृत । पुरुश्चन्द्रंयजतंविश्व-
धायसंदमूनसंगृहपतिंवरेण्यम् १ त्वामग्नेअतिथिंपूर्व्यंविशःशोचिष्केशंगृहपतिं
निषेदिरे । बृहत्केतुंपुरुरूपंधनस्पृतंसुशर्माणंस्ववसंजरद्विषम् २ त्वामग्नेमानुषी-

For Private and Personal Use Only

Shri Mahavir Jain Aradhana Kendra www.kobatirth.org Acharya Shri Kailassagarsuri Gyanmandir

रीळतेविशोहोत्राविदंविविचिंरत्नधातमम् । गुहासन्तंसुभगविश्वदर्शतंतुविष्व-
णसंसुयजंघृतश्रियम् ३ त्वामग्नेधर्णसिंविश्वधावयंगीर्भिर्गृणन्तोनमसोपसेदिम ।
सनोजुषस्वसमिधानोअंङ्गिरोदेवोमर्तस्ययशसासुदीतिभिः ४ त्वमग्नेपुरुरूपो
विशेविंशेवयोदधासिप्रत्नथापुरुष्टुत । पुरूण्यन्नासहसाविराजसित्विषिःसातेति-
त्विषाणस्यनाधृषे ५ त्वामग्नेसमिधानंयविष्ठ्यदेवादूतंचक्रिरेहव्यवाहनम् ।
उरुज्रयसंघृतयोनिमाहुतंत्वेषंचक्षुर्दधिरेचोदयन्मति ६ त्वामग्नेप्रदिवआहुतंघृतैः
सुम्नायवःसुषमिधासमीधिरे । सवावृधानओषधीभिरुक्षितोऽभिज्रयांसिपार्थि-
वाविर्तिष्ठसे ७ ॥ २६ ॥ इति शाकलर्क्संहितायां तृतीयाष्टकेऽष्टमोऽध्यायः ॥ ८ ॥
इति तृतीयाष्टकः समाप्तः ॥ ३ ॥

For Private and Personal Use Only

त्वामग्नेगयोन्त्यापश्चम्यौपङ्क्ती अग्न ओजिष्ठमन्त्याचतुर्थ्यौचजनस्यपद्‌युतंभरो आगतंमाग्नयेचैन्तोगाय-
त्रंत्वग्निस्तोमेनसप्तवेधसेपश्चाङ्गिरसोधरुणोबृहस्पूरुः पङ्क्त्यन्तंद्वायज्ञैः प्रातर्मृक्षाहाद्वितोभ्यत्रस्थावत्रिर्गाय-
श्याचनुष्टुभौविराड्रूपायमग्नेचतुष्कंप्रयस्वन्तः पङ्क्त्यन्तंहमनुष्वत्सस्ताः प्रविश्वसामन्विश्वसामाग्नेद्युम्नोविश्व-
चर्षणिरग्नेत्वंगौपायनालौपायनावाबन्धुःसुबन्धुः श्रुतबन्धुर्विप्रबन्धुश्चैकर्चाद्विपदाप्रच्छायोनवबस्रूयव आ-
नुष्टुभमग्नेगायत्रमन्त्यावैश्वदेव्यनस्वंतावद्वैवृष्णपौरुकुत्स्यौद्वौऽयरुणत्रसदस्यूराजानौभारतश्चाश्वमेधो-
न्त्यास्तिस्रोनुष्टुभोनात्मात्मनेदद्यादितिसर्वास्त्वत्रिकेचिदन्त्यैन्द्राग्नी समिद्धोविश्ववारात्रेयी त्रिष्टुब्जगती-
त्रिष्टुबनुष्टुब्गायत्र्यौऽयर्यमापश्चोनागौरिवीतिःशाक्त्यऐन्द्रमुशनायदौशनसोवापादःकस्यबभ्रुर्ऋणंचयो-
ऽपञ्चराजास्तुतइन्द्रोरथायसप्तोनावस्युरुग्रमितिकौत्स्यौशनसौवापादौपरैन्द्राकौत्स्यद्दर्द्दादशगातुः ।

त्वामग्ने सप्त गय आत्रेयोग्निरनुष्टुप् । अन्त्यापश्चम्यौपङ्क्ती ।

१ ॐम् त्वामंग्नेहविष्मन्तोदेवंमर्तासईळते । मन्येत्वाजातवेदसंसहव्याव-
क्ष्यानुषक् १ अग्निर्होतादास्वतःक्षयस्यवृक्तबर्हिषः । संयज्ञासश्चरन्तियंसंवाजा-

For Private and Personal Use Only

सः॑श्रव॒स्यर्वः॑ २ उ॒तस्म॒यंशि॑शुं॒यथा॒नवं॒जनि॑ष्टा॒रणी॑ । धर्ता॒रं॑मानु॑षीणांवि॒शा-
म॒ग्निंस्वं॑ध्व॒रम् ३ उ॒तस्म॑दुर्गृभीयसेपु॒त्रोनह्वा॒र्याणा॑म् । पु॒रूयोदग्धासि॒वनाग्ने॑प-
शुर्नयव॑से ४ अध॑स्म॒यस्या॒र्चयः॑स॒म्यक्सं॒यन्ति॑धू॒मिनः॑ । यदी॒महं॑त्रि॒तोदि॒व्युप
ध्मातै॑व॒धम॑ति॒शिशी॑तेध्मा॒तरी॒यथा ५ तवा॒हम॑ग्नऊ॒तिभि॑र्मि॒त्रस्य॑च॒प्रश॑स्तिभिः ।
द्वे॒षो॒यु॒तो॒नदु॑रि॒ता॒तु॒र्या॑म॒मर्त्या॑नाम् ६ तंनो॑अग्ने॒अ॒भीनरो॑र॒यिंस॑हस्व॒आभ॑र । स
क्षे॑पयत्सपो॑षय॒द्भुव॒द्वाज॑स्यसा॒तर्य॑उ॒तैधि॑पृ॒त्सुनो॑वृ॒धे ७ ॥ १ ॥

अग्न ओजिष्ठं सप्त गय आत्रेयोग्निरनुष्टुप् । अन्त्याचतुर्थ्यौ पङ्क्ती ।

१० अग्न॒ओजि॑ष्ठ॒माभ॑रद्यु॒म्नम॒स्मभ्य॑मध्रिगो । प्रनो॑रा॒यापरी॑णसा॒रत्सि॒वाजा॑-
य॒पन्था॑म् १ त्वंनो॑अग्नेअद्भुत॒क्रत्वा॒दक्ष॑स्यमं॒हना॑ । त्वेअ॑सु॒र्यं१॒मारु॑हत्क्रा॒णामि॒-
त्रोनय॒ज्ञियः॑ २ त्वंनो॑अग्नए॒षांगयं॑पु॒ष्टिंच॑वर्धय । येस्तोमे॑भिः॒प्रसू॒रयो॒नरो॑म॒घा-

Shri Mahavir Jain Aradhana Kendra www.kobatirth.org Acharya Shri Kailassagarsuri Gyanmandir

न्यानृशुः ३ येअग्नेचन्द्रतेगिरःशुम्भन्त्यश्वराधसः । शुष्मेभिःशुष्मिणोनरोदिव-
श्चिद्येषांबृहत्सुकीर्तिर्बोधतित्मना ४ तवत्येअग्नेअर्चयोभ्राजन्तोयन्तिधृष्णुया ।
परिज्मानोनविद्युतःस्वानोरथोनवाजयुः ५ नूनोअग्नऊतयेसबाधसश्चरातये ।
अस्माकासश्चसूरयोविश्वाआशास्तरीषणि ६ त्वंनोअग्नेअङ्गिरःस्तुतःस्तवानआ
भर । होतर्विभ्वासहंरयिंस्तोतृभ्यःस्तवसेचनउतैधिपृत्सुनोवृधे ७ ॥ २ ॥

जनस्य षट् सुतंभर आत्रेयोग्निर्जगती ।

११ जनस्यगोपाअजनिष्टजागृविरग्निःसुदक्षःसुवितायनव्यसे । घृतप्रतीको
बृहतादिविस्पृशाद्युमद्विभातिभरतेभ्यःशुचिः १ यज्ञस्यकेतुंप्रथमंपुरोहितमग्निं
नरस्त्रिषधस्थेसमीधिरे । इन्द्रेणदेवैःसरथंसबर्हिषिसीदन्निहोतायजथायसुक्रतुः २
असंमृष्टोजायसेमात्रोःशुचिर्मन्द्रःकविरुदतिष्ठोविवस्वतः । घृतेनत्वावर्धयन्नग्न

For Private and Personal Use Only

आहुतधूमस्तेंकेतुरंभवद्दिविश्रितः ३ अग्निर्नोंयज्ञमुपंवेतुसाधुयाग्निंनरोविभंरन्ते गृहेगृंहे । अग्निर्दूतोअंभवद्धव्यवाहंनोऽग्निंवृंणानावृंणतेकविक्रंतुम् ४ तुभ्येदमंग्ने मधुमत्तमंवचस्तुभ्यंमनीषाइयमंस्तुशंहृदे । त्वांगिरःसिन्धुमिवावनींर्महीरापृं- णन्तिशवंसावर्धयंन्तिच ५ त्वामंग्नेअङ्गिरसोगुहांहितमन्वंविन्दञ्छिश्रियाणंवनें- वने । सजायसेमथ्यमानःसहोमहत्वामांहुःसहंसस्पुत्रमंङ्गिरः ६ ॥ ३ ॥

माग्नये षट् सुतंभर आत्रेयोग्निस्त्रिष्टुप् ।

१२ प्राग्नयेंबृहतेयज्ञियांयऋतस्यवृष्णेअसुंरायमन्मं । घृतंनयज्ञआस्येऽसुपूतंगिरंभरेवृषभायंप्रतीचीम् १ ऋतंचिंकित्वऋतमिच्चिंकिद्धृतस्यधाराअनुंतृन्धि पूर्वीः । नाहंयातुंसहंसानद्वयेनंऋतंसंपाम्यरुषस्यवृष्णंः २ कयानोअग्नऋतयं- न्नृतेनभुवोनवेंदाउचथंस्यनव्यंः । वेदांमेदेवऋंतुपाऋंतूनांनाहंपतिंसनितुरस्य

राय: ३ केतेअग्नेरिपवेबन्धनास:केपायव:सनिषन्तद्युमन्त: । केधासिमग्नेअनृ-
तस्यपान्तिकआसतोवचस:सन्तिगोपा: ४ सखायस्तेविषुणाअग्नएतेशिवास:
सन्तोअशिवाअभूवन् । अधूर्षतस्वयमेतेवचोभिर्ऋजूयतेवृजिनानिब्रुवन्त: ५
यस्तेअग्नेनमसायज्ञमीट्टऋतंसपात्यरुषस्यवृष्ण: । तस्यक्षय:पृथुरासाधुरेतुप्रस-
र्स्राणस्यनहुषस्यशेष: ६ ॥ ४ ॥

अर्चन्तः षट् सुतंभर आत्रेयोऽग्निर्गायत्री ।

१३ अर्चन्तस्त्वाहवामहेऽर्चन्त:समिधीमहि । अग्नेअर्चन्तऊतये १ अग्ने:
स्तोमंमनामहेसिध्रमद्यदिविस्पृश: । देवस्यद्रविणस्यव: २ अग्निर्जुषतनोगिरो
होतायोमानुषेष्वा । सयक्षद्दैव्यंजनम् ३ त्वमग्नेसप्रथाअसिजुष्टोहोतावरेण्य: । ॥१९१॥

Shri Mahavir Jain Aradhana Kendra www.kobatirth.org Acharya Shri Kailassagarsuri Gyanmandir

For Private and Personal Use Only

त्वयायज्ञंवितन्वते ४ त्वामग्नेवाजसातमंविप्रावर्धन्तिसुष्टुतम् । सनोरास्वसुवी-
र्यम् ५ अग्नेनेमिररॉइवदेवांस्त्वंपरिभूरंसि । आराधंश्चित्रमृञ्जसे ६ ॥ ५ ॥

अग्नि स्तोमेन षट् सुतंभर आत्रेयोग्निर्गायत्री ।

११ अग्निंस्तोमेनबोधयसमिधानोअमर्त्यम् । हव्यादेवेषुनोदधत् १ तमं-
ध्वरेष्वीळतेदेवंमर्ताअमर्त्यम् । यजिष्ठंमानुषेजने २ तंहिशश्वन्तईळतेस्रुचादेवं
घृतश्चुता । अग्निंहव्यायवोळ्हवे ३ अग्निर्जातोअरोचतघ्नन्दस्यून्ज्योतिषातमः ।
अविन्दद्गाअपःस्वः ४ अग्निमीळेन्यंकविंघृतपृष्ठंसपर्यत । वेतुमेशृणवद्धवम् ५
अग्निंघृतेनवावृधुःस्तोमेभिर्विश्वचर्षणिम् । स्वाधीभिर्वचस्युभिः ६ ॥ ६ ॥ इति
शाकलर्क्संहितायां पञ्चमे मण्डले प्रथमोऽनुवाकः ॥ १ ॥

प्र वेधसे पञ्च धरुण आङ्गिरसोऽग्निस्त्रिष्टुप् ।

१५ प्रवेधसेकवयेवेद्यायगिरंभरेयशसेपूर्व्याय । घृतप्रसत्तोअसुरःसुशेवोरायो
धर्ताधरुणोवस्वोअग्निः १ ऋतेनऋतंधरुणंधारयन्तयज्ञस्यशाकेपरमेव्योमन् ।
दिवोधर्मन्धरुणेसेदुषोनॄञ्जातैरजाताँअभियेननक्षुः २ अंहोयुवस्तन्वस्तन्वतेवि
वयोमहद्दुष्टरंपूर्व्याय । ससंवतोनवजातस्तुतुर्यात्सिंहंनक्रुद्धमभितःपरिष्ठुः ३
मातेवयद्भरसेपप्रथानोजनंजनंधायसेचक्षसेच । वयोवयोजरसेयद्दधानःपरित्मना
विषुरूपोजिगासि ४ वाजोनुतेशवसस्पात्वन्तमुरुंदोघंधरुणंदेवरायः । पदंन
तायुर्गुहादधानोमहोरायेचितयन्नत्रिमस्पः ५ ॥ ७ ॥

बृहत्पञ्च पूरुरात्रेयोऽग्निरनुष्टुप् । अन्त्या पङ्क्तिः ।

१६ बृहद्वयोहिभानवेऽर्चादेवायाग्नये । यंमित्रंनप्रशस्तिभिर्मर्तासोदधिरेपुरः १

For Private and Personal Use Only

सहियुभिर्जनानांहोतादक्षस्यबाह्वोः । विहव्यमग्निरानुषग्भगोनवारमृण्वति २ अ
स्यस्तोमेमघोनःसख्येवृद्धशोचिषः । विश्वायस्मिन्तुविष्वणिसमर्येशुष्ममादधुः ३ अधाह्यग्नएषांसुवीर्यस्यमंहना । तमिद्यह्वंनरोदसीपरिश्रवोबभूवतुः ४
नूनएहिवार्यमग्नेगृणानआभर । येवयंयेचसूरयःस्वस्तिधामहेसचोतैधिपृत्सुनो
वृधे ५ ॥ ८ ॥

आ यज्ञैः पञ्च पूरुरात्रेयोग्निरनुष्टुप् । अन्त्या पङ्क्तिः ।

१७ आयज्ञैर्देवमर्त्यइत्थातव्यांसमूतये । अग्निंकृतेस्वध्वरेपूरुरीळीतावसे १
अस्याहिस्वयशस्तरआसाविधर्मन्मन्यसे । तंनाकंचित्रशोचिषंमन्द्रंपरोमनीषयां २ अस्यवासाउअर्चिषायआयुक्ततुजागिरा । दिवोनयस्यरेतसाबृहच्छोचंन्त्यर्चयः ३ अस्यक्रत्वाविचेतसोदस्मस्यवसुरथआ । अधाविश्वासुहव्योऽग्निर्विक्षु

प्रशंस्यते ४ नूनमिद्धिवार्यैमासासंचन्तसूर्यः । ऊर्जौनपाद्भिष्टयेपाहिशग्धि स्वस्तयंउतैधिंपृत्सुनोवृधे ५ ॥ १ ॥

प्रातः पञ्च द्वितो मूक्तवाहा आत्रेयोग्निरनुष्टुप्। अन्त्या पङ्क्तिः ।

१८ प्रातरग्निःपुरुप्रियोविशःस्तवेतातिथिः । विश्वानियोअमर्त्योहव्यामर्तेषु रण्यति १ द्वितायमृक्तवाहसेस्वस्यदक्षस्यमंहना। इन्दुंसधत्तआनुषक्स्तोताचित्ते अमर्त्य २ तंवोदीर्घायुशोचिषंगिराहुवेमघोनाम् । अरिष्टोयेषांरथोव्यश्वदावन्नी- यते ३ चित्रावायेषुदीधितिरासन्नुक्थापान्तिये । स्तीर्णबर्हिःस्वर्णरेश्रवांसिदधिरे परि ४ येमेपञ्चाशतंददुरश्वानांसधस्तुति । द्युमदग्नेमहिश्रवोबृहत्कृधिमघोनां नृवदमृतनृणाम् ५ ॥ १० ॥

अभ्यवस्थाः पञ्च वव्रिरात्रेयोग्निः। आद्ये गायत्र्यौ। उपान्त्ये अनुष्टुभौ। अन्त्या विराड्रूपा।

१९ अभ्यंवस्थाःप्रजांयन्तेप्रवव्रेर्वव्रिश्चिंकेत। उपस्थेंमातुर्विचंष्टे १ जुहुरेवि-
चितयन्तोऽनिंमिषंनृम्णंपान्ति। आदृळ्हांपुरंविविशुः २ आश्वैत्रेयस्यंजन्तवों
द्युमद्वर्धन्तकृष्टयंः। निष्कग्रींवोबृहदुंक्थएनामध्वानवाजयुः ३ प्रियंदुग्धंनकाम्य-
मजांमिजाम्योःसचां। घर्मोनवाजंजठरोऽदंब्धःशश्वंतोदभंः ४ क्रीळंन्नोरश्मआ
भुंवःसंभस्मंनावायुनावेविंदानः। ताअंस्यसन्धृषजोनतिग्माःसुसंशितावक्ष्यों
वक्षणेस्थाः ५ ॥ ११ ॥

यमग्ने चतुष्कं मयस्वन्तोत्रयोग्निरनुष्टुप्। अन्त्या पङ्क्तिः।

२० यमंग्नेवाजसातमत्वंचिन्मन्यंसेरयिम्। तंनोंगीर्भिःश्रवाय्यंदेवत्रापनया
युजंम् १ येअंग्नेनेरयंन्तितेवृद्धाउग्रस्यशवंसः। अपद्वेषोअपह्वरोऽन्यव्रंतस्यसश्चि-

Shri Mahavir Jain Aradhana Kendra www.kobatirth.org Acharya Shri Kailassagarsuri Gyanmandir

रे २ होतारंत्वावृणीमहेऽग्नेदक्षस्यसाधनम् । यज्ञेषुपूर्व्यंगिराप्रयंस्वन्तोहवामहे ३
इत्थायथातऊतयेसहसावन्दिवेदिवे । रायऋतायसुक्रतोगोभिःष्यामसधमादोवी-
रैःस्यामसधमादः ४ ॥ १२ ॥

मनुष्वच्चतुष्कं सप्तात्रेयोग्निरनुष्टुप् । अन्त्या पङ्क्तिः ।

२१ मनुष्वत्त्वानिधीमहिमनुष्वत्समिधीमहि । अग्नेमनुष्वदङ्गिरोदेवान्देव-
यतेयज १ त्वंहिमानुषेजनेऽग्नेसुप्रीतइध्यसे । स्रुचस्त्वायन्त्यानुषक्सुजातस-
र्पिरासुते २ त्वांविश्वेसजोषसोदेवासोदूतमक्रत । सपर्यन्तस्त्वाकवेयज्ञेषुदेवमी-
ळते ३ देवंवोदेवयज्ययाग्निमीळीतमर्त्यः । समिद्धःशुक्रदीदिह्यृतस्ययोनिमास-
दःससस्ययोनिमासदः ४ ॥ १३ ॥

For Private and Personal Use Only

Shri Mahavir Jain Aradhana Kendra www.kobatirth.org Acharya Shri Kailassagarsuri Gyanmandir

प्रविश्वसामश्चतुष्कं विश्वासामात्रेयोग्निरनुष्टुप् । अन्त्या पङ्क्तिः ।

२२ प्रविंश्वसामन्नत्रिवदर्चांपावकशोंचिषे । योअंध्वरेष्वीड्योहोतामन्द्रतं-मोविशि १ न्यं१ग्निंजातवेदसंदधातादेवमृत्विजंम् । प्रयज्ञएत्वानुषगद्यादेव-व्यंचस्तमः २ चिकित्विन्मंनसंत्वादेवंमर्तासऊतयें । वरेंण्यस्यतेऽवंसइयानासों अमन्महि ३ अग्नेंचिकिद्ध्यं१स्यनइदंवचंःसहस्य । तंत्वांसुशिप्रदम्पतेस्तोमैर्व-र्धन्त्यत्रंयोगीर्भिःशुंम्भन्त्यत्रंयः ४ ॥ १४ ॥

अग्ने द्युम्नो विश्वचर्षणिरग्निरनुष्टुप् । अन्त्या पङ्क्तिः ।

२३ अग्नेसहन्तमाभंरद्युम्नस्यंप्रासहांरयिम् । विश्वायश्चंर्षणीरभ्या३सावा-जेषुसासहंत् १ तमंग्नेपृतनाषहंरयिंसंहस्वआभंर । त्वांहिसत्योअद्भुतोदातावा-जंस्यगोमंतः २ विश्वेहित्वांसजोषंसोजनांसोवृक्तबंर्हिषः । होतांरंसद्मंसुप्रियंव्य-

For Private and Personal Use Only

Shri Mahavir Jain Aradhana Kendra www.kobatirth.org Acharya Shri Kailassagarsuri Gyanmandir

न्तिवार्यीपुरु ३ सहिष्मांविश्वचर्षणिरभिमातिसहोदधे । अग्नएषुक्षयेष्वारेवन्नः
शुक्रदीदिहिद्युमत्पावकदीदिहि ४ ॥ १५ ॥

अग्ने त्वं चतुष्कं क्रमेण बन्धुः सुबन्धुः श्रुतबन्धुर्विप्रबन्धुश्च गौपायना
लौपायना वाग्निर्द्विपदा विराट् ।

२४ अग्नेत्वंनोअन्तमउतत्राताशिवोभवावरूथ्यः १ वसुरग्निर्वसुश्रवाअच्छा
नक्षिद्युमत्तमंरयिंदाः २ सनोबोधिश्रुधीहवमुरुष्याणोअघायतःसमस्मात् ३
तंत्वाशोचिष्ठदीदिवःसुम्नायनूनमीमहेसखिभ्यः ४ ॥ १६ ॥

अच्छा वो नव वसूयव आत्रेया अग्निरनुष्टुप् ।

२५ अच्छावोअग्निमवसेदेवंगासिसनोवसुः । रासत्पुत्रऋषूणामृतावापर्ष-
तिद्विषः १ सहिसत्योयंपूर्वेचिद्देवासश्चिद्यमीधिरे । होतारंमन्द्रजिह्वमित्सुदीति- ॥१९८॥

Shri Mahavir Jain Aradhana Kendra www.kobatirth.org Acharya Shri Kailassagarsuri Gyanmandir

भिर्विभावसुम् २ सनोधीतीवरिष्ठयाश्रेष्ठयाचसुमत्या । अग्नेरायोदिदीहिनः सुवृक्तिभिर्वरेण्य ३ अग्निर्देवेषुराजत्यग्निर्मर्तेष्वाविशन् । अग्निर्नोहव्यवाहनोऽग्निंधीभिःसंपर्यत ४ अग्निस्तुविश्रवस्तमंतुविब्रह्माणमुत्तमम् । अतूर्तंश्रावयत्पतिंपुत्रंददातिदाशुषे ५ ॥ १७ ॥ अग्निर्ददातिसत्पतिंसासाहयोयुधानृभिः । अग्निरत्यंरघुष्यदंजेतारमपराजितम् ६ यद्वाहिष्ठंतदग्नयेबृहदर्चविभावसो । महिषीवत्वद्रयिस्त्वद्वाजाउदीरते ७ तवद्युमन्तोअर्चयोग्रावेवोच्यतेबृहत् । उतोतेतन्यतुर्यथास्वानोअर्तत्मनादिवः ८ एवाँअग्निंवसूयवःसहसानंववन्दिम । सनोविश्वाअतिद्विषःपर्षन्नावेवसुक्रतुः ९ ॥ १८ ॥

अग्ने नव वसूयव आत्रेया अग्निर्गायत्री । अन्त्याया विश्वे देवाः ।

२६ अग्नेपावकरोचिषामन्द्रयादेवजिह्वया । आदेवान्वक्षियक्षिच १ तंत्वा-

For Private and Personal Use Only

Shri Mahavir Jain Aradhana Kendra www.kobatirth.org Acharya Shri Kailassagarsuri Gyanmandir

घृतस्नवीमहेचित्रंभानोस्वर्दृशंम् । देवाँआवीतयेंवह २ वीतिहोत्रंत्वाकवेद्युमन्तं
समिंधीमहि । अग्नेबृहन्तंमध्वरे ३ अग्नेविश्वेंभिरागंहिदेवेभिर्हव्यदांतये ।
होतांरंत्वावृणीमहे ४ यजंमानायसुन्वतआग्नेंसुवीर्यंवह । देवैरासंत्सिबर्हिषिं
५ ॥ १९ ॥ समिधानःसंहस्रजिदग्नेधर्माणिपुष्यसि । देवानांदूतउक्थ्यः ६
न्यं१ग्निंजातवेंदसंहोत्रवाहंयविंष्ठयम् । दधांतादेवमृत्विजंम् ७ प्रयज्ञएत्वानुष-
गद्यादेवव्यंचस्तमः । स्तृणीतबर्हिरासदें ८ एदंमरुतोंअश्विनांमित्रःसींदन्तुवरु-
णः । देवासःसर्वयाविशा ९ ॥ २० ॥

अनस्वन्ता षड् त्र्यरुणस्त्रैवृष्णस्त्रसदस्युश्च पौरुकुत्स्योश्वमेधश्च भारतोत्रिरग्निः । अन्त्याया
इन्द्राग्नी । आद्यास्तिस्रस्त्रिष्टुभः । अन्त्यास्तिस्रोनुष्टुभः ।

२७ अनंस्वन्तासत्पंतिर्मामहेमेगावाचेतिंष्ठोअसुरोमघोनंः । त्रैवृष्णोअंग्ने ॥१९६॥

Shri Mahavir Jain Aradhana Kendra www.kobatirth.org Acharya Shri Kailassagarsuri Gyanmandir

दशभिः सहस्रैर्वैश्वानरत्र्यरुणश्चिकेत १ यो मे शता च विंशतिं च गोनां हरी च युक्ता सुधुरा ददाति । वैश्वानर सुष्टुतो वावृधानोऽग्ने यच्छ त्र्यरुणाय शर्म २ एवा ते अग्ने सुमतिं चकानो नविष्ठाय नवमं त्रसदस्युः । यो मे गिरस्तुविजातस्य पूर्वीर्युक्तेनाभि त्र्यरुणो गृणाति ३ यो म इति प्रवोचत्यश्वमेधाय सूरये । दददृचा सनिं यते ददन्मेधामृतायते ४ यस्य मा परुषाः शतमुद्धर्षयन्त्युक्षणः । अश्वमेधस्य दानाः सोमा इव त्र्याशिरः ५ इन्द्राग्नी शतदाव्यश्वमेधे सुवीर्यम् । क्षत्रं धारयतं बृहद्दिवि सूर्यमिवाजरम् ६ ॥ २१ ॥

समिद्धः षड्भिश्चतारात्रेय्यग्निः । आद्यातृतीये त्रिष्टुभौ । द्वितीया जगती ।
चतुर्थ्यनुष्टुप् । अन्त्ये गायत्र्यौ ।

२८ समिद्धो अग्निर्दिवि शोचिरश्रेत्प्रत्यङ्ङुषसमुर्विया वि भाति । एति प्राची

विश्ववारानमोभिर्देवाँईळानाहविषाघृताची १ समिध्यमानोअमृतस्यराजसि
हविष्कृण्वन्तंसचसेस्वस्तये । विश्वंसधत्तेद्रविणंयमिन्वस्यातिथ्यमग्नेनिचधत्त
इत्पुरः २ अग्नेशर्धमहतेसौभगायतवद्युम्नान्युत्तमानिसन्तु । संजास्पत्यंसुयममा
कृणुष्वशत्रूयतामभितिष्ठामहांसि ३ समिद्धस्यप्रमहसोऽग्नेवन्देतवश्रियम् । वृ-
षभोद्युम्नवाँअसिसमध्वरेष्विध्यसे ४ समिद्धोअग्नआहुतदेवान्यक्षिस्वध्वर । त्वंहि-
हव्यवाळसि ५ आजुहोतादुवस्यताग्निंप्रयत्यध्वरे । वृणीध्वंहव्यवाहनम् ६॥२२॥

ऽपर्यमा पञ्चदश गौरिवीतिः शाक्त्य इन्द्रस्त्रिष्टुप् । नवम्या द्वितीयार्धस्योशना वा ।

२१ ऽयंयमामनुषोदेवतातात्रीरोचनादिव्याधारयन्त । अर्चन्तित्वामरुतःपू-
तदक्षास्त्वमेषामृषिरिन्द्रासिधीरः १ अनुयदींमरुतोमन्दसानमार्चन्निन्द्रंपपिवांसं
सुतस्य । आदत्तवज्रमभियदहिंहन्नपोयह्वीरसृजत्सर्तवाउ २ उतब्रह्माणोमरुतो

For Private and Personal Use Only

Shri Mahavir Jain Aradhana Kendra www.kobatirth.org Acharya Shri Kailassagarsuri Gyanmandir

मेअस्येन्द्रःसोमस्यसुषुतस्यपेयाः। तद्धिहव्यंमनुषेगाअविन्ददहन्नहिंपपिवाँइन्द्रो
अस्य ३ आद्रोदसीवितरंविष्कंभायत्संविव्यानश्चिंद्भियसेमृगंकः । जिगर्तिमि-
न्द्रोअपजगुरांणःप्रतिश्वसन्तमवदानवंहन् ४ अधक्रत्वामघवन्तुभ्यंदेवाअनुविश्वे
अददुःसोमपेयम् । यत्सूर्यस्यहरितःपतन्तीःपुरःसतीरुपराएतशेकः ५ ॥ २३ ॥
नवयदस्यनवतिंचभोगान्साकंवज्रेणमघवाविवृश्चत् । अर्चन्तीन्द्रंमरुतःसधस्थे
त्रैष्टुभेनवचसाबाधतद्याम् ६ सखासख्येअपचत्तूयमग्निरस्यक्रत्वामहिषात्रीश-
तानि । त्रीसाकमिन्द्रोमनुषःसरांसिसुतंपिबद्वृत्रहत्यायसोमम् ७ त्रीयच्छतामं-
हिषाणामघोमास्त्रीसरांसिमघवासोम्यापाः । कारंनविश्वेअह्वन्तदेवाभरमिन्द्राय
यदहिंजघान ८ उशनायत्सहस्यैरयातंगृहमिन्द्रजूजुवानेभिरश्वैः । वन्वानोअ-

For Private and Personal Use Only

त्वंस॒रथं॑ययाथ॒कुत्से॑नदे॒वैरव॑नोर्ह॒शुष्ण॑म् ९ प्रान्यच्च॒क्रम॑वृ॒हः॒सूर्य॑स्य॒कुत्साया॒न्यद्व-
रि॑वो॒यात॑वेऽकः । अ॒ना॒सो॒दस्यूँ॑रमृणोव॒धेन॒निर्दु॒र्यो॒णआ॑वृण॒ङ्मृ॒ध्रवा॑चः १०॥२४॥
स्तोमा॑सस्त्वा॒गौरि॑वीतेरव॒र्धन्नर॑न्धयोवैद॒थिना॑य॒पिप्रु॑म् । आत्वामृ॒जिश्वा॑स॒ख्याय॑
च॒क्रेपच॒न्पक्तीरपि॑बः॒सोम॑मस्य ११ नव॑ग्वासः॒सु॒तसो॑मास॒इन्द्रं॒दश॑ग्वासो॒अ॒भ्य॑-
र्च॒न्त्य॒र्कैः । गव्यं॑चिदू॒र्वम॑पि॒धान॑वन्तं॒तंचि॒न्नरः॑शशमा॒नाअप॑व्रन् १२ क॒थोनुते
परि॑चराणिवि॒द्वान्वी॒र्या॑मघव॒न्याच॒कर्थ॑ । याचो॒नुनव्या॑कृ॒णवः॑शविष्ठ॒प्रेदु॒तातेवि॒-
दथे॑षुब्रवाम १३ ए॒ताविश्वा॑चकृ॒वाँइ॑न्द्र॒भूर्यप॑रीतो॒ज॒नुषा॑वी॒र्ये॑ण । याचि॒न्नुव॑ज्रि-
न्कृ॒णवो॑दधृ॒ष्वान्नते॑व॒र्ता॑तवि॒ष्याअ॑स्ति॒तस्याः॑ १४ इन्द्र॒ब्रह्म॑क्रि॒यमा॑णाजु॒षस्व॒या
ते॑शविष्ठ॒नव्या॒अक॑र्म । वस्त्रे॑वभ॒द्रासुकृ॑तावसू॒यूरथं॒नधीरः॒स्वपा॑अतक्षम् १५॥२५॥

For Private and Personal Use Only

Shri Mahavir Jain Aradhana Kendra www.kobatirth.org Acharya Shri Kailassagarsuri Gyanmandir

कस्य पञ्चदश वभ्रुरात्रेय इन्द्र ऋणंचयश्च त्रिष्टुप् ।

३० क॒१स्य॑वी॒रःकोअ॑पश्य॒दिन्द्रं॑सु॒खर॑थ॒मीय॑मानं॒हरि॑भ्याम् । योरा॒यावज्री॑सु॒तसो॑ममि॒च्छन्तदोको॒गन्ता॑पुरुहू॒तऊ॒ती १ अवा॑चचक्षंप॒दम॑स्यस॒स्वरु॒ग्रंनि॑धा॒तुरन्वा॑यमि॒च्छन् । अपृ॑च्छम॒न्याँउ॒तते॑मआहु॒रिन्द्रं॒नरो॑बुबु॒धा॒नाअ॑शेम २ प्रनु॒व॒यंसु॒तेयाते॑कृ॒तानीन्द्र॒ब्रवा॑म॒यानि॑नो॒जुजो॑षः । वेद॒द॒वि॑द्वाञ्छृ॒णव॑च्चवि॒द्वान्वह॑ते॒ऽयंम॒घवा॒सर्व॑सेनः ३ स्थि॒रंमनं॑श्चकृषेजा॒तइ॑न्द्रवेषीदेको॑युधये॒भूय॑सश्चित् । अश्मा॑नंचि॒च्छव॑सादिद्यु॒तो॒वि॒वि॒दोगवा॑मू॒र्वमु॒स्रिया॑णाम् ४ प॒रोयत्त्वंप॑र॒मआ॒जनि॑ष्ठाः परा॒वति॒श्रुत्यं॒नाम॒बिभ्र॑त् । अत॑श्चि॒दिन्द्रा॑दभयन्तदे॒वाविश्वा॑अ॒पोअ॑जयद्दा॒सप॑त्नीः ५ ॥ २६ ॥ तुभ्येदे॒तेम॒रुतः॑सु॒शेवा॒अर्च॒न्त्य॒र्कंसु॒न्वन्त्यन्धः॑ । अहि॑मोहा॒-

For Private and Personal Use Only

नमपआशयांनुंप्रमायाभिंर्मायिनैंसक्षदिन्द्रः ६ विषूमृधोंजनुशादानामिन्वन्नह-
न्गवांमघवन्त्संचकानः । अत्रांदासस्यनमुंचेःशिरोयदवर्तयोमनवेगातुमिच्छन् ७
युजंहिमामकृथाआदिदिंन्द्रशिरोंदासस्यनमुचेर्मथायन् । अश्मांनंचित्स्वर्यं१वर्-
तैमानंप्रचक्रियेवरोदसीमरुद्भयः ८ स्त्रियोहिदासआयुधानिचक्रेकिंमांकरन्नबला
अंस्यसेनाः । अन्तर्ह्यख्यंदुभेअंस्यधेनेअथोपप्रैद्युधयेदस्युमिन्द्रः ९ समत्रगावो-
ऽभितोंऽनवन्तेहेहवत्सैर्वियुंतायदासंन् । संताइन्द्रोंअसृजदस्यशाकैर्यदींसोमांसः
सुषुंताअमंन्दन् । १० ॥ २७ ॥ यदींसोमांबभ्रुधूंताअमंन्दन्नरोंरवीद्वृषभःसादं-
नेषु । पुरंदरःपंपिवाँइन्द्रोंअस्यपुनर्गवांमददादुस्त्रियाणाम् ११ भद्रमिदरुशमां
अग्नेअक्रन्गवांचत्वारिददंतःसहस्रां । ऋणंचयस्यप्रयंतामघानिप्रत्यंग्रभीष्मनृ- ॥१९९॥

तंमस्यनूणाम् १२ सुपेशसंमावंसृजन्त्यस्तंगवांसहस्त्रैरुशमासोअग्ने । तीव्रा इन्द्रममन्दुःसुतासोऽक्तोर्व्युष्टौपरितक्म्यायाः १३ औच्छत्साराात्रीपरितक्म्या याँऋणंचयेराजंनिरुशमानाम् । अत्योनवाजीरघुरज्यमानोबभ्रुश्चत्वार्यसनत्स- हस्रा १४ चतुःसहस्रंगव्यस्यपश्वःप्रत्यंग्रभीष्मरुशमेंष्वग्ने । घर्मश्चित्तप्तःप्रवृजे यआसीदयस्मयस्तम्वादामविप्राः १५ ॥ २८ ॥

इन्द्रो रथाय त्रयोदशावसुरात्रेय इन्द्रस्त्रिष्टुप् । अष्टम्यास्तृतीयपादस्य कुत्सो वा । तस्या एव चतुर्थपादस्योशना वा । नवम्याः कुत्सश्च ।

३१ इन्द्रोरथायप्रवतंकृणोतियमध्यस्थान्मघवावाजयन्तम् । यूथेवपश्वोव्युनो- तिगोपाअरिष्टोयातिप्रथमःसिषासन् १ आप्रद्रवहरिवोमाविवेनःपिशङ्गरातेअ-

Shri Mahavir Jain Aradhana Kendra www.kobatirth.org Acharya Shri Kailassagarsuri Gyanmandir

भिर्नःसचस्व । नहित्वदिन्द्रवस्यो अन्यदस्त्यमेनांश्चिज्जनिवतश्चकर्थ २ उद्य-
त्सहःसहसआजनिष्टदेदिष्टइन्द्रइन्द्रियाणिविश्वा । प्राचोदयत्सुदुघावव्रेअन्तर्वि
ज्योतिषासंववृत्वत्तमोऽवः ३ अनवस्तेरथमश्वायतक्षन्त्वष्टावज्रंपुरुहूतद्युमन्तम् ।
ब्रह्माणइन्द्रंमहयन्तोअर्कैरवर्धयन्नहयेहन्तवाउ ४ वृष्णेयत्तेवृषणोअर्कमर्चानिन्द्र
ग्रावाणोअदितिःसजोषाः । अनश्वासोयेपवयोऽरथाइन्द्रेषिताअभ्यवर्तन्तदस्यून्
५ ॥ २१ ॥ प्रतेपूर्वाणिकरणानिवोचंप्रनूतनामघवन्याचकर्थ । शक्तीवोयद्वि-
भराराोदसीउभेजयन्नपोमनवेदानुचित्राः ६ तदिन्नुतेकरणंदस्मविप्राहिंयद्घ्नन्नो-
जोअत्रामिमीथाः । शुष्णस्यचित्परिमायाअगृभ्णाःप्रपित्वंयन्नपदस्यूँरसेधः ७
त्वमपोयदवेतुर्वशायारमयःसुदुघाःपारइन्द्र । उग्रमयातमवहोहकुत्संसंहयद्वा-

For Private and Personal Use Only

मुशनारन्तदेवाः ८ इन्द्राकुत्सावहमानारथेनावामत्याअपिकर्णेवहन्तु । निः
षीमद्भ्योधमथोनिःषधस्थान्मघोनोहृदोवरथस्तमांसि ९ वातस्ययुक्तान्त्सुयुज-
श्चिदश्वान्कविश्चिदेषोअजगन्नवस्युः । विश्वेतेअत्रमरुतःसखायइन्द्रब्रह्माणितवि-
षीमवर्धन् १० ॥ ३० ॥ सूरश्चिद्रथंपरितक्म्यायांपूर्वंकरदुपरंजूजुवांसम् । भर-
च्चक्रमेतशःसंरिणातिपुरोदधत्सनिष्यतिक्रतुंनः ११ आयंजनाअभिचक्षेजगामे-
न्द्रःसखायंसुतसोममिच्छन् । वदन्ग्रावाववेदिंभ्रियातेयस्यजीरमध्वर्यवश्चर-
न्ति १२ येचाकनन्तचाकनन्तनूतेमर्ताअमृतमोतेअंहआरन् । वावन्धियज्यूँरुत
तेषुधेह्योजोजनेषुयेषुतेस्याम १३ ॥ ३१ ॥

अदर्दद्वादश गातुरात्रेय इन्द्रस्त्रिष्टुप् ।

३२ अदर्दरुत्समसृजोविखानित्वमर्णवान्बद्बधानाँअरम्णाः । महान्तमिन्द्र

Shri Mahavir Jain Aradhana Kendra www.kobatirth.org Acharya Shri Kailassagarsuri Gyanmandir

पर्वतंवियद्वःसृजोविधाराअवदानवंहन् १ त्वमुत्साँऋतुभिर्बद्बधानाँअरंहऊधः
पर्वतस्यवज्रिन् । अहिंचिदुग्रप्रयुतंशयानंजघन्वाँइन्द्रतविषीमधत्थाः २ त्यस्य
चिन्महतोनिर्मृगस्यवधर्जघानतविषीभिरिन्द्रः । यएकइदप्रतिर्मन्यमानआद-
स्मादन्योअजनिष्टतव्यान् ३ त्यंचिदेषांस्वधयामदन्तंमिहोनपातंसुवृधंतमोगा-
म् । वृषप्रभर्मादानवस्यभामंवज्रेणवज्रीनिजघानशुष्णम् ४ त्यंचिदस्यक्रतुभि-
र्निषत्तममर्मणोविददिदस्यमर्म । यदींसुक्षत्रप्रभृतामदस्ययुयुत्सन्तंतमसिहर्म्ये
धाः ५ त्यंचिदित्थाकत्पयंशयानमसूर्येतमसिवावृधानम् । तंचिन्मन्दानोवृषभः
सुतस्योच्चैरिन्द्रोअपगूर्याजघान ६ ॥ २२ ॥ उदयदिन्द्रोमहतेदानवायवधर्यमिष्ट
सहोअप्रतीतम् । यदींवज्रस्यप्रभृतौददाभविश्वस्यजन्तोरधमंचकार ७ त्यंचि-

For Private and Personal Use Only

Shri Mahavir Jain Aradhana Kendra www.kobatirth.org Acharya Shri Kailassagarsuri Gyanmandir

दर्णीमधूपंशयानमस्मिन्वंव्रंमह्यादेवुग्रः । अपादमत्रंमहताववेननिदुर्योणआवृ-
णक्वृध्रवाचम् ८ कोअस्यशुष्मंतविषींवरातएकोधनाभरतेअप्रतीतः । इमेचिं-
दस्यज्जयसोनुदेवीइन्द्रस्यौजंसोभियसाजिहाते ९ न्यस्मैदेवीस्वधितिर्जिहीतइ-
न्द्रायगातुरुशतीवंयेमे । संयदोजोयुवतेविश्वंमाभिरनुस्वधाव्नेक्षितयोनमन्त १०
एकंनुत्वासत्पतिंपाञ्चजन्यंजातंशृणोमियशसंजनेषु । तंमेजगृभ्रआशसोनविष्ठं
दोषावस्तोर्हवमानासइन्द्रम् ११ एवाहित्वामृतुथायातयन्तंमघाविप्रेभ्योददतंशृ-
णोमि । किंतेब्रह्माणोगृहतेसखायोयेत्वायानिदधुःकाममिन्द्र १२ ॥ ३३ ॥
इति शाकलर्क्संहितायां चतुर्थाष्टके प्रथमोऽध्यायः ॥ १ ॥ इति पञ्चमे मण्डले द्विती-
योऽनुवाकः ॥ २ ॥

For Private and Personal Use Only

Shri Mahavir Jain Aradhana Kendra www.kobatirth.org Acharya Shri Kailassagarsuri Gyanmandir

महिदशप्राजापत्यःसंवरणोजातशत्रुंनवत्रिष्टुबन्तंपरस्तेष्टौप्रभूवसुराङ्गिरसःपङ्क्त्यन्तंस आगमत्षड्तृतीयाजग-
तीसंभानुनापश्चात्रिस्रोरानुष्टुभंयदिन्द्रपङ्क्त्यन्तमायाहिनवष्युष्णिगाद्यन्त्यानुष्टुम्मध्येचसासौरीतदादी-
तिहासःस्तुतिकर्मत्वादत्रिरेवदेवःकोनुविंशतिर्वैश्वदेवंवैतत्षौळश्याद्यतिजगत्यावन्त्यैकपदाप्रशंतमाद्व्यू
नैकादशीरौम्याधनेवरुगूनैतयोरुपान्त्यैकपदातंप्रत्नथापञ्चोनाकाश्यपोवत्सारोन्येचऋषयोत्रदृष्टलिङ्गा-
द्विंत्रिष्टुबन्तंविदाएकादशसदापृणोहयोष्टौप्रतिक्षत्रोन्त्योद्वृचोदेवपत्नीस्तवोन्त्सात्रिष्टुब्द्वितीयाच ॥

महि दश संवरणः प्राजापत्य इन्द्रस्त्रिष्टुप् ।

३३ ॐम् महिंम॒हेत॒वसेदीध्ये॒नॄनिन्द्रा॑ये॒त्थात॒वसे॒अत॑व्यान् । योअ॑स्मैसुम॒तिं
वाजंसातौस्तु॒तोजनेसम॒र्यश्चि॒केत॑ १ सत्वंनइन्द्रधियसा॒नोअ॒र्कैर्हरी॑णांवृ॒षन्योक्त्र॑-
मश्रेः । याइ॒त्थामं॑घव॒न्ननु॒जोषं॑वक्षो॑अ॒भिप्रार्यःस॑क्षि॒जनान् २ नतेतंइन्द्रा॒भ्य॑ १-
स्मदृ॒ष्वायु॑क्तासोअब्र॒ह्मता॒यदस॑न्। तिष्ठा॒रथ॒मधि॒तंव॑ज्रह॒स्ता॒र॒श्मिंदे॑वयमसे॒स्वश्वः

For Private and Personal Use Only

३ पुरूयत्तंइन्द्रसन्त्युक्थागवेंचकर्थोर्वरासुयुध्यंन् । ततक्षेसूर्यायचिदोकंसिस्वेवृ-
षांसमत्सुंदासस्यनामंचित् ४ वयंतेतइन्द्रयेचनरःशर्धोंजज्ञानायाताश्चरथाः ।
आस्माञ्जंगम्यादहिशुष्मसत्वाभगोनहव्यंःप्रभृथेषुचारुः ५ ॥ १ ॥ पपृक्षेण्यंमि-
न्द्रत्वेह्योजोंनृम्णानिंचनृतमांनोअमर्तः । सनएनींवसवानोरयिंदाःप्रार्यःस्तुंषेतु-
विमघस्यदानंम् ६ एवानेइन्द्रोतिभिंरवपाहिगृणतःशूरकारून् । उतत्वचंददतो
वाजंसातौपिप्रीहिमध्वःसुषुंतस्यचारोः ७ उतत्येमांपौरुकुत्स्यस्यसूरेस्त्रसदस्यो-
र्हिरणिनोरराणाः । वहंन्तुमादशश्येतासोअस्यगैरिक्षितस्यक्रतुंभिर्नुसंश्वे ८ उत
त्येमांमारुताश्वंस्यशोणाःक्रत्वांमघासोविदथंस्यरातौ।सहस्रांमेच्यवंतानोददान
आनूकमर्योवपुंषेनार्चत् ९ उतत्येमांध्वन्यंस्यजुष्टालक्ष्मण्यंस्यसुरुचोयतानाः ।
मह्नारायःसंवरंणस्यऋषेर्व्रजंनगावःप्रयताअपिंग्मन् १० ॥ २ ॥

Shri Mahavir Jain Aradhana Kendra www.kobatirth.org Acharya Shri Kailassagarsuri Gyanmandir

अजातशत्रुं नव संवरणः प्राजापत्य इन्द्रो जगती । अन्त्या त्रिष्टुप् ।

३४ अजातशत्रुमजरास्वर्वत्यनुस्वधामितादस्ममीयते । सुनोतनपचतब्र-
॥२०३॥ ह्मवाहसेपुरुष्टुतायप्रतरंदधातन १ आयःसोमेनजठरमपिप्रतामन्दतमघवामध्वो
अन्धसः । यदीमृगायहन्तवेमहावधःसहस्रभृष्टिमुशनावधंयमत् २ योअस्मैघ्रं-
सउतवायऊधनिसोमंसुनोतिभवतिद्युमाँअह । अपापशक्रस्ततनुष्टिमूहतितनू-
शुभ्रंमघवायःकवासखः ३ यस्यावधीत्पितरंयस्यमातरंयस्यशक्रोभ्रातरंनातईं-
षते । वेतीद्वस्यप्रयतायतंकरोनकिल्बिषादीषतेवस्वआकरः ४ नपञ्चभिर्दशभि-
र्वष्ट्यारभंनासुन्वतासचतेपुष्यताचन । जिनातिवेदमुयाहन्तिवाधुनिरादेवयुंभ-
जतिगोमतिव्रजे ५ ॥ ३ ॥ वित्वक्षणःसमृतौचक्रमासजोऽसुन्वतोविषुणःसुन्व-
तोवृधः । इन्द्रोविश्वस्यदमिताविभीषणोयथावशंनयतिदासमार्यः ६ समींप- ॥२०३॥

For Private and Personal Use Only

Shri Mahavir Jain Aradhana Kendra www.kobatirth.org Acharya Shri Kailassagarsuri Gyanmandir

णेरंजतिभोजंनंमुषेविदाशुषेभजतिसूनरंवसु । दुर्गेचनध्रियतेविश्वआपुरुजनो
योअस्यतविषीमचुक्रुधत् ७ संयज्जनौसुधनौविश्वशर्धसावेदिन्द्रोमघवागोषु
शुभ्रिषु । युजंह्य१न्यमकृतप्रवेपन्युदींगव्यंसृजतेसत्वभिर्धुनिः ८ सहस्रसामा-
ग्निवेशिंगृणीषेशत्रिमग्नउपमांकेतुमर्यः । तस्माआपःसंयतःपीपयन्ततस्मिन्क्ष-
त्रममवत्त्वेषमस्तु ९ ॥ ४ ॥

यस्तेष्टौ प्रभूवसुराङ्गिरस इन्द्रोनुष्टुप् । अन्त्या पाङ्क्तिः ।

३५ यस्तेसाधिष्ठोऽवसइन्द्रक्रतुष्टमाभर । अस्मभ्यंचर्षणीसहंसस्निंवाजेषुदुष्ट-
रम् १ यदिन्द्रतेचतस्रोयच्छूरसन्तितिस्रः । यद्वापञ्चक्षितीनामवस्तत्सुनआभर २
आतेऽवोवरेण्यंवृषंतमस्यहूमहे । वृषजूतिर्हिजज्ञिषआभूभिरिन्द्रतुर्वणिः ३ वृषा
ह्यसिराधसेजज्ञिषेवृष्णितेशवः । स्वक्षत्रंतेधृषन्मनःसत्राहमिन्द्रपौंस्यम् ४ त्वं

५१

For Private and Personal Use Only

तमिंन्द्रमर्त्यममित्रयन्तंमद्रिवः । सर्वरथाशंतक्रतोनियाहिशवसस्पते ५ ॥ ५ ॥
त्वामिद्वृत्रहन्तमजनासोवृक्तबर्हिषः । उग्रंपूर्वीषुपूर्व्यंहवन्तेवाजसातये ६ अस्मा-
कमिन्द्रदुष्टरंपुरोयावानमाजिषु । सयावानंधनेधनेवाजयन्तमवारथम् ७अस्मा-
कमिन्द्रेहिनोरथमवापुरंध्या । वयंशविष्ठवार्यंदिविश्रवोदधीमहिदिविस्तोमं
मनामहे ८ ॥ ६ ॥

स आ गमत्षट् प्रभूवसुराङ्गिरस इन्द्रस्त्रिष्टुप् । तृतीया जगती ।

३६ सआगमदिन्द्रोयोवसूनांचिकेतद्दातुंदामनोरयीणाम् । धन्वचरोनवंस-
गस्तृषाणश्चकमानःपिबतुदुग्धमंशुम् १ आतेहनूहरिवःशूरशिप्रेरुहत्सोमोनप-
र्वतस्यपृष्ठे । अनुत्वाराजन्नर्वतोनहिन्वन्गीर्भिर्मदेमपुरुहूतविश्वे २ चक्रंनवृत्तं
पुरुहूतवेपतेमनोभियामेअमर्तेरिदद्रिवः । रथादधित्वाजरितासदावृधकुविन्नुस्तो-

For Private and Personal Use Only

षन्मघवन्पुरूवसुः ३ एषग्रावेवजरितातंइन्द्रेयर्तिवाचंबृहदाशुषाणः । प्रसव्येनं मघवन्यंसिरायःप्रदक्षिणिद्धरिवोमाविवेनः ४ वृषांत्वावृषंणंवर्धतुद्यौर्वृषावृषभ्यां वहसेहरिभ्याम् । सनोवृषावृषरथःसुशिप्रवृषक्रतोवृषावज्रिन्भरेधाः ५ योरोहितौवाजिनौवाजिनीवान्त्रिभिःशतैःसचमानावदिष्ट । यूनेसमस्मैक्षितयोनमन्तांश्रुतरथायमरुतोदुवोया ६ ॥ ७ ॥

सं भानुना पञ्चात्रिरिन्द्रस्त्रिष्टुप् ।

३७ संभानुनायततेसूर्यस्याजुह्वानोघृतपृष्ठःस्वञ्चाः । तस्माअमृध्राउषसोव्युच्छान्यइन्द्रायसुनवामेत्याह १ समिद्धाग्निर्वनवत्स्तीर्णबर्हिर्युक्तग्रावासुतसोमोजराते । ग्रावाणोयस्येषिरंवदन्त्ययदध्वर्युर्हविषावसिन्धुम् २ वधूरियंपतिमिच्छन्त्येतियईवहातेमहिषीमिषिराम् । आस्यश्रवस्याद्रथआचघोषात्पुरूसहस्रापरि-

रिंवर्तयाते ३ नसराजानंव्यथतेयस्मिन्निन्द्रंस्तीव्रंसोमंपिबतिगोसंखायम् । आसं-त्वनैरजंतिहन्तिंवृत्रंक्षेतिंक्षितीःसुभगोनामपुष्यन् ४ पुष्यात्क्षेमेअभियोगेभवा-त्युभेवृतौसंयतीसंजंयाति । प्रियःसूर्येप्रियोअग्नाभंवातियइन्द्रांयसुतसोमोददा-शत् ५ ॥ ८ ॥

उरोष्टः पश्चात्रिरिन्द्रोनुष्टुप् ।

३८ उरोष्टंइन्द्रराधंसोविभ्वीरातिःशंतक्रतो । अधानोविश्वचर्षणेद्युम्नासुंक्षत्र मंहय १ यदींमिन्द्रश्रवाय्यमिषंशविष्ठदधिषे । पप्रथेदीर्घश्रुत्तमंहिरंण्यवर्णदुष्ट-रंम् २ शुष्मासोयेतेअद्रिवोमेहनाकेतसापः । उभादेवावभिष्टयेदिवश्चग्मश्च राजथः ३ उतोनोअस्यकस्यंचिद्दक्षंस्यतवंवृत्रहन् । अस्मभ्यंनृम्णमाभंरास्म-

Shri Mahavir Jain Aradhana Kendra www.kobatirth.org Acharya Shri Kailassagarsuri Gyanmandir

भ्यंनृमणस्यसे ४ नूतंआभिरभिष्टिंभिस्तवशर्मञ्छतक्रतो । इन्द्रस्यामंसुगोपाः शूरस्यामंसुगोपाः ५ ॥ ९ ॥

यदिन्द्र पञ्चात्रिरिन्द्रोनुष्टुप् । अन्त्या पङ्क्तिः ।

३१ यदिन्द्रचित्रमेहनास्तित्वादातमद्रिवः । राधस्तन्नोविदद्वसउभयाहस्त्याभंर १ यन्मन्यसेवरेण्यमिन्द्रद्युक्षंतदाभंर । विद्यामतस्यंतेवयमकूपारस्यदावनें २ यत्तेदित्सुप्रराध्यंमनोअस्तिंश्रुतंबृहत् । तेनंदृळ्हाचिदद्रिवआवाजंदर्षिसातयें ३ मंहिष्ठंवोमघोनांराजानंचर्षणीनाम् । इन्द्रमुपप्रशंस्तयेपूर्वीभिंर्जुजुषेगिरंः ४ अस्माइत्काव्यंवचंउक्थमिन्द्रांयशंस्यंम् । तस्मांउब्रह्मंवाहसेगिरोंवर्धन्त्यत्रंयोगिरंःशुम्भन्त्यत्रंयः ५ ॥ १० ॥

For Private and Personal Use Only

आ याहि नवात्रिः । आद्यानां चतुर्णामिन्द्रः । पञ्चम्याः सूर्यः । शिष्टानामत्रिः ।
आद्यास्तिस्र उष्णिहः । पञ्चमीनवम्यावनुष्टुभौ । शिष्टास्त्रिष्टुभः ।

४० आयाह्यद्रिभिःसुतंसोमंसोमपतेपिब। वृषन्निन्द्रवृषभिर्वृत्रहन्तम १ वृषा
ग्रावावृषामदोवृषासोमोअयंसुतः । वृषन्निन्द्रवृषभिर्वृत्रहन्तम २ वृषात्वावृषणं
हुवेवज्रिंश्चित्राभिरूतिभिः । वृषन्निन्द्रवृषभिर्वृत्रहन्तम ३ ऋजीषीवज्रीवृषभ-
स्तुराषाट्छुष्मीराजावृत्रहासोमपावा । युक्त्वाहरिभ्यामुपयासदर्वाङ्माध्यंदिने
सवनेमत्सदिन्द्रः ४ यत्त्वासूर्यस्वर्भानुस्तमसाविध्यदासुरः । अक्षेत्रविद्यथामुग्धो
भुवनान्यदीधयुः ५ ॥ ११ ॥ स्वर्भानोरधयदिन्द्रमायाअवोदिवोवर्तमानाअवा-
हन् । गूळ्हंसूर्यंतमसापव्रतेनतुरीयेणब्रह्मणाविन्ददत्रिः ६ मामामिमंतवसन्त-
मत्रइरस्याद्रुग्धोभियसानिगारीत् । त्वंमित्रोअसिसत्यराधास्तौमेहावतंवरुणश्च

For Private and Personal Use Only

Shri Mahavir Jain Aradhana Kendra www.kobatirth.org Acharya Shri Kailassagarsuri Gyanmandir

राजा ७ ग्राव्णोब्रह्मायुंयुजानःसंपर्यन्कीरिणांदेवान्नमसोपशिक्षन् । अत्रिःसू-
र्यस्यदिविचक्षुराधात्स्वर्भानोरपमायाअघुक्षत् ८ यंवैसूर्यंस्वर्भानुस्तमसाविध्य-
दासुरः । अत्रयस्तमन्वविन्दन्नह्यन्येअशक्नुवन् ९ ॥ १२ ॥

को नु विंशतिरात्रिर्विश्वे देवास्त्रिष्टुप् । षोडशीसप्तदश्यावतिजगत्यौ । अन्त्यैकपदा ।

४१ कोनुवांमित्रावरुणावृतायन्दिवोवांमहःपार्थिवस्यवादे । ऋतस्यवासदं-
सित्रासीथांनोयज्ञायतेवापशुषोनवाजान् १ तेनोमित्रोवरुणोअर्यमायुरिन्द्रंऋ-
भुक्षामरुतोजुषन्त । नमोभिर्वायेदधतेसुवृक्तिंस्तोमंरुद्रायमीळ्हुषेसजोषाः २ आ
वांयेष्ठाश्विनाहुवध्यैवातस्यपत्मन्रथ्यस्यपुष्टौ । उतवादिवोअसुरायमन्मप्रान्धां-
सीवयज्यवेभरध्वम् ३ प्रसक्षणोदिव्यःकण्वहोतात्रितोदिवःसजोषावातोअग्निः ।
पूषाभगःप्रभृथेविश्वभोजाआजिंनजग्मुराश्वश्वतमाः ४ प्रवोरयिंयुक्ताश्वंभरध्वंरा-

For Private and Personal Use Only

Shri Mahavir Jain Aradhana Kendra www.kobatirth.org Acharya Shri Kailassagarsuri Gyanmandir

ऋ. सं. यएषेऽवसेदधीतधीः। सुशेवएवैरौशिजस्यहोतायेवएवामरुतस्तुराणाम् ५॥१३॥ अ.४अ.२
प्रवोवायुंरथयुजंकृणुध्वंप्रदेवंविप्रंपनितारमर्कैः। इषुध्यवऋतसापःपुरंधीर्वस्वीर्नो
॥२०७॥ अत्रपत्नीराधियेधुः ६ उपवएषेवन्द्येभिःशूषैःप्रयह्वीदिवश्चितयद्भिरर्कैः। उषा-
सानक्ताविदुषीवविश्वमाहावहतोमर्त्याययज्ञम् ७ अभिवोअर्चेपोष्यावतोनॄन्वा-
स्तोष्पतिंत्वष्टारंरराणः। धन्यासजोषाधिषणानमोभिर्वनस्पतीँरोषधीरायएषे ८
तुजेनस्तनेपर्वताःसन्तुस्वैतवोयेवसवोनवीराः। पनितआप्त्योयजतःसदानोव-
र्धान्नःशंसंनर्योअभिष्टौ ९ वृष्णोअस्तोषिभूम्यस्यगर्भंत्रितोनपातमपांसुवृक्ति।
गृणीतेअग्निरेतरीनशूषैःशोचिष्केशोनिरिणातिवना १० ॥१४॥ कथामहेरुद्रि-
यायब्रवामकद्रायेचिकितुषेभगाय। आपओषधीरुतनोऽवन्तुद्यौर्वनागिरयोवृक्ष-
केशाः ११ शृणोतुनऊर्जांपतिर्गिरःसनभस्तरीयाँइषिरःपरिज्मा। शृण्वन्त्वापः ॥२०७॥

For Private and Personal Use Only

पुरोनशुभ्राःपरिस्रुचोववृहाणस्याद्रेः १२ विदाचिन्नुमहान्तोयेवएवाब्रवामदस्मा
वार्यंदधानाः। वयंश्चनसुभ्वं१आवयन्तिक्षुभामर्तमनुयतंवधस्नैः १३ आदैव्यानि
पार्थिवानिजन्मापश्चाच्छासुमखायवोचम् । वर्धन्तांद्यावोगिरश्चन्द्राग्राउदावर्ध-
न्तामभिषाताअर्णाः १४ पदेपदेमेजरिमानिधायिवरूत्रीवाशक्रायापायुभिश्च।
सिषक्तुमातामहीरसानस्मत्सूरिभिरृजुहस्तऋजुवनिः १५ ॥ १५॥ कथादा-
शेमनमसासुदानूनेवयामरुतोअच्छोक्तौप्रश्रवसोमरुतोअच्छोक्तौ । मानोऽहि-
र्बुध्न्योरिषेधादस्माकंभूदुपमातिवनिः १६ इतिचिन्नुप्रजायैपशुमत्यैदेवासोवनतं
मर्त्योवआदेवासोवनतेमर्त्योवः।अत्राशिवांतन्वोधासिमस्याजरांचिन्मेनिर्ऋति-
र्जग्रसीत १७ तांवोदेवाःसुमतिमूर्जयन्तीमिषमश्यामवसवःशसागोः । सानः
सुदानुर्मृळयन्तीदेवीप्रतिद्रवन्तीसुवितायगम्याः१८अभिनइळायूथस्यमातास्म-

Shri Mahavir Jain Aradhana Kendra www.kobatirth.org Acharya Shri Kailassagarsuri Gyanmandir

न्नदीभिंरुर्वशींवागृणातु । उर्वशींवाबृहद्दिवागृंणानाभ्यूंर्ण्वानाप्रभृथस्यायोः १९
सिषंक्तुनऊर्जव्यंस्यपुष्टेः २० ॥ १६ ॥

प्र शंतमाष्टादशा॥त्रिर्विश्वे देवास्त्रिष्टुप् । एकादश्या रुद्रः । उपान्त्यैकपदा ।

४२ प्रशंतंमावरुणंदीधितीगीर्मित्रंभगमदितिंनूनमंश्याः । पृषंद्योनिःपञ्चंहो-
ताशृणोत्वतूंर्तपन्थाअसुंरोमयोभुः १ प्रतिमेस्तोममदितिर्जगृभ्यात्सूनुंनमाता
हृद्यंसुशेवंम् । ब्रह्मंप्रियंदेवहितंयदस्त्यहंमित्रेवरुणेयन्मंयोभु २ उदीरयकवि-
तंमंकवीनामुनत्तैनमभिमध्वांघृतेनं । सनोवसूंनिप्रयंताहितानिचन्द्राणिदेवःसं-
वितासुवाति ३ समिन्द्रणोमनंसानेषिगोभिःसंसूरिभिर्हरिवःसंस्वस्ति । संब्र-
ह्मंणादेवहिंतंयदस्तिसंदेवानांसुमत्यायज्ञियांनाम् ४ देवोभगःसवितारायोअंश
इन्द्रोवृत्रस्यंसंजितोधनांनाम् । ऋभुक्षावाजंउतवापुरंन्धिरवंन्तुनोअमृतासस्तु-

For Private and Personal Use Only

रासः ५ ॥ १७ ॥ मरुत्वंतोअप्रंतीतस्यजिष्णोरजूंर्यतःप्रब्रंवामाकृतानि । नते
पूर्वेमघवन्नापंरासोनवीर्यं १ नूतंनःकश्चनापं ६ उपंस्तुहिप्रथमंरत्नधेयंबृहस्पतिंस-
नितारंधनानाम् । यःशंसंतेस्तुवतेशम्भंविष्ठःपुरूवसुरागमज्जोहुवानम् ७
तंवोतिभिःसर्चमानाअरिष्टाबृहस्पतेमघवानःसुवीराः । येअश्वदाउतवासन्तिगो-
दायेवंस्त्रदाःसुभगास्तेषुरायः ८ विसर्माणंकृणुहिवित्तमेषांयेभुञ्जतेअपृणन्तोन
उक्थैः । अपंव्रतान्प्रसवेवावृधानान्ब्रह्मद्विषःसूर्यांद्यावयस्व ९ यओहंतेर-
क्षसोदेववीतावचक्रेभिस्तंमंरुतोनियात । योवःशमींशशमानस्यनिन्दात्तुच्छ्या-
न्कामान्करतेसिष्विदानः १० ॥ १८ ॥ तमुंष्टुहियःस्विषुःसुधन्वायो
विश्वंस्यक्षयंतिभेषजस्य । यक्ष्वामहेसौमनसायरुद्रंनमोभिर्देवमसुरंदुवस्य ११
दमूनसोअपसोयेसुहस्तावृष्णःपत्नीर्नद्योविभ्वतष्टाः । सरस्वतीबृहद्दिवोत-

Shri Mahavir Jain Aradhana Kendra www.kobatirth.org Acharya Shri Kailassagarsuri Gyanmandir

राकादेशास्यन्तीर्विरिवस्यन्तुशुभ्राः १२ प्रसूमहेसुंशरणायंमेधांगिरंभरेनव्यं-
सींजायमानाम् । यआहनादुहितुर्वक्षणासुरूपामिनानोअकृणोदिदंनः १३
प्रसुष्टुतिःस्तनयन्तंरुवन्तमिळस्पतिंजरितर्नूनमंश्याः । योअब्दिमाँउदनिमाँइ-
यर्तिप्रविद्युतारोदसीउक्षमाणः १४ एषस्तोमोमारुतंशर्धोअच्छारुद्रस्यसूनूँर्युव-
न्यूँरुदंश्याः । कामोरायेहवतेमास्वस्त्युपस्तुहिपृषदश्वाँअयासः १५ प्रैषःस्तोमः
पृथिवीमन्तरिक्षंवनस्पतीरोषधीरायेअंश्याः । देवोदेवःसुहवोभूतुमह्यंमानोमाता
पृथिवीदुर्मतौधात् १६ उरौदेवाअनिबाधेस्याम १७ समश्विनोरवसानूतने-
नमयोभुवासुप्रणीतीगमेम । आनोरयिंवहतमोतवीरानाविश्वान्यमृतासौभ-
गानि १८ ॥ ११ ॥

For Private and Personal Use Only

Shri Mahavir Jain Aradhana Kendra www.kobatirth.org Acharya Shri Kailassagarsuri Gyanmandir

आ धेनवः सप्तदशात्रिविंश्वे देवास्त्रिष्टुप् । उपान्त्यैकपदा ।

४३ आधेनवःपयसातूर्ण्यर्थाअमर्धन्तीरुपनोयन्तुमध्वा । महोरायेबृहतीः सप्तविप्रोमयोभुवोजरिताजोहवीति १ आसुंष्टुतीनमसावर्तयध्यैद्यावावाजायपृथिवीअमृध्रे । पितामातामधुवचाःसुहस्ताभरेभरेनोयशसावविष्टाम् २ अध्वर्यवश्चकृवांसोमधूनिप्रवायवेभरतचारुशुक्रम् । होतेवनःप्रथमःपाह्यस्यदेवमध्वोररिमातेमदाय ३ दशक्षिपोयुञ्जतेबाहूअद्रिंसोमस्ययाशमितारासुहस्ता । मध्वोरसंसुगभस्तिर्गिरिष्ठांचनिश्चदद्दुहेशुक्रमंशुः ४ असावितेजुजुषाणायसोमःक्रत्वेदक्षायबृहतेमदाय । हरीरथेसुधुरायोगेअर्वागिन्द्रप्रियाकृणुहिहूयमानः ५ ॥ २० ॥ आनोमहीमरमतिंसजोषाग्नांदेवींनमसारातहव्याम् । मधोर्मदायबृहतीमृतज्ञामाग्नेवहपथिभिर्देवयानैः ६ अञ्जन्तियंप्रथयन्तोनविप्रावपावन्तंना-

For Private and Personal Use Only

ग्निनातर्पन्तः । पितुर्नपुत्रउपसिप्रेष्ठआघर्मोअग्निमृतयंन्नसादि ७ अच्छांमुही
वृंहतीशंतंमागीर्दूतोनगंन्त्वश्विनांहुवध्यै । मयोभुवांसरथायांतमर्वागगन्तंनिधिं
धुरंमाणिर्ननाभिम् ८ प्रतव्यंसोनमंउक्तिंतुरस्याहंपूष्णउतवायोरंदिक्षि । या
राधंसाचोदितारामतीनांयावाजंस्यद्रविणोदाउतत्मन् ९ आनामंभिर्मुरुतोवक्षि
विश्वानारूपेभिंर्जातवेदोहुवानः । यज्ञंगिरोंजरितुःसुंष्टुतिंचविश्वेंगन्तमरुतोविश्वं
ऊती १० ॥ २१ ॥ आनोंदिवोवृंहतःपर्वतादासरंस्वतीयजतागंन्तुयज्ञम् । हवं
देवीजुंजुषाणाघृताचींशग्मांनोवाचंमुशतीशृणोतु ११ आवेधसंनीलंपृष्ठंबृह-
न्तंबृहस्पतिंसदनेसादयध्वम् । सादद्योनिंदमआदीदिवांसंहिरंण्यवर्णमरुषंसंपे-
म १२ आधर्णसिर्बृहद्दिवोरराणोविश्वेभिर्गन्त्वोमंभिर्हुवानःग्नावसानओषंधीर-

मूर्धास्त्रिधातुशृङ्गोवृषभोवयोधाः १३ मातुष्पदेपरमेशुक्रआयोर्विपन्यवोरास्पिरा-
सोअग्मन् । सुशेव्यंनमसागतहव्याःशिशुंमृजन्त्यायवोनवासे १४ बृहद्वयोबृ-
हतेतुभ्यमग्नेधियाजुरोमिथुनासःसचन्त । देवोदेवःसुहवोभूतुमह्यंमानोमातापृ-
थिवीदुर्मतौधात् १५ उरौदेवाअनिबाधेस्याम १६ समश्विनोरवसानूतनेन-
मयोभुवासुप्रणीतीगमेम । आनोरयिंवहतमोतवीरानाविश्वान्यमृतासौ-
भगानि १७ ॥ २२ ॥

तं प्रत्नथा पञ्चदशावत्सारः काश्यपोन्ये च ऋषयो दृष्टलिङ्गा विश्वे देवा जगती ।
अन्त्ये त्रिष्टुभौ ।

४४ तंप्रत्नथापूर्वथाविश्वथेमथाज्येष्ठतातिंबर्हिषदंस्वर्विदम्।प्रतीचीनंवृजनंदो-

 हसेगिराशुंजयन्तमनुयासुवर्धसे १ श्रियेसुदृशीरुपरस्यया:स्वर्विरोचमान:ककु-
 भांमचोदते । सुगोपाअसिनदभायसुक्रतोपरोमायाभिंर्ऋतआसनामते २ अत्यं
हविःसंचतेसच्चधातुचारिष्टगातुःसहोतासहोभरिः । प्रसस्त्राणोअनुबर्हिर्वृषाशि-
शुर्मध्येयुवाजरोविस्रुहाहितः ३ प्रवएतेसुयुजोयामंन्निष्टयेनीचीरमुष्मैयम्यंऋ-
तावृधः । सुयन्तुभिःसर्वशासैरभीशुभिःक्रिविर्नामानिप्रवणेमुषायति ४ संज-
र्भुराणस्तरुभि:सुतेगृभंवयाकिनंचित्तगर्भासुसुस्वरुः । धारवाकेष्वृजुगाथशोभ-
सेवर्धस्वपत्नीरभिजीवोअध्वरे ५ ॥ २३ ॥ यादृगेवददृशेतादृगुच्यतेसंछाययां
दधिरेसिध्रयाप्स्वा । महीमस्मभ्यमुरुषामुरुज्रयोबृहत्सुवीरमनपच्युतंसहः ६
वेत्यग्रुर्जनिवान्वाअतिस्पृधःसमर्यतामनसासूर्यःकविः । घ्रंसंरक्षन्तंपरिविश्वतो

गयमस्माकंशर्मवनवत्स्वावसुः ७ ज्यायांसमस्ययतुनस्यकेतुनऋषिस्वरंचरति
यासुनामते । याहशिमन्धायितमपस्ययाविदद्यउंस्वयंवहतेसोअरंकरत् ८ समु-
द्रमासामवतस्थेअग्रिमानरिष्यतिसवनंयस्मिन्नायता । अत्रानहार्दिक्रवणस्यरे-
जतेयत्रामतिर्विद्यतेपूतबन्धनी ९ साहिक्षत्रस्यमनसस्यचित्तिभिरेवावदस्ययज-
तस्यसध्रेः । अवत्सारस्यस्पृणवामरण्वभिःशविष्ठंवाजंविदुषाचिदध्यम् १०
॥ २४ ॥ श्येनआसामदितिःकक्ष्योमदोविश्ववारस्ययजतस्यमायिनः । सम-
न्यमन्यमर्थयन्त्येतवेविदुर्विषाणंपरिपानमन्तिते ११ सदापृणोयजतोविद्विषोव-
धीद्बाहुवृक्तःश्रुतवित्तर्योवःसचा । उभासवराप्रत्यैतिभातिचयदींगणंभजतेसुप्र-
यावभिः १२ सुतंभरोयजमानस्यसत्पतिर्विश्वासामूधःसधियामुदञ्चनः । भर-

Shri Mahavir Jain Aradhana Kendra www.kobatirth.org Acharya Shri Kailassagarsuri Gyanmandir

द्वेनूरसंवच्छिश्रियेपयो॑ऽनुब्रुवाणोअध्यैतिनस्वपन् १३ योजागारतमृचः कामयन्तेयोजागारतमुसामानियन्ति । योजागारतमुयंसोमंआहतवाहमस्मिसख्येन्योकाः १४ अग्निर्जागारतमृचः कामयन्तेऽग्निर्जागारतमुसामानियन्ति। अग्निर्जागारतमुयंसोमंआहतवाहमस्मिसख्येन्योकाः १५ ॥ २५ ॥ इति शाकलर्क्संहितायां पञ्चमे मण्डले तृतीयोऽनुवाकः ॥ ३ ॥

विदा एकादश सदापृण आत्रेयो विश्वे देवास्त्रिष्टुप् ।

४५ विदादिवोविष्यन्नद्रिमुक्थैरायत्याउषसोअर्चिनोगुः । अपावृतव्रजिनीरुत्स्वर्गाद्विदुरोमानुषीर्देवआवः १ विसूर्योअमतिंनश्रियंसादोर्वाद्गवांमाताजानतीगात् । धन्वर्णसोनद्यः खादोअर्णाः स्थूणेवसुमितादृंहतद्यौः २ अस्माउक्थाय

For Private and Personal Use Only

पर्वतस्यगर्भोमहीनांजनुषेपूर्व्यायं। विपर्वतोजिहीतसाधंतद्यौराविवासन्तोदसय-
न्तभूम ३ सूक्तेभिर्वोवचोभिर्देवजुष्टैरिन्द्रान्वं१ग्नीअवसेहुवध्यै । उक्थेभिर्हिष्मा-
कवयःसुयज्ञाआविवासन्तोमरुतोयजन्ति ४ एतोन्वं१द्यसुध्यो३भवामप्रदुच्छुनां
मिनवामावरीयः। आरेद्वेषांसिसनुतर्दधामायामप्राञ्चोयजमानमच्छ ५ ॥२६॥
एताधियंकृणवामासखायोऽपयामाताँऋणुतव्रजंगोः । ययामनुंविशिशिप्रंजि-
गाययर्यावणिग्वङ्कुरापापुरीषम् ६ अनूनोदत्रहस्तयतोअद्रिरार्चन्येनदशमासोन-
वग्वाः। ऋतंयतीसरमागाअविन्दद्विश्वानिसत्याङ्गिराश्चकार ७ विश्वेअस्याव्यु-
षिमाहिनायाःसंयद्गोभिरङ्गिरसोनवन्त । उत्सआसांपरमेसधस्थऋतस्यपथास-
रमाविदद्गाः ८ आसूर्योयातुसप्ताश्वःक्षेत्रंयदस्योर्विंयादीर्घयाथे । रघुःश्येनःपत-

Shri Mahavir Jain Aradhana Kendra www.kobatirth.org Acharya Shri Kailassagarsuri Gyanmandir

यदन्धोअच्छायुवाकाविदींदयद्गोषुगच्छंन् १ आसूयोंअरुहच्छुक्रमणोंऽयुंक्तयद्धरि-
तोंवीतपृंष्ठाः । उद्गाननावंमनयन्तधीरांआशृण्वतीरापोंअर्वागंतिष्ठन् १० धियं
वोअप्सुदंधिषेस्वर्षांययातंरन्दशंमासोनवंग्वाः । अयाधियास्यांमदेवगोपाअया
धियातुंतुर्यामात्यंहंः ११ ॥ २७ ॥

द्वयोष्टौ प्रतिक्षत्र आत्रेयो विश्वे देवा जगती अन्त्ययोर्देवपत्न्यः । द्वितीयान्त्ये त्रिष्टुभौ ।

४६ हयोनविद्वाँअंयुजिस्वयंधुरितांवहामिप्रतरंणीमवस्युवंम् । नास्यांवश्मि
विमुचंनावृतंपुनर्विद्वान्पथःपुंरएतऋजुनेंषति १ अग्नइन्द्रवरुंणामित्रदेवाःशर्धः
प्रयंन्तमारुंतोतविष्णो । उभानासंत्यारुद्रोअधग्नाःपूषाभगःसरंस्वतीजुषन्त २
इन्द्राग्नीमित्रावरुणादितिंस्वः पृथिवींद्यांमरुतःपर्वंताँअपः । हुवेविष्णुंपूषणंब्रह्म-

For Private and Personal Use Only

णस्पतिंभगंनुशंसंसवितारमूतये ३ उतनोविष्णुरुतवातोअस्रिधोद्रविणोदाउत
सोमोमयस्करत् । उतऋभवउतरायेनोअश्विनोतत्वष्टोतविभ्वानुमंसते ४ उत
त्यन्नोमारुतंशर्धआगमद्दिविक्षयंयजतंबर्हिरासदे । बृहस्पतिःशर्मपूषोतनोयम-
द्वरूथ्यं१वरुणोमित्रोअर्यमा ५ उतत्येनःपर्वतासःसुशस्तयःसुदीतयोनद्य१स्त्राम-
णेभुवन् । भगोविभक्ताशवसावसागमदुरुव्यचाअदितिःश्रोतुमेहवम् ६ देवानां
पत्नीरुशतीरवन्तुनःप्रावन्तुनस्तुजयेवाजसातये । याःपार्थिवासोयाअपामपिव्र-
तेतानोदेवीःसुहवाःशर्मयच्छत ७ उतग्नाव्यन्तुदेवपत्नीरिन्द्राण्य१ग्नाय्यश्विनीराट् ।
आरोदसीवरुणानीशृणोतुव्यन्तुदेवीर्यऋतुर्जनीनाम् ८ ॥ २८ ॥ इति शाकल-
र्क्संहितायां चतुर्थाष्टके द्वितीयोऽध्यायः ॥ २ ॥

Shri Mahavir Jain Aradhana Kendra www.kobatirth.org Acharya Shri Kailassagarsuri Gyanmandir

प्रयुञ्जतीसप्तप्रतिरथःकदुपञ्चप्रतिभानुर्जागतंदेवंत्रःप्रतिप्रभोन्त्यातृणपाणिर्विश्वस्स्वस्त्यात्रेयःपङ्क्त्यन्त-
मग्नेपञ्चोनाचतुर्थ्यैन्द्रवायवीवायव्यैकैन्द्रावायव्यौचतस्रोगायत्र्यःषळुष्णिहास्तिस्रोजगत्यस्त्रिष्टुभोवान्त्ये
अनुष्टुभौप्रश्यावाश्वःयूनाश्यावाश्वोमारुतंहतत्पङ्क्तिष्षष्ठ्यन्त्येचकोवेदषोळशककुब्बृहत्यनुष्टुप्पुरउष्णि-
कुकुप्सतोबृहत्यौगायत्रीसतोबृहतीककुभौगायत्रीसतोबृहत्यौककुप्सतोबृहतीप्रशर्धायपञ्चोनाजागतमु-
थान्त्यात्रिष्टुप्प्रयज्यवोदशान्त्यात्रिष्टुबग्नेनवार्हतंतृतीयासप्तम्यौ सतो बृहत्यावारुद्रासोष्टौद्वित्रिष्टुबन्तंत-
मुप्रवस्त्रिष्टुबन्तमीळेद्विजगत्यन्तमाग्नेयंचवाकेष्टैकोनागायत्रंश्यावाश्वोत्रवैददश्वीतरंतपुरुमीळ्हौदार्भ्यैरथ-
वीतिमरुतश्चदानतुष्टःप्रशशंसबुद्ध्वाचतरन्तमहिषीशशीयसींपञ्चम्यनुष्टुन्नवमीसतोबृहत्यृतेननवश्रुतावि-
न्मैत्रावरुणंवैतत् ।

प्रयुञ्जती सप्त प्रतिरथ आत्रेयो विश्वेदेवास्त्रिष्टुप् ।

४७ ॐम् प्रयुञ्जतीदिवएतिब्रुवाणामहीमातादुहितुर्बोधयन्ती । आविवासन्ती
।।२१४।। युवतिर्मनीषापितृभ्यआसदनेजोहुवाना१ अजिरासस्तदपईयमानाआतस्थिवां- ।।२१४।।

For Private and Personal Use Only

सोअमृतस्यनाभिम् । अनन्तासउरवोविश्वतःसींपरिद्यावापृथिवीयन्तिपन्थाः २
उक्षासमुद्रोअरुषःसुपर्णःपूर्वस्ययोनिंपितुराविवेश । मध्येदिवोनिहितःपृश्निर-
श्माविचक्रमेरजसस्पात्यन्तौ ३ चत्वारईंबिभ्रतिक्षेमयन्तोदशगर्भंचरसेधापय-
न्ते । त्रिधातवःपरमाअस्यगावोदिवश्चरन्तिपरिसद्योअन्तान् ४ इदंवपुर्निवचनं
जनासश्चरन्तियन्नद्यस्तस्थुरापः । द्वेयदींबिभृतोमातुरन्येइहेहजातेयम्या३सब-
न्धू ५ वितन्वतेधियोअस्माअपांसिवस्त्रापुत्रायमातरोवयन्ति । उपप्रक्षेवृषणो
मोदमानादिवस्पथावध्वोयन्त्यच्छ ६ तदस्तुमित्रावरुणातदग्नेशंयोरस्मभ्यमि-
दमस्तुशस्तम् । अशीमहिगाधमुतप्रतिष्ठांनमोदिवेबृहतेसादनाय ७ ॥ १ ॥

कदु पञ्च प्रतिभानुरात्रेयो विश्वे देवा जगती ।

१८ कदुप्रियायधाम्नेमनामहेस्वक्षत्रायस्वयशसेमहेवयम् । आमेन्यस्यरज-

Shri Mahavir Jain Aradhana Kendra www.kobatirth.org Acharya Shri Kailassagarsuri Gyanmandir

सोयदभ्रआँअपोवृणानाविंतनोतिमायिनीं १ ताअंन्नतवयुनंवीरवंक्षणंसमान्या
वृतयाविश्वमारजंः । अपोअपाचीरपंराअपेंजतेप्रपूर्वाभिस्तिरतेदेवयुर्जनः २
आग्रावंभिरहन्येभिरक्तुभिर्वरिष्ठंवज्रमाजिंघर्तिमायिनि । शतंवायस्यप्रचरन्स्वे
दमेसंवर्तयंन्तोविचंवर्तयन्नहा ३ तामंस्यरीतिंपरशोरिवप्रत्यनीकमख्यंभुजेअ-
स्यवर्पसः । सचायदिपितुमन्तमिवक्षयंरत्नंदधांतिभरहूतयेविशे ४ साजिह्वयाच-
तुरनीकऋञ्जतेचारुवसानोवरुणोयतन्नरिम् । नतस्यंविद्मपुरुषत्वतावयंयतोभगः
सवितादातिवार्यम् ५ ॥ २ ॥

देवं वः प्रतिप्रभ आत्रेयो विश्वे देवास्त्रिष्टुप् ।

४१ देवंवोअद्यसवितारमेत्रेभगंचरत्नंविभजंन्तमायोः । आवांनरापुरुभुजा
ववृत्यांदिवेदिवेचिदश्विनासखीयन् १ प्रतिप्रयाणमसुरस्यविद्वान्सूक्तैर्देवंसंवि- ॥२२५॥

For Private and Personal Use Only

Shri Mahavir Jain Aradhana Kendra www.kobatirth.org Acharya Shri Kailassagarsuri Gyanmandir

तारैंदुवस्य । उपंब्रुवीतुनमंसाविजानञ्ज्येष्ठंचुरत्नैविभजंन्तमायोः २ अदुत्रया
दंयतेवार्याणिपूषाभगोअदितिर्वस्तंउस्त्रः । इन्द्रोविष्णुर्वरुणोमित्रोअग्निरहानि
भुद्राजंनयन्तदुस्माः ३ तन्नोअनुर्वासंवितावरूथुंतत्सिन्धंवइषयंन्तोअनुंग्मन् ।
उपयद्वोचेअध्वुरस्यहोतांरायःस्यांमपतंयोवाजंरत्नाः ४ प्रयेवसुंभ्युईव्रदानमोदुर्ये-
मित्रेवरुंणेसूक्तवांचः । अवैत्वभ्वंकृणुतावरींयोदिवस्पृथिव्योरवंसामदेम ५॥ ३॥

विश्वः पञ्च स्वस्त्यात्रेयो विश्वे देवा अनुष्टुप् । अन्त्या पङ्क्तिः ।

५० विश्वोदेवस्यंनेतुर्मर्तोवुरीतसुख्यम् । विश्वोरायइंषुध्यतिद्युम्नंवृंणीतपु-
ष्यसैं १ तेतेदेवनेतुर्येचेमाँअंनुशसें । तेरायातेह्या३पृचेसचेमहिसचुथ्यैः २ अतो
नुआनॄनतिथीनतःपत्नींर्दशस्यत । आरेविश्वंपथेष्ठांद्विषोयुंयोतुयूयुविः ३ यत्र
वह्निरभिहितोदुद्रवद्द्रोण्यंःपुशुः । नृमणावीरपुस्त्योऽर्णाधीरेवसनिता ४ एषते

For Private and Personal Use Only

Shri Mahavir Jain Aradhana Kendra www.kobatirth.org Acharya Shri Kailassagarsuri Gyanmandir

देवनेतारथस्पतिःशंरयिः । शंरायेशंस्वस्तयंइषःस्तुतोमनामहेदेवस्तुतोमना-
महे ५ ॥ ४ ॥

अग्ने पञ्चदश स्वस्त्यात्रेयो विश्वे देवाः । आद्याश्चतस्रो गायत्र्यः । एकादश्याद्यास्ति-
स्रस्त्रिष्टुभो जगत्यो वा । अन्त्ये अनुष्टुभौ । शिष्टा उष्णिहः ।

५१ अग्नेसुतस्यंपीतयेविश्वैरूमेभिरागंहि । देवेभिर्हव्यदातये १ ऋतंधीतय
आगंतसत्यंधर्माणोअध्वरम् । अग्नेःपिबतजिह्वया २ विप्रेभिर्विप्रसन्त्यप्रातर्या-
वभिरागंहि । देवेभिःसोमंपीतये ३ अयंसोमंश्चमूसुतोऽमंत्रेपरिंषिच्यते । प्रिय
इन्द्रायवायवें ४ वायवायाहिवीतयेंजुषाणोहव्यदातये । पिबासुतस्यान्धसो
अभिप्रयः ५ ॥ ५ ॥ इन्द्रश्चवायवेषांसुतानांपीतिमर्हथः । ताञ्जुषेथामरेपसा-
वभिप्रयः ६ सुताइन्द्रायवायवेसोमासोदध्याशिरः । निम्नंनयन्तिसिन्धवोऽभि

For Private and Personal Use Only

मर्यः ७ सुजूर्विश्वेभिर्देवेभिरश्विभ्यामुषसासुजूः । आयाह्यग्नेअत्रिवत्सुतेरंण ८ सजूर्मित्रावरुणाभ्यांसुजूःसोमेनविष्णुना । आयाह्यग्नेअत्रिवत्सुतेरंण ९ सुजूरादित्यैर्वसुभिःसुजूरिन्द्रेणवायुना । आयाह्यग्नेअत्रिवत्सुतेरंण १० ॥ ६ ॥ स्वस्तिनोमिमीतामश्विनाभर्गःस्वस्तिदेव्यदितिरनर्वणः । स्वस्तिपूषाअसुरोदधातुनः स्वस्तिद्यावापृथिवीसुचेतुना ११ स्वस्तयेवायुमुपब्रवामहैसोमंस्वस्तिभुवनस्ययस्पतिः । बृहस्पतिंसर्वगणंस्वस्तयेस्वस्तयंआदित्यासोभवन्तुनः १२ विश्वेदेवानोअद्यास्वस्तयेवैश्वानरोवसुरग्निःस्वस्तये । देवाअवन्त्वृभवःस्वस्तयेस्वस्तिनोरुद्रःपात्वंहसः १३ स्वस्तिमित्रावरुणास्वस्तिपथ्येरेवति । स्वस्तिनइन्द्रश्चाग्निश्चस्वस्तिनोअदितेकृधि १४ स्वस्तिपन्थामनुचरेमसूर्याचन्द्रमसाविव । पुनर्ददताघ्नताजानतासंगमेमहि १५ ॥ ७ ॥

Shri Mahavir Jain Aradhana Kendra www.kobatirth.org Acharya Shri Kailassagarsuri Gyanmandir

प्र सप्तदश श्यावाश्व आत्रेयो मरुतोऽनुष्टुप् । पञ्चम्यन्त्ये पङ्क्ती ।

५२ प्रश्यावाश्वधृष्णुयार्चामरुद्भिर्ऋक्वभिः । येअद्रोघमनुष्वधंश्रवोमदन्ति
यज्ञियाः १ तेहिस्थिरस्यशवसःसखायःसन्तिधृष्णुया । तेयामन्नाधृषद्विनस्त्मना
पान्तिशश्वतः २ तेस्पन्द्रासोनोक्षणोऽतिष्कन्दन्तिशर्वरीः । मरुतामधामहो
दिविक्षमाचमन्महे ३ मरुत्सुवोदधीमहिस्तोमंयज्ञंचधृष्णुया । विश्वेयेमानुषा
युगापान्तिमर्त्यंरिषः ४ अर्हन्तोयेसुदानवोनरोअसामिशवसः । प्रयज्ञंयज्ञियेभ्यो
दिवोअर्चामरुद्भ्यः ५ ॥ ८ ॥ आरुक्मैरायुधानरऋष्वाऋष्टीरसृक्षत । अन्वेनाँ-
अहविद्युतोमरुतोजज्झतीरिवभानुरर्तत्मनादिवः ६ येवावृधन्तपार्थिवायउरा-
वन्तरिक्षआ । वृजनेवानदीनांसधस्थेवामहोदिवः ७ शर्धोमारुतमुच्छंससत्य-
शवसमृभ्वसम् । उतस्मतेशुभेनरःप्रस्पन्द्रायुजतत्मना ८ उतस्मतेपरुष्ण्या-

॥२१७॥

For Private and Personal Use Only

Shri Mahavir Jain Aradhana Kendra www.kobatirth.org Acharya Shri Kailassagarsuri Gyanmandir

मूर्णांवसततशुन्ध्यवं: । उतपव्यारथानामद्रिंभिन्दन्त्योजंसा ९ आपंथयोविपं-
थयोऽन्तंस्पथाअनुंपथाः । एतेभिर्मह्यंनामंभिर्यज्ञंविंष्टारओंहते १० ॥ १ ॥
अधानरोन्योंहतेऽधांनियुतंओहते । अधापारांवताइतिंचित्रारूपाणिदश्यां ११
छन्दःस्तुभंःकुभन्यवउत्समाकीरिणोंनृतुः । तेमेकेचिन्नतायवऊमांआसन्दृशि-
त्विषे १२ यऋष्वाऋष्टिविंद्युतःकवयःसन्तिंवेधसंः । तमृंषेमारुतंगणंनंमस्या
रमयागिरा १३ अच्छंऋषेमारुतंगणंदानामित्रंनयोषणां । दिवोवांधृष्णवओं-
जंसास्तुताधीभिरिषण्यत १४ नूमन्वानएंषांदेवाँअच्छानवक्षणां । दानासंचेत
सूरिभिर्यामंश्रुतेभिरञ्जिभिः १५ प्रयेमेबन्ध्वेषेगांवोचन्तसूरयःपृश्निंवोचन्तमा-
तरंम् । अधापितरंमिष्मिणंरुद्रंवोचन्तशिक्संसः १६ सप्तमेसप्तशाकिनएकंमे-
काशतादंदुः । यमुनांयामधिश्रुतमुद्राधोगव्यंमृजेनिराधोअश्व्यंमृजे १७॥१०॥

For Private and Personal Use Only

Shri Mahavir Jain Aradhana Kendra www.kobatirth.org Acharya Shri Kailassagarsuri Gyanmandir

को वेद षोडश शावाश्व आत्रेयो मरुतः । आद्यापञ्चमीदशम्येकादशीपञ्चदश्यः ककुभः ।
द्वितीया बृहती । तृतीयानुष्टुप् । चतुर्थी पुरउष्णिक् । अष्टमीद्वादश्यौ गायत्र्यौ ।
शिष्टाः सतोबृहत्यः ।

५३ कोवेदजानमेषांकोवापुरासुम्नेष्वासमरुताम् । यद्युयुज्रेकिलास्यः १ एतान्रथेषुतस्थुषःकःशुश्रावकथाययुः । कस्मैसस्रुःसुदासेअन्वापयइळाभिर्वृष्टयःसह २ तेमआहुर्यआययुरुपद्युभिर्विभिर्मदे । नरोमर्याअरेपसइमान्पश्यन्नितिष्टुहि ३ येअञ्जिषुयेवाशीषुस्वभानवःस्रक्षुरुक्मेषुखादिषु । श्रायारथेषु धन्वसु ४ युष्माकंस्मारथाँअनुमुदेदधेमरुतोजीरदानवः । वृष्टीद्यावोयतीरिव ५ ॥ ११ ॥ आयंनरःसुदानवोददाशुषेदिवःकोशमचुच्यवुः । विपर्जन्यंसृजन्ति रोदसीअनुधन्वनायन्तिवृष्टयः ६ ततृदानाःसिन्धवःक्षोदसारजःप्रसस्रुर्धेनवो

For Private and Personal Use Only

Shri Mahavir Jain Aradhana Kendra www.kobatirth.org Acharya Shri Kailassagarsuri Gyanmandir

यथा । स्यन्नाअश्वांइवाध्वनोविमोचनेवियद्वर्तन्तएन्यः ७ आयातमरुतोदिव
आन्तरिक्षादमादुत । मावस्थातपरावतः ८ मावोरसानितभाकुभाक्रुमुर्माविः
सिन्धुर्निरीरमत् । मावःपरिष्ठात्सरयुःपुरीषिण्यस्मेइत्सुम्नमस्तुवः ९ तंवःशर्धं
रथानांत्वेषंगणंमारुतंनव्यसीनाम् । अनुप्रयन्तिवृष्टयः १० ॥ १२ ॥ शर्धंशर्धं
वएषांव्रातंव्रातंगणंगणंसुशस्तिभिः । अनुक्रामेमधीतिभिः ११ कस्माअद्यसु-
जातायरातहव्यायप्रययुः । एनायामेनमरुतः १२ येनंतोकायतनयायधान्यं१
बीजंवहध्वेअक्षितम् । अस्मभ्यंतद्धत्तनयद्वईमहेराधोविश्वायुसौभगम् १३
अतीयामनिदस्तिरःस्वस्तिभिर्हित्वावद्यमरातीः।वृष्ट्वीशंयोरापउस्त्रिभेषजंस्याम
मरुतःसह १४ सुदेवःसंमहासतिसुवीरोनरोमरुतःसमर्त्यः । यंत्रायध्वेस्याम

For Private and Personal Use Only

ते १५ स्तुहि भोजान्त्स्तुवतो अस्य यामनि रणन्गावो न यवसे । यतः पूर्वाँइव सखीँरनु ह्वय गिरा गृणीहि कामिनः १६ ॥ १३ ॥

प्र शर्धाय पञ्चदश श्यावाश्व आत्रेयो मरुतो जगती । उपान्त्या त्रिष्टुप् ।

५४ प्र शर्धाय मारुताय स्वभानव इमां वाचमनजा पर्वतच्युते । घर्मस्तुभे दिव आ पृष्ठयज्वने द्युम्नश्रवसे महि नृम्णमर्चत १ प्र वो मरुतस्तविषा उदन्यवो वयोवृधो अश्वयुजः परिज्रयः । सं विद्युता दधति वाशति त्रितः स्वरन्त्यापोऽवना परिज्रयः २ विद्युन्महसो नरो अश्मदिद्यवो वातत्विषो मरुतः पर्वतच्युतः । अब्दया चिन्मुहुरा ह्रादुनीवृतः स्तनयदमा रभसा उदोजसः ३ व्यक्तून्रुद्रा व्यहानि शिक्वसो व्यन्तरिक्षं वि रजांसि धूतयः । वि यदज्राँ अजथ नाव ईं यथा वि दुर्गाणि मरुतो नाह रिष्यथ ४ तद्वीर्यं वो मरुतो महित्वनं दीर्घं ततान सूर्यो न योजनम् । एता न यामे अगृभीतशोचि

Shri Mahavir Jain Aradhana Kendra www.kobatirth.org Acharya Shri Kailassagarsuri Gyanmandir

यो ऽनंश्वदांयज्ञ्ययातनागिरिम् ५ ॥ १४ ॥ अभ्रांज्रिशधौंमरुतोयर्दर्णसंमोर्षथा
वृक्षंकंपनेवंवेधसः।अधंस्मानोअरमंतिंसजोषसश्चक्षुंरिवयन्तमनुंनेषथासुगम् ६
नसजीयतेमरुतोनहंन्यतेनस्रेंधतिनव्यंथतेनरिंष्यति । नास्यरायउपंदस्यन्तिनो-
तयऋषिंवायंराजांनंवासुषूंदथ ७ नियुत्वंन्तोग्रामजितोयथानरोऽर्यमणोनमरुतः
कवन्धिनः । पिन्वन्त्युत्सयदिनासोअस्वंरन्व्युंन्दन्तिपृथिवींमध्वोअन्धंसा ८ प्र-
वत्वंतीयंपृथिवीमरुद्भ्यःप्रवत्वंतीद्यौर्भवतिप्रयद्भ्यः । प्रवत्वंतीःपथ्याअन्तरिंक्ष्याः
प्रवत्वंन्तःपर्वंताजीरदांनवः ९ यन्मंरुतःसभरसःस्वर्णरःसूर्यउदितेमदंथादिवो
नरः । नवोऽश्वांःश्रथयन्ताहसिस्रंतःसद्योअस्याध्वंनःपारमंश्नुथ १० ॥ १५ ॥
अंसेषुवऋष्टयंःपत्सुखादयोवक्षःसुरुक्मामंरुतोरथेशुभंः । अग्निभ्रांजसोविद्युतो
गभंस्त्योःशिप्राःशीर्षसुवितंताहिरण्ययीः ११ तंनाकमर्योअगृंभीतशोचिषंरुश-

For Private and Personal Use Only

Shri Mahavir Jain Aradhana Kendra www.kobatirth.org Acharya Shri Kailassagarsuri Gyanmandir

तिपिप्पलंमरुतोविधूनुथ । समच्यन्तवृजनातित्विषन्तयत्स्वरन्तिघोषंविततमृता-
यवः १२ युष्मादत्तस्यमरुतोविचेतसोरायःस्याममरथ्यो३वयस्वतः । नयोयुच्छ-
तितिष्योऽयथादिवो स्मेरारन्तमरुतःसहस्रिणम् १३ यूयंरयिंमरुतःस्पार्हवीरं
यूयमृषिमवथसामविप्रम् । यूयमर्वन्तंभरतायवाजंयूयंधत्थराजानंश्रुष्टिम-
न्तम् १४ तद्वोयामिद्रविणंसद्यऊतयोयेनास्व१र्णततनामनॄँरभि । इदंसुमेमरु-
तोहर्यतावचोयस्यतरेमतरसाशतंहिमाः १५ ॥ १६ ॥

प्र यज्यवो दश श्यावाश्व आत्रेयो मरुतो जगती । अन्त्या त्रिष्टुप् ।

५५ प्रयज्यवोमरुतोभ्राजदृष्टयोबृहद्वयोदधिरेरुक्मवक्षसः । ईयन्तेअश्वैःसु-
यमेभिराशुभिःशुभंयातामनुरथाअवृत्सत १ स्वयंदधिध्वेतविषींयथाविदबृह-
न्महान्तउर्वियाविराजथ । उतान्तरिक्षंममिरेव्योजसाशुभंयातामनुरथाअवृत्स-

For Private and Personal Use Only

त २ साकंजाताःसुभ्वःसाकमुक्षिताः श्रियेचिदाप्रतरंवावृधुर्नरः । विरोकिणः
सूर्यस्येवरश्मयःशुभंयातामनुरथाअवृत्सत ३ आभूषेण्यंवोमरुतोमहित्वनंदिदृ
क्षेण्यंसूर्यस्येवचक्षणम् । उतोअस्माँअमृतत्वेदधातनशुभंयातामनुरथाअवृत्सत ४
उदीरयथामरुतःसमुद्रतोयूयंवृष्टिंवर्षयथापुरीषिणः । नवोदस्राउपदस्यन्तिधेन-
वःशुभंयातामनुरथाअवृत्सत ५ ॥ १७ ॥ यदश्वान्धूर्षुपृषतीरयुग्ध्वंहिरण्यया-
न्प्रत्यत्काँअमुग्ध्वम् । विश्वाइत्स्पृधोमरुतोव्यस्यथशुभंयातामनुरथाअवृत्सत ६
नपर्वतानन्द्योवरन्तवोयत्राचिध्वंमरुतोगच्छथेदुतत् । उतद्यावापृथिवीयाथना
परिशुभंयातामनुरथाअवृत्सत ७ यत्पूर्व्यंमरुतोयच्चनूतनंयदुद्यतेवसवोयच्चशस्यते । विश्वस्यतस्यभवथानवेदसःशुभंयातामनुरथाअवृत्सत ८ मृळतनोमरु-
तोमावधिष्टनास्मभ्यंशर्मबहुलंवियन्तन । अधिस्तोत्रस्यसख्यस्यगातनशुभं

Shri Mahavir Jain Aradhana Kendra www.kobatirth.org Acharya Shri Kailassagarsuri Gyanmandir

यातामनुरथाअवृत्सत ९ यूयमस्मान्नयतवस्योअच्छानिरंहतिभ्योमरुतोगृणा-
नाः । जुषध्वंनोहव्यदातिंयजत्रावयंस्यामपतयोरयीणाम् १० ॥ १८ ॥

अग्ने नव श्यावाश्व आत्रेयो मरुतो बृहती । तृतीयासप्तम्यौ सतोबृहत्यौ ।

५६ अग्नेशर्धन्तमागणंपिष्टंरुक्मेभिरञ्जिभिः । विशोअद्यमरुतामवह्वयेदिव-
श्चिद्रोचनादधि १ यथाचिन्मन्यसेहृदातदिन्मेजग्मुराशसः । येतेनेदिष्ठंहवं-
नान्यागमन्तान्वर्धभीमसंदृशः २ मीळ्हुष्मतीवपृथिवीपराहतामदन्त्येत्यस्मदा ।
ऋक्षोनवोमरुतःशिमीवाँअमोदुध्रोगौरिवभीमयुः ३ नियेरिणन्त्योजसावृथा
गावोनदुर्धुरः । अश्मानंचित्स्वर्यं१पर्वतंगिरिंप्रच्यावयन्तियामभिः ४ उत्तिष्ठ
नूनमेषांस्तोमैःसमुक्षितानाम् । मरुतांपुरुतममपूर्व्यंगवांसर्गमिवह्वये ५ ॥ १९ ॥
युङ्ग्ध्वंह्यरुषीरथेयुङ्ग्ध्वंरथेषुरोहितः । युङ्ग्ध्वंहरीअजिराधुरिवोळ्हवेवहिष्ठाधुरिवोळ्हवे ६

For Private and Personal Use Only

उतस्यवाज्यरुषस्तुविष्वणिरिहस्मधायिदर्शतः । मावोयामेषुमरुतश्चिरंकरत्प्रतं रथेषुचोदत ७ रथंनुमारुतंवयंश्रवस्युमाहुवामहे । आयस्मिन्तस्थौसुरणानि बिभ्रतीसचामरुत्सुरोदसी ८ तंवःशर्धंरथेशुभंत्वेषंपनस्युमाहुवे । यस्मिन्त्सुजातासुभगामहीयतेसचामरुत्सुमीळ्हुषी ९ ॥ २० ॥ इति शाकलकसंहितायां पञ्चमे मण्डले चतुर्थोऽनुवाकः ॥ ४ ॥

आ रुद्रासोष्टौ श्यावाश्व आत्रेयो मरुतो जगती । अन्त्ये त्रिष्टुभौ ।

५७ आरुद्रासइन्द्रवन्तःसजोषसोहिरण्यरथाः सुवितायगन्तन । इयंवो अस्मत्प्रतिहर्यतेमतिस्तृष्णजेनदिवउत्साउदन्यवे १ वाशीमन्तऋष्टिमन्तोमनीषिणःसुधन्वानइषुमन्तोनिषङ्गिणः । स्वश्वाःस्थसुरथाःपृश्निमातरःस्वायुधामं-

Shri Mahavir Jain Aradhana Kendra www.kobatirth.org Acharya Shri Kailassagarsuri Gyanmandir

रुतोयाथनाशुभंम् २ वूनुथद्यांपर्वतान्दाशुषेवसुनिवोवनाजिहतेयामनोभिया ।
कोपयंथपृथिवींपृश्निमातरःशुभेयदुग्राःपृषतीरयुंग्ध्वम् ३ वातत्विषोमरुतोवर्ष-
निर्णिजोयमाइवसुसंदृशःसुपेशसः । पिशङ्गाश्वाअरुणाश्वाअरेपसःप्रत्वक्षसो
महिनाद्यौरिवोरवः ४ पुरुद्रप्साअञ्जिमन्तःसुदानवस्त्वेषसंदृशोअनवभ्रराधसः ।
सुजातासोजनुषारुक्मवक्षसोदिवोअर्काअमृतंनामभेजिरे ५॥ २१ ॥ ऋष्टयोवो
मरुतोअंसयोरधिसहओजोबाह्वोर्वोबलंहितम् ।नृम्णाशीर्षस्वायुधारथेषुवोविश्वा
वःश्रीरधितनूषुपिपिशे ६ गोमदश्वावद्रथवत्सुवीरंचन्द्रवद्राधोमरुतोददानः ।प्रश-
स्तिनःकृणुतरुद्रियासोभक्षीयवोऽवसोदैव्यस्य ७ हयेनरोमरुतोमृळतानस्तुवीम-
घासोअमृताऋतज्ञाः । सत्यश्रुतःकवयोयुवानोबृहद्गिरयोबृहदुक्षमाणाः ८॥२२॥

For Private and Personal Use Only

तम्वष्टौ श्यावाश्व आत्रेयो मरुतस्त्रिष्टुप् ।

५८ तमु नूनं तविषीमन्तमेषां स्तुषे गणं मारुतं नव्यसीनाम् । य आश्वश्वा अम-
वद्वहन्त उतेशिरे अमृतस्य स्वराजः १ त्वेषं गणं तवसं खादिहस्तं धुनिव्रतं मायिनं
दातिवारम् । मयोभुवो ये अमिता महित्वा वन्दस्व विप्र तुविराधसो नॄन् २ आ वो
यन्तूदवाहासो अद्य वृष्टिं ये विश्वे मरुतो जुनन्ति । अयं यो अग्निर्मरुतः समिद्ध एतं जु-
षध्वं कवयो युवानः ३ यूयं राजानमिर्यं जनाय विभ्वतष्टं जनयथा यजत्राः । युष्म-
देति मुष्टिहा बाहुजूतो युष्मत्सदश्वो मरुतः सुवीरः ४ अरा इवेदचरमा अहेव प्रप्र जा-
यन्ते अकवा महोभिः । पृश्नेः पुत्रा उपमासो रभिष्ठाः स्वया मत्या मरुतः संमिमिक्षुः ५
यत्प्रायासिष्ट पृषतीभिरश्वैर्वीळुपविभिर्मरुतो रथेभिः । क्षोदन्त आपो रिणते वना-
न्यवोस्त्रियो वृषभः क्रन्दतु द्यौः ६ प्रथिष्ट यामन्पृथिवी चिदेषां भर्तेव गर्भं स्वमिच्छवो

Shri Mahavir Jain Aradhana Kendra www.kobatirth.org Acharya Shri Kailassagarsuri Gyanmandir

धुः । वातान्ह्यश्वान्धुर्यायुयुज्रेवर्षंस्वेदंचक्रिरेरुद्रियासः ७ ह्येनरोमरुतोमृ-
ळतानस्तुवीमघासोअमृताऋतज्ञाः । सत्यश्रुतःकवयोयुवानोबृहंद्गिरयोबृहदुक्ष-

माणाः ८ ॥ २३ ॥

प्र वोष्टौ श्यावाश्व आत्रेयो मरुतो जगती । अन्त्या त्रिष्टुप् ।

५१ प्रवःस्पळक्रन्त्सुवितायदावनेऽर्चादिवेप्रपृथिव्याऋतंभरे । उक्षन्तेअश्वा-
न्तरुषन्तआरजोऽनुस्वंभानुंश्रथयन्तेअर्णवैः १ अमादेषांभियसाभूमिरेजतिनौर्न
पूर्णाक्षरतिव्यथिर्यती । दूरेदृशोयेचितयन्तएमभिरन्तर्महेविदथेयेतिरेनरः २गवा-
मिवश्रियसेशृङ्गमुत्तमंसूर्योनचक्षूरजसोविसर्जने । अत्याइवसुभ्वं१श्चारवःस्थन
मर्याइवश्रियसेचेतथानरः ३ कोवोमहान्तिमहतामुदश्नवत्कस्काव्यामरुतःको
हपौंस्या । यूयंहभूमिंकिरणंनरेजथप्रयद्भरध्वेसुवितायदावने ४ अश्वाइवेदरुषासः

For Private and Personal Use Only

सबन्धवः शूराइव प्रयुधः प्रोत युयुधुः । मर्याइव सुवृधो वावृधुर्नरः सूर्यस्य चक्षुः प्र मिनन्ति वृष्टिभिः ५ ते अज्येष्ठा अकनिष्ठास उद्भिदोऽमध्यमासो महसा वि वावृधुः । सुजातासो जनुषा पृश्निमातरो दिवो मर्या आ नो अच्छा जिगातन ६ वयो न ये श्रेणीः पप्तुरोजसान्तान्दिवो बृहतः सानुनस्परि । अश्वास एषामुभये यथा विदुः प्र पर्वतस्य नभनूँरचुच्यवुः ७ मिमातु द्यौरदितिर्वीतये नः सं दानुचित्रा उषसो यतन्ताम् । आचुच्यवुर्दिव्यं कोश मेत ऋषे रुद्रस्य मरुतो गृणानाः ८ ॥ २४ ॥

ईळेष्टौ श्यावाश्व आत्रेयो मरुतो मरुतो वाग्निश्च त्रिष्टुप् । अन्त्ये जगत्यौ ।

६० ईळे अग्निं स्ववसं नमोभिरिह प्रसत्तो वि चयत्कृतं नः । रथैरिव प्र भरे वाजयद्भिः प्रदक्षिणिन्मरुतां स्तोममृध्याम् १ आ ये तस्थुः पृषतीषु श्रुतासु सुखेषु रुद्रा मरुतो र-

Shri Mahavir Jain Aradhana Kendra www.kobatirth.org Acharya Shri Kailassagarsuri Gyanmandir

थेषु । वना चिदुग्रा जिहते नि वो भिया पृथिवी चिद्रेजते पर्वतश्चित् २ पर्वतश्चिन्महि वृद्धो बिभाय दिवश्चित्सानु रेजत स्वने वः । यत्क्रीळथ मरुत ऋष्टिमन्त आप इव सध्र्यञ्चो धवध्वे ३ वराइवेद्रैवतासो हिरण्यैरभि स्वधाभिस्तन्वः पिपिश्रे । श्रिये श्रेयांसस्तवसो रथेषु सत्रा महांसि चक्रिरे तनूषु ४ अज्येष्ठासो अकनिष्ठास एते सं भ्रातरो वावृधुः सौभगाय । युवा पिता स्वपा रुद्र एषां सुदुघा पृश्निः सुदिना मरुद्भ्यः ५ यदुत्तमे मरुतो मध्यमे वा यद्वावमे सुभगासो दिवि ष्ठ । अतो नो रुद्रा उत वा न्वस्याग्ने वित्ताद्धविषो यद्यजाम ६ अग्निश्च यन्मरुतो विश्ववेदसो दिवो वहध्व उत्तरादधि ष्णुभिः । ते मन्दसाना धुनयो रिशादसो वामं धत्त यजमानाय सुन्वते ७ अग्ने मरुद्भिः शुभयद्भिर्ऋक्वभिः सोमं पिब मन्दसानो गणश्रिभिः । पावकेभिर्विश्वमिन्वेभिरायुभिर्वैश्वानर प्रदिवा केतुना सजूः ८ ॥ २५ ॥

For Private and Personal Use Only

Shri Mahavir Jain Aradhana Kendra www.kobatirth.org Acharya Shri Kailassagarsuri Gyanmandir

केष्ट्रैकोनविंशतिः श्यावाश्व आत्रेयो गायत्री । पञ्चम्यनुष्टुप् । नवमी सतोबृहती । पञ्चम्यादि- चतसृणां शसीयसी तरन्तमहिषी । नवम्याः पुरुमीढ्हो वैददश्विः । दशम्यास्तरन्तो वैददश्विः । अन्त्यानां तिसृणां रथवीतिर्दाल्भ्यः । शिष्टानां मरुतः ।

६१ केष्ठांनरःश्रेष्ठंतमायएकंएकआयय । परमस्याःपरावतः १ कं१वोऽश्वाः क्वा३भीशंवःकथंशेकककथायंय । पृष्ठेसदोनसोर्यमः २ जघनेचोदएषांविसकथा- निनरोयमुः । पुत्रकृथेनजनंयः ३ परांवीरासएतनमर्यासोभद्रंजानयः । अग्नित- पोयथासथ ४ सनत्साश्व्यंपशुमुतगव्यंशतावंयम् । श्यावाश्वंस्तुताययादोर्वी- रायोपबर्बृहत् ५ ॥ २६ ॥ उतत्वास्त्रीशशीयसीपुंसोभवतिवस्यसी । अदेव- त्रादराधसः ६ वियाजानातिजसुरिंवितृष्यन्तंविकामिनम् । देवत्राकंणुतेमनः ७

For Private and Personal Use Only

उतघानेमोअस्तुतःपुमाँइतिब्रुवेपणिः । सवैरदेयइत्समः ८ उतमेऽरपद्युवति-
मैंमन्दुषीप्रतिश्यावायवर्तनिम् । विरोहितापुरुमीह्लायंयेमतुर्विप्रायदीर्घयशसे ९
योमेधेनूनांशतंवैददश्विर्यथाददत् । तरन्तइववमंहना १० ॥ २७ ॥ यईंवहन्त
आशुभिःपिबन्तोमदिरंमधु । अत्रश्रवांसिदधिरे ११ येषांश्रियाधिरोदसीविभ्रा-
जन्तेरथेष्वा । दिविरुक्मइवोपरि १२ युवासमारुतोगणस्त्वेषरथोअनेद्यः । शुभं-
यावाप्रतिष्कुतः १३ कोवेदनूनमेषांयत्रामदन्तिधूतयः । ऋतजाताअरेपसः १४
यूयंमर्तंविपन्यवःप्रणेतारइत्थाधिया । श्रोतारोयामहूतिषु १५ ॥ २८ ॥
तेनोवसूनिकाम्यापुरुश्चन्द्रारिशादसः । आयवज्ञियासोववृत्तन १६ एतंमेस्तोमं-
मूर्म्यदार्भ्यायपरावह । गिरोदेविरथीरिव १७ उतमेवोचतादितिसुतसोमेरथ-

For Private and Personal Use Only

वीतौ । नकामोअपवेतिमे १८ एवक्षैतिरथवीतिर्मघवागोमतीरनु । पर्वतेष्व-
पश्रितः १९ ॥ २९ ॥

ऋतेन नव श्रुतविदात्रेयो मित्रावरुणौ त्रिष्टुप् ।

६२ ऋतेनऋतमपिहितंध्रुवंवांसूर्यस्ययत्रविमुचन्त्यश्वान् । दशशतासहतं-
स्थुस्तदेकंदेवानांश्रेष्ठंवपुषामपश्यम् १ तत्सुवांमित्रावरुणामहित्वमीर्मातस्थु-
षीरहभिर्दुदुह्रे । विश्वाःपिन्वथःस्वसरस्यधेनाअनुवामेकःपविरावंवर्त २ अधा-
रयतंपृथिवीमुतद्यांमित्रराजानावरुणामहोभिः । वर्धयतमोषधीःपिन्वतंगाअव
वृष्टिंसृजतंजीरदानू ३ आवामश्वासःसुयुजोवहन्तुयतरश्मयउपयन्त्ववाक् ।
घृतस्यनिर्णिगनुवर्ततेवामुपसिन्धवःप्रदिविक्षरन्ति ४ अनुश्रुताममतिंवर्धदुर्वीब-

Shri Mahavir Jain Aradhana Kendra www.kobatirth.org Acharya Shri Kailassagarsuri Gyanmandir

हिरिंवुर्यंजुषारक्षेमाणा । नमंस्वन्ताधृतदक्षाधिगर्तेमित्रासांथेवरुणेळांस्वन्तः ५
॥ ३० ॥ अर्कविहस्तासुकृतेपरस्पायंत्रासांथेवरुणेळांस्वन्तः । राजांनाक्षत्रम-
हंणीयमानासहस्रंस्थूणांबिभृथःसहद्वौ ६ हिरंण्यनिर्णिगयोअस्यस्थूणाविभ्रांज-
तेदिव्यश्वाजंनीव । भद्रेक्षेत्रेनिमिंतातिल्विलेवासनेमम्ध्वोअधिगर्त्यस्य ७
हिरंण्यरूपमुषसोव्युंष्टावयंःस्थूणमुदिंतासूर्यंस्य । आरोंहथोवरुणमित्रगर्तमतंश्च-
क्षाथेअदिंतिंदितिंच ८ यद्बंहिष्ठंनातिविधेसुदानूअच्छिद्रंशर्मभुवनस्यगोपा ।
तेनंनोमित्रावरुणावविष्टंसिषांसन्तोजिगीवांसःस्याम ९ ॥ ३१ ॥ इति शाकल-
कसंहितायां चतुर्थाष्टके तृतीयोऽध्यायः ॥ ३ ॥

For Private and Personal Use Only

Shri Mahavir Jain Aradhana Kendra www.kobatirth.org Acharya Shri Kailassagarsuri Gyanmandir

ऋतस्यसप्तार्चनानाजागतंवरुणंपङ्क्त्यन्तंतुयश्चिकेतषड्ढातहव्यआचिकितानानुष्टुभंतुपाळित्थापञ्चयजतः प्रवोगायत्रंत्रीरोचनाचतुष्कमुरुचक्रिःपुरूरुणागायत्रंत्वानस्तृचंबाहुवृक्तआमित्रऔळिहंयद्यद्दशपौर- आश्विनंतदानुष्टुभंतुकूष्टप्रतिनवावस्युःपाङ्क्तमाभातिपञ्चात्रिःप्रातर्यावाणाश्विनौनवसप्तवधिरुयुष्णि- गादिचतुर्थीत्रिष्टुप्पञ्चानुष्टुभोन्त्याःपञ्चगर्भस्राविण्यउपनिषन्महेदशसत्यश्रवाउषस्यंतुपाङ्क्तंघृतद्यामांन षड्जतेपञ्चश्यावाश्वःसावित्रंतुजागतंतत्सवितुर्नवगायत्रमाद्यानुष्टुबच्छदशात्रिःपार्जन्यमुपाद्यास्तिस्रो जगत्यउपान्त्यानुष्टुब्वाळित्थातृचंपार्थिवमानुष्टुभंप्रसम्राजेष्टौवारुणमिन्द्राग्नीपञ्चैन्द्राग्नमानुष्टुभंविराड्पू- र्वान्तंप्रवोनवैवयामरुन्मारुतमतिजागतंवार्हस्पत्यो भरद्वाजःषष्ठंमण्डलमपश्यत्त्वंह्यग्नेसप्तोन ।

ऋतस्य सप्तार्चनाना आत्रेयो मित्रावरुणौ जगती ।

६३ ऋतंस्यगोपावधितिष्ठथोरथंसत्यंधर्माणापरमेव्योमनि । यमत्रमित्राव- रुणावथोयुवंतस्मैवृष्टिर्मधुमत्पिन्वतेदिवः १ सम्राजावस्यभुवनस्यराजथोमि- त्रावरुणाविदथेस्वर्दृशा । वृष्टिंवांराधोअमृतत्वमीमहेद्यावापृथिवीविचरन्तित-

Shri Mahavir Jain Aradhana Kendra www.kobatirth.org Acharya Shri Kailassagarsuri Gyanmandir

न्यवः २ सुम्राजा उुग्रा वृष्भा दिवस्पती पृथिव्या मित्रावरुणा विचर्षणी । चित्रेभिं-
र्भ्रैरुपं तिष्ठथो रवं द्यां वर्षयथो असुरस्य मायया ३ मायावां मित्रावरुणा दिवि श्रिता
सूर्यो ज्योतिश्चरति चित्रमायुधम् । तम्भ्रेण वृष्ट्या गूहथो दिवि पर्जन्य द्रप्सा मधुम-
न्त ईरते ४ रथं युञ्जते मरुतः शुभे सुखं शूरो न मित्रावरुणा गविष्टिषु । रजांसि चित्रा
विचरन्ति तन्यवो दिवः संम्राजा पयसा न उक्षतम् ५ वाचं सुमित्रावरुणाविरांवतीं
पर्जन्यश्चित्रां वंदति त्विषीमतीम् । अभ्रा वंसत मरुतः सुमायया द्यां वर्षयतमरुणा-
मरेपसम् ६ धर्मणा मित्रावरुणा विपश्चिता व्रता रक्षेथे असुरस्य मायया । ऋतेन
विश्वं भुवनं विराजथः सूर्यमा धत्थो दिवि चित्र्यं रथम् ७ ॥ १ ॥

वरुणं सप्तर्चनाना आत्रेयो मित्रावरुणावनुष्टुप्। अन्त्या पङ्क्तिः।

६४ वरुणं वो रिशादसमृचा मित्रं हवामहे । परि व्रजेव बाह्वोर्जगन्वांसा स्वर्ण-

For Private and Personal Use Only

रम् १ ताबाहवांसुचेतुनाप्रयन्तमस्माअर्चते । शेवंहिजार्यंवांविश्वासुक्षासुजो-
गुवे २ यन्नूनमश्यांगतिंमित्रस्ययायांपथा । अस्यप्रियस्यशर्मण्यहिंसानस्यस-
श्चिरे ३ युवाभ्यांमित्रावरुणोपमंधेयामृचा । यद्धक्षयेमघोनांस्तोतॄणांचस्पूर्धसे ४
आनोमित्रसुदीतिभिर्वरुणश्चसधस्थआ । स्वेक्षयेमघोनांसखीनांचवृधसे ५ युवं
नोयेषुवरुणक्षत्रंबृहच्चबिभृथः । उरुणोवाजसातयेकृतंरायेस्वस्तये ६ उच्छन्त्यां
मेयजतादेवक्षत्रेरुशद्गवि । सुतंसोमंनहस्तिभिरापड्भिर्धावतंनराबिभ्रतावर्चना-
नसम् ७ ॥ २ ॥

यश्चिकेत षड्रातहव्य आत्रेयो मित्रावरुणावनुष्टुप् । अन्त्या पङ्क्तिः ।

६५ यश्चिकेतससुक्रतुर्देवत्रासब्रवीतुनः । वरुणोयस्यदर्शतोमित्रोवावनते
गिरः १ ताहिश्रेष्ठवर्चसाराजानादीर्घश्रुत्तमा । तासत्पतीऋतावृधऋतावानाज-

नंजने २ तावांमियानोऽवंसेपूर्वाउपंब्रुवेसचां । स्वश्वांसःसुचेतुनावाजाँअभिप्र-
दावने ३ मित्रोअंहोश्चिदादुरुक्षयांयगातुंवनते । मित्रस्यहिप्रतूर्वतःसुमतिरस्तिं
विधतः ४ वयंमित्रस्यावंसिस्यामंसप्रथंस्तमे । अनेहसस्त्वोतंयःसत्रावरुंणशे-
षसः ५ युवंमित्रेमंजनंयतंथःसंचंनयथः । मामघोनःपरिख्यतंमोअस्माकमृ-
षीणांगोपीथेनंउरुष्यतम् ६ ॥ ३ ॥

आ चिकितान षड्गातहव्य आत्रेयो मित्रावरुणावनुष्टुप् ।

६६ आचिंकितानसुक्रतूंदेवौमर्तरिशादंसा । वरुंणायऋतपेंशसेदधीतप्रयंसे
महे १ ताहिक्षत्रमविंह्रुतंसम्यगंसुर्यं१माशाते । अधंव्रतेवमानुषंस्वं१र्णधांयिद-
र्शतम् २ तावामेषेरथांनामुर्वीगव्यूंतिमेषाम् । रातहंव्यस्यसुष्टुतिंदधृक्स्तोमैर्म-
नामहे ३ अधाहिकाव्यांयुवंदक्षंस्यपूर्भिरंद्भुता । निकेतुनाजनांनांचिकेथेंपूतद-

Shri Mahavir Jain Aradhana Kendra www.kobatirth.org Acharya Shri Kailassagarsuri Gyanmandir

क्षसा ४ तदृतंपृथिविबृहच्छ्रवएषऋषीणाम् । ज्रयसानावरंपृथ्वतिक्षरन्तियाम-
भिः ५ आयद्वामीयचक्षसामित्रवयंचसूरयः । व्यचिष्ठेबहुपाय्येयतेमहिस्व-
राज्ये ६ ॥ ४ ॥

बळित्था पञ्च यजत आत्रेयो मित्रावरुणावनुष्टुप् ।

६७ बळित्थादेवनिष्कृतमादित्यायजतंबृहत् । वरुणमित्रार्यमन्वर्षिष्ठंक्षत्र-
माशाथे १ आयद्योनिंहिरण्ययंवरुणामित्रसदथः । धर्तारांचर्षणीनांयन्तंसुम्नं
रिशादसा २ विश्वेहिविश्ववेदसोवरुणोमित्रोअर्यमा । व्रतापदेवसश्चिरेपान्ति
मर्त्यंरिषः ३ तेहिसत्याऋतस्पृशऋतावानोजनेजने । सुनीथासःसुदानवोंहो-
श्चिदुरुचक्रयः ४ कोनुवांमित्रास्तुतोवरुणोवातनूनाम् । तत्सुवामेषतेमतिरत्रि-
भ्यएषतेमतिः ५ ॥ ५ ॥

For Private and Personal Use Only

Shri Mahavir Jain Aradhana Kendra www.kobatirth.org Acharya Shri Kailassagarsuri Gyanmandir

प्र वः पञ्च यजत आत्रेयो मित्रावरुणौ गायत्री ।

६८ प्रवोमित्रायगायतवरुणायविपागिरा । महिक्षत्रावृतंबृहत् १ सम्राजा
याघृतयोनीमित्रश्चोभावरुणश्च । देवादेवेषुप्रशस्ता २ तानःशक्तंपार्थिवस्यम-
होरायोदिव्यस्य । महिवांक्षत्रंदेवेषु ३ ऋतमृतेनसपन्तेषिरंदक्षमाशाते । अद्रु-
हादेवौवर्धेते ४ वृष्टिद्यावारीत्यापेषस्पतीदानुमत्याः । बृहन्तंगर्तमाशाते ५ ॥६॥

त्री रोचना चतुष्कमुरुचक्रिरात्रेयो मित्रावरुणौ त्रिष्टुप् ।

६९ त्रीरोचनावरुणत्रीँरुतद्यून्त्रीणिमित्रधारयथोरजांसि । वावृधानावमतिं
क्षत्रियस्यानुव्रतंरक्षमाणावजुर्यम् १ इरावतीर्वरुणधेनवोवांमधुमद्वांसिन्धवोमि-
त्रदुह्रे । त्रयस्तस्थुर्वृषभासस्तिसृणांधिषणानांरेतोधाविद्युमन्तः २ प्रातर्देवीम-
दितिंजोहवीमिमध्यंदिनउदितासूर्यस्य । रायेमित्रावरुणासर्वतातेळेतोकायतन-

For Private and Personal Use Only

यायुशंयोः ३ याधुर्तारारजंसोरोचनस्योतादित्यादिव्यापार्थिवस्य । नवांदेवा अमृताआमिंनन्तिव्रतानिंमित्रावरुणाध्रुवाणि ४ ॥ ७ ॥

पुरूरुणा चतुष्कमुरुचक्रिरात्रेयो मित्रावरुणौ गायत्री ।

७० पुरूरुणाचिद्ध्यस्त्यवोनूनंवांवरुण। मित्रवंसिवांसुमतिम् १ तावांसम्यगंद्रुह्वाणेषमश्यामधायंसे । वयंतेरुंद्रास्याम २ पातंनोरुद्रापायुभिंरुतत्रायेथांसुत्रात्रा । तुर्यामदस्यूंन्तनूभिंः ३ माकस्याद्भुतक्रतूयक्षंभुंजेमातनूभिंः । माशेषसामातनंसा ४ ॥ ८ ॥

आ नस्तृचं बाहुवृक्त आत्रेयो मित्रावरुणौ गायत्री ।

७१ आनोगन्तंरिशादसावरुणामित्रंबर्हणा । उपेमंचारुमध्वरम् १ विश्वंस्य

Shri Mahavir Jain Aradhana Kendra www.kobatirth.org Acharya Shri Kailassagarsuri Gyanmandir

हिप्रचेतसावरुणामित्रराजथः । ईशानापिप्यतंधियः २ उपनःसुतमागतंवरुण
मित्रंदाशुषः । अस्यसोमस्यपीतये ३ ॥ ९ ॥

आ मित्रे तृचं बाहुवृक्त आत्रेयो मित्रावरुणावुष्णिक् ।

७२ आमित्रेवरुणेवयंगीर्भिर्जुहुमोअत्रिवत् । निबर्हिषिसदतंसोमपीतये १
व्रतेनस्थोध्रुवक्षेमाधर्मणायातयज्जना । निबर्हिषिसदतंसोमपीतये २ मित्रश्च
नोवरुणश्चजुषेतांयज्ञमिष्टये । निबर्हिषिसदतांसोमपीतये ३ ॥ १० ॥ इति
शाकलर्क्संहितायां पञ्चमे मण्डले पञ्चमोऽनुवाकः ॥ ५ ॥

यदद्य दश पौर आत्रेयोऽश्विनावनुष्टुप् ।

७३ यदद्यस्थःपरावतियदर्वावत्यश्विना । यद्वापुरूपुरुभुजायदन्तरिक्षआग-
तम् १ इहत्यापुरुभूतमापुरूदंसांसिबिभ्रता । वरस्यायाम्यध्रिगूहुवेतुविष्टमा

For Private and Personal Use Only

Shri Mahavir Jain Aradhana Kendra www.kobatirth.org Acharya Shri Kailassagarsuri Gyanmandir

भुजे २ ईर्मान्यद्वपुषेवपुश्चक्रंरथस्ययेमथुः । पर्यन्यानाहुषायुगामह्नारजांसिदी-
यथः ३ तदूषुवामेनाकृतंविश्वायद्वामनुष्टवे । नानाजातावरेपसासमस्मेबन्धुमे-
यथुः ४ आयद्वांसूर्यारथंतिष्ठद्रघुष्यदंसदा । परिवामरुषावयोघृणावरन्तआ-
तपः ५॥११॥ युवोरत्रिश्चिकेतातिनरासुम्नेनचेतसा । घर्मंयद्वामरेपसंनासत्यास्ना
भुरण्यति ६ उग्रोवांककुहोययिःशृण्वेयामेषुसंतनिः । यद्वांदंसोभिरश्विनात्रि-
र्नराववर्तति ७ मध्वऊषुमधूयुवारुद्रासिषक्तिपिप्युषी । यत्समुद्रातिपर्षथःपक्वाः
पृक्षोभरन्तवाम् ८ सत्यमिद्वाउअश्विनायुवामाहुर्मयोभुवा । तायामन्यामहूत-
मायामन्नामृळयत्तमा ९ इमाब्रह्माणिवर्धनाश्विभ्यांसन्तुशंतमा । यातक्षाममर-
थाँइवावोचामबृहन्नमः १० ॥ १२ ॥

For Private and Personal Use Only

कृष्णो द्दश पौर आत्रेयोऽश्विनावनुष्टुप् ।

७४ कूष्ठोदेवावश्विनाद्यादिवोमनावसू । तच्छ्रवथोवृषण्वसूअत्रिर्वामाविवा-
सति १ कुहत्याकुहनुश्रुतादिविदेवानासत्या । कस्मिन्नायंतथोजनेकोवांनदीनां
सचा २ कंयाथःकंहगच्छथःकमच्छायुञ्जाथेरथम् । कस्यब्रह्माणिरण्यथोवयंवां-
मुश्मसीष्टये ३ पौरंचिद्ध्युदप्रुतंपौरंपौरायजिन्वथः । यदींगृभीततातयेसिंहमिव
द्रुहस्पदे ४ प्रच्यवानाज्जुजुरुषोवव्रिमत्कंनमुंञ्चथः । युवायदींकृथःपुनराकामं-
मृण्वेवध्वः ५ ॥ १३ ॥ अस्तिहिवामिहस्तोतास्मसिवांसंदृशिश्रिये । नूश्रुतंम
आगतमवोभिर्वाजिनीवसू ६ कोवामद्यपुरूणामावव्नेमर्त्यानाम् । कोविप्रोवि-
प्रवाहसाकोयज्ञैर्वाजिनीवसू ७ आवांरथोरथानांयेष्ठोयात्वश्विना । पुरूचिदस्म-
युस्तिरआङ्गूषोमर्त्येष्वा ८ शमूषुवांमधूयुवास्माकमस्तुचर्कृतिः । अर्वाचीना

For Private and Personal Use Only

विचेतसाविभिःश्येनेवदीयतम् ९ अश्विनायद्धकर्हिचिच्छुश्रूयातमिमंहवम् । वस्वीरूषुवांभुजःपृञ्चन्तिसुवांपृचः १० ॥ १४ ॥

प्रति नवावस्युरात्रेयोश्विनौ पङ्क्तिः ।

७५ प्रतिप्रियतमंरथंवृषणंवसुवाहनम् । स्तोतावामश्विनावृषिःस्तोमेनप्रतिभूषतिमाध्वीममश्रुतंहवम् १ अत्यायातमश्विनातिरोविश्वाअहंसना । दस्राहिरण्यवर्तनीसुषुम्नासिन्धुवाहसामाध्वीममश्रुतंहवम् २ आनोरत्नानिबिभ्रतावश्विनागच्छतंयुवम् । रुद्राहिरण्यवर्तनीजुषाणावाजिनीवसूमाध्वीममश्रुतंहवम् ३ सुष्टुभोवांवृषण्वसूरथेवाणीरच्याहिता । उतवांककुहोमृगःपृक्षःकृणोतिवापुषोमाध्वीममश्रुतंहवम् ४ बोधिन्मनसारथ्येषिराहवनश्रुता । विभिश्च्यवानमश्विनानियाथोअद्वयाविनंमाध्वीममश्रुतंहवम् ५ ॥ १५ ॥ आवांनरामनो-

Shri Mahavir Jain Aradhana Kendra www.kobatirth.org Acharya Shri Kailassagarsuri Gyanmandir

युजोऽश्वांसःपृषितःसंवः। वयोवहन्तुपीतयेसहसुम्नेभिरश्विनामाध्वीममश्रुतंहवं-
म् ६ अश्विनावेहगच्छतंनासत्यामाविवेनतम्। तिरश्चिदर्ययापरिवर्तिर्यातमदा-
 भ्यामाध्वीममश्रुतंहवम् ७ अस्मिन्यज्ञेअदाभ्याजरितारंशुभस्पती। अवस्यु-
मश्विनायुवंगृणन्तमुपभूषथोमाध्वीममश्रुतंहवम् ८ अभूदुषारुशत्पशुराग्निरधा-
य्यृत्वियः। अयोजिवांवृषण्वसूरथोदस्रावमर्त्योमाध्वीममश्रुतंहवम् ९ ॥१६॥

आ भाति पञ्चाग्निराश्विनौ त्रिष्टुप्।

७६ आभात्यग्निरुषसामनीकमुद्विप्राणांदेवयावाचोअस्थुः। अर्वाञ्चानूनंर-
थ्येहयातंपीपिवांसमश्विनाघर्ममच्छ १ नसंस्कृतंप्रमिमीतोगमिष्ठान्तिनूनम-
श्विनोपस्तुतेह। दिवाभिपित्वेऽवसागमिष्ठाप्रत्यवर्तिंदाशुषेशंभविष्ठा २ उता
यातंसङ्गवेप्रातरह्नोमध्यंदिनउदितासूर्यस्य। दिवानक्तमवसाशंतमेननेदानींपी-

For Private and Personal Use Only

तिरश्विनार्तताम ३ इदंहिवांप्रदिविस्थानमोकइमेगृहाअश्विनेदंदुरोणम् । आनोदिवोबृहतःपर्वतादाद्भ्योयातमिषमूर्जंवहन्ता ४ समश्विनोरवसानूतनेनमयोभुवासुप्रणीतीगमेम।आनोरयिंवहतमोतवीरानाविश्वान्यमृतासौभगानि ५॥१७॥

प्रातर्यावाणा पञ्चात्रिरश्विनौ त्रिष्टुप् ।

७७ प्रातर्यावाणाप्रथमायजध्वंपुरागृध्रादररुषःपिबातः । प्रातर्हियज्ञमश्विनादधातेप्रशंसन्तिकवयःपूर्वभाजः १ प्रातर्यजध्वमश्विनाहिनोतनसायमस्तिदेवयाअजुष्टम् । उतान्योअस्मद्यजतेविचावःपूर्वःपूर्वोयजमानोवनीयान् २ हिरण्यत्वङ्मधुवर्णोघृतस्नुःपृक्षोवहन्नारथोवर्ततेवाम् । मनोजवाअश्विनावातरंहायेनातियाथोदुरितानिविश्वा ३ योभूयिष्ठंनासत्याभ्यांविवेषचनिष्ठंपित्वोररतेविभागे । सतोकमस्यपीपरच्छमीभिरनूर्ध्वभासःसदमित्तुतुर्यात् ४ समश्विनोरव-

Shri Mahavir Jain Aradhana Kendra www.kobatirth.org Acharya Shri Kailassagarsuri Gyanmandir

सानूतंनेनमयोभुवासुप्रणीतीगमेम । आनोरयिंवहतमोतवीरानाविश्वान्यमृता सौभंगानि ५ ॥ १८ ॥

अश्विनौ नव सप्तवध्रिरात्रेयोश्विनौ । आद्यास्तिस्र उष्णिहः । चतुर्थी त्रिष्टुप् । शिष्टा अनुष्टुभः ।

७८ अश्विंनावेहगंच्छतंनासंत्यामाविवेनतम् । हंसाविंवपततमासुताँउपं १ अश्विंनाहरिणाविंवगौराविवानुयवंसम् । हंसाविंवपततमासुताँउपं २ अश्विंना वाजिनीवसूजुषेथांयज्ञमिष्टयें । हंसाविंवपततमासुताँउपं ३ अत्रिर्यद्वामवरोहंन्नृबीसमजोहवीन्नाधंमानेवयोषा । श्येनस्यंचिज्जवंसानूतंनेनागंच्छतमश्विना शंतंमेन ४ ॥ १९ ॥ विजिंहीष्ववनस्पतेयोनिःसूष्यंन्त्याइव । श्रुतंमेंअश्विना हवंसप्तवंध्रिंचमुञ्चतम् ५ भीतायनाधंमानायऋषंयेसप्तवंध्रये । मायाभिंरश्विना

For Private and Personal Use Only

युवंवृक्षंसंचविचाचथः ६ यथावातःपुष्करिणींसमिङ्गयतिसर्वतः । एवातेगर्भएजतुनिरैतुदशंमास्यः ७ यथावातोयथावनंयथासमुद्रएजति । एवात्वंदशमास्य सहावेहिजरायुणा ८ दशमासांञ्छशयानःकुमारोअधिमातरि । निरैतुजीवो अक्षतोजीवोजीवन्त्याअधि ९ ॥ २० ॥

महे दश सत्यश्रवा आत्रेय उषाः पङ्क्तिः ।

७९ महेनोअद्यबोधयोषोरायेदिवित्मती । यथाचिन्नोअबोधयःसत्यश्रवसि वाय्येसुजातेअश्वसूनृते १ यासुनीथेशौचद्रथेव्यौच्छोदुहितर्दिवः । साव्युच्छसहीयसिसत्यश्रवसिवाय्येसुजातेअश्वसूनृते २ सानोअद्याभरद्वसुव्युच्छादुहितर्दिवः । योव्यौच्छःसहीयसिसत्यश्रवसिवाय्येसुजातेअश्वसूनृते ३ अभियेत्वाविभावरिस्तोमैर्गृणन्तिवह्नयः । मघैर्मघोनिसुश्रियोदामन्वन्तःसुरातयःसुजातेअ-

For Private and Personal Use Only

Shri Mahavir Jain Aradhana Kendra www.kobatirth.org Acharya Shri Kailassagarsuri Gyanmandir

श्वंसूनृते ४ यच्चिद्धितेगणाइमेछदयन्तिमघत्तये । परिचिद्वष्टयोदधुर्ददतोराधोअ-
ह्रयंसुजातेअश्वंसूनृते ५ ॥ २१ ॥ ऐषुंधावीरवद्यशउषोमघोनिसूरिषु । येनो
॥२३४॥ राधांस्यह्रयामघवानोअरासतसुजातेअश्वंसूनृते ६ तेभ्योद्युम्नंबृहद्यशउषोमघो-
न्यावह । येनोराधांस्यश्व्यागव्याभजंन्तसूरयःसुजातेअश्वंसूनृते ७ उतनोगोम-
तीरिषआवहादुहितर्दिवः । साकंसूर्यस्यरश्मिभिःशुक्रैःशोचद्भिरर्चिभिःसुजाते
अश्वंसूनृते ८ व्युच्छादुहितर्दिवोमाचिरंतनुथाअपः । नेत्त्वास्तेनंयथारिपुंतपा-
तिसूरोअर्चिषासुजातेअश्वंसूनृते ९ एतावद्वेदुषस्त्वंभूयोवादातुमर्हसि । यास्तो-
तृभ्योविभावर्युच्छन्तीनप्रमीयसेसुजातेअश्वंसूनृते १० ॥ २२ ॥

द्युतद्यामानं षट्. सत्यश्रवा आत्रेय उषास्त्रिष्टुप् ।

८० द्युतद्यामानंबृहतीमृतेनऋतावरीमरुणप्सुंविभातीम् । देवीमुषसंस्वरा- ॥२३४॥

For Private and Personal Use Only

Shri Mahavir Jain Aradhana Kendra www.kobatirth.org Acharya Shri Kailassagarsuri Gyanmandir

वहंन्तींप्रतिविप्रासोमतिभिर्जरन्ते १ एषाजनंदर्शताबोधयन्तीसुगान्पथःकृण्वु-
तीयात्यग्रे । बृहद्रथाबृहतीविश्वमिन्वोषाज्योतिर्यच्छत्यग्रेअह्नाम् २ एषागोभिं-
ररुणेभिर्युजानास्रेधन्तीरयिमप्रायुचक्रे । पथोरदन्तीसुवितायदेवीपुरुष्टुताविश्व-
वाराविभाति ३ एषाव्येनीभवतिद्विबर्हाआविष्कृण्वानातन्वंपुरस्तात् । ऋतस्य
पन्थामन्वेतिसाधुप्रजानतीवनदिशोमिनाति ४ एषाशुभ्रानतन्वोविदानोर्ध्वेव
स्नातीदृशयेनोअस्थात् । अपद्वेषोबाधमानातमांस्युषादिवोदुहिताज्योतिषागा-
त् ५ एषाप्रतीचीदुहितादिवोनॄन्योषेवभद्रानिरिणीतेअप्सः । व्यूर्ण्वतीदाशुषे
वार्याणिपुनर्ज्योतिर्युवतिःपूर्वथाकः ६ ॥ २३ ॥

युञ्जते पञ्च श्यावाश्व आत्रेयः सविता जगती ।

८१ युञ्जतेमनउतयुञ्जतेधियोविप्राविप्रस्यबृहतोविपश्चितः । विहोत्रादधेवयु-

 नाविदेकइन्महीदेवस्यसवितुःपरिष्टुतिः १ विश्वारूपाणिप्रतिमुञ्चतेकविःप्रासा-
वीद्भद्रंद्विपदेचतुष्पदे । विनाकमख्यत्सविितावरेण्योऽनुप्रयाणमुषसोविराजति २
यस्यप्रयाणमन्वन्यइद्ययुर्देवादेवस्यमहिमानमोजसा । यःपार्थिवानिविममेस
एतशोरजांसिदेवःसविितामहित्वना ३ उतयासिसवितस्त्रीणिरोचनोतसूर्यस्यर-
श्मिभिःसमुच्यसि । उतरात्रीमुभयतःपरीयसउतमित्रोभवसिदेवधर्मभिः ४
उतेशिषेप्रसवस्यत्वमेकइदुतपूषाभवसिदेवयामभिः। उतेदंविश्वंभुवनंविराजसि
श्यावाश्वस्तेसवितःस्तोममानशे ५ ॥ २४ ॥

तत्सवितुर्नव श्यावाश्व आत्रेयः साविता गायत्री आद्यानुष्टुप् ।

८२ तत्सवितुर्वृणीमहेवयंदेवस्यभोजनम् । श्रेष्ठंसर्वधातमंतुरंभगस्यधीम-
हि १ अस्यहिस्वयशस्तरंसवितुःकच्चनप्रियम् । नमिनन्तिस्वराज्यम् २ सहिर-

त्नानिदाशुषेंसुवातिसविताभर्गः । तंभागंचित्रमीमहे ३ अद्यानोदेवसवितःप्रजावंत्सावीःसौभंगम् । परादुःष्वप्न्यंसुव ४ विश्वानिदेवसवितर्दुरितानिपरासुव । यद्भद्रंतन्नआसुव ५ ॥ २५ ॥ अनागसोअदितयेदेवस्यसवितुःसवे । विश्वावामानिधीमहि ६ आविश्वदेवंसत्पतिंसूक्तैरद्यावृणीमहे । सत्यसवंसवितारंम् ७ यइमेउभेअहनीपुरएत्यप्रयुच्छन् । स्वाधीर्देवःसविता ८ यइमाविश्वाजातान्याश्रावयतिश्लोकेन । प्रचंसुवातिसविता ९ ॥ २६ ॥

अच्छा दशार्चिः पर्जन्यस्त्रिष्टुप् । उपाद्यास्तिस्रो जगत्यः । उपान्त्यानुष्टुप् ।

८३ अच्छावदतवसंगीर्भिराभिःस्तुहिपर्जन्यंनमसाविवास । कनिक्रदद्वृषभोजीरदानूरेतोदधात्योषधीषुगर्भम् १ विवृक्षान्हन्त्युतहन्तिरक्षसोविश्वंबिभायभुवनंमहावधात् । उतानागाईषतेवृष्ण्यावतोयत्पर्जन्यःस्तनयन्हन्तिदु-

Shri Mahavir Jain Aradhana Kendra www.kobatirth.org Acharya Shri Kailassagarsuri Gyanmandir

ष्कृतः २ रथीविकशयाश्वाँअभिक्षिपन्नाविर्दूतान्कृणुतेवर्ष्याँ३अह । दूरात्सिंहस्य
स्तनथाउदीरतेयत्पर्जन्यःकृणुतेवर्ष्यं१नभः ३ प्रवातावान्तिपतयन्तिविद्युतउदो-
षधीर्जिहतेपिन्वतेस्वः । इराविश्वस्मैभुवनायजायतेयत्पर्जन्यःपृथिवींरेतसाव-
ति ४ यस्यव्रतेपृथिवीनन्नमीतियस्यव्रतेशफवज्जर्भुरीति । यस्यव्रतओषधीर्वि-
श्वरूपाःसनःपर्जन्यमहिशर्मयच्छ ५ ॥ २७ ॥ दिवोनोवृष्टिंमरुतोररीध्वंप्रपि-
न्वतवृष्णोअश्वस्यधाराः । अर्वाङेतेनस्तनयित्नुनेह्यपोनिषिञ्चन्नसुरःपितानः ६
अभिक्रन्दस्तनयगर्भमाधाउदन्वतापरिदीयारथेन । दृतिंसुकर्षविषितंन्यञ्चंसमा
भवन्तूद्वतोनिपादाः ७ महान्तंकोशमुदचानिषिञ्चस्यन्दन्तांकुल्याविषिताःपुर-
स्तात् । घृतेनद्यावापृथिवीव्युन्धिसुप्रपाणंभवत्वघ्न्याभ्यः ८ यत्पर्जन्यकनिक्रद-
त्स्तनयन्हंसिदुष्कृतः । प्रतीदंविश्वंमोदतेयत्किंचपृथिव्यामधि ९ अवर्षीर्वर्षमुदुषू

For Private and Personal Use Only

Shri Mahavir Jain Aradhana Kendra www.kobatirth.org Acharya Shri Kailassagarsuri Gyanmandir

गृभायाकुर्धग्वान्यत्यैतवाउं । अर्जीजनुओर्षधीभोजनायकमुतप्रजाभ्यो ऽवि-
दोमनीषाम् १० ॥ २८ ॥

बळित्था तृचमत्रिः पृथिव्यनुष्टुप् ।

८४ बळित्थापर्वतानांखिद्रंबिभर्षिपृथिवि । प्रयाभूमिंप्रवत्वतिमह्नाजिनोषि
महिनि १ स्तोमासस्त्वाविचारिणिप्रतिष्टोभन्त्यक्तुभिः । प्रयावाजंनहेषन्तंपेरु-
मस्यस्यर्जुनि २ दृळ्हाचिद्यावनस्पतीन्क्ष्मयादर्धर्ष्योजसा । यत्तेअभ्रस्यविद्युतो
दिवोवर्षन्तिवृष्टयः ३ ॥ २९ ॥

प्र सम्राजेऽष्टावत्रिर्वरुणस्त्रिष्टुप् ।

८५ प्रसम्राजेबृहदर्चागभीरंब्रह्मप्रियंवरुणायश्रुताय । वियोजघानशमितेव
चर्मोपस्तिरेपृथिवींसूर्याय १ वनेषुव्य१न्तरिक्षंततानवाजमर्वत्सुपयउस्रियासु ।

For Private and Personal Use Only

Shri Mahavir Jain Aradhana Kendra www.kobatirth.org Acharya Shri Kailassagarsuri Gyanmandir

हृत्सुक्रतुंवरुणोअप्स्व१ग्निंदिविसूर्यमदधात्सोममद्रौ २ नीचीनबारंवरुणःकवन्धं
प्रससर्जरोदसीअन्तरिक्षम् । तेनविश्वस्यभुवनस्यराजायवंनवृष्टिर्व्युनत्तिभूम ३
उनत्तिभूमिंपृथिवीमुतद्यांयदादुग्धंवरुणोवष्ट्यादित् । समभ्रेणवसतपर्वतासस्त-
विषीयन्तःश्रथयन्तवीराः ४ इमामूष्वासुरस्यश्रुतस्यमहींमायांवरुणस्यप्रवोच-
म् । मानेनेवतस्थिवाँअन्तरिक्षेवियोममेपृथिवींसूर्येण ५॥३०॥ इमामूनुकवितं-
मस्यमायांमहींदेवस्यनकिरादधर्ष । एकंयदुद्नानपृणन्त्येनीरासिञ्चन्तीरवनयःस-
मुद्रम् ६ अर्यम्यंवरुणमित्र्यंवासखायंवासदमिद्भ्रातरंवा । वेशंवानित्यंवरु-
णारणंवायत्सीमागश्चकृमाशिश्रथस्तत् ७ कितवासोयद्रिरिपुर्नदीवियद्वाघा
सत्यमुतयन्नविद्म । सर्वाताविष्यशिथिरेवदेवाथातेस्यामवरुणप्रियासः ८॥३१॥

For Private and Personal Use Only

Shri Mahavir Jain Aradhana Kendra www.kobatirth.org Acharya Shri Kailassagarsuri Gyanmandir

इन्द्राग्नी षळत्रिरिन्द्राग्नी अनुष्टुप् । अन्त्या विराट्पूर्वा ।

८६ इन्द्राग्नीयमवथउभावाजेषुमर्त्यम् । दृळ्हाचित्सप्रभेदतिद्युम्नावाणीरिव
त्रितः १ यापृतनासुदुष्टरायावाजेषुश्रवाय्या । यापञ्चचर्षणीरभीन्द्राग्नीताहवा-
महे २ तयोरिदमवच्छवस्तिग्मादिद्युन्मघोनोः । प्रतिद्रुणागभस्त्योर्गवांवृत्रघ्नए-
षते ३ तावामेषेरथानामिन्द्राग्नीहवामहे । पतीतुरस्यराधसोविद्वांसागिर्वणस्त-
मा ४ तावृधन्तावनुद्यून्मर्तायदेवावदभा । अर्हन्ताचित्पुरोदधेंशेवदेवावर्वते ५
एवेन्द्राग्निभ्यामहाविहव्यंशूष्यंघृतंनपूतमद्रिभिः । तासूरिषुश्रवोबृहद्रयिंगृणत्सु
दिधृतमिषंगृणत्सुदिधृतम् ६ ॥ ३२ ॥

प्र वो नवैवयामरुदात्रेयो मरुतोतिजगती ।

८७ प्रवोमहेमतयोयन्तुविष्णवेमरुत्वतेगिरिजाएवयामरुत् । प्रशर्धायप्रय-

For Private and Personal Use Only

ज्मयेसुखादयेतवसेभन्ददिष्टयेधुनिव्रतायशवसे १ प्रयेजातामहिनायेचनुस्वयंप्र
विद्मनाब्रुवतएवयामरुत् । क्रत्वातद्वोमरुतोनाधृषेशवोदानामह्नातदेषामधृष्टा-
सोनाद्रयः २ प्रयेदिवोबृहतःशृण्विरेगिरासुशुक्वानःसुभ्वएवयामरुत् । नयेषा-
मिरीसधस्थईष्टआँअग्नयोनस्वविद्युतःप्रस्पन्द्रासोधुनीनाम् ३ सचक्रमेमहतो
निरुरुक्रमःसमानस्मात्सदसएवयामरुत् । यदायुक्तत्मनास्वादधिष्णुभिर्विष्प-
र्धसोविमहसोजिगातिशेवृधोनृभिः ४ स्वनोनवोऽमवान्रेजयद्वृषात्वेषोययिस्त-
विषएवयामरुत् । येनासहन्तऋञ्जतस्वरोचिषःस्थारश्मानोहिरण्ययाःस्वायुधा-
सइष्मिणः ५ ॥ ३३ ॥ अपारोवोमहिमावृद्धशवसस्त्वेषंशवोऽवत्वेवयामरुत् ।
स्थातारोहिप्रसितौसंदृशिस्थनतेनउरुष्यतानिदःशुशुक्वांसोनाग्नयः ६ तेरुद्रासः

Shri Mahavir Jain Aradhana Kendra www.kobatirth.org Acharya Shri Kailassagarsuri Gyanmandir

सुमंखाअग्नयोयथातुविद्युम्नाअवन्त्वेवयामरुत् । दीर्घंपृथुपप्रथेसद्मपार्थिवंयेषा-
मज्मेष्वामहःशर्धांस्यद्भुतैनसाम् ७ अद्वेषोनोमरुतोगातुमेतंनश्रोताहवंजरितु-
रेवयामरुत् । विष्णोर्महःसंमन्यवोयुयोतनस्मद्रथ्यो३नदंसनापद्वेषांसिसनुतः ८
गन्तानोयज्ञंयज्ञियाःसुशमिश्रोताहवमरक्षएवयामरुत् । ज्येष्ठासोनपर्वतासो
व्योमनियूयंतस्यप्रचेतसःस्यातदुर्धर्तवोनिदः ९ ॥ ३४ ॥ इति शाकलकसंहितायां
पञ्चमे मण्डले षष्ठोऽनुवाकः ॥ ६ ॥

इति पञ्चमं मण्डलं समाप्तम् ॥ ५ ॥

त्वं ह्यग्ने त्रयोदश भरद्वाजो बार्हस्पत्योग्निस्त्रिष्टुप् ।

१ त्वंह्यग्नेप्रथमोमनोतास्याधियोअभवोदस्महोता । त्वंसींवृषन्नकृणोर्दुष्टरी-

For Private and Personal Use Only

Shri Mahavir Jain Aradhana Kendra www.kobatirth.org Acharya Shri Kailassagarsuri Gyanmandir

तुसह्रोविश्वस्मैसहंसेसहंध्यै, १ अवाहोतान्यंसीदोयजींयानिळस्पदइषयन्नीड्यः
सन् । तंत्वानरंःप्रथमंदेवयन्तोंमहोरायेचितयंन्तोअनुंग्मन् २ वृतेवयन्तंबहुभिं-
र्वसव्यैं३स्त्वेरयिंजागृवांसोअनुंग्मन् । रुशंन्तमग्निंदर्शतंबृहन्तंवपावंन्तंविश्वहां
दीदिवांसंम् ३ पदंदेवस्यनमंसाव्यन्तंःश्रवस्यवःश्रवंआपन्नमृंक्तम् । नामांनि
चिद्दधिरेयज्ञियांनिभद्रायांतिरणयन्तसंदृष्टौ ४ त्वांवंर्धन्तिक्षितयंःपृथिव्यांत्वां
रायंउभयांसोजनांनाम् । त्वंत्रातातंरणेचेत्योंभूःपितामातासदमिन्मानुंषा-
णाम् ५ ॥ ३५ ॥ सपर्येण्यःसप्रियोविक्ष्वं१ग्निहोंतामन्द्रोनिषंसादायजींयान् ।
तंत्वांवयंदमआदीदिवांसमुपंज्ञुबाधोनमंसासदेम ६ तंत्वांवयंसुध्यो३नव्यंमग्ने
सुम्नायवंईमहेदेवयन्तंः । त्वंविशोंअनयोदीद्यांनोदिवोअंग्नेबृहतारोंचनेनं ७

For Private and Personal Use Only

Shri Mahavir Jain Aradhana Kendra www.kobatirth.org Acharya Shri Kailassagarsuri Gyanmandir

विशांकविंविश्पतिंशश्वतीनांनितोशनंवृषभंचर्षणीनाम् । प्रेतीषणिमिषयन्तं पावकंराजंन्तमग्निंयजतंरयीणाम् ८ सोअंग्नईजेशशमेचमर्तोयस्तआनंट्स-मिधांहव्यदातिम् । यआहुतिंपरिवेदानमोभिर्विश्वेत्सवामादधतेत्वोतः ९ अ-स्माउतेमहिंमहेविंधेमनमोभिरग्नेसमिधोतहव्यैः । वेदींसूनोसहसोगीर्भिरुक्थै-रातेंभद्रायांसुमतौयतेम १० आयस्ततंथरोदंसीविभासाश्रवोभिश्वश्रवस्य१स्त-रुत्रः । बृहद्भिर्वाजैस्थविरेभिरस्मेरेवद्भिरग्नेवितरंविभाहि ११ नृवद्वंसोसदमि-द्धेह्यस्मेभूरितोकायतनयायपश्वः । पूर्वीरिषोबृहतीरारेअघाअस्मेभद्रासौश्रवसा-निसन्तु १२ पुरूण्यग्नेपुरुधात्वायावसूनिराजन्वसुतातेअश्याम् । पुरूणिहित्वेपुरु-वारसन्त्यग्नेवसुविधतेराजनित्वे १३ ॥ ३६ ॥ इति शाकलकसंहितायां चतुर्थाष्टके चतुर्थोऽध्यायः ॥ ४ ॥

For Private and Personal Use Only

त्वंह्येकादशानुष्टुभंशक्वर्यन्तमग्नेत्रीयथाहोतर्नुत्वेसप्तमन्व्यस्यमूर्धानंवैश्वानरीयंहिद्विजगत्यन्तंपृक्षस्या-
न्त्यात्रिष्टुबहश्चपुरोवोद्विपदान्तंयजस्वषण्मध्येत्वद्विश्वाग्नायआनुष्टुभंशक्वर्यन्तमिममूष्वेकोनाग्नीतहव्यऋ-
षिर्वाजागतंप्राग्दशभ्यास्तृतीयापञ्चदश्यौशक्वर्यौषष्ठ्यतिशक्वर्यनुष्टुब्बृहत्याउपान्त्येत्वमग्नेप्रचत्वारिंश-
द्वायग्नेवर्धमानाद्याषष्ठीचसप्तविंश्यनुष्टुप्त्रिष्टुप्पूर्वेचान्त्ये ।

त्वं ह्येकादश भरद्वाजो बार्हस्पत्योऽग्निरनुष्टुप् । अन्त्या शक्वरी ।

२ ॐम् त्वंहिक्षैतवद्यशोऽग्नेमित्रोनपत्यसे । त्वंविचर्षणेश्रवोवसोपुष्टिंनपु-
ष्यसि १ त्वांहिष्माचर्षणयोयज्ञेभिर्गीर्भिरीळते । त्वांवाजीयात्यवृकोरजस्तू-
र्विश्वचर्षणिः २ सजोषस्त्वादिवोनरोयज्ञस्यकेतुमिन्धते । यद्धस्यमानुषोजनः
सुम्नायुर्जुह्वेअध्वरे ३ ऋधद्यस्तेसुदानवेधियामर्तःशशमते । ऊतीषबृहतोदिवो
द्विषोअंहोनतरति ४ समिधायस्तआहुतिंनिशितिंमर्त्योनशत् । वयावन्तंसपु-
ष्यतिक्षयमग्नेशतायुषम् ५ ॥ १ ॥ त्वेषस्तेधूमऋण्वतिदिविषञ्छुक्रआततः ।

For Private and Personal Use Only

सूरोनहिद्युतात्वंकृपापावकरोचसे ६ अधाहिविक्ष्वीड्योऽसिंप्रियोनोअतिथिः । रण्वःपुरीवजूर्यःसूनुर्नत्रययाय्यः ७ क्रत्वाहिद्रोणेअज्यसेऽग्नेवाजीनकृत्व्यः । परिज्मेवस्वधागयोऽत्योनह्वार्यःशिशुः ८ त्वंत्याचिदच्युताग्नेपशुर्नयवसे । धामाहयत्तेअजरवनावृश्चन्तिशिक्वसः ९ वेषिह्यध्वरीयतामग्नेहोतादमेविशाम् । समृधोविश्पतेकृणुजुषस्वहव्यमङ्गिरः १० अच्छानोमित्रमहोदेवदेवानग्नेवोचःसुमतिंरोदस्योः । वीहिस्वस्तिंसुक्षितिंदिवोनॄन्द्विषोअंहांसिदुरितातरेमतातरेमतवावसातरेम ११ ॥ २ ॥

अग्नेष्टौ भरद्वाजो बार्हस्पत्योग्निस्त्रिष्टुप् ।

३ अग्नेसक्षैषहृतपाऋतेजाउरुज्योतिर्नशतेदेवयुष्टे । यंत्वंमित्रेणवरुणःसजोषादेवपासित्यजसामर्तमंहः १ ईजेयज्ञेभिःशशमेशमीभिर्ऋधद्वारायाग्नयेद-

Shri Mahavir Jain Aradhana Kendra www.kobatirth.org Acharya Shri Kailassagarsuri Gyanmandir

ऋ. सं. दाश । एवाचनतंयशसामजुष्टिर्नांहोमर्तंनशतेनप्रदृप्तिः २ सूरोनयस्यंदृशतिरं- अ.४अ.५
रेपाभीमायदेतिंशुचतस्तआवीः । हेषंस्वतःशुरुधोनायमक्तोःकुत्राचिद्रण्वोवंस-
॥२४१॥ तिर्वनेजाः ३ तिग्मंचिदेममहिवर्पोअस्यभसदश्वोनयंमसानआसा । त्रिजेर्ह-
मानःपरशुर्नजिह्वांद्रविर्नद्रावयतिदारुधक्षत् ४ सइदस्तेवप्रतिधादसिष्यञ्छिशी-
ततेजोऽयंसोनधाराम् । चित्रध्रंजतिररतिर्योअक्तोर्वेर्नद्रुषद्वारघुपत्मंजंहाः ५॥३॥
संईरेभोनप्रतिवस्तउस्राःशोचिषारारपीतिमित्रमंहाः । नक्तंयईमरुषोयोदिवा-
नृनमर्त्योअरुषोयोदिवानॄन् ६ दिवोनयस्यविधतोनवीनोदृषारुक्षओषधीषुनू-
नोत् । घृणानयोध्रजसापत्मनायन्नारोदसीवसुनादंसुपत्नी ७ धायोंभिर्वायोयु-
ज्येभिरर्कैर्विद्युन्नदविद्योत्स्वेभिःशुष्मैः । शर्धोवायोमरुतांततक्षऋभुर्नत्वेषोरभ-
सानोअद्यौत् ८ ॥ ४ ॥ ॥२४१॥

For Private and Personal Use Only

Shri Mahavir Jain Aradhana Kendra www.kobatirth.org Acharya Shri Kailassagarsuri Gyanmandir

यथा होतरष्टौ भरद्वाजो बार्हस्पत्योग्निस्त्रिष्टुप् ।

४ यथाहोतर्मनुषोदेवतातायज्ञेभिःसूनोसहसोयजासि । एवानोअद्यसमना समानानुशन्नग्नउशतोयक्षिदेवान् १ सनोविभावाचक्षणिर्नवस्तोरग्निर्वन्दारुवेद्यश्चनोधात् । विश्वायुर्योअमृतोमर्त्येषूषर्भुद्भूदतिथिर्जातवेदाः २ द्यावोनयस्यपनयन्त्यभ्वंभासांसिवस्तेसूर्योनशुक्रः । वियइनोत्यजरःपावकोऽश्नस्यचिच्छिश्नथत्पूर्व्याणि ३ वद्माहिसूनोअस्यद्मसद्वाचक्रेअग्निर्जनुषाज्माऽन्नम् । सत्वंनऊर्जसनऊर्जंधाराजेवजेरवृकेक्षेष्यन्तः ४ नितिक्तियोवारणमन्नमत्तिवायुर्नराष्ट्र्यत्येत्यक्तून् । तुर्यामयस्तआदिशामरातीरत्योनह्रुतःपततःपरिह्रुत् ५ ॥ ५ ॥ आसूर्योनभानुमद्भिरर्कैरग्नेततन्थरोदसीविभासा । चित्रोनयत्परितमांस्यक्तः शोचिषापत्मन्नौशिजोनदीयन् ६ त्वांहिमन्द्रतममर्कशोकैर्ववृमहेमहिनःश्रो-

Shri Mahavir Jain Aradhana Kendra www.kobatirth.org Acharya Shri Kailassagarsuri Gyanmandir

ष्यग्ने। इन्द्रंनत्वाशवसादेवतावायुंपृणन्तिराधसानृतमाः ७ नूनोअग्नेऽवृकेभिःस्व-
स्तिवेषिरायःपथिभिःपर्ष्यंहः । तासूरिभ्योगृणतेरासिसुम्नंमदेमशतहिमाःसु-
वीराः ८ ॥ ६ ॥

हुवे वः सप्त भरद्वाजो बार्हस्पत्योग्निस्त्रिष्टुप् ।

५ हुवेवःसूनुंसहसोयुवानमद्रोघवाचंमतिभिर्यविष्ठम् । यइन्वतिद्रविणानि
प्रचेताविश्ववाराणिपुरुवारोअध्रुक् १ त्वेवसूनिपुर्वणीकहोतर्दोषावस्तोरेरिरेय-
ज्ञियासः । क्षामेवविश्वाभुवनानियस्मिन्त्संसौभगानिदधिरेपावके २ त्वंविक्षु
प्रदिवःसीदआसुक्रत्वारथीरभवोवार्याणाम् । अतइनोषिविधतेचिकित्वोव्यानु-
षग्जातवेदोवसूनि ३ योनःसनुत्योअभिदासदग्नेयोअन्तरोमित्रमहोवनुष्यात् ।
तमजरेभिर्वृषभिस्तवस्वैस्तपातपिष्ठतपसातपस्वान् ४ यस्तेयज्ञेनसमिधायउ-

For Private and Personal Use Only

क्थैरर्कैभिःसूनोसहसोददाशत् । समर्त्येष्वमृतप्रचेतारायाद्युम्नेनश्रवसाविभा-
ति ५ सतत्कृधीषितस्तूयमग्नेस्पृधोबाधस्वसहसासहस्वान् । यच्छस्यसेद्युभि-
रक्तोवचोभिस्तज्जुषस्वजरितुर्घोषिमन्म ६ अश्यामतंकाममग्नेतवोतीअश्यामर-
यिंरयिवःसुवीरम् । अश्यामवाजमभिवाजयन्तोऽश्यामद्युम्नमजराजरंते ७ ॥७॥

प्र नव्यसा सप्त भरद्वाजो बार्हस्पत्योऽग्निस्त्रिष्टुप् ।

६ प्रनव्यसासहसःसूनुमच्छायज्ञेनगातुमवइच्छमानः । वृश्चद्वनंकृष्णयामं
रुशन्तंवीतीहोतारंदिव्यंजिगाति १ सःश्वितानस्तन्यतूरोचनस्थाअजरेभिर्नान-
दद्भिर्यविष्ठः । यःपावकःपुरुतमःपुरूणिपृथून्यग्निरनुयातिभर्वन् २ वितेविष्व-
ग्वातजूतासोअग्नेभामासःशुचेशुचयश्चरन्ति । तुविम्रक्षासोदिव्यानवग्वावना
वनन्तिधृषतारुजन्तः ३ येतेशुक्रासःशुचयःशुचिष्मःक्षांवपन्तिविषितासोअ-

Shri Mahavir Jain Aradhana Kendra www.kobatirth.org Acharya Shri Kailassagarsuri Gyanmandir

श्वाः । अर्धभ्रमस्तउर्वियाविभातियातयमानोअधिसानुपृश्नेः ४ अर्धजिह्वापा-
पतीतिप्रवृष्णोगोषुयुधोनाशनिःसृजाना । शूरस्येवप्रसितिःक्षातिरग्नेर्दुर्वर्तुर्भीमो
दयतेवनानि ५ आभानुनापार्थिवानिज्रयांसिमहस्तोदस्यधृषतातनन्थ । सबा-
धस्वापभयासहोभिःस्पृधोवनुष्यन्वनुषोनिजूर्व ६ सचित्रचित्रंचितयन्तमस्मे
चित्रक्षत्रचित्रतमंवयोधाम् । चन्द्रंरयिंपुरुवीरंबृहन्तंचन्द्रचन्द्राभिर्गृणतेयुव-
स्व ७ ॥ ८ ॥

मूर्धानं सप्त भरद्वाजो बार्हस्पत्यो वैश्वानरस्त्रिष्टुप् । अन्त्ये जगत्यौ ।

७ मूर्धानंदिवोअरतिंपृथिव्यावैश्वानरमृतआजातमग्निम् । कविंसम्राजम-
तिथिंजनानामासन्नापात्रंजनयन्तदेवाः १ नाभिंयज्ञानांसदनंरयीणांमहामाहा-
वमभिसंनवन्त । वैश्वानरंरथ्यमध्वराणांयज्ञस्यकेतुंजनयन्तदेवाः २ त्वद्विप्रो

For Private and Personal Use Only

जायतेवाज्र्यग्नेत्वद्वीरासोअभिमातिषाहः । वैश्वानरत्वमस्मासुधेहिवसूनिराजन्स्पृहयाय्याणि ३ त्वांविश्वेअमृतजायमानंशिशुंनदेवाअभिसंनवन्ते । तवक्रतुभिरमृतत्वमायन्वैश्वानरयत्पित्रोरदीदेः ४ वैश्वानरतवतानिव्रतानिमहान्यग्नेनकिरादधर्ष । यज्जायमानःपित्रोरुपस्थेऽविन्दःकेतुंवयुनेष्वह्नाम् ५ वैश्वानरस्यविमितानिचक्षसासानूनिदिवोअमृतस्यकेतुना । तस्येदुविश्वाभुवनाधिमूर्धनिवयाइवरुरुहुःसप्तविस्रुहः ६ वियोरजांस्यमिमीतसुक्रतुर्वैश्वानरोविदिवोरोचनाकविः । परियोविश्वाभुवनानिपप्रथेऽदब्धोगोपाअमृतस्यरक्षिता ७ ॥ १ ॥

पृक्षस्य सप्त भरद्वाजो बार्हस्पत्यो वैश्वानरो जगती । अन्त्या त्रिष्टुप् ।

८ पृक्षस्यवृष्णोअरुषस्यनूसहःप्रनुवोचंविदथाजातवेदसः । वैश्वानरायमतिर्नव्यसीशुचिःसोमइवपवतेचारुरग्नये १ सजायमानःपरमेव्योमनिव्रतान्यग्नि

व्रतपा अरक्षत । व्यन्तरिक्षममिमीत सुक्रतुर्वैश्वानरो महिना नाकमस्पृशत् २
व्यस्तभ्नाद्रोदसी मित्रो अद्भुतोऽन्तर्वावदकृणोज्ज्योतिषा तमः । विचर्मणीव धिष-
णे अवर्तयद्वैश्वानरो विश्वमधत्त वृष्ण्यम् ३ अपामुपस्थे महिषा अगृभ्णत विशो रा-
जानमुप तस्थुर्ऋग्मियम् । आ दूतो अग्निमभरद्विवस्वतो वैश्वानरं मातरिश्वा परराव-
तः ४ युगेयुगे विदथ्यं गृणद्भ्योऽग्ने रयिं यशसं धेहि नव्यसीम् । पव्येव राजन्नघशंसम-
जर नीचा नि वृश्च वनिनं न तेजसा ५ अस्माकमग्ने मघवत्सु धारयानामि क्षत्रमजरं
सुवीर्यम् । वयं जयेम शतिनं सहस्रिणं वैश्वानर वाजमग्ने तवोतिभिः ६ अदब्धे-
भिस्तव गोपाभिरिष्टेऽस्माकं पाहि त्रिषधस्थ सूरीन् । रक्षा च नो ददुषां शर्धो अग्ने वै
श्वानर प्र च तारीः स्तवानः ७ ॥ १० ॥

For Private and Personal Use Only

अहश्च सप्त भरद्वाजो बार्हस्पत्यो वैश्वानरस्त्रिष्टुप् ।

१ अहंश्चकृष्णमहरर्जुनंचविवर्तेतेरजसीवेद्याभिः। वैश्वानरोजायमानोनरा-
जावातिरज्ज्योतिषाग्निस्तमांसि १ नाहंतन्तुंनविजानाम्योतुंनयंवयन्तिसमरे-
ऽतमानाः। कस्यस्वित्पुत्रइहवक्त्वानिपरोवदात्यवरेणपित्रा २ सइत्तन्तुंसविजा-
नात्योतुंसवक्त्वान्यृतुथावदाति । यईंचिकेतदमृतस्यगोपाअवश्चरन्परोअन्येनप-
श्यन् ३ अयंहोताप्रथमःपश्यतेममिदंज्योतिरमृतंमर्त्येषु। अयंसजज्ञेध्रुवआनि-
षत्तोऽमर्त्यस्तन्वा३वर्धमानः ४ ध्रुवंज्योतिर्निहितंदृशयेकंमनोजविष्ठंपतयत्स्व-
न्तः । विश्वेदेवाःसमनसःसकेताएकंक्रतुमभिवियन्तिसाधु ५ विमेकर्णापतय-
तोविचक्षुर्वी३दंज्योतिर्हृदयआहितंयत् । विमेमनश्चरतिदूरआधीःकिंस्विद्वक्ष्या-

मिकिमुनूमंनिष्ये ६ विश्वेदेवाअंनमस्यन्भियानास्त्वामंग्नेतमंसितस्थिवांसंम् ।
वैश्वानरोऽवतूतयेनोऽमर्त्योऽवतूतयेनः ७ ॥ ११ ॥

पुरो वः सप्त भरद्वाजो बार्हस्पत्योऽग्निस्त्रिष्टुप् । अन्त्या द्विपदा ।

१० पुरोवोमन्द्रंदिव्यंसुवृक्तिंप्रयतियज्ञेअग्निमध्वरेदधिध्वम् । पुरउक्थेभिः
सहिनोविभावास्वध्वराकरतिजातवेदाः १ तमुद्युमःपुर्वणीकहोतरग्नेअग्निभिर्म-
नुषइधानः । स्तोमंयमस्मैममतेवशूषंघृतंनशुचिमतयःपवन्ते २ पीपायसःश्रवं-
सामर्त्येषुयोअग्नयेददाशविप्रउक्थैः । चित्राभिस्तमूतिभिश्चित्रशोचिर्व्रजस्यसा-
तागोमतोदधाति ३ आयःपप्रौजायमानउर्वीदूरेदृशाभासाकृष्णाध्वा । अधबं-
हुचित्तमऊर्म्यायास्तिरःशोचिषाददृशेपावकः ४ नूनश्चित्रंपुरुवाजाभिरूतीअग्ने
रयिंमघवद्भ्यश्चधेहि । येराधसाश्रवसाचात्यन्यान्त्सुवीर्येभिश्चाभिसन्तिजना-

For Private and Personal Use Only

Shri Mahavir Jain Aradhana Kendra www.kobatirth.org Acharya Shri Kailassagarsuri Gyanmandir

न् ५ इमंयज्ञंचनोधाअग्नउशन्यंतंआसानोजुंहुतेहविष्मान् । भरद्वाजेषुदधिषे सुवृक्तिमवीर्वाजेस्यगध्यंस्यसातौ ६ विद्वेषांसीनुहिवर्धयेळांमदेमशतहिमाःसुवीराः ७ ॥ १२ ॥

यजस्व षड्भरद्वाजो बार्हस्पत्योग्निस्त्रिष्टुप् ।

११ यजंस्वहोतरिषितोयजींयानग्नेबाधोमरुतांनप्रयुक्ति । आनोमित्रावरुणानासंत्याद्यावाहोत्रायंपृथिवीवंवृत्याः १ त्वंहोतामन्द्रतमोनोअध्रुगन्तर्देवोविदथामर्त्येषु । पावकयांजुह्वा३वह्निरासाग्नेयजंस्वतन्वं१तवस्वाम् २ धन्यांचिद्धि त्वेधिषणावष्टिप्रदेवाञ्जन्मंगृणतेयजंध्यै । वेपिष्ठोअङ्गिरसांयद्धविप्रोमधुंछन्दोभनंतिरेभइष्टौ ३ अदिद्युतत्स्वपांकोविभावाग्नेयजंस्वरोदसीउरूची । आयुंनयंनमंसारातहंव्याअञ्जन्तिसुप्रयसंपञ्चजनाः ४ वृञ्जेहयन्नमंसाबर्हिरग्नावयामिस्त्रुग्घृ-

For Private and Personal Use Only

Shri Mahavir Jain Aradhana Kendra www.kobatirth.org Acharya Shri Kailassagarsuri Gyanmandir

तवंतीसुवृक्तिः । अभ्यंक्षिसद्मसदंनेपृथिव्याअश्रायियज्ञःसूर्येनचक्षुः ५ दृशस्या
नःपुर्वणीकहोतर्देवेभिरग्नेअग्निभिरिधानः । रायःसूनोसहसोवावसानाअतिस्र-
सेमवृजनंनांहः ६ ॥ १३ ॥

मध्ये षड्भरद्वाजो बार्हस्पत्योग्निस्त्रिष्टुप् ।

१२ मध्येहोतादुरोणेबर्हिषोराळग्निस्तोदस्यरोदसीयजध्यै । अयंससूनुःसहं-
सऋतावादूरात्सूर्योनशोचिषाततान १ आयस्मिन्त्वेस्वपाकेयजत्रयक्षद्राजन्त्स-
र्वतातेवनुद्यौः । त्रिषधस्थस्ततरुषोनजंहोहव्यामघानिमानुषायजध्यै २ तेजि-
ष्ठायस्यारतिर्वनेराट्तोदोअध्वन्नवृधसानोअद्यौत् । अद्रोघोनद्रविताचेततित्मन्न-
मर्त्योऽवर्त्रओषधीषु ३ सास्माकेभिरेतरीनशूषैरग्निःष्टवेदमआजातवेदाः । द्रुन्नो
वन्वन्क्रत्वानार्वोस्रःपितेवजारयायियज्ञैः ४ अधस्मास्यपनयन्तिभासोवृथायत्त-

For Private and Personal Use Only

Shri Mahavir Jain Aradhana Kendra www.kobatirth.org Acharya Shri Kailassagarsuri Gyanmandir

क्षंदनुयातिपृथ्वीम् । सद्योयःस्पन्द्रोविषितोधन्वीयानृणोनतायुरतिधन्वाराट् ५
सत्वंनोअर्वन्निदांयाविश्वेभिरग्नेअग्निभिरिधानः। वेषिरायोवियासिदुच्छुनामदेम
शतहिमाःसुवीराः ६ ॥ १४ ॥

त्वद्विश्वा षड्भरद्वाजो बार्हस्पत्योग्निस्त्रिष्टुप्।

१३ त्वद्विश्वासुभगसौभगान्यग्नेवियन्तिवनिनोनवयाः । श्रुष्टीरयिर्वाजोवृ-
त्रतूर्येदिवोवृष्टिरीड्योरीतिरपाम् १ त्वंभगोनआहिरत्नमिषेपरिज्मेवक्षयसिद-
स्मवर्चाः । अग्नेमित्रोनबृहतऋतस्यासिक्षत्तावामस्यदेवभूरेः २ ससत्पतिःश-
वसाहन्तिवृत्रमग्नेविप्रोविपणेर्भर्तिवाजम् । यंत्वंप्रचेतऋतजातरायासजोषान-
प्त्रापांहिनोषि ३ यस्तेसूनोसहसोगीर्भिरुक्थैर्यज्ञैर्मर्तोनिशितिंवेद्यानट् । विश्वं
सदेवप्रतिवारमग्नेधत्तेधान्यं१ पत्यतेवसव्यैः ४ तानृभ्यआसौश्रवसासुवीराग्नेसू-

Shri Mahavir Jain Aradhana Kendra www.kobatirth.org Acharya Shri Kailassagarsuri Gyanmandir

नोसहसःपुष्यसैधाः । कृणोषियच्छवसाभूरिंपश्वोवयोवृकायारयेजसुरये ५ वृ-
द्धासूंनोसहसोनोविहायाअग्नेतोकंतनयंवाजिनोदाः । विश्वाभिर्गीर्भिरभिपूर्ति
मंश्यांमदैमशतहिमाःसुवीराः ६ ॥ १५ ॥

अग्ना यः षड् भरद्वाजो बार्हस्पत्योऽग्निरनुष्टुप् । अन्त्या शक्करी ।

१४ अग्नायोमर्त्योदुवोधियंजुजोषधीतिभिः । भसन्नुषप्रपूर्व्यइषंवुरीतावसे १
अग्निरिद्धिप्रचेताअग्निर्वेधस्तमऋषिः । अग्निंहोतारमीळतेयज्ञेषुमनुषोविशः २
नानाह्यं१ग्नेऽवसेस्पर्धन्तेरायोअर्यः । तूर्वन्तोदस्युमायवोव्रतैःसीक्षन्तोअव्रतम् ३
अग्निरप्सामृतीषहंवीरंददातिसत्पतिम् । यस्यत्रसन्तिशवसःसंचक्षिशत्रवोभि-
या ४ अग्निर्हिविद्मनानिदोदेवोमर्तमुरुष्यति । सहावायस्यावृतोरयिर्वाजेष्ववृ-

For Private and Personal Use Only

Shri Mahavir Jain Aradhana Kendra www.kobatirth.org Acharya Shri Kailassagarsuri Gyanmandir

तः ५ अच्छांनोमित्रमहोदेवदेवानग्नेवोचंःसुमतिंरोदस्योः । वीहिस्वस्तिंसुक्षितिंदिवोनॄन्द्विषोअंहांसिदुरितातरेमतातरेमतवावसातरेम ६ ॥ १६ ॥

इममूष्वेकोनत्रिंशतिर्भरद्वाजो बार्हस्पत्यो वीतहव्यो वाग्निः । तृतीयापञ्चदश्यौ शक्वर्यौ । षष्ठ्यतिशक्वरी । दशम्याद्याः पञ्च षोडश्यन्त्येच त्रिष्टुभः । सप्तदश्यनुष्टुप् । उपान्त्या बृहती । शिष्टा जगत्यः ।

१५ इममूषुवोअतिथिमुषर्बुधंविश्वासांविशांपतिमृञ्जसेगिरा । वेतीद्दिवोजनुशाकच्चिदाशुचिर्ज्योक्चिदत्तिगर्भोयदच्युतम् १ मित्रंनयंसुधितंभृगवोदधुर्वनस्पतावीड्यमूर्ध्वशोचिषम् । सत्वंसुप्रीतोवीतहव्येअद्भुतप्रशस्तिभिर्महयसेदिवेदिवे २ सत्वंदक्षस्यावृकोवृधोभूरर्यःपरस्यान्तरस्यतरुषः । रायःसूनोसहसोमर्त्येष्वाछर्दिर्यच्छवीतहव्यायसप्रथोभरद्वाजायसप्रथः ३ द्युतानंवोअतिथिंस्वर्णरम-

Shri Mahavir Jain Aradhana Kendra www.kobatirth.org Acharya Shri Kailassagarsuri Gyanmandir

ग्निंहोतारंमनुषःस्वध्वरम् । विप्रंनद्युक्षवंचसंसुवृक्तिभिर्हव्यवाहंमरतिंदेवमृंजसे ४
पावकयायश्चितयंन्त्याकृपाक्षामंन्रुरुचउषसोनभानुना । तूर्वन्नयामन्नेतंशस्यनूरण
आयोघृणेनततृषाणोअजरः ५ ॥ १७ ॥ अग्निमग्निंवःसमिधादुवस्यतप्रियंप्रि-
यंवोअतिथिंगृणीषणि । उपंवोगीर्भिरमृतंविवासतदेवोदेवेषुवनंतेहिवार्यंदेवोदेवे-
षुवनंतेहिनोदुवः ६ समिद्धमग्निंसमिधागिरागृणेशुचिंपावकंपुरोअंध्वरेध्रुवम् ।
विप्रंहोतारंपुरुवारंमद्रुहंकविंसुम्नैरीमहेजातवेदसम् ७ त्वांदूतमंग्नेअमृतंयुगेयुगे
हव्यवाहंदधिरेपायुमीड्यम् । देवासंश्चमर्तासश्चजागृविंविभुंविश्पतिंनमंसानि
षेदिरे ८ विभूषंन्नग्नउभयाँअनुव्रतादूतोदेवानांरजंसीसमीयसे । यत्तेधीतिंसुमति-
मावृणीमहेऽधंस्मानस्त्रिवरूथःशिवोभंव ९ तंसुप्रतीकंसुदृशंस्वञ्चमविद्वांसोवि-
दुष्टंरंसपेम । सयंक्षद्विश्वावयुनानिविद्वान्प्रहव्यमग्निरमृतेषुवोचत् १० ॥ १८ ॥

For Private and Personal Use Only

तमंग्नेपास्युततंपिपर्षियस्तआनंट्कुवयैशूरधीतिम् । यज्ञस्यंवानिशितिंवोदितिंवा तमित्पृणक्षिशवसोतराया ११ त्वमंग्नेवनुष्यतोनिपाहित्वमुनःसहसावन्नवद्यात्। संत्वाध्वस्मन्वदभ्येतुपाथःसंरयिःस्पृहयाय्यंःसहस्री १२ अग्निर्होतागृहपतिःस राजाविश्वावेदजनिमाजातवेदाः । देवानामुतयोमर्त्यानांयजिष्ठःसप्रयंजताम्- तावा १३ अग्नेयदद्यविशोअध्वरस्यहोतःपावकशोचेवेष्ठ्वंहियज्वा । ऋतायजा- सिमहिनावियद्भूर्हव्यावहयविष्ठयातेअद्य १४ अभिप्रयांसिसुधितानिहिख्योनि त्वादधीतरोदसीयजध्यै । अवानोमघवन्वाजसातावग्नेविश्वानिदुरितातरेमता तरेमतवावसातरेम १५ ॥ ११ ॥ अग्नेविश्वेभिःस्वनीकदेवैरूर्णावन्तंप्रथमःसीद योनिम् । कुलायिनंघृतवन्तंसवित्रेयज्ञंनयुयजमानायसाधु १६ इममुत्यमथर्व- वदग्निंमन्थन्तिवेधसः । यमंकूयन्तमानयन्नमूरंश्याव्याभ्यः १७ जनिष्वादेववी-

तयेसर्वतातास्वस्तये । आदेवान्वंक्ष्यमृताँऋतावृधोयज्ञंदेवेषुपिस्पृशः १८ वयमु
त्वागृहपतेजनानामग्नेअकर्मसमिधाबृहन्तम्।अस्थूरिनोगार्हपत्यानिसन्तुतिग्मेन
नंनस्तेजंसासंशिशाधि १९ ॥ २० ॥ इति शाकलकसंहितायां षष्ठे मण्डले प्रथमो-
ऽनुवाकः ॥ १ ॥

त्वमग्नेष्टाचत्वारिंशद्भरद्वाजो बार्हस्पत्योऽग्निर्गायत्री । आद्याषष्ठ्यौ वर्धमाने । षट्चत्वारिंशत्तमी त्रिष्टुप् । सप्तविंश्यन्त्ये चानुष्टुभौ ।

१६ त्वमंग्नेयज्ञानांहोताविश्वेषांहितः । देवेभिर्मानुषेजने १ सनोमन्द्राभि-
रध्वरेजिह्वाभिर्यजामहः । आदेवान्वक्षियक्षिच २ वेत्थाहिवेधोअध्वनःपथश्च
देवाञ्जसा । अग्नेयज्ञेषुसुक्रतो ३ त्वामीळेअधद्विताभरतोवाजिभिःशुनम् । ई-
जेयज्ञेषुयज्ञियम् ४ त्वमिमावार्यापुरुदिवोदासायसुन्वते । भरद्वाजायदाशु- ॥२४९॥

षे ५ ॥ २१ ॥ त्वंदूतो अमर्त्यआवहादैव्यंजनम् । शृण्वन्विप्रस्यसुष्टुतिम् ६
त्वामंग्नेस्वाध्यो ३ मर्तासोदेववीतये । यज्ञेषुदेवमीळते ७ तवप्रयंक्षिसंदृशमुत
क्रतुंसुदानवः । विश्वेजुषन्तकामिनः ८ त्वंहोतामनुर्हितोवह्निरासाविदुष्टरः ।
अग्नेयक्षिदिवोविशः ९ अग्नआयाहिवीतयेगृणानोहव्यदातये । निहोतासत्सि
बर्हिषि १० ॥ २२ ॥ तंत्वासमिद्भिरङ्गिरोघृतेनवर्धयामसि । बृहच्छोचायवि-
ष्ठ्य ११ सनःपृथुश्रवाय्यमच्छादेवविवाससि । बृहदग्नेसुवीर्यम् १२ त्वामग्ने
पुष्करादध्यथर्वानिरमन्थत । मूर्ध्नोविश्वस्यवाघतः १३ तमुत्वादध्यङ्ङृषिःपुत्र
ईधेअथर्वणः । वृत्रहणंपुरंदरम् १४ तमुत्वापाथ्योवृषासमीधेदस्युहन्तमम् ।
धनंजयंरणेरणे १५ ॥ २३ ॥ एह्यूषुब्रवाणितेऽग्नइत्थेतरागिरः । एभिर्वर्धास
इन्दुभिः १६ यत्रक्वचतेमनोदक्षंदधसउत्तरम् । तत्रासदःकृणवसे १७ नहिते

Shri Mahavir Jain Aradhana Kendra www.kobatirth.org Acharya Shri Kailassagarsuri Gyanmandir

 पूर्तंक्षिपद्धवन्नेमानांवसो । अथादुवौवनवसे १८ आग्निरंगामिभारंतोवृत्रहा
पुंरुचेतंनः । दिवोदासस्युसत्पंतिः १९ सहिविश्वातिपार्थिवारयिंदाशंन्महित्व-
 ना । वुन्वन्नवातोअस्तृंतः २० ॥ २४ ॥ सप्रंत्नवन्नवींयसाग्नेद्युम्नेनंसंयता ।
बृहत्तंतन्थभानुना २१ प्रवंःसखायोअग्नयेस्तोमंयुज्ञंचंधृष्णुया । अर्चंगायंच
वेधसे २२ सहियोमानुंषायुगासीदद्धोताकविक्रंतुः । दूतश्चंहव्यवाहंनः २३
ताराजांनाशुचिंव्रतादित्यान्मारुंतंगणम् । वसोयक्षीहरोदंसी २४ वस्वींतेअग्ने
संदृष्टिरिषयुतेमर्त्यांय । ऊर्जोनपादमृतंस्य २५ ॥ २५ ॥ क्रत्वादाअंस्तुश्रेष्ठोऽद्य
त्वावुन्वन्त्सुरेक्णाः । मर्तआनाशसुवृक्तिम् २६ तेतेअग्नेत्वोताइषयंन्तोविश्व-
मायुः । तरंन्तोअर्योअरांतीर्वन्वन्तोअर्योअरांतीः २७ अग्निस्तिग्मेनंशोचिषा
यासद्विश्वंन्यं१त्रिणंम् । अग्निर्नोवनतेरयिम् २८ सुवीरंरयिमाभंरजातवेदो

For Private and Personal Use Only

विचर्षणे । जहिरक्षांसिसुक्रतो २९ त्वंनंःपाह्यंहसोजातवेदोअघायतः । रक्षा
णोब्रह्मणस्कवे ३० ॥ २६ ॥ योनोअग्नेदुरेवआमर्तोवधायदाशति । तस्मान्नः
पाह्यंहसः ३१ त्वंतंदेवजिह्वयापरिबाधस्वदुष्कृतम् । मर्तोयोनोजिघांसति ३२
भरद्वाजायसप्रथःशर्मयच्छसहंत्य । अग्नेवरेण्यंवसु ३३ अग्निर्वृत्राणिजङ्घन-
द्रविणस्युर्विपन्यया । समिद्धः शुक्रआहुतः ३४ गर्भेमातुःपितुष्पिताविदिद्यु-
तानोअक्षरे । सीदन्नृतस्ययोनिमा ३५ ॥ २७ ॥ ब्रह्मप्रजावदाभरजातवेदो
विचर्षणे । अग्नेयद्दीदयद्दिवि ३६ उपत्वारण्वसंदृशंप्रयस्वन्तः सहस्कृत । अ-
ग्नेससृज्महेगिरः ३७ उपच्छायामिवघृणेरगन्मशर्मतेवयम् । अग्नेहिरण्यसं-
दृशः ३८ यउग्रइवशर्यहातिग्मशृङ्गोनवंसगः । अग्नेपुरोरुरोजिथ ३९ आयं
हस्तेनखादिनंशिशुंजातंनबिभ्रति । विशामग्निंस्वध्वरम् ४० ॥ २८ ॥ प्रदे-

वंदेववीतयेभरंतावसुवित्तंमम् । आस्वेयोनौनिषींदतु ४१ आजातंजातवेंदसि
प्रियंशिंशीतातिंथिम् । स्योनआगृहपंतिम् ४२ अग्नेंयुक्वाहियेतवाश्वांसोदेव

साधवंः । अरंवहंन्तिमन्यवें ४३ अच्छांनोयाह्यावंहाभिप्रयांसिवीतयें । आदे-
वान्त्सोमंपीतये ४४ उदंग्नेभारतद्युमदजंस्रेणदविंद्युतत् । शोचाविभांह्य-
जर ४५ ॥ २१ ॥ वीतीयोदेवंमतोंदुवस्येदग्निमीळीताध्वरेहविष्मान् । हो-
तारंसत्ययजंरोदंस्योरुत्तानहंस्तोनमसाविंवासेत् ४६ आतेंअग्नऋचाहविर्हृदा
तष्टंभंरामसि । तेतेंभवन्तूक्षणंऋषभासोंवशाउत ४७ अग्निंदेवासोंअग्रियमि-
न्धतेंवृत्रहन्तंमम् । येनावसून्याभृतातृळ्हारक्षांसिवाजिनां ४८ ॥ ३० ॥ इति
शाकलर्क्संहितायां चतुर्थाष्टके पञ्चमोऽध्यायः ॥ ५ ॥

For Private and Personal Use Only

पिबपञ्चोनैन्द्रंत्रैष्टुभंद्विपदान्त्यंतमुष्टुहिमहान्सप्तोनाद्यौनैर्विपिप्रोविंराळिमाउद्वादशनवम्येकादश्यौवै
श्वदेव्यौयएकइद्देकादशासुतइद्दशवृषायातेनवश्रुधीनोष्टौकिमस्यान्त्याचायमानस्याभ्यावर्तिनोदानस्तु-
तिरागावोगव्यंद्वितीयैन्द्रीचान्त्यश्चपादोन्त्यानुष्टुब्जागतस्तृचोद्वितीयादिः ।

पिब पञ्चदश भरद्वाजो बार्हस्पत्य इन्द्रस्त्रिष्टुप् । अन्त्या द्विपदा ।

१७ ॐम् पिबासोममभियमुग्रतर्दऊर्वंगव्यंमहिगृणानइन्द्र।वियोधृष्णोवधिषो
वज्रहस्तविश्वावृत्रममित्रियाशवोभिः १सईंपाहियऋजीषीतरुत्रोयःशिप्रवान्वृ-
षभोयोमतीनाम् । योगोत्रभिद्वज्रभृद्योहरिष्ठाःसइन्द्रचित्राँअभितृन्धिवाजान् २
एवापाहिप्रत्नथामन्दतुत्वाश्रुधिब्रह्मवावृधस्वोतगीर्भिः । आविःसूर्यंकृणुहिपीपि-
हीषोजहिशत्रूँरभिगाइन्द्रतृन्धि ३ तेत्वामदाबृहदिन्द्रस्वधावइमेपीताउक्षयन्तद्यु-
मन्तम् । महामनूनंतवसंविभूतिंमत्सरासोजर्हषन्तप्रसाहम् ४ येभिःसूर्यमुषसं

Shri Mahavir Jain Aradhana Kendra www.kobatirth.org Acharya Shri Kailassagarsuri Gyanmandir

मन्दसानोऽवासियोऽपंहृह्ळानिदर्द्रीत् । मुहामद्रिंपरिगाइन्द्रसन्तैनुत्थाअच्युतंसदं-
सःपरिस्वात् ५ ॥ १ ॥ तवकत्वातवतद्दंसनांभिरामासुंपकंशच्यानिदीधः ।
औणीर्दुरंउस्त्रियाभ्योविदृह्ळोद्वांश्राअंसृजोअङ्गिरस्वान् ६ प्रपाथक्षांमाहिदंसो
व्युं१वीमुपद्यामृष्वोबृहदिन्द्रस्तभायः । अधारयोरोदंसीदेवपुंत्रेप्रत्नेमातरांयह्वीऋ-
तस्यं ७ अधंत्वाविश्वेपुरइन्द्रदेवाएकंतवसंदधिरेभरांय । अदेंवोयदभ्यौहिंष्टदेवा-
न्त्स्वर्षातावृणतइन्द्रमत्रं ८ अधद्यौश्चित्तेअपसानुवज्रांद्विताऽनंमद्भियसास्वस्यंमु-
न्योः । अहिंयदिन्द्रोअभ्योहंसानंनिचिंद्विश्वायुंःशयथेंजघानं ९ अधत्वष्टांतेमह
उग्रवज्रंसहस्रंभृष्टिंववृतच्छताश्रिम् । निकांममरमंणसंयेननवंन्तमहिंसंपिणगृ-
जीषिन् १० ॥ २ ॥ वर्धान्यंविश्वेमरुतःसजोषाःपचंच्छतंमंहिषाँइन्द्रतुभ्यंम् ।
पूषाविष्णुस्त्रीणिसरांसिधावन्वृत्रहणंमदिरमंशुमंस्मै ११ आक्षोदोमहिवृतंनदी- ॥२५२॥

For Private and Personal Use Only

नांपरिंष्ठितमसृजऊर्मिमपाम् । तासामनुंप्रवतंइन्द्रपन्थांप्रार्दयोनीचीरपसंःस-
मुद्रम् १२ एवाताविश्वांचकृवांसमिन्द्रंमहामुग्रमंजुर्यंसंहोदाम् । सुवीरंत्वास्वा-
युधंसुवज्रमाब्रह्मनव्यमवंसेववृत्यात् १३ सनोवाजांयश्रवंसइषेचंरायेधेंहिद्युमतं
इन्द्रविप्रान् । भरद्वाजेनृवतंइन्द्रसूरीन्दिविचंस्मैधिपार्येनइन्द्र १४ अयावाजंदे-
वहितंसनेममदेंमशतहिंमाःसुवीराः १५ ॥ ३ ॥

तमुष्टुहि पञ्चदश भरद्वाजो बार्हस्पत्य इन्द्रस्त्रिष्टुप् ।

१८ तमुंष्टुहियोअभिभूंत्योजावन्वन्नवांतःपुरुहूतइन्द्रंः । अषाळ्हमुग्रंसहंमा-
नमाभिर्गीर्भिर्वर्धवृषभंचर्षणीनाम् १ सयुध्मःसत्वांखजकृत्समद्वांतुविम्रक्षोनंद-
नुमाँऋजीषी । बृहद्रेणुश्च्यवंनोमानुंषीणामेकंःकृष्टीनामंभवत्सहावां २ त्वंहनु
त्यदंदमायोदस्यूँरेकंःकृष्टीरंवनोरार्यांय । अस्तिस्विन्नुवीर्यं१तत्तंइन्द्रनस्विंदस्तित-

Shri Mahavir Jain Aradhana Kendra www.kobatirth.org Acharya Shri Kailassagarsuri Gyanmandir

हंतुथाविवोचः ३ सदिद्धितैंतुविजातस्यमन्येसहःसहिष्ठतुरतस्तुरस्यं । उग्रमुग्र-
स्यंतवसस्तवीयोऽरंध्रस्यरध्रतुरोबभूव ४ तन्नःप्रत्नंसख्यमंस्तुयुष्मेइत्थावदंद्भिर्व-
लमङ्गिरोभिः । हन्नच्युतच्युद्दस्मेषयंन्तमृणोःपुरोविदुरोअस्यविश्वाः ५ ॥ ४ ॥
सहिधीभिर्हव्योअस्त्युग्रईशानकृन्मंहतिवृंत्रतूर्यैं । सतोकसातातनंयेसवज्रीवित-
न्तसाय्योअभवत्समत्सुं ६ समज्मनाजनिमंमानुंषाणाममर्त्यैननाम्नातिप्रसं-
स्रें । सद्युम्नेनसशवंसोतरायासवीर्येणनृतंमःसमोकाः ७ सयोनमुहेनमिथूजनो
भूत्सुमन्तुंनामाचुमुंरिंधुनिंच । वृणक्पिप्रुंशम्बंरंशुष्णमिन्द्रःपुरांच्यौत्नायंशयथा-
यनूचित् ८ उदावंताल्वक्षंसापन्यंसाचवृत्रहत्यायरथंमिन्द्रतिष्ठ । धिष्ववज्रंहस्त
आदंक्षिणत्राभिप्रमंन्दपुरुदत्रमायाः ९ अग्निर्नशुष्कंवनंमिन्द्रहेतीरक्षोनिधंक्ष्य-
शनिर्नभीमा । गम्भीरयंऋष्वयायोरुरोजाध्वानयद्दुरितादम्भयंञ्च १० ॥ ५ ॥

For Private and Personal Use Only

Shri Mahavir Jain Aradhana Kendra www.kobatirth.org Acharya Shri Kailassagarsuri Gyanmandir

आसहस्रैंपथिभिरिन्द्रराया तुविंद्युम्नतुविवाजेंभिर्वाक्। याहिसूनोसहसोयस्यनू
चिददेवईशेंपुरुहूतयोतोः ११ प्रतुंविद्युम्नस्यस्थविरस्यघृष्वेर्दिवोररप्शेमहिमापृ-
थिव्याः। नास्यशत्रुर्नप्रतिमानमस्तिनप्रतिष्ठिःपुरुमायस्यसह्योः १२ प्रतत्तेअ
द्याकरणंकृतंभूत्कुत्संयदायुमतिथिग्वमस्मै। पुरूसहस्राणिशिशाअभिक्षामुत्तूर्व-
याणंधृषताविनेथ १३ अनुत्वाहिघ्नेअधदेवदेवामदन्विश्वेकवितमंकवीनाम्।
करोयत्रवरिवोबाधितायदिवेजनायतन्वेगृणानः १४ अनुद्यावापृथिवीतत्तओ-
जोऽमर्त्याजिहतइन्द्रदेवाः। कृष्वाकृत्नोअकृतंयत्तेअस्त्युक्थंनवीयोजनयस्व
यज्ञैः १५ ॥ ६ ॥

महांस्त्रयोदश भरद्वाजो बार्हस्पत्य इन्द्रस्त्रिष्टुप्।

१९ महाँइन्द्रोनृवदाचर्षणिप्राउतद्विबर्हाअमिनःसहोभिः। अस्मद्र्यग्वावृधेवी-

For Private and Personal Use Only

यौयोरुःपृथुःसुकृतःकर्तृभिर्भूत् १ इन्द्रमेवधिषणासातयेधाबृहन्तमृष्वमजरंयु-
वानम् । अषाळ्हेनशवसाशूशुवांसंसद्यश्चिद्योवावृधेअसामि २ पृथूकरस्नाबहु-
लागभस्तीअस्मद्र्यं १ क्संमिमीहिश्रवांसि । यूथेवपश्वःपशुपादमूनाअस्माँइन्द्रा-
भ्यावंवृत्स्वाजौ ३ तंवइन्द्रंचतिनमस्यशाकैरिहनूनंवाजयन्तोहुवेम । यथाचि-
त्पूर्वेजरितारआसुरनेद्याअनवद्याअरिष्टाः ४ धृतव्रतोधनदाःसोमवृद्धःसहिवाम-
स्यवसुनःपुरुक्षुः । संजग्मिरेपथ्याइरायोअस्मिन्त्समुद्रेनसिन्धवोयादमानाः ५
॥ ७ ॥ शविष्ठंनआभरशूरशवओजिष्ठमोजोअभिभूतउग्रम् । विश्वाद्युम्नावृ-
ष्ण्यामानुषाणामस्मभ्यंदाहरिवोमादयध्यै ६ यस्तेमदःपृतनाषाळमृध्रइन्द्रतंन
आभरशूशुवांसम् । येनतोकस्यतनयस्यसातौमंसीमहिजिगीवांसस्त्वोताः ७
आनोभरवृषणंशुष्ममिन्द्रधनस्पृतंशूशुवांसंसुदक्षम् । येनवंसामपृतनासुशत्रू-

For Private and Personal Use Only

न्त्वोतिभिरुतजामीँरजामीन् ८ आतेशुष्मोवृषभएतुपश्चादोत्तरादधरादापुर-
स्तात् । आविश्वतोअभिसमेत्वर्वाङिन्द्रद्युम्नंस्वर्वद्धेह्यस्मे ९ नूवत्तइन्द्रनूतमाभि-
रूतीवंसीमहिवामंश्रोमंतेभिः । ईक्षेहिवस्वउभयस्यराजन्धारत्नंमहिस्थूरंबृह-
न्तम् १० मरुत्वन्तंवृषभंवावृधानमकवारिंदिव्यंशासमिन्द्रम् । विश्वासाहम-
वसेनूतनायोग्रंसहोदामिहतंहुवेम ११ जनंवज्रिन्महिचिन्मन्यमानमेभ्योनृ-
भ्योरन्धयायेष्वस्मि । अधाहित्वापृथिव्यांशूरसातौहवामहेतनयेगोष्वप्सु १२
वयंतएभिःपुरुहूतसख्यैःशत्रोःशत्रोरुत्तरइत्स्याम । घ्नन्तोवृत्राण्युभयानिशूररा-
यामदेमबृहतात्वोताः १३ ॥ ८ ॥

द्यौर्न त्रयोदश भरद्वाजो बार्हस्पत्य इन्द्रस्त्रिष्टुप् । सप्तमी विराट् ।

२० द्यौर्नयइन्द्राभिभूमार्यस्तस्थौरयिःशवसापृत्सुजनान् । तंनःसहस्रंभर-

मुर्वरासांदर्द्दिर्सूनोसहसोवृत्रतुरम् १ दिवोनतुभ्यमन्विंन्द्रसत्रासुर्यंदेवेभिर्धायि
विश्वंम् । अहिंयद्वृत्रमपोवंव्रिवांसंहन्नृजीषिन्विष्णुंनासचानः २ तूर्वन्नोजीया-
न्तवसस्तवीयान्कृतब्रह्मेन्द्रोवृद्धमंहाः । राजाभवन्मधुंनःसोम्यस्यविश्वांसांयत्पु-
रांदर्त्नुमावंत् ३ शतैरपद्रन्पणयइन्द्रात्रदशोंणयेकवयेऽर्कसातौ । वधैःशुष्णं-
स्याशुषंस्यमायाःपित्वोनारिरेचीत्किंचनप्र ४ महोद्रुहोअपंविश्वायुंधायिवज्रं-
स्ययत्पतंनेपादिशुष्णंः । उरुष्वसरथंसारंथयेकरिन्द्रःकुत्सांयसूर्यंस्यसातौ ५ ॥ १ ॥
प्रश्येनोनमंदिरमंशुमंस्मैशिरोदासस्यनमुचेर्मथायन् । प्रावन्नमींसाप्यंससन्तं
पृणग्रायासमिषासंस्वस्ति ६ विपिप्रोरहिमायस्यदृह्लाःपुरोवज्रिञ्छवंसानदर्दः ।
सुदामन्तद्रेक्णोअप्रमृष्यमृजिश्वनेदात्रंदाशुषेदाः ७ सवेतसुंदशमायंदशोणिंतू-
तुंजिमिन्द्रःस्वभिष्टिसुम्नः । आतुग्रंशश्वदिभंद्योतंनायमातुर्नसीमुपंसृजाइय-

For Private and Personal Use Only

ध्यै ८ सईंस्पृधोवनतेअप्रतीतोबिभ्रद्वज्रंवृत्रहणंगभस्तौ । तिष्ठद्धरीअध्यस्तेवग-
र्तेवचोयुजावहतइन्द्रमृष्वम् ९ सनेमतेऽवसानव्यइन्द्रप्रपूरवःस्तवन्तएनायज्ञैः ।
सप्तयत्पुरःशर्मशारदीर्दर्द्धन्दासीःपुरुकुत्सायशिक्षन् १० त्वंवृधइन्द्रपूर्व्योभूर्वरि-
वस्यन्नुशनेकाव्याय । परानववास्त्वमनुदेयंमहेपित्रेददाथस्वंनपातम् ११ त्वं
धुनिरिन्द्रधुनिमतीर्ऋणोरपःसीरानस्रवन्तीः । प्रयत्समुद्रमतिशूरपर्षिपारया
तुर्वशंयदुंस्वस्ति १२ तवहत्यदिन्द्रविश्वमाजौसस्तोधुनीचुमुरीयाहसिष्वप् ।
दीदयदित्तुभ्यंसोमेभिःसुन्वन्दभीतिरिध्मभृतिःपक्थ्यर्कैः १३ ॥ १० ॥

इमा उ द्वादश भरद्वाजो बार्हस्पत्य इन्द्रस्त्रिष्टुप् । नवम्युपान्त्ययोर्विश्वे देवाः ।

२१ इमाउत्वापुरुतमस्यकारोर्हव्यंवीरहव्याहवन्ते । धियोरथेष्ठामजरंनवी-
योरयिर्विभूतिरीयतेवचस्या १ तमुस्तुषइन्द्रंयोविदानोगिर्वाहसंगीर्भिर्यज्ञवृद्ध-

ऋ. सं. म् । यस्यदिवमतिंमह्नापृथिव्याःपुंरुमायस्यरिरिचेमंहित्वम् २ सइत्तमोऽवयुनं अ.४अ.६
तंतन्वत्सूर्येणवयुनंवच्चकार । कुदातेमर्ताअमृतस्यधामेयंक्षन्तोनमिंनन्तिस्वधा-
॥२८६॥ वः ३ यस्ताचकारसकुहंस्विदिन्द्रःकमाजनैचरतिकासुंविक्षु । कस्तेयज्ञोमनं-
सेशंवरायकोअर्कइन्द्रकतमःसहोता ४ इदाहिनेवेविषतःपुराजाःप्रत्नासंआसुः
पुरुकृत्सखायः । येमध्यमासंउतनूतनासउतावमस्यंपुरुहूतबोधि ५॥ ११ ॥
तंपृच्छन्तोऽवरासःपराणिप्रत्नातइन्द्रश्रुत्यानुयेमुः । अर्चामसिवीरब्रह्मवाहोया-
देवविद्मतात्वांमहान्तंम् ६ अभिल्वापाजोरक्षसोवितस्थेमहिंजज्ञानमभितत्सुतिं-
ष्ठ । तवप्रत्नेनयुज्येनसख्यावज्रेणधृष्णोअपतानुदस्व ७ सतुश्रुंधीन्द्रनूतनस्यब्र-
ह्मण्यतोवीरकारुधायः । त्वंह्याऽपिःप्रदिविपितृणांशश्वंद्बभूथसुहवएष्टौ ८ प्रो-
तयेवरुणंमित्रमिन्द्रंमरुतःकृष्वावसेनोअद्य । प्रपूषणंविष्णुमग्निंपुरंधिंसवितार- ॥२८६॥

Shri Mahavir Jain Aradhana Kendra www.kobatirth.org Acharya Shri Kailassagarsuri Gyanmandir

मोषधीःपर्वतांश्च ९ इमउत्वापुरुशाकप्रयज्योजरितारोअभ्यर्चन्त्यर्कैः । श्रुधी
हवमाहुवतोहुवानोनत्वावाँअन्योअमृतत्वदस्ति १० नूमआवाचमुपयाहिवि-
द्वान्विश्वेभिःसूनोसहसोयजत्रैः । येअग्निजिह्वाऋतसापआसुर्येमनुंचक्रुरुपरंद-
साय ११ सनोबोधिपुरएतासुगेषूतदुर्गेषुपथिकृद्विदानः । येअश्रमासउरवोवहिं-
ष्ठास्तेभिर्नइंद्राभिवक्षिवाजम् १२ ॥ १२ ॥

य एक एकादश भरद्वाजो बार्हस्पत्य इन्द्रस्त्रिष्टुप् ।

२२ यएकइद्धव्यश्चर्षणीनामिन्द्रंतंगीर्भिरभ्यर्चआभिः । यःपत्यतेवृषभोवृ-
ष्ण्यावान्त्सत्यःसत्वापुरुमायःसहस्वान् १ तमुनःपूर्वेपितरोनवग्वाःसप्तविप्रा-
सोअभिवाजयन्तः । नक्षद्दाभंततुरिंपर्वतेष्ठामद्रोघवाचंमतिभिःशविष्ठम् २ त-
मीमहइन्द्रमस्यरायःपुरुवीरस्यनृवतःपुरुक्षोः । योअस्कृधोयुरजरःस्वर्वान्तमाभ-

ऋ. सं. रहरिवोमादयध्यै ३ तन्नोविवोचोयदितेपुराचिज्जरितारआनशुःसुम्नमिन्द्र । क- अ.४अ.६
स्तेभागःकिंवयोदुध्रखिद्वःपुरुहूतपुरूवसोऽसुरघ्नः ४ तंपृच्छन्तीवज्रहस्तंरथेष्ठा-
॥२८७॥ मिन्द्रंवेपीवक्वरीयस्यनूगीः । तुविग्राभंतुविकूर्मिंरभोदांगातुमिषेनक्षतेतुम्रम-
च्छ ५ ॥ १३ ॥ अयाहत्यंमाययावावृधानंमनोजुवास्वतवःपर्वतेन । अच्युता
चिद्वीळितास्वोजोरुजोविदृळ्हाधृषताविरप्शिन् ६ तंवोधियानव्यस्याशविष्ठंप्रत्नं
प्रत्नवत्परितंसयध्यै । सनोवक्षदनिमानःसुवह्मेन्द्रोविश्वान्यतिदुर्गहाणि ७ आ
जनायद्रुह्वणेपार्थिवानिदिव्यानिदीपयोऽन्तरिक्षा । तपावृषन्विश्वतःशोचिषाता-
न्ब्रह्मद्विषेशोचयक्षामपश्च ८ भुवोजनस्यदिव्यस्यराजापार्थिवस्यजगतस्त्वेषसं-
दृक् । धिष्ववज्रंदक्षिणइन्द्रहस्तेविश्वाअजुर्यदयसेविमायाः ९ आसंयतमिन्द्र
णःस्वस्तिंशत्रुतूर्यायबृहतीममृध्राम् । ययादासान्यार्याणिवृत्राकरोवज्रिन्त्सुतु- ॥२८७॥

For Private and Personal Use Only

कानाहुंषाणि १० सनोंनियुद्भिःपुरुहूतवेधोविश्ववाराभिरागंहिप्रयज्यो । नया अदेवोवरंतेनदेवआभिर्याहितूयमामंद्र्यद्रिक् ११ ॥ १४ ॥

सुत इत्दश भरद्वाजो बार्हस्पत्य इन्द्रस्त्रिष्टुप् ।

२३सुतइत्त्वंनिमिंश्लइन्द्रसोमेस्तोमेब्रह्मणिशस्यमानउक्थे।यद्वांयुक्ताभ्यांमघवन्हरिभ्यांबिभ्रद्वज्रंबाह्वोरिन्द्रयासि १ यद्वांदिविपार्येसुष्विंमिन्द्रवृत्रहत्येऽवंसिशूरसातौ । यद्वादक्षंस्यबिभ्युषोअबिभ्यदरंन्धयःशर्धंतइन्द्रदस्यून् २ पातासुतमिन्द्रोंअस्तुसोमंप्रणेनीरुग्रोजंरितारमूती । कर्तावीरायसुष्वंयउलोकंदातावसुंस्तुवतेकीरयेंचित् ३ गन्तेयान्तिसवंनाहरिभ्यांबभ्रिर्वज्रंपपिःसोमंददिर्गाः । कर्तावीरंनर्यंसर्ववीरंश्रोताहवंगृणतःस्तोमंवाहाः ४ अस्मैवयंयद्वावानतद्विविष्मइन्द्रांययोनःप्रदिवोअपस्कः । सुतेसोमेस्तुमसिशंसंदुक्थेन्द्रांयब्रह्मवर्धनंयथा-

Shri Mahavir Jain Aradhana Kendra www.kobatirth.org Acharya Shri Kailassagarsuri Gyanmandir

संत् ५ ॥ १५ ॥ ब्रह्मा॑णि॒हि च॑कृ॒षे वर्ध॑ना॒नि॒ ताव॑त्त इन्द्र म॒तिभि॑र्वि॒विष्मः । सु॒ते
सोमे॑ सुतपाः॒ शंत॑मा॒नि॒ रान्द्या॑ क्रियास्म॒ वक्ष॑णानि य॒ज्ञैः ६ स नो॑ बोधि पु॒रो॒ळाशं॒ र-
रा॒णः॒ पिबा॒तु सोमं॒ गोऋ॑जीकमिन्द्र । एदं ब॒र्हिर्यज॑मानस्य सीदो॒रुं कृ॑धि त्वायत उ-
लो॒कम् ७ स म॑न्दस्वा॒ ह्यनु॒ जोष॑मुग्र॒ प्र त्वा॑ य॒ज्ञास॑ इ॒मे अ॑श्नुवन्तु । प्रेमे हवा॑सः पुरु-
हू॒तम॒स्मे आ त्वे॒यं धीरव॑स इन्द्र यम्याः ८ तं वः॑ सखायः॒ सं यथा॑ सु॒तेषु॒ सोमे॑भिरीं पृण-
ता भो॒जमिन्द्र॑म् । कु॒विन्त॑स्मा॒ अस॑ति नो॒ भरा॑य॒ न सु॒ष्वि॒मिन्द्रो॑ऽव॑से मृ॒धाति ९ ए॒वे-
दिन्द्रः॑ सु॒ते अ॑स्तावि॒ सोमे॑ भ॒रद्वा॑जेषु॒ क्षय॒दिन्म॒घोनः॑ । अस॒द्यथा॑ जरि॒त्र उ॒त सू॒रिरिन्द्रो॑
रा॒यो वि॒श्ववा॑रस्य दा॒ता १० ॥ १६ ॥ इति शा० सं० षष्ठे मण्डले द्वितीयोऽनुवाकः॥ २॥

वृषा दश भरद्वाजो बार्हस्पत्य इन्द्रस्त्रिष्टुप् ।

२४ वृषा॒ मद॒ इन्द्रे॒ श्लोक॑ उ॒क्था सचा॒ सोमे॑षु सुत॒पा ऋ॑जी॒षी । अ॒र्च॒त्र्यो॑ म॒घवा॒ ॥२५८॥

For Private and Personal Use Only

नृभ्यउक्थैर्वृक्षोराजागिरामक्षितोतिः १ ततुरिर्वीरोनर्योविचेताःश्रोताहवंगृणत
उर्व्यूतिः । वसुःशंसोनरांकारुधायावाजीस्तुतोविदथेदातिवाजम् २ अक्षोन
चक्र्योःशूरबृहन्प्रतेमह्नारिरिचेरोदस्योः । वृक्षस्यनुतेपुरुहूतवयाव्यूतयोरुरुहु-
रिन्द्रपूर्वीः ३ शचीवतस्तेपुरुशाकशाकागवामिवस्रुतयःसंचरणीः । वत्सानां
नतन्तयस्तइन्द्रदामन्वन्तोअदामानःसुदामन् ४ अन्यदद्यकर्वरमन्यदुश्वोऽसंच
सन्मुहुराचक्रिरिन्द्रः । मित्रोनोअत्रवरुणश्चपूषार्योवशस्यपर्येतास्ति ५ ॥ १७ ॥
वित्वदापोनपर्वतस्यपृष्ठादुक्थेभिरिन्द्रानयन्तयज्ञैः । तंत्वाभिःसुष्टुतिभिर्वाजयं-
न्तआजिंनजग्मुर्गिर्वाहोअश्वाः ६ नयंजरन्तिशरदोनमासानद्यावइन्द्रमवक-
र्शयन्ति । वृद्धस्यचिद्वर्धतामस्यतनूःस्तोमेभिरुक्थैश्चशस्यमाना ७ नवीळवे
नमतेनस्थिरायनशर्धतेदस्युजूतायस्तवान् । अज्राइन्द्रस्यगिरयश्चिदृष्वागम्भी-

Shri Mahavir Jain Aradhana Kendra www.kobatirth.org Acharya Shri Kailassagarsuri Gyanmandir

रोचिंद्रवतिगाधमंस्मै ८ गुम्भीरेणंउरुणांमत्रिन्प्रेषोयन्धिसुतपावन्वाजांन् ।
स्थाऊषुऊर्ध्वऊतीअरिषण्यन्नक्तोर्व्युष्टौपरितक्म्यायाम् ९ सचंस्वनायमवंसे
अभीकेइतोवातमिन्द्रपाहिरिषः । अमाचैनमरण्येपाहिरिषोमदेमशतहिंमाः
सुवीराः १० ॥ १८ ॥

या ते नव भरद्वाजो बार्हस्पत्य इन्द्रस्त्रिष्टुप् ।

२५ यातंऊतिरवमायापरमायामंध्यमेन्द्रंशुष्मिन्नस्ति । ताभिरूषुवृंत्रहत्ये-
ऽवीर्नएभिश्चवाजैर्महान्नंउग्र १ आभिःस्पृधोमिथतीररिषण्यन्नमित्रंस्यव्यथया
मन्युमिन्द्र । आभिर्विश्वांअभियुजोविषूचीरार्याययविशोऽवतारीर्दासीः २ इन्द्रं
जामयंउतयेजांमयोऽर्वाचीनासोवनुषोयुयुज्रे । त्वमेषांविथुराशवांसिजहिवृ-
ष्ण्यानिकृणुहीपरांचः ३ शूरोंवाशूरंवनतेशरीरैस्तनूरुचातरुंषियत्कृण्वैते । ॥२८९॥

तोकेवागोषुतनयेयदप्सुविक्रन्दसीउर्वरासुब्रवैते ४ नहित्वाशूरोनतुरोनधृष्णुर्न त्वायोधोमन्यमानोयुयोध । इन्द्रनकिष्ट्वाप्रत्यस्त्येषांविश्वाजातान्यभ्यसिता- नि ५ ॥ ११ ॥ सपत्यतउभयोर्नृम्णमयोर्यदीवेधसःसमिथेहवन्ते । वृत्रेवा महोनृवतिक्षयेवाऽव्यचस्वन्तायदिवितन्तसैते ६ अधस्मातेचर्षणयोयदेजानिन्द्र- त्रातोतर्भवात्ररूता । अस्माकासोयेनृतमासोअर्यइन्द्रसूरयोदधिरेपुरोनः ७ अनुतेदायिमहइन्द्रियायसत्रातेविश्वमनुवृत्रहत्ये । अनुक्षत्रमनुसहोयजत्रेन्द्रदे- वेभिरनुतेनृषह्ये ८ एवानःस्पृधःसमजासमत्स्विन्द्रराशन्धिमिथतीरदेवीः । वि- द्यामवस्तोरवसागृणन्तोभरद्वाजाउततइन्द्रनूनम् ९ ॥ २० ॥

श्रुधी नोष्टौ भरद्वाजो बार्हस्पत्य इन्द्रस्त्रिष्टुप् ।

२६ श्रुधीनइन्द्रह्वयामसित्वामहोवाजस्यसातौवावृषाणाः । संयद्विशोऽयन्त

Shri Mahavir Jain Aradhana Kendra www.kobatirth.org Acharya Shri Kailassagarsuri Gyanmandir

 शूरंसाताउग्रंनोऽवःपार्येअहन्दाः १ त्वांवाजीहवतेवाजिनेयोमहोवाजस्यगध्य
स्यसातौ । त्वांवृत्रेष्विन्द्रसत्पतिंतरुत्रंत्वांचष्टेमुष्टिहागोषुयुध्यन् २ त्वंकविंचो-
दयोऽर्कसातौत्वंकुत्सायशुष्णंदाशुषेवर्क् । त्वंशिरोअमर्मणःपराहन्नतिथिग्वाय
शंस्यंकरिष्यन् ३ त्वंरथंप्रभरोयोधमृष्वमावोयुध्यन्तंवृषभंदशद्युम् । त्वंतुग्रंवेत-
सवेसचाहन्त्वंतुजिंगृणन्तमिन्द्रतूतोः ४ त्वंतदुक्थमिन्द्रबर्हणाकःप्रयच्छतासह-
स्राशूरदर्षि । अवगिरेर्दासंशम्बरंहन्प्रावोदिवोदासंचित्राभिरूती ५ ॥ २१ ॥
त्वंश्रद्धाभिर्मन्दसानःसोमैर्दभीतयेचुमुरिमिन्द्रसिष्वप् । त्वंरजिंपिठीनसेदशस्य-
न्षष्टिंसहस्राशच्यासचाहन् ६ अहंचनतत्सूरिभिरानश्यांतवज्यायइन्द्रसुम्नमो-
जः । त्वयायत्स्तवन्तेसधवीरवीरास्त्रिवरूथेननहुषाशविष्ठ ७ वयंतेअस्यामिन्द्र

For Private and Personal Use Only

Shri Mahavir Jain Aradhana Kendra www.kobatirth.org Acharya Shri Kailassagarsuri Gyanmandir

द्युम्नहूतौसखांयःस्याममहिनप्रेष्ठाः । प्रातर्वनिःक्षत्रश्रीरस्तुश्रेष्ठोघनेवृत्राणांसन-
येधनानाम् ८ ॥ २२ ॥

किमस्याष्टौ भरद्वाजो बार्हस्पत्य इन्द्रस्त्रिष्टुप् । अन्त्याया अभ्यावर्तिनश्चायमानस्य दानस्तुतिः ।

२७ किमस्यमदेकिम्वस्यपीताविन्द्रःकिमस्यसख्येचकार । रणावायेनिषदि
किंतेअस्यपुराविविद्रेकिमुनूतनासः १ सदस्यमदेसद्वस्यपीताविन्द्रःसदस्यसख्ये
चकार । रणावायेनिषदिसत्तेअस्यपुराविविद्रेसदुनूतनासः २ नहिनुतेमहिमनः
समस्यनमघवन्मघवत्त्वस्यविद्म । नराधसोराधसोनूतनस्येन्द्रनकिर्ददृशइन्द्रियं
ते ३ एतत्त्यत्तइन्द्रियमचेतियेनावधीर्वरशिखस्यशेषः । वज्रस्ययत्तेनिहतस्यशु-
ष्मात्स्वनाच्चिदिन्द्रपरमोददार ४ वधीदिन्द्रोवरशिखस्यशेषोऽभ्यावर्तिनेचाय-
मानायशिक्षन् । वृचीवतोयद्धरियूपीयायांहन्पूर्वेअर्धेभियसापरोदर्त् ५ ॥ २३ ॥

Shri Mahavir Jain Aradhana Kendra www.kobatirth.org Acharya Shri Kailassagarsuri Gyanmandir

त्रिंशच्छतंवर्मिणइन्द्रसाकंयव्यावत्यांपुरुहूतश्रवस्या।वृचीवन्तःशरवेपत्यमानाः
पात्राभिन्दानान्यर्थान्यायन् ६ यस्यगावावरुषासूयवस्यूअन्तरूषुचरतोरेरिहाणा।
ससृञ्जयायतुर्वशंपरादाद्वृचीवतोदैववातायशिक्षन् ७ द्वयाँअग्नेरथिनोविंशतिंगा
वधूमतोमघवामह्यंसम्राट् । अभ्यावर्तीचायमानोददातिदूणाशेयंदक्षिणापार्थ-
वानाम् ८ ॥ २४ ॥

आ गावोष्टौ भरद्वाजो बार्हस्पत्यो गावस्त्रिष्टुप् । अष्टम्या अन्त्यपादस्योपाद्या-
याश्चेन्द्रो वा । आद्या पञ्चम्याद्यास्तिस्रश्च त्रिष्टुभः । अन्त्यानुष्टुप् ।

२८ आगावोअग्मन्नुतभद्रमक्रन्त्सीदन्तुगोष्ठेरणयन्त्वस्मे । प्रजावतीःपुरुरू-
पाइहस्युरिन्द्रायपूर्वीरुषसोदुहानाः १ इन्द्रोयज्वनेपृणतेचशिक्षत्युपेद्ददातिनस्वं

For Private and Personal Use Only

मुपायति । भूयोभूयोरयिमिदस्यवर्धयन्नभिन्नेखिल्येनिदधातिदेवयुम् २ नतानं-
शन्तिनदभातितस्करोनासामामित्रोव्यथिरादधर्षति । देवाँश्चयाभिर्यजतेददाति
चज्योगित्ताभिःसचतेगोपतिःसह ३ नताअर्वारेणुककाटोअश्नुतेनसंस्कृतत्रमुप
यन्तिताअभि । उरुगायमभयंतस्यताअनुगावोमर्तस्यविचरन्तियज्वनः ४ गावो
भगोगावइन्द्रोमेअच्छान्गावःसोमस्यप्रथमस्यभक्षः। इमायागावःसजनासइन्द्र
इच्छामीद्धृदामनसाचिदिन्द्रम् ५यूयंगावोमेदयथाकृशंचिदश्रीरंचित्कृणुथासुप्र-
तीकम् । भद्रंगृहंकृणुथभद्रवाचोबृहद्वोवयउच्यतेसभासु ६ प्रजावतीःसूयवसं
रिशन्तीःशुद्धाअपःसुप्रपाणेपिबन्तीः । मावःस्तेनईशतमाघशंसःपरिवोहेतीरुद्र-
स्यवृज्याः ७ उपेदमुपपर्चनमासुगोषूपपृच्यताम् । उपऋषभस्यरेतस्युपेन्द्रतव
वीर्ये ८ ॥ २५ ॥ इति शाकल्कसंहितायां चतुर्थाष्टके षष्ठोऽध्यायः ॥ ६ ॥

Shri Mahavir Jain Aradhana Kendra www.kobatirth.org Acharya Shri Kailassagarsuri Gyanmandir

इन्द्रंषड्भूयःपञ्चाभूरेकःसुहोत्रस्तुचतुर्थीशकर्यपूर्व्याय ओजिष्ठःशुनहोत्रस्तुसंत्वेकदानरस्तुसप्तावाग्र-
थमपान्मन्द्रस्येन्द्रापिबाहेळमानःमस्त्यस्मैचतुष्कमानुष्टुभंबृहसन्तंयस्यौष्णिहंयोरयिवश्चतुर्विंशतिःशंयुर्बा-

र्हस्पत्योऽत्रादौषळनुष्टुभस्तिस्रश्चविराजोमध्यमैववासांय आनयञ्चयास्त्रिंशद्वायत्रंपुरूतममातिनिचृदधिबृबुः
पादनिचृदन्त्यानुष्टुप्चेन्त्येबृबुस्तक्षादैवतंत्वामिद्धिषळूनाभागाथंस्वादुरेकत्रिंशद्वर्गःपञ्चादौसौम्योग-
व्यूत्यर्धर्चोलिङ्गोक्तदेवतःप्रस्तोकइतित्रिष्टुबनुष्टुब् गायत्रींद्विपदासार्जंयस्यप्रस्तोकस्यदानस्तुतिःपरौ-
तृचौरथदुन्दुभिदेवत्यावैन्द्रोन्त्योर्धर्चोयुजानोबृहतीदिवस्पृथिव्याजगती ।

इन्द्रं षड् भरद्वाजो बार्हस्पत्य इन्द्रस्त्रिष्टुप्।

२१ ॐम् इन्द्रंवोनरःसख्यायसेपुर्महोयन्तःसुमतयेचकानाः । महोहिदाता वज्रहस्तोअस्तिमहामुरण्वमवसेयजध्वम् १ आयस्मिन्हस्तेनर्यामिमिक्षुरारथे हिरण्ययेरथेष्ठाः । आरश्मयोगभस्त्योःस्थूरयोराध्वन्नश्वासोवृषणोयुजानाः २

For Private and Personal Use Only

श्रियेतेपादादुवआमिमिक्षुर्धृष्णुर्वज्रीशवसादक्षिणावान् । वसानोअत्कंसुरभिंदृ-
शेकंस्व १ र्णनृतविषिरोबभूथ ३ ससोमआमिश्लतमःसुतोभूद्यस्मिन्पक्तिःपच्यते
सन्तिधानाः । इन्द्रंनरःस्तुवन्तोब्रह्मकाराउक्थाशंसन्तोदेववाततमाः ४ नतेअ-
न्तःशवसोधाय्यस्यवितुबाबधेरोदसीमहित्वा । आतासूरिःपृणतितूतुजानोयूथे-
वाप्सुसमीजमानऊती ५ एवेदिन्द्रःसुहवऋष्वोअस्तूतीअनूतीहिरिशिप्रःसत्वा ।
एवाहिजातोअसमात्योजाःपुरूचवृत्राहनतिनिदस्यून् ६ ॥ १ ॥

भूयः पञ्च भरद्वाजो बार्हस्पत्य इन्द्रस्त्रिष्टुप् ।

३० भूयइद्वावृधेवीर्यायँएकोअजुर्योदयतेवसूनि । प्ररिरिचेदिवइन्द्रःपृथिव्या
अर्धमिदस्यप्रतिरोदसीउभे १ अधामन्येबृहदसुर्यमस्ययानिदाधारनकिरामिना-
ति । दिवेदिवेसूर्योदर्शतोभूद्विसद्मान्युर्वियासुक्रतुर्धात् २ अद्याचिन्नूचित्तदपोन-

दीनांयदांभ्योअर्रदोगातुमिन्द्र । निपर्वंताअद्मसदोनसेंदुस्त्वयांदृळ्हानिंसुक्रतोर-
जांसि ३ सत्यमित्तन्नत्वावाँअन्योअस्तीन्द्रदेवोनमर्त्योज्यायांन् । अहन्नहिंपरि-
शयांनमर्णोऽवांसृजोअपोअच्छांसमुद्रम् ४ त्वमपोविदुरोविषूचीरिन्द्रंदृळ्हमरु-
जः पर्वंतस्य । राजांभवोजगंतश्चर्षणीनांसाकंसूर्यंजनयन्द्यामुषासंम् ५ ॥ २ ॥

अभूरेकः पञ्च सुहोत्र इन्द्रस्त्रिष्टुप् । उपान्त्या शक्करी ।

३१ अभूरेकोरयिपतेरयीणामाहस्तंयोरधिथाइन्द्रकृष्टीः । विलोकेअप्सुतनं-
येचसूरेऽवोचन्तचर्षणयोविवाचः १ त्वद्भियेन्द्रपार्थिवानिविश्वाच्युताचिच्च्यावं-
यन्तेरजांसि । द्यावाक्षामापर्वंतासोवनांनिविश्वंदृळ्हंभयतेअज्मन्नाते २ त्वंकु-
त्सेनाभिशुष्णमिन्द्राशुषंयुध्यकुयंवंगविष्टौ । दशंप्रपित्वेअधसूर्यस्यमुषायश्चक्र-
मविवेरपांसि ३ त्वंशतान्यवशम्बरस्यपुरोजघन्थाप्रतीनिदस्योः । अशिक्षोय-

For Private and Personal Use Only

Shri Mahavir Jain Aradhana Kendra www.kobatirth.org Acharya Shri Kailassagarsuri Gyanmandir

त्रशत्र्यांशचीवोदिवोदासायसुन्वतेसुतक्रेभरद्वाजायगृणतेवसूनि ४ सस॒त्यसत्व-
न्महतेरणायरथमातिष्ठतुविनृम्णभीमम् । याहिप्रपथिन्नवसोपमद्रिक्प्रचश्रुत
श्रावयचर्षणिभ्यः ५ ॥ २ ॥

अपूर्व्या पञ्च सुहोत्र इन्द्रस्त्रिष्टुप् ।

३२ अपूर्व्यापुरुतमान्यस्मैमहेवीरायतवसेतुराय । विरप्शिनेवज्रिणेशंत-
मानिवचांस्यासास्थविरायतक्षम् १ समातरासूर्येणाकवीनामवासयद्रुजदद्रिं
गृणानः । स्वाधीभिर्ऋक्वभिर्वावशानउदुस्त्रियाणामसृजन्निदानम् २ सवह्निभि
र्ऋक्वभिर्गोषुशश्वन्मितज्ञुभिःपुरुकृत्वाजिगाय। पुरःपुरोहासखिभिःसखीयन्दृळ्हा
रुरोजकविभिःकविःसन् ३ सनीळ्याभिर्जरितारमच्छामहोवाजेभिर्महद्भिश्च
शुष्मैः । पुरुवीराभिर्वृषभक्षितीनामागिर्वणःसुवितायप्रयाहि ४ ससर्गेणशव-

For Private and Personal Use Only

Shri Mahavir Jain Aradhana Kendra www.kobatirth.org Acharya Shri Kailassagarsuri Gyanmandir

सातक्तोअत्यैरपइन्द्रोदक्षिणतस्तुराषाट् । इत्थासृजानाअनपावृदर्थंदिवेदिवेवि-
विषुरप्रमृष्यम् ५ ॥ ४ ॥

य ओजिष्ठः पञ्च शुनहोत्र इन्द्रस्त्रिष्टुप् ।

२३ यओजिष्ठइन्द्रतंसुनोदामदोवृषन्त्स्वभिष्टिर्दास्वान् । सौवंश्व्यंयोवनव-
त्स्वश्वोवृत्रासमत्सुसासहदमित्रान् १ त्वांहीइन्द्रावसेविवाचोहवन्तेचर्षणयः
शूरसातौ । त्वंविप्रेभिर्विपणीरंशायस्त्वोतइत्सनितावाजमर्वा २ त्वंतांइन्द्रो
भयाँअमित्रान्दासावृत्राण्यार्याँचशूर । वधीर्वनेवसुधितेभिरत्कैरापृत्सुदर्षिनृणां
नृतम ३ सत्वंनइन्द्राकवाभिरूतीसखाविश्वायुरवितावृधेभूः । स्वर्षातायद्ध्वया-
मसित्वायुध्यन्तोनेमधितापृत्सुशूर ४ नूनंनइन्द्रापरायचस्याभवामृळीकउतनो
अभिष्टौ । इत्थागृणन्तोमहिनस्यशर्मन्दिविष्यामपार्येगोषतमाः ५ ॥ ५ ॥

For Private and Personal Use Only

सं च त्वे पञ्च शुनहोत्र इन्द्रस्त्रिष्टुप् ।

२४ संचत्वेजग्मुर्गिरइन्द्रपूर्वीर्विचत्वयन्तिविभ्वोमनीषाः। पुरानूनंचस्तुतय
ऋषीणांपस्पृध्रइन्द्रेअध्युक्थार्का १ पुरुहूतोयःपुरुगूर्तऋभ्वाँएकःपुरुप्रशस्तोअ-
स्तियज्ञैः । रथोनमहेशवसेयुजानो३स्माभिरिन्द्रोअनुमाद्योभूत् २ नयंहिंस-
न्तिधीतयोनवाणीरिन्द्रंनक्षन्तीदभिवर्धयन्तीः । यदिस्तोतारःशतंयत्सहस्रंगृण-
न्तिगिर्वणसंशंतदस्मै ३ अस्माएतद्दिव्यं१र्चेवमासामिमिक्षइन्द्रेन्ययामिसोमः।
जनंनधन्वन्नभिसंयदापःसत्रावावृधुर्हवनानियज्ञैः ४ अस्माएतन्मह्याङ्गूषमस्मा
इन्द्रायस्तोत्रंमतिभिरवाचि । असद्यथामहतिवृत्रतूर्यइन्द्रोविश्वायुरविताव्रू-
धश्च ५ ॥ ६ ॥

Shri Mahavir Jain Aradhana Kendra www.kobatirth.org Acharya Shri Kailassagarsuri Gyanmandir

३५ कुदाभुवन्रथंक्षयाणिब्रह्मंकुदास्तोत्रेसंहस्रपोष्यंदाः । कुदास्तोमंवासयो-
ऽस्यरायाकुदाधियंःकरसिवाजंरत्नाः १ कर्हिस्विुत्तदिन्द्रयन्नृभिर्नृन्वीरैर्वीरान्नी-
ळयासेजयाजीन् । त्रिधातुगाअधिजयासिगोष्विन्द्रंद्युम्नंस्वर्वद्धेह्यस्मे २ कर्हि
स्विुत्तदिन्द्रयज्जरित्रेविश्वप्सुब्रह्मंकृणवंःशविष्ठ । कुदाधियोननियुतोयुवासेकुदा
गोमंघाहवंनानिगच्छाः ३ सगोमंघाजरित्रेअश्वंश्चन्द्रावाजंश्रवसोअधिधेहिपृ-
क्षंः । पीपिहीषंःसुदुघामिन्द्रधेनुंभरद्वाजेषुसुरुचोंरुरुच्याः ४ तमानूनंवृजनंम-
न्यथांचिच्छूरोयच्छंक्रविदुरोगृणीषे । मानिरंरंशुक्रदुघंस्यधेनोरांगिरसान्ब्रह्मणा
विप्रजिन्व ५ ॥ ७ ॥

For Private and Personal Use Only

Shri Mahavir Jain Aradhana Kendra www.kobatirth.org Acharya Shri Kailassagarsuri Gyanmandir

सत्रा पञ्च नर इन्द्रस्त्रिष्टुप् ।

३६ सत्रामदासस्तवविश्वजंन्याःसत्रारायोऽधयेपार्थिवासः । सत्रावाजा-नामभवोविभक्तायद्देवेषुधारयथाअसुर्यम् १ अनुप्रयेजेजनओजोअस्यसत्रादं-धिरेअनुवीर्याय । स्यूमगृभेदुधयेऽर्वतेचक्रतुंवृञ्जन्त्यपिवृत्रहत्ये २ तंसध्रीचीरूत-योवृष्ण्यानिपौंस्यानिनियुतःसश्चुरिन्द्रम् । समुद्रंनसिन्धवउक्थशुष्माउरुव्यचं संगिरआविशन्ति ३ सरायस्खामुपसृजागृणानःपुरुश्चन्द्रस्यत्वमिन्द्रवस्वः । पतिर्बभूथासमोजनानामेकोविश्वस्यभुवनस्यराजा ४ सतुश्रुधिश्रुत्यायोदुवो युर्द्यौर्नभूमाभिरायोअर्यः । असोयथानःशवसाचकानोयुगेयुगेवयसाचेकि-तानः ५ ॥ ८ ॥

For Private and Personal Use Only

Shri Mahavir Jain Aradhana Kendra www.kobatirth.org Acharya Shri Kailassagarsuri Gyanmandir

अर्वाक्पश्च भरद्वाजो बार्हस्पत्य इन्द्रस्त्रिष्टुप्।

३७ अर्वाग्रथंविश्ववारंतउग्रेन्द्रयुक्तासोहरयोवहन्तु । कीरिश्चिद्धित्वाहवते
स्वर्वान्ऋधीमहिंसधमादस्तेअद्य १ प्रोद्रोणेहरयःकर्माग्मन्पुनानासऋज्यन्तोअ-
भूवन् । इन्द्रोनोअस्यपूर्व्यःपपीयाद्युक्षोमदस्यसोम्यस्यराजा २ आसस्राणासः
शवसानमच्छेन्द्रंसुचक्रेरथ्यासोअश्वाः । अभिश्रवऋज्यन्तोवहेयुर्नूचिन्नुवायोर-
मृतंविदस्येत् ३ वरिष्ठोअस्यदक्षिणामियर्तीन्द्रोमघोनांतुविकूर्मितमः । ययाव-
ज्रिवःपरियास्यंहोमघाचधृष्णोदयसेविसूरीन् ४ इन्द्रोवाजस्यस्थविरस्यदातेन्द्रो
गीर्भिर्वर्धतांवृद्धमहाः। इन्द्रोवृत्रंहनिष्ठोअस्तुसत्वातासूरिःपृणतितूतुजानः ५॥१॥

अपात्पञ्च भरद्वाजो बार्हस्पत्य इन्द्रस्त्रिष्टुप्।

३८ अपादितउदुनश्चित्रतमोमहीभर्षद्द्युमतीमिन्द्रहूतिम् । पन्यसींधीतिंदै-

For Private and Personal Use Only

Shri Mahavir Jain Aradhana Kendra www.kobatirth.org Acharya Shri Kailassagarsuri Gyanmandir

ळ्यस्ययामज्ञनस्यरातिर्वनतेसुदानुः १ दूराच्चिदावसतोअस्यकर्णाघोषादिन्द्रस्य
तन्यतिब्रुवाणः। एयमेनंदेवहूतिर्ववृत्यान्मद्र्य१गिन्द्रमियमृच्यमाना २ तंवोधि-
यापरमयापुराजामजरमिन्द्रमभ्यनूष्यर्कैः । ब्रह्माचगिरोदधिरेसमस्मिन्महां-
श्चस्तोमोअधिवर्धदिन्द्रे ३ वर्धाद्यंयज्ञउतसोममिन्द्रंवर्धाद्ब्रह्मगिरउक्थाचमन्म।
वर्धाहैनमुषसोयामन्नक्तोर्वर्धान्मासाःशरदोद्यावइन्द्रम् ४ एवाजज्ञानंसहसे
असामिवावृधानंराधसेचश्रुताय । महामुग्रमवसेविप्रनूनमाविवासेमवृत्रतू-
र्येषु ५ ॥ १० ॥

मन्द्रस्य पञ्च भरद्वाजो बार्हस्पत्य इन्द्रस्त्रिष्टुप्।

३१ मन्द्रस्यकवेर्दिव्यस्यवह्नेर्विप्रमन्मनोवचनस्यमध्वः। अपानस्तस्यसच-
नस्यदेवेषोयुवस्वगृणतेगोअग्राः १ अयमुशानःपर्यद्रिमुस्राऋतधीतिभिर्ऋतयु-

Shri Mahavir Jain Aradhana Kendra www.kobatirth.org Acharya Shri Kailassagarsuri Gyanmandir

 ग्युंजानः । रुजदरुग्णंविवलस्यसानुंपणींवँचोभिरभियोधदिन्द्रः २ अयंद्योतय-
द्युतोव्यं१क्तून्दोषावस्तोःशरदइन्दुरिन्द्र । इमंकेतुमंदधुर्नूचिदह्नांशुचिंजन्मनउ-
षसंश्चकार ३ अयंरोचयदरुचोरुचानो३ऽयंवासयद्व्यृ१तेनंपूर्वीः । अयमीयतऋत-
युग्भिरश्वैःस्वर्विदानाभिनाचर्षणिप्राः ४ नूगृणानोगृणतेप्रंतराजन्निषःपिन्वव-
सुदेयायपूर्वीः । अपओषधीरविषावनानिगाअर्वतोनॄनृचसेरिरीहि ५ ॥ ११ ॥

इन्द्र पिब पञ्च भरद्वाजो बार्हस्पत्य इन्द्रस्त्रिष्टुप् ।

४० इन्द्रपिबतुभ्यंसुतोमदायावस्यहरीविमुंचासखाया । उतप्रगायगणआ
निषद्याथायज्ञायगृणतेवयोधाः १ अस्यपिबयस्यजज्ञानइंन्द्रमदायक्त्वेअपिबो
विरप्शिन् । तमुतेगावोनरआपोअद्रिरिन्दुंसमह्यन्पीतयेसमस्मै २ समिद्धेअग्नौ
सुतइन्द्रसोमआत्वावहन्तुहरयोवहिष्ठाः । त्वायताम॑नसाजोहवीमीन्द्रायाहिसु-

For Private and Personal Use Only

वितायंमहेनः ३ आयाहिशश्वंदुशतायंयाथेन्द्रंमहामनंसासोमपेयंम् । उपब्रह्मां
णिशृणवइमानोऽथांतेयज्ञस्तन्वेवयोंधात् ४यदिंन्द्रादिविपार्येयद्धग्यद्वास्वेसदं-
नेयत्रवासि । अतोंनोयज्ञमवंसेनियुत्वान्त्सजोषांःपाहिगिर्वणोमरुद्भिः ५॥१२॥

अहेळमानः पञ्च भरद्वाजो बार्हस्पत्य इन्द्रस्त्रिष्टुप् ।

४१ अहेंळमानउपंयाहियज्ञंतुभ्यंपवन्तइन्दंवःसुतासंःगावोनवंज्रिन्त्स्वमो-
कोअच्छेन्द्रागंहिप्रथमोयज्ञियांनाम् १ यातेंकाकुत्सुकृंतायावरिष्ठायया शश्वत्पिबं-
सिमध्वंऊर्मिम् । तयापाहिप्रतेंअध्वर्युरंस्थात्संतेवज्रोंवर्ततामिन्द्रगव्युः २ एषद्र-
प्सोवृंषभोविश्वरूपइन्द्रांयवृष्णेसमंकारिसोमंः । एतंपिंबहरिवःस्थातरुग्रयस्ये-
शिंषेप्रदिवियस्तेअन्नंम् ३ सुतःसोमोअसुंतादिन्द्रवस्यानयंश्रेयांञ्चिकितुषेरणाय।

Shri Mahavir Jain Aradhana Kendra www.kobatirth.org Acharya Shri Kailassagarsuri Gyanmandir

एतांतांतिर्वैउपंयाहियज्ञंतेनविश्वास्तविंषीरापृंणस्व ४ ह्वयांमसित्वेन्द्रंयाह्यर्वाङरं

तेसोमस्तन्वैंभवाति।शतंक्रतोमादयंस्वासुतेषुप्रास्माँअंवपृतंनासुप्रविक्षु ५॥ १३

मत्यस्मै चतुष्कं भरद्वाजो बार्हस्पत्य इन्द्रोनुष्टुप् । अन्त्या बृहती ।

४२ प्रत्यंस्मैपिपीषतेविश्वांनिविदुषेभर । अरंगमायजग्मयेऽपंश्चाद्दध्वनेनरें १

एमेनंप्रत्येतंनसोमेंभिःसोमपातमम्।अमंत्रेभिर्ऋजीषिणमिन्द्रंसुतेभिरिन्दुभिः २

यदींसुतेभिरिन्दुभिःसोमेंभिःप्रतिभूषंथ । वेदाविश्वंस्यमेधिरोधृषत्तन्तमिदेषंते ३

अस्माअंस्माइदन्धसोऽध्वंर्योप्रभंरासुतम् । कुवित्समस्यजेन्यंस्यशर्धतोऽभिशं-

स्तेरवस्परंत् ४ ॥ १४ ॥

यस्य चतुष्कं भरद्वाजो बार्हस्पत्य इन्द्र उष्णिक् ।

४३ यस्यत्यच्छम्बंरंमदेदिवोदासायरन्धयंः । अयंससोमंइन्द्रतेसुतःपिबं १

For Private and Personal Use Only

यस्येतीव्रसुतंमदंमध्यमन्तंचरक्षसे । अयंससोमइन्द्रतेसुतःपिब २ यस्युगाअन्त-
रश्मनोमदेदृह्लाअवासृजः । अयंससोमइन्द्रतेसुतःपिब ३ यस्यमन्दानोअन्ध-
सोमाघोनंदधिषेशवः । अयंससोमइन्द्रतेसुतःपिब ४ ॥ १५ ॥ इति शाकलर्क्-
संहितायां षष्ठे मण्डले तृतीयोऽनुवाकः ॥ ३ ॥

यो रयिवश्चतुर्विंशतिः शंयुर्बार्हस्पत्य इन्द्रस्त्रिष्टुप् । आद्याः
षडनुष्टुभः । सप्तमीनवम्यौ विराजौ । अष्टमी विराट् ।

४४ योरयिवोरयिन्तमोयोद्युम्नैर्द्युम्नवत्तमः । सोमःसुतःसइन्द्रतेऽस्तिस्वधापते
मदः १ यःशग्मस्तुविशग्मतेरायोदामामतीनाम् । सोमःसुतःसइन्द्रतेऽस्तिस्व-
धापतेमदः २ येनवृद्धोनशवसातुरोनस्वाभिरूतिभिः । सोमःसुतःसइन्द्रतेऽस्ति
स्वधापतेमदः ३ त्यमुवोअप्रहणंगृणीषेशवसस्पतिम् । इन्द्रंविश्वासाहंनरंमंहि-

ऋ. सं. ष्ठंवि॒श्वच॑र्षणिम् ४ यंव॒र्धय॒न्तीद्गिरः॒पति॑तु॒रस्य॒राध॑सः। तमिन्न्व॑स्य॒रोद॑सीदे॒वीशु॒- अ.४अ.७
ष्मंसपर्यतः ५ ॥ १६ ॥ तद्द॑उ॒क्थस्य॑ब॒र्हणेन्द्रा॑योपस्तृ॒णी॒षणि । विपो॒नयस्यो॒-
॥२६९॥ तयो॒वियद्रोह॑न्तिस॒क्षितः ६ अवि॑द॒द्दक्षं॑मि॒त्रोनवीयान्पपा॒नोदे॒वेभ्यो॒वस्योअचैत्।
स॒स॒वान्स्तौ॒लाभिर्धौ॒तरीभिरुरु॒ष्यापा॒युर॑भव॒त्सखि॑भ्यः ७ ऋ॒तस्य॑प॒थिवे॒धाअ॑-
पायिश्रि॒येमनां॑सिदे॒वासो॑अक्रन् । दधा॑नो॒नाम॑म॒होवचो॑भि॒र्वपु॑र्दृ॒शये॑वे॒न्योव्यो॑-
वः ८ द्यु॒मत्त॑मं॒दक्षं॑धेह्य॒स्मेसेधा॒जना॑नां॒पूर्वी॒ररा॑तीः। वर्षी॑यो॒वयः॑कृणु॒हि॒शची॑भि॒-
र्धन॑स्यसा॒ताव॒स्माँअ॑विड्ढि ९ इन्द्र॒तुभ्य॒मिन्म॑घवन्नभूमव॒यंदा॒त्रेह॑रिवो॒माविवे॑नः।
नकि॑रा॒पिर्द॑द्दृशेमर्त्य॒त्राकिम॒ङ्गर॑ध्र॒चोद॑नंत्वाहुः १० ॥ १७॥ माजस्व॑नेवृषभनो
ररीथा॒मातेरे॒वतः॑स॒ख्येरि॑षाम । पू॒र्वीष्ट॑इन्द्र॒निः॑षिधो॒जने॑षु॒ज॒ह्यसु॑ष्वी॒न्प्रवृ॒हापृ॑ण-
तः ११ उद॒भ्राणी॑वस्त॒नय॑न्निय॒र्तीन्द्रो॒राधां॒स्यश्व्या॑नि॒गव्या॑ । त्वम॑सिप्र॒दिवः॑ ॥२६९॥

कारुधायामात्वोदामानआदंभन्मघोनः १२ अध्वंर्योवीरप्रमहेसुतानामिन्द्राय
भरसह्यंस्यराजा । यःपूर्व्याभिंरुतनूतंनाभिर्गीर्भिर्वावृधेगृंणतामृर्षीणाम् १३
अस्यमदेंपुरुवर्पांसिविद्वानिन्द्रोवृत्राण्यंप्रतीजंघान । तमुप्रहोषिमधुंमन्तमस्मै
सोमंवीरायंशिप्रिणेपिबंध्यै १४ पातासुतमिन्द्रोअस्तुसोमंहन्तावृत्रंवज्रेणमन्द-
सानः । गन्तायज्ञंपरावतंश्चिदच्छावसुर्धीनामंविताकारुधायाः १५ ॥ १८ ॥
इदंत्यत्पात्रंमिन्द्रपानमिन्द्रंस्यप्रियममृतंमपायि । मत्सद्यथासौमनसायंदेवंव्यं-
१स्मद्वेषोयुयवद्व्यंहः १६ एनामंन्दानोजहिशूरशत्रूंञ्जामिमजामिंमघवन्नमित्रां-
न् । अभिषेणाँअभ्या३देदिंशानान्पराचइन्द्रप्रमृंणाजहीच १७ आसुष्माणो
मघवन्निन्द्रपृत्स्वं१स्मभ्यंमहिवरिंवःसुगंकः । अपांतोकस्यतनंयस्यजेषइन्द्रंसू
रीन्कृंणुहिस्मानोअर्धम् १८ आत्वाहर्योवृषंणोयुजानावृषंरथासोवृषंरश्मयो

Shri Mahavir Jain Aradhana Kendra www.kobatirth.org Acharya Shri Kailassagarsuri Gyanmandir

ऽस्याः । अस्मत्रांचोवृषणोवज्रवाहोवृष्णेमदायसुयुजोवहन्तु १९ आतेवृषन्वृ-
षणोद्रोणंमस्थुर्घृतप्रुषोनोर्मयोमदन्तः । इन्द्रप्रतुभ्यंवृषभिःसुतानांवृष्णेभरन्ति
वृषभायसोमम् २० ॥ १९ ॥ वृषासिदिवोवृषभःपृथिव्यावृषासिन्धूनांवृषभः
स्तियानाम् । वृष्णेतइन्दुर्वृषभपीपायस्वादूरसोमधुपेयोवराय २१ अयंदेवः
सहसाजायमानइन्द्रेणयुजापणिमस्तभायत् । अयंस्वस्यपितुरायुधानीन्दुरमु-
ष्णादशिवस्यमायाः २२ अयमकृणोदुषसःसुपत्नीरयंसूर्येअदधाज्ज्योतिरन्तः ।
अयंत्रिधातुदिविरोचनेषुत्रितेषुविन्ददमृतंनिगूळ्हम् २३ अयंद्यावापृथिवीविष्कं-
भायदयंरथमयुनक्सप्तरश्मिम् । अयंगोषुशच्यापक्वमन्तःसोमोदाधारदशय-
न्त्रमुत्सम् २४ ॥ २० ॥

For Private and Personal Use Only

Shri Mahavir Jain Aradhana Kendra www.kobatirth.org Acharya Shri Kailassagarsuri Gyanmandir

य आनयत्त्रयस्त्रिंशच्छंयुर्बार्हस्पत्य इन्द्रो गायत्री । अन्त्यानां तिसृणां बृबुस्तक्षा । एकोन-
त्रिंशत्यतिनिचृत् । अन्त्यानुष्टुप् ।

४५ यआनंयत्परावतःसुनीतीतुर्वशंयदुम् । इन्द्रःसनोयुवासखां १ अविप्रे
चिद्वयोदधंदनाशुनाचिदर्वता । इन्द्रोजेताहितंधनंम् २ महीरंस्यप्रणीतयः
पूर्वीरुतप्रशंस्तयः । नास्यंक्षीयन्तऊतयंः ३ सखायोब्रह्मंवाहसेऽर्चतप्रचंगायत ।
सहिनःप्रमंतिर्मही ४ त्वमेकंस्यवृत्रहन्नविताद्वयोरसि । उतेदृशेयथावयम् ५
॥ २१ ॥ नयसीद्वतिद्विषंःकृणोष्युंक्थशंसिनंः । नृभिःसुवीरंउच्यसे ६ ब्रह्माणं
ब्रह्मंवाहसंगीर्भिःसखांयमृग्मियंम् । गांनदोहसेंहुवे ७ यस्यविश्वांनिहस्तंयो
रूचुर्वसूंनिनिहिता । वीरस्यंपृतनासहंः ८ विदृळ्हानिंचिदद्रिवोजनांनांशचीप-
ते । वृहमायाअंनानत ९ तमुंत्वासत्यसोमपाइन्द्रंवाजानांपते । अहूंमहिश्रव-

For Private and Personal Use Only

स्यवः १० ॥२२॥ तमुत्वायःपुरासिथयोवानूनंहितेधने । हव्यःसश्रुधीहवम् ११
धीभिरर्वद्भिरर्वतोवाजाँइन्द्रश्रवाय्यान् । त्वयाजेष्महितंधनम् १२ अभूरुवीरगि-
र्वणोमहाँइन्द्रधनेहिते । भरेवितन्तसाय्यः १३ यातेऊतिरमित्रहन्मक्षूजवस्त-
मासति । तयानोहिनुहीरथम् १४ सरथेनरथीतमोऽस्माकेनाभियुग्वना । जेषि-
जिष्णोहितंधनम् १५ ॥२३॥ यएकइत्तमुष्टुहिकृष्टीनांविचर्षणिः । पतिर्जज्ञेवृष-
क्रतुः १६ योगृणतामिदासिथापिरूतीशिवःसखा । सत्वंनइन्द्रमृळय १७ धिष्वव-
ज्रंगभस्त्योरक्षोहत्यायवज्रिवः । सासहीष्ठाअभिस्पृधः १८ प्रत्नंरयीणांयुजंसखायं
कीरिचोदनम् । ब्रह्मवाहस्तमंहुवे १९ सहिविश्वानिपार्थिवाँएकोवसूनिपत्यते ।
गिर्वणस्तमोअध्रिगुः २० ॥ २४ ॥ सनोनियुद्भिरापृणकामंवाजेभिरश्विभिः ।
गोमद्भिर्गोपतेधृषत् २१ तद्वोगायसुतेसचापुरुहूतायसत्वने । शंयद्गवेनशाकि-

For Private and Personal Use Only

नें २२ नघावसुर्नियंमतेदानंवाजंस्यगोमंतः । यत्सीमुपश्रवद्गिरंः २३ कुवि-
त्संस्यप्रहिव्रजंगोमंन्तंदस्युहागमंत् । शचींभिरपंनोवरत् २४ इमाउंत्वाशतक्र-
तोऽभिप्रणोनुवुर्गिरंः । इन्द्रंवत्संनमातरंः २५ ॥ २५ ॥ दूणाशंसख्यंतवगौरं-
सिवीरगव्यते । अश्वोंअश्वायतेभंव २६ समंन्दस्वाह्यन्धंसोराधंसेतन्वांमहे । न
स्तोतारंनिदेकंरः २७ इमाउंत्वासुतेसुतेनक्षंन्तेगिर्वणोगिरंः । वत्संगावोनधेन-
वंः २८ पुरूतमंपुरूणांस्तोतॄणांविवांचि । वाजेंभिर्वाजयताम् २९ अस्माकंमि-
न्द्रभूतुतेस्तोमोवाहिंष्ठोअन्तंमः । अस्मान्त्रायेमहेहिंनु ३०अधिंबृबुःपणीनांवर्षिंष्ठे
मूर्धन्नंस्थात् । उरुःकक्षोनगाङ्ग्यः ३१ यस्यंवायोरिंवद्रवद्भद्रारातिःसंहस्रिणीं ।
सद्योदानायमंहंते ३२ तत्सुनोविश्वेअर्यआसदांगृणन्तिकारवंः । बृबुंसंहस्रदातंमं
सूरिंसंहस्रसातंमम् ३३ ॥ २६ ॥

Shri Mahavir Jain Aradhana Kendra www.kobatirth.org Acharya Shri Kailassagarsuri Gyanmandir

त्वामिद्धि चतुर्दश शंयुर्बार्हस्पत्य इन्द्रः प्रागाथम् ।

४६ त्वामिद्धिहवामहेसातावाजंस्यकारवंः । त्वांवृत्रेष्विंन्द्रसत्पंतिंनरस्त्वां
 काष्ठास्ववैतः १ सत्वंनंश्चित्रवज्रहस्तधृष्णुयामहःस्तवानोअंद्रिवः । गामश्वैर-
थ्यमिन्द्रसंकिंरसत्रावाजंनजिग्युषे २ यःसंत्राहाविचर्षणिरिन्द्रंतंहूमहेवयम् ।
सहस्रमुष्कतुविंनृम्णसत्पंतेभवांसमत्सुंनोवृधे ३ बाधंसेजनांन्वृषभेवंमन्युनाघृ-
षौमीह्ळऋचीषम । अस्माकंबोध्यविताम॑हाधनेतनूष्वप्सुसूर्यें ४ इन्द्रज्येष्ठंनआ
भंरँओजिंष्ठंपपुंरिश्रवंः । येनेमेचिंत्रवज्रहस्तरोदसीओभेसुंशिप्रप्राः ५ ॥ २७ ॥
त्वामुग्रमवंसेचर्षणीसहंराजंन्देवेषुंहूमहे । विश्वासुनोंविथुरापिंब्दनावंसोऽमि-
त्रान्त्सुषहान्कृधि ६ यदिंन्द्रनाहुंषीष्वाँओजोनृम्णंचंकृष्टिषुं । यद्वापञ्चंक्षितीनां
द्युम्नमाभंरसत्राविश्वांनिपौंस्या ७ यद्वांतृक्षौमंघवन्द्रुह्यावाजनेयत्पूरौकच्चवृष्ण्यं- ॥२७२॥

For Private and Personal Use Only

Shri Mahavir Jain Aradhana Kendra www.kobatirth.org Acharya Shri Kailassagarsuri Gyanmandir

म् । अस्मभ्यंतद्रिरीहिसंनृषाह्येऽमित्रान्पृत्सुतुर्वणे ८ इन्द्रत्रिधातुशरणंत्रिवरूथं
स्वस्तिमत् । छर्दिर्यच्छमघवंद्भ्यश्चमह्यंचयावयादिद्युमेभ्यः ९ येगंव्यतामनसा
शत्रुंमादभुरभिप्रघ्नन्तिधृष्णुया । अधस्मानोमघवन्निन्द्रगिर्वणस्तनूपाअन्तमो
भव १० ॥ २८ ॥ अधस्मानोवृधेभवेन्द्रनायमवायुधि । यदन्तरिक्षेपतयन्ति
पर्णिनोदिद्यवस्तिग्ममूर्धानः ११ यत्रशूरासस्तन्वोवितन्वतेप्रियाशर्मपितॄणाम् ।
अधस्मायच्छतन्वे३तनेचछर्दिरचित्तंयावयद्वेषः १२ यदिन्द्रसर्गेअर्वतश्चोदयासे
महाधने । असमनेअध्वनिवृजिनेपथिश्येनाँइवश्रवस्यतः १३ सिंधूँरिवप्र-
वणआशुयायतोयदिक्रोशमनुष्वणि । आयेवयोनवर्वृतत्यामिषिगृभीताबाह्वो-
र्गवि १४ ॥ २९ ॥

For Private and Personal Use Only

Shri Mahavir Jain Aradhana Kendra www.kobatirth.org Acharya Shri Kailassagarsuri Gyanmandir

स्वादुरेकत्रिंशद्वर्गस्त्रिष्टुप्। आद्यानां पञ्चानां सोमः। विंश्याः प्रथमार्धस्य लिङ्गोक्तदेवताः।
द्वाविंश्यादीनां चतुर्णां प्रस्तोकस्य सार्ञ्जयस्य दानस्तुतिः। ततस्तिसृणां रथः। ततो
द्वयोरन्त्यायाः प्रथमार्धस्य च दुन्दुभिः। शिष्टानामिन्द्रः। एकोनविंशी बृहती।
त्रयोविंश्यनुष्टुप्। चतुर्विंशी गायत्री। पञ्चविंशी द्विपदा। सप्तविंशी जगती।

४७ स्वादुष्किलायंमधुमाँउतायंतीव्रःकिलायंरसवाँउतायम्। उतोन्व१स्य
पंपिवांसमिन्द्रंनकश्चनसंहतआहवेषु १ अयंस्वादुरिहमदिष्ठआसयस्येन्द्रोवृत्रह-
त्येममाद। पुरूणियश्च्यौत्नाशम्बरस्यविनंवतिंनवंचदेह्यो३हन् २ अयंमेपीत
उदियर्तिवाचमयंमनीषामुशतीमजीगः। अयंषळुर्वीरमिमीतधीरोनयाभ्योभु-
वनंकच्चनारे ३ अयंसयोवरिमाणंपृथिव्यावर्ष्माणंदिवोअकृणोदयंसः। अयं
पीयूषंतिसृषुप्रवत्सुसोमोदाधारोर्व१न्तरिक्षम् ४ अयंविदच्चित्रदृशीकमर्णःशुक- ॥२७३॥

For Private and Personal Use Only

सद्मनामुषसामनीके । अयंमहान्महतास्कम्भनेनोद्द्यामस्तभ्नाद्वृषभोमरुत्वा-
न् ५ ॥ ३० ॥ धृषत्पिबकलशेसोममिन्द्रवृत्रहाशूरसमरेवसूनाम् । माध्यंदि-
नेसवनआवृषस्वरयिस्थानोरयिमस्मासुधेहि ६ इन्द्रप्रणःपुरएतेवपश्यप्रणोनय-
प्रतरंवस्योअच्छ । भवासुपारोअतिपारयोनोभवासुनीतिरुतवामनीतिः ७
उरुंनोलोकमनुनेषिविद्वान्त्स्वर्वज्ज्योतिरभयंस्वस्ति । ऋष्वातइन्द्रस्थविरस्य
बाहूउपस्थेयामशरणाबृहन्ता ८ वरिष्ठेनइन्द्रवन्धुरेधावहिष्ठयोःशतावन्नश्वयो-
रा । इषमावक्षीषांवर्षिष्ठांमानस्तारीन्मघवन्रायोअर्यः ९ इन्द्रमृळमह्यंजीवातु-
मिच्छचोदयधियमयसोनधाराम् । यत्किंचाहंत्वायुरिदंवदामितज्जुषस्वकृधिमा
देववन्तम् १० ॥ ३१ ॥ त्रातारमिन्द्रमवितारमिन्द्रंहवेहवेसुहवंशूरमिन्द्रम् ।
ह्वयामिशक्रंपुरुहूतमिन्द्रंस्वस्तिनोमघवाधात्विन्द्रः ११ इन्द्रःसुत्रामास्ववाँअ-

ऋ. सं. वोभिःसुमृळीकोभवतुविश्ववेदाः । बाधतांद्वेषोअभयंकृणोतुसुवीर्यस्यपतयः अ.४अ.७
स्याम १२ तस्यवयंसुमतौयज्ञियस्यापिभद्रेसौमनसेस्याम । ससुत्रामास्ववाँ
॥२७४॥ इन्द्रोअस्मेआराच्चिद्द्वेषःसनुतर्युयोतु १३ अवत्वेइन्द्रप्रवतोनोर्मिगिरोब्रह्माणि
नियुतोधवन्ते । उरुनराधःसवनापुरूण्यपोगाववज्रिन्युवसेसमिन्दून् १४ कईं
स्तवत्कःपृणात्कोयजातेयदुग्रमिन्मघवाविश्वहावेत् । पादाविवप्रहरन्नन्यमन्यं
कृणोतिपूर्वमपरंशचीभिः १५ ॥ ३२ ॥ शृण्वेवीरउग्रमुग्रंदमायन्नन्यमन्यम-
तिनेनीयमानः । एधमानद्विळुभयस्यराजाचोष्कूयतेविशइन्द्रोमनुष्यान् १६
परापूर्वेषांसख्यावृणक्तिवितर्तुराणोअपरेभिरेति । अनानुभूतीरवधून्वानःपूर्वीरि-
न्द्रःशरदस्ततरीति १७ रूपंरूपंप्रतिरूपोबभूवतदस्यरूपंप्रतिचक्षणाय । इन्द्रो
मायाभिःपुरुरूपईयतेयुक्ताह्यस्यहरयःशतादश १८ युजानोहरितारथेभूरित्वष्टे- ॥२७४॥

Shri Mahavir Jain Aradhana Kendra www.kobatirth.org Acharya Shri Kailassagarsuri Gyanmandir
For Private and Personal Use Only

हरांजति । कोविश्वाहांद्विषतःपक्षंआसतउतासीनेषुसूरिषु १९ अगव्यूतिक्षेत्र-
मागंन्मदेवाउर्वीसतीभूमिरंहूरणाभूत् । बृहंस्पतेप्रचिंकित्सागविष्टावित्थासते
जंरित्रइंन्द्रपन्थांम् २० ॥ ३३ ॥ दिवेदिवेसदृशीरन्यमर्धंकृष्णाअंसेधदपसद्मं-
नोजाः । अहंन्दासावृषभोवंस्नयन्तोदव्रंजेवर्चिनंशम्बरंच २१ प्रस्तोकइन्नुराधं-
सस्तइन्द्रदशकोशंयीर्दशंवाजिनोंऽदात् । दिवोदासादतिथिग्वस्यराधंःशाम्बरं
वसुप्रत्यंग्रभीष्म २२ दशाश्वान्दशकोशान्दशवस्त्राधिंभोजना । दशोंहिरण्य-
पिण्डान्दिवोंदासादसानिषम् २३ दशरथान्प्रष्टिमतःशतंगाअथर्वभ्यः । अश्वथः
पायवेंऽदात् २४ महिराधोविश्वजंन्यंदधांनान्भरद्वांजान्सार्ञ्जयोअभ्यंयष्ट २५
॥ ३४॥वनंस्पतेवीड्वंङ्गोहिभूयाअस्मत्संखाप्रतरंणःसुवीरंः। गोभिःसंनंद्धोअसिवी

ऋ. सं. ळयंस्वास्थातातैंजयतुजेत्वांनि २६ दिवस्पृथिव्याःपर्योजउद्भृतंवनस्पतिंभ्यःपर्या- अ.४अ.७
भृतंसहंः । अपामोज्मानंपरिगोभिरावृतमिन्द्रंस्यवज्रंहविषारथंयज २७ इन्द्रंस्य
॥२७८॥ वज्रोमरुतामनींकंमित्रस्यगर्भोवरुणस्यनाभिंः । सेमांनोंहव्यदांतिंजुषाणोदेवंर-
थप्रतिंहव्यागृभाय २८ उपंश्वासयपृथिवीमुतद्यांपुरुत्रातेंमनुतांविष्ठितंजगंत् ।
सदुंन्दुभेसजूरिन्द्रेंणदेवैर्दूराद्दवींयोअपंसेधशत्रून् २९ आक्रंन्दयबलमोजोंनआधा
निःष्टंनिहिदुरितावाधंमानः । अपंप्रोथदुन्दुभेदुच्छुनांइतइन्द्रंस्यमुष्टिरंसिवीळयं-
स्व ३० आमूरंजप्रत्यावंर्तयेमाःकेंतुमदुंन्दुभिर्वावदीति । समश्वंपर्णाश्वरंन्तिनो
नरोऽस्माकंमिन्द्ररथिनोंजयन्तु ३१ ॥ ३५ ॥ इति शाकलर्क्संहितायां चतुर्थाष्टके
सप्तमोऽध्यायः ॥ ७ ॥ ॥२७८॥

Shri Mahavir Jain Aradhana Kendra www.kobatirth.org Acharya Shri Kailassagarsuri Gyanmandir

यज्ञायज्ञाद्यधिकाशंयुस्तृणपाणिकंपृश्निसूक्तंप्रगाथौबृहतीमहासतोबृहतीमहाबार्हतबार्हतौप्रगाथावि-
शाग्नेय्यःकाकुभःप्रगाथःपुरउष्णिग्बृहत्यतिजगतीतिमारुत्योन्त्यास्तिस्रोवासांलिङ्गोक्तदेवताःकाकुभः
प्रगाथःपुरउष्णिग्बृहतीतिपौष्ण्योबृहतीमहाबृहतीयवमध्यान्त्यानुष्टुम्मारुत्योन्त्याद्यावाभूम्योर्वापृश्नेर्वा-
स्तुषेपञ्चोनऋजिश्वाहवैश्वदेवंहशकर्यन्तंहुत्रेवउदुत्यत्षोळशव्युष्णिगनुष्टुबन्तंनतश्यूनासप्तम्याद्याःषड्गा-
यत्र्यश्चतुर्दशीजगतीसुहोत्रादयोनुक्तगोत्राभारद्वाजाःपौत्राबृहस्पतेर्दौष्यन्तेर्वाभरतस्यत्वयंदशपौष्णं
तद्गायत्रंवैयांपूषन्ननुष्टुप्संपूषन्नेहिवांषडयएनमन्त्यानुष्टुबिन्द्राग्नैन्द्रंचशुक्रंचतुष्कंद्वितीयाजगतीप्रनुदशै-
न्द्राग्नंतुबार्हतंचतुरनुष्टुबन्तंश्रथत्पञ्चोनागायत्रंतुत्रित्रिष्टुबादित्रिष्टुब्बृहत्यनुष्टुबन्तामियंपञ्चनासारस्वतं-
त्रिजगत्यादिजगतीत्रिष्टुबन्तम् ।

यज्ञायज्ञा द्वाविंशतिःशंयुर्बार्हस्पत्यस्तृणपाणिकं पृश्निसूक्तम् । आद्यानां दशानामग्निः त्रयोदश्यादीनां तिसृणां मरुतो लिङ्गोक्तदेवता वा । ततश्चतसृणां पूषा । अन्त्याया मरुतः पृश्निर्द्यावाभूमी वा । द्वितीयाचतुर्थीदशमीद्वादशीसप्तदश्यः सतोबृहत्यः । षष्ठ्यष्टम्यौ । महासतोबृहत्यौ । सप्तमी महाबृहती । एकादशीषोडश्यौ ककुभौ ।

For Private and Personal Use Only

त्रयोदश्यष्टादश्यौ पुरउष्णिहौ। पञ्चदश्यतिजगती । उपान्त्या
यवमध्या महाबृहती । अन्त्यानुष्टुप्। शिष्टा बृहत्यः ।

१८ ॐम् यज्ञायंज्ञावोअग्नयेगिरागिराचदक्षसे । प्रप्रवयममृतंजातवेदसंप्रियं
मित्रंनशंसिषम् १ ऊर्जोनपातंसहिनायमस्मयुर्दाशेमहव्यदातये । भुवद्वाजे-
ष्वविताभुवद्वृधउतत्रातातनूनाम् २ वृषाह्यग्नेअजरोमहान्विभास्यर्चिषा । अज-
स्रेणशोचिषाशोशुचच्छुचेसुदीतिभिःसुदीदिहि ३ महोदेवान्यजसियक्ष्यानुषक्त-
वक्रत्वोतदंसना । अर्वाचःसींकृणुह्यग्नेऽवसेरास्ववाजोतवंस्व ४ यमापोअद्रयोव-
नागर्भमृतस्यपिप्रति । सहसायोमथितोजायतेनृभिःपृथिव्याअधिसानवि ५
॥ १ ॥ आयःपप्रौभानुनारोदसीउभेधूमेनधावतेदिवि । तिरस्तमोददृशऊर्म्या-
स्वाश्यावास्वरुषोवृषाश्यावाअरुषोवृषा ६ बृहद्भिरग्नेअर्चिभिःशुक्रेणदेवशोचि-

वा । भरद्वाजेसमिधानोयविष्ठ्यरेवन्नःशुक्रदीदिहिद्युमत्पावकदीदिहि ७ विश्वा-
सांगृहपतिर्विशामसित्वमग्नेमानुषीणाम् । शतंपूर्भिर्यविष्ठपाह्यंहसःसमेद्धारंश-
तंहिमाःस्तोतृभ्योयेचददति ८ त्वंनश्चित्रऊत्यावसोराधांसिचोदय । अस्यराय-
स्त्वमग्नेरथीरसिविदागाधंतुचेतुनः ९ पर्षितोकंतनयंपर्तृभिष्ट्वमदब्धैरप्रयुत्वभिः ।
अग्नेहेळांसिदैव्यायुयोधिनोऽदेवानिह्वरांसिच १० ॥ २ ॥ आसखायःसबर्दुघां
धेनुमजध्वमुपनव्यसावचः । सृजध्वमनपस्फुराम् ११ याशर्धायमारुतायस्व-
भानवेश्रवोऽमृत्युधुक्षत । यामृळीकेमरुतांतुराणांयासुम्नैरेवयावरी १२ भर-
द्वाजायावधुक्षतद्विता । धेनुंचविश्वदोहसमिषंचविश्वभोजसम् १३ तंवइन्द्रंन
सुक्रतुंवरुणमिवमायिनम् । अर्यमणंनमन्द्रंसृप्रभोजसंविष्णुंनस्तुषआदिशे १४
त्वेषंशर्धोनमारुतंतुविष्वण्यनर्वाणंपूषणंसंयथाशता । संसहस्राकारिषच्चर्षणि-

Shri Mahavir Jain Aradhana Kendra www.kobatirth.org Acharya Shri Kailassagarsuri Gyanmandir

भ्यआँआविगूह्लावसूंकरत्सुवेदानोत्रसूंकरत् १५ आमांपूषन्नुपंद्रवशंसिषंनुतेंअ-
पिकर्णआंघृणे । अघाअर्योअरांतयः १६ ॥ ३ ॥ माकांकुम्बीरमुद्वंहोवनस्पति-
मशंस्तीर्विहिनींनंशः । मोतसूरोअहंएवाचनग्रीवाआदधंतेवेः १७ दृतेंरिवते ऽ-
वृकमंस्तुसख्यम् । अच्छिद्रस्यदधन्वतःसुपूर्णस्यदधन्वतंः १८ प्रोहिमत्यैंरसिं
समोदेवैरुतश्रिया । अभिख्यंःपूषन्पृतंनासुनस्त्वमवांनूनंयथांपुरा १९ वामी-
वामस्यंधूतयःप्रणीतिरस्तुसूनृतां । देवस्यंवामरुतोमर्त्यंस्यवेजानस्यंप्रयज्य-
वः २० सद्यश्चिद्यस्यंचर्कृतिःपरिद्यांदेवोनैतिसूर्यः । त्वेषंशवोंदधिरेनामंयज्ञियं
मरुतोवृत्रहंशवोज्येष्ठंवृत्रहंशवः २१ सकृद्धद्यौरंजायतसकृद्भूमिंरजायत । पृ-
श्न्यांदुग्धंसकृत्पयस्तदन्योनानुंजायते २२ ॥ ४ ॥

For Private and Personal Use Only

स्तुषे पञ्चदश ऋजिश्वा विश्वे देवास्त्रिष्टुप् । अन्त्या शक्करी ।

४१ स्तुषेजनंसुव्रतंनव्यसीभिर्गीर्भिर्मित्रावरुणासुम्नयन्ता । तआगमन्तुत
इहश्रुवन्तुसुक्षत्रासोवरुणोमित्रोअग्निः १ विशोविंशईड्यमध्वरेष्वदृप्तक्रतुमरतिं
युवत्योः । दिवःशिशुंसहसःसूनुमग्निंयज्ञस्यकेतुमरुषंयजध्यै २ अरुषस्यदुहि-
तराविरूपेस्तृभिरन्यापिपिशेसूरोअन्या । मिथस्तुराविचरन्तीपावकेमन्मश्रुतं
नक्षतऋच्यमाने ३ प्रवायुमच्छाबृहतीमनीषाबृहद्रयिंविश्ववारंरथप्राम् । द्युतद्या-
मानियुतःपत्यमानःकविःकविमियक्षसिप्रयज्यो ४ समेवपुश्छदयदश्विनोर्योरथो
विरुक्मान्मनसायुजानः । येननरानासत्येषयध्यैवर्तिर्याथस्तनयायत्मनेच ५
॥ ५ ॥ पर्जन्यवातावृषभापृथिव्याःपुरीषाणिजिन्वतमप्यानि । सत्यश्रुतःकव-
योयस्यगीर्भिर्जगतःस्थातर्जगदाकृणुध्वम् ६ पावीरवीकन्याचित्रायुःसरस्वती

Shri Mahavir Jain Aradhana Kendra www.kobatirth.org Acharya Shri Kailassagarsuri Gyanmandir

 वीरपत्नीधियंधात् । ग्राभिरच्छिद्रंशरणंसजोषांदुराधर्षंगृणतेशर्मयंसत् ७ पृथ-
 स्पथःपरिपतिंवचस्याकामेनकृतोअभ्यानळर्कम् । सनोरासच्छुरुधश्चन्द्राग्राधि-
यंधियंसीषधातिप्रपूषा ८ प्रथमभाजंयशसंवयोधांसुपाणिंदेवंसुगभस्तिमृभ्वम् ।
होतायक्षद्यजतंपस्त्यानामग्निस्त्वष्टारंसुहवंविभावा ९ भुवनस्यपितरंगीर्भिराभी
रुद्रंदिवावर्धयारुद्रमक्तौ । बृहन्तमृष्वमजरंसुषुम्नमृधग्घुवेमकविनेषितासः १०
॥ ६ ॥ आयुवानःकवयोयज्ञियासोमरुतोगन्तगृणतोवरस्याम् । अचित्रंचिद्धि
जिन्वथावृधन्तइत्थानक्षन्तोनरोअङ्गिरस्वत् ११ प्रवीरायप्रतवसेतुरायाजायूथेव
पशुरक्षिरस्तम् । सपिस्पृशातितन्विश्रुतस्यस्तृभिर्ननाकंवचनस्यविपः १२ यो
रजांसिविममेपार्थिवानित्रिश्चिद्विष्णुर्मनवेबाधितायं । तस्यंतेशर्मन्नुपदद्यमाने
रायामदेमतन्वा३तनाच १३ तन्नोऽहिर्बुध्न्योअद्भिरर्कैस्तत्पर्वतस्तत्सविताचनो

For Private and Personal Use Only

Shri Mahavir Jain Aradhana Kendra www.kobatirth.org Acharya Shri Kailassagarsuri Gyanmandir

धात् । तदोषंधीभिरभिरांतिषाचोभगः पुरंन्धिर्जिन्वतुप्ररायें १४ नूनोरयिंरथ्यं चर्षणिप्रांपुरुवीरंमहऋतस्यंगोपाम् । क्षयंदाताजरंयेनजनान्त्स्पृधोअदेंवीरभिच-क्रमांमविशआदेंवीरभ्यं१श्नवांम १५ ॥ ७ ॥ इति शाकलर्क्संहितायां षष्ठे मण्डले चतुर्थोऽनुवाकः ॥ ४ ॥

हुवे वः पञ्चदश ऋजिश्वा विश्वे देवास्त्रिष्टुप् ।

५० हुवेवोदेवीमदितिंनमोभिर्मृळीकायवरुणंमित्रमग्निम् । अभिक्षदामर्यमणंसुशेवंत्रातॄन्देवान्त्संवितारंभगंच १ सुज्योतिषः सूर्यदक्षंपितॄननागास्त्वेसुं-महोवीहिदेवान् । द्विजन्मानोयऋतसापःसत्याःस्वंर्वन्तोयजताअग्निजिह्वाः २ उतद्यांवापृथिवीक्षत्रमुरुबृहद्रोदसीशरणंसुंषुम्ने । महस्करथोवरिंवोयथानोऽस्मे क्षयायधिषणेअनेहः ३ आनोरुद्रस्यंसूनवोनमन्तामद्याहूतासोवसवोऽधृष्टाः ।

For Private and Personal Use Only

Shri Mahavir Jain Aradhana Kendra www.kobatirth.org Acharya Shri Kailassagarsuri Gyanmandir

यदीमभैमहतिवाहितासोबाधेमरुतोअह्वामदेवान् ४ मिम्यक्षयेषुरोदसीनुदेवी
सिषक्तिपूषाअभ्यर्धयज्वा । श्रुत्वाहवंमरुतोयद्धयाथभूमारेजन्तेअध्वनिप्रवि-
क्ते ५ ॥ ८ ॥ अभित्यंवीरंगिर्वणसमर्चेन्द्रंब्रह्मणाजरितर्नवेन । श्रवदिद्धवमुप
चस्तवानोरासद्वाजाँउपमहोगृणानः ६ ओमानमापोमानुषीरमृक्तंधाततोकाय
तनयायशंयोः । यूयंहिष्ठाभिषजोमातृतमाविश्वस्यस्थातुर्जगतोजनित्रीः ७
आनोदेवःसवितात्रायमाणोहिरण्यपाणिर्यजतोजगम्यात् । योदत्रवाँउषसोन
प्रतीकंव्यूर्णुतेदाशुषेवार्याणि ८ उतत्वंसूनोसहसोनोअद्यादेवाँअस्मिन्नध्वरेव-
वृत्याःस्यामहंतेसदमिद्रातौतवस्यामग्नेऽवसासुवीरः ९ उतत्यामेहवमाजग्म्या-
तंनासत्याधीभिर्युवमङ्गविप्रा । अत्रिंनमहस्तमसोऽमुमुक्तंतूर्वतंनरादुरितादभी-
के १० ॥ ९ ॥ तेनोरायोद्युमतोवाजवतोदातारोभूतनृवतःपुरुक्षोः । दशस्य-

For Private and Personal Use Only

न्तोदिव्याःपार्थिवासोगोजाताअप्यांमृळताचदेवाः ११ तेनोरुद्रःसरस्वतीसजोषामीळ्हुष्मन्तोविष्णुर्मृळन्तुवायुः । ऋभुक्षावाजोदैव्योविधातापर्जन्यावातापिप्यतामिषंनः १२ उतस्यदेवःसवितामगोनोऽपांनपादवतुदानुपप्रिः । त्वष्टादेवेभिर्जनिभिःसजोषाद्यौर्देवेभिःपृथिवीसमुद्रैः १३ उतनोऽहिर्बुध्न्यःशृणोत्वजएकपात्पृथिवीसमुद्रः । विश्वेदेवाऋतावृधोहुवानाःस्तुतामन्त्राःकविशस्ताअवन्तु १४ एवानपातोममतस्यधीभिर्भरद्वाजाअभ्यर्चन्त्यर्कैः । ग्नाहुतासोवसवोऽधृष्टाविश्वेस्तुतासोभूतायजत्राः १५ ॥ १० ॥

उदु त्यत्षोळश ऋजिश्वा विश्वे देवास्त्रिष्टुप् । उपान्त्यास्तिस्र उष्णिहः । अन्त्यानुष्टुप् ।

५१ उदुत्यच्चक्षुर्महिमित्रयोराँएतिप्रियंवरुणयोरदब्धम् । ऋतस्यशुचिदर्शतमनीकंरुक्मोनदिवउदिताव्यद्यौत् १ वेदयस्त्रीणिविदथान्येषांदेवानांजन्मस-

नुतराचविप्रः । ऋजुमर्तेषुवृजिनाचपश्यन्नभिचष्टेसूरोअर्यएवान् २ स्तुषउवो
महऋतस्यगोपानदितिंमित्रंवरुणंसुजातान् । अर्यमणंभगमदब्धधीतीनच्छा
वोचेसधन्यःपावकान् ३ रिशादसःसत्पतीँरदब्धान्महोराज्ञःसुवसनस्यदातॄ-
न् । यूनःसुक्षत्रान्क्षयतोदिवोनॄनादित्यान्याम्यदितिंदुवोयु ४ द्यौ३ष्पितःपृथि-
विमातरध्रुगग्नेभ्रातर्वसवोमृळतानः । विश्वआदित्याअदितेसजोषाअस्मभ्यंशर्म
बहुलंवियन्त ५ ॥ ११ ॥ मानोवृकायवृक्येसमस्माअघायतेरीरधतायजत्राः ।
यूयंहिष्ठारथ्योनस्तनूनांयूयंदक्षस्यवचसोबभूव ६ मावएनोअन्यकृतंभुजेममा
तत्कर्मवसवोयच्चयध्वे । विश्वस्यहिक्षयथविश्वदेवाःस्वयंरिपुस्तन्वंरीरिषीष्ट ७
नमइदुग्रंनमआविवासेनमोदाधारपृथिवीमुतद्याम् । नमोदेवेभ्योनमईशएषां
कृतंचिदेनोनमसाविवासे ८ ऋतस्यवोरथ्यःपूतदक्षानृतस्यपस्त्यसदोअदब्धा- ॥२८०॥

न् । ताँआनमोभिरुरुचक्षंसोनृन्विश्वांन्वआनंमेमहोर्यजत्राः ९ तेहिश्रेष्ठवर्चस-
स्तउंनस्तिरोविश्वांनिदुरितानयंन्ति । सुक्षत्रासोवरुणोमित्रोअग्निर्ऋतधीतयोव-
क्मराजंसत्याः १० ॥ १२ ॥ तेनइन्द्रःपृथिवीक्षामंवर्धन्पूषाभगोअदितिःपञ्च
जनाः । सुशर्माणःस्ववंसःसुनीथाभवंन्तुनःसुत्रात्रासंःसुगोपाः ११ नूसद्मानं
दिव्यंनंशिदेवाभारद्वाजःसुमतिंयातिहोतां । आसानेभिर्यजंमानोमियेधैर्देवानां
जन्मंवसूयुर्ववन्द । १२ अपत्यंवृजिनंरिपुंस्तेनमंग्नेदुराध्यंम् । दविष्ठमंस्यसत्प-
तेकृधीसुगम् १३ ग्रावांणःसोमनोहिकंसखित्वनायंवावशुः । जहीन्यं१त्रिणं
पणिंवृकोहिषः १४ यूयंहिष्ठासुंदानवइन्द्रंज्येष्ठाअभिद्यंवः । कर्तांनोअध्वन्ना
सुगंगोपाअमा १५ अपिपन्थांमगन्महिस्वस्तिगामंनेहसंम् । येनविश्वाःपरि-
द्विषोवृणक्तिंविन्दतेवसुं १६ ॥ १३ ॥

Shri Mahavir Jain Aradhana Kendra www.kobatirth.org Acharya Shri Kailassagarsuri Gyanmandir

न तत्सप्तदश ऋजिश्वा विश्वे देवास्त्रिष्टुप् । सप्तम्याद्याः पञ्चायत्र्यः । चतुर्दशी जगती ।

५२ नतद्दिवानपृथिव्यानुमन्येनयज्ञेननोतशमीभिराभिः । उब्जन्तुतंसुभ्वंः

पर्वतासोनिहीयतामतियाजस्यंयष्टा १ अतिवायोमरुतोमन्यतेनोब्रह्मंवाय:

क्रियमाणंनिनित्सात् । तपूंषितस्मैवृजिनानिसन्तुब्रह्मद्विषंमभितंशोचतुद्यौः २

किमङ्गत्वाब्रह्मणःसोमगोपांकिमङ्गत्वाहुरभिशस्तिपानंः । किमङ्गनंःपश्यसि

निद्यमानान्ब्रह्मद्विषेतपुषिंहेतिमंस्य ३ अवंन्तुमामुषसोजायमानाअवंन्तुमासि-

न्धवःपिन्वंमानाः । अवंन्तुमापर्वतासोध्रुवासोऽवंन्तुमापितरोंदेवहूंतौ ४ विश्व-

दानींसुमनंसःस्यामपश्येंमनुसूर्यमुच्चरंन्तम् । तथांकरद्वसुंपतिर्वसूंनांदेवाँओहा-

नोवसागंमिष्ठः ५ ॥ १४ ॥ इन्द्रोनेदिष्ठमवसागंमिष्ठःसरंस्वतीसिन्धुंभिःपिन्वं-

माना । पर्जन्योनओषंधीभिर्मयोभुरग्निःसुशंसंःसुहवंःपितेवं ६ विश्वेदेवासआ

For Private and Personal Use Only

Shri Mahavir Jain Aradhana Kendra www.kobatirth.org Acharya Shri Kailassagarsuri Gyanmandir

गंतशृणुतामेदूमंहवंम् । एदंबुर्हिर्निर्षीदत ७ योवोदेवाधूतस्नुनाहुऽयेनंप्रतिभूर्षति ।
तंविश्वउपंगच्छथ ८ उपंनःसूनवोगिरंःशृण्वन्त्वमृतस्युये । सुमृळीकाभंवन्तु
नः ९ विश्वेदेवाऋतावृधंऋतुभिर्हवनश्रुतः । जुषन्तांयुज्यंपयः १० ॥ १५ ॥
स्तोत्रमिन्द्रोमरुद्गणस्त्वष्टृमान्मित्रोअर्यमा । इमाहुव्याजुंषन्तनः ११ इमंनोअ-
ग्नेअध्वरंहोतर्वयुनशोयंज । चिकित्वान्दैव्यंजनम् १२ विश्वेदेवाःशृणुतेमंहवंमे
येअन्तरिक्षेयउपद्यविष्ठ । येअग्निजिह्वाउतवायजंत्राआसद्यास्मिन्बुर्हिषिमादय-
ध्वम् १३ विश्वेदेवाममंशृण्वन्तुयज्ञियाउभेरोदसीअपांनपाच्चमन्मं । मावोव-
चांसिपरिचक्ष्याणिवोचंसुम्नेष्विद्वोअन्तमामदेम १४ येकेचज्मामहिनोअहि-
मायादिवोजज्ञिरेअपांसधस्थे । तेअस्मभ्यमिषयेविश्वमायुःक्षपंउस्रावरिवस्य-
न्तुदेवाः १५ अग्नीपर्जन्यावर्वतंधियंमेऽस्मिन्हवेसुहवासुष्टुतिंनः । इळामन्यो

For Private and Personal Use Only

Shri Mahavir Jain Aradhana Kendra www.kobatirth.org Acharya Shri Kailassagarsuri Gyanmandir

जनयन्द्रभैमन्यःप्रजावतीरिषआधत्तमस्मे १६ स्तीर्णेबर्हिषिसमिधानेअग्नौसू-
क्तेनमहानमसाविवासे । अस्मिन्नोअद्यविदथेयजत्राविश्वेदेवाहविषिमादय-
ध्वम् १७ ॥ १६ ॥

वयं दश भरद्वाजो बार्हस्पत्यः पूषा गायत्री । अष्टम्यनुष्टुप् ।

५३ वयमुत्वापथस्पतेरथंनवाजसातये । धियेपूषन्नयुज्महि १ अभिनोन-
र्यंवसुवीरंप्रयतदक्षिणम् । वामंगृहपतिंनय २ अदित्सन्तंचिदाघृणेपूषन्दानाय
चोदय । पणेश्चिद्विम्रदामनः ३ विपथोवाजसातयेचिनुहिविमृधोजहि । साध-
न्तामुग्रनोधियः ४ परितृन्धिपणीनामारयाहृदयाकवे । अथेमस्मभ्यंरन्धय ५
॥ १७ ॥ विपूषन्नारयातुदपणेरिच्छहृदिप्रियम् । अथेमस्मभ्यंरन्धय ६ आरि-
खकिकिराकृणुपणीनांहृदयाकवे । अथेमस्मभ्यंरन्धय ७ यांपूषन्ब्रह्मचोदनी-

For Private and Personal Use Only

मारांविभंष्यंघृणे । तयांसमस्यहृदेयमारिखकिकिराकृणु ८ यातेअष्ट्रागोओं-
पुशाघृणेपशुसाधनी । तस्यांस्तेसुम्नमींमहे ९ उतनोंगोषणिंधियंमश्वसांवांज-
सामुत । नृवत्कृणुहिवीतयें १० ॥ १८ ॥

सं पूषन्दश भरद्वाजो बार्हस्पत्यः पूषा गायत्री ।

५४ संपूषन्विदुषांनयुयोअंजसानुशासंति । यएवेदमितिब्रवंत् १ समुंपूष्णा
गंमेमहियोगृहाँअंभिशासंति । इमएवेतिचब्रवंत् २ पूष्णश्चक्रंनरिष्यतिनकोे-
शोऽवंपद्यते । नोअंस्यव्यथतेपविः ३ योअंस्मैहविषाविधन्नतंपूषापिंमृष्यते ।
प्रथमोविंन्दतेवसुं ४ पूषागाअन्वेतुनःपूषारक्षत्ववैतः । पूषावाजंसनोतुनः ५
॥ १९ ॥ पूषन्ननुप्रगाइहियजंमानस्यसुन्वतः । अस्माकंस्तुवतामुत ६ माकिं-
नैशन्माकींरिषन्माकींसंशारिकेवटे । अथारिष्टाभिरागंहि ७ शृण्वन्तंपूषणंवय-

मिर्यमनेष्टवेदसम् । ईशानंरायईमहे ८ पूषन्तवव्रतेवयंनरिष्येमकदाचन ।
स्तोतारस्तइहस्मसि ९ परिपूषापरस्ताद्धस्तंदधातुदक्षिणम् । पुनर्नोनष्टमा-
जंतु १० ॥ २० ॥

एहि वां षड् भरद्वाजो बार्हस्पत्यः पूषा गायत्री ।

५५ एहिवांविमुचोनपादाघृणेसंसचावहै । रथीऋतस्यनोभव १ रथीतमं
कपर्दिनमीशानंराधसोमहः । रायःसखायमीमहे २ रायोधारास्याघृणेवसोरा-
शिरजाश्व । धीवतोधीवतःसखा ३ पूषणंन्व१जाश्वमुपस्तोषामवाजिनम् ।
स्वसुर्योजारउच्यते ४ मातुर्दिधिषुमब्रवंस्वसुर्जारःशृणोतुनः । भ्रातेन्द्रस्य
सखाममं ५ आजासःपूषणंरथेनिशृम्भास्तेजनश्रियम् । देवंवहन्तुबि-
भ्रतः ६ ॥ २१ ॥

For Private and Personal Use Only

Shri Mahavir Jain Aradhana Kendra www.kobatirth.org Acharya Shri Kailassagarsuri Gyanmandir

य एनं षड् भरद्वाजो बार्हस्पत्यः पूषा गायत्री। अन्त्यानुष्टुप्।

५६ यएनमादिदेशतिकरम्भादितिपूषणम् । नतेनदेवआदिशे १ उतघास
रथीतमःसख्यासत्पतिर्युजा । इंद्रोवृत्राणिजिघ्नते २ उतादःपरुषेगविसूरश्चक्रं
हिरण्ययम् । न्यैरयद्रथीतमः ३ यदद्यत्वापुरुष्टुतब्रवामदस्रमन्तुमः । तत्सुनो
मन्मसाधय ४ इमंचनोगवेषणंसातयेसीषधोगणम् । आरात्पूषन्नसिश्रु
तः ५ आतेस्वस्तिमीमहआरेअघामुपावसुम् । अद्याचसर्वतातयेश्वश्चसर्वता-
तये ६ ॥ २२ ॥

इन्द्रा नु षड् भरद्वाजो बार्हस्पत्य इन्द्रापूषणौ गायत्री ।

५७ इन्द्रानुपूषणावयंसख्यायस्वस्तये । हुवेमवाजसातये १ सोममन्यउपा-
सदत्पातवेचम्वोःसुतम् । करम्भमन्यइच्छति २ अजाअन्यस्यवह्नयोहरीअन्य-

For Private and Personal Use Only

Shri Mahavir Jain Aradhana Kendra www.kobatirth.org Acharya Shri Kailassagarsuri Gyanmandir

स्यसंभृता । ताभ्यांवृत्राणिजिघ्नते ३ यदिन्द्रोअनंयद्रितोमहीरपोवृषन्तमः । त-
त्रंपूषाभवत्सचा ४ तांपूषणःसुमतिंवयंवृक्षस्यप्रवयामिव । इन्द्रस्यचारभामहे ५
उत्पूषणंयुवामहेऽभीशूँरिवसारथिः । मह्याइंद्रंस्वस्तये ६ ॥ २३ ॥

शुक्रं चतुष्कं भरद्वाजो बार्हस्पत्यः पूषा त्रिष्टुप् । उपाद्या जगती ।

५८ शुक्रंतेअन्यद्यजतंतेअन्यद्विषुरूपेअहनीद्यौरिवासि । विश्वाहिमायाअव-
सिस्वधावोभद्रातेपूषन्निहरातिरस्तु १ अजाश्वःपशुपावाजपस्त्योधियंजिन्वोभु-
वनेविश्वेअर्पितः । अष्ट्रांपूषाशिथिरामुद्वरीवृजत्संचक्षाणोभुवनादेवईयते २ या
स्तेपूषन्नावोअन्तःसमुद्रेहिरण्ययीरन्तरिक्षेचरन्ति । ताभिर्यासिदूत्यांसूर्यस्यका-
मेनकृतश्रवइच्छमानः ३ पूषासुबन्धुर्दिवआपृथिव्याइळस्पतिर्मघवादस्मवर्चाः।
यंदेवासोअददुःसूर्यायैकामेनकृतंतवसंस्वश्वम् ४ ॥ २४ ॥

For Private and Personal Use Only

प्र नु दश भरद्वाजो बार्हस्पत्य इन्द्राग्नी बृहती । अन्त्याश्चतस्रोनुष्टुभः ।

५१ प्रनुवोचासुतेषुवांवीर्या३यानिंचुक्रथुः । हुतासोवांपितरोदेवशत्रवइन्द्राग्नीजीवंथोयुवम् १ बळित्थामहिमावामिन्द्राग्नीपनिष्ठआ । समानोवांजनिता भ्रातंरायुवंयमाविहेहमातरा २ ओकिवांसासुतेसचाँअश्वासप्तीइवादने । इन्द्रान्वं१ग्नीअवंसेहवज्रिणावयंदेवाहवामहे ३ यइन्द्राग्नीसुतेषुवांस्तवत्तेष्वृतावृधा । जोषवाकंवदंतःपज्रहोषिणानदेवाभसथश्चन ४ इन्द्राग्नीकोअस्यवांदेवौमर्तश्चिकेतति । विषूचोअश्वान्युयुजानईयतएकःसमानआरथे ५ ॥ २५ ॥ इन्द्राग्नीअपादियंपूर्वागात्पद्वतीभ्यः । हित्वीशिरोजिह्वयावावदच्चरंत्रिंशत्पदान्यक्रमीत् ६ इन्द्राग्नीआहितंन्वतेनरोधन्वानिबाह्वोः । मानोअस्मिन्महाधनेपरावर्क्तंगविष्टिषु ७ इन्द्राग्नीतपन्तिमाघाअर्योअरातयः । अपद्वेषांस्याकृतंयुयुतंसूर्याद-

Shri Mahavir Jain Aradhana Kendra www.kobatirth.org Acharya Shri Kailassagarsuri Gyanmandir

धिं ८ इन्द्राग्नीयुवोरपिवसुंदिव्यानिपार्थिवा । आनंइहप्रयच्छतंरयिंविश्वायुंपो-
षसम् ९ इन्द्राग्नीउक्थवाहसास्तोमेभिर्हवनश्रुता । विश्वाभिर्गीर्भिरागंतमस्य
सोमंस्यपीतये १० ॥ २६ ॥

अथत्पञ्चदश भरद्वाजो बार्हस्पत्य इन्द्राग्नी गायत्री । आद्यास्तिस्त्रस्त्रयोदशी च त्रिष्टुभः
उपान्त्या बृहती । अन्त्यानुष्टुप् ।

६० श्नथंद्वृत्रमुतसंनोतिवाजमिन्द्रायोअग्नीसहुंरीसपर्यात् । इरज्यन्तावस-
व्यंस्यभूरेःसहंस्तमासहंसावाजयन्ता १ तायोधिष्टमभिगाइंन्द्रनूनमपःस्वंरुष-
सोअग्नऊह्लाः । दिशःस्वंरुषसंइन्द्रचित्राअपोगाअंग्नेयुवसेनियुत्वान् २ आवृत्र-
हणावृत्रहभिःशुष्मैरिन्द्रंयातंनमोभिरग्नेअर्वाक् । युवंराधोभिरकवेभिरिन्द्राग्नेअ-
स्मेभंवतमुत्तमेभिः ३ ताहुवेययोरिदंपप्नेविश्वंपुराकृतम् । इन्द्राग्नीनमंर्धतः ४

For Private and Personal Use Only

उग्राविघनिनामृधइन्द्राग्नीहवामहे । तानोमृळातईदृशे ५ ॥२७॥ हतोवृत्राण्या-
र्याहतोदासानिसत्पती । हतोविश्वाअपद्विषः ६ इन्द्राग्नीयुवामिमे ३ भिस्तोमा
अनूषत । पिबतंशंभुवासुतम् ७ यावांसन्तिपुरुस्पृहोनियुतोदाशुषेनरा । इन्द्रा-
ग्नीताभिरागतम् ८ ताभिरागच्छतंनरोपेदंसवनंसुतम् । इन्द्राग्नीसोमपीतये ९
तमीळिष्वयोअर्चिषावनाविश्वापरिष्वजत् । कृष्णाकृणोतिजिह्वया १०॥२८॥
यइद्धआविवासतिसुम्नमिन्द्रस्यमर्त्यः । द्युम्नायसुतराअपः ११ तानोवाजवती-
रिषआशून्पिपृतमर्वतः । इन्द्रमग्निंचवोह्ळवे १२ उभावामिन्द्राग्नीआहुवध्याउ-
भाराधसःसहमादयध्यै । उभादातारात्रिषांरयीणामुभावाजस्यसातयेहुवेवा-
म् १३ आनोगव्येभिरश्व्यैर्वसव्यै३रुपगच्छतम् । सखायौदेवौसख्यायशंभुवे-

Shri Mahavir Jain Aradhana Kendra www.kobatirth.org Acharya Shri Kailassagarsuri Gyanmandir

न्द्राग्नीताहवामहे १४ इन्द्राग्नीशृणुतंहवंयजमानस्यसुन्वतः । वीतंहव्यान्यागतं
पिबतंसोम्यंमधु १५ ॥ २१ ॥

इयं चतुर्दश भरद्वाजो बार्हस्पत्यः सरस्वती गायत्री । आद्यास्तिस्र उपान्त्या च जगत्यः। अन्त्या त्रिष्टुप्।

६१ इयमददाद्रभसमृणच्युतंदिवोदासंवध्र्यश्वायदाशुषे । याशश्वन्तमाचखादावसंपणितातेदात्राणितविषासरस्वति १ इयंशुष्मेभिर्बिसखाइवारुजत्सानुगिरीणांतविषेभिरूर्मिभिः । पारावतघ्नीमवसेसुवृक्तिभिःसरस्वतीमाविवासेमधीतिभिः २ सरस्वतिदेवनिदोनिबर्हयप्रजांविश्वस्यबृसयस्यमायिनः । उतक्षितिभ्योऽवनीरविन्दोविषमेभ्योअस्रवोवाजिनीवति ३ प्रणोदेवीसरस्वतीवाजेभिर्वाजिनीवती । धीनामवित्र्यवतु ४ यस्त्वादेविसरस्वत्युपब्रूतेधनेहिते । इन्द्रंनवृत्रतूर्ये ५ ॥ ३० ॥ त्वंदेविसरस्वत्यवावाजेषुवाजिनि । रदापूषेवनःसनि-

For Private and Personal Use Only

म् ६ उतस्यानः सरस्वतीघोराहिरण्यवर्तनिः । वृत्रघ्नीवष्टिसुष्टुतिम् ७ यस्या अनन्तोअह्रुतस्त्वेषश्चरिष्णुरर्णवः । अमश्चरतिरोरुवत् ८ सानोविश्वाअतिद्विषः स्वसॄरन्याऋतावरी । अतन्नहेवसूर्यः ९ उतनःप्रियाप्रियासुसप्तस्वसासुजुष्टा । सरस्वतीस्तोम्याभूत् १० ॥ ३१ ॥ आपप्रुषीपार्थिवान्युरुरजोअन्तरिक्षम् । सरस्वतीनिदस्पातु ११ त्रिषधस्थासप्तधातुःपञ्चजातावर्धयन्ती । वाजेवाजेहव्याभूत् १२ प्रयामहिम्नामहिनासुचेकितेद्युम्नेभिरन्याअपसामपस्तमा । रथइव बृहतीविभ्वनेकृतोपस्तुत्याचिकितुषासरस्वती १३ सरस्वत्यभिनोनेषिवस्यो मापस्फरीःपयसामानआधक् । जुषस्वनःसख्यावेश्याचमात्वत्क्षेत्राण्यरणानि गन्म १४ ॥ ३२ ॥ इति शाकलर्क्संहितायां चतुर्थाष्टकेऽष्टमोऽध्यायः ॥ ८ ॥ इति चतुर्थाष्टकः समाप्तः ॥ ४ ॥

Shri Mahavir Jain Aradhana Kendra www.kobatirth.org Acharya Shri Kailassagarsuri Gyanmandir

स्तुषएकादशाश्विनंतुकस्यैकपदान्तंत्रैष्टुभमाद्याविराळुदुश्रियेषकुषस्यंत्वेपास्यावपुर्न्वेकादशमारुतं विश्वेपांमैत्रावरुणंश्रुष्टीवामैन्द्रावरुणमुपान्त्येजगत्यौसंवामष्टावैन्द्रावैष्णवंघृतवतीषड्द्यावापृथिवीयंजा गतमुदुष्यःसावित्रंत्रिष्टुबन्तमिन्द्रासोमापश्चैन्द्रासोमंयोअद्रिभित्तृचंबार्हस्पसंसोमारुद्राचतुष्कंसोमा- रौद्रंजीमूतस्येवैकोनापायुर्भारद्वाजःसंग्रामाङ्गान्यृक्शोभिलुष्टाववर्मधनुर्ज्यामार्त्नीइषुधिजगसर्वेसारथि- मर्धेरश्मीनश्वान्रथंरथगोपांजगसाद्यालिङ्गोक्तदेवताद्वाभ्यामिषून्प्रतोदंहस्तघ्नंद्वाभ्यामिषून्पराःपङ्क्त्या- दयोलिङ्गोक्तदेवताःसंग्रामाशिषोन्सानुष्टुबूजीतआलाक्तेतिचद्वेद्वयोद्व्यःसंभूतोवसतीवरीषुगृह्यमाणासु पुष्करेस्थितवान्तसर्वतःपुष्करंतत्रविश्वेदेवाअधारयन्नुत्थायततोमहत्तपश्चकाराद्दष्टमिन्द्रमन्यैर्ऋषिभिर्यो- दृष्टावांस्तपसापूर्वस्तोमभागान्परितुष्टःशक्रःमश्रूतेयस्यसगुणतोनामजज्ञेवसतःश्रैष्ठ्यकर्मणःससप्तमंमण्ड- लंवासिष्ठोपश्यदग्निपश्चाधिकाविराजोष्टादशाद्याः ।

स्तुष एकादश भरद्वाजो बार्हस्पत्योऽश्विनौ त्रिष्टुप् ।

६२ ॐम् स्तुषेनरांदिवोअस्यप्रसन्ताश्विनांहुवेजरंमाणोअर्कैः । याम्नद्यउ ॥२८७॥

Shri Mahavir Jain Aradhana Kendra www.kobatirth.org Acharya Shri Kailassagarsuri Gyanmandir

स्त्राव्युषिज्मोअन्तान्युयूवतःपर्युरुवरांसि १ तायज्ञमाशुचिंभिश्चक्रमाणारथस्य
भानुंरुरुचूरजोभिः । पुरूवरांस्यमितामिमानापोधन्वान्यतियाथोअज्रान् २
ताहत्यद्दर्तिर्यदरध्रमुग्रेत्थाधियंऊहथुःशश्वदश्वैः । मनोजवेभिरिषिरैःशयध्यैपरि
व्यथिर्दाशुषोमर्त्यस्य ३ तानव्यसोजरमाणस्यमन्मोपभूषतोयुयुजानसप्ती ।
शुभंपृक्षमिषमूर्जंवहन्ताहोतायक्षत्प्रत्नोअध्रुग्युवाना ४ तावल्गूदस्रापुरुशाकतमा
प्रत्नानव्यसावचसाविवासे । याशंसतेस्तुवतेशंभविष्ठावभूवतुर्गृणतेचित्रराती ५
॥ १ ॥ ताभुज्युंविभिरद्भ्यःसमुद्रात्तुग्रस्यसूनुमूहथूरजोभिः । अरेणुभिर्योजनेभि-
र्भुजन्तापतत्रिभिरर्णसोनिरुपस्थात् ६ विजयुषारथ्यायातमद्रिंश्रुतंहवंवृषणाव-
ध्रिमत्याः । दशस्यन्ताशयवेपिप्यथुर्गामितिच्यवानासुमतिंभुरण्यू ७ यद्रोदसी
प्रदिवोअस्तिभूमाहेळोदेवानामुतमर्त्यत्रा । तदादित्यावसवोरुद्रियासोरक्षोयुजेत-

For Private and Personal Use Only

पुरघंदधात ८ यइंराजानावृतुथाविदधद्रजंसोमित्रोवरुणश्चिकेतत् । गम्भीराय
रक्षंसेहेतिमंस्यद्रोघांयचिद्वचंसआनंवाय ९ अन्तरैश्चक्रैस्तनंयायवर्तिर्द्युमतायांतं
नूवतारथेंन । सनुंत्येनत्यजंसामर्त्यस्यवनुष्यतामपिंशीर्षांववृक्तम् १० आपंर-
माभिंरुतमंध्यमाभिंर्नियुद्भिर्यातमवमाभिंरर्वाक् । दृह्ळस्यंचिद्गोमंतोविव्रजस्य
दुरोंवर्तंगृणतेचित्रराती ११ ॥ २ ॥

कत्यैकादश भरद्वाजो बार्हस्पत्योऽश्विनौ त्रिष्टुप्। अन्त्यैकपदा।

६ ३ कं १त्यावल्गूपुंरुहूताद्यदूतोनस्तोमोंऽविदन्नमंस्वान्। आयोअर्वाङ्नासंत्या
ववर्तप्रेष्ठाह्यसंथोअस्यमन्मंन् १ अरंमेगन्तंहवंनायास्मैगृंणानायथापिंबांथोअ-
न्धंः । परिंहत्यद्वर्तिर्याथोरिषोनयत्परोनान्तंरस्तुतुर्यात् २ अकांरिवामन्धंसोवरी-
मन्नस्तांरिबर्हिःसुप्रायणतंमम् । उत्तानहंस्तोयुवयुर्ववन्दावांनक्षंन्तोअद्रंयआञ्ज-

Shri Mahavir Jain Aradhana Kendra www.kobatirth.org Acharya Shri Kailassagarsuri Gyanmandir

न् ३ ऊर्ध्वोवामग्निरध्वरेष्वस्थात्प्ररातिरेतिजूर्णिनीघृताची । प्रहोतागूर्तमनाउ-
राणोऽयुंक्तयोनासत्याहवीमन् ४ अधिश्रियेदुहितासूर्यस्यरथंतस्थौपुरुभुजाश-
तोतिम् । प्रमायाभिर्मायिनाभूतमत्रनरानृतूजनिमन्यज्ञियानाम् ५ ॥ ३ ॥
युवंश्रीभिर्दर्शताभिराभिःशुभेपुष्टिमूहथुःसूर्यायाः । प्रवांवयोवपुषेऽनुपसन्न
द्वाणीसुष्टुताधिष्ण्यावाम् ६ आवांवयोऽश्वासोवहिष्ठाअभिप्रयोनासत्यावहन्तु ।
प्रवांरथोमनोजवाअसर्जीषःपृक्षइषिधोअनुपूर्वीः ७ पुरुहिवांपुरुभुजादेष्णंधेनुं
नइषंपिन्वतमसक्राम् । स्तुतश्चवांमाध्वीसुष्टुतिश्चरसाश्चयेवामनुरातिमग्मन् ८
उतमंऋज्रेपुरयस्यरघ्वीसुमीळ्हेशतंपेरुकेचपक्का । शाण्डोदाद्धिरणिनःस्मद्दिष्टी-
न्दशवशासोअभिषाचऋष्वान् ९ संवांशतानासत्यासहस्राश्वानांपुरुपन्था

 गिरेदात् । भरद्वाजायवीरनूगिरेदाद्धतारक्षांसिपुरुदंससास्युः १० आवांसुम्नेव-
रिमन्त्सूरिभिःष्याम् ११ ॥ ४ ॥

उदु श्रिये षड्भरद्वाजो बार्हस्पत्य उषास्त्रिष्टुप् ।

६४ उदुंश्रियउषसोरोचमानाअस्थुरपांनोर्मयोरुशन्तः । कृणोतिविश्वासुप-
थासुगान्यभूदुवस्वीदक्षिणामघोनी १ भद्रादहक्षउर्वियाविभास्युत्तेशोचिर्भानवोद्यामपप्तन् । आविर्वक्षःकृणुषेशुम्भमानोषोदेविरोचमानामहोभिः २ वहन्तिसीमरुणासोरुशन्तोगावःसुभगामुर्वियाप्रथानाम् । अपेजतेशूरोअस्तेवशत्रून्बाधतेतमोअजिरोनवोळ्हा ३ सुगोततेसुपथापर्वतेष्ववातेअपस्तरसिस्वभानो । सानआवहपृथुयामन्नृष्वेरयिंदिवोदुहितरिषयध्यै ४ सावहयोक्षभिरवातोषोवरंवहसिजोषमनु । त्वंदिवोदुहितर्याहदेवीपूर्वहूतौमंहनादर्शताभूः ५

For Private and Personal Use Only

उत्तेवयंश्चिद्वस॒तेरंपप्तन्नरंश्चयेपिंतुभाजो॒व्युंष्टौ । अ॒मास॒तेवंहसि॒भूरिंवा॒ममुषोंदे-
वि॒दाशुषे॒मर्त्यांय ६ ॥ ५ ॥

एषा स्या षङ्गरद्वाजो बार्हस्पत्य उषास्त्रिष्टुप् ।

६५ ए॒षास्यानोंदुहि॒तादिंवो॒जाःक्षि॒तीरु॒च्छन्ती॒मानुंषीरजीगः । याभा॒नुना॒
रुशंतारा॒म्यास्वज्ञांयितिरस्तमंसश्चिद॒क्तून् १ वितर्दयुररुण॒युग्भि॒रश्वैश्चि॒त्रंभा-
न्त्युषसंश्चन्द्ररंथाः । अग्रंयज्ञस्यंबृह॒तोनयंन्ती॒र्विताबांधन्ते॒तम॒ऊर्म्यांयाः २ श्रवो॒
वाज॒मिष॒मूर्जंवहंन्ती॒र्निदा॒शुषंउषसो॒मर्त्यांय । म॒घोनीर्वी॒रव॒त्पत्यंमाना॒अवोधा-
तविधुतेरत्नंम॒द्य ३ इ॒दाहिवोंविधुतेरत्न॒मस्ती॒दावी॒रायंदा॒शुषंउषासः । इ॒दावि-
प्रांयजरंते॒यदु॒कथानिष्म॒मावंतेवहथापु॒राचिंत् ४ इ॒दाहितंउषोअद्रिसानोगो॒त्रा
गवा॒मङ्गिंरसोगृ॒णन्तिं । व्यं१र्कैर्णबिभिदु॒र्ब्रह्मंणाचस॒त्यानृ॒णामंभवद्दे॒वहूंतिः ५

उच्छादिवोदुहितःप्रत्नवन्नोभरद्वाजवद्विधतेमघोनि । सुवीरंरयिंगृणतेरिरीह्युरुगायमधिधेहिश्रवोनः ६ ॥ ६ ॥

वपुर्न्वेकादश भरद्वाजो बार्हस्पत्यो मरुतस्त्रिष्टुप् ।

६६ वपुर्नुतच्चिकितुषेचिदस्तुसमानंनामधेनुपत्यमानम् । मर्तेष्वन्यद्दोहसेपीपायंसकृच्छुक्रंदुदुहेपृश्निरूधः १ येअग्नयोनशोशुचन्निधानाद्विर्यत्त्रिर्मरुतोवावृधन्त । अरेणवोहिरण्ययासएषांसाकंनृम्णैःपौंस्येभिश्चभूवन् २ रुद्रस्ययेमीळ्हुषःसन्तिपुत्रायांश्चोनुदाधृविर्भरध्यै । विदेहिमातामहोमहीषासेत्पृश्निःसुभ्वे३गर्भमाधात् ३ नयईषन्तेजनुषोऽयान्व१न्तःसन्तोऽवद्यानिपुनानाः । निर्यद्दुह्रेशुचयोऽनुजोषमनुश्रियातन्वमुक्षमाणाः ४ मक्षूनयेषुदोहसेचिदयाआनामधृष्णुमारुतंदधानाः । नयेस्तौनाअयासोमह्नानूचित्सुदानुरवयासदुग्रान् ५ ॥ ७ ॥

For Private and Personal Use Only

Shri Mahavir Jain Aradhana Kendra www.kobatirth.org Acharya Shri Kailassagarsuri Gyanmandir

तद्दुग्राःशवसाधृष्णुषेणाउभेयुजन्तरोदसीसुमेके । अधस्मैषुरोदसीस्वशोचि-
रामवत्सुतस्थौनरोकः ६ अनेनोवोमरुतोयामोअस्त्वनश्वश्चिद्यमजत्यरथीः ।
अनवसोअनभीशूरजस्तूर्विरोदसीपथ्यायातिसाधन् ७ नास्यवर्तानतरुतान्व-
स्तिमरुतोयमवथवाजसातौ । तोकेवागोषुतनयेयमप्सुसव्रजंदर्तापार्येअध
द्योः ८ प्रचित्रमर्कंगृणतेतुरायमारुतायस्वतवसेभरध्वम् । येसहांसिसहसासहन्ते
रेजतेअग्नेपृथिवीमखेभ्यः ९ त्विषीमन्तोअध्वरस्येवदिद्युत्तृषुच्यवसोजुह्वोना-
ग्नेः । अर्चत्रयोधुनयोनवीराभ्राजज्जन्मानोमरुतोअधृष्टाः १० तंवृधन्तंमारुतं
भ्राजदृष्टिंरुद्रस्यसूनुंहवसाविवासे । दिवःशर्धायशुचयोमनीषागिरयोनापउग्रा
अस्पृध्रन् ११ ॥ ८ ॥

For Private and Personal Use Only

Shri Mahavir Jain Aradhana Kendra www.kobatirth.org Acharya Shri Kailassagarsuri Gyanmandir

६७ विश्वेषांवःसतांज्येष्ठतमागीर्भिर्मित्रावरुणावावृधध्यै । संयारश्मेवयम-
 तुर्यमिष्ठाद्वाजनाँअसमाबाहुभिःस्वैः १ इयंमद्वांप्रस्तृणीतेमनीषोपप्रियानमसा
बर्हिरच्छ । यन्तंनोमित्रावरुणावधृष्टंछर्दिर्यद्वांवरूथ्यंसुदानू २ आयातंमित्राव-
रुणासुशस्त्युपप्रियानमसाहूयमाना । संयावप्नःस्थोअपसेवजनाञ्छ्रुधीयतश्चि-
द्यतथोमहित्वा ३ अश्वानयावाजिनापूतबन्धूऋतायद्गर्भमदितिर्भरध्यै । प्रयाम-
हिमहान्ताजायमानाघोरामर्तायरिपवेनिदीधः ४ विश्वेयद्वांमंहनामन्दमानाः
क्षत्रंदेवासोअदधुःसजोषाः । परियद्भूथोरोदसीचिदुर्वीसन्तिस्पशोअदब्धासोअ-
मूराः ५ ॥ १ ॥ ताहिक्षत्रंधारयेथेअनुद्यून्दृंहेथेसानुमुपमादिवद्योः । दृळ्होनक्ष-
त्रउतविश्वदेवोभूमिमातान्द्यांधासिनायोः ६ ताविग्रंधैथेजठरंपृणध्याआयत्सद्म ॥२९१॥

For Private and Personal Use Only

सभृंतयःपृणन्ति । नमृष्यन्तेयुवतयोऽवांताविियत्पयोविश्वजिन्वाभरन्ते ७ ता
जिह्वयासदमेदंसुमेधाआयद्वांसत्योअरतिर्ऋतेभूत् । तद्वांमहित्वंघृतान्नावस्तुयुवं
दाशुषेविचयिष्टमंहः ८ प्रयद्वांमित्रावरुणास्पूर्धन्प्रियाधामयुवधितामिनन्ति ।
नयेदेवासओहसानमर्ताअयंज्ञसाचोअप्योनपुत्राः ९ वियद्वाचंकीस्तासोभरन्ते
शंसन्तिकेचिन्निविदोमनानाः । आद्वांब्रवामसत्यान्युक्थानकिर्देवेभिर्यतथोम-
हित्वा १० अवोरित्थावांछर्दिषोअभिष्टौयुवोर्मित्रावरुणावस्कृधोयु । अनुयद्वा-
वःस्फुरानृजिप्यंधृष्णुंयद्रणेवृषणंयुनजन् ११ ॥ १० ॥

श्रुष्टी वामेकादश भरद्वाजो बार्हस्पत्य इन्द्रावरुणौ त्रिष्टुप् । उपान्त्ये जगत्यौ ।

६८ श्रुष्टीवांयज्ञउद्यंतःसजोषामनुष्वद्वृक्तबर्हिषोयजध्यै । आयइन्द्रावरुणा-
विषेअद्यमहेसुम्नायमहआववर्तत् १ ताहिश्रेष्ठादेवतातातुजाशूराणांशविष्ठाता

हिभूतम् । मघोनांमंहिष्ठातुविशुष्मंऋतेनवृत्रतुरासर्वसेना २ तागृणीहिनमस्ये-
भिःशूषैःसुम्नेभिरिन्द्रावरुणाचकाना । वज्रेणान्यःशवसाहन्तिवृत्रंसिषक्त्यन्योवृ-
जनेषुविप्रः ३ ग्नाश्चयन्नरश्चवावृधन्तविश्वेदेवासोनरांस्वगूर्ताः । प्रैभ्यइन्द्रावरुणा
महित्वाद्यौश्चपृथिविभूतमुर्वी ४ सइत्सुदानुःस्ववाँऋतावेन्द्रायोवांवरुणदाशति
त्मन् । इषासद्विषस्तरेद्दास्वान्वंसद्रयिंरयिवतश्चजनान् ५ ॥ ११ ॥ यंयुवंदाश्व-
ध्वरायदेवारयिंधत्थोवसुमन्तंपुरुक्षुम् । अस्मेसइन्द्रावरुणावपिष्यात्प्रयोभनक्ति
वनुषामशस्तीः ६ उतनःसुत्रात्रोदेवगोपाःसूरिभ्यइन्द्रावरुणारयिःष्यात् । ये-
षांशुष्मःपृतनासुसाह्वान्प्रसद्योद्युम्नातिरतेततुरिः ७ नूनइन्द्रावरुणागृणानापृङ्क्तंरयिं
सौश्रवसायदेवा । इत्थागृणन्तोमहिनस्यशर्धोऽपोननावादुरितातरेम ८ प्रस-
म्राजेबृहतेमन्मनुप्रियमर्चदेवायवरुणायसप्रथः । अयंयउर्वीमहिनामहिव्रतःक्र-

त्वोविभात्यजरोनशोचिषा ९ इन्द्रावरुणासुतपाविमंसुतंसोमंपिबतंमद्यंधृतव्र-
ता। युवोरथोअध्वरंदेववीतयेप्रतिस्वसरमुपयातिपीतये १० इन्द्रावरुणामधुमत्त-
मस्यवृष्णःसोमस्यवृषणावृषेथाम् । इदंवामन्धःपरिषिक्तमस्मेआसद्यास्मिन्ब-
र्हिषिमादयेथाम् ११ ॥ १२ ॥

सं वामष्टौ भरद्वाजो बार्हस्पत्य इन्द्राविष्णू त्रिष्टुप् ।

६९ संवांकर्मणासमिषाहिनोमीन्द्राविष्णूअपसस्पारेअस्य। जुषेथांयज्ञंद्रवि-
णंचधत्तमरिष्टैर्नःपथिभिःपारयन्ता १ याविश्वासांजनितारामतीनामिन्द्राविष्णू
कलशासोमधाना। प्रवांगिरःशस्यमानाअवन्तुप्रस्तोमासोगीयमानासोअर्कैः २
इन्द्राविष्णूमदपतीमदानामासोमंयातंद्रविणोदधाना। संवामञ्जन्त्वक्तुभिर्मतीनां
संस्तोमासःशस्यमानासउक्थैः ३ आवामश्वासोअभिमातिषाहइन्द्राविष्णूसध-

Shri Mahavir Jain Aradhana Kendra www.kobatirth.org Acharya Shri Kailassagarsuri Gyanmandir

 मादीवहन्तु । जुषेथांविश्वाहवंनामतीनामुपब्रह्माणिशृणुतंगिरोमे ४ इन्द्रविष्णू-
तत्पंनयाय्यंवांसोमंस्यमदउरुचक्रमाथे । अकृणुतमन्तरिक्षंवरीयोऽप्रथतंजीवसे
 नोरजांसि ५ इन्द्राविष्णूहविषावावृधानाग्राद्वानानमसारातहव्या । घृतासुतीद्रविं-
णंधत्तमस्मेसमुद्रःस्थःकलशःसोमधानः ६ इन्द्राविष्णूपिबतंमध्वोअस्यसोमं-
स्यदस्राजठरंपृणेथाम् । आवामन्धांसिमदिराण्यंग्मन्नुपब्रह्माणिशृणुतंहवंमे ७
उभाजिंग्यथुर्नपराजयेथेनपराजिग्येकतरश्चनैनोः । इन्द्रश्चविष्णोयदपस्पृधेथां
त्रेधासहस्रंवितदैरयेथाम् ८ ॥ १३ ॥

घृतवती षड्भरद्वाजो बार्हस्पत्यो द्यावापृथिव्यौ जगती ।

७० घृतवतीभुवनानामभिश्रियोर्वीपृथ्वीमधुदुघेसुपेशसा । द्यावापृथिवीव
रुणस्यधर्मणाविष्कंभितेअजरेभूरिरेतसा १ असंश्चन्तीभूरिधारेपयस्वतीघृतंदु-

For Private and Personal Use Only

Shri Mahavir Jain Aradhana Kendra www.kobatirth.org Acharya Shri Kailassagarsuri Gyanmandir

हातेसुकृतेशुचिंव्रते । राजंन्तीअस्यभुवंनस्यरोदसीअस्मेरेतःसिञ्चतंयन्मनुर्हित-
म् २ योवामृजवेक्रमंणायरोदसीमर्तोददाशंधिषणेससांधति । प्रप्रजाभिर्जायते-
तेधर्मणस्परिंयुवोःसिक्ताविषुरूपाणिसव्रंता ३ घृतेनद्यावापृथिवीअभीवृतेघृत-
श्रियांघृतपृचांघृतावृधा । उर्वीपृथ्वीहोतृवूर्येपुरोहितेतेइद्विप्राईळतेसुम्नमिष्टये ४
मधुनोद्यावापृथिवीमिंमिक्षतांमधुश्चुतांमधुदुघेमधुव्रते । दधानेयज्ञंद्रविणंचदेव-
तामहिश्रवोवाजमस्मेसुवीर्यम् ५ ऊर्जंनोद्यौश्चंपृथिवीचपिन्वतांपितामाता
विश्वविदासुदंससा । संरराणेरोदसीविश्वशम्भुवासनिंवाजंरयिमस्मेसमिन्व-
ताम् ६ ॥ १४ ॥

उदुष्य षड्भरद्वाजो बार्हस्पत्यः सविता । आद्यास्तिस्रो जगत्यः । शिष्टास्त्रिष्टुभः ।

७१ उदुष्यदेवःसंविताहिरण्ययांबाहूअंयंस्तसवंनायसुक्रतुः । घृतेनंपाणीअ-

For Private and Personal Use Only

Shri Mahavir Jain Aradhana Kendra www.kobatirth.org Acharya Shri Kailassagarsuri Gyanmandir

भिर्पृणुतेमखोयुवासुदक्षोरजसोविर्धर्मणि १ देवस्यवयंसवितुःसवीमनिश्रेष्ठे
स्यामवसुंनश्चदावने । योविश्वस्यद्विपदोयश्चतुष्पदोनिवेशनेप्रसवेचासिभूमनः २
अदब्धेभिःसवितःपायुभिष्ट्वंशिवेभिरद्यपरिपाहिनोगयम् । हिरण्यजिह्वःसुवि-
तायनव्यसेरक्षामाकिर्नोअघशंसईशत ३ उदुष्यदेवःसवितादमूनाहिरण्यपाणिः
प्रतिदोषमस्थात् । अयोहनुर्यजतोमन्द्रजिह्वआदाशुषेसुवतिभूरिवामम् ४ उदू
अयाँउपवक्तेवबाहूहिरण्ययासवितासुप्रतीका । दिवोरोहांस्यरुहत्पृथिव्याअरीर-
मत्पतयत्कच्चिदभ्वम् ५ वाममद्यसवितर्वाममुश्वोदिवेदिवेवाममस्मभ्यंसावीः।
वामस्यहिक्षयस्यदेवभूरेरयाधियावामभाजःस्याम ६ ॥ १५ ॥

इन्द्रासोमा पञ्च भरद्वाजो बार्हस्पत्य इन्द्रासोमौ त्रिष्टुप् ।

७२ इन्द्रासोमामहितद्वांमहित्वंयुवंमहानिप्रथमानिचक्रथुः । युवंसूर्यंविवि-

For Private and Personal Use Only

दधुर्युवंस्व१र्विश्वातमांस्यहतंनिदश्च १ इन्द्रासोमावासयथउषासमुत्सूर्यंनयथो
ज्योतिषासह । उपद्यांस्कम्भथुःस्कम्भनेनाप्रथतंपृथिवींमातरंवि २ इन्द्रासो-
मावहिमपःपरिष्ठांहथोवृत्रमनुवांद्यौरमन्यत । प्राणांस्यैरयतंनदीनामासमुद्राणि
पप्रथुःपुरूणि ३ इन्द्रासोमापक्वमामास्वन्तर्निगवामिद्दधथुर्वक्षणासु । जगृभथु-
रनपिनद्धमासुरुशच्चित्रासुजगतीष्वन्तः ४ इन्द्रासोमायुवमङ्गतरुत्रमपत्यसा-
चंश्रुत्यंरराथे । युवंशुष्मंनर्यंचर्षणिभ्यःसंविव्यथुःपृतनाषाहमुग्रा ५ ॥ १६ ॥

यो अद्रिभित्तृचं भरद्वाजो बार्हस्पत्यो बृहस्पतिस्त्रिष्टुप् ।

७३ योअद्रिभित्प्रथमजाऋतावाबृहस्पतिराङ्गिरसोहविष्मान् । द्विबर्हज्माप्रा
घर्मसत्पितानआरोदसीवृषभोरोरवीति १ जनायचिद्यईवतउलोकंबृहस्पतिर्देवहू-
तौचकार । घ्नन्वृत्राणिविपुरोदर्दरीतिजयञ्छत्रूँरमित्रान्पृत्सुसाहन् २ बृहस्पतिःस-

मंजयद्वसूंनिमहोव्रजान्गोमंतोदेवएषः । अपःसिषासन्त्स्व१रप्रतीतोबृहस्पति-
र्हन्त्यमित्रंमर्कैः ३ ॥ १७ ॥

सोमरुद्रा चतुष्कं भरद्वाजो बार्हस्पत्यः सोमारुद्रौ त्रिष्टुप् ।

७४ सोमारुद्राधारयेथामसुर्यं१प्रवामिष्टयोऽरंमश्नुवन्तु । दमेदमेसप्तरत्नादध-
धानाशंनोभूतंद्विपदेशंचतुष्पदे १ सोमारुद्राविवृहतंविषूचीममीवायानोगयमा-
विवेश । आरेबाधेथांनिर्ऋतिंपराचैरस्मेभद्रासौश्रवसानिसन्तु २ सोमारुद्रायुव-
मेतान्यस्मेविश्वातनूषुभेषजानिधत्तम् । अवस्यतंमुञ्चतंयन्नोअस्तितनूषुबद्धंकृत-
मेनोअस्मत् ३ तिग्मायुधौतिग्महेतीसुशेवौसोमारुद्राविहसुमृळतंनः । प्रनो-
मुञ्चतंवरुणस्यपाशाद्गोपायतंनःसुमनस्यमाना ४ ॥ १८ ॥

Shri Mahavir Jain Aradhana Kendra www.kobatirth.org Acharya Shri Kailassagarsuri Gyanmandir

जीमूतस्यैवैकोनविंशतिः पायुर्भारद्वाजस्त्रिष्टुप् । आद्याया वर्म । उपाद्याया धनुः । तृतीयस्या ज्या । चतुर्थ्या आर्त्नि । पञ्चम्या इषुधिः । षष्ठ्याः प्रथमार्धस्य सारथिः । द्वितीयार्धस्य रश्मयः । सप्तम्या अश्वाः । अष्टम्या रथः । नवम्या रथगोपाः । दशम्या लिङ्गोक्त-देवताः । एकादशीद्वादशीपञ्चदशीषोळशीनामिषवः । त्रयोदश्याः प्रतोदः । चतुर्द-श्या हस्तघ्नः । अन्त्यानां तिसृणां लिङ्गोक्तदेवताः संग्रामाशिषः । सप्तदश्या युद्धभूमिर्ब्रह्मणस्पतिरदितिश्च । उपान्त्यायाः कवचसोमवरुणाः । अन्त्या-या देवा ब्रह्म च । षष्ठीदशम्यौ जगत्यौ । द्वादशीत्रयोदशी पञ्चदशीषोळश्यन्त्याअनुष्टुभः । सप्तदशी पङ्क्तिः ।

७५ जीमूतस्येवभवतिप्रतीकंयद्वर्मीयातिसमदामुपस्थे । अनाविद्धयातन्वा जयत्वंसत्वावर्मणोमहिमापिपर्तु १ धन्वनागाधन्वनाजिंजयेमधन्वनातीव्राः समदोजयेम । धनुःशत्रोरपकामंकृणोतिधन्वनासर्वाःप्रदिशोजयेम २ वक्ष्य-

For Private and Personal Use Only

ऋ. सं. न्तीवेदागनीगन्तिकर्णंप्रियंसखायंपरिषस्वजाना। योषेवशिङ्क्तेवितताधिधन्वञ्ज्या अ.५अ.१
इयंसमनेपारयन्ती ३ तेआचरन्तीसमनेवयोषामातेवपुत्रंबिभृतामुपस्थे। अप-
॥२९६॥ शत्रून्विध्यतांसंविदानेआर्त्नीइमेविष्फुरन्तीअमित्रान् ४ बह्वीनांपिताबहुरस्यपु-
त्रश्चिश्चाकृणोतिसमनावगत्य। इषुधिःसङ्काःपृतनाश्चसर्वाःपृष्ठेनिनद्धोजयतिप्र-
सूतः ५ ॥ ११ ॥ रथेतिष्ठन्नयतिवाजिनःपुरोयत्रयत्रकामयतेसुषारथिः। अ-
भीशूनांमहिमानंपनायतमनःपश्चादनुयच्छन्तिरश्मयः ६ तीव्रान्घोषान्कृण्वते
वृषपाणयोऽश्वारथेभिःसहवाजयन्तः। अवक्रामन्तःप्रपदैरमित्रान्क्षिणन्तिशत्रूँ-
रनपव्ययन्तः ७ रथवाहनंहविरस्यनामयत्रायुधंनिहितमस्यवर्म। तत्रारथमुप
शग्मंसदेमविश्वाहावयंसुमनस्यमानाः ८ स्वादुषंसदःपितरोवयोधाःकृच्छ्रेश्रितः
शक्तीवन्तोगभीराः। चित्रसेनाइषुबलाअमृध्राःसतोवीराउरवोव्रातसाहाः ९ ॥२९६॥

ब्राह्मणासःपितरःसोम्यासःशिवेनोद्यावापृथिवीअनेहसा । पूषानःपातुदुरितादृ-
तावृधोरक्षामाकिर्नोअघशंसईशत १० ॥ २० ॥ सुपर्णंवस्तेमृगोअस्यादन्तो-
गोभिःसंनद्धापततिप्रसूता । यत्रानरःसंचविचद्रवन्तितत्रास्मभ्यमिषवःशर्मयं-
सन् ११ ऋजीतेपरिवृङ्धिनोऽश्माभवतुनस्तनूः । सोमोअधिब्रवीतुनोऽदितिः
शर्मयच्छतु १२ आजङ्घन्तिसान्वेषांजघनाँउपजिघ्नते । अश्वाजनिप्रचेतसोऽ-
श्वान्त्समत्सुचोदय १३ अहिरिवभोगैःपर्येतिबाहुंज्यायाहेतिंपरिबाधमानः ।
हस्तघ्नोविश्वावयुनानिविद्वान्पुमान्पुमांसंपरिपातुविश्वतः १४ आलाक्तायारुरु-
शीर्ष्ण्यथोयस्याअयोमुखम् । इदंपर्जन्यरेतसइष्वैदेव्यैबृहन्नमः १५ ॥ २१ ॥
अवसृष्टापरापतशरव्येब्रह्मसंशिते । गच्छामित्रान्प्रपद्यस्वमामीषांकंचनोच्छि-
षः १६ यत्रबाणाःसंपतन्तिकुमाराविशिखाइव । तत्रानोब्रह्मणस्पतिरदितिःशर्म

Shri Mahavir Jain Aradhana Kendra www.kobatirth.org Acharya Shri Kailassagarsuri Gyanmandir

यच्छतुविश्वाहाशर्मयच्छतु १७ मर्माणितेवर्मणाछादयामिसोमस्त्वाराजामृते-
नानुवस्ताम् । उरोर्वरीयोवरुणस्तेकृणोतुजयन्तंत्वानुदेवामदन्तु १८ योनःस्वो
अरणोयश्चनिष्ट्योजिघांसति। देवास्तंसर्वेधूर्वन्तुब्रह्मवर्ममभान्तरम् १९ ॥ २२ ॥
इति शाकलर्क्संहितायां षष्ठे मण्डले षष्ठोनुवाकः ॥ ६ ॥

इति षष्ठं मण्डलं समाप्तम् ॥ ६ ॥

अग्निं पञ्चविंशतिर्वसिष्ठोग्निर्विराट् । अन्त्याः सप्त त्रिष्टुभः ।

१ अग्निंनरोदीधितिभिररण्योर्हस्तच्युतीजनयन्तप्रशस्तम् । दूरेदृशंगृहप-
तिमथर्युम् १ तमग्निमस्तेवसवोन्यृण्वन्त्सुप्रतिचक्षमवसेकुतश्चित् । दक्षाय्योयो
दमआसनित्यः २ प्रेद्धोअग्नेदीदिहिपुरोनोऽजस्रयासूर्म्यायविष्ठ । त्वांशश्वन्त

For Private and Personal Use Only

उपयन्तिवाजाः ३ प्रतेअग्नयोऽग्निभ्योवरंनिःसुवीरासःशोशुचन्तद्युमन्तः । यत्रा
नरःसमासतेसुजाताः ४ दानोअग्नेधियारयिंसुवीरंस्वपत्यंसहस्यप्रशस्तम् । न
यंयावातरतियानुमावान् ५ ॥ २३ ॥ उपयमेतियुवतिःसुदक्षंदोषावस्तोर्हविष्मतीघृताची । उपस्वैनमरमतिर्वसूयुः ६ विश्वाअग्नेऽपदहारातीर्येभिस्तपोभिरदहोजरूथम् । प्रनिस्वरंचातयस्वामीवाम् ७ आयस्तेअग्नइधतेअनीकंवसिष्ठ
शुक्रदीदिवःपावक । उतोनएभिःस्तवथैरिहस्याः ८ वियेतेअग्नेभेजिरेअनीकं
मर्तानरःपित्र्यासःपुरुत्रा । उतोनएभिःसुमनाइहस्याः ९ इमेनरोवृत्रहत्येषु
शूराविश्वाअदेवीरभिसन्तुमायाः । येमेधियंपनयन्तप्रशस्ताम् १० ॥ २४ ॥
माशूनेअग्नेनिषदामनृणांमाशेषसोऽवीरतापरित्वा । प्रजावतीषुदुर्यासुदुर्य ११
यमश्वीनित्यमुपयातियज्ञंप्रजावन्तंस्वपत्यंक्षयंनः । स्वजन्मनाशेषसावावृधा-

Shri Mahavir Jain Aradhana Kendra www.kobatirth.org Acharya Shri Kailassagarsuri Gyanmandir

नम् १२ पाहिनोंअग्नेरक्षसोअजुंष्टात्पाहिधूर्तेररंरुषोअघायोः । त्वायुजापृंतना-
यूँरभिष्यांम् १३ सेदग्निरग्नीँरत्यंस्त्वन्यान्यत्रंवाजीतनंयोवीळुपांणिः । सहस्र-
पाथाअक्षरांसमेतिं १४ सेदग्नियोंवंनुष्यतोनिपातिंसमेद्धारमंहंसउरुष्यात् ।
सुजातासःपरिंचरन्तिवीराः १५ ॥ २५ ॥ अयंसोअग्निराहुंतःपुरुत्रायमीशांनः
समिदिन्धेहविष्मांन् । परियमेत्यंध्वरेषुहोतां १६ त्वेअंग्नआहवंनानिभूरींशा-
नासआजुंहुयामनित्यां । उभाकृण्वन्तोवहतूमियेधे १७ इमोअंग्नेवीततंमानि
हव्याजंस्रोवक्षिदेवतांतिमच्छं । प्रतिंनईंसुरभीणिंव्यन्तु १८ मानोंअग्नेऽवीरंते
परांदादुर्वाससेऽमंतयेमानोंअस्यै । मानंःक्षुधेमारक्षसंऋतावोमानोदमेमावनआ
जुहूर्थाः १९ नूमेब्रह्माण्यग्नउच्छंशाधित्वंदेवमघवंद्भ्यःसुषूदः । रातौस्यांमोभ- ॥२९८॥

यांसुआतैयूयंपांतस्वुस्तिभिःसदांनः २० ॥ २६ ॥ त्वमंग्नेसुहवोंरुण्वसंदृक्सुदी-
तीसूंनोसहसोदिदीहि । मात्वेसचातनंयेनित्युआधुक्वावीरोअस्मन्नयोंविदांसी-
त् २१ मानोंअग्नेदुर्भुतयेसचैषुदेवेद्धेष्वुग्निषुप्रवोंचः । मातेंअस्मान्दुर्मतयोंभृ-
माच्चिंद्देवस्यंसूनोसहसोनशन्त २२ समर्तोअग्नेस्वनीकरेवानमर्त्येयआंजुहोतिं
हुव्यम् । सदेवतांवसुवनिंदधातियंसूरिरर्थीपृच्छमांनुएतिं २३ मुहोनोंअग्नेसु-
वितस्यंविद्वान्रयिंसूरिभ्युआवंहाबृहन्तंम् । येनंवुयंसंहसावन्मदेमाविंक्षितास
आयुंषासुवीरां: २४ नूमेब्रह्मांण्यग्नउच्छंशाधित्वंदेवमघवंद्ध्यःसुषूदः । रातौ
स्यांमोभयांसआतैयूयंपांतस्वुस्तिभिःसदांनः २५ ॥ २७ ॥ इति शाकलकसं-
हितायां पञ्चमाष्टके प्रथमोध्यायः ॥ १ ॥

Shri Mahavir Jain Aradhana Kendra www.kobatirth.org Acharya Shri Kailassagarsuri Gyanmandir

जुषस्वैकादशाममग्निर्वोदशमत्रःप्राग्रयेनववैश्वानरीयंतुप्रसम्राजःसप्तमवोदेवमिद्धेन्बोधिषळुषोन पञ्चमहानगन्मतृचंप्राग्रयेवैश्वानरीयंसमिधावृहत्याद्युपसद्यायपञ्चोनागायत्रमेनात्रोद्वादशमागाथममेभ-वसप्तद्वैपदंत्रैष्टुभंत्वेहपञ्चाधिकैन्द्रंसुदासःपैजवनस्यचतस्रोन्त्यादानस्तुतिर्यास्तिग्मशृङ्गएकादश ॥

जुषस्वैकादश वसिष्ठ आग्नं त्रिष्टुप् ।

२ ॐम् जुषस्वंनःसमिधंमग्नेअद्यशोचांबृहद्यंजतंधूममृण्वन् । उपंस्पृशद्दि-व्यंसानुस्तूपैःसंरश्मिभिंस्ततनःसूर्यंस्य १ नराशंसंस्यमहिमानंमेषामुपंस्तोषा-मयजतस्यंयज्ञैः । येसुक्रतंवःशुचंयोधियन्धाःस्वदंन्तिदेवाउभयांनिहव्या २ ईळे-न्यंवोअसुंरंसुदक्षंमन्तर्दूतंरोदंसीसत्यवाचंम् । मनुष्वदग्निंमनुंनासमिंद्धंसमध्व-रायसदमिन्मंहेम ३ सपर्यवोभरंमाणाअभिज्ञुप्रवृंञ्जतेनमंसाबर्हिरग्नौ । आजु-ह्वांनाघृतपृंष्ठंपृषंद्वदध्वंर्यवोहविषांमर्जयध्वम् ४ स्वाध्यो३विदुरोंदेवयन्तोऽशि-

For Private and Personal Use Only

Shri Mahavir Jain Aradhana Kendra www.kobatirth.org Acharya Shri Kailassagarsuri Gyanmandir

अयूरथयुर्देवताता । पूर्वीशिशुंनमातरारिहाणेसमग्रुवोनसमनेष्वञ्जन् ५ ॥ १ ॥
उतयोषणेदिव्येमहीनंउषासानक्तासुदुघेवधेनुः । बर्हिषदापुरुहूतेमघोनीआय
ज्ञियेसुवितायश्रयेताम् ६ विप्रायज्ञेषुमानुषेषुकारूमन्येवांजातवेदसायजध्यै ।
ऊर्ध्वंनोअध्वरंकृतंहवेषुतादेवेषुवनथोवार्याणि ७ आभारतीभारतीभिःसजोषा
इळादेवैर्मनुष्येभिरग्निः । सरस्वतीसारस्वतेभिरर्वाक्तिस्रोदेवीर्बर्हिरेदंसदन्तु ८
तन्नस्तुरीपमधपोषयित्नुदेवत्वष्टर्विरराणःस्यस्व । यतोवीरःकर्मण्यःसुदक्षोयुक्त-
ग्रावाजायतेदेवकामः ९ वनस्पतेऽवसृजोपदेवानग्निर्हविःशमितासूदयाति ।
सेदुहोतासत्यतरोयजातियथादेवानांजनिमानिवेद १० आयाह्यग्नेसमिधानो
अर्वाङिन्द्रेणदेवैःसरथंतुरेभिः । बर्हिर्नआस्तामदितिःसुपुत्राःस्वाहादेवाअमृता
मादयन्ताम् ११ ॥ २ ॥

For Private and Personal Use Only

अग्निं वो दश वसिष्ठोऽग्निस्त्रिष्टुप् ।

३ अग्निंवोदेवमग्निभिःसजोषायजिष्ठंदूतमध्वरेकृणुध्वम् । योमर्त्येषुनिध्रुं-
विर्ऋतावातपुर्मूर्धघृतान्नःपावकः १ प्रोथदश्वोनयवसेऽविष्यन्यदामहःसंवरणाद्व्य-
स्थात् । आदस्यवातोअनुवातिशोचिरधस्मतेव्रजनंकृष्णमस्ति २ उद्यस्यतेन-
वंजातस्यवृष्णोऽग्नेचरन्त्यजराइधानाः । अच्छाद्यामरुषोधूमएतिसंदूतोअग्नईं-
यसेहिदेवान् ३ वियस्यतेपृथिव्यांपाजोअश्रेत्तृषुयदन्नासमवृक्तजम्भैः । सेनेव
सृष्टाप्रसितिष्टएतियवंनदस्मजुह्वाविवेक्षि ४ तमिद्दोषातमुषसियविष्ठमग्निमत्यं
नमर्जयन्तनरः । निशिशानाअतिथिमस्ययोनौदीदायशोचिराहुतस्यवृष्णः ५
॥ ३ ॥ सुसंदृक्तेस्वनीकप्रतीकंवियद्रुक्मोनरोचसउपाके । दिवोनतेतन्यतुरेतिशु-
ष्मंश्चित्रोनसूरःप्रतिचक्षिभानुम् ६ यथावःस्वाहाग्नयेदाशेमपरीळाभिर्घृतवद्भि-

श्चहव्यैः । तेभिर्नोअग्नेअमितैर्महोभिःशतंपूर्भिरायसीभिर्निपाहि ७ यावातेस-
न्तिदाशुषेअधृष्टागिरोदायाभिर्नृवतीरुरुष्याः । ताभिर्नःसूनोसहसोनिपाहिस्म-
त्सूरीञ्जरितृञ्जातवेदः ८ निर्यत्पूतेवस्वधितिःशुचिर्गात्स्वयाकृपातन्वा३रोचमा-
नः । आयोमात्रोरुशेन्योजनिष्टदेवयज्यायसुक्रतुःपावकः ९ एतानोअग्नेसौभ-
गादिदीह्यपिक्रतुंसुचेतंसंवतेम । विश्वास्तोतृभ्योगृणतेचसन्तुयूयंपातस्वस्तिभिः
सदानः १० ॥ ४ ॥

प वो दश वसिष्ठोग्निस्त्रिष्टुप् ।

४ प्रवःशुक्रायभानवेभरध्वंहव्यंमतिंचाग्नयेसुपूतम् । योदैव्यानिमानुषा
जनूंष्यन्तर्विश्वानिविद्मनाजिगाति १ सगृत्सोअग्निस्तरुणश्चिदस्तुयतोयविं-
ष्ठोअजनिष्टमातुः । संयोवनायुवतेशुचिदन्भूरिचिदन्नासमिदत्तिसद्यः २
अस्यदेवस्यसंसद्यनीकेयंमर्तासःश्येतंजगृभ्रे । नियोगृभंपौरुषेयीमुवोचदुरोकं-

ऋ. सं. मग्निरायवेंशुशोच ३ अयंकविरकंविष्प्रचेतामतेष्वग्निरमृतोनिधायि । समानो अ.८अ.२
अत्रंजुहुरःसहस्वःसदात्वेसुमनसःस्याम ४ आयोयोनिंदेवकृतंससादक्रत्वाह्य१-
॥३०२॥ ग्निरमृताँअतारीत् । तमोषधीश्चवनिनश्चगर्भभूमिश्चविश्वधायसंबिभर्ति ५॥५॥
ईशेह्य१ग्निरमृतस्यभूरेरीशेरायःसुवीर्यस्यदातोः । मात्वावयंसहसावन्नवीरामा-
प्सवःपरिषदाममादुवः ६ परिषद्यंह्यरणस्यरेक्णोनित्यस्यरायःपतयःस्याम । न
शेषोअग्नेअन्यजातमस्त्यचेतानस्यमापथोविदुक्षः ७ नहिग्रभायारणःसुशेवोऽ-
न्योदर्योमनसामन्तवाउ । अधाचिदोकःपुनरित्सएत्यानोवाज्यभीषाळेतुनव्यः ८
त्वमग्नेवनुष्यतोनिपाहित्वमुनःसहसावन्नवद्यात् । संत्वाध्वस्मन्वदभ्येतुपाथःसं-
रयिःस्पृहयाय्यःसहस्री ९ एतानोअग्नेसौभगादिदीह्यपिक्रतुंसुचेतसंवतेम । वि-
श्वास्तोतृभ्योगृणतेचसन्तुयूयंपातस्वस्तिभिःसदानः १० ॥ ६ ॥ ॥३०२॥

मामये नव वसिष्ठो वैश्वानरस्त्रिष्टुप् ।

५ प्राग्नयेतवसेभरध्वंगिरंदिवोअरतयेपृथिव्याः । योविश्वेषाममृतानामुपस्थे वैश्वानरोवावृधेजागृवद्भिः १ पृष्टोदिविधाय्यग्निःपृथिव्यांनेतासिन्धूनांवृषभःस्तियानाम् । समानुषीरभिविशोविभातिवैश्वानरोवावृधानोवरेण २ त्वद्भियाविशआयन्नसिक्नीरसमनाजहतीर्भोजनानि । वैश्वानरपूरवेशोशुचानःपुरोयदग्नेदरयन्नदीदेः ३ तवत्रिधातुपृथिवीउतद्यौर्वैश्वानरव्रतमग्नेसचन्त । त्वंभासारोदसीआततन्थाजस्रेणशोचिषाशोशुचानः ४ त्वामग्नेहरितोवावशानागिरःसचन्तेधुनयोघृताचीः । पतिंकृष्टीनांरथ्यंरयीणांवैश्वानरमुषसांकेतुमह्नाम् ५ ॥ ७ ॥ त्वे असुर्यं१वसवोन्यृण्वन्क्रतुंहितेमित्रमहोजुषन्त ।त्वंदस्यूँरोकसोअग्नआजउरुज्यो-

तिर्जनयन्नार्याय ६ सजायमानःपरमेव्योमन्वायुर्नपाथःपरिपासिसद्यः । त्वंभु-
वनाजनयन्नभिक्रन्नपत्यायजातवेदोदशस्यन् ७ तामग्नेअस्मेइषमेरयस्ववैश्वानर
द्युमतींजातवेदः । ययाराधःपिन्वसिविश्ववारपृथुश्रवोदाशुषेमर्त्याय ८ तंनो
अग्नेमघवद्भ्यःपुरुक्षुंरयिंनिवाजंश्रुत्यंयुवस्व । वैश्वानरमहिनःशर्मयच्छरुद्रेभिरग्ने
वसुभिःसजोषाः ९ ॥ ८ ॥

प्र सम्राजः सप्त वसिष्ठो वैश्वानरस्त्रिष्टुप् ।

६ प्रसम्राजोअसुरस्यप्रशस्तिंपुंसःकृष्टीनामनुमाद्यस्य । इन्द्रस्येवप्रतवस-
स्कृतानिवन्देदारुंवन्दमानोविवक्मि १ कविंकेतुंधासिंभानुमद्रेर्हिन्वन्तिशंराज्यं
रोदस्योः । पुरन्दरस्यगीर्भिराविवासेऽग्नेर्व्रतानिपूर्व्यामहानि २ न्यक्रतून्ग्रथिनो
मृध्रवाचःपणीँरश्रद्धाँअवृधाँअयज्ञान् । प्रप्रतान्दस्यूँरग्निर्विवायपूर्वश्चकारापराँ

अयंज्यून् ३ योअपाचीनेतमसिमदन्तीःप्राचीश्चकारनृतमःशचीभिः। तमीशानं वस्वोअग्निंगृणीषेऽनानतंदमयन्तंपृतन्यून् ४ योदेह्योऽअनमयद्वधस्नैर्योअर्यपत्नी- रुषसश्चकार। सनिरुध्यानहुषोयह्वोअग्निर्विशश्चक्रेवलिहृतःसहोभिः ५ यस्यशर्मन्नुपविश्वेजनासएवैस्तस्थुःसुमतिंभिक्षमाणाः। वैश्वानरोवरमारोदस्योराग्निः संसादपित्रोरुपस्थम् ६ आदेवोददेबुध्न्याऽवसूनिवैश्वानरउदितासूर्यस्य। आ समुद्रादवरादापरस्मादाग्निर्ददेदिवआपृथिव्याः ७ ॥ १ ॥

प्र वो देवं सप्त वसिष्ठोग्निस्त्रिष्टुप्।

७ प्रवोदेवंचित्सहसानमग्निमश्वंनवाजिनंहिषेनमोभिः। भवानोदूतोअध्वरस्यविद्वान्त्मनादेवेषुविविदेमितद्रुः १ आयाह्यग्नेपथ्याऽअनुस्वामन्द्रोदेवानां सख्यंजुषाणः। आसानुशुष्मैर्नदयन्पृथिव्याजम्भेभिर्विश्वमुशधग्वनानि २

Shri Mahavir Jain Aradhana Kendra www.kobatirth.org Acharya Shri Kailassagarsuri Gyanmandir

प्राचीनोयज्ञःसुधितंहिबर्हिःप्रीणीतेअग्निरीळितोनहोता । आमातराविश्ववारे
हुवानोयतोयविष्ठजज्ञिषेसुशेवः ३ सद्योअध्वरेरथिरंजनन्तमानुषासोविचेतसो
यएषाम् । विशामंधायिविश्पतिर्दुरोणेऽग्निर्मन्द्रोमधुवचाऋतावा ४ असादि
वृतोवह्निराजगन्वानग्निर्ब्रह्मानृषदनेविधर्ता । द्यौश्चयंपृथिवीवावृधातेआयंहोता
यजंतिविश्ववारम् ५ एतेद्युम्नेभिर्विश्वमातिरन्तमन्त्रंयेवारंनर्याअतक्षन् । प्रये
विशस्तिरन्तश्रोषमाणाआयेमेअस्यदीधयन्नृतस्य ६ नूत्वामग्नईमहेवसिष्ठाई-
शानंसूनोसहसोवसूनाम् । इषंस्तोतृभ्योमघवंद्भ्यआनड्यूयंपातस्वस्तिभिःस-
दानः ७ ॥ १० ॥

इन्धे सप्त वसिष्ठोऽग्निस्त्रिष्टुप् ।

८ इन्धेराजासमर्योनमोभिर्यस्यप्रतीकमाहुतंघृतेन । नरोहव्येभिरीळतेस-

For Private and Personal Use Only

बाधआग्निरग्रेउषसामशोचि १ अयमुष्यसुमहाँअवेदिहोतामन्द्रोमनुषोयह्वो
अग्निः । विभाअंकःससृजानःपृथिव्यांकृष्णपविरोषधीभिर्ववक्षे २ कयानोअग्ने
विवसःसुवृक्तिंकामुस्वधामृणवःशस्यमानः । कदाभवेमपतयःसुदत्ररायोवन्ता-
रोदुष्टरस्यसाधोः ३ प्रप्रायमग्निर्भरतस्यशृण्वेवियत्सूर्योनरोचतेबृहद्भाः । अभि
यःपूरुंपृतनासुतस्थौद्युतानोदैव्योअतिथिःशुशोच ४ असन्नित्त्वेआहवनानिभूरि
भुवोविश्वेभिःसुमनाअनीकैः । स्तुतश्चिदग्नेशृण्विषेगृणानःस्वयंवर्धस्वतन्वंसु-
जात ५ इदंवचःशतसाःसंसंहस्रमुदग्नयेजनिषीष्टद्विबर्हाः । शंयत्स्तोतृभ्यआ-
पयेभवातिद्युमदमीवचातनंरक्षोहा ६ नूत्वामग्नईमहेवसिष्ठाईशानंसूनोसहसो
वसूनाम् । इषंस्तोतृभ्योमघवद्भ्यआनड्यूयंपातस्वस्तिभिःसदानः ७ ॥ ११ ॥

Shri Mahavir Jain Aradhana Kendra www.kobatirth.org Acharya Shri Kailassagarsuri Gyanmandir

अबोधि पञ्च वसिष्ठोऽग्निस्त्रिष्टुप् ।

१ अबोधिजारउषसामुपस्थाद्धोतामन्द्रःकवितमःपावकः । दधातिकेतुमु-
भयस्यजन्तोर्हव्यादेवेषुद्रविणंसुकृत्सु १ ससुक्रतुर्योविदुरःपणीनांपुनानोअर्कं
पुरुभोजसंनः । होतामन्द्रोविशांदमूनास्तिरस्तमोददृशेराम्याणाम् २ अमूरः
कविरदितिर्विवस्वान्त्सुसंसन्मित्रोअतिथिःशिवोनः । चित्रभानुरुषसांभात्यग्रे-
ऽपांगर्भःप्रस्वं१आविवेश ३ ईळेन्योवोमनुषोयुगेषुसमनगाअशुचज्जातवेदाः ।
सुसंदृशाभानुनायोविभातिप्रतिगावःसमिधानंबुधन्त ४ अग्नेयाहिदूत्यं१मारि-
षण्योदेवाँअच्छाब्रह्मकृतागणेन । सरस्वतींमरुतोअश्विनापोयक्षिदेवान्रत्नधेया-
यविश्वान् ५ त्वामग्नेसमिधानोवसिष्ठोजरूथंहन्यक्षिरायेपुरंधिम् । पुरुणीथा
जातवेदोजरस्वयूयंपातस्वस्तिभिःसदानः ६ ॥ १२ ॥

॥३०४॥

For Private and Personal Use Only

उषो न पञ्च वसिष्ठोऽग्निस्त्रिष्टुप् ।

१० उषोनजारःपृथुपाजोंअश्रेद्दविंद्युतद्दीद्यच्छोशुंचानः । वृषाहरिःशुचिरा भांतिभासाधियोंहिन्वानःउंशतीरंजीगः १ स्वंर्णवस्तोरुषसांमरोचियज्ञंतन्वानाउशिजोनमन्मं । अग्निर्जन्मांनिदेवआविविद्वान्द्रवद्दूतोदेवयावावनिंष्ठः२ अच्छागिरोंमतयोंदेवयन्तींरग्निंयन्तिद्रविंणंभिक्षंमाणाः । सुसंदृशंसुप्रतीकंस्वञ्चंहव्यवाहंमरतिंमानुंषाणाम् ३ इन्द्रंनोअग्नेवसुंभिःसजोषांरुद्रंरुद्रेभिरावंहा बृहन्तंम् । आदित्येभिरदितिंविश्वजंन्यांबृहस्पतिमृक्वंभिर्विश्ववारम् ४ मन्द्रंहोतारमुशिजोयविंष्ठमग्निंविशंईळतेअध्वरेषु । सहिक्षपांवाँअभंवद्रयीणामतंन्द्रो दूतोयजथांयदेवान् ५ ॥ १३ ॥

Shri Mahavir Jain Aradhana Kendra www.kobatirth.org Acharya Shri Kailassagarsuri Gyanmandir

महान्पञ्च वसिष्ठोग्निस्त्रिष्टुप् ।

११ महाँअस्यध्वरस्यप्रकेतोनऋतेत्वदमृतामादयन्ते । आविश्वेभिःसरथं
याहिदेवैर्न्यग्नेहोताप्रथमःसदेह १ त्वामीळतेअजिरंदूत्यायहविष्मन्तःसदमि-
न्मानुषासः । यस्यदेवैरासदोबर्हिरग्नेऽहान्यस्मैसुदिनाभवन्ति २ त्रिश्चिदक्तोः
प्रचिकितुर्वसूनित्वेअन्तर्दाशुषेमर्त्याय । मनुष्वदग्नइहयक्षिदेवान्भवानोदूतो
अभिशस्तिपावा ३ अग्निरीशेबृहतोअध्वरस्याग्निर्विश्वस्यहविषःकृतस्य ।
क्रतुंह्यस्यवसवोजुषन्ताथादेवादधिरेहव्यवाहम् ४ आग्नेवहहविरद्यायदेवा-
निन्द्रज्येष्ठासइहमादयन्ताम् । इमंयज्ञंदिविदेवेषुधेहियूयंपातस्वस्तिभिःस-
दानः ५ ॥ १४ ॥

For Private and Personal Use Only

Shri Mahavir Jain Aradhana Kendra www.kobatirth.org Acharya Shri Kailassagarsuri Gyanmandir

अगन्म तृचं वसिष्ठोग्निस्त्रिष्टुप् ।

१२ अगन्ममहानमसायविष्ठंयोदीदायसमिद्धःस्वेदुरोणे । चित्रभानुंरोदसीअन्तरुर्वीस्वाहुतंविश्वतःप्रत्यञ्चम् १ समह्नाविश्वादुरितानिसाह्वानग्निःष्टवेदमआजातवेदाः । सनोरक्षिषद्दुरितादवद्यादस्मान्गृणतउतनोमघोनः २ त्वंवरुणउतमित्रोअग्नेत्वांवर्धन्तिमतिभिर्वसिष्ठाः । त्वेवसुसुषणनानिसंतुयूयंपातस्वस्तिभिःसदानः ३ ॥ १५ ॥

प्राग्नये तृचं वसिष्ठो वैश्वानरस्त्रिष्टुप् ।

१३ प्राग्नयेविश्वशुचेधियन्धेऽसुरघ्नेमन्मधीतिंभरध्वम् । भरेहविर्नबर्हिषिप्रीणानोवैश्वानराययतयेमतीनाम् १ त्वमग्नेशोचिषाशोशुचानआरोदसीअपृणाजायमानः । त्वंदेवाँअभिशस्तेरमुञ्चोवैश्वानरजातवेदोमहित्वा २ जातोय-

For Private and Personal Use Only

Shri Mahavir Jain Aradhana Kendra www.kobatirth.org Acharya Shri Kailassagarsuri Gyanmandir

दग्नेभुवनाव्यरथः पशून्नगोपाइर्यः परिज्मा । वैश्वानरब्रह्मणेविन्दगातुंयूयंपा-
तस्वस्तिभिःसदानः ३ ॥ १६ ॥

समिधा तृचं वसिष्ठोग्निस्त्रिष्टुप् । आद्या बृहती ।

१४ समिधाजातवेदसेदेवायदेवहूतिभिः । हविर्भिःशुक्रशोचिषेनमस्विनो
वयंदाशेमाग्नये १ वयंतेअग्नेसमिधाविधेमवयंदाशेमसुष्टुतीयजत्र । वयंघृते-
नाध्वरस्यहोतर्वयंदेवहविषाभद्रशोचे २ आनोदेवेभिरुपदेवहूतिमग्नेयाहिवष-
ट्कृतिंजुषाणः । तुभ्यंदेवायदाशतःस्यामयूयंपातस्वस्तिभिःसदानः ३ ॥ १७ ॥

उपसद्याय पञ्चदश वसिष्ठोग्निर्गायत्री ।

१५ उपसद्यायमीळ्हुषआस्येजुहुताहविः । योनोनेदिष्ठमाप्यम् १ यःपञ्च ॥२०६॥

चर्षणीरभिनिंषसादुदमेंदमे । कविर्गृहपंतिर्युवां २ सनोवेदोंअमात्यंमग्नीरंक्षतु
विश्वतंः । उतास्मान्पात्वंहंसः ३ नवंनुस्तोमंमग्नयेंदिवःश्येनायंजीजनम् । व-
स्वंःकुविद्वनातिंनः ४ स्पार्हायस्यश्रियोंदृशेरयिर्वीरवंतोयथा । अग्नेयज्ञस्यशो-
चंतः ५ ॥ १८ ॥ सेमांवेंतुवषंट्कृतिमग्निर्जुषतनोगिरंः । यजिंष्ठोहव्यवाहंनः ६
नित्वांनक्ष्यविश्पतेद्युमन्तंदेवधीमहि । सुवीरंमग्नआहुत ७ क्षपंउस्रश्चंदीदिहि
स्वग्नयस्त्वयांवयम् । सुवीरस्त्वमंस्मयुः ८ उपंत्वासातयेनरोविप्रांसोयन्ति
धीतिभिंः । उपाक्षंरासहस्रिणीं ९ अग्नीरक्षांसिसेधतिशुक्रशोंचिरमंर्त्यः । शु-
चिःपावकईड्यंः १० ॥ १९ ॥ सनोराधांस्याभरेशांनःसहसोयहो । भगंश्च
दातुवार्यंम् ११ त्वमंग्नेवीरवद्यशोंदेवश्चंसवितांभगंः । दितिंश्चदातिवार्यंम् १२
अग्नेरक्षांणोअंहंसःप्रतिंष्मदेवरीषंतः । तपिंष्ठैरजरोंदह १३ अधांमहीनआयु-

Shri Mahavir Jain Aradhana Kendra www.kobatirth.org Acharya Shri Kailassagarsuri Gyanmandir

स्यनोधृष्टोनृपीतये । पूर्भवाशतभुंजिः १४ त्वंनःपाह्यंहसोदोषांवस्तरघायतः ।
दिवानक्तमदाभ्य १५ ॥ २० ॥

एना वो द्वादश वसिष्ठोग्निः प्रागाथम् ।

१६ एनावोअग्निंनमसोर्जोनपातमाहुवे । प्रियंचेतिष्ठमरतिंस्वध्वरंविश्वस्य दूतममृतम् १ सयोजतेअरुषाविश्वभोजसासदुद्रवत्स्वाहुतः । सुब्रह्मायज्ञः सुशमीवसूनांदेवंराधोजनानाम् २ उदस्यशोचिरस्थादाजुह्वानस्यमीळ्हुषः । उद्धूमासोअरुषासोदिविस्पृशःसमग्निमिन्धतेनरः ३ तंत्वादूतंकृण्महेयशस्तमं देवाँआवीतयेवह । विश्वासूनोसहसोमर्तभोजनारास्वतद्यत्त्वेमहे ४ त्वमग्ने गृहपतिस्त्वंहोतानोअध्वरे । त्वंपोताविश्ववारप्रचेतायक्षिवेषिचवार्यम् ५ कृधि रत्नंयजमानायसुक्रतोत्वंहिरत्नधाअसि । आनंऋतेशिशीहिविश्वमृत्विजंसुशं-

For Private and Personal Use Only

सोयश्चदक्षते ६ ॥ २१ ॥ त्वेअंग्नेस्वाहुतप्रियासंःसन्तुसूरयंः । यन्तारोयेमघ-
वानोजनानामूर्वान्दयंन्तगोनाम् ७ येषामिळांघृतहस्तादुरोणआँअपिप्रातानि-
षीदंति । ताँस्त्रांयस्वसहस्यद्रुहोनिदोयच्छानःशर्मदीर्घश्रुत् ८ समन्द्रयाचजिह्वया
वह्निरासाविदुष्टरः । अग्नेरयिंमघवंद्भ्योनआवंहहव्यदातिंचसूदय ९ येराधांसि
ददत्यश्व्यामघाकामेनश्रवसोमहः । ताँअंहसःपिपृहिपर्तृभिष्टंशतंपूर्भिर्यविष्ठ्य
१० देवोवोंद्रविणोदाःपूर्णांविवष्टयासिचंम् । उद्वासिश्चध्वमुपंवापृणध्वमा-
दिद्वोदेवओहते ११ तंहोतारमध्वरस्यप्रचेतसंवह्निंदेवाअंकृण्वत । दधातिरत्नं
विधतेसुवीर्यंमग्निर्जनायदाशुषे १२ ॥ २२ ॥

अग्ने भव सप्त वसिष्ठोग्निर्द्विपदा त्रिष्टुप् ।

१७ अग्नेभवसुषमिधासमिंद्धउतबर्हिरुंर्विर्याविस्तृंणीताम् १ उतद्वारंउश-

तीर्विश्वंयन्तामृतदेवाँउशतआवहेह २ अग्नेवीहिहविषायक्षिदेवान्त्स्वध्वराकृणुहि
जातवेदः ३ स्वध्वराकरतिजातवेदायक्षद्देवाँअमृतान्पिप्रयच्च ४ वंस्वविश्वा
वार्याणिप्रचेतःसत्याभवन्त्वाशिषोनोअद्य ५ त्वामुतेदधिरेहव्यवाहंदेवासोअग्न
ऊर्जआनपातम् ६ तेतेदेवायदाशतःस्याममहोनोरत्नाविदधइयानः ७ ॥२३॥
इति शाकल्यसंहितायां सप्तमे मण्डले प्रथमोनुवाकः ॥ १ ॥

त्वेह पञ्चविंशतिर्वसिष्ठ इन्द्रस्त्रिष्टुप् । अन्त्यानां चतसृणां सुदासः पैजवनस्य दानस्तुतिः ।

१८ त्वेहयत्पितरश्चिन्नइन्द्रविश्वावामाजरितारोअसन्वन् । त्वेगावःसुदुघा-
स्त्वेह्यश्वास्त्वंवसुदेवयतेवनिष्ठः १ राजेवहिजनिभिःक्षेष्येवावद्युभिरभिविदु-
ष्कविःसन् । पिशागिरोमघवन्गोभिरश्वैस्त्वायतःशिशीहिरायेअस्मान् २
इमाउत्वापस्पृधानासोअत्रमन्द्रागिरोदेवयन्तीरुपस्थुः । अर्वाचीतेपथ्याराययेतु ॥३०८॥

Shri Mahavir Jain Aradhana Kendra www.kobatirth.org Acharya Shri Kailassagarsuri Gyanmandir

स्यामंतेसुमतावंिन्द्रशर्मन् ३ धेनुंनत्वासूयवंसेदुदुंक्षन्नुपब्रह्माणिससृज्रेवसिंष्ठः ।
त्वामिन्मेगोपंतिंविश्वंआहानइन्द्रंःसुमतिंगन्त्वच्छं ४ अर्णांसिचित्पप्रथाना
सुदासइन्द्रोंगाधान्यंकृणोत्सुपारा । शर्धन्तंशिम्युमुचर्थस्यनव्यःशापंसिन्धूं-
नामकृणोदशंस्तीः ५ ॥ २४ ॥ पुरोळाइत्तुर्वशोयक्षुंरासीद्रायेमत्स्यासोनिशिंता
अपीव । श्रुष्टिंचंक्रुर्भृगंवोद्रुह्यवंश्चसखासखांयमतरद्विषूचोः ६ आपक्थासोभ-
लानसोभनन्तालिनासोविषाणिनंःशिवासंः । आयोऽनंयत्सधमाआर्यंस्यगव्या
तृत्सुंभ्योअजगन्युधानॄन् ७ दुराध्योअदितिंस्रेवयंन्तोऽचेतसोविजंगृभ्रेपरुंष्णी-
म् । मह्नाविव्यक्पृथिवींपत्यंमानःपशुष्कविरंशयच्चायंमानः ८ ईयुरर्थंनन्यर्थं
परुंष्णीमाशुश्चनेदंभिपित्वंजगाम । सुदासइन्द्रंःसुतुकाँअमित्रानरंन्धयन्मानुंषे
वध्रिवाचः ९ ईयुर्गावोनयवंसादगोपायथाकृतमभिमित्रंचितासंः । पृश्निगाव‌ः

Shri Mahavir Jain Aradhana Kendra www.kobatirth.org Acharya Shri Kailassagarsuri Gyanmandir

पृश्निनिप्रेषितासःश्रुष्टिंचक्रुर्नियुतोरन्तयश्च १० ॥ २५ ॥ एकंचयोविंशतिंच
श्रवस्यावैकर्णयोर्जनान्राजान्यस्तः । दस्मोनसद्मन्निशिशातिबर्हिःशूरःसर्ग-
मकृणोदिन्द्रएषाम् ११ अधश्रुतंकवषंवृद्धमप्स्वनुद्रुह्युंनिवृणग्वज्रबाहुः ।
वृणानाअत्रसख्यायसख्यंत्वायन्तोयेअमदन्ननुत्वा १२ विसद्योविश्वादृंहितान्ये-
षामिन्द्रःपुरःसहसासप्तदर्दः । व्यानवस्यतृत्सवेगयंभाग्जेष्मपूरुंविदथेमृध्रवाचम्
१३ निगव्यवोऽनवोद्रुह्यवश्चषष्टिःशतासुषुपुःषट्सहस्रा । षष्टिर्वीरासोअधिषड्
दुवोयुविश्वेदिन्द्रस्यवीर्याकृतानि १४ इन्द्रेणैतेतृत्सवोवेविषाणाआपोनसृष्टाअ-
धवन्तनीचीः । दुर्मित्रासःप्रकलविन्मिमानाजहुर्विश्वानिभोजनासुदासे १५
॥ २६ ॥ अर्धंवीरस्यशृतपामनिन्द्रंपराशर्धन्तंनुनुदेअभिक्षाम् । इन्द्रोमन्युं
मन्युम्योमिमायभेजेपथोवर्तनिंपत्यमानः १६ आध्रेणचित्तद्वेकंचकारसिंह्यंचि-

For Private and Personal Use Only

Shri Mahavir Jain Aradhana Kendra www.kobatirth.org Acharya Shri Kailassagarsuri Gyanmandir

त्पेत्वेनाजघान । अवस्रक्तीर्वेश्यावृश्चदिन्द्रःप्रायच्छद्विश्वाभोजनासुदासे १७
शश्वन्तोहिशत्रवोरारधुष्टेभेदस्यचिच्छर्धतोविन्दरन्धिम् । मर्ताँएनःस्तुवतोयः
कृणोतितिग्मंतस्मिन्निजहिवज्रमिन्द्र १८ आवदिन्द्रंयमुनातृत्सवश्चप्रात्रभेदं
सर्वतातामुषायत् । अजासश्चशिग्रवोयक्षवश्चबलिंशीर्षाणिजभ्रुरश्व्यानि १९
नतइन्द्रसुमतयोनरायःसंचक्षेपूर्वाउषसोननूत्नाः । देवकंचिन्मान्यमानंजघ-
न्थावत्मनाबृहतःशम्बरंभेत् २० ॥ २७ ॥ प्रयेगृहादममदुस्त्वायापराशरः
शतयातुर्वसिष्ठः । नतेभोजस्यसख्यंमृषन्ताधासूरिभ्यःसुदिनाव्युच्छान् २१
द्वेनप्तुर्देववतःशतेगोर्द्वारथावधूमन्तासुदासः । अर्हन्नग्नेपैजवनस्यदानंहोते-
वसद्मपर्येमिरेभन् २२ चत्वारोमापैजवनस्यदानाःस्मद्दिष्टयःकृशनिनोनिरेके ।
ऋज्रासोमापृथिविष्ठाःसुदासस्तोकंतोकायश्रवसेवहन्ति २३ यस्यश्रवोरोदसी

For Private and Personal Use Only

Shri Mahavir Jain Aradhana Kendra www.kobatirth.org Acharya Shri Kailassagarsuri Gyanmandir

अन्तरुर्वीशीर्ष्णेशीर्ष्णेविबभाजांविभक्ता। ससेदिन्द्रंनस्रवतोगृणन्तिनियुध्याम-
धिमांशिशादुभीकें २४ इमंनरोमरुतःसश्चतानुदिवोदासंनपितरंसुदासः। अवि-
ष्टनापैजवनस्यकेतंदूणाशंक्षत्रमजरंदुवोयु २५ ॥ २८ ॥

यस्तिग्मशृङ्ग एकादश वसिष्ठ इन्द्रस्त्रिष्टुप् ॥

११ यस्तिग्मशृङ्गोवृषभोनभीमएकःकृष्टीश्च्यावयतिप्रविश्वाः। यःशश्वतो
अदाशुषोगयस्यप्रयन्तासिसुष्वितरायवेदः १ त्वंहत्यदिन्द्रकुत्समावःशुश्रूषमा-
णस्तन्वासमर्ये। दासंयच्छुष्णंकुयवंन्यस्माअरन्धयआर्जुनेयायशिक्षन् २ त्वं
धृष्णोधृषतावीतहव्यंप्रावोविश्वाभिरूतिभिःसुदासम्। प्रपौरुकुत्सिंत्रसदस्यु-
मावःक्षेत्रसातावृत्रहत्येषुपूरुम् ३ त्वंनृभिर्नृमणोदेववीतौभूरीणिवृत्राहर्यश्व
हंसि। त्वंनिदस्युंचुमुरिंधुनिंचास्वापयोदभीतयेसुहन्तु ४ तवच्यौत्नानिवज्रह-

For Private and Personal Use Only

स्ततानिनवयत्पुरोनवतिंचसद्यः । निवेशनेशततमाविवेषीरहंच्चवृत्रंनमुचिमु-
ताहन् ५ ॥ २१ ॥ सनातातइन्द्रभोजनानिरातहव्यायदाशुषेसुदासे । वृष्णेते
हरीवृषणायुनज्मिव्यंतुब्रह्माणिपुरुशाकवाजम् ६ मातेअस्यांसहसावन्परिष्टा-
वघायभूमहरिवःपरादै । त्रायस्वनोऽवृकेभिर्वरूथैस्तवप्रियासःसूरिषुस्याम ७
प्रियासइत्तेमघवन्नभिष्टौनरोमदेमशरणेसखायः । नितुर्वशंनियाद्वंशिशीह्यति-
थिग्वायशंस्यंकरिष्यन् ८ सद्यश्चिन्नुतेमघवन्नभिष्टौनरःशंसन्त्युक्थशासउक्था ।
येतेहवेभिर्विपणीँरदाशन्नस्मान्वृणीष्वयुज्यायतस्मै ९ एतेस्तोमानरांनृतमतुभ्यं-
मस्मद्र्यंञ्चोददतोमघानि । तेषामिन्द्रवृत्रहत्येशिवोभूःसखाचशूरोऽविताचनृणा-
म् १० नूइन्द्रशूरस्तवमानऊतीब्रह्मजूतस्तन्वावावृधस्व । उपनोवाजान्मिमीह्यु-
पस्तीन्यूयंपातस्वस्तिभिःसदानः ११ ॥ ३० ॥ इति शाकलर्क्संहितायां पञ्चमा-
ष्टके द्वितीयोध्यायः ॥ २ ॥

Shri Mahavir Jain Aradhana Kendra www.kobatirth.org Acharya Shri Kailassagarsuri Gyanmandir

उग्रोदशासाविपिबनववैराजमुतेन्त्यामुदुपडथ्योनिरातेनसोपःपञ्चेन्द्रंनरोब्रह्माणोयंसोमआनःप्रवो गद्वादशगायत्रंत्रिविराळन्तंमोषुसप्ताधिकामागाथंतृतीयाद्विपदासौदासैरग्नौप्रक्षिप्यमाणःशक्तिरन्त्यां प्रगाथमालेभेसोर्धर्चेउक्तेदह्यततंपुत्रोक्तंवासिष्ठःसमापयतेतिशाट्यायनकंवसिष्ठस्यैवहतपुत्रस्यार्षमिति-ताण्डकंश्चित्यंचःषळूनासंस्तवोवसिष्ठस्यसपुत्रस्येन्द्रेणवासंवादःप्रशुक्रापञ्चाधिकावैश्वदेवंह्वाय्याएकविं-शतिर्द्विपदाअब्जामहेरर्धर्चेउत्तरोहिर्बुध्न्यायशंनःपञ्चोनाशान्तिः ॥

उग्रो दश वसिष्ठ इन्द्रस्त्रिष्टुप् ।

२० ॐम् उग्रोजंज्ञेवीर्यायस्वधावाश्चक्रिरपोनर्योयत्करिष्यन् । जग्मिर्युवा नृषदंनमवोभिस्त्रातानइन्द्रएनंसोमहश्चित् १ हन्तावृत्रमिन्द्रःशूशुवानःप्रावी-न्नुवीरोजरितारमूती । कर्तासुदासेअहवाउलोकंदातावसुमुहुरादाशुषेभूत् २ युध्मोअनर्वाखजकृत्समद्वाशूरःसत्राषाड्जनुषेमषाळ्हः । व्यासइन्द्रःपृतनाः स्वोजाअधाविश्वंशत्रूयन्तंजघान ३ उभेचिदिन्द्ररोदसीमहित्वापप्राथतविषी-

For Private and Personal Use Only

भिस्तुविष्मः । निवज्रमिन्द्रोहरिवान्मिमिंक्षन्त्समन्धसामदेषुवाउवोच ४ वृषा
जजानवृषणंरणायतमुचिन्नारीनर्यंससूव । प्रयःसेनानीरधनृभ्योअस्तीनःसत्वा
गवेषणःसधृष्णुः ५ ॥ १ ॥ नूचित्सभ्रेषतेजनोनरेषन्मनोयोअस्यघोरमाविवा-
सात् । यज्ञैर्यइन्द्रेदधतेदुवांसिक्षयत्सरायऋतपाऋतेजाः ६ यदिन्द्रपूर्वोअपराय
शिक्षन्नयज्ज्यायान्कनीयसोदेष्णम् । अमृतइत्पर्यासीतदूरमाचित्रचित्र्यंभरार-
यिनः ७ यस्तइन्द्रप्रियोजनोददाशदसन्निरेकेअद्रिवःसखाते । वयंतेअस्यांसुम-
तौचनिष्ठाःस्यामवरूथेअघ्नतोनृपीतौ ८ एषःस्तोमोअचिक्रदद्वृषातउतस्तामुमे-
घवन्नक्रपिष्ट । रायस्कामोजरितारंतआगन्त्वमङ्गशक्रवस्वआशकोनः ९ सनं
इन्द्रत्वयताया इषेधास्त्मनाचयेमघवानोजुनन्ति । वस्वीषुतेजरित्रेअस्तुशक्तिर्यू-
यंपातस्वस्तिभिःसदानः १० ॥ २ ॥

Shri Mahavir Jain Aradhana Kendra www.kobatirth.org Acharya Shri Kailassagarsuri Gyanmandir

असावि दश वसिष्ठ इन्द्रस्त्रिष्टुप् ।

२१ असाविदेवंगोऋंजीकमन्धोन्यंस्मिन्निन्द्रोजनुषेमुवोच । बोधामसित्वा

हर्यश्वयज्ञैर्बोधानःस्तोममन्धसोमदेषु १ प्रयन्तियज्ञंविपयन्तिबर्हिःसोममादो
विदथेदुध्रवाचः । न्युंभ्रियन्तेयशसोगृभादादूरउपब्दोवृषणोनृषाचः २ त्वमिन्द्र
स्रवितवाअपस्कःपरिष्ठिताअहिनाशूरपूर्वीः । त्वद्वावक्रेरथ्योइनधेनारेजन्तेवि-
श्वाकृत्रिमाणिभीषा ३ भीमोविवेषायुधेभिरेषामपांसिविश्वानर्याणिविद्वान् ।
इन्द्रःपुरोजर्हृषाणोविदूधोद्विवज्रहस्तोमहिनाजघान ४ नयातवइन्द्रजूजुवुर्नोन
वन्दनाशविष्ठवेद्याभिः । सशर्धदर्योविषुणस्यजन्तोर्माशिश्नदेवाअपिगुर्ऋतंनः
५ ॥ ३ ॥ अभिक्रत्वेन्द्रभूरधज्मन्नतेविव्यङ्महिमानंरजांसि । स्वेनाहिवृत्रंशव-
साजघन्थनशत्रुरन्तंविविदद्युधाते ६ देवाश्चित्तेअसुर्यायपूर्वेऽनुक्षत्रायममिरेस-
॥३१२॥

हंसि । इन्द्रोमघानिंदयतेविषह्येन्द्रंवाजंस्यजोहुवन्तसातौ ७ क्रीरिश्चिद्धित्वाम-
वंसेजुहावेशांनमिन्द्रसौभंगस्यभूरेः । अवोंबभूथशतमूतेअस्मेअंभिक्षत्तुस्त्वाव-
तोवरूता ८ सखांयस्तइन्द्रविश्वहंस्यामनमोवृधासोंमहिनातंरुत्र । वन्वन्तुंस्मा
तेऽवंसासमीके ३भींतिमर्योवनुषांशवांसि ९ सनंइन्द्रत्वयंतायाइषेधास्त्मनांचये
मघवांनोजुनन्ति ।वस्वीषुतेंजरित्रेअंस्तुशक्तिर्यूयंपांतस्वस्तिभिःसदांनः १०॥४॥

पिब नव वसिष्ठ इन्द्रो विराट्। अन्त्या त्रिष्टुप्।

२२ पिबासोमंमिन्द्रमन्दंतुत्वायंतेंसुषावंहर्यश्वाद्रिंः। सोतुर्बाहुभ्यांसुयंतोना-
वां १ यस्तेमदोयुज्यश्चारुरस्तियेनंवृत्राणिंहर्यश्वहंसिं।सत्वामिंन्द्रप्रभूवसोममत्तु
२ बोधासुमेंमघवन्वाचमेमांयांतेवसिंष्ठोअर्चंतिप्रशंस्तिम् । इमाब्रह्मंसधमादें
जुषस्व ३ श्रुधीहवंविपिपानस्याद्रेर्बोधाविप्रस्यार्चंतोमनीषाम् । कृष्वादुवांस्य

न्तंमासचेमा ४ नतेगिरोअपिंमृष्येतुरस्यनसुंष्टुतिमंसुर्यैस्यविद्वान् । सदातेनामं स्वयशोविवक्मि ५ ॥ ५ ॥भूरिहितेसवंनामानुंषेषुभूरिंमनीषीहंवतेत्वामित् । मारेअस्मन्मंघवञ्ज्योकंः ६ तुभ्येदिमासवंनाशूरविश्वातुभ्यंब्रह्माणिवर्धनाकृणोमि । त्वंनृभिर्हव्योविश्वधांसि ७ नूचिन्नुतेमन्यंमानस्यदस्मोदंश्नुवन्तिमहिमानमुग्र । नवीर्यंमिन्द्रतेनराधः ८ येचपूर्वऋषंयोयेचनूत्नाइन्द्रब्रह्माणिजनयन्तविप्राः । अस्मेतेसन्तुसख्याशिवानियूयंपातस्वस्तिभिःसदानः ९ ॥ ६ ॥

उदु षड्वसिष्ठ इन्द्रस्त्रिष्टुप् ।

२३ उदुब्रह्माण्यैरतश्रवस्येन्द्रंसमर्येमहयावसिष्ठ । आयोविश्वानिशवसाततानोपश्रोतामईवतोवचांसि १ अयामिघोषइन्द्रदेवजामिरिरज्यन्तयच्छुरुधोविवांचि । नहिस्वमायुश्चिकितेजनेषुतानीदंहांस्यतिपर्ष्यस्मान् २ युजेर-

For Private and Personal Use Only

Shri Mahavir Jain Aradhana Kendra www.kobatirth.org Acharya Shri Kailassagarsuri Gyanmandir

थंगवेषंणंहरिंभ्यामुपब्रह्माणिजुजुषाणमंस्थुः । विबांधिष्टस्यरोदंसीमाहित्वेन्द्रौ वृत्राण्यंप्रतीजंघन्वान् ३ आपांश्चित्पिप्युःस्तर्यो ३ नगावोनक्षंन्नृतंजंरितारंस्तइन्द्र । याहिवायुर्ननियुतोंनोअच्छात्वंहिधीभिर्दयंसेविवाजांन् ४ तेत्वामदा इन्द्रमादयन्तुशुष्मिणंतुविराधंसंजरित्रे । एकोंदेवत्रादयंसेहिमतीनस्मिञ्छूरसवंनेमादयस्व ५ एवेदिन्द्रंवृषणंवज्रंबाहुंवसिंष्ठासोअभ्यंर्चन्त्यर्कैः । सनंःस्तुतोवीरवंद्धातुगोमंद्यूयंपांतस्वस्तिभिःसदांनः ६ ॥ ७ ॥

योनिः षङ्वसिष्ठ इन्द्रस्त्रिष्टुप् ।

२४ योनिंष्टइन्द्रसदंनेअकारितमानृभिंःपुरुहूतप्रयांहि । असोयथांनोऽविता वृधेचददोवसूंनिममदंश्चसोमैंः १ गृभीतंतेमनंइन्द्रद्विबर्हाःसुतःसोमःपरिंषिक्तामधूंनि । विसृंष्टधेनाभरतेसुवृक्तिरियमिन्द्रंजोहुंवतीमनीषा २ आ-

Shri Mahavir Jain Aradhana Kendra www.kobatirth.org Acharya Shri Kailassagarsuri Gyanmandir

नोदिवआपृथिव्याऋजीषिन्निदंबर्हिःसोमपेयाययाहि । वहन्तुत्वाहरयोमद्र्यञ्च
माङ्गूषमच्छातवसंमदाय ३ आनोविश्वाभिरूतिभिःसजोषाब्रह्मजुषाणोहर्यश्व
याहि । वरीवृजत्स्थविरेभिःसुशिप्रास्मेदधद्वृषणंशुष्ममिन्द्र ४ एषःस्तो-
मोमहउग्रायवाहेधुरीइवात्योनवाजयन्नधायि । इन्द्रत्वायमर्कईट्टेवसूनांदिवी-
वद्यामधिनःश्रोमतंधाः ५ एवानइन्द्रवार्यस्यपूर्धिप्रतेमहींसुमतिंवेविदाम ।
इषंपिन्वमघवद्भ्यःसुवीरांयूयंपातस्वस्तिभिःसदानः ६ ॥ ८ ॥

आ ते षड्वसिष्ठ इन्द्रस्त्रिष्टुप् ।

२५ आतेमहइन्द्रोत्युग्रसमन्यवोयत्समरन्तसेनाः । पतातिदिद्युन्नर्यस्यबाह्वोर्मा
तेमनोविष्वद्र्यग्विचारीत् १ निदुर्गइन्द्रश्नथिह्यमित्रानभियेनोमर्तासोअमान्ति ।
आरेतंशंसंकृणुहिनिनित्सोरानोभरसंभरणंवसूनाम् २ शतंतेशिप्रिन्नूतयःसुदा-

For Private and Personal Use Only

सेसहस्रंशंसाउतगतिरस्तु । जुहिवर्धवनुषोमर्त्यस्यास्मेद्युम्नमधिरत्नंचधेहि ३
त्वावंतोहीन्द्रक्रत्वेअस्मित्वावंतोऽवितुःशूररातौ। विश्वेदहानितविषीवउग्रंओकःकृणुष्वहरिवोनमर्धीः ४ कुत्साएतेहर्यश्वायशूषमिन्द्रेसहोदेवजूतमियानाः ।
सत्राकृधिसुहनाशूरवृत्रावयंतरुत्राःसनुयामवाजम् ५ एवानइन्द्रवार्यस्यपूर्धिप्रतेमहींसुमतिंवेविदाम।इषंपिन्वमघवद्भ्यःसुवीरांयूयंपातस्वस्तिभिःसदानः ६॥१॥

न सोमः पञ्च वसिष्ठ इन्द्रस्त्रिष्टुप् ।

२६ नसोमइन्द्रमसुतोममादनाब्रह्माणोमघवानंसुतासः । तस्माउक्थंजनयेयज्जुजोषन्नृवन्नवीयःशृणवद्यथानः १ उक्थउक्थेसोमइन्द्रंममादनीथेनीथेमघवानंसुतासः । यदींसबाधःपितरंनपुत्राःसमानदक्षाअवसेहवन्ते २ चकारताकृणवन्नूनमन्यायानिब्रुवन्तिवेधसःसुतेषु । जनीरिवपतिरेकःसमानो

Shri Mahavir Jain Aradhana Kendra www.kobatirth.org Acharya Shri Kailassagarsuri Gyanmandir

 निमांमृजेपुरइन्द्रःसुसर्वाः ३ एवातमांहुरुतशृंण्वइन्द्रएकोंविभक्तातरणिर्मघा-
नाम् । मिथस्तुरंऊतयोयस्यंपूर्वीरस्मेभद्राणिंसश्वतप्रियाणिं ४ एवावसिंष्ठइन्द्रं
 मूतयेनृन्कृंष्टीनांवृषभंसुतेगृंणाति । सहस्रिणउपंनोमाहिवाजांन्यूयंपांतस्वस्ति-
भिःसदांनः ५ ॥ १० ॥

इन्द्रं नरः पञ्च वासिष्ठ इन्द्रस्त्रिष्टुप् ।

२७ इन्द्रंरौनेमधिताहवन्तेयत्पार्यायुनजंतेधियस्ताः । शूरोनृषांताशवंस-
श्चकानआगोमंतिव्रजेभंजात्वंनंः १ यइंन्द्रशुष्मोंमघवन्तेअस्तिशिक्षासखिंभ्यः
पुरुहूतनृभ्यंः त्वंहिदृळ्हामंघवन्विचेंताअपांवृधिपरिंवृतंनराधंः २ इन्द्रोराजा
जगंतश्चर्षणीनामधिक्षमिविषुंरूपंयदस्ति । ततोंददातिदाशुषेवसूंनिचोदद्राध
उपंस्तुतश्चिदर्वाक् ३ नूचिंन्नइन्द्रोंमघवासहूंतीदानोवाजंनियंमतेनऊती । अ-

For Private and Personal Use Only

नूनायस्यदक्षिणापीपायंवामंनृभ्योंअभिर्वीतासखिभ्यः ४ नूइंन्द्ररायेवरिवस्कृधीनआतेमनौववृत्यामममघार्य । गोमदश्वांवद्रथंवद्यन्तोयूयंपातस्वस्तिभिः सदानः ५ ॥ ११ ॥

ब्रह्माणःपञ्च वसिष्ठ इन्द्रस्त्रिष्टुप् ।

२८ ब्रह्माणइन्द्रोपंयाहिविद्वानर्वाञ्चस्तेहरंयःसन्तुयुक्ताः । विश्वेचिद्धित्वांविहवन्तमर्तांअस्माकमिच्छृणुहिविश्वमिन्व १ हवंतइन्द्रमहिमाव्यानड्ब्रह्मयत्पासिंशवसिन्नृषीणाम् । आयद्वज्रंदधिषेहस्तंउग्रघोरःसन्क्रत्वांजनिष्ठाअषाळ्हः २ तवप्रणीतीन्द्रजोहुंवानान्त्संयन्नृन्नरोदसीनिनेथं । महेक्षत्रायशवसेहिजज्ञेऽतूतुजिंचित्तूतुजिरशिश्नत् ३ एभिर्नइन्द्राहंभिर्दशस्यदुर्मित्रासोहिक्षितयःपवंन्ते । प्रतियच्चष्टेअनृतमनेनाअवंद्विताबरुणोमायीनःसात् ४ वोचेमे-

दिन्द्रंमघवानमेनंमहोरायोराधंसोयद्ददंन्नः । योअर्चतोब्रह्मंकृतिमविंष्ठोयूयंपात स्वस्तिभिःसदांनः ५ ॥ १२ ॥

अयं सोमः पञ्च वासिष्ठ इन्द्रस्त्रिष्टुप् ।

२१ अयंसोमइन्द्रतुभ्यंसुन्वआतुप्रयाहिहरिवस्तदोकाः । पिबात्वं१स्यसुषुतस्यचारोर्ददोमघानिमघवन्नियानः १ ब्रह्मन्वीरब्रह्मंकृतिंजुषाणोऽर्वाचीनोहरिभिर्याहितूयम् । अस्मिन्नूषुसवनेमादयस्वोपब्रह्माणिशृणवइमानः२कातेअस्त्यरंकृतिःसूक्तैःकदानूनंतेमघवन्दाशेम । विश्वामतीरातंतनेत्वायाधामइन्द्रशृणवोहवेमा ३ उतोघातेपुरुष्या३इदासन्येषांपूर्वेषामशृणोर्ऋषीणाम् । अधाहंत्वांमघवञ्जोहवीमित्वंनइन्द्रासिप्रमतिःपितेव ४ वोचेमेदिन्द्रंमघवानमेनंमहोरायोराधंसोयद्ददंन्नः । योअर्चतोब्रह्मंकृतिमविंष्ठोयूयंपातस्वस्तिभिःसदांनः ५ ॥१३॥

For Private and Personal Use Only

Shri Mahavir Jain Aradhana Kendra www.kobatirth.org Acharya Shri Kailassagarsuri Gyanmandir

आ नः पञ्च वसिष्ठ इन्द्रस्त्रिष्टुप् ।

३० आनोदेवशवसायाहिशुष्मिन्भवावृधइन्द्ररायोअस्य । महेनृम्णायनृप-
तेसुवज्रमहिक्षत्रायपौंस्यायशूर १ हवन्तउत्वाहव्यंविवाचितनूषुशूराःसूर्यस्यसा-
तौ । त्वंविश्वेषुसेन्योजनेषुत्वंवृत्राणिरन्धयासुहन्तु २ अहायदिन्द्रसुदिनाव्युच्छा-
न्दधोयत्केतुमुपमंसमत्सु । न्यग्निःसीददसुरोनहोताहुवानोअत्रसुभगायदेवान् ३
वयंतेतइन्द्रयेचदेवस्तवन्तशूरददतोमघानि । यच्छासूरिभ्यउपमंवरूथंस्वाभु-
वोजरणामश्नवन्त ४ वोचेमेदिन्द्रंमघवानमेनंमहोरायोराधसोयद्ददन्नः । योअ-
र्चतोब्रह्मकृतिमविष्ठोयूयंपातस्वस्तिभिःसदानः ५ ॥ १४ ॥

प्र वो द्वादश वसिष्ठ इन्द्रो गायत्री । अन्त्यास्तिस्रो विराजः ।

३१ प्रवइन्द्रायमादनंहर्यश्वायगायत । सखायःसोमपाव्ने १ शंसेदुक्थंसुदा-

For Private and Personal Use Only

Shri Mahavir Jain Aradhana Kendra www.kobatirth.org Acharya Shri Kailassagarsuri Gyanmandir

ऋ. सं. नंवउतद्युक्षंयथानरः । चकृमासत्यराधसे २ त्वंनंइन्द्रवाजयुस्त्वंगव्युःशंतक्रतो । अ.५अ.१
त्वंहिरण्ययुर्वसो ३ वयमिन्द्रत्वायवोऽभिप्रणोनुमोवृषन् । विद्धीत्वं१स्यनोवसो ४
॥३१७॥ मानोनिदेचवक्तवेऽर्योरन्धीरराव्णे । त्वेअपिक्रतुर्मम ५ त्वंवर्मासिसप्रथःपुरो-
योधश्चवृत्रहन् । त्वयाप्रतिब्रुवेयुजा ६ ॥ १५ ॥ महाँउतासियस्यतेऽनुस्वधा-
वरीसहः । मम्नातेइन्द्ररोदसी ७ तंत्वामरुत्वतीपरिभुवद्वाणीसयावरी । नक्षमा-
णासहद्युभिः ८ ऊर्ध्वासस्त्वान्विन्दवोभुवन्दस्ममुपद्यवि । संतेनमन्तकृष्टयः ९
प्रवोमहेमहिवृधेभरध्वंप्रचेतसेप्रसुमतिंकृणुध्वम् । विशःपूर्वीःप्रचराचर्षणिप्राः
१० उरुव्यचसेमहिनेसुवृक्तिमिन्द्रायब्रह्मजनयन्तविप्राः । तस्यव्रतानिनमिन-
न्तिधीराः ११ इन्द्रंवाणीरनुत्तमन्युमेवसत्राराजानंदधिरेसहध्यै । हर्यश्वायबर्ह-
यासमापीन् १२ ॥ १६ ॥ ॥३१७॥

For Private and Personal Use Only

Shri Mahavir Jain Aradhana Kendra www.kobatirth.org Acharya Shri Kailassagarsuri Gyanmandir

मो षु सप्तविंशतिर्वसिष्ठ इन्द्रः प्रागाथम् । उपान्त्यायाः प्रथमपादस्य शक्तिर्वा । तृतीया द्विपदा ।

३२ मोषुत्वावाघतश्चनारेअस्मन्निरीरमन् । आरात्ताच्चित्सधमादंनआगहीह-
वासन्नुपश्रुधि १ इमेहितेब्रह्मकृतःसुतेसचामधौनमक्षआसते । इन्द्रेकामंजरि-
तारोवसूयवोरथेनपादमादधुः २ रायस्कामोवज्रहस्तंसुदक्षिणंपुत्रोनपितरंहुवे ३
इमइन्द्रायसुन्विरेसोमासोदध्याशिरः । ताँआमदायवज्रहस्तपीतयेहरिभ्यांया-
ह्योकआ ४ श्रवच्छुत्कर्णईयतेवसूनांनूचिन्नोमर्धिषद्गिरः । सद्यश्चिद्यःसहस्राणि
शतादददन्नकिर्दित्सन्तमामिनत् ५ ॥ १७ ॥ सवीरोअप्रतिष्कुतइन्द्रेणशूशुवेनृ-
भिः । यस्तेगभीरासवनानिवृत्रहन्त्सुनोत्याचधावति ६ भवावरूथंमघवन्मघोनां
यत्समजासिशर्धतः । वित्वाहतस्यवेदनंभजेमह्यादूणाशोभरागयम् ७ सुनोता-
सोमपाव्नेसोममिन्द्रायवज्रिणे । पचतापक्तीरवसेकृणुध्वमित्पृणन्नित्पृणतेमयः ८

For Private and Personal Use Only

Shri Mahavir Jain Aradhana Kendra www.kobatirth.org Acharya Shri Kailassagarsuri Gyanmandir

मास्त्रैधतसोमिनोदक्षंतामहेकृंणुध्वंरायआतुजें । तरणिरिज्जंयतिक्षेतिपुष्यंति-
नदेवासःकवत्नवें ९ नकिःसुदासोरथंपर्यासनरीरमत् । इन्द्रोयस्याविितायस्यमं-
रुतोगमत्सगोमतिव्रजे १० ॥ १८ ॥ गमद्वाजंवाजयन्निन्द्रमर्त्योयस्यत्वमविता
भुवंः । अस्माकंबोध्यविितारथानामस्माकंशूरनृणाम् ११ उदिन्न्वंस्यरिच्यतेंशो
धनंनजिग्युषंः । यइन्द्रोहरिवान्नदंभन्तितंरिपोदक्षंदधातिसोमिनिं १२ मन्त्रम-
खंर्वंसुधितंसुपेशसंदधातयज्ञियेष्वा । पूर्वीश्चनप्रसितंयस्तरन्तितंयइन्द्रेकर्मणाभु-
वंत् १३ कस्तमिन्द्रत्वावंसुमामर्त्योदधर्षति । श्रद्धाइत्तेमघवन्पार्येदिविवाजीवा-
जंसिषासति १४ मघोनःस्मवृत्रहत्येषुचोदययेददंतिप्रियावसु । तवप्रणीतीहर्य-
श्वसूरिभिर्विश्वांतरेमदुरिता १५ ॥ १९ ॥ तवेदिन्द्रावमंवसुत्वंपुष्यसिमध्यमम् ।
सत्राविश्वंस्यपरमस्यंराजसिनकिष्ट्वागोषुवृण्वते १६ त्वंविश्वंस्यधनदाअंसिश्रुतो

For Private and Personal Use Only

यईंभवंन्त्याजयः । तवायंविश्वंःपुरुहूतपार्थिवोऽवस्युर्नामंभिक्षते १७ यदिंन्द्रया-
वंतस्त्वमेतावंदहमीशीय । स्तोतारमिद्दिंधिषेयरदावसोनपापत्वायंरासीय १८
शिक्षेयमिन्मंहयतेदिवेदिंवेरायआकुंहचिद्विदे । नहित्वदन्यन्मंघवन्नआप्यंवस्यो
अस्तिंपिताचन १९ तरणिरित्सिंषासतिवाजंपुरंन्ध्यायुजा । आवइन्द्रंपुरुहूतंनंमे
गिरानेमिंतष्टेवसुद्रुंम् २० ॥ २० ॥ नदुःष्टुतीमर्त्योविन्दतेवसुनस्त्रेधन्तंरयिर्नंशत् ।
सुशक्तिरिन्मंघवन्तुभ्यंमावंतेदेष्णंयत्पार्यंदिवि २१ अभित्वांशूरनोनुमोऽदुग्धा
इवधेनवंः । ईशानमस्यजगंतःस्वर्दृशमीशानमिन्द्रतस्थुषंः २२ नत्वावाँअन्यो
दिव्योनपार्थिवोनजातोनजंनिष्यते। अश्वायन्तोमघवन्निन्द्रवाजिनोंगव्यन्तंस्त्वा
हवामहे २३ अभीषतस्तदाभरेन्द्रज्यायःकनीयसः । पुरूवसुर्हिमंघवन्त्सनादसि
भरेंभरेचहव्यंः २४ परांणुदस्वमघवन्नमित्रान्त्सुवेदांनोवसूकृधि । अस्माकंबोध्य-

Shri Mahavir Jain Aradhana Kendra www.kobatirth.org Acharya Shri Kailassagarsuri Gyanmandir

वितामंहाधनेभवावृधःसखीनाम् २५ इन्द्रक्रतुंनआभंरपितापुत्रेभ्योयथा।शिक्षां
णोअस्मिन्पुरुहूतयामंनिजीवाज्योतिंरशीमहि २६ मानोअज्ञांतावृजनांदुराध्यो-
ईमाशिंवासोअवंक्रमुः।त्वयांवयंप्रवतःशश्वंतीरपोऽतिंशूरतरामसि २७॥ २१ ॥

श्वित्यञ्चश्चतुर्दश वसिष्ठो वसिष्ठपुत्रास्त्रिष्टुप् । अन्त्यानां पञ्चानां वसिष्ठपुत्रा ऋषयः । तासामेव वसिष्ठो देवता ।

३३ श्वित्यञ्चोंमादक्षिणतस्कंपर्दाधियंजिन्वासोंअभिहिप्रंमन्दुः।उत्तिष्ठंन्वोचे
परिंबर्हिषोनॄन्नमेंदूरादवितवेवसिंष्ठाः १ दूरादिन्द्रंमनयन्नासुतेनंतिरोवैशन्तमति
पान्तंमुग्रम् । पाशंद्युम्नस्यवायतस्यसोमांत्सुतादिन्द्रोंवृणीतावसिंष्ठान् २ एवे-
न्नुकंसिन्धुंमेभिस्ततारेवेन्नुकंभेदमेंभिर्जघान । एवेन्नुकंदाशराज्ञेसुदासंप्रावदिन्द्रो
ब्रह्मणावोवसिष्ठाः ३ जुष्टींनरोब्रह्मंणावःपितॄणामक्षमव्ययंनकिलारिषाथ । य-

For Private and Personal Use Only

Shri Mahavir Jain Aradhana Kendra www.kobatirth.org Acharya Shri Kailassagarsuri Gyanmandir

च्छक्करीषुबृहतारवेणेन्द्रेशुष्ममदधातावसिष्ठाः ४ उद्द्यामिवेत्तृष्णजोनाथिता
सोऽदीधयुर्दाशराज्ञेवृतासः । वसिष्ठस्यस्तुवतइन्द्रोअश्रोदुरुंतृत्सुभ्योअकृणोदु
लोकम् ५ ॥ २२ ॥ दण्डाइवेद्गोअजनासआसन्परिच्छिन्नाभरताअर्भकासः ।
अभवच्चपुरएतावसिष्ठआदित्तृत्सूनांविशोअप्रथन्त ६ त्रयःकृण्वन्तिभुवनेषुरेतः
स्तिस्रःप्रजाआर्याज्योतिरग्राः । त्रयोघर्मासउषसंसचन्तेसर्वाँइत्ताँअनुविदुर्वसि-
ष्ठाः ७ सूर्यस्येववक्षथोज्योतिरेषांसमुद्रस्येवमहिमागभीरः । वातस्येवप्रजवो-
नान्येनस्तोमोवसिष्ठाअन्वेतवेवः ८ तइन्निण्यंहृदयस्यप्रकेतैःसहस्रवल्शमभिसं-
चरन्ति । यमेनततंपरिधिंवयन्तोऽप्सरसउपसेदुर्वसिष्ठाः ९ विद्युतोज्योतिःपरि-
संजिहानंमित्रावरुणायदपश्यतांत्वा । तत्तेजन्मोतैकंवसिष्ठागस्त्योयत्त्वाविश
आजभार १० ॥ २३ ॥ उतासिमैत्रावरुणोवसिष्ठोर्वश्याब्रह्मन्मनसोऽधिजातः ।

For Private and Personal Use Only

Shri Mahavir Jain Aradhana Kendra www.kobatirth.org Acharya Shri Kailassagarsuri Gyanmandir

द्रप्संस्कन्नंब्रह्मणादैव्येनविश्वेदेवाःपुष्करेत्वाददन्त ११ सप्रकेतउभयस्यप्रविद्वा-
न्त्सहस्रंदानउतवासदानः।यमेनततंपरिधिंवयिष्यन्नप्सरसःपरिजज्ञेवसिष्ठः १२
सत्रेहजाताविषितानमोभिःकुम्भेरेतःसिषिचतुःसमानम्।ततोहमानउदियाय-
मध्यात्ततोजातमृषिमाहुर्वसिष्ठम् १३उक्थभृतंसामभृतंबिभर्तिग्रावाणंबिभ्रत्प्र-
वदात्यग्रे।उपैनमाध्वंसुमनस्यमानाआवोगच्छातिप्रतृदोवसिष्ठः १४॥ २४॥

इति शाकलर्क्संहितायां सप्तमे मण्डले द्वितीयोनुवाकः ॥ २ ॥

प्रशुक्रा पञ्चविंशतिर्वसिष्ठो विश्वे देवा द्विपदा । षोडश्या अहिः ।
सप्तदश्या अहिर्बुध्न्यः । अन्त्याश्चतस्रस्त्रिष्टुभः ।

३४ प्रशुक्रैतुदेवीमनीषाअस्मत्सुतष्टोरथोनवाजी १ विदुःपृथिव्यादिवोज-
नित्रंशृण्वन्त्यापोअधक्षरन्तीः २ आपश्चिदस्मैपिन्वन्तपृथ्वीर्वृत्रेषुशूरामंसन्त

For Private and Personal Use Only

उग्राः ३ आधूर्ष्वस्मैदधाताश्वानिन्द्रोनवज्रीहिरण्यबाहुः ४ अभिप्रस्थाताहेव
यज्ञंयातेवपत्मन्त्मनाहिनोत५ त्मनासमत्सुहिनोतयज्ञंदधातकेतुंजनायवीरम् ६
उदस्यशुष्माद्भानुर्नार्तबिभर्तिभारंपृथिवीनभूम ७ ह्वयामिदेवाँअयातुरग्नेसाध-
न्नृतेनधियंदधामि ८ अभिवोदेवींधियंदधिध्वंप्रवोदेवत्रावाचंकृणुध्वम् ९ आ
चष्टआसांपाथोनदीनांवरुणउग्रःसहस्रचक्षाः १० ॥ २५ ॥ राजाराष्ट्रानांपेशो
नदीनामनुत्तमस्मैक्षत्रंविश्वायु ११ अविष्टोअस्मान्विश्वासुविक्ष्वद्युंकृणोतशंसं
निनित्सोः १२ व्येतुदिद्युद्द्विषामशेवायुयोतविष्वग्रपस्तनूनाम् १३ अवीन्नो
अग्निर्हव्यान्नमोभिःप्रेष्ठोअस्माअधायिस्तोमः १४ सजूर्देवेभिरपांनपातंसखायं
कृध्वंशिवोनोअस्तु १५ अब्जामुक्थैरहिंगृणीषेबुध्नेनदीनांरजःसुषीदन् १६ मा
नोऽहिर्बुध्न्योरिषेधान्मायज्ञोअस्यस्रिधदृतायोः १७ उतनएषुनृषुश्रवोधुःप्राये

ऋ. सं. यन्तुशर्धन्तोअर्यः १८ तपन्तिशत्रुंस्व१र्णभूमामहासेनासोअमेभिरेषाम् १९
॥३२१॥ आयन्नःपत्नीर्गमन्त्यच्छात्वष्टासुपाणिर्दधातुवीरान् २० ॥ २६ ॥ प्रतिनःस्तोमं
त्वष्टाजुषेतस्यादस्मेअरमतिर्वसूयुः २१ तानोरासन्रातिषाचोवसून्यारोदसीवरु-
णानीशृणोतु । वरूत्रीभिःसुशरणोनोअस्तुत्वष्टासुदत्रोविदधातुरायः २२ तन्नो
रायःपर्वतास्तन्नआपस्तद्रातिषाचओषधीरुतद्यौः । वनस्पतिभिःपृथिवीसजोषा
उभेरोदसीपरिपासतोनः २३ अनुतदुर्वीरोदसीजिहातामनुद्युक्षोवरुणइन्द्रस-
खा । अनुविश्वेमरुतोयेसहासोरायःस्यामधरुणँधियध्यै २४ तन्नइन्द्रोवरुणोमित्रो
अग्निरापओषधीर्वनिनोजुषन्त । शर्मन्त्स्याममरुतामुपस्थेयूयंपातस्वस्तिभिः
सदानः २५ ॥ २७ ॥

Shri Mahavir Jain Aradhana Kendra www.kobatirth.org Acharya Shri Kailassagarsuri Gyanmandir

शं नः पञ्चदश वसिष्ठो विश्वेदेवास्त्रिष्टुप् ।

३५ शंनइन्द्राग्नीभवतामवोभिःशंनइन्द्रावरुणारातहव्या ।शमिन्द्रासोमा सुविताय शंयोःशंनइन्द्रापूषणावाजसातौ १ शंनोभगःशमुनःशंसोअस्तुशंनः पुरन्धिःशमुसन्तुरायः ।शंनःसत्यस्यसुयमस्यशंसःशंनोअर्यमापुरुजातोअस्तु २ शंनोधाताशमुधर्तानोअस्तुशंनउरूचीभवतुस्वधाभिः । शंरोदसीबृहतीशंनो अद्रिःशंनोदेवानांसुहवानिसन्तु ३ शंनोअग्निर्ज्योतिरनीकोअस्तुशंनोमित्रा-वरुणावश्विनाशम् । शंनःसुकृतांसुकृतानिसन्तुशंनइषिरोअभिवातुवातः ४ शं-नोद्यावापृथिवीपूर्वहूतौशमन्तरिक्षंदृशयेनोअस्तु । शंनओषधीर्वनिनोभवन्तुशं नोरजसस्पतिरस्तुजिष्णुः ५ ॥ २८ ॥ शंनइन्द्रोवसुभिर्देवोअस्तुशमादित्येभि-र्वरुणःसुशंसः । शंनोरुद्रोरुद्रेभिर्जलाषःशंनस्त्वष्टाग्नाभिरिहशृणोतु ६ शंनः

For Private and Personal Use Only

सोमोभवतुब्रह्मशंनः शंनोग्रावाणःशमुसन्तुयज्ञाः।शंनः स्वरूणांमितयोभवन्तुशं
नंःप्रस्वं१ःशम्वंस्तुवेदिंः ७ शंनःसूर्यउरुचक्षाउदेतुशंनश्चतस्रःप्रदिशोभवन्तु।
शंनःपर्वताध्रुवयोभवंतुशंनःसिन्धवःशमुसन्त्वापः ८ शंनोअदितिर्भवतुव्रतेभिः
शंनोभवन्तुमरुतःस्वर्काः । शंनोविष्णुःशमुपूषानोअस्तुशंनोभवित्रंशम्वस्तु
वायुः ९ शंनोदेवःसंवितात्रायमाणःशंनोभवन्तूषसोविभातीः । शंनःपर्जन्यो
भवतुप्रजाभ्यःशंनःक्षेत्रस्यपतिरस्तुशंभुः १० ॥ २१ ॥ शंनोदेवाविश्वदेवाभ-
वन्तुशंसरस्वतीसहधीभिरस्तु।शमभिषाचःशमुरातिषाचःशंनोदिव्याःपार्थिवाः
शंनोअप्याः ११ शंनःसत्यस्यपतयोभवन्तुशंनोअर्वन्तःशमुसन्तुगावः । शंनं
ऋभवंःसुकृतःसुहस्ताःशंनोभवन्तुपितरोहवेषु १२ शंनोअजएकपाद्देवोअस्तुशं
नोहिर्बुध्न्य१ःशंसमुद्रः । शंनोअपान्नपात्पेरुरस्तुशंनःपृश्निर्भवतुदेवगोपा १३

For Private and Personal Use Only

Shri Mahavir Jain Aradhana Kendra www.kobatirth.org Acharya Shri Kailassagarsuri Gyanmandir

आदित्यारुद्रावसंवोजुषन्तेदंब्रह्मक्रियमाणंनवीयः । शृण्वन्तुनोदिव्याःपार्थिवा-
सोगोजाताउतयेयज्ञियासः १४ येदेवानांयज्ञियायज्ञियानांमनोर्यजत्राअमृता-
ऋतज्ञाः । तेनोरासन्तामुरुगायमद्ययूयंपातस्वस्तिभिःसदानः १५ ॥ ३० ॥
इति शाकल्यर्क्संहितायां पञ्चमाष्टके तृतीयोध्यायः ॥ ३ ॥

मब्रह्मनवावोष्टावुदुष्यसावित्रमन्त्येवाजिन्यौभगमितिभागोत्रार्धर्चऊर्ध्वःसप्तवैश्वदेवंत्वोश्रुष्टिःमात-
र्भागंजगत्याद्यालिङ्गोक्तदेवतान्त्योषस्याभब्रह्माणःषड्वैश्वदेवंतुमवःपञ्चदधिक्रांदाधिक्रंजगत्याद्यालिङ्गो-
क्तदेवतादेवंश्चतुष्कंसावित्रमिमारौद्रंत्रिष्टुबन्तमापोयमापमृभुक्षणआर्भवमन्त्यावैश्वदेवीवासमुद्रज्येष्ठाआ
पमामांमैत्रावरुण्याग्नेर्यावैश्वदेवीनदीस्तुतिर्जागतमन्त्यातिजगतीशक्करीवादिसानांतृचमादित्यंत्वादि-
त्यासःभद्यावाद्यावापृथिव्यंवास्तोर्वास्तोष्पत्यममीवहाष्टौवास्तोष्पत्याद्यागायत्रीशेषाक्तपुपरिष्टाद्बृह-
त्याद्योनुष्टुभःमस्वापिन्यउपनिषत्कईपञ्चाधिकामारुतंहाद्याएकादशद्विपदामध्वःसप्तमसाकमुक्षेषड्ढ्यं-
त्रायध्वेद्वादशत्रिमगाथादिनवम्याद्यास्तिस्रोगायत्र्योन्त्यानुष्टुब्रौद्रीमृत्युविमोचनी ।

प्र ब्रह्म नव वसिष्ठो विश्वे देवास्त्रिष्टुप् ।

३६ ओम् प्रब्रह्मैतुसदनादृतस्यविरश्मिभिःससृजेसूर्योगाः । विसानुनापृथि-
॥३२१॥ वीसंस्रउर्वीपृथुप्रतीकमध्येधेअग्निः १ इमांवांमित्रावरुणासुवृक्तिमिषंनकृण्वेअ-
सुरानवीयः । इनोवामन्यःपदवीरदब्धोजनंचमित्रोयततिब्रुवाणः २ आवा-
तस्यध्रजतोरन्तइत्याअपीपयन्तधेनवोनसूदाः ।महोदिवःसदनेजायमानोऽचिक्र-
दद्वृषभःसस्मिन्नूधन् ३ गिरायएतायुनजद्धरीतइन्द्रप्रियासुरथाशूरधायू । प्रयो
मन्युंरिरिक्षतोमिनात्यासुक्रतुमर्यमणंववृत्याम् ४ यजन्तेअस्यसख्यंवयश्चन-
मस्विनःस्वऋतस्यधामन् । विपृक्षोबाबधेनृभिःस्तवानइदंनमोरुद्रायप्रेष्ठम् ५
॥ १ ॥ आयत्साकंयशसोवावशानाःसरस्वतीसप्तथीसिन्धुमाता । याःसुष्व-
यन्तसुदुघाःसुधाराअभिस्वेनपयसापीप्यानाः ६ उतत्येनोमरुतोमन्दसानाधियं ॥३२१॥

तोकंचवाजिनोऽवन्तु । मानःपरिख्यदक्षरांचरन्त्यवीवृधन्युज्यंतेरयिंनः ७ प्रवोमहीमरमतिंकृणुध्वंप्रपूषणंविदथ्यं१नवीरम् । भगंधियोऽवितारंनोअस्याः सातौवाजंरातिषाचंपुरंधिम् ८ अच्छायंवोमरुतःश्लोकएत्वच्छाविष्णुंनिषिक्तपामवोभिः । उतप्रजायैगृणतेवयोधुर्यूयंपातस्वस्तिभिःसदानः ९ ॥ २ ॥

आ वोष्टौ वसिष्ठो विश्वे देवास्त्रिष्टुप् ।

३७ आवोवाहिष्ठोवहतुस्तवध्यैरथोवाजाऋभुक्षणोअमृक्तः । अभित्रिपृष्ठैः सवनेषुसोमैर्मदेसुशिप्रामहभिःपृणध्वम् १ यूयंहरत्नंमघवत्सुधत्थस्वर्दृशऋभुक्षणोअमृक्तम् । संयज्ञेषुस्वधावन्तःपिबध्वंविनोराधांसिमतिभिर्दयध्वम् २ उवोचिथहिमघवन्देष्णंमहोअर्भस्यवसुनोविभागे । उभातेपूर्णावसुनागभस्तीनसूनृतानियमतेवसव्या ३ त्वमिन्द्रस्वयशाऋभुक्षावाजोनसाधुरस्तमेष्यृक्वा ।

For Private and Personal Use Only

वयंनुतेदाश्वांसःस्यामब्रह्मंकृण्वन्तोहरिवोवसिष्ठाः ४ सनेितासिप्रवतोदाशुषे
चिद्याभिर्विवेषोहर्यश्वधीभिः । ववन्मानुतेयुज्याभिरूतीकदानंइन्द्ररायआदशः-
स्येः ५ ॥ ३ ॥ वासयसीववेधसस्त्वंनःकदानंइन्द्रवचसोबुबोधः । अस्तंतात्या
धियारयिंसुवीरंपृक्षोनोअर्वान्युहीतवाजी ६ अभियंदेवीनिर्ऋतिश्चिदीशेनक्षन्त
इन्द्रंशरदःसुपृक्षः । उपत्रिबन्धुर्जरदष्टिमेत्यस्ववेशंयंकृणवन्तमर्ताः ७ आनो
राधांसिसवितःस्तवध्याआरायोयन्तुपर्वतस्यरातौ । सदानोदिव्यःपायुःसिषक्तु
यूयंपातस्वस्तिभिःसदानः ८ ॥ ४ ॥

उदु ष्योष्टौ वसिष्ठः सविता त्रिष्टुप् । षष्ठ्या द्वितीयार्धस्य भगो वा । अन्त्ययोर्वाजिनः ।

३८ उदुष्यदेवःसविितायंयामहिरण्ययीममतिंयामशिश्रेत् । नूनंभगोहव्यो
मानुषेभिर्वियोरत्नापुरूवसुर्दधाति १ उदुतिष्ठसवितःश्रुध्य१स्यहिरण्यपाणेप्रभृ- ॥३२४॥

तावृतस्थं । ऽयुं १ र्वीपृथ्वीममर्तिसृजानआनृभ्योमर्तभोजनंसुवानः २ अपिष्टुतः सवितादेवोअस्तुयमाचिद्विश्वेवसवोगृणन्ति । सनुःस्तोमान्नमस्यं १ श्चनोधाद्विश्वेभिःपातुपायुभिर्निसूरीन् ३ अभियंदेऽयदितिर्गृणातिसवंदेवस्यसवितुर्जुषाणा । अभिसम्राजोवरुणोगृणन्त्यभिमित्रासोअर्यमासजोषाः ४ अभियेमिथोवनुषः सपन्तेरातिंदिवोरातिषाचःपृथिव्याः । अहिर्बुध्न्यउतनःशृणोतुवरूत्र्येकधेनुभिर्नि पातु ५ अनुतन्नोजास्पतिर्मंसीष्टरत्नंदेवस्यसवितुरियानः । भगमुग्रोऽवसेजोहवीतिभगमनुग्रोअधयातिरत्नम् ६ शंनोभवन्तुवाजिनोहवेषुदेवतातामितद्रवः स्वर्काः । जम्भयन्तोऽहिंवृकंरक्षांसिसनेम्यस्मद्युयवन्नमीवाः ७ वाजेवाजेऽवत वाजिनोनोधनेषुविप्राअमृताऋतज्ञाः । अस्यमध्वःपिबतमादयध्वंतृप्तायात पथिभिर्देवयानैः ॥ ८ ॥ ५ ॥

Shri Mahavir Jain Aradhana Kendra www.kobatirth.org Acharya Shri Kailassagarsuri Gyanmandir

ऊर्ध्वः सप्त वसिष्ठो विश्वे देवास्त्रिष्टुप् ।

३१ ऊर्ध्वोअग्निःसुमतिंवस्वोअश्रेत्प्रतीचीजूर्णिर्देवतातिमेति । भेजातेअद्री
रथ्येवपन्थामृतंहोतानइषितोयजाति १ प्रवावृजेसुप्रयाबर्हिरेषामाविश्पतीवबी-
रिटइयाते । विशामक्तोरुषसःपूर्वहूतौवायुःपूषास्वस्तयेनियुत्वान् २ ज्मयाअ-
त्रवसवोरन्तदेवाउरावन्तरिक्षेमर्जयन्तशुभ्राः । अर्वाक्पथउरुज्रयःकृणुध्वंश्रोता
दूतस्यजग्मुषोनोअस्य ३ तेहियज्ञेषुयज्ञियासऊमाःसधस्थंविश्वेअभिसन्तिदेवाः।
ताँअध्वरउशतोयक्ष्यग्नेश्रुष्टीभगंनासत्यापुरंधिम् ४ आग्नेगिरोदिवआपृथिव्या
मित्रंवहवरुणमिन्द्रमग्निम् । आर्यमणमदितिंविष्णुमेषांसरस्वतीमरुतोमादय-
न्ताम् ५ ररेहव्यंमतिभिर्यज्ञियानांनक्षत्कामंमर्त्यानामसिन्वन् । धातारयिम-

For Private and Personal Use Only

विदस्यंसंदासांसंक्षीमहियुज्यैभिर्नुदेवैः ६ नूरोदसीअभिष्टुतेवसिष्ठैर्ऋतावानोव-
रुणोमित्रोअग्निः । यच्छन्तुचन्द्राउपमंनोअर्कंयूयंपातस्वस्तिभिःसदानः ७॥ ६ ॥

ओ श्रुष्टिः सप्त वासिष्ठो विश्वे देवास्त्रिष्टुप् ।

४० ओश्रुष्टिर्विदथ्या३समेतुप्रतिस्तोमंदधीमहितुराणाम् । यदद्यदेवःसंवि-
तासुवातिस्यामास्यरत्निनोविभागे १ मित्रस्तन्नोवरुणोरोदसीचद्युभक्तमिन्द्रो
अर्यमाददातु । दिदेष्टुदेव्यदितीरेक्णोवायुश्चयन्नियुवैतेभगश्च २ सेदुग्रोअस्तुमरु-
तःसशुष्मीयंमर्त्यंपृषदश्वाअवाथ । उतेमग्निःसरस्वतीजुनन्तिनतस्यरायःपर्ये-
तास्ति ३ अयंहिनेतावरुणऋतस्यमित्रोराजानोअर्यमापोधुः । सुहवादेव्यदि-
तिरनर्वातेनोअंहोअतिपर्षन्नरिष्टान् ४ अस्यदेवस्यमीळ्हुषोवयाविष्णोरेषस्यप्रभृ-
थेहविर्भिः । विदेहिरुद्रोरुद्रियंमहित्वंयासिष्टंवर्तिरश्विनाविरावत् ५ मात्रेपूषन्ना-

Shri Mahavir Jain Aradhana Kendra www.kobatirth.org Acharya Shri Kailassagarsuri Gyanmandir

घृणइरस्योवरूत्रीयद्रातिषाचंश्चरासंन् । मयोभुवोनोअर्वन्तोनिपान्तुवृष्टिंपरि-
ज्मावातोददातु ६ नूरोदसीअभिष्टुतेवसिष्ठैर्ऋतावानोवरुणोमित्रोअग्निः । य-
च्छन्तुचन्द्राउपमंनोअर्कंयूयंपातस्वस्तिभिःसदानः ७ ॥ ७ ॥

प्रातः सप्त वसिष्ठो भगस्त्रिष्टुप् । आद्याया लिङ्गोक्तदेवताः । अन्त्याया उषाः । आद्या जगती ।

४१ प्रातरग्निंप्रातरिन्द्रंहवामहेप्रातर्मित्रावरुणाप्रातरश्विना । प्रातर्भगंपूष-
णंब्रह्मणस्पतिंप्रातःसोमंमुतरुद्रंहुवेम १ प्रातर्जितंभगमुग्रंहुवेमवयंपुत्रमदितेर्यो
विधर्ता । आध्रश्चिद्यंमन्यमानस्तुरश्चिद्राजाचिद्यंभगंभक्षीत्याह २ भगप्रणेतर्भग
सत्यराधोभगेमांधियमुदवाददन्नः । भगप्रणोजनयगोभिरश्वैर्भगप्रनृभिर्नृवन्तः
स्याम ३ उतेदानींभगवन्तःस्यामोतप्रपित्वउतमध्येअह्नाम् । उतोदितामघव-
न्त्सूर्यस्यवयंदेवानांसुमतौस्याम ४भगएवभगवाँअस्तुदेवास्तेनवयंभगवन्तःस्या-

For Private and Personal Use Only

म । तंत्वाभगुसर्वइज्जोहवीतिसनोभगपुरएताभवेह ५ समध्वरायोषसोनमन्त दधिक्रावेवशुचयेपदाय । अर्वाचीनंवसुविदंभगंनोरथमिवाश्वावाजिनआवहन्तु ६ अश्वावतीर्गोमतीर्नउषासोवीरवतीःसदमुच्छन्तुभद्राः । घृतंदुहानाविश्वतःप्रपीतायूयंपातस्वस्तिभिःसदानः ७ ॥ ८ ॥

प्र ब्रह्माणः षड्वसिष्ठो विश्वे देवास्त्रिष्टुप् ।

४२ प्रब्रह्माणोअङ्गिरसोनक्षन्तप्रक्रन्दनुर्नभन्यस्यवेतु । प्रधेनवउदप्रुतोनवन्तयुज्यातामद्रीअध्वरस्यपेशः १ सुगस्तेअग्नेसनवित्तोअध्वायुक्ष्वासुतेहरितोरोहितश्च । येवासद्मन्नरुषावीरवाहोहुवेदेवानांजनिमानिसत्तः २ समुवोयज्ञंमहयन्नमोभिःप्रहोतामन्द्रोरिरिचउपाके । यजस्वसुपुर्वणीकदेवानायज्ञियामरमतिंववृत्याः ३ यदावीरस्यरेवतोदुरोणेस्योनशीरतिथिराचिकेतत् । सुप्रीतोअग्निःसुधि-

तोदमआसत्विशेदातिवार्यमियंत्यै ४ इमंनोअग्नेअध्वरंजुषस्वमरुत्स्विन्द्रेयशसंकृधीनः। आनक्ताबर्हिःसंदतामुषासोशन्तामित्रावरुणायजेह ५ एवाग्निंसहस्यंवसिष्ठोरायस्कामोविश्वप्स्न्यस्यस्तौत् । इषंरयिंपप्रथद्वाजमस्मेयूयंपातस्वस्तिभिःसदानः ६ ॥ १ ॥

प्र वः पञ्च वसिष्ठो विश्वे देवास्त्रिष्टुप् ।

४३ प्रवोयज्ञेषुदेवयन्तोअर्चन्द्यावानमोभिःपृथिवीइषध्यै । येषांब्रह्माण्यसमानिविप्राविष्वग्वियन्तिवनिनोनशाखाः १ प्रयज्ञएतुहेत्वोनसप्तिरुद्यच्छध्वंसमनसोघृताचीः । स्तृणीतबर्हिरध्वरायसाधूर्ध्वाशोचींषिदेवयून्यस्थुः २ आपुत्रासोनमातरंविभृत्राःसानौदेवासोबर्हिषःसदन्तु । आविश्वाचीविदथ्यामनक्त्वग्नेमानोदेवतातामृधस्कः ३ तेसीषपन्तजोषमायजत्राऋतस्यधाराःसुदुघादुहानाः।

For Private and Personal Use Only

Shri Mahavir Jain Aradhana Kendra www.kobatirth.org Acharya Shri Kailassagarsuri Gyanmandir

ज्येष्ठेवोअद्यमहआवसूनामागन्तनसमनसोयतिष्ठ ४ एवानोअग्नेविक्ष्वादशस्य त्वयावयंसहसावन्नास्क्राः । रायायुजासधमादोअरिष्टायूयंपातस्वस्तिभिःसदा नः ५ ॥ १० ॥

दधिक्रां पञ्च वसिष्ठो दधिक्रास्त्रिष्टुप् । आद्याया लिङ्गोक्तदेवताः । सैव जगती ।

४४ दधिक्रांवःप्रथममश्विनोषसमग्निंसमिद्धंभगमूतयेहुवे । इन्द्रंविष्णुंपूषणं ब्रह्मणस्पतिमादित्यान्द्यावापृथिवीअपःस्वः १ दधिक्रामुनमसाबोधयन्तउदीरा णायज्ञमुपप्रयन्तः । इळांदेवींबर्हिषिसादयन्तोऽश्विनाविप्रासुहवाहुवेम २ दधि- क्रावाणंबुबुधानोअग्निमुपब्रुवउषसंसूर्यंगाम् । ब्रध्नंमंश्चतोर्वरुणस्यबभ्रुंतेविश्वास्म- द्दुरितायावयन्तु ३ दधिक्रावाप्रथमोवाज्यर्वाग्रेरथानांभवतिप्रजानन् । संविदान

For Private and Personal Use Only

Shri Mahavir Jain Aradhana Kendra www.kobatirth.org Acharya Shri Kailassagarsuri Gyanmandir

उषसासूर्येणादित्येभिर्वसुभिरङ्गिरोभिः ४ आनोदधिक्राःपथ्यामनक्त्वृतस्यपन्था
मन्वेतवाउ । शृणोतुनोदैव्यंशर्धोअग्निःशृण्वन्तुविश्वेमहिषाअमूराः ५ ॥ ११ ॥

आ देवश्चतुष्कं वसिष्ठः सविता त्रिष्टुप् ।

४५ आदेवोयातुसवितासुरत्नोऽन्तरिक्षप्रावहमानोअश्वैः । हस्तेदधानोनर्या
पुरूणिनिवेशयञ्चप्रसुवञ्चभूम १ उदस्यबाहूशिथिराबृहन्ताहिरण्ययादिवोअन्ताँ
अनष्टाम् । नूनंसोअस्यमहिमापनिष्टसूरश्चिदस्माअनुदादपस्याम् २ सघानो
देवःसवितासहावासाविषद्वसुपतिर्वसूनि । विश्रयमाणोअमतिमुरूचींमर्तभोजं-
नमधरासतेनः ३ इमागिरःसवितारंसुजिह्वंपूर्णगभस्तिमीळतेसुपाणिम् । चित्रं
वयोबृहदस्मेदधातुयूयंपातस्वस्तिभिःसदानः ४ ॥ १२ ॥

For Private and Personal Use Only

Shri Mahavir Jain Aradhana Kendra www.kobatirth.org Acharya Shri Kailassagarsuri Gyanmandir

इमाश्चतुष्कं वसिष्ठो रुद्रो जगती । अंत्या त्रिष्टुप् ।

४६ इमारुद्रायस्थिरधन्वनेगिरःक्षिप्रेषवेदेवायस्वधाम्ने । अषाळ्हायसहमाना-
यवेधसेतिग्मायुधायभरताशृणोतुनः १ सहिक्षयेणक्षम्यस्यजन्मनःसाम्राज्येन
दिव्यस्यचेतति । अवन्नवन्तीरुपनोदुरश्चरानमीवोरुद्रजासुनोभव २ यातेदिद्यु-
दवसृष्टादिवस्परिक्ष्मयाचरतिपरिसावृणक्तुनः । सहस्रंतेस्वपिवातभेषजामान-
स्तोकेषुतनयेषुरीरिषः ३ मानोवधीरुद्रमापरादामातेभूमप्रसितौहीळितस्य ।
आनोभजबर्हिषिजीवशंसेयूयंपातस्वस्तिभिःसदानः ४ ॥ १३ ॥

आपो यं चतुष्कं वसिष्ठ आपस्त्रिष्टुप् ।

४७ आपोयंवःप्रथमंदेवयन्तइन्द्रपानमूर्मिमकृण्वतेळः । तंवोवयंशुचिमरि-
प्रमद्यघृतप्रुषंमधुमन्तंवनेम १ तमूर्मिमापोमधुमत्तमंवोऽपांनपादवत्वाशुहेमा ।

For Private and Personal Use Only

यस्मिन्निन्द्रोवसुंभिर्मादयातेतमश्यामदेवयन्तोंवोअद्य २ शतपवित्राःस्वधयाम- दन्तीर्देवीर्देवानामपियन्तिपार्थः । ताइन्द्रस्यनमिनन्तिव्रतानिसिन्धुंभ्योहव्यंघृ- तवज्जुहोत ३ याःसूर्योरश्मिभिराततानयाभ्यइन्द्रोअरंदद्गातुमूर्मिम् । तेसिन्धवो वरिवोधातनानोयूयंपातस्वस्तिभिःसदानः ४ ॥ १४ ॥

ऋभुक्षणश्चतुष्कं वसिष्ठ ऋभवस्त्रिष्टुप् ।

१८ ऋभुंक्षणोवाजामादयध्वमस्मेनरोमघवानःसुतस्य । आवोऽर्वाचःक्रतं- वोनयातांविभ्वोरथंनर्यंवर्तयन्तु १ ऋभुर्ऋभुभिरभिवःस्यामविभ्वोविभुभिःशवं- साशवांसि । वाजोअस्माँअवतुवाजसाताविन्द्रेणयुजातरुषेमवृत्रम् २ तेचिद्धि पूर्वीरभिसन्तिशासाविश्वाँअर्यउपरतातिवन्वन् । इन्द्रोविभ्वाँऋभुक्षावाजोअर्यः

शत्रोर्मिथुत्याकृणवन्विनृम्णम् ३ नूदेवासोवरिवःकर्तनानोभूतनोविश्वेऽवसेस-
जोषाः । समस्मेइषंवसंवोददीरन्यूयंपातस्वस्तिभिःसदानः ४ ॥ १५ ॥

समुद्रज्येष्ठाश्चतुष्कं वसिष्ठ आपस्त्रिष्टुप् ।

४१ समुद्रज्येष्ठाःसलिलस्यमध्यात्पुनानायन्त्यनिविशमानाः।इन्द्रोयावज्री
वृषभोरराददताआपोदेवीरिहमामवन्तु १ याआपोदिव्याउतवास्रवन्तिखनित्रिमा
उतवायाःस्वयंजाः । समुद्रार्थायाःशुचयःपावकास्ताआपोदेवीरिहमामवन्तु २
यासांराजावरुणोयातिमध्येसत्यानृतेअवपश्यञ्जनानाम् । मधुश्चुतःशुचयोयाः
पावकास्ताआपोदेवीरिहमामवन्तु ३ यासुराजावरुणोयासुसोमोविश्वेदेवायासू-
र्जंमदन्ति । वैश्वानरोयास्वग्निःप्रविष्टस्ताआपोदेवीरिहमामवन्तु ४ ॥ १६ ॥

For Private and Personal Use Only

Shri Mahavir Jain Aradhana Kendra www.kobatirth.org Acharya Shri Kailassagarsuri Gyanmandir

आ मां चतुष्कं वसिष्ठो जगती । आद्याया मित्रावरुणौ । उपाद्याया अग्निः ।
उपान्त्याया विश्वे देवाः । अन्त्याया नद्यः ।

५० आमांमित्रावरुणेहरंक्षतंकुलाययंद्विश्वयन्मानआगंन् । अजकावंदुर्हशीकंतिरोदंधेमामांपद्येनरपंसाविदुत्सरुः १ यद्विजामन्परुंषिवन्दंनंभुवंदष्ठीवन्तौपरिकुल्फौचदेहंत् । अग्निष्टच्छोचन्नपंबाधतामितोमामांपद्येनरपंसाविदुत्सरुः २ यच्छल्मलौभवंतियन्नदीषुयदोषंधीभ्यःपरिजायंतेविषम् । विश्वेदेवानिरितस्तत्सुवन्तुमामांपद्येनरपंसाविदुत्सरुः ३ याःप्रवतोनिवतंउद्वतंउदन्वतीरनुदकाश्चयाः । ताअस्मभ्यंपयंसापिन्वंमानाःशिवादेवीरंशिपदाभंवन्तुसर्वानद्योअशिमिदाभंवन्तु ४ ॥ १७ ॥

For Private and Personal Use Only

Shri Mahavir Jain Aradhana Kendra www.kobatirth.org Acharya Shri Kailassagarsuri Gyanmandir

आदित्यानां तृचं वसिष्ठ आदित्यास्त्रिष्टुप् ।

५१ आदित्यानामवसानूतनेनसक्षीमहिशर्मणाशंतमेन । अनागास्त्वेअदितित्वेतुरासइमंयज्ञंदधतुश्रोषमाणाः १ आदित्यासोअदितिर्मादयन्तांमित्रोअर्यमावरुणोरजिष्ठाः । अस्माकंसन्तुभुवनस्यगोपाःपिबन्तुसोममवसेनोअद्य २ आदित्याविश्वेमरुतश्चविश्वेदेवाश्चविश्वेऋभवश्चविश्वे । इन्द्रोअग्निरश्विनातुष्टुवानायूयंपातस्वस्तिभिःसदानः ३ ॥ १८ ॥

आदित्यासस्तृचं वसिष्ठ आदित्यास्त्रिष्टुप् ।

५२ आदित्यासोअदितयःस्यामपूर्देवत्रावसवोमर्त्यत्रा । सनेममित्रावरुणासनन्तोभवेमद्यावापृथिवीभवन्तः १ मित्रस्तन्नोवरुणोमामहन्तशर्मतोकायतनयायगोपाः । मावोभुजेमान्यजातमेनोमातत्कर्मवसवोयच्चयध्वे २ तुरण्यवो-

For Private and Personal Use Only

Shri Mahavir Jain Aradhana Kendra www.kobatirth.org Acharya Shri Kailassagarsuri Gyanmandir

ऽङ्गिंरसोनक्षन्तरत्नंदेवस्यसवितुरियानाः । पिताचतन्नोमहान्यजंत्रोविश्वेदेवाःस-
मंनसोजुषन्त ३ ॥ ११ ॥

प्र द्यावा तृचं वसिष्ठो द्यावापृथिव्यौ त्रिष्टुप् ।

५३ प्रद्यावांयज्ञैःपृंथिवीनमोंभिःसबाधंईळेबृहतीयजंत्रे । तेचिद्धिपूर्वेकवयो
गृणन्तंःपुरोमहीदंधिरेदेवपुत्रे १ प्रपूर्वेजेपितरानव्यसीभिर्गीभिःकृणुध्वंसदंनेऋ-
तस्यं । आनोंद्यावापृथिवीदैव्येनजनेनयातंमहिवांवरूथम् २ उतोहिवांरत्नधे-
यांनिसन्तिंपुरूणिंद्यावापृथिवीसुदासें । अस्मेधत्तंयदसदस्कृधोयुयूयंपातस्वस्ति-
भिःसदानः ३ ॥ २० ॥

वास्तोस्तृचं वसिष्ठो वास्तोष्पतिस्त्रिष्टुप् ।

५४ वास्तोष्पतेप्रतिंजानीह्यस्मान्त्स्वावेशोअंनमीवोभंवानः । यत्त्वेमहेप्र-

For Private and Personal Use Only

Shri Mahavir Jain Aradhana Kendra www.kobatirth.org Acharya Shri Kailassagarsuri Gyanmandir

तितन्नोजुषस्वशंनोभवद्विपदेशंचतुष्पदे १ वास्तोष्पतेप्रतरणोनएधिगयस्फा-
नोगोभिरश्वेभिरिन्दो । अजरासस्तेसख्येस्यामपितेवपुत्रान्प्रतिनोजुषस्व २
वास्तोष्पतेशग्मयासंसदातेसक्षीमहिरण्वयागातुमत्या । पाहिक्षेमउतयोगेवरं
नोयूयंपातस्वस्तिभिःसदानः ३ ॥ २१ ॥

अमीवहाष्टौ वसिष्ठ इन्द्रः। आद्याया वास्तोष्पतिः। सैव गायत्री। ततस्तिस्र
उपरिष्टाद्बृहत्यः। शिष्टा अनुष्टुभः।

५५ अमीवहावास्तोष्पतेविश्वारूपाण्याविशन् । सखासुशेवएधिनः १
यदर्जुनसारमेयदतःपिशङ्गयच्छसे । वीवभ्राजन्तऋष्टयउपस्रक्वेषुबप्सतोनिषु
स्वप २ स्तेनंरायसारमेयतस्करंवापुनःसर । स्तोतॄनिन्द्रस्यरायसिकिमस्मा-
न्दुच्छुनायसेनिषुस्वप ३ त्वंसूकरस्यदर्दृहितवदर्दर्तुसूकरः । स्तोतॄनिन्द्रस्यराय-

For Private and Personal Use Only

सिकिमस्मान्दुच्छुनायसेनिषुस्वप ४ सस्तुमातासस्तुपितासस्तुश्वासस्तुविश्पतिः । ससन्तुसर्वेज्ञातयःसस्त्वयमभितोजनः ५ यआस्तेयश्चचरतियश्चपश्यतिनोजनः । तेषांसंहन्मोअक्षाणियथेदंहर्म्यंतथा ६ सहस्रशृङ्गोवृषभोयःसमुद्रादुदाचरत् । तेनासहस्येनावयंनिजनान्त्स्वापयामसि ७ प्रोष्ठेशयावह्येशयानारीर्यास्तल्पशीवरीः । स्त्रियोयाःपुण्यगन्धास्ताःसर्वाःस्वापयामसि ८ ॥ २२ ॥

इति शाकलर्क्संहितायां सप्तमे मण्डले तृतीयोनुवाकः ॥ ३ ॥

क ई पञ्चविंशतिर्वासिष्ठो मरुतस्त्रिष्टुप् । आद्या एकादश द्विपदाः ।

५६ कईंव्यक्तानरःसनीळारुद्रस्यमर्याअधास्वश्वाः १ नकिर्ह्येषांजनूंषिवेदतेअङ्गविद्रेमिथोजनित्रम् २ अभिस्वपूभिर्मिथोवपन्तवातस्वनसःश्येनाअस्पृध्रन् ३ एतानिधीरोनिण्याचिकेतपृश्निर्यदूधोमहीजभार ४ साविट्सुवीरामरुद्भिरस्तुस-

For Private and Personal Use Only

नात्सहन्तीपुष्यन्तीनृम्णम् ५ यामंयेष्ठाःशुभाशोभिष्ठाःश्रियासंमिश्लाओजो-
भिरुग्राः ६ उग्रंवुओजःस्थिराशवांस्यधामरुद्भिर्गणस्तुविष्मान् ७ शुभ्रोवःशु-
ष्मःक्रुध्मीमनांसिधुनिर्मुनिरिवशर्धस्यधृष्णोः ८ सनेम्यस्मद्युयोतंदिद्युंमावोदुर्म-
तिरिहप्रणक्नः ९ प्रियावोनामहुवेतुराणामायत्तृपन्मरुतोवावशानाः १०॥ २३॥
स्वायुधासइष्मिणःसुनिष्काउतस्वयंतन्वः शुम्भमानाः ११ शुचीवोहव्यामरुत-
रुतःशुचीनांशुचिंहिनोम्यध्वरंशुचिभ्यः। ऋतेनसत्यमृतसापआयञ्छुचिजन्मा-
नःशुचयःपावकाः १२ अंसेष्वामरुतःखादयोवोवक्षःसुरुक्माउपशिश्रियाणाः।
विविद्युतोनवृष्टिभीरुचानाअनुस्वधामायुधैर्यच्छमानाः १३ प्रबुध्न्यावईरतेमहांसि
सिप्रनामानिप्रयज्यवस्तिरध्वम् । सहस्त्रियंदम्यंभागमेतंगृहमेधीयंमरुतोजुष-
ध्वम् १४ यदिस्तुतस्यमरुतोअधीथेत्थाविप्रस्यवाजिनोहवीमन् । मक्षूरायः

सुवीर्यैस्यदातनूचित्यमन्यआदभदरावा १५ ॥ २४ ॥ अत्यासोनयेमरुतः
स्वञ्चोयक्षदृशोनशुभयन्तमर्याः । तेहर्म्येष्ठाःशिशवोनशुभ्रावत्सासोनप्रक्रीळिनः
॥२२३॥ पयोधाः १६ दशस्यन्तोनोमरुतोमृळन्तुवरिवस्यन्तोरोदसीसुमेके । आरेगोहा
नृहावधोवोअस्तुसुम्नेभिरस्मेवसवोनमध्वम् १७ आवोहोताजोहवीतिसत्तःस-
त्राचींरातिंमरुतोगृणानः । यईवतोवृषणोअस्तिगोपाःसोअद्वयावीहवतेवउक्थैः
१८ इमेतुरंमरुतोरामयन्तीमेसहःसहसआनमन्ति । इमेशंसंवनुष्यतोनिपान्ति-
गुरुद्वेषोअररुषेदधन्ति १९ इमेरध्रंचिन्मरुतोजुनन्तिभृमिंचिद्यथावसवोजुषन्त ।
अपबाधध्वंवृषणस्तमांसिधत्तविश्वंतनयंतोकमस्मे २० ॥ २५ ॥ मावोदात्रा-
न्मरुतोनिरंरामममापश्चाद्दघ्मरथ्योविभागे । आनःस्पार्हेभजतनावसव्येयदींसु-
जातंवृषणोवोअस्ति २१ संयद्धनन्तमन्युभिर्जनासःशूरायह्वीष्वोषधीषुविक्षु । ॥३१२॥

अधस्मानोमरुतोरुद्रियासस्त्रातारोभूतपृतनास्वर्यः २२ भूरिचक्रमरुतःपित्र्याण्युक्थानियावःशस्यन्तेपुराचित् । मरुद्भिरुग्रःपृतनासुसाह्ळामरुद्भिरित्सनिताबाजमर्वा २३ अस्मेवीरोमरुतःशुष्म्यस्तुजनानांयोअसुरोविधर्ता । अपोयेनसुक्षितयेतरेमाधस्वमोकोअभिवःस्याम ॥ २४ ॥ तन्नइन्द्रोवरुणोमित्रोअग्निरापओषधीर्वनिनोजुषन्त । शर्मन्त्स्याममरुतामुपस्थेयूयंपातस्वस्तिभिःसदानः २५ ॥ २६ ॥

मध्वः सप्त वसिष्ठो मरुतास्त्रिष्टुप् ।

५७ मध्वोवोनाममारुतंयजत्राःप्रयज्ञेषुशवसामदन्ति । येरेजयन्तिरोदसीचिदुर्वीपिन्वन्त्युत्संयदयासुरुग्राः १ निचेतारोहिमरुतोगृणन्तंप्रणेतारोयजमा-

Shri Mahavir Jain Aradhana Kendra www.kobatirth.org Acharya Shri Kailassagarsuri Gyanmandir

नस्यमन्मं । अस्माकंमद्यविदथेषुबर्हिरावीतयेसदतपिप्रियाणाः २ नैतावदन्ये
मरुतोयथेमेभ्राजन्तेरुक्मैरायुधैस्तनूभिः । आरोदसीविश्वपिशःपिशानाःसमा-
नमञ्ज्यञ्जतेशुभेकम् ३ ऋधक्सावोमरुतोदिद्युदस्तुयद्वआगःपुरुषताकराम ।
मावस्तस्यामपिभूमायजत्राअस्मेवोअस्तुसुमतिश्चनिष्ठा ४ कृतेचिदत्रमरुतोर-
णन्तानवद्यासःशुचयःपावकाः । प्रणोऽवतसुमतिभिर्यजत्राःप्रवाजेभिस्तिरतपु-
ष्यसेनः ५ उतस्तुतासोमरुतोव्यन्तुविश्वेभिर्नामभिर्नरोहवींषि । ददातनोअ-
मृतस्यप्रजायैजिगृतरायःसूनृतामघानि ६ आस्तुतासोमरुतोविश्वऊतीअच्छा-
सूरीन्त्सर्वतातीजिगात । येनस्त्मनाशतिनोवर्धयन्तियूयंपातस्वस्तिभिःस-
दानः ७ ॥ २७ ॥

For Private and Personal Use Only

प्रसाकमुक्षे षड्वसिष्ठो मरुतस्त्रिष्टुप् ।

५८ प्रसांकुमुक्षेअर्चतागणाययोदैव्यंस्यधाम्नस्तुविष्मान् । उतक्षोदन्तिरोदंसीमहित्वानक्षन्तेनाकंनिर्ऋतेरवंशात् १ जनूश्चिंद्वोमरुतस्त्वेष्येणभीमासस्तुविमन्यवोऽयासः । प्रयेमहोभिरोजंसोतसन्तिविश्वोवोयामंन्भयतेस्वर्दृक् २ बृहद्वयोमघवंद्भ्योदधातजुजोषन्निन्मरुतंःसुष्टुतिंनंः । गतोनाध्वाविर्तिरातिजन्तुंप्रणंःस्पार्हाभिंरूतिभिंस्तिरेत ३ युष्मोतोविप्रोमरुतःशतस्वीयुष्मोतोअर्वासहुरिःसहस्री । युष्मोतंःसम्राळुतहन्तिवृत्रंप्रतद्वोअस्तुधूतयोदेष्णम् ४ ताँआरुद्रस्यमीळ्हुषोविवासेकुविन्नंसन्तेमरुतःपुनंर्नः । यत्सस्वर्ताजिहीळिरेयदाविरवतदेनईमहेतुराणांम् ५ प्रसावाचिसुष्टुतिर्मघोनामिदंसूक्तंमरुतोजुषन्त । आराच्चिद्द्वेषोवृषणोयुयोतयूयंपातस्वस्तिभिःसदांनः ६ ॥ २८ ॥

Shri Mahavir Jain Aradhana Kendra www.kobatirth.org Acharya Shri Kailassagarsuri Gyanmandir

यं त्रायध्वे द्वादश वसिष्ठो मरुतः। अन्त्या रुद्रः। प्रथमा तृतीया पञ्चमी च बृहत्यः। द्वितीया चतुर्थी षष्ठी च सतोबृहत्यः। सप्तम्यष्टम्यौ त्रिष्टुभौ। ततस्तिस्रो गायत्र्यः। अन्त्यानुष्टुप्।

५१ यंत्रायध्वइदमिदंदेवासोयंचनयथ। तस्माअग्नेवरुणमित्रार्यमन्मरुतः शर्मयच्छत १ युष्माकंदेवाअवसाहनिप्रियईजानस्तरतिद्विषः। प्रसक्षयंतिरते विमहीरिषोयोवोवरायदाशति २ नहिवश्चरमंचनवसिष्ठःपरिमंसते। अस्माकमद्यमरुतःसुतेसचाविश्वेपिबतकामिनः ३ नहिवऊतिःपृतनासुमर्धतियस्माअराध्वंनरः। अभिवआवर्त्सुमतिर्नवीयसीतूयंयातपिपीषवः ४ ओषुघृष्विराधसो यातनान्धांसिपीतये। इमावोहव्यामरुतोररेहिकंमोष्वन्यत्रगन्तन ५ आचनोबर्हिःसदतावितानःस्पार्हाणिदातवेवसु। अस्रेधन्तोमरुतःसोम्येमधौस्वाहेह मादयाध्वै ६ ॥ २१ ॥ सस्वश्चिद्धितन्वः शुम्भमानाआहंसासोनीलपृष्ठाअप-

For Private and Personal Use Only

सन् । विश्वंशर्धोअभितोमानिषेदनरोनरण्वाःसवनेमदन्तः ७ योनोमरुतोअभि दुर्हृणायुस्तिरश्चित्तानिवसवोजिघांसति । द्रुहःपाशान्प्रतिसमुंचीष्टतपिष्ठेनहन्मं- नाहन्तनातम् ८ सान्तपनाइदंहविर्मरुतस्तज्जुजुष्टन । युष्माकोतीरिशादसः ९ गृहमेधासआगतमरुतोमापभूतन । युष्माकोतीसुदानवः १० इहेहवःस्वतवसः कवयःसूर्यत्वचः । यज्ञंमरुतआवृणे ११ त्र्यम्बकंयजामहेसुगन्धिंपुष्टिवर्धनम्। उर्वारुकमिवबन्धनान्मृत्योर्मुक्षीयमामृतात् १२ ॥३०॥ इति शाकलकसंहितायां पञ्चमाष्टके चतुर्थोऽध्यायः ॥ ४ ॥

यदद्यमैत्रावरुणंतुवैसौर्याद्योद्वांसप्तोत्सूर्यःषळाद्यास्तिस्रःसौर्यउद्वेतीतिचार्धपञ्चमादिनिपञ्चप्रतिवांम मित्रयोरेकोनागायत्रंदशम्यादयस्त्रयःप्रगाथाःपुरउष्णिक्चतुर्थ्याद्यादशादित्यास्तिस्रःसौर्यःप्रतिवांद- शाश्विनंतुतदाशुभ्रानवसप्ताद्याविराजआवांरथोष्टावाविश्ववारासप्तागस्त्यसुःषळागोमतापश्चातारिष्मे माउत्रांषट्प्रागाथंव्युषाअष्टाउपस्यंतुवाउदुसप्तोपोरुरुचेपट्प्रतिपञ्चव्युषाःप्रतितृचम् ॥

Shri Mahavir Jain Aradhana Kendra www.kobatirth.org Acharya Shri Kailassagarsuri Gyanmandir

 यदद्य द्वादश वसिष्ठो मित्रावरुणौ त्रिष्टुप्। आद्यास्य सूर्यः।

६० ॐम् यदद्यसूर्यब्रवोऽनागाउद्यन्मित्रायवरुणायसत्यम्। वयंदेवत्रादिते
 स्यामतवप्रियासोअर्यमन्गृणन्तः १ एषस्यमित्रावरुणानृचक्षाउभेउदेतिसूर्यो
अभिज्मन्। विश्वस्यस्थातुर्जगतश्चगोपाऋजुमर्तेषुवृजिनाचपश्यन् २ अयुक्त
सप्तहरितःसधस्थाद्याईंवहन्तिसूर्यंघृताचीः। धामानिमित्रावरुणायुवाकुःसंयो
यूथेवजनिमानिचष्टे ३ उद्वांपृक्षासोमधुमन्तोअस्थुरासूर्योअरुहच्छुक्रमर्णः।
यस्माआदित्याअध्वनोरदन्तिमित्रोअर्यमावरुणःसजोषाः ४ इमेचेतारोअनृत-
स्यभूरेर्मित्रोअर्यमावरुणोहिसन्ति। इमऋतस्यवावृधुर्दुरोणेशग्मासःपुत्राअदि-
तेरदब्धाः ५ इमेमित्रोवरुणोदूळभासोऽचेतसंचिच्चितयन्तिदक्षैः। अपिक्रतुंसु-
चेतसंवतन्तस्तिरश्चिदंहःसुपथानयन्ति ६ ॥ १ ॥ इमेदिवोअनिमिषापृथिव्या-

For Private and Personal Use Only

Shri Mahavir Jain Aradhana Kendra www.kobatirth.org Acharya Shri Kailassagarsuri Gyanmandir

श्चिकित्वांसोअचेतसंनयन्ति । प्रवाजेचिन्नद्योगाधमस्तिपारंनोअस्यविष्पितस्य
पर्षन् ७ यद्गोपावददितिःशर्मभद्रंमित्रोयच्छन्तिवरुणःसुदासे । तस्मिन्नातोकंतन-
यंदधानामाकर्मदेवहेळनंतुरासः ८ अववेदिंहोत्राभिर्यजेतरिपःकाश्चिद्वरुणध्रुतः
सः । परिद्वेषोभिरर्यमावृणक्तूरुंसुदासेवृषणाउलोकम् ९ सस्वश्चिद्धिसमृतिस्त्वे-
ष्येषामपीच्येनसहसासहन्ते । युष्मद्भियावृषणोरेजमानादक्षस्यचिन्महिनामृळ-
तानः १० योब्रह्मणेसुमतिमायजातेवाजस्यसातौपरमस्यरायः । सीक्षन्तमन्युं
मघवानोअर्यउरुक्षयायचक्रिरेसुधातु ११ इयंदेवपुरोहितिर्युवभ्यांयज्ञेषुमित्राव-
रुणावकारि । विश्वानिदुर्गापिपृतंतिरोनोयूयंपातस्वस्तिभिःसदानः १२ ॥ २ ॥

उद्वां सप्त वसिष्ठो मित्रावरुणौ त्रिष्टुप् ।

६१ उद्वांचक्षुर्वरुणसुप्रतीकंदेवयोरेतिसूर्यस्ततन्वान् । अभियोविश्वाभुवना-

For Private and Personal Use Only

Shri Mahavir Jain Aradhana Kendra www.kobatirth.org Acharya Shri Kailassagarsuri Gyanmandir

निचष्टेसमन्युंमर्त्येष्वाचिकेत १ प्रवांसमित्रावरुणावृतावाविप्रोमन्मानिदीर्घश्रु-
दियर्ति । यस्यब्रह्माणिसुक्रतूअवाथआयत्क्रत्वानशरदःपृणैथे २ प्रोरोमित्रावरु-
णापृथिव्याःप्रदिवऋष्वाद्बृहतःसुदानू । स्पशोदधाथेओषधीषुविक्ष्वृधग्यतोअनि-
मिषंरक्षमाणा ३ शंसामित्रस्यवरुणस्यधामशुष्मोरोदसीबद्बधेमहित्वा । अयु-
न्मासाअयज्वनामवीराःप्रयज्ञमन्मावृजनंतिराते ४ अमूराविश्वावृषणाविमा
वांनयासुचित्रंददृशेनयक्षम् । द्रुहःसचन्तेअनृताजनानांनवांनिण्यान्यचितेअभू-
वन् ५ समुवांयज्ञंमहयंनमोभिर्हुवेवांमित्रावरुणासबाधः । प्रवांमन्मान्यृचसेन-
वानिकृतानिब्रह्मजुजुषन्निमानि ६ इयंदेवपुरोहितिर्युवभ्यांयज्ञेषुमित्रावरुणाव-
कारि । विश्वानिदुर्गापिपृतंतिरोनोयूयंपातस्वस्तिभिःसदानः ७ ॥ ३ ॥

For Private and Personal Use Only

Shri Mahavir Jain Aradhana Kendra www.kobatirth.org Acharya Shri Kailassagarsuri Gyanmandir

उत्सूर्यः षड्वसिष्ठस्त्रिष्टुप् । आद्यानां तिसृणां सूर्यः । शिष्टानां मित्रावरुणौ ।

६२ उत्सूर्यो बृहदर्चींष्यश्रेत्पुरु विश्वा जनिम मानुषाणाम् । समो दिवा ददृशे रोचमानः क्रत्वा कृतः सुकृतः कर्तृभिर्भूत् १ स सूर्य प्रति पुरो न उद्गा एभिः स्तोमेभिरेतशेभिरेवैः । प्र नो मित्राय वरुणाय वोचोऽनागसो अर्यम्णे अग्नये च २ वि नः सहस्त्रं शुरुधो रदन्त्वृतावानो वरुणो मित्रो अग्निः । यच्छन्तु चन्द्रा उपमं नो अर्कमा नः कामं पूपुरन्तु स्तवानाः ३ द्यावाभूमी अदिते त्रासीथां नो ये वां जज्ञुः सुजनिमान ऋष्वे । मा हेळे भूम वरुणस्य वायोर्मा मित्रस्य प्रियतमस्य नृणाम् ४ प्र बाहवा सिसृतं जीवसे न आ नो गव्यूतिमुक्षतं घृतेन । आ नो जने श्रवयतं युवाना श्रुतं मे मित्रावरुणा हवेमा ५ नू मित्रो वरुणो अर्यमा नस्त्मने तोकाय वरिवो दधन्तु । सुगा नो विश्वा सुपथानि सन्तु यूयं पात स्वस्तिभिः सदा नः ६ ॥ ४ ॥

For Private and Personal Use Only

Shri Mahavir Jain Aradhana Kendra www.kobatirth.org Acharya Shri Kailassagarsuri Gyanmandir

उद्वेति षड्वसिष्ठः सूर्यस्त्रिष्टुप् । पञ्चम्या द्वितीयार्धस्य षष्ठ्याश्च मित्रावरुणौ ।

६३ उद्वेंतिसुभगोविश्वचक्षाःसाधारणःसूर्योमानुषाणाम् । चक्षुर्मित्रस्यवरुं-णस्यदेवश्चर्मेवयःसमविव्यक्तमांसि १ उद्वेंतिप्रसवीताजनानांमहान्केतुरर्णवः सूर्यस्य । समानंचक्रंपर्याविवृत्सन्यदेतशोवहतिधूर्षुयुक्तः २ विभ्राजमानउष-सामुपस्थाद्रेभैरुदेत्यनुमद्यमानः । एषमेदेवःसवितार्चच्छन्दयःसमानंनप्रमिना-तिधाम ३ दिवोरुक्मउरुचक्षाउदेतिदूरेअर्थस्तरणिर्भ्राजमानः । नूनंजनाःसूर्येण प्रसूताअयन्नर्थानिकृणवन्नपांसि ४ यत्राचक्रुरमृतागातुमस्मैश्येनोनदीयन्नन्वेति पार्थः । प्रतिवांसूरउदितेविधेमनमोभिर्मित्रावरुणोतहव्यैः ५ नूमित्रोवरुणोअ-र्यमानस्त्मनेतोकायवरिवोदधन्तु । सुगानोविश्वासुपथानिसन्तुयूयंपातस्वस्ति-भिःसदानः ६ ॥ ५ ॥

For Private and Personal Use Only

दिवि पञ्च वसिष्ठो मित्रावरुणौ त्रिष्टुप् ।

६४ दिविक्षयन्तारजसः पृथिव्यांप्रवांघृतस्यंनिर्णिजोददीरन् । हव्यंनोमित्रो अर्यमासुजातोराजासुक्षत्रोवरुणोजुषन्त १ आराजानामहऋतस्यगोपासिन्धुप- तीक्षत्रियायातमर्वाक् । इळांनोमित्रावरुणोतवृष्टिमवंदिवइन्वतंजीरदानू २ मित्र- स्तन्नोवरुणोदेवोअर्यःप्रसाधिष्ठेभिःपथिभिर्नयन्तु । ब्रवद्यथानआदरिःसुदासइषा मंदेमसहदेवगोपाः ३ योवांगर्तमनसातक्षदेतमूर्ध्वांधीतिंकृणवद्धारयंच्च । उक्षे- थांमित्रावरुणाघृतेनतारोजानासुक्षितीस्तर्पयेथाम् ४ एषःस्तोमोवरुणमित्रतु- भ्यंसोमःशुक्रोनवायवेऽयामि । अविष्टंधियोजिगृतंपुरंधीर्यूयंपातस्वस्तिभिः सदानः ५ ॥ ६ ॥

॥३३९॥ ६५ प्रतिवांसूरउदितेसूक्तैर्मित्रंहुवेवरुणंपूतदक्षम् । ययोरसुर्यं१मक्षितंज्ये-
ष्ठंविश्वस्ययामन्नाचिताजिगत्नु १ ताहिदेवानामसुरातावर्यातानःक्षितीःकरत-
मूर्जयन्तीः । अश्याममित्रावरुणावयंवांद्यावाचयत्रपीपयन्नहाच २ ताभू-
रिपाशावनृतस्यसेतूदुरत्येतूरिपवेमर्त्याय । ऋतस्यमित्रावरुणापथावामपोन
नावादुरितातरेम ३ आनोमित्रावरुणाहव्यजुष्टिंघृतैर्गव्यूतिमुक्षतमिळाभिः ।
प्रतिवामत्रवरमाजनायपृणीतमुद्नोदिव्यस्यचारोः ४ एषःस्तोमोवरुणमित्रतुभ्यं
सोमःशुक्रोनवायवेऽयामि । अविष्टंधियोजिगृतंपुरंधीर्यूयंपातस्वस्तिभिःसदा
नः ५ ॥ ७ ॥ ॥३३९॥

Shri Mahavir Jain Aradhana Kendra www.kobatirth.org Acharya Shri Kailassagarsuri Gyanmandir

म मित्रयोरेकोनविंशतिर्वसिष्ठः । आद्यानामन्त्यानां च तिसृणां मित्रावरुणौ । चतुर्दश्यादीनां तिसृणां सूर्यः । शिष्टानामादित्याः । दशमीद्वादशीचतुर्दश्यो बृहत्यः । एकादशीत्रयोदशीपञ्चदश्यः सतोबृहत्यः । षोडशी पुरउष्णिक् । शिष्टा गायत्र्यः ।

६६ प्रमित्रयोर्वरुणयोःस्तोमोनएतुशूष्यः । नमस्वान्तुविजातयोः १ या धारयन्तदेवाःसुदक्षादक्षपितरा । असुर्यायप्रमहसा २ तानःस्तिपातनूपावरुण जरितॄणाम् । मित्रसाधयतंधियः ३ यदद्यसूरउदितेऽनागामित्रोअर्यमा । सुवातिसविताभगः ४ सुप्रावीरस्तुसक्षयःप्रनुयामन्त्सुदानवः । येनोअंहोऽतिपिप्रति ५ ॥ ८ ॥ उतस्वराजोअदितिरदब्धस्यव्रतस्ययेे । महोराजानईशते ६ प्रतिवांसूरउदितेमित्रंगृणीषेवरुणम् । अर्यमणंरिशादसम् ७ रायाहिरण्ययामतिरियमवृकायशवसे । इयंविप्रामेधसातये ८ तेस्यामदेववरुणतेमित्रसूरिभिः

For Private and Personal Use Only

Shri Mahavir Jain Aradhana Kendra www.kobatirth.org Acharya Shri Kailassagarsuri Gyanmandir

मह । इषंस्वंश्चधीमहि ९ बहवःसूरचक्षसोऽग्निजिह्वाऋतावृधः । त्रीणियेयेमु-
विंदथानिधीतिभिर्विश्वानिपरिभूतिभिः १० ॥ ९ ॥ वियेदधुःशरदंमासमादह-
र्यज्ञमक्तुंचादृचम् । अनाप्यंवरुणोमित्रोअर्यमाक्षत्रंराजानआशत ११ तद्वोअ-
द्यमनामहेसूक्तैःसूरउदिते । यदोहतेवरुणोमित्रोअर्यमायूयमृतस्यरथ्यः १२
ऋतावानऋतजाताऋतावृधोघोरासोअनृतद्विषः । तेषांवःसुम्नमुच्छर्दिष्टमेनरः
स्यामयेचसूरयः १३ उदुत्यद्दर्शतंवपुर्दिवएतिप्रतिह्वरे । यदीमाशुर्वहतिदेवएत-
शोविश्वस्मैचक्षसेअरम् १४ शीर्ष्णःशीर्ष्णोजगतस्तस्थुषस्पतिंसमयाविश्वमा
रजः । सप्तस्वसारःसुवितायसूर्यंवहन्तिहरितोरथे १५ ॥१० ॥ तच्चक्षुर्देवहितंशु-
क्रमुच्चरत् । पश्येमशरदःशतंजीवेमशरदःशतम् १६ काव्येभिरदाभ्यायातंव-
रुणद्युमत् । मित्रश्चसोमपीतये १७ दिवोधामभिर्वरुणमित्रश्चायातमद्रुहा ।

॥३४०॥

For Private and Personal Use Only

Shri Mahavir Jain Aradhana Kendra www.kobatirth.org Acharya Shri Kailassagarsuri Gyanmandir

पिबंतंसोमंमातुजी १८ आयातंमित्रावरुणाजुषाणावाहुतिंनरा । पातंसो-
मंमृतावृधा १९ ॥ ११ ॥

प्रति वां दश वसिष्ठोऽश्विनौ त्रिष्टुप् ।

६७ प्रतिवांरथंनृपतीजरध्यैहविष्मंतामनंसायज्ञियेन । योवांदूतोनधिंष्ण्या-
वजीगरच्छांसूनुर्नपितरांविवक्मि १ अशोच्यग्निःसंमिधानोअस्मेउपोअदृश्र-
न्तमंसश्चिदन्ताः । अचेतिकेतुरुषसंःपुरस्ताच्छ्रियेदिवोदुहितुर्जायमानः २ अभि
वांनूनमंश्विनासुहोतास्तोमैःसिषक्तिनासत्याविवक्वान् । पूर्वीभिर्यातंपथ्याभि-
रर्वाक्स्वर्विदावसुंमतारथेन ३ अवोर्वांनूनमंश्विनायुवाकुर्हुवेयद्वांसुतेमाध्वीव-
सूयुः । आवांवहन्तुस्थविरासोअश्वाःपिबाथोअस्मेसुषुतामधूंनि ४ प्राचींमुदे-
वाश्विनाधियंमेऽमृध्रांसातयेकृतंवसूयुम् । विश्वाअविष्टंवाजआपुरंधीस्तानंःश-

For Private and Personal Use Only

क्षंशचीपतीशचींभिः ५ ॥ १२ ॥ अविष्टंधीष्वंश्विनानआसुप्रजावद्रेतोअह्वंयं
नोअस्तु । आवांतोकेतनंयेतूतुंजानाःसुरत्नासोदेववींतिंगमेम ६ एषस्यवांपूर्व-
गत्वेंवसख्येंनिधिर्हितोमांध्वीरातोअस्मे । अहेळतामनसायांतमर्वाग्भन्ताहव्यं
मानुंषीषुविक्षु ७ एकंस्मिन्योगेभुरणासमानेपरिंवांसप्तस्रवतोरथोंगात् । नवां-
यन्तिसुभ्वोंदेवयुंक्तायेवांधूर्षुतरणयोवहंन्ति ८ असश्चतांमघवद्भ्योहिभूतंयेराया
मंघदेयंजुनन्तिं । प्रयेबन्धुंसूनृतांभिस्तिरन्तेगव्यांपृञ्चन्तोअश्व्यांमघानि ९ नूमे
हवमाशृंणुतंयुवानायासिष्टंवर्तिरंश्विनाविरांवत् । धत्तंरत्नांनिजरंतंचसूरीन्यूयं
पांतस्वस्तिभिःसदांनः १० ॥ १३ ॥

आ शुभ्रा नव वसिष्ठोश्विनौ विराट् । अन्त्ये त्रिष्टुभौ ।

६८ आशुंभ्रायातमश्विनास्वश्वागिरोंदस्राजुजुषाणायुवाकोः । हव्यानिंच

Shri Mahavir Jain Aradhana Kendra www.kobatirth.org Acharya Shri Kailassagarsuri Gyanmandir

प्रतिभूतावीतंनः १ प्रवामन्धांसिमद्यान्यस्थुररंगन्तंहविषोवीतयेमे । तिरोअ-
र्योहवनानिश्रुतंनः २ प्रवांरथोमनोजवाइयर्तितिरोरजांस्यश्विनाशतोतिः ।
अस्मभ्यंसूर्यावसूइयानः ३ अयंहयद्वांदेवयाउअद्रिरूर्ध्वोविविक्तिसोमसुद्युव-
भ्याम् । आवल्गूविप्रोववृतीतहव्यैः ४ चित्रंहयद्वांभोजनंन्वस्तिन्यत्रयेमहिं-
ष्वन्तंयुयोतम् । योवामोमानंदधतेप्रियःसन् ५ ॥ १४ ॥ उतत्यद्वांजुरतेअ-
श्विनाभूच्च्यवानायप्रतीत्यंहविर्दे । अधियद्वर्पइतऊतिधत्थः ६ उतत्यंभुज्युम-
श्विनासखायोमध्येजहुर्दुरेवासःसमुद्रे । निरींपर्षदरावायोयुवाकुः ७ वृकाय
चिज्जसमानायशक्तमुतश्रुतंशयवेहूयमाना । यावघ्न्यामपिन्वतमपोनस्तर्यंचि-
च्छक्त्यश्विनाशचीभिः ८ एषस्यकारुर्जरतेसूक्तैरग्रेबुधानउषसांसुमन्मा । इषा
तंवर्धदघ्न्यापयोभिर्यूयंपातस्वस्तिभिःसदानः ९ ॥ १५ ॥

For Private and Personal Use Only

Shri Mahavir Jain Aradhana Kendra www.kobatirth.org Acharya Shri Kailassagarsuri Gyanmandir

आ वां रथः षड्विंशतिरोष्ठश्विनौ त्रिष्टुप् ।

६१ आवांरथोरोदसीबद्धधानोहिरण्ययोवृषभिर्यात्वश्वैः । घृतवर्तनिःपविभीरुचानइषांवोळ्हानृपतिर्वाजिनीवान् १ सपप्रथानोअभिपञ्चभूमात्रिवन्धुरोमनसायातुयुक्तः । विशोयेनगच्छथोदेवयन्तीःकुत्राचिद्याममश्विनादधाना २ स्वश्वायशसायातमर्वाग्दस्रानिधिंमधुमन्तंपिबाथः । विवांरथोवध्वायादमानोऽन्तान्दिवोबाधतेवर्तनिभ्याम् ३ युवोःश्रियंपरियोषावृणीतसूरोदुहितापरितक्म्यायाम् । यद्देवयन्तमवथःशचीभिःपरिघ्रंसमोमनावांवयोगात् ४ योहस्यवांरथिरावस्तउस्रारथोयुजानःपरियातिवर्तिः । तेननःशंयोरुषसोव्युष्टौन्यश्विनावहतंयज्ञेअस्मिन् ५ नरागौरेवविद्युतंतृषाणास्माकमद्यसवनोपयातम् । पुरुत्राहिवांमतिभिर्हवन्तेमावामन्येनियमन्देवयन्तः ६ युवंभुज्युमवविद्धंसमुद्र

For Private and Personal Use Only

उदूंहथुरणींसोअस्रिंधानैः। पतत्रिभिंरश्रमैरंव्यथिभिंर्दंसनांभिरश्विनापारयंन्ता ७
नूमेहवमाशृंणुतंयुवानायामिष्टंवतिरांश्विनाविरांवत् । धत्तंरत्नांनिजरंतंचसूरीन्यू-
यंपांतस्वस्तिभिःसदांनः ८ ॥ १६ ॥

आ विश्वावारा सप्त वसिष्ठोऽश्विनौ त्रिष्टुप्।

७०आविंश्ववाराश्विनागतंनःप्रतत्स्थानंमवाचिवांपृथिव्याम् । अश्वोनवा-
जीशुनपृंष्ठोअस्थादायत्सेदथुंर्ध्रुवसेनयोनिंम् १ सिषंक्तिसावांसुमतिश्चनिष्ठातांपि
घर्मोमनुंषोदुरोणे । योवांसमुद्रान्त्सरितःपिपत्र्येतंग्वाचिन्नसुयुजांयुजानः २
यानिस्थानांन्यश्विनादधाथेंदिवोयह्वीष्वोषंधीषुविक्षु । निपर्वंतस्यमूर्धनिसदन्तेषं
जनांयदाशुषेवहंन्ता ३ चनिष्टंदेवाओषंधीष्वप्सुयद्योग्याअश्नवैथेऋषींणाम् ।
पुरूणिरत्नादधंतौन्यं१स्मेअनुपूर्वांणिचख्यथुर्युगानिं ४ शुश्रुवांसांचिदश्विनापु-

रूण्युभिब्रह्माणिचक्षाथेऋषीणाम् । प्रतिप्रयातंवरमाजनायास्मेवामस्तुसुमतिश्चनिष्ठा ५ योवांयज्ञोनासत्याहविष्मान्कृतब्रह्मासमयो३भवाति । उपप्रयातंवरमावसिष्ठमिमाब्रह्माण्यृच्यन्तेयुवभ्याम् ६ इयंमनीषाइयमश्विनागीरिमांसुवृक्तिंवृषणाजुषेथाम् । इमाब्रह्माणियुवयून्यग्मन्यूयंपातस्वस्तिभिःसदानः ७ ॥ १७ ॥ इति शाकलकसंहितायां सप्तमे मण्डले चतुर्थोनुवाकः ॥ ४ ॥

अथ स्वसुः षड्वसिष्ठाश्विनौ त्रिष्टुप् ।

७१ अपस्वसुरुषसोनग्जिहीतेरिणक्तिकृष्णीररुषायपन्थाम् । अश्वामघागोमघावांहुवेमदिवानक्तंशरुमस्मद्युयोतम् १ उपायातंदाशुषेमर्त्यायरथेनवाममश्विनावहन्ता । युयुतमस्मदनिरामममीवांदिवानक्तंमाध्वीत्रासीथांनः २ आवांरथमवमस्यांव्युष्टौसुम्नायवोवृषणोवर्तयन्तु । स्यूमंगभस्तिमृतयुग्भिरश्वैराश्विनाव-

For Private and Personal Use Only

सुमन्तंवहेथाम् ३ योवारथोनृपतीअस्तिवोळ्हात्रिवन्धुरोवसुमाँउस्त्रयामा। आने
एनानासत्योपयातमभियद्वांविश्वप्स्न्योजिगाति ४ युवंच्यवानंजरसोऽमुमुक्तं
निपेदवऊहथुराशुमश्वम् । निरंहसस्तमसःस्पर्तमत्रिंनिजाहुषंशिथिरेधातमन्तः
५ इयंमनीषाइयमश्विनागीरिमांसुवृक्तिंवृषणाजुषेथाम् । इमाब्रह्माणियुवयून्यं
ग्मन्यूयंपातस्वस्तिभिःसदानः ६ ॥ १८ ॥

आ गोमता पञ्च वासिष्ठोश्विनौ त्रिष्टुप् ।

७२ आगोमतानासत्यारथेनाश्वावतापुरुश्चन्द्रेणयातम् । अभिवांविश्वानियु-
तःसचन्तेस्पार्हयाश्रियातन्वाशुभाना १ आनोदेवेभिरुपयातमर्वाक्सजोषसाना-
सत्यारथेन । युवोर्हिनःसख्यापित्र्याणिसमानोबन्धुरुततस्यवित्तम् २ उदुस्तो-
मासोअश्विनोरबुध्रञामिब्रह्माण्युषसश्चदेवीः। आविवासन्रोदसीधिष्ण्येमेअच्छा

Shri Mahavir Jain Aradhana Kendra www.kobatirth.org Acharya Shri Kailassagarsuri Gyanmandir

विप्रोनासंत्याविवक्ति ३ विचेदुच्छन्त्यंश्विनाउषासःप्रवांब्रह्माणिकारवोंभरन्ते ।
ऊर्ध्वंभानुंसंवितादेवोअंश्रेद्बृहदुग्नयंःसमिधांजरन्ते ४ आपश्चातान्नासत्यापुरस्ता-
दाश्विनायातमधुरादुदंक्तात् । आविश्वतःपाञ्चंजन्येनरायायूयंपांतस्वस्तिभिः
सदांनः ५ ॥ ११ ॥

अतारिष्म पञ्च वसिष्ठोऽश्विनौ त्रिष्टुप् ।

७३ अतांरिष्मतमंसस्यारमस्यप्रतिस्तोमंदेवयन्तोदधांनाः।पुरुदंसांपुरुतमां
पुराजामंर्त्याहवतेअश्विनागीः १न्युंप्रियोमनुंषःसादिहोतानासंत्यायोयजंतेवन्दं-
तेच । अश्नीतंमध्वोंअश्विनाउपाकआवांवोचेविदथेषुप्रयंस्वान् २ अहेंमयज्ञंप-
थामुंराणाइमांसुवृक्तिंवृंषणाजुषेथाम् । श्रुष्टीवेवप्रेषिंतोवामबोधिप्रतिस्तोमैर्ज-
रंमाणोवसिष्ठः ३ उपत्यावह्नींगमतोविशंनोरक्षोहणासंभृंतावीळुपांणी । सम-

For Private and Personal Use Only

न्धौस्यग्मतमत्सराणिमानौमधिंष्टमागतंशिवेनं ४ आपृश्वातांन्नासत्यापुरस्ता-
दाश्विंनायातमधरादुदंक्तात् । आविश्वतःपाञ्चंजन्येनरायायूयंपातस्वस्तिभिः
सदानः ५ ॥ २० ॥

इमा उवां षड्वसिष्ठोश्विनौ । प्रथमा तृतीया पञ्चमी च
बृहत्यः । शिष्टाः सतोबृहत्यः ।

७४ इमाउवांदिविंष्टयउस्राहंवन्तेअश्विना । अयंवांमह्वेऽवंसेशचीवसूविशं-
विशंहिगच्छंथः १ युवंचित्रंददथुर्भोजंनंनराचोदेथांसूनृतावते । अर्वाग्रथंसमं-
नसानियंच्छतंपिबंतंसोम्यंमधुं २ आयातमुपंभूषतंमध्वःपिबतमश्विना । दुग्धं
पयोवृषणाजेन्यावसूमानोमधिंष्टमागतम् ३ अश्वांसोयेवामुपदाशुषोगृहंयुवां
दीयन्तिबिभ्रंतः । मक्षूयुभिर्नराहयेभिरश्विनादेवायातमस्मयू ४ अधाहयन्तो

अश्विनापृक्षःसचन्तसूरयः । तायंसतोमघवद्भ्योध्रुवंयशश्छर्दिरस्मभ्यंनासत्या ५
प्रयेययुरवृकासोरथाइवनृपातारोजनानाम् । उतस्वेनशवसाशूशुवुर्नरउतक्षियं-
न्तिसुक्षितिम् ६ ॥ २१ ॥

व्युषा अष्टौ वसिष्ठ उषास्त्रिष्टुप् ।

७५ व्यु१षाआवोदिविजाऋतेनाविष्कृण्वानामहिमानमागात् । अपद्रुहस्त-
मआवरजुष्टमङ्गिरस्तमापथ्याअजीगः १ महेनोअद्यसुवितायबोध्युषोमहेसौ-
भगायप्रयन्धि । चित्रंरयिंयशसंधेह्यस्मेदेविमर्तेषुमानुषिश्रवस्युम् २ एतेत्ये
भानवोदर्शतायाश्चित्राउषसोअमृतासआगुः । जनयन्तोदैव्यानिव्रतान्यापृणन्तो
अन्तरिक्षाव्यस्थुः ३ एषास्यायुजानापराकात्पञ्चक्षितीःपरिसद्योजिगाति ।
अभिपश्यन्तीवयुनाजनानांदिवोदुहिताभुवनस्यपत्नी ४ वाजिनीवतीसूर्यस्य

For Private and Personal Use Only

योषांचित्रामंधारायईंशोवसूनाम् । ऋषिष्टुताजुरयंन्तीमुघोन्युषाउंच्छतिवह्निंभिर्गृणाना ५ प्रतिंद्युतानामंरुषासोअश्वांश्चित्राअंह्रश्रन्नुषसंवहन्तः । यातिंशुभ्राविंश्वपिशारथैनदधांतिरत्नांविधुतेजनाय ६ सत्यासत्येभिर्महतीमुहद्भिर्देवीदेवेभिर्यजताय जंत्रैः । रुजद्दृह्लानिददंदुस्रियाणांप्रतिगावंउषसंवावशन्त ७ नूनोगोमंद्वीरवंद्धेहिरत्नमुषोअश्वांवत्पुरुभोजोअस्मे । मानोबर्हिःपुरुषतांनिदेकंर्यूयंपात स्वस्तिभिःसदांनः ८ ॥ २२ ॥

उदु सप्त वसिष्ठ उषास्त्रिष्टुप् ।

७६ उदुज्योतिंरमृतंविश्वजंन्यंविश्वानंरःसवितादेवोअंश्रेत् । क्रत्वांदेवानांमजनिष्टचक्षुंराविरंकर्भुवंनंविश्वंमुषाः १ प्रमेपन्थादेवयानाअंह्रश्रन्नमंर्धन्तोवसुंभिरिष्कंतासः । अभूंदुकेतुरुषसंःपुरस्तांत्प्रतीच्यागादधिंहर्म्येभ्यंः २ तानीदहा-

Shri Mahavir Jain Aradhana Kendra www.kobatirth.org Acharya Shri Kailassagarsuri Gyanmandir

निवहुलान्यासन्याप्राचीनमुदितासूर्यस्य । यतःपरिजारइवाचरन्त्युषोददृक्षेनपु-
नर्यतीवं ३ तइद्देवानांसधमादआसन्नृतावानःकवयःपूर्व्यासः । गूळ्हंज्योतिःपि-
तरोअन्वविन्दन्त्सत्यमन्त्राअजनयन्नुषासम् ४ समानऊर्वेअधिसंगतासःसंजा-
नतेनयतन्तेमिथस्ते । तेदेवानांनमिनन्तिव्रतान्यमर्धन्तोवसुभिर्यादमानाः ५
प्रतित्वास्तोमैरीळतेवसिष्ठाउषर्बुधःसुभगेतुष्टुवांसः । गवांनेत्रीवाजपत्नीनउच्छो-
षःसुजातेप्रथमाजरस्व ६ एषानेत्रीराधसःसूनृतानामुषाउच्छन्तीरिभ्यतेवसि-
ष्ठैः । दीर्घश्रुतंरयिमस्मेदधानायूयंपातस्वस्तिभिःसदानः ७ ॥ २३ ॥

उपो रुरुचे षड्वसिष्ठ उषास्त्रिष्टुप् ।

७७ उपोरुरुचेयुवतिर्नयोषाविश्वंजीवंप्रसुवन्तीचरायै । अभूदग्निःसमिधेमा-
नुषाणामकर्ज्योतिर्बाधमानातमांसि १ विश्वंप्रतीचीसप्रथाउदस्थाद्रुशद्वासोबि-

For Private and Personal Use Only

भ्रंतीशुक्रमंश्वैत् । हिरंण्यवर्णासुदृशीकसंदृग्गवांमातानेत्र्यह्नामरोचि २ देवा-
नांचक्षुःसुभगावहंन्तीःश्वेतंनयंन्तीसुदृशींकमश्वंम् । उषाअंदर्शिरश्मिभिर्व्यक्ता
चित्रामंघाविश्वमनुप्रभूता ३ अन्तिवामादूरेअमित्रमुच्छोर्वींगव्यूतिमभंयंकृधी
नः । यावयद्वेषआभंरावसूंनिचोदयराधोंगृणतेमंघोनि ४ अस्मेश्रेष्ठेभिर्भानुभि-
र्विभाह्युषोंदेविप्रतिरन्तींनआयुः । इषंचनोदधंतीविश्ववारेगोमदश्वावद्रथंवच्चरा-
धंः ५ यांत्वांदिवोदुहितर्वर्धयन्त्युषंःसुजातेमतिभिर्वसिंष्ठाः । सास्मासुधारयि-
मृष्वंबृहन्तंयूयंपातस्वस्तिभिःसदांनः ६ ॥ २४ ॥

भाति पञ्च वसिष्ठ उषास्त्रिष्टुप् ।

७८ प्रतिकेतवंःप्रथमाअंदृश्रन्नूर्ध्वाअंस्याअञ्जयोविश्रंयन्ते । उषोंअर्वाचाबृ-
हतारथेनज्योतिष्मतावाममस्मभ्यंवक्षि १ प्रतिषीमग्निर्जरतेसमिंद्धःप्रतिविप्रां

सोमतिभिर्गृणन्तः । उषायातिज्योतिषाबाधमानाविश्वातमांसिदुरितापदेवी २
एताउत्याःप्रत्यदृश्रन्पुरस्ताज्ज्योतिर्यच्छन्तीरुषसोविभातीः । अजीजनन्त्सूर्यं
यज्ञमग्निमपाचीनंतमोअगादजुष्टम् ३ अचेतिदिवोदुहितामघोनीविश्वेपश्यन्त्यु-
षसंविभातीम् । आस्थाद्रथंस्वधयायुज्यमानमायमश्वासःसुयुजोवहन्ति ४ प्रति
त्वाद्यसुमनसोबुधन्तास्माकासोमघवानोवयंच । तिल्विलायध्वमुषसोविभाती-
र्यूयंपातस्वस्तिभिःसदानः ५ ॥ २५ ॥

व्युषाः पञ्च वसिष्ठ उषास्त्रिष्टुप् ।

७९ व्युषाआवःपथ्याजनानांपञ्चक्षितीर्मानुषीर्बोधयन्ती । सुसंदृग्भिरुक्ष-
भिर्भानुमश्रेद्विसूर्योरोदसीचक्षसावः १ व्यञ्जतेदिवोअन्तेष्वक्तून्विशोनयुक्ताउष-
सोयतन्ते । संतेगावस्तमआवर्तयन्तिज्योतिर्यच्छन्तिसवितेवबाहू २ अभूदुषा

For Private and Personal Use Only

इन्द्रतमामघोन्यजीजनत्सुवितायश्रवांसि। विदिवोदेवीदुहितादधात्यङ्गिरस्तमा सुकृतेवसूनि ३ तावदुषोराधोअस्मभ्यंरास्वयावत्स्तोतृभ्योअरदोगृणाना। यांत्वाजज्ञुर्वृषभस्यारवेणविदृळस्यदुरोअद्रेरौर्णोः ४ देवंदेवंराधसेचोदयन्त्य-स्मद्र्यक्सूनृताईरयन्ती। व्युच्छन्तीनःसनयेधियोधायूयंपातस्वस्तिभिःसदा नः ५ ॥ २६ ॥

प्रति तृचं वसिष्ठ उषास्त्रिष्टुप्।

८० प्रतिस्तोमेभिरुषसंवसिष्ठागीर्भिर्विप्रासःप्रथमाअबुध्रन्। विवर्तयन्तीं रजसीसमन्तेआविष्कृण्वतींभुवनानिविश्वा १ एषास्यानव्यमायुर्दधानागूढ्वीत-मोज्योतिषोषाअबोधि। अग्रएतियुवतिरह्रयाणाप्राचिकितत्सूर्यंयज्ञमग्निम् २ अश्वावतीर्गोमतीर्नउषासोवीरवतीःसदमुच्छन्तुभद्राः। घृतंदुहानाविश्वतःप्रपीता

For Private and Personal Use Only

Shri Mahavir Jain Aradhana Kendra www.kobatirth.org Acharya Shri Kailassagarsuri Gyanmandir

यूयंपातस्वस्तिभिःसदानः ३ ॥ २७ ॥ इति शाकलकेसंहितायां पञ्चमाष्टके पञ्चमोऽध्यायः ॥ ५ ॥

प्रत्युषट्प्रागाथमिन्द्रावरुणादशैन्द्रावरुणंहजागतंतुयुवांनरावांपञ्चपुनीषोधीराष्टौवारुणंहरदत्सप्त-प्रशुन्ध्युवमन्त्यापाशविमोचनीमोषुपञ्चगायत्रंजगत्यन्तंप्रवीरयासप्तवायव्यंपद्यैन्द्यश्चयादिवदुक्ताकुविद-ङ्गावायोपञ्चशुचिन्वष्टावैन्द्राग्नीत्वंयवांद्वादशगायत्रमन्त्यानुष्टुप्प्रक्षोदसाषट्सारस्वतंतुतृतीयासरस्वते-बृहदुप्रगाथःप्रस्तारपङ्क्तिःपरास्तिस्रोगायत्र्यःसरस्वतेयज्ञेदशैन्द्र्यादिबार्हस्पत्यमन्त्यैन्द्रीचतृतीयानव-म्यावैन्द्राब्राह्मणस्पत्येअध्वर्यवःसप्तोक्तदेवतान्त्यापरोवैष्णवंतूरुमित्यैन्द्यश्चातिस्रोनूमर्तः ।

प्रत्यु षड्वसिष्ठ उषाः । प्रथमा तृतीया पञ्चमी च बृहत्यः । शिष्टाः सतो बृहत्यः ।

८१ ॐ प्रत्युअदर्श्यायत्यु१च्छन्तीदुहितादिवः । अपोमहिव्ययतिचक्षसे तमोज्योतिष्कृणोतिसूनरी १ उदुस्रियाःसृजतेसूर्यःसचाँउद्यन्नक्षत्रमर्चिवत् । तवेदुषोव्युषिसूर्यस्यचसंभक्तेनगमेमहि २ प्रतित्वादुहितर्दिवउषोजीराअभु-

For Private and Personal Use Only

Shri Mahavir Jain Aradhana Kendra www.kobatirth.org Acharya Shri Kailassagarsuri Gyanmandir

त्स्महि । यावहंसिपुरस्पार्ह्वनन्वतिरत्नंनदाशुषेमयः ३ उरुच्छन्तीयाकृणोषि
मंहनांमहिप्रख्यैर्देविस्वर्दृशे । तस्यांस्तेरत्नभाजईमहेवयंस्यामंमातुर्नसूनवः ४
तच्चित्रंराधआभरोषोयद्दीर्घश्रुत्तमम् । यत्तेदिवोदुहितर्मर्तभोजनंतद्रास्वभुनजा-
महै ५ श्रवःसूरिभ्योअमृतंवसुत्वनंवाजाँअस्मभ्यंगोमतः । चोदयित्रीमघोनः
सूनृतावत्युषाउच्छदपस्रिधः ६ ॥ १ ॥

इन्द्रावरुणा दश वसिष्ठ इन्द्रावरुणौ जगती ।

८२ इन्द्रावरुणायुवमध्वरायनोविशेजनायमहिशर्मयच्छतम् । दीर्घप्रय-
ज्युमतियोवनुष्यतिवयंजयेमपृतनासुदूढ्यः १ सम्राळन्यःस्वराळन्यउच्यतेवां
महान्ताविन्द्रावरुणामहावसू । विश्वेदेवासःपरमेव्योमनिसंवामोजोवृषणासं-
वलंदधुः २ अन्वपांखान्यतृन्तमोजसासूर्यमैरयतंदिविप्रभुम् । इन्द्रावरुणामदे

For Private and Personal Use Only

Shri Mahavir Jain Aradhana Kendra www.kobatirth.org Acharya Shri Kailassagarsuri Gyanmandir

अस्यमायिनोऽपिन्वतमपितःपिन्वंतंधियः ३ युवामिद्युत्सुपृतनासुवह्नयोयुवां
क्षेमस्यप्रसवेमितज्ञवः । ईशानावस्वउभयस्यकारवइन्द्रावरुणासुहवाहवाम-
हे ४ इन्द्रावरुणायदिमानिचक्रथुर्विश्वाजातानिभुवनस्यमज्मना । क्षेमेणमि-
त्रोवरुणंदुवस्यतिमरुद्भिरुग्रःशुभमन्यईयते ५ ॥ २ ॥ महेशुल्कायवरुणस्य
नुत्विषओजोमिमातेध्रुवमस्ययत्स्वम् । अजामिमन्यःश्नथयन्तमातिरद्दभ्रेभि-
रन्यःप्रवृणोतिभूयसः ६ नतमंहोनदुरितानिमर्त्यमिन्द्रावरुणानतपःकुतश्चन ।
यस्यदेवागच्छथोवीथोअध्वरंनतंमर्तस्यनशतेपरिह्वृतिः ७ अर्वाङ्नरादैव्येनावसा
गतंशृणुतंहवंयदिमेजुजोषथः । युवोर्हिसख्यमुतवायदाप्यंमार्डीकमिन्द्रावरुणा
नियच्छतम् ८ अस्माकमिन्द्रावरुणाभरेभरेपुरोयोधाभवतंकृष्ट्योजसा । यद्वां
हवन्तउभयेअधस्पृधिनरस्तोकस्यतनयस्यसातिषु ९ अस्मेइन्द्रोवरुणोमित्रो

For Private and Personal Use Only

अर्यमायुन्नर्यच्छन्तुमहिशर्मसप्रथः । अवध्रंज्योतिरदितेर्ऋतावृधोदेवस्यश्लोकं सवितुर्मनामहे १० ॥ ३ ॥

युवां नरा दश वसिष्ठ इन्द्रावरुणौ जगती ।

८३ युवांनरापश्यमानासआप्यंप्राचागव्यन्तःपृथुपर्शवोययुः । दासांचवृत्राहतमार्याणिचसुदासमिन्द्रावरुणावसावतम् १ यत्रानरःसमयन्तेकृतध्वजोयस्मिन्नाजाभवतिकिंचनप्रियम् । यत्राभयन्तेभुवनास्वर्दृशस्तत्रानइन्द्रावरुणाधिवोचतम् २ संभूम्याअन्ताध्वसिराअदृक्षतेन्द्रावरुणादिविघोषआरुहत् । अस्थुर्जनानामुपमामरातयोऽर्वागवसाहवनश्रुतागतम् ३ इन्द्रावरुणावधनाभिरप्रतिभेदंवन्वन्ताप्रसुदासमावतम् । ब्रह्माण्येषांशृणुतंहवीमनिसत्यातृत्सूनामभवत्पुरोहितिः ४ इन्द्रावरुणावभ्यातपन्तिमाघान्यर्योवनुषामरातयः । युवंहिवस्वउ-

भयस्यराजथोऽधस्मानोऽवतंपार्येदिवि ५ ॥ ४ ॥ युवांहवन्तउभयासआजि-
ष्विन्द्रंचवस्वोवरुणंचसातये । यत्रराजभिर्दशभिर्निबाधितंप्रसुदासमावतंतृत्सु-
भिःसह ६ दशराजानःसमिताअयज्यवःसुदासमिन्द्रावरुणानयुयुधुः । सत्या
नृणामद्मसदामुपस्तुतिर्देवाएषामभवन्देवहूतिषु ७ दाशराज्ञेपरियत्तायविश्वतः
सुदासइन्द्रावरुणावशिक्षतम् । श्वित्यञ्चोयत्रनमसाकपर्दिनोधियाधीवन्तोअस-
पन्ततृत्सवः ८ वृत्राण्यन्यःसमिथेषुजिघ्नतेव्रतान्यन्योअभिरक्षतेसदा । हवामहे
वांवृषणासुवृक्तिभिरस्मेइन्द्रावरुणाशर्मयच्छतम् ९ अस्मेइन्द्रोवरुणोमित्रोअर्-
यमाद्युम्नंयच्छन्तुमहिशर्मसप्रथः । अवध्रंज्योतिरदितेरृतावृधोदेवस्यश्लोकंस-
वितुर्मनामहे १० ॥ ५ ॥

Shri Mahavir Jain Aradhana Kendra www.kobatirth.org Acharya Shri Kailassagarsuri Gyanmandir

आ वां पञ्च वसिष्ठ इन्द्रावरुणौ त्रिष्टुप् ।

८४ आवांराजानावध्वरेववृत्यांहव्येभिरिन्द्रावरुणानमोभिः । प्रवांघृताची बाह्वोर्दधानापरित्मनाविषुरूपाजिगाति १ युवोराष्ट्रंबृहदिन्वतिद्यौर्यौसेतृभिररज्जुभिःसिनीथः । परिनोहेळोवरुणस्यवृज्याउरुंनइन्द्रःकृणवदुलोकम् २ कृतंनोयज्ञंविदथेषुचारुंकृतंब्रह्माणिसूरिषुप्रशस्ता । उपोरयिर्देवजूतोनएतुप्रणःस्पार्हाभिरूतिभिस्तिरेतम् ३ अस्मेइन्द्रावरुणाविश्ववारंरयिंधत्तंवसुमन्तंपुरुक्षुम् । प्रयआदित्योअनृतामिनात्यमिताशूरोदयतेवसूनि ४ इयमिन्द्रंवरुणमष्टमेगीःप्रावत्तोकेतनयेतूतुजाना । सुरत्नासोदेववीतिंगमेमयूयंपातस्वस्तिभिःसदानः ५ ॥ ६ ॥

For Private and Personal Use Only

पुनीषे पञ्च वसिष्ठ इन्द्रावरुणौ त्रिष्टुप् ।

८५ पुनीषे वाम॒रक्षसं॑ मनी॒षां सोम॒मिन्द्रा॑य॒ वरु॑णाय॒ जुह्व॑त् । घृ॒तप्र॑तीकामु॒षसं॒
न दे॒वीं ता नो॒ याम॑न्नुरुष्यताम॒भीके॑ १ स्पर्ध॑न्ते॒ वा उ॑ देव॒हूये॒ अत्र॒ येषु॑ ध्व॒जेषु॑ दि॒द्यव॒:
पत॑न्ति । यु॒वं ताँ इ॑न्द्रावरुणाव॒मित्रा॑न्ह॒तं परा॑च॒: शर्वा॒ विषू॑चः २ आप॑श्चि॒द्धि स्वय॑-
शस॒: सद॑:सु दे॒वीरिन्द्रं॒ वरु॑णं दे॒वता॒ धु॑: । कृ॒ष्टीर॒न्यो धा॒रय॑ति॒ प्रवि॑क्ता वृ॒त्राण्य॒न्यो अ॑प्र॒-
तीनि॑ हन्ति ३ स सु॒क्रतु॑रृ॒त॒चिद॑स्तु॒ होता॒ य आ॑दित्य॒ शव॑सा वां॒ नम॑स्वान् । आ॒व॒वर्त॒-
दव॑से वां ह॒विष्मा॒नस॒दित्स सु॑वि॒ताय॒ प्रय॑स्वान् ४ इ॒यमिन्द्रं॒ वरु॑णमष्ट मे॒ गीः प्राव॑त्तो॒-
के तन॑ये॒ तूतु॑जाना । सु॒रत्ना॑सो दे॒ववी॑तिं गमेम यू॒यं पा॑त स्व॒स्तिभि॒: सदा॑ नः ५ ॥ ७ ॥

धीरात्वौ वसिष्ठो वरुणस्त्रिष्टुप् ।

८६ धीरा॒ त्व॑स्य महि॒ना ज॒नूंषि॒ वि य॒स्तस्त॒म्भ॒ रोद॑सी चिदु॒र्वी । प्र नाक॑मृ॒ष्वं नु॑- ॥३५१॥

नुदेवृहन्तंह्वितानक्षंन्नंपुप्रथंच्चभूमं १ उतस्वयांतन्वा३संवंदेतत्कदान्वं१न्तर्वरुणेभु-
वानि । किंमेंह्रव्यमहंणानोजुषेतकदामृळीकंसुमनांअभिख्यंम् २ पृच्छेतदेनों
वरुणदिदृक्षूपोंएमिचिकितुषोंविपृच्छंम् । समानमिन्मेंकवयंश्विदाहुरयंहतुभ्यंव-
रुणोहृर्णाते ३ किमागंआसवरुणज्येष्ठंयत्स्तोतारंजिघांससिसखांयम् । प्रतन्मे
वोचोदूळभस्वधावोऽवंत्वानेनानमंसातुरइंयाम् ४ अवंद्रुग्धानिपित्र्यांसृजानोऽव
यावयंचंकृमातनूभिंः । अवंराजन्पशुतृपंनतायुंसृजावत्सनंदाम्नोवसिंष्ठम् ५ न
सस्वोदक्षोंवरुणध्रुतिःसासुरांमन्युर्विभीदंकोआचित्तिः । अस्तिज्यायान्कनींयस
उपारेस्वप्नंश्चनेदनृतस्यप्रयोता६ अरंदासोनमीळ्हुषेंकराण्यंहदेवायभूर्णयेऽनांगाः।
अचेतयदचितोंदेवोअर्योगृत्संरायेकवितंरोजुनाति ७ अयंसुतुभ्यंवरुणस्वधा-

वोहृदिस्तोमउपंश्रितश्चिदस्तु । शंनःक्षेमेशमुयोगेनोअस्तुयूयंपातस्वस्तिभिः
सदानः ८ ॥ ८ ॥

रदत्सप्त वसिष्ठो वरुणस्त्रिष्टुप् ।

८७ रदत्पथोवरुणःसूर्यायप्रार्णांसिसमुद्रियानदीनाम् । सर्गोनसृष्टोअर्वती-
ऋतायंचकारमहीरवनीरहभ्यः १ आत्मातेवातोरजआनवीनोत्पशुर्नभूर्णिर्यवसे
ससवान् । अन्तर्महीबृहतीरोदसीमेविश्वातेधामवरुणप्रियाणि २ परिस्पशो
वरुणस्यस्मदिष्टाउभेपश्यन्तिरोदसीसुमेके । ऋतावानःकवयोयज्ञधीराःप्रचेतसो
यइषयन्तमन्म ३ उवाचमेवरुणोमेधिरायत्रिःसप्तनामाघ्याबिभर्ति । विद्वान्प-
दस्यगुह्यानवोचद्युगायविप्रउपरायशिक्षन् ४ तिस्रोद्यावोनिहिताअन्तरस्मिन्ति-
स्रोभूमीरुपराःषड्विधानाः । गृत्सोराजावरुणश्चक्रएतंदिविप्रेङ्खंहिरण्ययंशुभेकम् ॥३५२॥

५ अवासिन्धुंवरुणोद्यौरिवस्थाद्द्रप्सोनश्वेतोमृगस्तुविष्मान् । गम्भीरशंसोरजसोविमानःसुपारक्षत्रःसतोअस्यराजा ६ योमृळयातिचक्रुषेचिदागोवयंस्यामवरुणेअनागाः । अनुव्रतान्यदितेर्ऋधन्तोयूयंपातस्वस्तिभिःसदानः ७ ॥ १ ॥

प्र शुन्ध्युवं सप्त वसिष्ठो वरुणस्त्रिष्टुप् ।

८८ प्रशुन्ध्युवंवरुणायप्रेष्ठांमतिंवसिष्ठमीळ्हुषेभरस्व । यईमर्वाञ्चंकरतेयजत्रंसहस्रामघंवृषणंबृहन्तम् १ अधान्वंस्यसंदृशंजगन्वानग्नेरनीकंवरुणस्यमंसि । स्वर्१यदश्मन्नधिपाउअन्धोऽभिमावपुर्दृशयेनिनीयात् २ आयद्रुहाववरुणश्चनावंप्रयत्समुद्रमीरयावमध्यम् । अधियदपांस्नुभिश्चरावप्रप्रेङ्खईङ्खयावहैशुभेकम् ३ वसिष्ठंहवरुणोनाव्याधादृषिंचकारस्वपामहोभिः । स्तोतारंविप्रःसुदिनत्वेअह्नांयान्नुद्यावस्ततनन्यादुषासः ४ क्व१त्यानिनौसख्याबभूवुःसचावहेयदवृकंपुरा

चित् । बृहन्तंमानेंवरुणस्वधावःसहस्रंद्वारंजगमागृहंतें ५ यआपिर्नित्योंवरुण
प्रियःसन्त्वामागांसिकृणवत्सखांते । मातएनंस्वन्तोयक्षिन्भुजेमयन्धिष्मांविप्रः
स्तुवतेवरूथम् ६ ध्रुवासुंत्वासुक्षितिषुंक्षियन्तोव्यं१स्मत्पाशंवरुणोमुमोचत् ।
अवोंवन्वानाअदितेरुपस्थांद्यूयंपातस्वस्तिभिःसदानः ७ ॥ १० ॥

मो षु पञ्च वसिष्ठो वरुणो गायत्री । अन्त्या जगती ।

८९ मोषुवंरुणमृन्मयंगृहंराजन्नहंगमम् । मृळासुंक्षत्रमृळयं १ यदेमिंप्र-
स्फुरन्निंवदृतिर्नध्मातोअंद्रिवः । मृळासुंक्षत्रमृळयं २ क्रत्वंःसमहदीनतांप्रतीपं
जंगमाशुचे । मृळासुंक्षत्रमृळयं ३ अपांमध्येंतस्थिवांसंतृष्णांविदज्जरितारंम्।
मृळासुंक्षत्रमृळयं ४ यत्किंचेदंवंरुणदैव्येजनेंऽभिद्रोहंमंनुष्याश्चरांमसि । अ-

For Private and Personal Use Only

चित्तयित्तवधर्मांयुयोपिममानस्तस्मादेनसोदेवरीरिषः ५ ॥ ११ ॥ इति शाकल्कसंहितायां सप्तमे मण्डले पञ्चमोनुवाकः ॥ ५ ॥

प्र वीरया सप्त वसिष्ठो वायुस्त्रिष्टुप् । अन्त्यानां तिसृणामिन्द्रवायू ।

१० प्रवीरयाशुचंयोदद्रिरेवामध्वर्युभिर्मधुमन्तःसुतासः । वहवायोनियुतोयाह्यच्छापिबासुतस्यान्धसोमदाय १ ईशानायप्रहुतिंयस्तआनट्शुचिंसोमंशुचिपास्तुभ्यंवायो । कृणोषितंमर्त्येषुप्रशस्तंजातोजातोजायतेवाज्यस्य २ रायेनुयंजज्ञतूरोदसीमेरायेदेवीधिषणाधातिदेवम् । अधवायुंनियुतःसश्चतस्वाउतश्वेतंवसुधितिंनिरेके ३ उच्छन्नुषसःसुदिनाअरिप्राउरुज्योतिर्विविदुर्दीध्यानाः । गव्यंचिदूर्वमुशिजोविवव्रुस्तेषामनुप्रदिवःसस्रुरापः ४ तेसत्येनमनसादीध्यानाःस्वेनयुक्तासःक्रतुनावहन्ति । इन्द्रवायूवीरवाहंरथंवामीशानयोरभिपृक्षःसचन्ते ५

For Private and Personal Use Only

Shri Mahavir Jain Aradhana Kendra www.kobatirth.org Acharya Shri Kailassagarsuri Gyanmandir

ईशानासोयेदधंतेस्वर्णोगोभिरश्वेभिर्वसुभिर्हिरण्यैः। इन्द्रवायूसूरयोविश्वमायुरर्वद्भिर्वीरैःपृतनासुसह्युः ६ अर्वन्तोनश्रवसोभिक्षमाणाइन्द्रवायूसुष्टुतिभिर्वसिष्ठाः। वाजयन्तःस्ववसेहुवेमयूयंपातस्वस्तिभिःसदानः ७ ॥ १२ ॥

कुविदङ्ग सप्त वसिष्ठ इन्द्रवायू त्रिष्टुप् । प्रथमातृतीययोर्वायुः ।

११ कुविदङ्गनमसायेवृधासःपुरादेवाअनवद्यासआसन्। तेवायवेमनवेबाधितायावासयन्नुषसंसूर्येण १ उशन्तादूतानदभायगोपामासश्चपाथःशरदश्चपूर्वीः। इन्द्रवायूसुष्टुतिर्वामियानामार्डीकमीट्टेसुवितंचनव्यम् २ पीवोअन्नाँरयिवृधःसुमेधाःश्वेतःसिषक्तिनियुतामभिश्रीः। तेवायवेसमनसोवितस्थुर्विश्वेन्नरःस्वपत्यानिचक्रुः ३ यावत्तरस्तन्वोयावदोजोयावन्नरश्चक्षसादीध्यानाः। शुचिंसोमंशुचिपापातमस्मेइन्द्रवायूसदतंबर्हिरेदम् ४ नियुवानानियुतःस्पार्हवीराइन्द्र-

For Private and Personal Use Only

वायूसरथैंयातमर्वाक् । इदंहिवांप्रभृतंमध्वोअग्रमर्धप्रीणानाविमुंमुक्तमस्मे ५
यावांशतंनियुतोयाःसहस्रमिन्द्रवायूविश्ववाराःसचन्ते । आभिंर्यातंसुविदत्राभि-
र्वाक्पातंनराप्रतिंभृतस्यमध्वः ६ अर्वन्तानश्रवंसोभिक्षमाणाइन्द्रवायूसुष्टुति-
भिर्वसिष्ठाः । वाजयन्तःस्ववसेहुवेमयूयंपातस्वस्तिभिःसदानः ७ ॥ १३ ॥

आ वायो पञ्च वासिष्ठो वायुस्त्रिष्टुप् । उपाद्याया इन्द्रवायू ।

१२ आवायोभूषशुचिपाउपनःसहस्रंतेनियुतोविश्ववार । उपोतेअन्धोमद्य-
मयामियस्यदेवदधिषेपूर्वपेयम् १ प्रसोताजीरोअध्वरेष्वस्थात्सोममिन्द्रायवा-
यवेपिबध्यै । प्रयद्वांमध्वोअग्रियंभरन्त्यध्वर्यवोदेवयन्तःशचीभिः २ प्रयाभिर्या-
सिदाश्वांसमच्छानियुद्भिर्वायविष्टयेदुरोणे । निनोरयिंसुभोजसंयुवस्वनिवीरंग-
व्यमश्व्यंचराधः ३ येवायवइन्द्रमादनासआदेवासोनितोशनासोअर्यः ।

घ्नन्तोवृत्राणिंसूरिभिंःस्याममासासहांसोयुधानृभिंरमित्रांन् ४ आनोनियुद्भिंःश-
तिनींभिरध्वरंसंहस्रिणींभिरुपंयाहियज्ञम् । वायोअस्मिन्त्सवंनेमादयस्वयूयं
पातस्वस्तिभिःसदानः ५ ॥ १४ ॥

शुचिं त्वष्टौ वसिष्ठ इन्द्राग्नी त्रिष्टुप् ।

१३ शुचिंनुस्तोमंनवंजातमद्येन्द्राग्नीवृत्रहणाजुषेथाम् । उभाहिवांसुहवा
जोहंवीमितावाजंसद्यउंशतेधेष्ठा १ तासानसीशंवसानाहिभूतंसाकंवृधाशवं-
साशूशुवांसा । क्षयंन्तौरायोयवंसस्यभूरेःपृङ्क्तंवाजस्यस्थविंरस्यघृष्वेः २ उपो
हयद्विदथंवाजिनोगुर्धीभिर्विप्राःप्रमंतिमिच्छमानाः । अर्वन्तोनकाष्ठांनक्षमाणा
इन्द्राग्नीजोहुंवतोनरस्ते ३ गीर्भिर्विप्रःप्रमंतिमिच्छमांनईट्टेरयिंयशसंपूर्वभाजंम् ।
इन्द्राग्नीवृत्रहणासुवज्राप्रनोनव्येभिस्तिरतंदेष्णैः ४ संयन्महीमिंथतीस्पर्धमाने

For Private and Personal Use Only

Shri Mahavir Jain Aradhana Kendra www.kobatirth.org Acharya Shri Kailassagarsuri Gyanmandir

तनूरुचाशूरसातायतैते । अदेवयुंविदथेदेवयुभिःसत्राहंतसोमसुताजनेन ५ ॥ १५ ॥ इमामुषुसोमंसुतिमुपंनएन्द्राग्नीसौमनसायंयातम् । नूचिद्धिपरिम-म्नाथेअस्मानावांशश्वंद्भिर्ववृतीयवाजैः ६ सोअंग्नएनानमसासमिद्धोऽच्छामित्रं वरुणमिन्द्रंवोचेः । यत्सीमागश्चकृमातत्सुमृळतदंर्यमादितिःशिश्रथन्तु ७ एता अंग्नआशुषाणासइष्टीर्युवोःसचाभ्यंश्यामवाजान् । मेन्द्रोनोविष्णुर्मरुतःपरि ख्यन्यूयंपातस्वस्तिभिःसदानः ८ ॥ १६ ॥

इयं वां द्वादश वासिष्ठ इन्द्राग्नी गायत्री । अन्त्यानुष्टुप् ।

१४ इयंवांमस्यमन्मनइन्द्राग्नीपूर्व्यस्तुतिः । अभ्राद्वृष्टिरिवाजनि १ शृणुतं जरितुर्हवमिन्द्राग्नीवनतंगिरः । ईशानापिप्यतंधियः २ मापांपत्वायंनोनरेन्द्रा-

For Private and Personal Use Only

Shri Mahavir Jain Aradhana Kendra www.kobatirth.org Acharya Shri Kailassagarsuri Gyanmandir

ग्नीमाभिशंस्तये । मानोंरीरधतंनिदे ३ इन्द्रेंअग्नानमोंबृहत्सुंवृक्तिमेरंयामहे ।
धियाधेनांअवस्यवंः ४ ताहिशश्वंन्तईळंतइत्थाविप्रांसऊतयें । सबाधोवाजंसा-
तये ५ तावांगीर्भिर्विपन्यवःप्रयंस्वन्तोहवामहे । मेघसांतासनिष्यवंः ६॥१७॥
इन्द्रांग्नीअवसागंतमस्मभ्यंचर्षणीसहा । मानोंदुःशंसंईशत ७ माकस्यंनोअरं-
रुषोधूर्तिःप्रणङ्मर्त्यंस्य । इन्द्रांग्नीशर्मंयच्छतम् ८ गोमद्धिरंण्यवद्वसुयद्वामश्वां-
वदीमंहे । इन्द्रांग्नीतद्वंनेमहि ९ यत्सोमआसुतेनरंइन्द्राग्नीअजोंहवुः । सप्तींव-
न्तासपर्यवंः । १० उक्थेभिर्वृत्रहन्तंमायामंन्दानाचिदागिरा । आङ्गूषैराविवां-
सतः ११ ताविद्दुःशंसंमर्त्यंदुर्विद्वांसंरक्षस्विनंम् । आभोगंहन्मंनाहतमुदधिंह-
न्मंनाहतम् १२ ॥ १८ ॥

For Private and Personal Use Only

मक्षोदसा षड्वसिष्ठः सरस्वती त्रिष्टुप् । तृतीयायाः सरस्वान् ।

१५ प्रक्षोदसाधायसासस्रएषासरस्वतीधरुणमायसीपूः । प्रबाबधानारथ्येव
यातिविश्वाअपोमहिनासिन्धुरन्याः १ एकाचेतत्सरस्वतीनदीनांशुचिर्यतीगिरि-
भ्यआसमुद्रात् । रायश्चेतन्तीभुवनस्यभूरेर्घृतंपयोदुदुहेनाहुषाय २ सवावृधेन-
र्योयोषणासुवृषाशिशुर्वृषभोयज्ञियासु । सवाजिनंमघवद्भ्योदधातिविसातयेतन्वं
मामृजीत ३ उतस्यानःसरस्वतीजुषाणोपश्रवत्सुभगायज्ञेअस्मिन् । मितज्ञु-
भिर्नमस्यैरियानारायायुजाचिदुत्तरासखिभ्यः ४ इमाजुह्वानायुष्मदानमोभिः
प्रतिस्तोमंसरस्वतिजुषस्व । तवशर्मन्प्रियतमेदधानाउपस्थेयामशरणंनवृ-
क्षम् ५ अयमुतेसरस्वतिवसिष्ठोद्वारावृतस्यसुभगेव्यावः । वर्धशुभ्रेस्तुवतेरासि
वाजान्यूयंपातस्वस्तिभिःसदानः ६ ॥ ११ ॥

बृहदु षड्वसिष्ठो गायत्री । आद्यानां तिसृणां सरस्वती । शिष्टानां सरस्वान् ।
आद्या बृहती । द्वितीया सतोबृहती । तृतीया प्रस्तारपङ्क्तिः ।

१६ बृहदुगायिषेवचोऽसुर्यानदीनाम् । सरस्वतीमिन्महयासुवृक्तिभिःस्तो-
मैर्वसिष्ठरोदसी १ उभेयत्तेमहिनाशुभ्रेअन्धसीअधिक्षियन्तिपूरवः । सानोबो-
ध्यवित्रीमरुत्सखाचोदराधोमघोनाम् २ भद्रमिद्भद्राकृणवत्सरस्वत्यकवारीचे-
ततिवाजिनीवती । गृणानाजमदग्निवत्स्तुवानाचवसिष्ठवत् ३ जनीयन्तोन्व-
ग्रवःपुत्रीयन्तःसुदानवः । सरस्वन्तंहवामहे ४ येतेसरस्वऊर्मयोमधुमन्तोघृत-
श्चुतः । तेभिर्नोऽविताभव ५ पीपिवांसंसरस्वतःस्तनंयोविश्वदर्शतः । भक्षीम-
हिप्रजामिषम् ६ ॥ २० ॥

यज्ञे दश वसिष्ठो बृहस्पतिस्त्रिष्टुप् । आद्याया इन्द्रः । तृतीयानवम्यो-
रिन्द्राब्रह्मणस्पती । अन्त्याया इन्द्राबृहस्पती ।

१७ यज्ञेदिवोनृषदनेपृथिव्यानरोयत्रदेवयवोमदन्ति । इन्द्राययत्रसवनानि
सुन्वेगमन्मदायप्रथमंवयश्च १ आदैव्यावृणीमहेऽवांसिबृहस्पतिर्नोमहआस-
खायः । यथाभवेममीळ्हुषेअनागायोनोदातापरावतःपितेव २ तमुज्येष्ठंनमसा
हविर्भिःसुशेवंब्रह्मणस्पतिंगृणीषे । इन्द्रंश्लोकोमहिदैव्यःसिषक्तुयोब्रह्मणोदेवकृ-
तस्यराजा ३ सआनोयोनिंसदतुप्रेष्ठोबृहस्पतिर्विश्ववारोयोअस्ति । कामोरायः
सुवीर्यस्यतंदात्पर्षन्नोअतिसश्चतोअरिष्टान् ४ तमानोअर्कममृतायजुष्टमिमेधासु
रमृतासःपुराजाः । शुचिक्रन्दंयजतंपस्त्यानांबृहस्पतिमनर्वाणंहुवेम ५ ॥ २१ ॥
तंशग्मासोअरुषासोअश्वाबृहस्पतिंसहवाहोवहन्ति । सहश्चिद्यस्यनीलवत्सध-

स्थंनभोनरूपमंरुपंवसांना: ६ सहिशुचिंःशतपंत्र:सशुन्ध्युर्हिरंण्यवाशीरिषिरः स्वर्षाः । बृहस्पतिःसःस्वांवेशऋष्वःपुरूसखिंभ्यआसुतिंकरिष्ठः ७ देवीदेवस्यरोदंसीजनिंत्रीबृहस्पतिंवावृधतुर्महित्वा । दक्षाय्यांयदक्षतासखायःकरद्ब्रह्मणे सुतरांसुगाधा ८ इयंवांब्रह्मणस्पतेसुवृक्तिर्ब्रह्मेन्द्रांयवज्रिणेंअकारि । अविष्टंधियोंजिगृतंपुरंन्धीर्जजस्तमर्योवनुषामरांतीः ९ बृहंस्पतेयुवमिन्द्रंश्चवस्वोंदिव्यस्यैशाथेउतपार्थिवस्य । धत्तंरयिंस्तुवतेकीरयैंचिद्यूयंपांतस्वस्तिभिःसदांनः १० ॥ २२ ॥

अध्वर्यवः सप्त वसिष्ठ इन्द्रस्त्रिष्टुप् । अन्त्याया इन्द्राबृहस्पती ।

१८ अध्वंर्यवोऽरुणंदुग्धमंशुंजुहोतंनवृषभायंक्षितीनाम् । गौराद्वेदीयाँअवपानमिन्द्रोंविश्वाहेद्यांतिसुतसोंममिच्छन् १ यद्दंधिषेप्रदिविचार्वन्नंदिवेदिवेपी-

For Private and Personal Use Only

तिमिर्दस्यवक्षि । उतह्रदोतमनंसाजुषाणउशन्निन्द्रप्रस्थितान्पाहिसोमान् २
जज्ञानःसोमंसहंसेपपाथप्रतेमाताममहिमानंमुवाच । एन्द्रपप्राथोर्वं १न्तरिक्षंयुधा
देवेभ्योवरिवश्चकर्थ ३ यद्योधयामहतोमन्यमानान्साक्षामतान्बाहुभिःशाशं-
दानान् । यद्वानृभिर्वृतइन्द्राभियुध्यास्तंत्वयाजिंसौश्रवसंजयेम ४ प्रेन्द्रस्यवो-
चंप्रथमाकृतानिप्रनूतनामघवायाचकार । यदेददेवीरसंहिष्टमायाअथाभव
त्केवलःसोमोअस्य ५ तवेदंविश्वमभितःपशव्यं १यत्पश्यसिचक्षसासूर्यस्य ।
गवामसिगोपतिरेकइन्द्रभक्षीमहितेप्रयंतस्यवस्वः ६ बृहस्पतेयुवमिन्द्रश्चव-
स्वोदिव्यस्यैशाथेउतपार्थिवस्य । धत्तंरयिंस्तुवतेकीरयेचिद्यूयंपातस्वस्तिभिः
सदानः ७ ॥ २३ ॥

परः सप्त वसिष्ठो विष्णुस्त्रिष्टुप् । उपान्त्यानां तिसृणामिन्द्राविष्णू ।

११ परोमात्रयातन्वावृधाननतेमहित्वमन्वश्नुवन्ति । उभेतेविद्मरजसीपृ-
थिव्याविष्णोदेवत्वंपरमस्यवित्से १ नतेविष्णोजायमानोनजातोदेवमहिम्नःप-
रमन्तमाप । उदस्तभ्नानाकमृष्वंबृहन्तंदाधर्थप्राचींककुभंपृथिव्याः २ इरावती
धेनुमतीहिभूतंसूयवसिनीमनुषेदशस्या । व्यस्तभ्नारोदसीविष्णवेतेदाधर्थपृथि-
वीमभितोमयूखैः ३ उरुंयज्ञायचक्रथुरुलोकंजनयन्तासूर्यमुषासमग्निम् । दा-
सस्यचिद्वृषशिप्रस्यमायाजघ्नथुर्नरापृतनाज्येषु ४ इन्द्राविष्णूदृंहिताःशम्बरस्य
नवपुरोनवतिंचश्नथिष्टम् । शतंवर्चिनःसहस्रंचसाकंहथोअप्रत्यसुरस्यवीरान् ५
इयंमनीषाबृहतीबृहन्तोरुक्रमातवसावर्धयन्ती । ररेवांस्तोमंविदथेषुविष्णोपिन्व-

तमिषोवृजनेष्विन्द्र ६ वषट्तेविष्णवासआकृणोमितन्मेजुषस्वशिपिविष्टहव्यम्। वर्धन्तुत्वासुष्टुतयोगिरोमेयूयंपातस्वस्तिभिःसदानः ७ ॥ २४ ॥

नूमर्तः सप्त वसिष्ठो विष्णुस्त्रिष्टुप्।

१०० नूमर्तोदयतेसनिष्यन्योविष्णवउरुगायायदाशत्। प्रयःसत्राचामनसायजातएतावन्तंनर्यमाविवासात् १ त्वंविष्णोसुमतिंविश्वजन्यामप्रयुतामेवयावोमतिंदाः। पर्चोयथानःसुवितस्यभूरेरश्वावतःपुरुश्चन्द्रस्यरायः २ त्रिर्देवःपृथिवीमेषएतांविचक्रमेशतर्चसंमहित्वा। प्रविष्णुरस्तुतवसस्तवीयान्त्वेषंह्यस्यस्थविरस्यनाम ३ विचक्रमेपृथिवीमेषएतांक्षेत्रायविष्णुर्मनुषेदशस्यन्। ध्रुवासोअस्यकीरयोजनासउरुक्षितिंसुजनिमाचकार ४ प्रतत्तेअद्यशिपिविष्टनामार्यःशंसामिवयुनानिविद्वान्। तंत्वागृणामितवसमतव्यान्क्षयन्तमस्यरजसःपराके

For Private and Personal Use Only

Shri Mahavir Jain Aradhana Kendra www.kobatirth.org Acharya Shri Kailassagarsuri Gyanmandir

५ किमित्तेंविष्णोपरिचक्ष्यंँभूत्प्रयद्ववक्षेशिपिविष्टोअंस्मि । मावपौंअस्मदपंगूह
एतद्यदन्यरूंपःसमिथेबभूथं ६ वषंट्तेविष्णवासआकृंणोमितन्मेंजुषस्वशिपिविष्ट

हव्यम् । वर्धंन्तुत्वासुष्टुतयोगिरोंमेयूयंपांतस्वस्तिभिःसदांनः ७ ॥ २५ ॥
इति शाकलर्क्संहितायां पञ्चमाष्टके षष्ठोऽध्यायः ॥ ६ ॥

तिस्रःषट्पार्जन्यंतुपर्जन्यायतृचंगायत्रंद्वितीयापादनिचृदेतेकुमारआग्नेयोपश्यद्वासिष्ठएववावृष्टिका-
मःसंवत्सरंदशपर्जन्यस्तुतिःसंहृष्टान्मण्डूकांस्तुष्टावाद्यानुष्टुबिन्द्रासोमापञ्चाधिकैन्द्रासोमंराक्षोघ्नंशापा-
भिशापप्रायंषट्सप्तवाद्याजगत्यएकविंशीत्रयोविंश्यौचाष्टादशीमारुतीचदशमीचतुर्दश्यावाग्नेय्यौदैव्ये-
कादशान्त्यानुष्टुम्नवमीद्वादशीत्रयोदशीसौम्यःसप्तदशीग्राव्ण्यष्टमीषोळश्यावैन्द्र्यौमवर्तयेतिचतस्रऐ-
न्द्र्योमानोरक्षइत्यृषेरात्मनआशीरुत्तरोर्धर्चःपृथिव्यन्तरिक्षंद्यौरितिदैवतःपरंगायत्रंप्रागत्सप्तमेऋषिश्चानु-
क्तगोत्रःप्रास्कवत्स्यात्काण्वोष्टमंमण्डलंमाचिचतुस्त्रिंशन्मेधातिथिमेध्यातिथीऐन्द्रंबार्हतांद्विप्रगाथादिद्वि-
त्रिष्टुबन्तमाद्यंतृचंप्रगाथोपश्यत्सघोरःसन्भ्रातुःकण्वस्यपुत्रतामगात्स्वायोगिश्वासङ्गोयस्त्रीभूत्वापुमान-

भूत्समेध्यातिथयेदानंदत्त्वास्तुहिस्तुहीतिचतसृभिरात्मानंतुष्टावपत्नीचास्याङ्गिरसीशश्वतीपुंस्त्वमुपल-

For Private and Personal Use Only

Shri Mahavir Jain Aradhana Kendra www.kobatirth.org Acharya Shri Kailassagarsuri Gyanmandir

भ्यैनंमीतान्त्ययातुष्टावेदंवसोद्विचत्वारिंशन्मेधातिथिराङ्गिरसश्चाभियमेधःस्वादवोनुष्टुबन्त्याभ्यांमेधा-
तिथिर्विभिन्दोर्दानंतुष्टावपिबचतुर्विंशतिर्मेध्यातिथिःप्रागाथंत्वनुष्टुब्गायत्र्यौबृहतीचान्त्याःकौरयाण-
स्यपाकस्थाम्नोदानस्तुतिर्यदिन्द्रसैकादेवातिथिस्तृचोन्त्यःपुरउष्णिगन्तःकुरुङ्गस्यदानस्तुतिस्तत्पूर्वा-
श्चतस्रःपौष्ण्यो वा ।

तिस्रः षड्वसिष्ठः कुमारो वाग्नेयः पर्जन्यस्त्रिष्टुप् ।

१०१ ॐम् तिस्रोवाचःप्रवंदज्योतिरग्रायाएतद्दुहेमंधुदोघमूधः । सवत्संकृ-
ण्वन्गर्भमोषधीनांसद्योजातोवृषभोरोरवीति १ योवर्धनओषधीनांयोअपांयोवि-
श्वस्यजगतोदेवईशे । सत्रिधातुशरणंशर्मयंसत्त्रिवर्तुज्योतिःस्वभिष्ट्यं१स्मे २
स्तरीरुत्वद्भवतिसूतउत्वद्यथावशंतन्वंचक्रएषः । पितुःपयःप्रतिंगृभ्णातिमातातेनं
पितावर्धतेतेनंपुत्रः ३ यस्मिन्विश्वानिभुवनानितस्थुस्तिस्रोद्यावस्त्रेधासस्रुरापः ।
त्रयःकोशासउपसेचंनासोमध्वःश्चोतन्त्यभितोविरप्शम् ४ इदंवचःपर्जन्यांयस्व-

Shri Mahavir Jain Aradhana Kendra www.kobatirth.org Acharya Shri Kailassagarsuri Gyanmandir

राजेहृदोअस्त्वन्तरंतज्जुजोषत् । मयोभुवोवृष्टयःसन्त्वस्मेसुपिप्पलाओषधीर्दे-
वगोपाः ५ सरेतोधावृषभःशश्वतीनांतस्मिन्नात्माजगतस्तस्थुषश्च । तन्मऋतं
पातुशतशारदाययूयंपातस्वस्तिभिःसदानः ६ ॥ १ ॥

पर्जन्याय तृचं वसिष्ठः कुमारो वाग्नेयः पर्जन्यो गायत्री । द्वितीया पादनिचृत् ।

१०२ पर्जन्यायप्रगायतदिवस्पुत्रायमीळ्हुषे । सनोयवसमिच्छतु १ योगर्भ-
मोषधीनांगवांकृणोत्यर्वताम् । पर्जन्यःपुरुषीणाम् २ तस्माइदास्येहविर्जुहो-
तामधुमत्तमम् । इळांनःसंयतंकरत् ३ ॥ २ ॥

संवत्सरं दश वसिष्ठो मण्डूकास्त्रिष्टुप् । आद्यानुष्टुप् ।

१०३ संवत्सरंशशयानाब्राह्मणाव्रतचारिणः । वाचंपर्जन्यजिन्वितांप्रमण्डू-
काअवादिषुः १ दिव्याआपोअभियदेनमायन्दृतिंनशुष्कंसरसीशयानम् ।

For Private and Personal Use Only

गवामहनमायुर्वत्सिनीनांमण्डूकानांवग्नुरत्रासमेति २ यदीमेनाँउशतोअभ्यव-
र्षीत्तृष्यावतःप्रावृष्यागतायाम्।अक्खलीकृत्यापितरंनपुत्रोअन्योअन्यमुपवदन्त-
मेति ३ अन्योअन्यमनुगृभ्णात्येनोरपांप्रसर्गेयदमन्दिषाताम् । मण्डूकोयदभि-
वृष्टःकनिष्कन्पृश्निःसंपृङ्क्तेहरितेनवाचम् ४ यदेषामन्योअन्यस्यवाचंशाक्तस्येव
वदतिशिक्षमाणः । सर्वंतदेषांसमृधेवपर्वयत्सुवाचोवदथनाध्यप्सु ५ ॥ ३ ॥
गोमायुरेकोअजमायुरेकःपृश्निरेकोहरितएकएषाम् । समानंनामबिभ्रतोविरू-
पाःपुरुत्रावाचंपिपिशुर्वदन्तः ६ ब्राह्मणासोअतिरात्रेनसोमेसरोनपूर्णमभितोव-
दन्तः । संवत्सरस्यतदहःपरिष्ठयन्मण्डूकाःप्रावृषीणंबभूव ७ ब्राह्मणासःसोमिनो
वाचमक्रतब्रह्मकृण्वन्तःपरिवत्सरीणम् । अध्वर्यवोघर्मिणःसिष्विदानाआविर्भ-
वन्तिगुह्यानकेचित् ८ देवहितिंजुगुपुर्द्वादशस्यऋतुंनरोनप्रमिनन्त्येते । संवत्सरे

For Private and Personal Use Only

Shri Mahavir Jain Aradhana Kendra www.kobatirth.org Acharya Shri Kailassagarsuri Gyanmandir

प्रावृष्यागंतायांतप्ताघर्मा अश्नुवतेविसर्गम् १ गोमायुरदादजमायुरदात्पृश्निरदाद्ध-
रितोनोवसूनि । गवांमण्डूकाददतःशतानिसहस्रसावेप्रतिरन्तआयुः १० ॥ ४ ॥

इन्द्रासोमा पञ्चविंशतिर्वसिष्ठः । आद्यानांसप्तानांपञ्चदशीपञ्चविंश्योश्चेन्द्रासोमौ रक्षोहणौ । नवमी-
द्वादशीत्रयोदशीनां सोमः । दशमीचतुर्दश्योरग्निः । एकादश्या देवाः । सप्तदश्या ग्रावाणः । अष्टादश्या
मरुतः । त्रयोविंश्याः प्रथमार्धस्य वसिष्ठः । द्वितीयार्धस्य पृथिव्यन्तरिक्षे । आद्याः षडष्टादश्येकविंशी-
त्रयोविंश्यश्चजगत्यः । सप्तमी त्रिष्टुब्जगती वा । अन्त्यानुष्टुप् । शिष्टास्त्रिष्टुभः ।

१०४ इन्द्रासोमातपतंरक्षउब्जतंन्यर्पयतंवृषणातमोवृधः । पराशृणीतमचि-
तोन्योषतंहतंनुदेथांनिशिशीतमत्रिणः १ इन्द्रासोमासमघशंसमभ्य१घंतपुर्य-
यस्तुचरुरग्निवाँइव । ब्रह्मद्विषेक्रव्यादेघोरचक्षसेद्वेषोधत्तमनवायंकिमीदिने २
इन्द्रासोमादुष्कृतोवव्रेअन्तरनारम्भणेतमसिप्रविध्यतम् । यथानातःपुनरेकश्च
नोदयत्तद्वामस्तुसहसेमन्युमच्छवः ३ इन्द्रासोमावर्तयतंदिवोवधंसंपृथिव्याअघ-

For Private and Personal Use Only

शंसायुतर्हणम् । उत्तंक्षतंस्वर्यं१ पर्वतेभ्योयेनरक्षोवावृधानंनिजूर्वथः ४ इन्द्रासोमावर्तयतंदिवस्पर्यग्नितप्तेभिर्युवमश्महन्मभिः । तपुर्वधेभिरजरेभिरत्रिणोनिपर्शानेविध्यतंयन्तुनिस्वरम् ५ ॥ ५ ॥ इन्द्रासोमापरिवांभूतुविश्वतइयंमतिःकक्ष्याश्वेववाजिनां । यांवांहोत्रांपरिहिनोमिमेधयेमाब्रह्माणिनृपतीववाजिन्वतम् ६ प्रतिस्मरेथांतुजयद्भिरेवैर्हतंद्रुहोरक्षसोभङ्गुरावतः । इन्द्रासोमादुष्कृतेमासुगंभूद्योनःकदाचिदभिदासतिद्रुहा ७ योमापाकेनमनसाचरन्तमभिचष्टेअनृतेभिर्वचोभिः । आपइववकाशिनासंगृभीताअसन्नस्त्वासतइन्द्रवक्ता ८ येपाकशंसंविहरन्तएवैर्येवाभद्रंदूषयन्तिस्वधाभिः। अहयेवातान्प्रददातुसोमआवादधातुनिर्ऋतेरुपस्थे ९ योनोरसंदिप्सतिपित्वोअग्नेयोअश्वानांयोगवांयस्तनूनाम् । रिपुःस्तेनःस्तेयकृद्दभ्रमेतुनिषहीयतांतन्वा३तनाच १० ॥ ६ ॥ परःसोअं-

स्तुतन्वा३तनाचतिस्रःपृथिवीरधोअस्तुविश्वाः।प्रतिशुष्यतुयशोअस्यदेवायोनो
दिवादिप्संतियश्चनक्तम् ११ सुविज्ञानंचिकितुषेजनायसच्चासच्चवचसीपस्पृ-
धाते । तयोर्यत्सत्यंयतरदृजीयस्तदित्सोमोऽवतिहन्त्यासत् १२ नवाउसोमो
वृजिनंहिनोतिनक्षत्रियंमिथुयाधारयन्तम् । हन्तिरक्षोहन्त्यासद्वदन्तमुभावि-
न्द्रस्यप्रसितौशयाते १३ यदिवाहमनृतदेवआसमोघंवादेवाँअप्यूहेअग्ने । किम-
स्मभ्यंजातवेदोहृणीषेद्रोघवाचस्तेनिर्ऋथंसचन्ताम् १४ अद्यामुरीययदियातु-
धानोअस्मियदिवायुस्ततपपूरुषस्य । अधासवीरैर्दशभिर्वियूयायोमामोघंयातु-
धानेत्याह १५ ॥ ७ ॥ योमायातुंयातुधानेत्याहयोवारक्षाःशुचिरस्मीत्याह ।
इन्द्रस्तंहन्तुमहतावधेनविश्वस्यजन्तोरधमस्पदीष्ट १६ प्रयाजिगातिखर्गलेव
नक्तमपद्रुहातन्वं१गूहमाना । वव्राँअनन्ताँअवसापदीष्टग्रावाणोघ्नन्तुरक्षसउप- ॥३६३॥

Shri Mahavir Jain Aradhana Kendra www.kobatirth.org Acharya Shri Kailassagarsuri Gyanmandir

वेदैः १७ वितिष्ठध्वंमरुतोविक्ष्वि१च्छतंगृभायतंरक्षसःसंपिनष्टन । वयोयेभूत्वी
पतयन्तिनक्तभिर्येवारिपोदधिरेदेवेअध्वरे १८ प्रवर्तयदिवोअश्मानमिन्द्रसोम-
शितंमघवन्त्संशिशाधि । प्राक्तादपाक्तादधरादुदक्तादभिजहिरक्षसःपर्वतेन १९
एतउत्येपतयन्तिश्वयातवइन्द्रंदिप्सन्तिदिप्सवोऽदाभ्यम् । शिशीतेशक्रःपिशु-
नेभ्योवधंनूनंसृजदशनिंयातुमद्भ्यः २० ॥ ८ ॥ इन्द्रोयातूनामभवत्पराशरो
हविर्मथीनामभ्या३विवासताम् । अभीदुशक्रःपरशुर्यथावनंपात्रेवभिन्दन्त्सत
एतिरक्षसः २१ उलूकयातुंशुशुलूकयातुंजहिश्वयातुमुतकोकयातुम् । सुपर्ण-
यातुमुतगृध्रयातुंदृषदेवप्रमृणरक्षइन्द्र २२ मानोरक्षोअभिनड्यातुमावतामपो-
च्छतुमिथुनायाकिमीदिना । पृथिवीनःपार्थिवात्पात्वंहसोऽन्तरिक्षंदिव्यात्पात्व-
स्मान् २३ इन्द्रजहिपुमांसंयातुधानमुतस्त्रियंमाययाशाशदानाम् । विग्रीवासो

Shri Mahavir Jain Aradhana Kendra www.kobatirth.org Acharya Shri Kailassagarsuri Gyanmandir

मूरंदेवाऋदन्तुमातेहंउान्त्सूर्यंमुच्चरंन्तम् २४प्रतिंचक्ष्वुविचुक्ष्वेन्द्रंश्चसोमजागृतम्।
रक्षोंभ्योवुधमंस्यतमुशनिंयातुमद्भ्यंः २५ ॥ १ ॥ इति शाकलर्कूसंहितायां सप्तमे

मण्डले षष्ठोनुवाकः ॥ ६ ॥

॥ इति सप्तमं मण्डलं समाप्तम् ॥ ७ ॥

मा चिच्चतुस्त्रिंशन्मेधातिथिमेध्यातिथी काण्वाविन्द्रो बृहती। आद्ययोः प्रगाथो घौरः काण्वो वा। उपान्त्यानां चतसृणामासङ्गः प्लायोगिः। अन्त्यायाः शश्वत्याङ्गिरस्यासङ्गस्य पत्नी। उपान्त्यानां चतसृणामासङ्गस्य दानस्तुतिः। अन्त्याया आसङ्गः। द्वितीया चतुर्थी च सतोबृहत्यौ। अन्त्ये त्रिष्टुभौ।

१ माचिंदुन्यद्विशंसतुसखायोमारिंषण्यत । इन्द्रमित्स्तोतावृषंणुंसचांसुते
मुहुंरुक्थाचंशंसत १ अवुक्रक्षिणंवृषुभंयंथाजुरंगांनचंर्षणीसहंम् । विुद्वेषंणंसं-
वननोभयंकुरंमंहिंष्ठमुभयाविनंम् २ यच्चिद्धित्वाुजनांइमेनानाुहवंन्तऊुतयें।

For Private and Personal Use Only

Shri Mahavir Jain Aradhana Kendra www.kobatirth.org Acharya Shri Kailassagarsuri Gyanmandir

अस्माकंब्रह्मेदमिन्द्रभूतुते ऽहाविश्वाचवर्धनम् ३ वितंर्तूर्यन्तेमघवन्विपश्चितोऽर्यो
विपोजनानाम् । उपंक्रमस्वपुरुरूपमाभंरवाजंनेदिंष्ठमूतयें ४ महेचनत्वामंद्रि-
वःपरांशुल्कायंदेयाम् । नसहस्रांयनायुतांयवज्रिवोनशतायंशतामघ ५ ॥ १० ॥
वस्यौंइन्द्रासिमेपितुरुतभ्रातुरभुञ्जतः । माताचंमेछदयथःसमावंसोवसुत्वनाय
राधंसे ६ क्वैयथक्केदंसिपुरुत्राचिद्धितेमनंः । अलंर्षियुध्मखजकृत्पुरंदरप्रगांयत्रा
अंगासिषुः ७ प्रास्मैगायत्रमंर्चतवावातुर्यः पुरंदरः । याभिंःकाण्वस्योपंबर्हिरा-
सदंयासंद्वज्रीभिनत्पुरंः ८ येतेसन्तिंदशग्विनंःशतिनोयेसंहस्रिणंः । अश्वांसोये
तेवृषंणोरघुद्रुवस्तेभिंर्नस्तूयमागंहि ९ आत्वं१द्यसंबर्दुघांहुवेगांयत्रवेंपसम् । इ-
न्द्रंधेनुंसुदुघामन्यामिषंमुरुधारामरंकृतंम् १० ॥ ११ ॥ यत्तुदत्सूरएतंशंवङ्कू
वातंस्यपर्णिनां । वहत्कुत्संमार्जुनेयंशतक्रंतुःत्सरंद्गन्धर्वमस्तृंतम् ११ यक्रृते

For Private and Personal Use Only

Shri Mahavir Jain Aradhana Kendra www.kobatirth.org Acharya Shri Kailassagarsuri Gyanmandir

चिदभिश्रिषःपुराजत्रुभ्यआतृदः । संधातासंधिंमघवापुरूवसुरिष्कर्ताविह्रुतंपुनः
१२ माभूमनिष्ट्याइवेन्द्रत्वदरणाइव । वनानिनप्रंजहितान्यद्रिवोदुरोषासोअ-
मन्महि १३ अमन्महीदनाशवोऽनुग्रासश्चवृत्रहन् । सकृत्सुतेमहताशूरराधसा-
नुस्तोमंमुदीमहि १४ यदिस्तोमंममश्रवदस्माकमिन्द्रमिन्दवः । तिरःपवित्रं
ससृवांसआशवोमदन्तुतुग्र्यावृधः १५ ॥ १२ ॥ आत्वंद्यसधस्तुतिंवावातुः
सख्युरागहि । उपस्तुतिर्मघोनांप्रत्वावत्वधातेवश्मिसुष्टुतिम् १६ सोताहिसो-
ममद्रिभिरेमेनमप्सुधावत । गव्यावस्त्रेववासयन्तइन्नरोनिर्धुक्षन्वक्षणाभ्यः १७
अधज्मोअधवादिवोबृहतोरोचनादधि । अयावर्धस्वतन्वागिराममाजातासुक्र-
तोपृण १८ इन्द्रायसुमदिन्तमंसोमंसोतावरेण्यम् । शक्रएणंपीपयद्विश्वयाधि-
याहिन्वानंनवाजयुम् १९ मात्वासोमस्यगल्दयासदायाचन्नहंगिरा । भूर्णिमृगं

For Private and Personal Use Only

नसवंनेषुचुकुधंकईशानंनयांचिषत् २० ॥ १३ ॥ मदेंनेषितंमदंमुग्रमुग्रेणश-
वंसा । विश्वेषांतरुतारंमदच्युतंमदेहिष्माददातिनः २१ शेवारेवार्यापुरुदेवोम-
र्तायदाशुषे । ससुन्वतेचंस्तुवतेचंरासतेविश्वगूर्तोअरिष्टुतः २२ एन्द्रयाहिमत्स्वं
चित्रेणंदेवराधंसा । सरोनप्रास्युदरंसपीतिभिरासोमेभिरुरुस्फिरम् २३ आत्वा
सहस्रमाशतंयुक्तारथेहिरण्यये । ब्रह्मयुजोहरंयइन्द्रकेशिनोवहन्तुसोमंपीत-
ये २४ आत्वारथेहिरण्ययेहरीमयूरशेप्या । शितिपृष्ठावहतांमध्वोअन्धसोवि-
वक्षणस्यपीतये २५ ॥ १४ ॥ पिबात्वं१स्यगिर्वणःसुतस्यपूर्वपाइंव । परिष्कृ-
तस्यरसिनंइयमासुतिश्चारुर्मदायपत्यते २६ यएकोअस्तिदंसनामहाँउग्रोअभि
व्रतैः । गमत्सशिप्रीनसयोषदागमद्धवंनपरिवर्जति २७ त्वंपुरंचरिष्ण्वंवधैःशु-

Shri Mahavir Jain Aradhana Kendra www.kobatirth.org Acharya Shri Kailassagarsuri Gyanmandir

ष्णोस्यसंपिणक् । त्वंभाअनुचरोअधद्वितायदिन्द्रहव्योभुवः २८ ममत्वासूरउ-
दितेममंमध्यंदिनेदिवः । ममंप्रपित्वेअपिशर्वरेवसवास्तोमासोअवृत्सत २९
स्तुहिस्तुहीदेतेघातेमंहिष्ठासोमघोनाम् । निन्दिताश्वःप्रपथीपरमज्यामघस्यमे-
ध्यातिथे ३० ॥ १५ ॥ आयदश्वान्वनन्वतःश्रद्धयाहंरथेरुहम् । उतवामस्यव-
सुनश्चिकेततियोअस्तियाद्वःपशुः ३१ यऋज्रामह्यंमामहेसहत्वचाहिरण्यया ।
एषविश्वान्यभ्यस्तुसौभगासङ्गस्यस्वनद्रथः ३२ अधप्लायोगिरतिदासदन्यानां-
सङ्गोअग्नेदशभिःसहस्रैः । अधोक्षणोदशमह्यंरुशन्तोनळाइवसरसोनिरति-
ष्ठन् ३३ अन्वस्यस्थूरंददृशेपुरस्तादनस्थऊरुरवरम्बमाणः । शश्वतीनार्यभि-
चक्ष्याहसुभद्रमर्यभोजनंबिभर्षि ३४ ॥ १६ ॥

For Private and Personal Use Only

इदं वसो द्विचत्वारिंशन्मेधातिथिः काण्वः प्रियमेधश्चाङ्गिरस इन्द्रो गायत्री । अन्त्ययोर्मेधा-
तिथिः । तयोरेव विभिन्दोर्दानस्तुतिर्देवता । अष्टाविंश्यनुष्टुप् ।

२ इदंवसोसुतमन्धःपिबासुपूर्णमुदरम् । अनाभयिन्नरिमाते १ नृभिर्धूतःसु-
तोअश्नैरव्योवारैःपरिपूतः । अश्वोननिक्तोनदीषु २ तंतेयवंयथागोभिःस्वादुमंकर्म
श्रीणन्तः । इन्द्रत्वास्मिन्त्सधमादे ३ इन्द्रइत्सोमपाएकइन्द्रःसुतपाविश्वायुः ।
अन्तर्देवान्मर्त्यांश्च ४ नयंशुक्रोनदुराशीर्नतृप्राउरुव्यचसम् । अपस्पृण्वतेसुहा-
र्दम् ५ ॥ १७ ॥ गोभिर्यदीमन्येअस्मन्मृगंनव्रामृगयन्ते । अभित्सरन्तिधे-
नुभिः ६ त्रयइन्द्रस्यसोमाःसुतासःसन्तुदेवस्य । स्वेक्षयेसुतपाव्नः ७ त्रयःको-
शासःश्चोतन्तितिस्रश्चम्वः सुपूर्णाः । समानेअधिभार्मन् ८ शुचिरसिपुरुनि-
ष्ठाःक्षीरैर्मध्यतआशीर्तः । दध्नामन्दिष्ठःशूरस्य ९ इमेतइन्द्रसोमास्तीव्राअस्मे

Shri Mahavir Jain Aradhana Kendra www.kobatirth.org Acharya Shri Kailassagarsuri Gyanmandir

सुतासः । शुक्रा आशिरं याचन्ते १० ॥ १८ ॥ ताँ आशिरं पुरोळाशमिन्द्रेमं सोमं श्रीणीहि । रेवन्तं हि त्वा शृणोमि ११ हृत्सु पीतासो युध्यन्ते दुर्मदासो न सुरायाम् । ऊधर्न नग्ना जरन्ते १२ रेवाँ इद्रेवतः स्तोता स्यात्त्वावतो मघोनः । प्रेदु हरिवः सुतस्य १३ उक्थं चन शस्यमानमगोररिरा चिकेत । न गायत्रं गीयमानम् १४ मा न इन्द्र पीयत्नवे मा शर्धते परा दाः । शिक्षा शचीवः शचीभिः १५ ॥ १९ ॥ वयमु त्वा तदिदर्था इन्द्र त्वायन्तः सखायः । कण्वा उक्थेभिर्जरन्ते १६ न घेमन्यदा पपन वज्रिन्नपसो नविष्टौ । तवेदु स्तोमं चिकेत १७ इच्छन्ति देवाः सुन्वन्तं न स्वप्नाय स्पृहयन्ति । यन्ति प्रमादमतन्द्राः १८ ओ षु प्र याहि वाजेभिर्मा हृणीथा अभ्यस्मान् । महाँ इव युवजानिः १९ मो ष्वद्य दुर्हणावान्त्सायं करदारे अस्मत् । अश्रीर इव जामाता २० ॥ २० ॥ विद्मा ह्यस्य वीरस्य भूरिदावरीं सुमतिम् । त्रिषु जात

स्यमनांसि २१ आतूर्षिंश्चकण्वंवन्तंनघांविघ्नशवसानात् । यशस्तंरंशत-मूंतेः २२ ज्येष्ठेंनसोतरिन्द्रांयसोमंवीरायंशक्रायं । भरापिबन्नयीय २३ योवेदिं-ष्ठोअव्युथिष्वश्वांवन्तंजरितृभ्यंः । वाजंस्तोतृभ्योगोमंन्तम् २४ पन्यंपन्युमि-त्सोतारआधांवतमद्यांय । सोमंवीरायशूरांय २५ ॥ २१ ॥ पातांवृत्रहासुतमा घांगमन्नारेअस्मत् । नियंमतेशतमूंतिः २६ एहहरींब्रह्मयुजांशग्मावंक्षतःस-खांयम् । गीर्भिःश्रुतंगिर्वणसम् २७ स्वादवःसोमाआयांहिश्रीताःसोमाआ यांहि । शिप्रिन्नृषीवःशचींवोनायमच्छांसधमादंम् २८ स्तुतंश्चयास्त्वावर्धन्ति महेराधंसेनृम्णायं । इन्द्रंकारिणंवृधन्तंः २९ गिरंश्चयास्तेगिर्वाहउक्थाचतुभ्यं तानिं । सत्रादंधिरेशवांसि ३० ॥ २२ ॥ एवेदेषतुंविकूर्मिर्वाजाँएकोवज्रंहस्तः । सनादमृक्तोदयते ३१ हन्तांवृत्रंदक्षिणेनेन्द्रंःपुरूपुंरुहूतः । महान्महीभिःशचीं-

Shri Mahavir Jain Aradhana Kendra www.kobatirth.org Acharya Shri Kailassagarsuri Gyanmandir

भिः ३२ यस्मिन्विश्वाश्चर्षणयंउतच्यौत्नाज्रयांसिच । अनुघेन्मन्दीमघोनंः ३३
एषएतानिचकारेन्द्रोविश्वायोऽतिंशृण्वे । वाजदावांमघोनांम् ३४ प्रभंर्तारथं
गव्यन्तंमपाकाच्चिद्यमवंति । इनोवसुसहिवोह्ला ३५ ॥ २३ ॥ सनिंताविप्रो
अर्वद्भिर्हन्तांवृत्रंनृभिःशूरंः । सत्योऽविताविधन्तम् ३६ यजध्वैनंप्रियमेधाइन्द्रं
सत्राचामनंसा । योभूत्सोमैःसत्यमंद्वा ३७ गाथश्रंवसंसत्पतिंश्रवंस्कामंपुरु-
त्मानंम् । कण्वांसोगातवाजिनंम् ३८ यऋतेचिद्गास्पदेभ्योदात्सखानृभ्यः
शचींवान् । येअंस्मिन्काममश्रियन् ३९ इत्थाधीवंन्तमद्रिवःकाण्वंमेध्यांति-
थिम् । मेषोभूतोऽभियन्नयः ४० शिक्षाविभिन्दोअस्मैचत्वार्ययुताददंत् ।
अष्टापरःसहस्रा ४१ उतसुत्येपयोवृधामाकीरणंस्यनप्त्यां । जनित्वनायंमा-
महे ४२ ॥ २४ ॥

For Private and Personal Use Only

पिब चतुर्विंशतिर्मेधातिथिः काण्व इन्द्रः प्रगाथा । अन्त्यानां चतसृणां पाकस्थाम्नःकौरयाणस्य दानस्तुतिः । एकविंश्यनुष्टुप् । उपान्त्ये गायत्र्यौ । अन्त्या बृहती ।

३ पिबासुतस्यरसिनोमत्स्वानइन्द्रगोमतः । आपिनौबोधिसधमाद्योवृधे- ३स्माँअवन्तुतेधियः १ भूयामतेसुमतौवाजिनोवयंमानःस्तरभिमातये । अ- स्माञ्चित्राभिरवतादभिष्टिभिरानःसुम्नेषुयामय २ इमाउत्वापुरूवसोगिरोवर्धन्तु यामम । पावकवर्णाःशुचयोविपश्चितोऽभिस्तोमैरनूषत ३ अयंसहस्रमृषिभिः सहस्कृतःसमुद्रइवपप्रथे । सत्यःसोअस्यमहिमागृणेशवोयज्ञेषुविप्रराज्ये ४ इन्द्रमिद्देवतातयइन्द्रंप्रयत्यध्वरे । इन्द्रंसमीकेवनिनोहवामहइन्द्रंधनस्यसातये ५ ॥ २५ ॥ इन्द्रोमह्नारोदसीपप्रथच्छवइन्द्रःसूर्यमरोचयत् । इन्द्रेहविश्वाभुव- नानियेमिरइन्द्रेसुवानासइन्दवः ६ अभित्वापूर्वपीतयइन्द्रस्तोमेभिरायवः । स-

Shri Mahavir Jain Aradhana Kendra www.kobatirth.org Acharya Shri Kailassagarsuri Gyanmandir

मीचीनासंऋभवःसमंस्वरन्नुद्रागृणन्तपूर्व्यम् ७ अस्येदिन्द्रोवावृधेवृष्ण्यंशवोम-
देसुतस्यविष्णवि । अद्यातमस्यमहिमानमायवोऽनुष्टुवन्तिपूर्वथा ८ तत्त्वायामि
सुवीर्यंतद्ब्रह्मपूर्वचित्तये । येनायतिभ्योभृगवेधनेहितेयेनप्रस्कण्वमाविथ ९
येनासमुद्रमसृजोमहीरपस्तदिन्द्रवृष्णितेशवः । सद्यःसोअस्यमहिमानसंनशे
यंक्षोणीरनुचक्रदे १० ॥ २६ ॥ शग्धीनइन्द्रयत्त्वारयिंयामिसुवीर्यम् । शग्धि
वाजायप्रथमंसिषासतेशग्धिस्तोमायपूर्व्य ११ शग्धीनोअस्ययद्धपौरमाविथ
धियइन्द्रसिषासतः । शग्धियथारुशमंश्यावकंकृपमिन्द्रप्रावःस्वर्णरं १२ कन्न-
व्योअतसीनांतुरोगृणीतमर्त्यः । नहीन्वस्यमहिमानमिन्द्रियंस्वर्गृणन्तआनशुः
१३ कदुस्तुवन्तऋतयन्तदेवतऋषिःकोविप्रओहते । कदाहवंमघवन्निन्द्रसुन्वतः
कदुस्तुवतआगमः १४ उदुत्येमधुमत्तमागिरःस्तोमासईरते । सत्राजितोधन-

For Private and Personal Use Only

साअक्षितोतयोवाजयन्तोरथांइव १५ ॥ २७॥ कण्वांइवभृगंवःसूर्यांइवविश्व-
मिद्धीतमांनशुः । इन्द्रंस्तोमेभिर्महर्यन्तआयवःप्रियमेधासोअस्वरन् १६ युक्ष्वा
हिवृत्रहन्तमहरीइन्द्रपरावतः। अर्वाचीनोमघवन्त्सोमपीतयउग्रऋष्वेभिरागहि
१७ इमेहितेकारवोवावशुर्धियाविप्रासोमेधसातये । सत्वंनोमघवन्निन्द्रगिर्वणो
वेनोनशृणुधीहवम् १८ निरिन्द्रबृहतीभ्योवृत्रंधनुभ्योअस्फुरः । निरर्बुदस्यमृ-
गयस्यमायिनोनिःपर्वतस्यगाआजः १९ निरग्नयोरुरुचुर्निरुसूर्योनिःसोमइन्द्रि-
योरसः । निरन्तरिक्षादधमोमहामहिंकृषेतदिन्द्रपौंस्यम् २० ॥ २८ ॥ यंमे
दुरिन्द्रोमरुतःपाकस्थामाकौरयाणः । विश्वेषांत्मनाशोभिष्ठमुपेवदिविधावमा-
नम् २१ रोहितंमेपाकस्थामासुधुरंकक्ष्यप्राम् । अदाद्रायोविबोधनम् २२
यस्माअन्येदशप्रतिधुरंवहन्तिवह्नयः । अस्तंवयोनतुग्र्यम् २३ आत्मापितुस्त-

Shri Mahavir Jain Aradhana Kendra www.kobatirth.org Acharya Shri Kailassagarsuri Gyanmandir

नूर्वांसंओजोदाअभ्यञ्जंनम् । तुरीयमिद्रोहितंस्युपाकंस्थामानंभोजंदातारंम-
व्रवम् २४ ॥ २१ ॥

यदिन्द्रैकविंशतिर्देवातिथिः काण्व इन्द्रः प्रगाथा। पञ्चदश्यादीनां चतसृणां पूषा वा। अन्त्यानां तिसृणां कुरुङ्गस्य दानस्तुतिः। अन्त्या पुरउष्णिक्।

४ यदिंन्द्रप्रागपागुदङ्न्यंग्वाहूयसेनृभिः । सिमांपुरूनृषूंतोअस्यानवेऽसिंप्र-
शर्धतुर्वशें १ यद्वारुमेरुशमेश्यावकेकृपइन्द्रंमादयंसेसचां । कण्वांसस्त्वाब्रह्मं-
भिःस्तोमंवाहसइन्द्रायंच्छन्त्यामांहि २ यथांगौरोअपाकृतंतृष्यन्नेत्यवेरिंणम् ।
आपित्वेनंःप्रपित्वेतूयमागंहिकण्वेषुसुसचापिबं ३ मन्दंन्तुत्वामघवन्निन्द्रेन्दंवो
राधोदेयांयसुन्वते । आमुष्यासोमंमपिबश्चमूसुतंज्येष्ठंतद्दंधिषेसहंः ४ प्रचंक्रे
सहंसासहोंबभञ्जंमन्युमोजंसा । विश्वेंतइन्द्रपृतनायवोंयहोनिवृक्षाइंवयेमिरे ५ ॥२७०॥

Shri Mahavir Jain Aradhana Kendra www.kobatirth.org Acharya Shri Kailassagarsuri Gyanmandir

॥ ३० ॥ सहस्रेणेवसचतेयवीयुधायस्तआनळुपस्तुतिम् । पुत्रंप्रावृगंकृणुतेसु-
वीर्यैदाश्नोतिनमउक्तिभिः ६ माभेममाश्रमिष्मोग्रस्यसख्येतव । महत्तेवृष्णो
अभिचक्ष्यंकृतंपश्येमतुर्वशंयदुम् ७ सव्यामनुस्फिग्यंवावसेवृषानदानोअस्यरो-
षति । मध्वासंपृक्ताःसारघेणधेनवस्तूयमेहिद्रवापिब ८ अश्वीरथीसुरूपइद्गोमाँ
इदिन्द्रतेसखा । श्वात्रभाजावयसासचतेसदाचन्द्रोयातिसभामुप ९ ऋश्योन-
तृष्यन्नवपानमागहिपिबासोमंवशाँअनु । निमेघमानोमघवन्दिवेदिवओजिष्ठं
दधिषेसहः १० ॥ ३१ ॥ अध्वर्योद्रावयात्वंसोममिन्द्रःपिपासति । उपनूनंयु-
युजेवृषणाहरीआचजगामवृत्रहा ११ स्वयंचित्समन्यतेदाशुरिर्जनोयत्रासो-
मस्यतृम्पसि । इदंतेअन्नंयुज्यंसमुक्षितंतस्येहिप्रद्रवापिब १२ रथेष्ठायाध्वर्यवः
सोममिन्द्रायसोतन । अधिब्रध्नस्याद्रयोविचक्षतेसुन्वन्तोदाश्वध्वरम् १३ उप

For Private and Personal Use Only

Shri Mahavir Jain Aradhana Kendra www.kobatirth.org Acharya Shri Kailassagarsuri Gyanmandir

व्रभ्रंवावाताव‍ृषंणाहरीइन्द्रंमपसुंवक्षतः । अर्वाश्चंत्वासप्तंयोऽध्वरश्रियोवहंन्तुस-
वनेदुपं १४ प्रपूषणंवृणीमहेयुज्यांयपुरूवसुंम् । सशंक्रशिक्षपुरुहूतनोधियातुजें
रायेविंमोचन १५ ॥ ३२ ॥ संनंःशिशीहिभुरिजौरिवक्षुरंरास्वंरायोविंमोचन ।
त्वेतन्नंःसुवेदंमुस्त्रियंवसुयंत्वंहिनोषिमर्त्यंम् १६ वेमिंत्वापूषन्नृञ्जसेवेमिस्तोतंव
आघृणे । नतस्यंवेम्यरंणंहितद्वंसोस्तुषेपज्ञायसाम्नें १७ परागावोयवंसंकच्चिंदाघृ-
णेनित्यंरेक्णोंअमर्त्यं । अस्माकंपूषन्नविताशिवोभंवमंहिष्ठोवाजंसातये १८ स्थूरं-
राधंःशताश्वंकुरुङ्गस्यदिविंष्टिषु । राज्ञंस्त्वेषस्यंसुभगंस्यरातिषुंतुर्वशेष्वमन्महि
१९ धीभिःसातानिंकाण्वस्यंवाजिनंःप्रियमेंधैरभिद्युंभिः । षष्टिंसहस्रानुनिर्मं-
जामजेनिर्यूथानिगवामृषिंः २० वृक्षाश्चिंन्मेअभिपित्वेअंरारणुः । गांभंजन्तमेह-
नाश्वंभजन्तमेहनां २१ ॥ ३३ ॥ इति शाकल्यकृसंहितायां पञ्चमाष्टके सप्तमोध्यायः॥७॥

For Private and Personal Use Only

Shri Mahavir Jain Aradhana Kendra www.kobatirth.org Acharya Shri Kailassagarsuri Gyanmandir

For Private and Personal Use Only